ABDULLAH 'AKIL SULEJMAN EL-'AKIL

VELIKI IMAMI
I VOĐE ISLAMSKOG POKRETA U SAVREMENOM DOBU

1

من أعلام

الدعوة والحركة الإسلامية

المعاصرة

VELIKANI ISLAMSKE D'AVE

Naslov originala:
Min e'alāmi ed-d'aveti ve el-hareketi el-islamijjeti el-muā'sireti

Prijevod naslova:
Velikani islamske da've i islamskog pokreta u savremenom dobu

Autor:
Abdullāh 'Akīl Sulejmān el-'Akīl

Naslov bosanskog izdanja:
Veliki imami i vođe islamskog pokreta u savremenom dobu

Recenzent bosanskog izdanja:
Orhan Bajraktarević

Izdavač	**Salih ČOLAKOVIĆ**
Korektura	**Admir SIVRO**
Lektura	**Irfan ČOLAKOVIĆ**

Štampa	**BEMUST**
Za štampariju	**Mustafa BEĆIROVIĆ**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-725:929

el-'AKIL, Abdullah 'Akil Sulejman
Veliki imami i vođe islamskih pokreta u savremenom dobu (1) / Abdullah 'Akil Sulejman el-'Akil ; s arapskog na bosanski preveo Salih Čolaković. - Mostar 2010. - 665 str. : ilustr. ; 23 cm

Prijevod djela: Mine e'alemi ed-d'aveti ve el-hareketi el-islamijjeti el-mua'sireti. - Podaci o autoru: str. 5. - Predgovor prevodioca na bosanski jezik: str. 7-10 - Pogovor / Orhan Bajraktarević: str. 593-601.
ISBN 978-9958-804-40-3

COBISS.BH-ID 17957126

Abdullāh 'Akīl Sulejmān el-'Akīl

Veliki imami i vođe islamskog pokreta u savremenom dobu 1

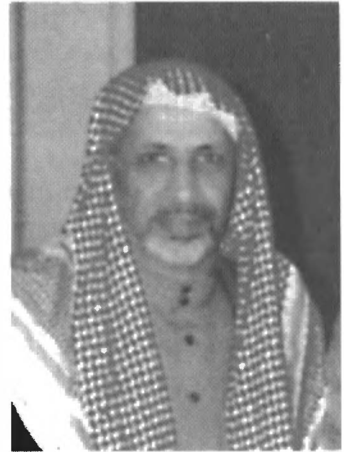
TREĆE IZDANJE

S arapskog na bosanski preveo
Salih Čolaković

Mostar
decembar 2010.
muharrem 1432.

PODACI O AUTORU

ABDULLĀH ‘AKĪL SULEJMĀN EL-'AKĪL

- Rođen je tridesetih godina XX-tog stoljeća
- Osnovno i srednje obrazovanje stekao je u Iraku
- Krajem četrdesetih godina odlazi na studij u Egipat i upisuje se na šeriatski fakultet Univerziteta "El-Azhar", koji završava 1954. godine.
- Nakon završetka studija u Egiptu na kratko se vraća u Saudijsku Arabiju, a zatim odlazi u Irak i radi kao predavač u čuvenoj, u to vrijeme, državnoj školi "En-Nedžāt el-Ehlijje" u gradu Ez-Zubejr.
- Iz Ez-Zubejra odlazi u Kuvajt gdje je proveo najveći dio svog radnog vijeka. Angažirao se na planu islamske da've i kulture. Bio je nosilac veoma značajnih i odgovornih funkcija u vjerskom i društvenom životu Kuvajta - posljednji njegov angažman u Kuvajtu, možda i najznačajniji, bio je u Ministarstvu Vakufa, gdje je obavljao dužnost direktora za islamska pitanja.
- Godine 1986. vraća se u Saudijsku Arabiju, gdje je jedno vrijeme bio zamjenik Generalnog sekretara Islamske Lige (Rabita), a zatim Generalni sekretar Vrhovnoh vijeća za pitanja džamija.
- Još kao student, Abdullāh Akīl Sulejmān el-'Akīl uspostavio je kontakt s ključnim nosiocima islamskih ideja i pokreta, ne samo Egipta, nego cijelog islamskog svijeta, koji su posjećivali Egipat, radi ostvarivanja veza i dijaloga s ostatkom islamskog svijeta, ili, pak, radi progona koje su doživjeli u različitim dijelovima arapskog i islamskog svijeta. Autor je, kao po pravilu, snjima nastavljao komunikaciju i nakon odlaska iz Kaira, jer mu je to omogućavala pozicija koju je imao u Ministarstvu vakufa u Kuvajtu. S nosiocima islamskih ideja i pokreta viđao se, ne samo u arapskom i islamskom svijetu, nego i u raznim zemljama Evrope, Amerike i dr.
- Međutim, autor ovog djela, Abdullāh ‘Akīl Sulejmān el-Akīl, nije samo prenosilac događaja i biografija najpoznatijih i najzasluženijih islamskih ličnosti XX-toga stoljeća, nego je živi svjedok i aktivni sudionik u tim događajima, prijatelj i saradnik ljudi čije biografije iznosi u ovoj knjizi.

PODACI O PREVODIOCU

SALIH AHMED SALIH ČOLAKOVIĆ

- Rođen je 01. 06. 1945. u Podgoramima kod Mostara
- Gazi Husrevbegovu medresu u Sarajevu završio je 1964. godine, a šeriatski fakultet u Bagdadu 1973. godine. Postdiplomski studij završio je na Univerzitetu u Kuvajtu 1979., napisao je magistarski rad na temu: "Islamska kultura u BiH u periodu 1463-1878. god."
- Po povratku sa studija uključuje se u rad Islamske zajednice u BiH. Obavljao je niz značajnih funkcija u Islamskoj zajednici BiH. Bio je predsjednik Udruženja ilmije za Hercegovinu, predsjednik Udruženja ilmije BiH, predsjednik Mešihata BiH, predavač na ITF-u u Sarajevu, predavač na Univerzitetu "Džemal Bijedić" u Mostaru, direktor i predavač u Karađozbegovoj medresi u Mostaru te direktor Islamskog kulturnog centra u Mostaru.
- Salih ef. Čolaković je, kada je Islamska zajednica u pitanju, bio vrući zagovornik reformi i promjena. Tražio je da Islamska zajednica bude neovisna i slobodna, da se oslobodi okova politike, te da svoj Ustav bazira na principima Šeriata, odnosno Islamske Šure.
- Pored magistarskog rada, prof. Salih ef. Čolaković autor je samostalnih radova i prijevoda s arapskog jezika. Neki njegovi radovi objavljeni su u islamskim časopisima kod nas i u svijetu. Danas radi kao predavač tefsira u Karađozbegovoj medresi, Islamskoj pedagoškoj akademiji Univerziteta "Džemal Bijedić" i rukovodi radom Islamskog kulturnog Centra u Mostaru. Član je Sabora Islamske zajednice Bosne i Hercegovine, kao i Svjetske asocijacije Islamske uleme – INTERNATIONAL UNION FOR MUSLIM SCHOLARS.

PREDGOVOR PREVODIOCA NA BOSANSKI JEZIK

Prilikom moje posjete Ministarstvu Vakufa u Kataru, maja mjeseca 2006. godine, došao sam u posjed knjige "Min e'alāmi ed-d'aveti ve el-hareketi el-islamijjeti el-muā'sireti" (*Velikani islamske da've i islamskih pokreta u našem vremenu*), autora profesora Abdullaha Akīl Sulejmān el-'Akīla, inače moga uvaženoga profesora sa studija iz Kuvajta. Neki moji prijatelji i zvaničnici ministarstva Vakufa ocijenili su da bi pomenutu knjigu bilo korisno prevesti na bosanski jezik. Međutim, kada sam pogledao sadržaj te knjige, dobio sam dodatni poticaj, jer sam i sam osjetio želju i potrebu, a i vlastitu obavezu da ovo djelo, u granicama vlastitih mogućnosti, približim čitaocima našeg govornog područja. Ali, prije svega, želio sam dobiti saglasnost samog autora. Nisam dugo čekao na njegov odgovor i dopuštenje. Dakle, tri su osnovna razloga zbog kojih sam se, baš u ovom trenutku, prihvatio odgovornog čina prevođenja ove knjige. Prvi je, svakako, činjenica da je na temu islamskih pokreta kod nas veoma malo pisano. Ovo se posebno odnosi na pokret "Muslimanska braća" koji predstavlja sinonim za sve islamske pokrete u prošlom stoljeću. Izuzetak je, svakako, značajan doprinos profesora Mustafe Prljače, koji je, u izdanju "El-Kalema" 2006. godine, objavio knjigu "Muslimanska braća" i po mom mišljenju, dao značajan doprinos rasvjetljavanju ove tematike. Mislim da će ova knjiga umnogome pomoći da se bolje shvati i razumije ono što je profesor Prljača napisao o pokretu "Muslimanska braća". Naime, autor u ovoj knjizi nije pisao o Pokretu, u mjeri u kojoj je pisao o akterima Pokreta, o njihovim sudbinama, patnjama i stradanjima. Ovo je prvi put da je neki autor rečenoj temi prišao na ovakav način. Dao je kraće biografije sedamdeset i jedne ličnosti Pokreta govoreći isključivo o onima s kojima je imao izravnu komunikaciju, a koji su završili svoju da'vetsku misiju i život na ovom svijetu. Naravno, on prizna da i među živim kapacitetima islamskog nauka ima dosta onih koji zaslužuju da se o njima piše, ali, kako ističe autor: *oni se tek trebaju dokazati!*

Drugi, i najznačajniji, razlog je sadržan u činjenici da ponuđeni tekst, kroz pojedinačne ljudske sudbine, jednovremeno objašnjava i fenomen Pokreta u cijelosti. Gledano iz te perspektive, Pokret predstavlja jedan normalan, prirodni proces, i ne treba ga nužno vezati za određeno mjesto ili vrijeme, pogotovo ne za neka politička kretanja i događaje.

Dr. Jufuf el-Karadāvī, u svojoj knjizi "Prioritet Islamskog pokreta u budućnosti", definirajući pojam Pokreta kaže: "*Islamski Pokret znači, obnova islama, zapravo njegovo uklapanje i primjena u dotičnom historiskom trenutku.*" Da je velika greška Islamskom pokretu davati isključivo politički karakter dokaz je i ova knjiga. Naime, ličnosti obrađene u ovoj knjizi, a koje su istinski nosioci islamskih pokreta u našem vremenu, nisu iz svijeta politike. To su mahom ljudi koji su bili eksperti iz domena teologije, ekonomije, medicine, sociologije, književnosti. Njima je tokom vremena politika ili nametnuta kao sudbina, ili im je imputirana, od strane protivnika islama, kako bi imali alibi za njihovo rušenje, odnosno rušenje islamskog pokreta kojem su pripadali, ili su, obično, stajali na njegovom čelu. Islamski pokret se zauzima za duhovne i materijalne interese muslimana, za takvo cjelokupno biće, naravno uključujući i politički aspekt života. Kao takav, Pokret nije odgovarao agresorima na islamskim teritorijama, posebno njihovim aspiracijama i planovima nad tim teritorijama u budućnosti! Ova knjiga odgovara na pitanje zašto su imperijalisti toliko bili protiv Pokreta.

Znano je da su imperijalisti u svakom momentu mogli naći zajednički jezik, i oko podjele i pre(o)daje Palestine, eksploatacije prirodnih resursa, raspodjele vlasti, i sl., sa zvaničnim političkim i vojnim strukturama unutar arapskog svijeta, a znano je i to da s pokretom "Muslimanska braća" o tim stvarima nikada nisu mogli pregovarati. Ova knjiga puna je takvih primjera. Pored ove, vanjske opasnosti, Pokret je stalno bio izložen napadima iznutra. Snage koje nisu željele Šeriat kao sistem, nikada Pokret nisu ostavljale na miru. Te snage su se znale i infiltrirati unutar Pokreta s ciljem da se, preko Pokreta, koji je imao povjerenje širokih narodnih slojeva, domognu vlasti. Čim bi se domogli vlasti, nemilosrdno bi udarali po članovima - vođama Pokreta!!! Možda je najrječitiji primjer za rečeno slučaj "slobodnih oficira Revolucije" u Egiptu, od kojih su većina, pa i sam Džemāl Abdun-Nāsir, ušli u redove "Muslimanske braće", i njihov kasniji odnos prema Pokretu nakon preuzimanja vlasti, što je fantastično prikazao u ovoj knjizi. I to nije slučaj samo Egipta, nego arapskog svijeta u cjelini. Revolucije u Ažiru, Sudanu, Maroku, Tunisu, Iraku, Siriji, Libiji, izvojevane su, prije svega, zahvaljujući djelovanju i žrtvama islamskih pokreta. U svim slučajevima, kao po pravilu, vlast su preuzeli drugi.

Ovakav odnos prema islamskom pokretu ne možemo vezati samo za vrijeme imperijalizma i revolucija, on je nastavljen i u vremenu mira i demokratije. Prisjetimo se samo situacije u Alžiru od prije nekoliko godina te činjenice da su, u većini arapskih zemalja, islamski pokreti i danas u ilegali ili poluilegali.

Konačno, davanje isključivo političkih konotacija islamskom pokretu i njegovo žigosanje, s ciljem njegove likvidacije, doživjeli smo i na prostorima bivše Jugoslavije, odnosno Bosne i Hercegovine. Svako iskazivanje islamske svijesti i vjerskog buđenja dovođeno je u vezu s politikom, iako s tim nije imalo nikakve veze. Primjera je mnogo, a navest ću tri: Pokret "Mladih muslimana", nakon Drugog svjetskog rata, imao je za cilj zaštitu vjere, imovine i dostojanstva muslimana na prostorima nekadašnje države. Međutim, montiranim političkim procesima "dokazano" je da su htjeli izmjenu tek uspostvaljenog sistema i preuzimanje vlasti!!!

Nešto slično ponovit će se i 1983. godine kada je grupa muslimanskih intelektualaca sramnim montiranim procesom osuđena na višegodišnju robiju zbog "saradnje s vanjskim faktorima i pokušajem destabilizacije sistema"!!! Zapravo, trebalo je ušutkati i zastrašti vjerničku populaciju, Bošnjake muslimane prije svih, čija se svijest počela naglo buditi i manifestirati u širem društvenom kontekstu.

Konačno, kada su, pred početak agresije na BiH 1992. godine islamski kadrovi, artikulirani kroz Pokret imama, ukazali na napade na muslimansku inteligenciju i interese muslimana, kako od strane političke, tako i vjerske hijerarhije, imami su optuženi da se bave politikom, pa čak da su povezani sa nekim faktorima iz inozemstva! Kada je legalno uspostvaljeno rukovodstvo I.Z. BiH za 1992., nelegalno smijenjeno aprila 1993., niti domaći niti međunarodni politički faktori, ni prstom nisu mrdnuli. Naravno da nikome nije odgovaralo rukovodstvo Islamke zajednice koje je podržalo Referendum o nezavisnosti BiH i suprotstavilo se svakoj vrsti njene podjele, rukovodstvo koje je zahtijevalo da Islamska zajednica na prostorima nekadašnje zajedničke zemlje, bez obzira na eventualne nove odnose, ostane jedinstvena. Međutim, snage koje su planirale podjelu nekada zajedničke zemlje, naročito BiH, planirale su i što veću disoluciju Islamske zajednice, u tom trenutku bile su daleko jače.

I konačno, treći razlog je taj, što sam autora ovoga djela, a i neke aktere pomenute u ovoj knjizi, lično upoznao, i duboko cijenio. Autora, profesora Abdullāh 'Akīla Sulejmāna ibn el-'Akīla, upoznao sam krajem sedamdesetih godina kada sam došao na postdiplomski studij u Kuvajt. Kao direktor za islamska pitanja pri Ministarstvu Vakufa Kuvajta, mnogo je pomagao strane studente, posebno nas iz BiH. Zadnji put sam ga vidio 1993. godine prilikom jedne od mojih posjeta Saudijskoj Arabiji u vremenu agresije na BiH. Mnogo se zauzimao za pomoć narodu Bosne i Hercegovine.

Što se pak tiče ličnosti koje autor tretira u svome djelu, a koje sam imao prilike sresti i upoznati, radi se o četiri ličnosti . Prvo sam 1967/8., imao

čast upoznati velikog čovjeka i alima-mudžāhida, šejha Abdul Azīza el-Bedrīja u Bagdadu. Kao studenti, rijetko smo mogli slušati njegove hutbe, jer je većinu vremena provodio u zatvoru, ali kupovali smo i slušali njegove kasete, sve što je politička represija protiv njega bila žešća, u našim očima, on je bio veći. Umro je kao šehid – ostao kao primjer.

Doktora 'Isā Abdul Ibrāhīma, velikog islamskog eksperta iz oblasti ekonomije i bankarstva, imao sam prilike slušati, u nekoliko navrata, 1971. godine u Kuvajtu. Kao gost-predavač održao je nekoliko predavanja u prostorijama Udruženja socijalnih reformi, na čijem je čelu bio poznati dobrotvor, i dokazani prijatelj BiH, Abdullāh Āl Mutavva - Ebu Bedr. Predavanja doktora 'Isāa Abdul Ibrāhīma, izazvala su veliko interesovanje u Kuvajtu, posebno kod omladine.

Sa da'ijom našeg vremena, šejhom Muhammedom el-Gazālījem, susreo sam se u više navrata tokom 1992. i '93. godine u Kairu, ali i na nekoliko značajnih skupova u nekim gradovima Evrope. Svi pomenuti skupovi bili su posvećeni muslimanima Bosne i Hercegovine i njihovoj pravednoj borbi za opstanak. Bio sam svjedok koliko je, sa svojim životnim saputnikom, dr. Jūsufom el-Karadāvījem, nesebično ulagao napore da pomogne našem narodu i našoj zemlji u tim teškim trenucima. U jesen 1992., godine i pod teretom godina i bolesti, pošli su prema BiH da se lično uvjere u sva zvijerstva koja su se činila nad muslimanskim narodom. Došli su do Zagreba, gdje im je, obzirom na njihovo zdravstveno stanje, preporučeno da se vrate. Kraj rata u BiH bio je i kraj njegovg dunjalučkog života. Nije mu se ostvarila želja da posjeti i vidi Bosnu i Hercegovinu, koju mi je posebno naglasio kada sam ga 1993. godine posjetio u njegovoj kući u Kairu.

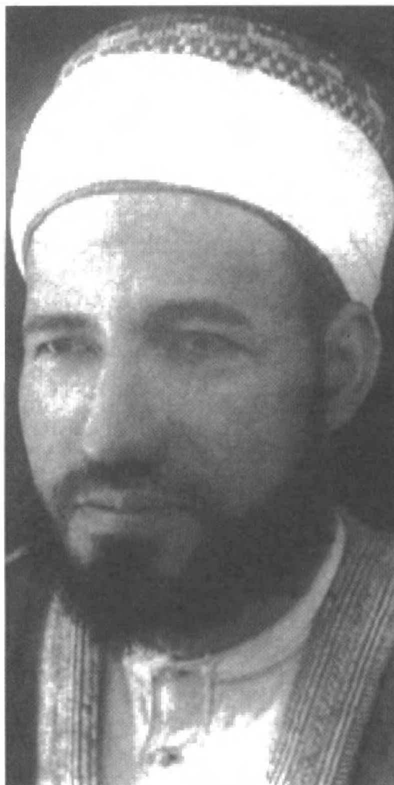
Prilikom mojih posjeta Kairu, ratnie 1992. i 1993. godine, pored šejha Muhammeda el-Gazālīja, masovnim narodnim skupovima u Kairu, Aleksandriji, Suesu, obavezno je i prisustvovao i dr. Ahmed Malat, ključni čovjek Muslimanske braće u to vrijeme. Insistirao je da ga posjetim u Centrali Pokreta u Kairu, što sam i učinio. U dosta skromnim prostorijama, zadovoljstvo je bilo razgovarati sa dva skromna i velika čovjeka, dr. Ahmedom Malatom i dr. Mustafom Mešhurom.

Nadam se da će ova knjiga, koja govori o ljudima koji su uznastojali islamu osigurati dostojnu ulogu i poziciju u savremenom društvu, naći svoje mjesto u našim kućama i našim dušama.

Salih Čolaković

Mart, 2007. / 1428.H.G.

PREDGOVOR TREĆEM IZDANJU

Hvala Allahu Gospodaru Svjetova, neka je selam na najčasnijeg (najuglednijeg) Poslanika, Muhammeda (alejhis-selam), na njegovu časnu porodicu i Ashabe.

Hvala Uzvišenom Allahu na blagodati i daru islama, ne postoji veća blagodat. Hvala Allahu Uzvišenom koji nas je učinio da budemo od onih koji su na putu da've, muslimanska braća, to je veliki dar i blagodat. Molimo Uzvišenog Alaha da nam pomogne da ovaj emanet kako treba ispunimo, da riječ Kur'ana ljudima prenesemo... Amin!

Imam i šehid, Hasan el-Bennā, zahvaljujući tome što ga je Uzvišeni Allah obdario dubokim imanom, iskrenošću i velikom providnošću, uspio je u dvije stvari. Prvo, razumio je univerzalnu i suštinsku poruku islama i njegove vječite ciljeve, uspio je objasniti model i program života, da odgovara svakom vremenu i mjestu, da nema ništa zajedničko s bilo kakvom krajnošću i ekstremizmom. U najkraćem, uspio je predočiti sliku islama kako ga je razumjela i praktikovala Prva generacija muslimana. Drugo, imam i šehid Hasan el-Bennā, nije se zadovoljio samo pisanjem i polemisanjem, nego je istinski radio na prosvjećivanju i odgoju onih koji su imali zdravo razumjevanje islama, okupirani njegovom idejom, spremni da na tom putu daruju i troše svoju energiju... To su bili ljudi koji su voljeli islam, koji su ga osjećali kao obavezu i emanet, učinili ga životnom praksom. Bili su spremni na svako iskušenje i patnju na tom putu, nisu tražili za njohov trud dunjalučku korist niti protuuslugu, željeli su samo Allahovo zadovoljstvo, Ahiret, uspjeh svoje vjere i svoga Ummeta. Voljeli su svoju vjeru, nastojali da je pomognu, voljeli su svoj Ummet i za njega su žrtovali svoje živote, sve svoje ovodunjalučkosvoje vrijeme.

Na tom putu neki su postali šehidi, neki su protjerani, neki su završili u zatvorskim kaznamatima, ali ništa ih nije moglo spriječiti da ne prihvate Istinu i bore se za nju. Oni pripadaju kategoriji ljudi za koje Uzvišeni Allah kaže: **"Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – nisu ništa izmijenili."** – El-Ahzāb, 23

Autor ovog djela, mustešār Abdullāh el- Akīl, (Ebu Mustafa) jedan je od izdanaka škole imama i šehida Hasan el-Bennaa i njegove generacije.

Pio je s toga jakog i živog izvora, slijedio njihovo ponašanje i njihov životni program. U ovom djelu, svojom iskrenom i jakom riječju i perom, govori o djelu i životu ovih velikana. Stranice ovog djela prožete su ljubavlju i bratstvom, džihadom i da'vom, iskušenjima i saburom, hrabrošću i žrtvom... Sa svakim od ovih autoriteta pisac se tokom svoga života upoznao i sreo. Njihovu borbu i sudbinu osjećao je vlastitim borbom i sudbinom. Islamski velikani spomenuti u ovoj njegovoj knjizi porijeklom su iz preko dvadeset arapskih, islamskih, ali i drugih zemalja..... Ali, autor se nikada nije susreo sa imamom i šehidom Hasanom el-Bennaom, da je Allah sa njim zadovoljan, i o njemu nije ni pisao u ovoj knjizi, međutim on je bio pod velikim njegovim utjecajem, to se vidi i osjeća na svakoj stranici ove knjige, svakom redu i slovu...

Molim Uzvišenog Allaha da autora nagradi za ovo djelo, da mu ono bude zalog na Kijametskom danu. Molim Uzvišenog Allaha da od ovoga djela vidi korist posebno mladost ovoga Ummeta. Hvala Uzvišenom Allahu čijim se blagodatima završavaju dobra djela. Svoju dovu završavamo zahvalnošću Stvoritelju svih svjetova, salavatima i selamima Muhamedu, sallallahu alejhi ve sellem, njegovoj časnoj porodici i svim Ashabima.

Muhammed Mehdi Akif,
Generalni sekretar Muslimanske braće

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

Karavana onih koji pozivaju u vjeru nikada ne staje... Od onoga trenutka kada je najveći imam i Poglavar krune poslaničke i poslanstva, Muhammed, alejhis-selam, počeo pozivati ljude u pravu vjeru i obveseliti čovječanstvo tom vjerom. Prvi poziv počeo je u pustinji, čiji su stanovnici bili u neznanju, obožavali kipove... Oni su, kada je Islam ušao u njihova srca i dušu, njihovu svijest i razum, postali vjernici i pretekli druge.

Islam vrši direktan utjecaj na dušu, srce, i razum, srce ispunjava sigurnošću i spokojstvom, razum ispunjava spoznajama i vrijednostima poput pravde, slobode, jednakopravnosti... Islam ukazuje na odnos i vezu između spoznaje i prakse, motiviše i usmjerava čovjeka da se zalaže, žtrvuje i ostvaruje.

Uzvišeni Allah je objavio Kur'an svome Poslaniku (Muhemedu, alejhis-selam) da ljude pozove u islam, da ih ohrabri i obraduje, da srede svoj život po njegovim uputama... Kur'anska uputa je okupila vjernike koji su postali pozitivan faktor i snaga, koji su uspostavili sistem dobrote i vrijednosti, koji su tako ostvarili jedan vid dženneta i na Zemlji. U tom sistemu su uspostavili odnose bratstva, ljubavi prema Uzvišenom Allahu, jednakosti, suosjećanja, milosti... Uzvišeni Allah je vjeru islam dao kao blagodat ljudima, mogao je, jer je On Stvoritelj i Kreator, odrediti da islam štite i čuvaju Njegovi meleki, ali iz razloga i mudrosti, koji su samo Njemu poznati, tu ulogu je odredio i povjerio čovjeku – da'iji.

Čovjek je taj koji preuzima tu ulogu i emanet, djeluje na tom putu na svim stranama svijeta, odriče se dunjalučkih zadovoljstava i uživanja, strasti i interesa kojima teži priroda ljudske duše. Na tom putu daije su čisti u svome nijjetu, odlučni u programu, svjesni da je nagrada kod Uzvišenog Allaha najveća. O tome i Allah Uzvišeni govori: "Ono što **je** u vas - **prolazno je,** a ono š**to je u** Allaha – **vječno je.**" – En, Nahl, 96

Tako je sa propagatorima islama i u našem vremenu, vidimo ih na putu slavnih prethodnika, "poput biljke kad izdanak svoj izbaci pa ga onda učvrsti, i on ojača, i ispravi se na svojoj stabljici izazivajući divljenje sijača", svjedočeći tako pred cijelim svijetom, da Uzvišeni Allah upotpunuje svoje svijetlo, pa makar se to nevjernicima i mušricima ne dopadalo.

Neka je Allahova milost na onoga, Koji, za ove propagatore, reče: "To su mladići za koje sam smatrao da su utopija i apstrakcija, ali, oni se pojaviše u stvarnosti, vidjeh ih kako se bore na Allahovom putu, sa svojim imecima i svojim životima, vidjeh kako su i koliko su sigurni i ubijeđeni da je snaga u Allaha, Njegovog poslanika i vjernika. To su mladići koji su došli i pojavili se iz "gajba" onako kao što život nastaje i dolazi iz "'Adema" - ničega, onako kao što svijetlo dolazi iz tmine... Bore se na Allahovom putu, s Allahovim blagoslovom, ostavljaju svoje tragove i otiske generacijama koje dolaze poslije njih, u toj dugoj karavani propagatora (da'ija) Islama. Na tom putu ne mijenjaju ništa, ovaj svijet ispunjavaju znanjem, svjetlom, džihadom, pravdom, bore se protiv zuluma i nepravde. Istinu Uzvišeni Allah o njima reče: "**One koji se budu zbog nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji nama vode uputiti; a Allah je zaista na strani onih koji dobra djela čine!**" El 'Ankebūt, 69

Knjiga "Velikani islamske da've i pokreta u savremenom svijetu", (ili naš naslov knjige, kao je predložio recenzent bosanskog izdanja uvaženi profesor Orhan Bajraktarević: "VELIKI IMAMI I VOĐE ISLAMSKIH POKRETA U SAVREMENOM DOBU", op. ured.) autora Abdullāh el- 'Akīla, da ga Allah nagradi, čitaocu iznosi neke rijetke primjere propagatora iz našega vremena, ljudi s kojima smo živjeli ili živimo, sreli se s njima kroz vjeru, stav i praksu.

Molimo Uzvišenog Allaha da ih za njihova dobra djela nagradi, da im ona pretegnu na Mizanu onoga Dana, kada ne bude "hlada osim Njegovog hlada". Ona će se, in ša Allah na Mizanu pokazati.

Mustafa Mešhūr

Generalni sekretar Muslimanske braće

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU

Neka je zahvalnost Uzvišenom Allahu i selam na Njegove odabrane robove. Posebno mi je zadovoljstvo napisati predgovor za ovu izvanrednu knjigu koju je napisao poznati da'ija i pedagog, prof. Abdullāh el-Akīl, nekadašnji zamjenik generalnog sekretara Islamske lige u časnoj Mekki, a u kojoj izlaže biografije najzaslužnijih sinova islamskoga Ummeta, bilo da su iz islamskog svijeta ili van toga svijeta. Svi oni su iza sebe ostavili jasne tragove i velika djela, jasne i časne stavove kada je u pitanju poziv na Allahov put i džihad na Njegovom putu.

Pokazali su cijelom Ummetu kako se žrtvuje život i sve što je najdragocjenije kada se treba štiti vjera i država, kako treba trošiti vrijeme i kapital da bi se došlo do korisne spoznaje. Sve su to pokazali i dokazali u vremenu u kojem se, poput lešinara, nad islamski svijet nadvio imperijalizam, pustošeći i rastakajući njegova bogatstva i resurse, zatvarajući i ubijajući one koji su se borili za slobodu i dostojanstvo toga svijeta.

Ljudi spomenuti u ovom djelu, istinska su prethodnica i avangarda Ummeta na putu džihada i renesanse. Autor ovoga djela, profesor Abdullāh el-Akīl, nije nepoznato ime za sve one koji se angažuju na polju islamske da've. Rođen je tridesetih godina dvadesetoga stoljeća. Studirao je u Iraku, krajem četrdesetih je otputovao u Egipat i na El-Azharu je završio Šerijatsko pravo 1954. godine. Iza toga nakratko se vraća u Saudijsku Arabiju, a zatim odlazi u Irak i u gradu Zubejr u poznatoj školi "En-Nedžāt" radi kao predavač. Kasnije odlazi u Kuvajt gdje se angažuje na značajnim i odgovornim funkcijama.

Dugo vremena je bio direktor Centra za islamska pitanja pri Ministarstvu Vakufa u Kuvajtu, a najposlije i savjetnik u navedenom Ministarstvu. S toga položaja otišao je iz Kuvajta u Saudijsku Arabiju 1986. godine. Jedno vrijeme je radio kao zamjenik generalnog sekretara Rabi'te, zatim kao generalni sekretar Vrhovnog Vijeća za pitanja džamija. Na kraju odlazi u penziju i posvećuje se pisanju.

Pedesetih godina dvadesetog stoljeća Egipat je sve više postajao tvrđava i centar otpora imperijalističkoj aveti u islamskom svijetu. Egipat, odnosno Kairo, postaje centar džihada, reformi i pokreta. Abdullāh el-Akīl je tada bio student El-Azhara. Bilo je to njegovo vrijeme, jer je po svojoj prirodi i životnom opredjeljenju osjećao žeđ za susretom s odabranim ljudima. Kad mu se ukazala prilika, on je nije propustio. Družio se s tim ljudima, pratio njihove skupove i aktivnosti, divio se njihovim idejama i stavovima, obogatio svoj prirodno izražen vjerski, kulturni pa i politički habitus. Nije nimalo čudno da autor, nakon dosta duge vremenske distance, o ovim ličnostima piše s tako izoštrenim sjećanjem, preciznošću i žarom, što karakteriše svaki redak ove knjge. Abdullāh el-Akīl je, prije svega, svojim duhom i idejom, bio blizak onima o kojima je pisao. U ovoj knjizi se osvrnuo na život više od sedamdeset autoriteta Ummeta, koji su djelovali u više od dvadeset arapskih, islamskih i stranih zemalja tokom četrnaestog stoljeća po Hidžri, dvadesetoga stoljeća po rođenju Īsāa, alejhis-selam. Osjećam da o svakom od ovih velikana autor ima mogućnosti da kaže još više. Moram priznati, da su mi mnoge ličnosti koje autor spominje bile nepoznate mada se dugo bavim čitanjem i perom! Šta onda da kažem za običnog čovjeka, koji se u sredstvima informisanja uglavnom filuje i bombarduje vijestima iz domena glume, sporta i politike? Tu nema mjesta za propagatore Islama, mudžihade, reformatore i mislioce, koji žrtvuju svoj kapital i svoj život za svoju vjeru i svoj Ummet! Zato je, po mome uvjerenju, značajan ovaj doprinos profesora Abdullāha el-Akīla u ovom trenutku, da se mladost Ummeta upozna sa svojom istinskom historijom, da se toj mladosti vrati ponovo vjera i sigurnost u vlastite mogućnosti, poput ovih velikih ljudi koji su dali i žrtvovali sve od sebe, a zauzvrat nisu tražili ništa osim zadovoljstva Uzvišenog Allaha i nagrade na Ahiretu. Da ne dužim, ostavljam vas, poštovani čitaoci, u društvu ovog itekako značajnog djela. Siguran sam da će ova knjiga svakog čitaoca, kao i mene, obogatiti i usrećiti.

Hvala Uzvišenom Allahu čijim se blagoslovom dobra djela ostvaruju.

Bedr Muhammed Bedr
Kairo, mart 2000.

UVOD

Hvala Uzvišenom Allahu, salavat i selam na Allahovog Poslanika, njegovu časnu porodicu i Ashabe, na sve koji slijede Njegovu uputu...

Ovo je prva serija tekstova objavljenih u nastavcima u uglednoj Kuvajtskoj novini “El-Mudžteme” - (Društvo). U tim tekstovima govorio sam o draguljima islamske da've i islamskog pokreta, ljudima “koji su ispunili zavjet dat Allahu”, koji su pravi primjeri i predstavnici uzvišenog Islama, a svojim porijeklom su iz različitih dijelova islamskog svijeta, ali i drugih svjetskih sredina.

Djelo koje je pred vama predstavlja samo dijelom duga i obaveze prema ovoj zaslužnoj i plemenitoj braći. Dužni smo upoznati javnost s nesumnjivim islamskim autoritetima u našem vremenu. Oni su cijelom svijetu prezentirali Islam riječima, djelima i vlastitim ponašenjem, uvijek upućujući na njegove temelje: Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Resula, sallallahu alejhi ve sellem. Oni su, poput Prve generacije Islama prezentirali živi Islam u svijetu kakav jeste, svijetu različitih ideja i mezheba, mnoge od njih su daleko od istinskog Islama, mnogi su u košmaru Istoka i Zapada, mnogi poput papagaja oponašaju imperijaliste, njihove saradnike i sluge.

Ovo je ulema, propagatori i mudžahidi koji nisu podlegli pod tegobama života, koji su se istinski borili za pobjedu vjere Islama, suprotstavili se snagama zuluma i nepravde, nisu poklekli dunjalučkim izazovima sjaja i raskoši, jačinom svoga imana uzdigli su se iznad svega što čovjeka vuče u ropstvo materije, svoje nade i čežnje usmjerili su ka Nebu i preferirali su ono što je kod Allaha u odnosu na ono šta je kod ljudi. Ovo su ljudi koji su kroz Islam izgrađivali častan život. U njihovim redovima stasali su mnogobrojni učenjaci, mislioci, časni pedagozi, propagatori, reformatori, mudžahidi, šehidi, pošteni trgovci, vješti novinari, genijalni inovatori, pjesnici jasne poruke, književnici jasnog koncepta, stila i opredjeljenja, ekonomisti, naučnici, a svi su se natjeçali u dobru, uz Allahovu pomoć.

Ovo je generacija velikana koji su Islam primijenili u svojoj životnoj praksi. To nije bilo lahko. Pokazali su veliku izdržljivost, istrajnost i strpljivost na uspostavi programa Istine, ostvarili su nadanja i težnje Ummeta, dali primjer sadašnjim i budućim generacijama Islama, kako na polju edukacije tako na planu da've i džihada. Bili su istinski vođe na džadi Upute. Dokazali su da se realnost loše i nedostojne pozicije za Ummet može izmjeniti i popraviti, da se islamsko buđenje može ostvariti. Danas smo svjedoci da je islamsko buđenje jedan od fenomena našega vremena, Islam je došao u gotovo svaku kuću.

Odlučio sam da, kada su u pitanju ovi velikani islamskoga Ummeta, izvršim jedan društveni farz (*fardi kifaje*) da ovim pisanjem ovjekovječim njihov život i njihova djela, da ostane registrirano kako su svoj život ispunili džihadom i žrtvom, kako su odbacili prazninu i besmisao života, kako se nisu uplašili prijetnji i zastrašujućih metoda zulumćara i krvnika, kako su se uzdigli iznad svih privlačnosti i zamki dunjalučkog života.

Naši sinovi i naši unuci danas, prije svega, trebaju biti svjesni, a i ponosni, da su nasljednici ovih velikana. Oni su časno ispunili svoj emanet i sada taj bajrak emaneta predali u naše ruke. Taj emanet mi trebamo danas povjeriti i predati našim mladim naraštajima na koje smo ponosni, od kojih mnogo očekujemo i s njima imamo strpljenje. Nadmo se da će dosta dobra učiniti, da će biti svjeni svoje uloge i odgovornosti, da će časno braniti i nositi bajrak da've, da će pomoći Allahovu riječ, na Njegovoj Zemlji, u interesu Njegovih robova.

Autor

METOD MOGA PISANJA

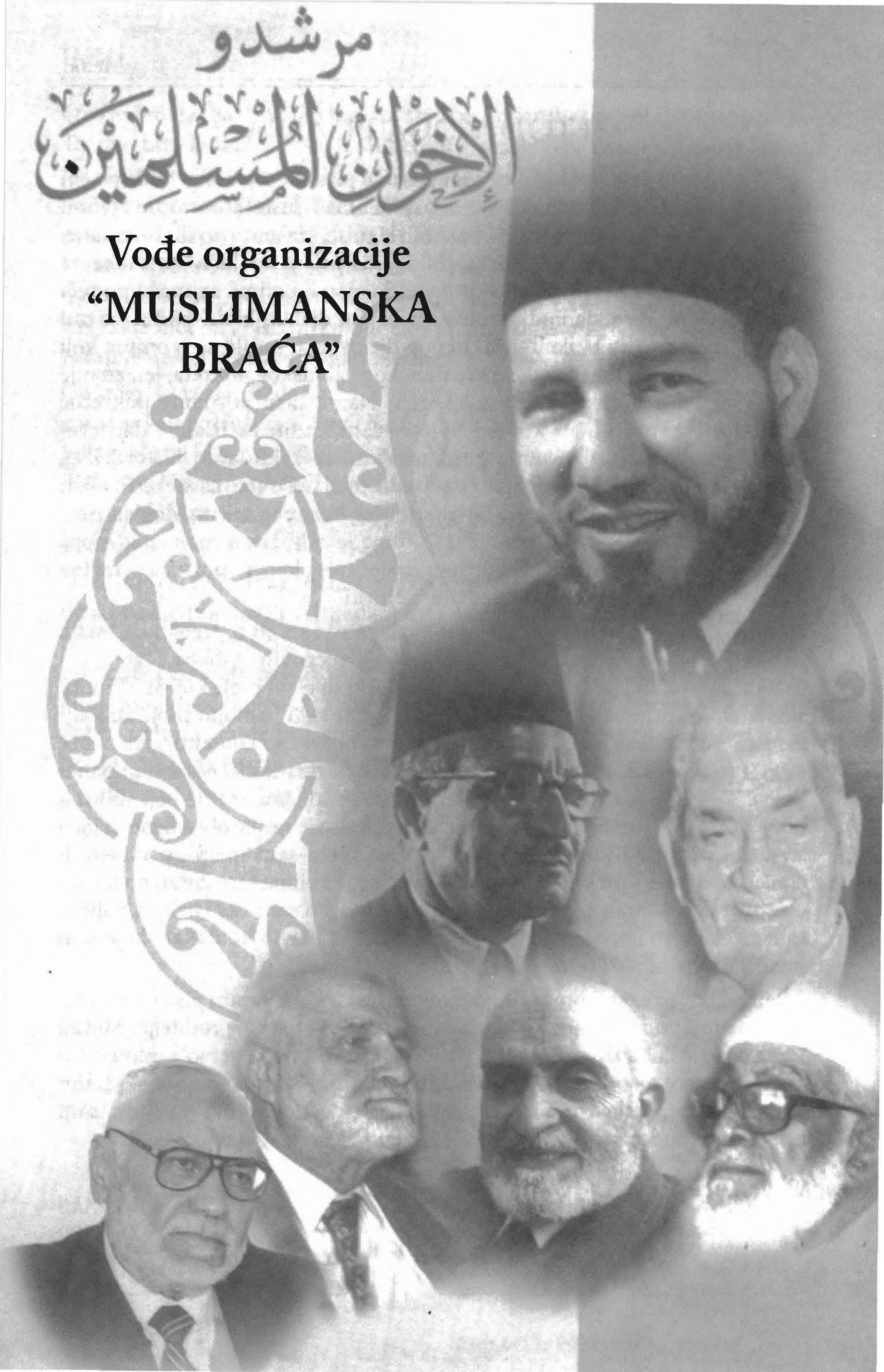
Osnovni princip od kojeg sam pošao u pisanju ove knjige je da pišem isključivo o ljudima s kojima sam imao susrete u svome životu, što je bio i metod imama Ebu Hanife, da mu se Allah smiluje. Drugo pravilo, kojeg sam se držao bilo je da pišem isključivo o osobama koje su već umrle, jer živi treba još da se dokažu i o njima ne možemo reći konačan sud. Treće, da ljudi obuhvaćeni ovim djelom budu isključivo oni koji su se dokazali na planu praktičnog djelovanja, radilo se o onima koji su djelovali na planu islamske da've ili nekog islamskog pokreta, jer, znanje bez primjene i prakse ne donosi korist. Nama nisu potrebne pokretne enciklopedije, nego ljudi koji će živjeti Islam, raditi za Islam i dati svoj život na tome putu. U svome pisanju nisam se pridržavao historijskog, vremenskog ili bilo koje druge vrste redoslijeda. Osvrti na neke ličnosti obično nisu zauzimali više od četiri stranice kucanog teksta, dok su neki sadržavali i više od deset stranica. O tome je odlučivao momenat moga kontakta s određenom osobom, mojih sjećanja, kao i spoznaja i razina inspiracije dok sam pisao o određenoj ličnosti.

Ličnosti o kojima sam pisao u ovoj knjizi, za nas su, ili bi trebali da budu, nakon Poslanika sallalahu alejhi ve sellem, njegovih Ashaba, Tabīina, i časnih selefija, živi najbolji primjer i uzor. Neki dijelovi moje knjige u Egiptu su štampani prije konačne obrade teksta, zato sam zamolio moju braću i prijatelje, da me nakon objavljivanja tekstova obavezno kontaktiraju i izlože svoje mišljenje i sugestije, kako bih to koristio pri konačnom štampanju knjige. Ali, bilo je tako kako je Allah htio, zahvaljujem svima koji su mi u tome pomogli. U ovoj knjizi, u odnosu na ono što je ranije objavljeno, nalazi se dosta dopuna i korekcija. Pored pomoći koju sam imao od vrijednih čitalaca, koristio sam knjige, časopise i novine, u kojima sam našao podataka o osobama o kojima sam pisao. Međutim, kao što sam već istakao, najviše sam se oslanjao na vlastita sjećanja iz direktnih i živih kontakata koje sam imao s ličnostima o kojima sam pisao u ovoj knjizi.

Allah najbolje zna da sam veliki dužnik onima o kojima sam pisao, u svojim dovama molim se za njih kao što se molim za sebe i svoje roditelje. Molim Uzvišenog Allaha da mi oprosti na onome što sam pretjerao i onome što sam izostavio, na onome što sam sakrio i onome što sam obznanio. Molim Allaha da me, sastavi u boravištu Njegove milosti s onima o kojima sam pisao, da to bude društvo poslanika, iskrenih, šehida. On to može.

Hvala Allahu, Stvoritelju Svjetova

Siromašni rob Allahov *Abdullāh Akīl Sulejmān el-Akīl*
Rijad 1421/ 2000

مرشدو
الإخوان المسلمين
Vođe organizacije
“MUSLIMANSKA
BRAĆA”

PISAC I KNJIGA U OČIMA ŠEJHA JUSUFA EL-KARADAVIJA

U vrijeme studija dosta sam se družio sa studentima iz raznih zemalja koji su došli studirati na Ezheri Šerifu. Posebno se sjećam jednog studenta iz Iraka, iz grada Ez-Zubejr. Ostao mi je u sjećanju po tome što je bio veoma aktivan i komukativan. Družio se s ulemom i da'ijama iz Egipta, ali i drugih dijelova svijeta koji su se u to vrijeme tu zatekli. Bio je to brat Abdullāh el-Akīl, student Šerijatskog fakulteta.

Sjećam se, stanovao je jedno vrijeme s bratom Ahmedom el-'Assālom, bio je veoma aktivan u studenskoj službi, posebno u odsjeku za odnose sa Islamskim svijetom. Bio je u jakoj vezi sa mnom i našim bratom Demerdašem, da mu se Allah smiluje. Posebno smo se zbližili prilikom jednog da'vetskog putovanja na sjever Egipta. Bio je divan saputnik. Davno je rečeno: “Saputnik, pa onda put”, “Komšija, pa onda kuća”.

Također je rečeno da *putovanje* otkriva pravi karakter čovjeka. Zato je halifa hazreti Omer, čovjeku koji je hvalio drugoga čovjeka, postavio pitanje: “Da li si s njim putovao?” Putovanje otkriva ono što skriva mirovanje.

Moja veza i druženje s Abdullāh el-Akīlom nastavljena je i nakon njegovog školovanja na El-Azharu. Nakon Egipta Abdullāh el-Akīl prelazi u Kuvajt gdje je jedno vrijeme radio u sudstvu, a zatim je postavljen na mjesto direktora za Islamska pitanja pri Ministarstvu vakufa u Kuvajtu. Ova institucija, za njegovog mandata, postala je veoma moćna i utjecajna i imala je jake veze sa centrima islamske da've širom svijeta.

Nakon toga vraća se u Saudijsku Arabiju gdje postaje zamjenik generalnog sekretara Rabite. S tog položaja odlazi u mirovinu. Nedavno je objavio veoma značajno djelo u kojem govori o velikanima da've i islamskim pokretima u savremenom svijetu. Mislim da je ovim djelom, da ga Allah dž.š. nagradi za njegov trud, ispred svih nas, ispunio dug prema ovim zaslužnim ljudima, s jedne strane, te upoznao današnji naraštaj o njima i njihovom ogromnom djelu, s druge strane.

Autor prilikom svoje posjete El-Azharu. Učesnik Konferencije koju je organizovala Akademija za islamska istraživanja u Kairu

Činjenica je da živimo u svijetu u kojem sa životne scene odlaze ljudi koji su dali ogroman doprinos na polju da've, džihada, kulture i obrazovanja, a da se o tome ni riječ ne napiše tako da se njihova uloga prešućuje i zaboravlja. S druge strane, mnogo se piše i govori o onima koji za društvo nisu dali nikakvog značajnog doprinosa, što je svakako jedan opasan presedan i paradoks savremenog svijeta.

"Islam kojeg danas želimo je: Islam Kur'ana i Sunneta; Islam koji olakšava, a ne koji otežava; Islam koji ujedinjuje, a ne razjedinjuje; Islam zbližavanja, ne nasilja; Islam upoznavanja, ne nepoznavanja, Islam tolerancije, ne fanatizma; Islam bitnosti, ne formalnosti; Islam rada i akcije, ne rasprava i polemike; Islam koji nudi, ne koji traži; Islam idžtihada, ne taklida (oponašanja), Islam obnove, ne pasivnosti i učmalosti; Islam preciznosti, ne nehata i nemara; Islam sredine i umjerenosti, ne ekstrema i krajnosti.

Islam se bazira na vjerovanju, a duša toga vjerovanja je Et-Tevhīd (vjera u Jedinog Allaha Uzvišenog); na ibadetu, a duša toga ibadeta je iskrenost zasnovana na moralu, a duša toga morala je činjenje dobra zasnovanog na Šeriatu, a duša toga Šeriata je pravednost zasnovana na zajedništvu, a duša toga zajedništva je bratstvo. Plod svega toga je civilizacija, a plod te civilizacije su ravnoteža i integracija."

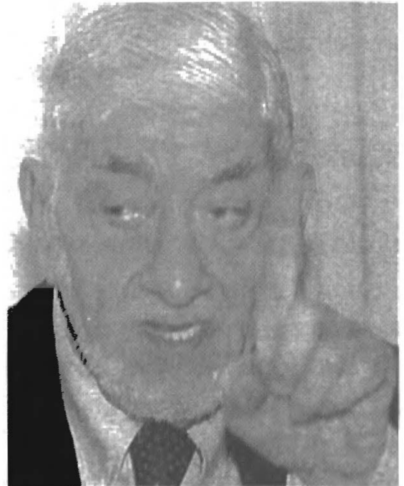
(Preneseno iz djela "Stanovnik sela" autora dr. Jūsufa el-Karadavija)

Dr. Jūsuf El-Karadavi

1 - OMER ET-TELEMSĀNI

(1904-1986 / 1322-1406)

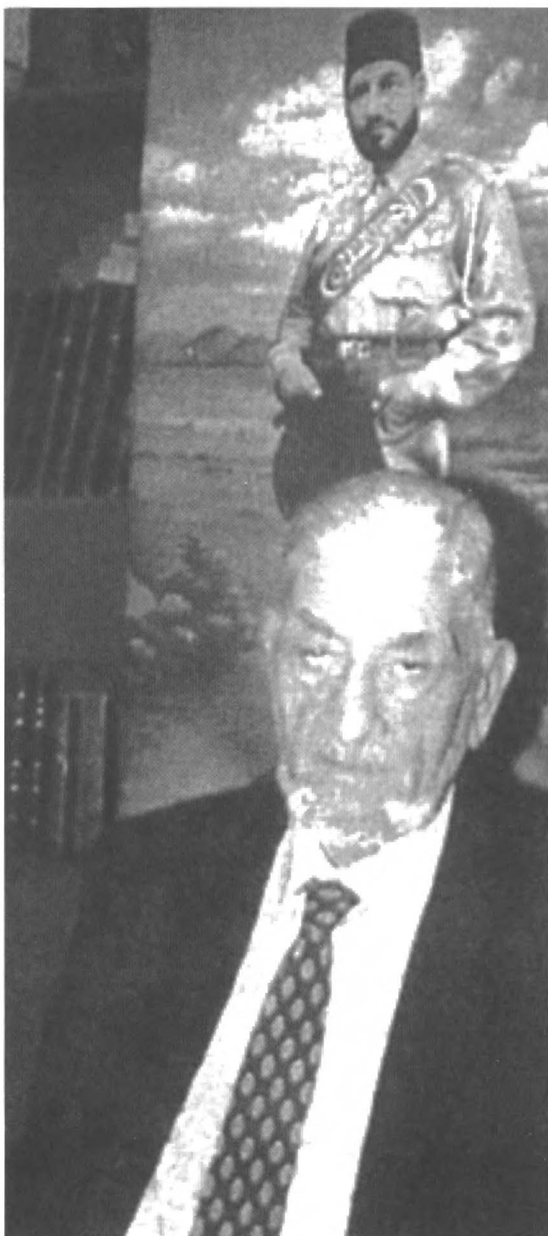
PROPAGATOR I ODGAJATELJ

Profesor Omer Abdul Fettāh ibn Abdul Kādir Mustafa et-Telemsāni, preuzeo dužnost generalnog sekretara Muslimanske braće nakon smrti po redu drugog generalnog sekretara Muslimanske braće, profesora Hasana el-Hudejbija, novembra mjeseca 1973. god.

Rođenje i obrazovanje

Profesor Omer et–Telemsānī je porijeklom iz Telemsana (Alžir). Rođen je u Kairu 1904. (1322) u četvti El–Gūrije (ul. Hoš Kadem). Njegov otac i djed bavili su se trgovinom platna i plemenitog kamena. Djed mu je bio selefija, štampao je nekoliko djela poznatog šejha Muhammed ibn Abdul Vehhāba, tako da je Omer et–Telemsani svoju edukaciju počeo čuvajuči se bilo koje vrste novotarije. Nakon osnovne i srednje škole opredijelio se za pravo. Pravni fakultet zavšio je 1943. godine. Iste godine otvara svoj ured u četvrti Šebinul-Kanatir i priključuje se islamskom pokretu Muslimanska braća, tako da je bio prvi pravnik koji je ušao u taj pokret i svoju ideju i rad vezao za njega. Bio je veoma blizak osnivaču pokreta, šehidu Hasanu el-Bennau. Družio se s njim prilikom njegovih čestih putovanja u razne dijelove Egipta i pomagao mu u svim poslovima. Oženio se još dok je bio srednjoškolac, a žena mu je umrla avgusta mjeseca 1979. U sretnom braku su proveli oko 50 godina. Imali su četvero djece: dva sina (Abid, Abdul Fettāh) i dvije kćeri. Advokatski posao ga nije spriječio od čitanja: mnogo je čitao što mu je omogućilo da stekne uvid u različite oblasti znanosti, posebno tefsirskih, hadiskih, fikhskih, biografskih, historijskih i prevodilačkih...

Bio je na udaru neistomišljenika, kako unutar Pokreta tako i izvana, ali je mudro i pribrano odgovarao na sve udarce te argumentovano, kao vjernik, rušio tvrdnje svojih protivnika. Bio je svjestan vrijednosti koje brani i ništavnosti iza kojih stoje mnogobrojni njegovi protivnici. Nema sigurnijeg i boljeg pomagača od Uzvišenog Allaha, niti vjere osim Islama.

Kako sam ga upoznao?

Prvi put sam ga upoznao kada sam otišao na studij u Egipat, 1949. (1369). Bilo je to nakon atentata na imama Hasana el-Bennāa, a prije izbora profesora Hasana El-Hudejbija za generalnog sekretara Pokreta. Prisustvovali smo mnogim skupovima na kojima su se obraćali čelni ljudi Pokreta. Slušali smo njihove riječi i upute bez daha, pa i profesora Omera Telemsanija. Govorio je skromno i dostojanstveno, s blagim i prijatnim osmjehom na licu... Mi mlađi bili smo u velikom zanosu, spremni odmah istom mjerom uzvratiti na svaku provokaciju. Profesor nas je pozivao na strpljenje, sabranost, razboritost, mudrost, da se što više vežemo za Uzvišenog Allaha i da sve što radimo, radimo isključivo u ime Njega.

Ugovor sa samim sobom

Profesor Omer et-Telemsāni ostavio je jak i lijep dojam na svakog čovjeka, čistinom svoje duše, metodom izlaganja, načinom rasprave i polemike. O tome sam kaže: “Nikada nisam volio okrutnost i grubost, nisam želio da čovjeka porazim, pogotovo ponizim, nisam u svome životu osjetio niti doživio čovjeka kao svoga ličnog neprijatelja, osim ako bi taj napao Istinu, onda sam je morao braniti. U tom slučaju, neprijateljstvo je bilo od njih, ne od mene. Zavjetovao sam se da sagovorniku nikada ne uputim nedostojnu riječ i da ga ne povrijedim, čak i ako su mene povrijedili... Zato mi se nikada nije desilo da sam se sukobio s nekim čovjekom na ličnoj osnovi.”

Zato je svaki čovjek, bez obzira na orijentaciju i stav, prema ovom čovjeku osjećao respekt i poštovanje, i volio ga. Bio je izdanak škole imama Hasana el-Bennāa. Ostat će zapamćen kao jedan od najodanijih i najiskrenijih sinova Pokreta.

Moralne odlike

Bio je izuzetno suzdržljiv i stidljiv i to je primjećivao svako ko bi mu se približio. Onaj koji bi ga slušao ili s njim raspravljao mogao je primijetiti da ga je sam način života kao osobu učvrstio i profilirao. A njegov život je bio dosta težak. Dugo je boravio u tminama zatvorskih ćelija, više od 17 godina. prvi put 1948. (1369), zatim 1954. (1374), pa onda 1981. (1402).Te godine zatvora su ga još više ojačale i učvrstile.

U izjavi koju je dao Saudijskom časopisu “El–Jemāme” 14. januara 1982. rekao je, između ostalog: “Po svojoj prirodi oduvjek sam mrzio grubost i nasilje u bilo kom obliku. To, dakle, ne predstavlja moje političko ubjeđenje, već, prije svega, to je moj osobni stav vezan za moju prirodu. Čak kada mi se nanese i nepravda, ne posežem za nasiljem. Upotrijebio bih silu kojom će se neka situacija izmjeniti, ali nasilje, nikad!”

Otvoreno pismo Predsjedniku

U otvorenom pismu predsjeniku republike Egipat, a koje je objavila Kairska dnevna novina “Eš-Ša’b”, 14 marta 1986. god., kaže: “Gospodine Predsjedniče, nas muslimane Egipta prije svega zanima sigurnost u sjenci Allahovog Zakona – Šeriata i u interesu je ovoga Ummeta da se taj Zakon sprovodi. Neću pretjerati kad kažem, da se primjenom Šerijatskog zakona

otvaraju vrata svakog dobra i napretka. To će učiniti sretnim i vladara i potčinjene, svi zajedno će osjećati sigurnost."

Životna orijentacija

U jednom od svojih obraćanja omladini, propagatorima i članovima Pokreta, rekao je: "Izazovi i poteškoće koje se nalaze pred propagatorima Islama u današnjem vremenu veoma su složeni. Materijalna moć skoncentrisana je u rukama neprijatelja Islama, koji su se, unatoč međusobnim razlikama, ujedinili protiv Islama. Glavni njihov cilj, u ovom trenutku, su Muslimanska braća. Ali, pogledajmo malo u prošlost: vjernici koje je predvodio Tālūt nisu imali brojčanu niti tehničku silu kao Džalūt i njegovi sljedbenici, ali vjernici su bili duboko ubijeđeni da pobjeda dolazi od Uzvišenog Allaha pa su, uz Njegovu pomoć, porazili Džaluta i njegovu vojsku.

Ovim, naravno, ne potcjenjujem materijalnu silu, ne tražim od propagatora Islama danas da sjedeći i učeći dove očekuju Allahuvu pomoć, nego im savjetujem da slijede volju Allahovu, Koji ih upućuje i motiviše na džihad, na lični primjer u dokazivanju junaštva i izdržljivosti. Propagatori trebaju biti svjesni da će ih Uzvišeni Allah na ovom putu iskušati "strahom, gladovanjem, gubitkom imanja, života i usjeva". Tako će se znati koji su između ljudi iskreni i odani vjeri, a koji nisu. Uzroci pobjede su direktno vezani za Allahov Zakon – Sunnet. Kur'an o tome mnogo govori. Što se tiče omladine, kojoj ne nedostaje odlučnost i svijest, ona je obavezna da slijedi put Kur'ana i Sunneta, zatim da slijedi put i primjer Prve generacije Islama (selefa), koji su svoje ponašanje i svoj život uskladili s Objavom, pa im je Uzvišeni Allah omogućio da im i (naizgled) nemoguće postane ostvarivo.

Istrajnost, upornost i stavovi

Čvrstinu i istrajnost profesor Et-Telemsāni stekao je unutar zatvorskih zidova, ali i van njih. Nikada nije prihvatio metod prijetnje i terora. Bio je poznat po jednostavnosti i skromnosti (zuhd), po strahu od Uzvišenog Allaha, ali ni od koga više. O tome kaže: "U svome životu nikoga se nisam bojao osim Uzvišenog Allaha, nikada me ništa nije spriječilo da javno kažem i iznesem Istinu u koju vjerujem, ma koliko me ta riječ koštala. Tu riječ istine izgovarao sam tiho i učtivo, nisam želio povrijediti svoga sagovornika, izbjegavao sam termine kojima neće biti zadovoljan onaj koji

vodi sa mnom diskusiju i polemiku. U ovom metodu sam nalazio duševno zadovljstvo i mir. Ovim metodom stekao sam mnogo prijatelja, a sačuvao se neprijatnosti i zla od mnogih neprijatelja. Profesor Omer Telemsani, u polemikama sa svojim neistomišljenicima, pokazivao veliku širinu, otvorenost i iskrenost. Tako je ostala zapamćena njegova javna polemika sa predsjednikom Enverom es-Sādātom u gradu Ismailijji, a koju je direktno prenosila egipatska televizija. Predsjednik Sādāt je na račun Muslimanske braće izrekao veoma teške optužbe, na šta mu je profesor Omer et-Telemsāni uzvratio: "Normalno bi bilo da ja kao građanin ove zemlje, ako bi mi neko nanio nepravdu, istoga tužim Vama, jer ste Vi po vašem položaju, nakon Uzvišenog Allaha, najveći organ vlasti. Evo, sada Vi meni činite nepravdu, i ja nemam kome da Te tužim, osim izravno Uzvišenom Allahu!"

Nakon ovih riječi na Sādātu se primjetila nelagoda i strah, tražio je od profesora Omera Telemsanija da povuče svoju žalbu, na šta mu je on odgovorio: "Ja tebe ne tužim nekom silniku već Pravednom Gospodaru Koji zna šta govorim!"

Profesor Omer et-Telemsāni između profesora Džabir Rizka i profesora Husnī Abdul-Bākīja, prilikom obraćanja omladini

Metod

Ovaj metod u dijalogu, karakterističan za profesora Omera et-Telemsānija, bio je stalna njegova vrlina. Podjednako ga je upražnjavao u komunikaciji s pojedincima i grupama, sa vladarima i običnim ljudima, mladima i odraslima, bogatim i siromašnim. Slijedio je principe Muslimanske braće, utemeljene na Kur'anu i Sunnetu, te praksi Selefa.

Džemaat

Za svoje društvo, odnosno džemāat, bio je ubijeđen da je to Islamski pokret koji je najzdraviji u ovom vremenskom trenutku, zato kaže: "Svako ko prati pokret "Muslimanska braća" od njegovog osnutka 1928. (1347) do ovog tenutka, vidjet će da su se ti ljudi žrtvovali za interese vjere, da su pokušali poboljšati život na duhovnom, socijalnom i ekonomskom planu, da su pokušavali zbližiti i povezati muslimane svijeta, da su nastojali širiti mir u cijelom svijetu. Muslimanska braća su stalna meta napada raznih orijentacija, kako iznutra tako i izvana. Ipak, Muslimanska braća nikada nisu prouzrokovali ili izveli smutnju i haos, nikada nisu udarili na jedinstvo muslimana, ugrozili državne ustanove i institucije, nikada nisu izašli na ulice i ugrozili promet i saobraćaj, nikada nisu mahali parolama da treba smaknuti i ubiti bilo koga. Njihov metod bio je i ostao – mir, njihova aktivnost – izgradnja, njihova vjera – čestitost i vjernost. Pa i pored svega, Muslimanska braća su permanentna meta mnogih, čak i onih koji se ni u čem ne mogu složiti osim oko spremnosti na napade na pokret "Muslimanska braća"! Muslimani ne poznaju niti prihvataju pravilo po kojem "vjera pripada Bogu – država građanima". Muslimani znaju i priznaju da sve pripada samo Allahu. Onaj ko muslimane pokušava odvratiti od ovog principa, to je prevarant koji ih želi udaljiti od skrovišta snage, a zatim ih kao preslab zalogaj progutati. Muslimani ne znaju, niti priznaju princip "Bogu božije – caru carevo!", ali zato znaju i u to su ubijeđeni, da caru ništa na pripada u poređenju s Bogom. Muslimani negiraju širk svake vrste.

Pobožnost i skromnost

Takav je bio profesor Omer Et-Telemsani kao propagator, kao odgajatelj, kao vođa. Bio je iskren prema Uzvišenom Allahu, iskren u radu za Allahovu vjeru. U svom džihadu bio je strpljiv i istrajan, čvrsto se držao Allahovog

užeta, čvrsto se vezao za mudžahide, i kao vojnik, i kao odgovorna osoba, i onda kada je bio unutar zatvorskih zidova i kada je bio van njih. Nije težio dunjalučkoj raskoši niti položajima, posvetio se Uzvišenom Allahu, živio je u skromnom apartmanu. Plakao sam kada sam ga posjetio u njegovom apartmanu! Pitao sam se, gdje smo mi u odnosu na ove ljude koji su se sa svojom vjerom uzdigli iznad dunjaluka i sve, i skupo i jeftino, žrtvovali za interes svoje vjere?! Njegov apartman nalazio se u staroj narodnoj četvrti El -Melidži u Kairu. Ulica je bila tijesna, a do apartmana se dolazilo starim dotrajalim stepeništem. Sami namještaj u sobi bio je krajnje skroman, iako profesor Omer Telemsani potječe iz veoma bogate porodice koja je imala prepoznatljiv socijalno-društveni rejting. U stanu profesora Omera Telemsanija sve je odisalo zuhdom, skromnošću i jednostavnošću.

Bio je popularan i omiljen u svim slojevima egipatskog društva. Voljeli su ga i uvažavali i egipatski Kopti, a vodeći ljudi u Egiptu su imali poštovanje i respekt prema njemu. Pokret Muslimanska braća držao ga je za svoga istinskog vođu i uzora, takmičili su se da ga slušaju i izvršavaju njegove naredbe. Ljubav prema Uzvišenom Allahu bila je osnov između profesora Omera Telemsanija i članova Pokreta. Svi su se zajednički zalagali za uspostavu Šeriata i postizanja zadovoljstva Uzvišenog Allaha...

Omer et-Telemsānī... Muhammed el-Gazālī... i Mustafa Mešhur, u mesdžidu "En-Nūr"

Njegove posjete i obilazak arapskih i islamskih zemalja, kao i emigrantskih islamskih sredina, doživljavane su kao mehlem na ranu. U tim kontaktima ukazivao je pojedincima i grupama na obaveze prema vjeri, prema Ummetu i prema državi. Svojim predavanjima je motivisao i podsticao Ummet, posebno omladinu i ulemu, da budu na nivou odgovornosti, da daju sve od sebe na časnom putu revitalizacije Islama. To je vječita obaveza propagatora Islama u svakom vremenu. Time je Uzvišeni Allah obavezao Svoje poslanike, zatim ulemu - nasljednike Allahovih poslanika i, u konačnici, sve iskrene propagatore (daije) i odane vjernike.

Djela

Islamsku misao profesor Omer et-Telemsani je obogatio zapaženim knjigama čija je tematika raznolika.

Najpoznatija djela su mu:

- *Šehid mihraba – Omer ibn el-Hattab*
- *Izlaz iz islamskog tjesnaca danas*
- *Islam i vjerska država*

Omer et-Telemsāni drži govor u Kairu u prisustvu delegacije iz Afganistana. Strelicom označen Džemāl Fevzi

- *Islam i život*
- *Mišljenja o vjeri i politici*
- *Genijalnost Hasana el -Bennāa*
- *Rasprava "Prema svjetlu"*
- *Sjećanja, a ne uspomene*
- *Islamski pogledi o ženi*
- *Nešto što samnaučio od Muslimanske braće*
- *Rekli su, a nisam rekao, o vladavini Abdun-Nāsira*
- *Dani sa Sādātom*
- *Islamski velikani iz oblasti Fikha*
- *Svojstva pobožnih*
- *O islamski vladari!, zar se ne bojite Allaha?*
- *U baštama Tevhida*
- *Ne bojimo se mira, ali...*

El-'Akīl, Et-Telemsāni, Ibrāhīm Šeref, Jūsuf Neda

Pored navedenog pažnju zaslužuje uvodnici koje je pisao u kairskom časopisu "Ed-Da've", zatim njegovi osvrti na razne islamske teme u časopisima i novinama, zatim predavanja održana u raznim arapskim i islamskim gradovima, na Zapadu, kao i njegova uputstva upriličena prigodom izleta i logorovanja sa članovima Pokreta.

Rekli su o njemu

Profesor Muhammed Se'īd Abdurrahīm u knjizi "Omer et-Telemsāni – treći Generalni sekretar Muslimanske braće", kaže: "Poražen je silnik i tlačitelj... Iz zatvora izlaze osuđenici, gdje su dugo godina robijali, nevolja i patnja su ih ojačali, tijela su im oslabila i iskopnila, ali duše i moral su im ojačali, u njihovim dušama je ono što je kod Allaha ogromno, a ono što je kod ljudi mizerno. Izašli su iz zatvora patnjom očvrsli poput brda. U zatvoru su naučili Kur'an napamet, stekli su i određena znanja, nadvladali strasti, upoznali ljudsku bit. Zatvor im je bio najbolja i najveća škola, puno im je više dao nego što im je uzeo. Jedan od njih je i profesor Omer et-Telemsāni... Uzvišeni Allah mu je odredio da u ovom vremenu stane na čelo Pokreta, i za tu ulogu ga pripremio..."

"Bogom je dan da bude vođa Pokreta. Bio je poput vještog kormilara koji je upravljao brodom u najtežim olujama. Mudro i strpljivo upravljao je tim brodom. Vjere i odlučnosti nikada mu nije manjkalo. Za njegova mandata Islam se širio kao nikada ranije, naročito je aktivna bila mladost. Mladi islamski talas preplavio je fakultete, razne sindikalne organizacije i udruženja. Takva situacija bila je u cijelom Egiptu, jer, on je bio tako vješt kormilar da je sa svojim brodom mogao ući u svako pristanište, a da ga pri tom ne ošteti."

Preživio je, da mu se Allah smiluje sva ljudska iskušenja. Skoro dvadeset godina proveo je u zatvorima širom Egipta. U tim zatvorima bio je izložen strahovitim torturama, ali i u tim patnjama, njegov jezik i usne su izgovarali Allahovo ime i savjet Braći da se strpe i istraju. Niko ga nije čuo da je rekao nepristojnu riječ svojim mučiteljima! Za njihova nedjela i zločin žalio se samo Allahu i Njemu prepuštao njihovu stvar. Samo je od Njega tražio zaštitu. Divan li je to Zaštitnik!"

Smrt

Omer et-Telemsāni prilikom izricanja presude 1954/1374

Uzvišeni Allah ga je uzeo Sebi u srijedu 13. Ramazana 1406. / 22 maja 1986. godine. Dugo se nosio s bolešću, a umro je u 82. godini života. Dženaza namaz obavljena je u Omer Mukrim džamiji u Kairu, a dženazu je klanjalo 250 000 ljudi, po nekim procjenama čak i pola miliona. Bilo je i mnogo delegacija, kako iz Egipta tako iz cijelog svijeta. I sam sam prisustvovao njegovoj dženazi, zahvaljujući Uzvišenom Allahu Koji me tim počastio.

Ovo je samo kratak siže bogate biografije profesora Omera et-Telemsānija, trećeg po redu vođe Muslimanske braće.

Molimo Uzvišenog Allaha da ga uvrsti među Svoje dobre odabrane robove, te da i nas priključi i pridruži njima "u džennetskim baščama i pored rijeka, mjestu u kome će biti zadovoljni, kod Vladara Svemoćnoga."

> ***"Postoje tri vrste uleme: Oni koji će upropastiti i sebe i druge - to su oni koji samo teže dunjaluku. Zatim, oni koji će usrećiti i sebe i druge - to su oni koji, javno i tajno, pozivaju Allaha Uzvišenog... Zatim, oni koji će sebe upropastiti, a druge usrećiti - to su oni koji javno pozivaju Ahiretu, a odbacuju dunjaluk, ali prikriveno žele slavu i poziciju dunjalučku."***
>
> *Ebu Hāmid el-Gazālī u "Ihjau"*

2. ŠEJH MUHAMMED EL- GAZĀLĪ

(1917-1996 / 1335-1416)

DA'IJA I OBNOVITELJ

Kada pišem o šejhu po imenu Muhammed el-Gazālī es-Seka, onda pišem o čovjeku kojeg dobro poznajem, čovjeku s kojim sam dugo živio, od koga sam dosta čitao i naučio.

Ovo pisanje je i moj dug prema učitelju s kojim sam se družio skoro pola vijeka. Istina, o njemu su pisali mnogi koji su ga poznavali bolje od mene, i bili mu bliži od mene, prije svih duhovni autoritet našega vremena, dr. Jūsuf el-Karadāvī. On mu je bio bliži i više se s njim družio.

Moje poznanstvo sa šejhom Muhammedom el-Gazālījem

Šejha Muhammeda el-Gazālīja sam upoznao preko njegovih članaka koje sam čitao u časopisu "El-Ihvānu el-Muslimūn", koji nam je dolazio u sjedište organizacije "Muslimanska braća" u gradu Zubejr u Iraku, 1946. god. Nakon toga, kada sam došao u Egipat na studij, 1949. god., upoznao sam ga preko svojih školskih kolega. Bili su to: Menna' el-Kattān, Muhammed Bekri, Jūsuf el-Karadāvī, Ja'kūb Abdul Vehhāb, Ahmed ed-Demerdaš i Hadži Vehbe Hasan Vehbe. Mnogo smo kontaktirali sa šejhom el-Gazālījem. Mnogo nas je naučio, motivisao za rad na Allahovom putu, ukazivao nam na opasnosti i zamke koje se postavljaju. Braći u Egiptu i van Egipta, objašnjavao je kako se otkrivaju zamke koje uporno postavljaju komunisti,

Šejh el-Gazālī prilikom susreta sa šejhom Sa'd el-Abdullāhom, zamjenikom Emira Kuvajta

svjetovnjaci, cionisti, ateisti, egzistencijalisti, krstaši. Objašnjavao nam je o savezu i koaliciji ovih sila protiv Islama i njegovih vođa i predstavnika, te kako se uspješno suprotstaviti ovoj opasnoj koaliciji.

Šejh Muhammed el-Gazālī bio je da'ija plamtećeg duha, prefinjenih osjećanja, dubokog imana, jake odlučnosti, velike energije, jake riječi i izraza, jake osjećajnosti i utjecajnosti, nježnoga srca, plemenite naravi... Ovo će reći svi koji su na bilo koji način s njim kontaktirali. Mrzio je dvoličnost, lažnu učenost, bio je okrenut aktualnom trenutku i problemima, imao je osjećaj za trenutak kad je Ummetu nužno uključiti alarm i upozoriti na opasnost od pada u provaliju u koju Ummet žele gurnuti šejtani ljudski i džinski, bili oni sa Istoka ili sa Zapada, svejedno.

Šejh Muhammed el-Gazālī je rijetko viđen autoritet našega vremena. Imao je sposobnost osvajanja ljudskog srca... Sjećam se kako sam učio napamet cijele odlomke iz njegovih knjiga i to citirao u svojim nastupima. Na to je ukazao dr. Jūsuf el-Karadāvī u svojoj knjizi "Šejh el-Gazālī kakvog sam ga poznavao" kada je naveo: "Sjećam se kolege i brata Abdullāh el-Akīla koji je studirao na El-Azharu šeriatsko pravo početkom pedesetih... Naučio je napamet Predgovor drugog izdanja knjige *Islam i ekonomske prilike* (autora Muhammeda el-Gazālīja), koji počinje: 'U historiji čovječanstva nikada nije ponižen čovjek kao što su ovoga puta poniženi narodi Istoka, i nikada nije nešto iskorišteno da se oni obesprave kao što je ovoga puta iskorištena vjera..."

Susret sa šejhom El–Hasan en- Nedvijem

U svojoj izvanrednoj knjizi "Zapažanja putnika po arapskom Istoku", Šejh Ebu el-Hasan en-Nedvī, opisuje svoj susret sa Muhammedom el-Gazālījem, pa kaže: "O šejhu Muhammedu el-Gazālīju mnogo mi je pričao student Abdullāh el-Akīl, a poklonio mi je i neke njegove knjige...

Znao sam da je Muhammed el-Gazālī jedna od najistaknutijih ličnosti "Muslimanske braće" i jedan od nosilaca islamskog preporoda u Egiptu. Tako sam prije svega zahvaljujući Abdullāh el-Akīlu, ostvario svoj susret s autorom djela: "*Islam i ekonomska kretanja*", "*Islam i socijalizam*", "*Imputacije Islamu*", "*Odavde spoznajemo*"...

Odmah da kažem, da sam obradovan i obogaćen ovim susretom. Imao sam priliku neposredno se uvjeriti da "Muslimanska braća" imaju jak duhovni i intelektualni potencijal, bio sam oduševljen energijom i poletom ovoga čovjeka, širinom njegovog kulturno-obrazovnog opusa, njegovom pojavom koja je zračila vedrinom i optimizmom. Ovo je bio naš kratak susret, iako smo se već dugo poznavali, kroz naše knjige i naša djela".

Šejh el-Gazālī prilikom susreta s autorom knjige, Abdullāh el-'Akīlom

Rođenje, obrazovanje, učitelji

Šejh Muhammed el-Gazālī rođen je 22. 08. 1917. god. u mjestu Nekla el-'Ineb u Egiptu, u uglednoj porodici trgovačkog staleža. Otac mu je bio hāfiz. Sin je nastavio tradiciju, tako da je Muhammed el-Gazālī postao hāfiz Kur'ana kada je napunio deset godina.

Osnovno obrazovanje stekao je u rodnom mjestu, a daljnje školovanje nastavio je u Aleksandriji. Nakon toga odlazi u Kairo, gdje 1941. (1361) god. završava fakultet Usulud-din (*Osnovi vjere*). Nakon diplomiranja posvećuje se radu na islamskoj da'vi. Magistrirao je 1943. (1362). Oženio se još dok je bio student, bio je otac devetero djece.

Najpoznatiji njegovi šejhovi i učitelji bili su: šejh Abdul Azīz Bilāl, šejh Ibrāhīm el-Garbāvī, šejh Abdul Azim et-Zerkani i mnogi drugi.

Aktivnosti

Šejh Muhammed el-Gazālī, nakon završetka fakultetskog obrazovanja jedno vrijeme radio je kao imam i hatīb u džamiji "El-'Atabe el-Hadrā'". Zatim je radio na mjestu inspektora za džamije, pa kao vaiz El-Azhara, zatim kao pomoćnik pa onda direktor službe za pitanja džamija, direktor obrazovanja, a na kraju i direktor da've i propagande. Bio je zatvaran. Tako je 1949. (1369) godinu dana proveo u zatvoru Et-Tūr, a potom je jedno vrijeme proveo u zatvoru Turre u Kairskoj četvrti - Džize. Tu je zatvoren 1965. (1385.) godine.

U sklopu kulturne razmjene između Egipta i Islamskih zemalja, šejh Muhammed el-Gazālī je 1971. (1391) god., otišao u Saudijsku Arabiju gdje je bio gost predavač na Univerzitetu Ummu el-Kura u Mekki Mukerremi, zatim 1981. (1401) na šeriatskom fakultetu u Kataru. Kasnije se ponovo vraća u Egipat gdje je bio pomoćnik ministra Vakufa, zatim odlazi u Alžir gdje preuzima ulogu predsjednika pri Vijeću naučnih kadrova pri Islamskom Univerzitetu "Emir Abdul Kādir el-Džezāirī". Tu je radio punih pet godina i to je posljednja zvanična funkcija koju je obavljao.

Poznanstvo s imamom Hasan el-Bennāom

Profesor Muhammed el-Medžzūb u svojoj knjizi "*Ulema i mislioci koje sam upoznao*" citira Muhammeda el-Gazālīja, koji u svom prvom susretu sa Muršidom kaže: "Kao srednjoškolac jednog od vjerskih instituta

u Aleksandriji, praktikovao sam akšam namaz klanjati u mesdžidu Abdurrahmān ibn Hurmuz u četvrti Re'su et-Tini. Do toga termina bi obično završio sa školskim obavezama. Jedne večeri, na moju veliku radost, Imam el-Bennā u džamiji je držao predavanje. Sjećam se, tumačio je hadis: '*Boj se Uzvišenog Allaha gdje god da si, loše djelo slijedi dobrim djelom, loše djelo se na taj način eleminiše. Lijepo se ponašaj prema drugim ljudima.*'

Njegova riječ je pridobijala i osvajala ljudska srca, želio sam da s njim ostanem i nakon predavanja. Želja mi se ispunila pa je Imam Hasan el-Bennā tu ostao i na jaciji, a onda se sastao s užim krugom ljudi aktivista da've. Moja veza s imamom Hasan el-Bennāom tako je počela i ostala neprekidna sve dok nije završio svoj život kao šehid 1949, (1369) godine."

Gazālījeva veza s vođama pokreta Muslimanska braća

O toj vezi Muhammed el-Gazālī govori u predgovoru svoje knjige "*Ustav kulturnog jedinstva muslimana*": "Na pisanje ove knjige motivisao me imam Hasan el-Bennā, za mnoge, pa i za mene, obnovitelj i reformator Islama

Šejh el-Gazālī okružen masama. Strelicom označen Muhammed Abdul Kuddūs

u černaestom stoljeću po Hidžri. Postavio je principe na kojima se može ujediniti ono što je razjedinjeno, objasnio je ostvarenje cilja koji je mnogima bio u mnogome zamagljen, vratio je muslimane Kur'anu i Sunnetu, naučio ih da u vlastitoj prošlosti prepoznaju posljedice vladavine onih čije su ruke bile griješne, a pogledi dvolični i varljivi. Nakon toga iskustva, Ummet nebi smio dozvoliti da padne u nova stanja apatije i slabosti..."

Za drugog po redu vođu Pokreta Hasana el-Hudejbīja i poznanstvo s njim, Gazālī kaže: "Imam pravo reći istinu o čovjeku, i onaj dio koji ljudi o njemu ne znaju, a ne znaju da on nije želio da dođe na čelo "Muslimanske braće", ali ljudi su to željeli i izabrali ga za vođu. On zaslužuje da ljudi znaju da je bio izložen torturi, da je udarce podnosio stoički, da se nikada nije pokolebao niti klonuo duhom.

I njegova porodica bila je izložena provokacijama i šikaniranju, ali sve ga to nikada nije udaljilo od programa i cilja islamskog Pokreta...

Lično sam ga posjetio nakon izlaska iz zatvora kada je, u velikoj mjeri, uspio prevladati sva iskušenja i krize. Razgovarali smo dugo i raščistili neka sporna pitanja koja su bila među nama, da nam Uzvišeni Allah svima oprosti."

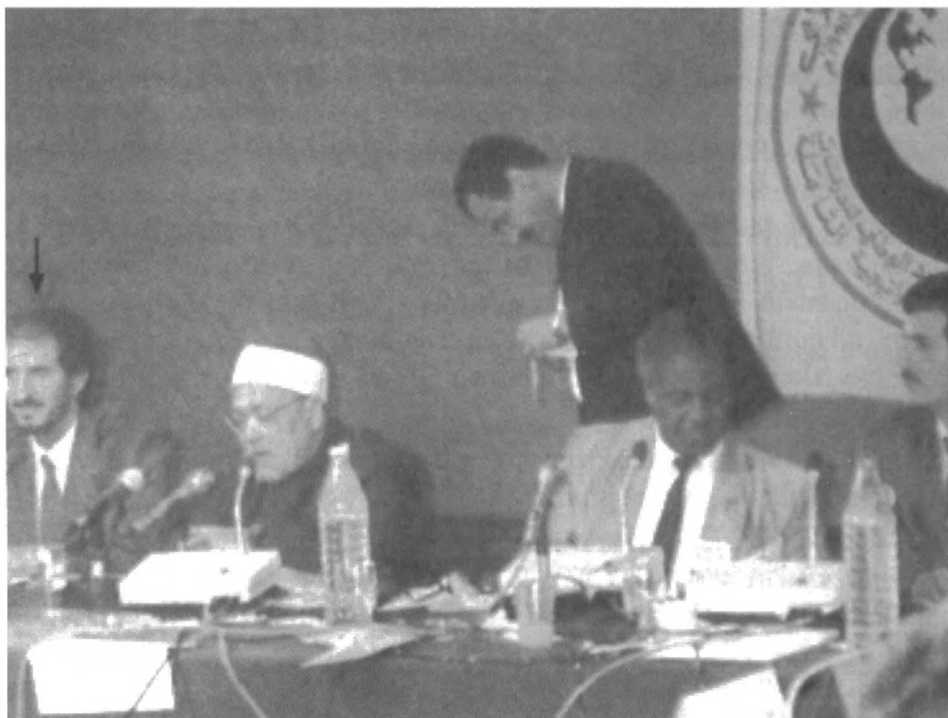
O trećem po redu lideru Muslimanske braće, Omeru et-Telemsāniju, Gazālī kaže: "Profesora Omera et-Telemsānija dobro sam upoznao u zatvoru Et-Tūr 1949. (1369). Tu je bilo na hiljade ljudi iz pokreta "Muslimanska braća"...

U trenutku kada se desilo ubistvo Hasana el-Bennāa, kada je mnoge zahvatio očaj i beznađe, u oči mi je upalo držanje profesora Omera et-Telemsānija. U krugu zatvora hrabrio je braću, govorio im o boljoj sutašnjici, djelovao je optimistički. Tada sam vidio sebe pred čovjekom koji je rijetkost, osjetio sam koliko prezire raskol i smutnju među braćom, osjetio sam kako čovjek, koji ne prekida svoju vezu s Uzvišenim Allahom ne može biti izoliran. Sjećam se, kada sam jednom prilikom otišao kod njega da se konsultujem o nekim pitanjima da've, rekao mi je:

"Znaš li, da ovu tešku odgovornost koju nosim, nisam preuzeo zato što sam to želio. Nerado sam to prihvatio?"

"Znam to", rekoh, "ali takvi i zaslužuju povjerenje pa na svom putu mogu očekivati pomoć Uzvišenog Allaha."

Iz ovoga što je rekao o Šehidu Hasanu el-Bennāu, Hudejbiju i Telemsaniju najbolje se može izvući zaključak o karakteru ličnosti i samoga šejha Muhammeda el-Gazālīja.

Šejh el-Gazālī na jednoj od konferencija. Strelicom označen Ahmed Osman et-Tuvejdžeri

Svjedočenja o Muhamedu el-Gazālīju

Šejh Muhammed el-Gazālī je, još kao mladić, dobio čestitke i pohvale direktno od imama Hasana el-Bennāa. U pismu, koje datira iz 1945. godine, Imam el-Bennā piše El-Gazālīju:

"Dragi brate, šejh Muhammed el-Gazālī, Esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu. Čitao sam tvoj članak Muslimanska braća i frakcije objavljen u zadnjem broju časopisa 'Muslimanska braća'. Zadivljen sam sadržajem, preciznošću i metodom ispoljenom u naznačenom tekstu. Tako trebaju pisati Muslimanska braća. Nastavi tako, Allah je s Tobom.

Vesselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu!"

Hasan el-Bennā

Pišući predgovor jednom od Gazālijevih djela dr. Abdus Sabūr Šāhīn kaže: "Ovo što pišem, prije svega, predstavlja mi čast i zadovoljstvo, nije predgovor jer, pojava imena samoga autora na korici ove knjige, dovoljno govori. Njegovoj knjizi ne treba nikakav predgovor. Čitav svijet je pročitao na desetine njegovih knjiga na različite islamske teme, posebno radove na temu islamske da've. Mislim da se niko od njegovih savremenika ne može pohvaliti tolikim brojem napisanih djela. Ne bi pogriješili ako bi naše vrijeme, gledano iz perspektive djela napisanih o islamskoj da'vi, nazvali - *Vrijeme El-Gazālīja.*

Glavni i odgovorni urednik poznatog Katarskog časopisa "El-Umme", profesor 'Ubejd Hasene, za Muhammeda el-Gazālīja, kaže:

"Šejh Muhammed el-Gazālī imao je odnos prema pisanoj riječi kao majka prema svom bolesnom djetetu za koje je postojala opasnost da ga bolest dokrajči, ili, odnos ljekara prema pacijentu kojeg pokušava liječiti medikamentima, ali ne izbjegava ni od hirurškog zahvata, ako se za to ukaže potreba. Svojom pisanom riječju šejh Muhammed el-Gazālī tretirao je problematiku i izazove trenutka, dolazili isti iznutra ili izvana. Bio je uvjek u rovu, na prvoj liniji, i imao je sposobnost da na toj liniji osjeti slabe tačke kroz koje bi neprijatelji Islama pokušali ući i prodrijeti."

Profesor Kutb Abdul Hamīd Kutb za šejha Muhammeda el-Gazālīja kaže: "Jedan sam od desetina hiljada simpatizera šejha Muhammeda el-Gazālīja. Toga velikog čovjeka i naučnika volim više od sebe, on je jedan od rijetkih koji je izvršio utjecaj ne samo na svoju generaciju, nego na generacije koje dolaze, ne samo u Egiptu nego diljem arapskog i islamskog svijeta... Primjer je čovjeka koji je rođen i zadojen mlijekom da've i Pokreta, a učio je i družio se s velikanima i istonskim autoritetima Islamskog pokreta i da've, uključujući i samoga osnivača Pokreta, šehida Hasana el-Bennāa.

Govoreći o šejhu Muhammedu el-Gazālīju dr. Abdussettār Fethullāh Se'īd, kaže: "Historija Islama neće zaboraviti ulogu ljudi koji su od momenta kada su snage nevjerstva i neznanja u talasima krenule protiv Islama stali u njegovu odbranu. Ummet je osjetio i razumio tu opasnu zavjeru i napad. Muslimani su stajali iza svojih jakih i karakternih ljudi koji nisu dozvolili da se Ummet pocijepa i razjedini. Ta ideja islamskog jedinstva rođena je u školi Hasana el-Bennāa, a šejh Muhammed el-Gazālī je jedan od izdanaka te škole. Uzvišeni Allah je htio da postane jedan od ključnih predstavnika te ideje, da preraste u velikog alima i mislioca. Noseći hrabro zastavu te ideje suprotstavio se svakoj vrsti nevjerstva i ropstva, branio je čast Islama

svojim riječima i vjerom, sve to u vremenu u kojem su snage džahilijeta i zla nad prostorima Ummeta nastojale uspostaviti stanje trajnog i totalnog mraka. Rektor El-Azhara, dr. Abdul Halim Mahmūd, koji je posebno izricao zasluge i pohvale na račun šejha Muhammeda el-Gazālīja, primjećuje da je Ummet počašćen samo dvojicom Gazālīja: "Gazalī el-ihjā'", aludirajući pri tom na savremenog Muhammeda el-Gazālīja te autora grandioznog djela islamske duhovnosti "Ihjaa", Ebu Hamīda el-Gazālīja.

Šejh Muhammed el-Gazālī je posebno motivisao snage savremenog islamskog preporoda i buđenja. Imao je svoje učenike na "El-Azharu" u Egiptu, na Univerzitetu "Ummul Kura" u Mekki el-Mukerremi na šeriatskom fakultetu u Kataru, na Islamskom Univerzitetu "Emir Abdul Kādir" u Alžiru...

Pored rečenog imao je neposrednu komunikaciju s omladinom putem svojih hutbi, knjiga i članaka, javnih tribina i različitih konferencija. Na ovaj način je stekao na hiljade svojih učenika širom islamskog svijeta. Svi oni su bili iskreni i vjerni da'ije, nosili su zastavu Islama sa svojim profesorom i šejhom i vodili Islamski svijet ka budućnosti u kojoj će ostvariti uspjeh, pobjedu i dostojanstvo. Neki od njegovih učenika postadoše nada ovoga Ummeta, poput dr. Jūsufa el-Karadāvīja, šejha Menna'a el-Kattāna, dr. Ahmeda el-'Assāla i mnogih drugih.

Naučno djelo

Autor je mnogih pisanih djela iz različitih oblasti, preko šezdeset, ne računjajuči radove objavljene u mnogobrojnim časopisima diljem islamskog svijeta, radove na univerzitetima na kojima je predavao, hutbe, debate i rasprave. Njegovim hutbama koje je održavao u džamiji "'Amr ibnul 'As", zatim na El-Azharu, bajramske hutbe na trgu "'Ābidīn" i džamiji "Mahmūd", prisustvovalo je na hiljade osoba.

Te hutbe su imale veliki odjek u narodu. Spomenut ćemo sljedeća njegova djela, koja su doživjela izdanja, kako u Egiptu tako i van Egipta:

- *Islam i ekonomske prilike*
- *Islam i socijalističke metode*
- *Odavde počinje naša spoznaja*
- *Islam i politički apsolutizam*
- *Vjera muslimana*

- *Biografija*
- *Mrak sa Zapada*
- *Projektili Istine*
- *Plodovi zablude*
- *Obnovi svoj život*
- *Gorka istina*
- *Stubovi vjere između razuma i srca*
- *Fanatizam i tolerancija – Kršćanstvo i Islam*
- *Sa Allahom*
- *Džihad – nemoć iznutra, spletke izvana*
- *Put počinje odavde*
- *Pet osovina Kur'ana*
- *Islamska Da'va na pragu petnaestoga stoljeća*
- *Program kulturnog jedinstva muslimana*
- *Sentimentalizam i Islam*
- *Žena i tradicija*
- *Poslanikov Sunnet u interpretaciji pravnika i eksperata hadiskih znanosti*
- *Problemi na putu ostvarenja Islamskog življenja*
- *Tajna stagnacije Arapa i muslimana*
- *Vjerska borba*
- *Ovo je naša vjera*
- *Islam nasuprot crvenoj opasnosti*
- *Uzroci i lijekovi*
- *Krik upozorenja zagovarača kristijanizacije*
- *Borba Mushafa u Islamskom svijeti*
- *Brige da'ije.*
- *Stotinu pitanja o Islamu*
- *Hutbe iz oblasti vjere i života (5 dijelova)*
- *Opasnost duhovnog podjarmljivanja*
- *Kako da se odnosimo prema Kur'anu?*
- *Perspektiva Islama na svjetskom nivou – kako to razumijemo?*
- *Tematsko tumačenje Kur'ana*
- *Iz riznica Sunneta*
- *Razmišljanja o vjeri i životu*

- *Potvore komunista i kapitalista na Islam*
- *Kako razumijemo Islam?*
- *Naše duhovno naslijeđe na vagi Šeriata i razuma*
- *Priča života*
- *Stvarnost Islamskog svijeta na početku petnaestog stoljeća po Hidžri.*
- *Zikir i dova kod Poslanika savs.*
- *Istina o arapskom nacinalizmu i arapskom preporodu*
- *Odbrana vjere i šeriata pred naletima orjentalista*
- *Islam i neiskorišteni potencijali:*
- *Imperijalizam – zloba i ambicije*
- *Prava čovjeka između Islama i Povelje Ujedinjenih naroda*
- *Pogledi i promatranja o Kur'anu*
- *To nije Islam*
- *U povorci Da've*
- *Ponašanje muslimana*

Njegova djela su prevedena na više jezika: engleski, turski, perziski, indonežanski, itd... Većina prevodilaca su učenici šejha Muhammeda el-Gazālīja, njegovi simpatizeri, te oni koji su na bilo koji način od njega preuzeli znanje.

Moralne odlike

Poznati učenjak dr. Jūsuf el-Karadāvī kaže: "Koliko god se raziđeš u mišljenju sa šejhom Muhammedom el-Gazālījem, kada ga upoznaš, ne možeš a da ga ne zavoliš i ne uvažavaš. Tek kada ga izbliza upoznaš shvatiš koliko je iskren u svom odnosu prema Uzvišenom Allahu, koliko je odan Istini i Islamu.

Tačno je da se šejhu pripisuje da je afektivan, da je hirovit poput mora koje potapa, poput vulkana koji spaljuje. To je zbog toga što je šejh neizmjerno mrzio zulum i nasilje. Svoju plahu narav nikada nije ispoljavao prema drugima, a nije dozvoljavao da to neko čini prema njemu, nije je potcjenjivao bilo koga, ali nije dozvoljavao da ga bilo ko potcjenjuje. Šejh Muhammed el-Gazālī nije podnosio neiskrenost i odstupanje od principa, pogotovo to nije podnosio kada se radilo o ljudima u vjerskoj odjeći, protiv takvih se borio javno i tajno.

Međutim, šejh Gazālī, kako bi god brzo planuo, brzo bi se i smirio, vraćao bi se istini kad bi je spoznao, nije se ustručavao sebe javno korigovati. To je hrabrost koju posjeduje izuzetno mali broj ljudi. Bilo je onih koji su imali primjedbe na neke fetve i mišljenja šejha Muhameda el-Gazālīja, ali, koliko je meni poznato, svojim fetvama i stavovima šejh nikada nije izišao iz okvira generalnih stavova Ummeta. Nekada je za šejha ibn Tejmijju rečeno da je svojom fetvom o razvodu izašao iz domena generalnog učenja islamske uleme. O tome govori jedan od njegovih učenika, El-Hāfiz ez-Zehebī, pa kaže: "Izdavao je fetve zbog kojih su mu se neki suprotstavljali, a bilo ih je teško objasniti zbog mora znanja kojim je raspolagao".

Šejh Muhammed el-Gazālī je upućivao komplimente svojim prijateljima, poput šejha Sejjid Sābika, šejha Abdul Muizz Abdussettara, šejha Zekerijjā ez-Zavketa, šejha Ismaila Hamdīja i drugih. Bio sam postiđen kada je jednom prilikom pred učenim i uglednim ljudima rekao: "Pitajte Jūsufa Karadavija, on to zna bolje od mene. On je nekada bio moj učenik, a danas je on moj učitelj." Lično sam imao dosta susreta sa šejhom Muhammedom el-Gazālījem (Autor- op.prev.) od trenitka kada smo se prvi put sreli u Egiptu pa sve do njegove smrti. Često je posjećivao Kuvajt, bilo kao hatīb ili kao predavač. Zadnji put je došao u Kuvajt u svojstvu predavača velikom sedmičnom skupu koji se petkom naveče održavao u Kuvajtu. U društvu s njim bili su šejh Abdul Azīz el-Mutavva i dr. 'Ussām el-Bešīr. Često sam ga posjećivao u Kairu, zadnji put neposredno pred njegovu smrt. A onda, Uzvišeni Allah je odredio da šejh prisustvuje Konferenciji "El-Dženadirijje" u Saudijskoj Arabiji (Rijadu) i aktivno uzme učešća sa svojim predavanjem na temu "Islam i Zapad". Nalazio sam se u posjeti Siriji (Damask) kad čuh tužnu vijest o njegovoj

smrti. Ta vijest me duboko potresla. Muhammed el-Gazālī je moj šejh, moj učitelj. Mnogo mu dugujem. Bio je veliki ālim, obnovitelj na polju da've, uporan mudžāhid, hrabar ratnik, darovit pisac. Malo je takvih ličnosti u arapskom i cijelom islamskom svijetu, kako u listu "Er-Rijad" zaključuje profesor Abdul Azīz Abdullāh es-Sālim.

Smrt

Umro je u Rijadu devetoga marta 1996. god. (1416) odakle je njegovo tijelo preneseno u Medinu - grad Allahovog Poslanika, alejhis-selam. Ukopan je u poznatom mezarištu "El-Beki'".

Njegovo Kraljevsko visočanstvo, emir Abdullāh ibn Abdul Azīz 'Āl Seūd, ukazao je zasluženu počast šejhu Muhammedu el-Gazālīju i njegovoj porodici. Da se Uzvišeni Alahh smiluje našem uvaženom šejhu Muhammedu el-Gazālīju, da ga nagradi za dobro koje je učinio Islamu i muslimanima, da nas okupi zajedno s njim u društvo vjerovjesnika, pravednika, šehida i dobrih ljudi. Divno li je to društvo.

Autor prilikom Islamske Konferenije u Alžiru maja mjeseca 1990. (1411) prilikom Gazālījevog predavanja. Vide se: Rašid el-Gannūšī, Mustafa Mešhur, Hasan et-Tūrābī, Abdullāh el-'Akīl, Mani' el-Džuheni, Tevfik el-Kasir, Muhammed Ammare, Ahmed el-Hadžerī, Mahfuz Nahnah, Muhammed el-Vezzānī

Muhammed el-Gazālī o Imamu, šehidu Hasanu el-Bennāu:
"Čovjek koji piše kao što govori, a govori kao što piše."

3 – DR. MUHAMMED NĀSIR

(1908–1993 / 1326–1413)

VOĐA I MUDŽĀHID

Muhammed ibn Idris Datositarjo, jedan je od velikih alima, istaknutih da'ija, uzornih odgajatelja i jakih političara.

Rođenje i obrazovanje

Rođen je 16. 07. 1908. godine u gradu Mantadžao na ostrvu Sumatri u Indoneziji. Otac mu je bio jedan od poznatih alima u Indoneziji i on nastavlja porodičnu tradiciju. Međutim, uporedo s vjerskim obrazovanjem i vjerskim školovanjem završio je državne škole toga vremena. Tako je završio pedagoški fakultet u gradu Bandondž, a doktorirao je na Islamskom Univerzitetu u Džakarti. Djelovao je, jednako uspješno, na više različitih polja. U vremenu kada je Indonezija bila kolonija Holandije, radio je kao pedagog procesu nastave, da bi kasnije bio postavljen na mjesto direktora za pitanja obrazovanja u prijestonici Indonezije. Nakon nezavisnosti Indonezije, tadašnji zamjenik predsjednika države, Muhammed Hatta, daje mu ulogu eksperta u borbi protiv kolonijalizma, a zatim postaje član Parlamenta Indonezije. Osnovao je 1946. godine političku partiju "Mašomi", što je bila jedna vrsta Savjeta muslimana Indonezije. Obavljao je i dužnost ministra informacija Indonezije u trajanju od četiri godine.

Stavovi i orijentacija

U jeku njegovih kulturnih i političkih aktivnosti, tokom pedesetih i šezdesetih godina dvadesetoga vijeka, Holandija predlaže sistem konfederalnog uređenja Indonezije. Taj prijedlog dr. Muhammed Nāsir odbacuje

i predlaže sistem jedinstvene uprave na nivou cijele države. Ovaj prijedlog prihvata preko 90% članova rukovodstva "Mašomi partije".

Dr. Muhammed Nāsir je 1950. god. dobio mandat da oformi vladu što je on i učinio. Na dužnosti premijera nije ostao ni godinu dana, jer je, nakon neslaganja s predsjednikom Ahmedom Sukarnom, podnio ostavku. Ostao je predsjednik partije "Mašomi" i član Parlamenta Indonezije sve do 1958. godine. Dr. Muhammed Nāsir, bez sumnje, jedan je od najpoznatijih mudžāhida i boraca ove epohe. Borio se na raznim poljima, pa i sa oružjem u ruci protiv kolonizatora i imperijalista. Kao nosilac najvećih političkih položaja u državi nastojao je inkorporirati Islam u sistem upravljanja u državi. Suprotstavljao se svima koji su se tome protivili: komunistima, svjetovnjacima, lakejima i slugama ovakvih orijentacija, svejedno bili oni sa Istoka ili sa Zapada. U Parlamentu Indonezije njegova riječ bila je utjecajna, posebno van zidina Parlamenta, u narodu. Njegov historijski nastup i poruka u Parlamentu "Odaberite jedan put – Islam ili ateizam" izazvao je veliko ineresovanje i polemike u tadašnjoj javnosti. Taj govor objavljen je u časopisu "El-Muslimūn", a kasnije u posebnom knjiškom izdanju.

Susret između dr. Muhammed Nāsira i El-'Akīla

U toj borbi apsurda, protiv onih koji u islamskoj zemlji nisu dozvoljavali islamski sistem, poput komunista, nekih kršćanskih frakcija, sluga imperijalizma, dr. Muhammed Nāsir ispoljio je veliku upornost i hrabrost. Pokrenuo je i časopis "Ed-Difā-u anil Islam" (*U odbrani Islama*), u kojem je isticao da je Islam osnovna snaga i motiv u borbi protiv imperijalizma. S druge strane, Ahmed Sūkārno i njegovi istomišljenici isticali su i preferirali nacionalizam. Ahmed Sūkārno se, u toj borbi pritiv dr. Muhammeda Nāsira i Islamskog pokreta, ujedinio s komunistima. On je 1961. godine zabranio političko djelovanje pokreta "Mašomi", a njegove vođe pozatvarao, na čelu sa dr. Muhammedom Nāsirom. Ipak, Islamski pokret nastavio je svoje djelovanje i aktivnosti sve do oktobra mjeseca 1965. godine kada je Ahmed Sūkārno svrgnut s vlasti vojnim pučem.

Metod u da'vi

Nakon izlaska iz zatvora dr. Muhammed Nāsir je, sa svojim istomišljenicima, osnovao "Vrhovno vijeće Indonezije za pitanja islamske da've". Cilj ove asocijacije bio je neposredno djelovanja u širokim slojevima naroda, posebno među omladinom. Osnovane su filijale ove asocijacije širom Indonezije, intezivno se radilo na izgradnji džamija i Islamskih centara, štampanju islamske literature, formiranju islamskih udruženja u krugovima srednjoškolaca, studenata, radnika...

Kroz takav vid djelatnosti nastojalo se što više prakticirati Islam. Također je rađeno na uspostavljanju veza i saradnje s naprednim Islamskim pokretima u svijetu. Kao plod takve saradnje bio je i izbor dr. Muhammeda Nāsira za potpredsjednika Islamske Svjetske Konferencije 1967. godine u Pakistanu.

Moje poznanstvo sa dr. Muhammedom Nāsirom

Moja prva poznanstva sa dr. Muhammedom Nāsirom bila su preko njegovih čalanaka u listu "El-Muslimun" koje je izdavao dr. Se'īd Ramadān. Zatim sam ga posjetio u Indoneziji, a on nas u Kuvajtu.

Zavolio bi ga svako ko bi ga upoznao, to su najbolje osjetili oni koji su s njim sarađivali. Privlačio je svojom jednostavnošću i skromnošću, jednostavnom i neposrednom komunikacijom, edebom.

Bio je preokupiran isključivo potrebama i problematikom Islama i muslimana. U tom pravcu je usmjerio sva svoja putovanja i kontakte, a putovao je često, diljem arapskog i islamskog svijeta, prisustvovao takoreći svim

Jedan od susreta sa dr. Muhammedom Nāsirom. Desno od njega je šejh Nadir en-Nūrī.

konferencijama i skupovima. Sjećam se, prilikom moje prve posjete Indoneziji, marta mjeseca 1965 god., kada se održavala Islamska Konferencija u Bandondžu, želio sam se susresti sa njim. Međutim, nemalo sam bio iznenađen kada sam shvatio da se dr. Muhammed Nāsir, sa hiljadama svojih mudžāhida iz Islamske stranke "Mašomi" nalazi u zatvoru. Ahmed Sūkārno ih je dao pozatvarati, prodao je sebe i udružio se s komunistima. Islamski orijentisane snage u Indoneziji nemilosrdno su progonili.

Kasnije sam Indoneziju posjetio četiri puta i svaki put sam se susreo sa dr. Muhammedom Nāsirom, predjednikom Vrhovnog vijeća Islamske da've Indonezije. Ti susreti su mi umnogome pomogli u profiliranju vlastitih stavova na planu primjene da've u različitim uvjetima.

Počastio nas je svojom posjetom Kuvajtu, 1968 god. Bio je gost i u mojoj kući gdje je bilo uobičajeno sedmično predavanje i susret gostiju koji bi se zatekli u Kuvajtu.

Preokupacija

Dr. Muhammed Nāsir je posebno bio zainteresiran za pitanje i problem Palestine. Zajedno sa propagatorima iz islamskog svijeta posjetio je mnoge

vladare arapskog i islamskog svijeta, posebno one koji su podržavali pravednu borbu Palestinaca. Njegove su posjete naročito učestale neposredno nakon poraza Arapa u sukobu s Izraelom 1967. godine.

Što se pak tiče same Indonezije i njegovog angažovanja na planu da've, bio je neumoran. Radio je na području cijele Indonezije planski i sistemski. Njegovi učenici i saradnici bili su iskreni i svjesni svoje uloge i odgovornosti.

Kršćansko misionarstvo u tom vremenu bilo je veoma prisutno, naročito poslije svrgavanja s vlasti Ahmeda Sukarna, oktobra mjeseca 1965. godine. Zahvaljujući podršci i velikim sredstvima koja su im priticala izvana, kršćanski misionari su izgraili veliki broj crkava, škola, a mnogo su raili na planu pokrštavanja muslimana. Tim planom predviđalo se pokrštavanje cijele Indonezije do kraja 2000. godine!

Podrška i pomoć kršćanskim misionarima, kako iznutra tako i izvana, bila je ogromna. Dr. Muhammed Nāsir je stajao na čelu snaga koje su se suprotstavile ovim djelovanjima i planovima kršćanskih misionara.

Zahvaljujući njegovom angažmanu mnogi opasni planovi i zavjere kršćanskih misionara pali su u vodu. Muslimanski narod u indoneziji stao je iza vođa Islamskog pokreta. Islamsko buđenje posebno se osjetilo u srednjim školama i na univerzitetima, zatim raznim kulturnim ustanovama i udruženjima građana. Svakako da su udruženja omladine i studenata odigrala ključnu ulogu kada je u pitanju interpretacija Islama u narodu, kao i odbrana Islama od opasnosti koje su se bile nadvile. U procesu buđenja islamske svijesti i profiliranju stava građanstva velika zasluga pripada upravo dr. Muhammedu Nāsiru.

Abdullāh el-'Akīl se rukuje sa dr. Muhamedom Nāsirom u svojoj kući u Kuvajtu gdje je ugostio predstavnike vjerskog, političkog i kulturnog života iz Indonezije. Bilo je to 1978.godine.

Muhammed Nāsir je odvažno stajao na čelu rečenog islamskog preporoda . Bio je to preporod mudrosti i svijesti, programa i strategije. Izvori preporoda bili su Kur'an i Sunnet, prva generacija Islama, koja je Islam shvatila kao vjeru i Zakon, teoriju i praksu, borbu i propagandu, sistem i ideju, iskreni odnos i ibadet prema Uzvišenom Allahu Koji je Jedan, Koji je Utočište svakom, Kojem pripada vlast na nebesima i na Zemlji.

Citati

Navest ćemo neke od njegovih citata:

"Islam nije samo ibadet, nego put i način života, kako za pojedinca, tako i za društvo i državu. Islam zabranjuje izrabljivanje čovjeka nad čovjekom. Zato je dužnost muslimana da se bore za svoju samostalnost i neovisnost. Islam osigurava zdrave temelje za slobodnu državu. Zato je dužnost muslimana da svoju državu, nakon stjecanja nezavisnosti, uspostave i urede na principima islamskih vrijednosti. Međutim, to se neće ostvariti ako muslimani ne budu imali hrabrosti da džihadom ostvare slobodu. Zato se muslimanima nameće kao dužnost da džihadom dođu do slobode i nezavisnosti shodno vrijednostima na koje ukazuje Islam. U tom smislu treba primjeniti islamski metod profiliranja kadrova, naročito među omladinom, koja je kadra doći do svih ciljeva".

U intervjuu koji je sa dr. Muhammedom Nāsirom obavio glavni urednik kuvajtskog časopisa "El-Va'jul Islamī" (Islamska svijest), profesor Jasir el-Kadmani, u Indoneziji, 9. Šabana 1409. / februara 1989. godine, dr. Muhammed Nāsir je rekao: "Ne plašim se za našu budućnost! Muslimani moraju biti svjesni, da će svjetliju budućnost moći ostvariti isključivo velikim naporima i dosljednošću." Kada ga je urednik upitao ko je od uleme izvršio najveći utjecaj na njega, odgovorio je: "To su prije svih mudžāhid šejh Muhammed Emīn el-Husejnī, imam šehid Hasan el-Bennā i imam Hasan el-Hudejbī. Ovo su ljudi koji ostavili najveći dojam na mene, a koji potiču izvan granica moje domovine. van granica, a što se pak Indonezije tiče, to su: šejh Egus Sālim i šejh Ahmed Serketi."

Ovaj mudžāhid, čije je ime diljem svijeta više nego poznato onima koji prate i koji razumiju problematiku islamske da've, politike i džihada, zasigurno zaslužuje da se o njemu kazuje mnogo više nego što nam prostor ove knjige to dozvoljava.

Radovi

Autor je mnogih djela, a spomenut ćemo neka koja su objavljena na arapskom jeziku:

- *Razumjevanje Da've*
- *Odaberite jedan od dva puta*
- *Post*
- *Žena muslimanka i njena prava*
- *Islamska civilizacija*
- *Izgradnja na ruševinama*
- *Indonežanska revolucija*
- *Pitanje Palestine*
- *Da li je moguće odvojiti vjeru od politike ?*
- *Doprinos Islama svjetskom miru*
- *Znanje, vlast i kapital kao emanet*
- *Posijte sjeme*
- *Islam i kršćanstvo u Indoneziji*
- *Blago usamljenima*
- *Ruka koju niko ne prihvati*
- *Vjera – izvor duhovne i materijalne moći*
- *Strah i imperijalizam*
- *Kada se dova ne prihvata*
- *Vjera i moral*
- *Da'va i uspravljanje*
- *Hutba ramazanskog Bajrama*
- *S Islamom u budućnost Indonezije*
- *U sjenci Objave*
- *Uljepšajte ovaj svijet svojim djelima, osvijetlite vrijeme svojom vjerom*

- *Ponovo oživite želju i smisao za žrtvom*
- *Islam i sloboda misli*
- *Islam – fundamenti države*
- *Islam kao ideja*
- *Duhovna uznemirenost na Zapadu*
- *Mešdžid, Kur'an i tačnost*
- *Islamska kultura*

Pored navedenih djela tu su i njegova brojna predavanja, rasprave, radovi i članci... Tu su i odgovorne funkcije koje je savjesno obavljao... Bio je predsjednik Vrhovnog Savjeta Indonezije za pitanja islamske da've. Uspio je sve muslimane Indonezije pridobiti za jedan program i jedan cilj, uspio je neprijatelje Islama onemogućiti u namjerama i opasnim zavjerama koje su kovali protiv Islama i muslimana. Pored toga bio je i član Osnivačkog savjeta svjetske islamske Lige, član Vrhovnog vijeća za brigu o džamijama u Mekki Mukerremi, član Svjetske Islamske konferencije u Pakistanu.

Smrt

Umro je 15. Ša'bana 1413. / 5. februara 1993. u Džakarti. Da se Uzvišeni Allah smiluje dr. Muhammedu Nāsiru, mudžāhidu, daiji, vođi, alimu, koji je iza sebe ostavio neizbrisive tragove i djela u Islamskoj Indoneziji.

4 - MUHAMMED ABDUL-HAMĪD AHMED - (EBUL-DŽAMI'AJEJNI)

(1911-1992 / 1329-1412)

DA'IJA

Rođenje i obrazovanje

Rodio se u oblasti El-Buhejre (Šubrahajt) 23. 09. 1911. u uglednoj ulemenskoj porodici. Njegov otac i djed su bili svršenici El-Azhara, uz to njegov otac imao je i svjetovnu naobrazbu pa je radio u advokaturi za šeriatska pitanja.

Obrazovanje je počeo u rodnom mjestu i nakon što je zapamtio dobar dio Kur'ana s porodicom se preselio u Kairo. Osnovnu kao i srednju školu završava u Kairu, potom upisuje Pedgoški fakultet (odsjek arapskog jezika) gdje diplomira 1938. godine. Kao pedagog počeo je s radom u školi "Muslimanska braća" u gradu Ismailijji, a zatim je angažovan kao sekretar u uredništvu časopisa "Medželletu en-Nezir" čiji je glavni urednik bio profesor Salih ʻAšmāvī.

Kontakt s Muslimanskom braćom

S Muslimanskom braćom uspostavio je vezu još kao student, 1933. godine. Naime, njemu i nekolicini izraslijih studenata kontakt s Muslimanskom braćom inicirao je poznati alim šejh Tantāvī Dževheri. Rekao im je da je to organizacija koja Islam shvaća ne samo kao vjeru i ibadet, nego kao sistem i državu, rukovođenje. Rekao im je isto tako, da Muslimanska braća veliki značaj pridaju praktičnoj strani Islama, da se dosta druže kako u džamijama tako u putovanjima i izletima koje često organizuju. Posebno im se pohvalno izrazio o osnivaču pokreta, imamu Hasanu el-Bennāu, kojega je rektor El-Azhara, Muhammed Mustafa el-Meragi, odredio za glavnog i odgovornog urednika časopisa "El-Menar" nakon smrti osnivača šejha Muhammeda

Rešīd Ridā. Ovu sugestiju šejha Tantāvīja prihvatio je Muhammed Abdul Hamīd kao i šest njegovih kolega s fakulteta. S osnivačem Muslimanske braće, imamom Hasanom el-Bennāom sastali su se u kući šejha Tantāvīja, a Muhammed Abdul Hamīd Ahmed izabran je za vođu te grupe.

Moje poznanstvo s Muhamedom Abdul Hamīd Ahmedom

Velikog Islamskog daiju Muhammeda Abdul Hamīda Ahmeda upoznao sam kroz njegove članke u časopisu "El-ihvan el-muslimun" krajem četrdesetih godina dvadesetoga vijeka. Drugi put sam se s njim susreo u Egiptu gdje je imao intezivne aktivnosti među studentima. Na tom planu imao je ogromno iskustvo, jedan je od prvih studenata koji se priključio pokretu Muslimanska braća još dok je bio student Pedagogije na Kairskom Univerzitetu (ranije: Fuad Prvi), zbog čega je među Muslimanskom braćom poznat kao "Ebu el-Džāmi'ajejni" – (*Otac dvaju univerziteta*).

Aktivnosti

Nakon završenih studija uključio se u proces nastave u Egiptu, Iraku i Jodranu. Delegiran je 1941. godine u Irak za predavača u srednjim školama. Njemu se kasnije pridružio dr. Husejn Kemāluddīn kao profesor na Građanskom fakultetu u Bagdadu. Njih dvojica su na planu islamske da've usko sarađivali u Iraku i bili su nukleus djelovanja Muslimanske

S desna: Muhammed Abdul Hamīd Ahmed (Ebul-Džamiajejni u svom stanu u Mekki el-Mukerremi, el-Mustešār el-'Akīl, Hadži Ahmed el-Bess).

braće na prostorima Iraka. Njima se priključio i profesor Es-Savvāf nakon što je završio El-Azhar. Po isteku predviđenog mandata predavača u Iraku profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed se 1946. god. vraća u Egipat gdje nastavlja raditi kao predavač i profesor. Iste godine je počeo izlaziti dnevni list "El-ihvannu el-muslimūn" u kome je bio redovan saradnik. U periodu 1947/48. godine, na traženje Hadži Abdul-Latifa ebu Kure, generalnog inspektora Muslimanske braće, odlazi za predavača na Islamski fakultet u Jordan. Njegov povratak iz Jordana poklapa se sa raspuštanjem organizacije Muslimanska braća – osmoga decembra 1948. god. Uslijedila su velika saslušavanja, progoni i zatvaranja članova ove organizacije. Profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed i sam je u tri navrata bio u zatvoru; 1954., 1960. i 1965. godine. Nakon zadnjeg izlaska iz zatvora otišao je na Hadždž i nastanio se u Saudijskoj Arabiji. Dvije godine je bio angažovan kao rektor Ustanove za obrazovanje žene u Mekki Mukerremi. Nakon toga je dvije godine radio u Ministarstvu prosvjete. Bio je predavač i direktor u čuvenom lancu škola "Menaratul Džedde". Nakon toga radio je u Ministarstvu Hadžddža, u uredništvu časopisa "El-Tedamun el-Islami" (*Islamska solidarnost*) koji je bio glasilo ovoga ministarstva. Bio je predavač za predmet islamske da've na Univerzitetu "Melik Abdul Azīz" na čijem je čelu bio šejh Muhammed el-Gazālī. U tom periodu je posjetio Siriju i zemlje Zaljeva. Zadnji njegov angažman u svojstvu predavača bio je na Univerzitetu "Ummul Kura" u Mekki el-Mukerremi u trajanju od sedam godina, sve do kraja 1985. godine.

Zalaganja Muhammed Abdul Hamīda Ahmeda

Slobodno se može reći da je jedna generacija islamske omladine u Egiptu, Jordanu i S. Arabiji odgojena i vođena rukom profesora Muhammeda Abdul Hamīda Ahmeda. Ta generacija je prethodnica islamskog buđenja i preporoda, generacija nade koja je Ummet podigla iz prašine i poniženja i prezentovala Islam kao program i cjelokupan sistem života.

Profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed jedan je od velikana savremenog islamskog pokreta i da've koji je cijeli svoj život posvetio vjeri u Uzvišenog Allaha, nije sagorio niti se smirio u dinamici života unatoč starosti i bolesti te torturi kojoj je često bio izložen. Njegov rad je krunisan rezultatima očitovanim, prije svega, u životnoj praksi islamske omladine koja je postala nosilac najvećeg emaneta na ovom svijetu, emaneta da've, omladina koja je shvatila da je islam ibadet, vjera, zakon, politika, opredelenje. Oni su živjeli

po islamskim propisima, na taj put su pozivali i druge, podnosili iskušenja i patnje, suprotstvljali se silnicima i odbili da ideje Islama prodaju za mizerne dunjalučke ponude i interese. Za njih Kur'an kaže: "**Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – nisu ništa izmjenili.**" (El - Ahzāb, 23)

Dobro se sjećam njegovih nastupa i predavanja za omladinu na Univerzitetu u Kairu u razdoblju od 1950. do 1954. / (1370 – 1374). Mi smo prosto hrlili na ta predavanja. Bilo je to u vremenu nakon Drugog svjetskog rata, kada je islamski svijet bio prosto zapljusnut valovima uvezenih i za ovaj svijet stranih ideologija. Bajraktari ovih uvezenih ideja u muslimanski svijet bili su "europeizirani" Arapi, sluge imperijalizma, koji su se odrekli svega arapskog i islamskog, koji su oponašali kolonizatore u svemu, dobrom i lošem, istini i zabludi, korisnom i štetnom, bili su poput luđaka koji se predao matici strasti i uživanja da ga nosi, pa makar i u vlastitu propast. Ne smije se izgubiti iz vida da je profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed jedan od učenika imama šehida Hasana el-Bennāa od koga je naučio metode da've, način ponašanja i vladanja. Imam je bio škola za sebe, autoritet za svoje učenike, njegova edukacija bila je više praktična - manje teorijska, imao je viziju sveukupnog jedinstva muslimana na svjetskoj razini, Islam je vidio kao rješenje za sva pitanja i probleme života i svijeta. Njegov pokret u osnovi je reformistički, mogli bi reći nastavak pokreta koji su mu prethodili, poput selefijskog pokreta mudžāhida Muhammed ibn Abdul Vehhāba, Senūsīskog pokreta u Libiji, pokret Islamske uleme u Alžiru i sl. Istinski reformatori Islama su ljudi koji su u dinamici života bili odlučni i istrajni na putu Kur'ana i Sunneta, koji nisu mogli biti vrbovani šejtanskim obmanama niti režimskim ponudama, oni su samo slijedili Put koji vodi Allahovom zadovoljstvu.

Četvrti generalni sekretar Muslimanske braće, profesor Muhammed Hāmīd ebu en-Nasr, u jednoj od svojih analiza zaključuje: "Mnogo je ljudi koji se mogu tretirati kao vjernici, ali nije mnogo onih za koje Uzvišeni Allah kaže da su **ljudi koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – nisu ništa izmjenili**. Jedan od onih za koje mogu tvrditi da pripadaju ovoj kur'anskoj kategoriji svakako je profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed – kao vođa i kao pedagog. On je jedan od prve generacije Muslimanske braće i prvi je sa idejom ovoga pokreta došao na egipatski Univerzitet i osvojio srca mladih. Uspio ih je okupiti i ujediniti u ideju Islama, oni su ga voljeli i on je volio njih, ponosili su se njime i on njima, tako se ideja Pokreta prenijela s Univerziteta na druge

naučne ustanove u Egiptu. Mladi su ideju Istine širili sa zadovoljstvom i zanosom, izvršavajući na taj način naredbu Uzvišenog Allaha.

Na putu Istine profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed žrtvovao je sve što je imao. Na tom putu izložio se brojnim poteškoćama i preprekama, ali, zahvaljujući Allahovoj pomoći, uspio je savladati sve prepreke, okupiti i održati svoje safove. Uspio je Riječ Allahovu održati gornjom u vremenu u kojem su protuislamske ideje i trendovi nadolazili poput bujice. Ovaj čovjek bio je strpljiv i pozivao na strpljenje, bio je radin i pozivao na rad i aktivnost, samokritičan i pozivao na samokritičnost. Takav je ostao do kraja života. Sve rečeno od njega je naslijedila mlada generacija i predala u emanet onima koji dolaze.

Program i stavovi

Opisujući aktivnosti iz svoje mladosti, profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed kaže: “Na fakultetima smo vršili selekciju dobrih i naprednih studenata, pozivali ih na predavanja u kuću imama Hasana el-Bennāa, da mu se Uzvišeni Allah smiluje. Na fakultetima smo nastojali obezbijediti prostorije za obavljanje zajedničkog namaza, posebno podne i ikindije namaza. Veliki broj studenata je prisustvovao u džematu. Te prilike smo koristili da ih upoznamo s Pokretom, a mnogi su iskazali interesovanje i izražavali želju da se priključenje Pokretu. Sjećam se, na tom planu pomagali su mi Abdul Muhsin el-Husejni, Abdul Hakīm Ābidīn, Ibrāhīm el-Azbī, Muhammed Mahmūd es-Sejjid Gali, Abdul-Muhsin Šurbi, Muhammed Mahmūd Abdul Halīm i drugi. Kada se broj studenata koji su se priključili Pokretu osjetno povećao, odlučili smo da organizujemo javna predavanja u centrali “Muslimanske braće” koja je tada bila na trgu “El-Atabe el-Hadrā'“. Predavač je bio imam Hasan el-Bennā.

Prostorija u kojoj smo obavljali zajednički namaz na fakultetu, zapravo, bila je prostorija za da'vu. Do ove prostorije smo došli zahvaljujući dekanu fakulteta, dr. Mensūru Fehmiju. Inače, tu prostoriju su nastavnici engleskog jezika koristili kao svoju ostavu. Na fakultetu su nemalo bili iznenađeni prvim ezanom za podne namaz. Na tom fakultetu predavači su pretežno bili Englezi, mislim da je samo jedan profesor bio Egipćanin! Englezi su nakon toga studente počeli odvraćati od naših ideja i Pokreta, nudeći im razne poklone, čak putovanja u Englesku o trošku fakulteta itd. Sjećam se da je među studentima, najodaniji ovoj protuislamskoj kampanji bio izvjesni Luis ‘Ived.

Abdullāh el-'Akīl, Ahmed el-'Assāl, Muhammed es-Saftavi, Jasin eš-Šerif, Muhammed ed-Demerdaš, Sejjid Sābik, Muhammed Abdul Hamīd, Mahmūd Dževde, 'Azmi el-Dževheri, Hamīd et-Temīmī, Ahmed Hamed Ahmed, Salih Kadur, Hani Besiso, Selim Šerāb, Jūsuf el-Karadāvī... i drugi. Slika datira iz 1951. godine. Egipat, grad Halvān.

Imam šehid Hasan el-Bennā, u svojoj hutbi održanoj članovima Pokreta i studentima Kairskog univerziteta, 1931. god., ovako se obratio prisutnim: "Ovdje sam prije četiri godine imao susret sa šest studenata. Razgovarali smo o našim obavezama prema Islamu. Na kraju druge godine imali smo četrdeset studenata, a krajem treće godine taj broj se popeo na više od tri stotine. A pogledajte sada, na kraju četvrte godine, kako se ta brojka povećava." Zatim je citirao i objašnjavao ajet:

"U plodnom predjelu raste bilje voljom Gospodara njegova, a u neplodnom s mukom. Eto, tako Mi, na razne načine, ponavljamo dokaze ljudima koji zahvaljuju." – (El-A'raf, 58)

Profesor Ahmed ebu Šādī, u svojoj knjizi "*Moje putovanje s nepokolebljivim*" kaže: "Uzvišeni Allah odredio je da se u vrijeme velike nevolje 1965. godine jedno vrijeme družim s profesorom Muhammedom Abdul Hamīd Ahmedom. Druženje s njim koristilo mi je više od samog čitanja literature. Njegovo znanje podsjećalo me je na more bez obale. Govorio je o islamskoj da'vi koju je prigrlio u svojoj ranoj mladosti, pričao nam o pjesniku Muhammedu Ikbalu, citirao mnoge njegove stihove, bio je nadahnut Ikbalom, a mi smo bili nadahnuti njegovom interpretacijom Ikbala. Citirao nam je mudre izreke 'Ataullaha el-Iskenderija, koje imaju za cilj ohrabriti one koji su u velikoj nevolji i koji su ostali bez šanse i nade... Jednu od tih mudrih poruka sam zapamtio, glasi, otprilike, ovako:

"Ne očajavaj ako tvoja dova ne bude uslišana u roku koji si predvidio, Uzvišeni Allah ti je zagarantovao udovoljiti molbi onda, i onako, kako On odredi, ne onako kako ti određuješ... jer, ***'On radi ono što želi'.*** - (Hud, 107); Zatim: *"Ako je Allah s tobom, ko ti može šta? Ako je Allah prativ tebe, ko ti može pomoći?"*

Profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed napisao je nekoliko djela, a najpoznatija su:

- *Riječi i mišljenja*
- *Moja sjećanja*
- *Nasuprot potopu*
- *Vjera i život vjernika*
- *Zaineresiranost i poticaji za čitanjem*
- *Pogled na izučavanje sredstava informisanja*

Ovome svakako treba dodati brojne članke objavljene u časopisima "En-Nezīr", i "El-ihvānu el-muslimūn", sudske studije i rasprave, i dr. Svoje radove počeo je objavljivati još dok je bio student na Pedagoškom fakultetu. U svom prvom časopisu "Džeridetu el-ihvani el-muslimun", imam Hasan el-Bennā odredio je rubriku pod naslovom "Babu et-talebe" (*Poglavlje za studente*). U toj rubrici najviše je pisao Muhammed Abdul Hamīd Ahmed. Bilo je to 1933. godine.

Za svoga učitelja, Hasana el-Bennāa, Muhammed Abdul Hamīd će reći: "Moja sjećanja na šehida imama Hasana el-Bennāa su izuzetna. Bio je znak Allahov, znao je kako treba izgrađivati, vaspitati, imao je karakter i svojstvo mudraca, duh evlije, oštroumnost iskrenih, njegove riječi su nadahnjivale, njegove upute su bile svjetlo i lijek. Upoznavajući ga spoznao sam šta je hrabrost u čovjeku, šta je sposobnost vladanja u vođi, šta je Islam u muslimanu. Dao sam mu obećanje da ću raditi na islamskoj da'vi, da ću pozivati na put Allahov i put Njegovog Resula, sallallahu alejhi ve sellem, na put Kur'ana i Sunneta, u Egiptu, u Iraku, u Jordanu, u S.Arabiji. Zahvaljujem Uzvišenom Allahu što mi je omogućio da se borim za ciljeve da've, koji su važniji od ovoga svijeta i svega što je na njemu. Molim Allaha da mi pomogne, da ne podlegnem iskušenjima, da me ojača na ovom putu do smrti, da Allah bude sa mnom zadovoljan, a i ja s Njim."

Pogrešno je reći da je imam šehid Hasan el-Bennā prvi razvio i uzdigao bajrak otpora u ovom vremenu poniženja muslimana. Znani su nam i njegovi preteče arapskom istoku i zapadu, u srcu Indije i Indonezije. Bili su to junaci koji su se sukobili s neprijateljima Islama na različitim frontovima:

ratnim, političkim, naučnim, kulturnim... Dobro su se pokazali u toj borbi, služeći interesima svoje vjere i Ummeta u cijelosti. Ako su neki od njih u ovim sukobima izgubili bitku, to nikako ne znači da su i poraženi, jer su ispunili svoju obavezu u ime Uzvišenog Allaha, a poslije njih su drugi nastavili i okončali njihova djela. Šehid Hasan el-Bennā je koristio iskustva svojih prethodnika. Uzvišeni Allah ga je obdario svojstvima mnogih koji su mu prethodili. Stalno je bio predan učenju Kur'ani Kerīma, učio je prijatnim i umilnim glasom. Poznavao je tumačenje Kur'ana, kao da je Taberī ili Kurtubī, imao je sposobnost razumijevanja najsloženijih tekstova Kur'ana, te sposobnost da ih na najlakši način objasni onima kojima bi se obraćao. Njegov metod izlaganja mnogi su poredili s metodom Harisa el-Muhāsibīja i Ebu Hamīda el-Gazālīja. Sunnetske znanosti usavršio je kod svoga oca koji je sačinio novi poredak Musneda Ahmed ibn Hanbela. Fikhske znanosti je izučavao kroz sve mezhebe, što mu je omogućilo da ovlada stavovima Selefa, ali i uleme modernog vremena. Slijedio je školu i program Muhammeda Abduhua i njegovog učenika, vlasnika "El-Menara", šejha Muhammeda Rešīd Ridāa. Između njega i Rešīd Ridā-a vođene su učtive i umjerene polemike i rasprave. Bio je oduševljen znanjem šejha Rešīd Ridāa, ali se nije upuštao u neka objašnjenja i rasprave koje je vodio šejh Rešīd Ridā.

Šehid Hasan el-Bennā imao je nevjerovatnu sposobnost buđenja islamske svijesti u širokim narodnim slojevima. U diskusiji je izbjegavao razilaženje i pristrasnost. Odlično je poznavao historiju Islama, sve njene plime i oseke, uspone i padove. Do perfekcije je bio upućen u faktičko stanje i poziciju Islamskog svijeta, zavjereničke planove i strategiju zapadnjaka vezane za taj svijet, znao je za zavjere koje su protiv njega kovali kolonizatori i njihovi saradnici i sluge. Bez reklame i pompe je obilazio egipatska sela i gradove. Od četiri hiljade sela u Egiptu, obišao je tri hiljade. Za dvadest godina aktivnosti stvorio je Pokret koji je uspio srušiti vojnu i političku moć kolonizatora u Egiptu, udahnuo je život u već klonuli islamski organizam. A onda su se digli na noge: Amerika, Engleska, Francuska, poslali svoje emisare i ambasadore vladi kralja Faruka, tražeći od istih da stave van zakona pokret "Muslimanska braća". Ovi to poslušaše. Zabraniše Pokret, mučki ubiše vođu Pokreta, u 42-oj godini njegovog života. Na mezar su ga na svojim plećima nosile žene zajedno sa starim šejhom (ocem imama Hasana el-Bennāa) koji je ostao bez sina... Naime, masi koja je željela prisustvovati njegovoj dženazi, policija nije dozvolila da se približi džamiji Kajsun iz koje je njegovo tijelo poneseno na vječno prebivalište.

"Šehid Hasan el-Bennā je počeo svoje veliko djelo od nule. Oživio je Islam u srcima ljudi, motivisao ih i usmjerio na aktivnost i akciju. Neka mu služi na čast što je pokrenuo mladost koja je zbrisala engleske vojne kasarne na obalama Kanala i primorala ih da napuste Egipat. Neka mu služi na čast što je pokrenuo mladost koja je u svim sukobima s Izraelom bila pobjednik. Zbog toga se imperijalizam žestoko okomio na ovu školu i nastojao joj zadati udarac gdje je god bilo moguće...

Ja ne mislim da su Tatari srušili bagdadski Halifat, srušile su ga raskošne palače i raskalašeni i raskošni život koji se u njima odvijao. Bile su to palače harama i grijeha...

Ja ne smatram da su krstaši srušili našu državu u Španiji - islamsku zastavu sa zidina te države spustili su i ponizili oni koji su bili ogrezli u strastima i raskoši. Vladari koji su bili na čelu posvađanih frakcija u Španiji nisu bili pravi sinovi Tarik ibn Zijada, niti pak njegovih pravih nasljednika koji su sebe žrtvovali iz ljubavi prema Uzvišenom Allahu, pa im je On darovao te divne teritorije."

(Izvod iz knjige "Ustav kulturnog jedinstva"
autora Muhammeda el-Gazālīja)

Profesor Muhammed Abdul Hamīd Ahmed nije napustio Mekku el-Mukerremu danom svoga penzionisanja, nego je nastavio živjeti u tom gradu sve do trenutka smrti, 4. 05. 1992.god.Mjesecima je bolovao od kronične bolesti mišića. Dženaza mu je klanjana u Mesdžidil Haramu a ukopan je u mezarje „el-Mu'allāt" u Mekki el-Mukerremi.

Neka je Allahov rahmet na njega, neka ga nastani u Svojim džennetima, neka ga nagradi za uslugu koju je pružio Islamu i muslimanima.

5 - HANI MUSTAFA BESISO (EBU SEHL)

(1929-1970 / 1349-1390)

MUDŽAHID I REVOLUCIONAR

Hani Mustafa Besiso u pustinji ez-Zubejr

Razdoblje moga studija u Egiptu, od 1950. do 1954. godine predstavlja najplodnije islamsko djelovanje ispoljeno na sva četiri Univerziteta u Egiptu. Posebna aktivnost zapažala se kod studenata koji su u Egipat došli izvana. Mi smo se stalno sastajali i ključna tema naših razgovora bili su problemi muslimana širom svijeta.

Briga o Palestini

Problem Palestine za našu generaciju bilo je glavno pitanje. Analizirali smo krstaško-židovsku zavjeru koja je imala za rezultat progon palestinskog naroda i predaju palestinske teritorije židovskim klanovima i pljačkašima. Razmatrali smo jadno i komično ponašanje nekih arapskih vojnih formacija kojima je politički komandovao engleski general Klob-paša. Gorili smo od želje da u bilo kom smislu pomognemo Palestini i njenom narodu da povrati oduzetu zemlju i ljudska prava... Pitanje Palestine za nas je bilo pitanje svih muslimana svijeta, ona je mjesto islamskih simbola i svetinja, u njoj se nalazi prva Kibla, u njoj je treća džamija po značaju u Islamu. Najveći naš doprinos pitanju Palestine bilo je motivisanje naroda, naročito studenata, za učestvovanje u pokušaju iznalaženja rješenja ovog problema. Posebno smo radili sa studentima iz Palestine nastojeći da oni budu jezgro otpora, da grade mostove kojima će doći do ostvarenja cilja,

i to u kontekstu islamskog razumijevanja ovoga problema. U tom smislu trebalo je prije svega za džihad osposobiti islamsku omladinu i uvjeriti je da se bori za uzdizanje Allahove riječi.

Njegov doprinos Palestini

Mudžahid Hani Mustafa Besiso je rodom iz Palestine iz Gazze, grada gdje je bilo jedno od jakih uporišta "Muslimanske braće". Njegova porodica je bila veoma poznata i utjecajna. Svoje obrazovanje počeo je u školi imama Šafije u Gazzi a onda se preselio u Kairo gdje je upisao studij na Pravnom fakultetu. Bio je pobožan i povučen, odan džihadu, davao je prednost djelima nad riječima, ali pritom nije izostao osjećaj komunikativnosti kada je trebalo izložiti i objasniti ciljeve borbe za Palestinu, apostrofirajući uvijek stanovište Islama, da je borba za slobodu i oslobađanje od imperijalističke dominacije i imperijalističkog jarma dužnost svih muslimana ma gdje živjeli. Palestinu je trebalo očistiti od zločina židovsko-svjetskog cionizma, jer je to čista i sveta zemlja Isrāa i Miradža.

U sklopu pokreta "Muslimanska braća" radio je u glavnoj Centrali, u odsjeku za vezu s Islamskim svijetom, te kao koordinator sa stranim studentima u Egiptu. U tom poslu dokazao je odanost, odgovornost i umijeće.

Jasin Eš-Šerif, 'Azmi el-Dževheri, Muhammed el-Demerdai Murād, Mahmūd Dževde, Muhammed es-Saftāvī, Abdullāh el-'Akīl, Ahmed el-'Assāl, Ahmed Hamed, Jūsuf el-Karadāvī, Hani Besiso, Izzet eš-Šerif.

Egipat, Halvan, 1951. godina

Brat el-Menāsīr, Abdullāh el-'Akīl, Hani Mustafa Besiso, brat es-Saftavī

Moralne odlike

Na ovako perfektan način mogao je odraditi svoje obaveze samo čovjek koji je bio obdaren bogobojaznošću, zuhdom, čistočom duše, a Hani Mustafa Besiso upravo je bio takav. Zbog toga su ga cijenili i voljeli svi, davali mu prednost i postavljali ga na čelo, mada je on više volio da djeluje iz pozadine, da se primjećuje njegovo djelo, ne ličnost. Nije žalio truda i vremena, niti pak kapitala kojim je raspolagao, da ga utroši na putu Allahovom i interesu muslimana.

Džihad

Djelovao je na raznim poljima i bio je poput pčele u svojim aktivnostima. Svrsishodnost njegovog napora očitovala se na svim poljima djelovanja, naročito u radu sa studentima. Bio je jedan od onih koji su Islam shvatili i prihvatili kao vjeru, zakon, moral i program života.

Palestinska populacija u Egiptu, uključujući i studente, bila je dosta heterogena. Znatanbroj studenata bio je naklonjen komunizmu, socijalizmu i različitim građanskim opcijama. Naravno, najveći broj Paletinaca bio je islamske orijentacije, što je, u najvećoj mjeri zasluga Hani Mustafie Besisa i ljudima iz njegove neposredne blizine.

Prilikom poznate bitke na Suetskom Kanalu 1951. (1371) godine omladina je pružila žestok otpor. Studenti egipatskih univerziteta u velikom broju učestvovali su u ovom sukobu, a među njima i Hani Besiso. Abdullah ebu 'Izzet u svojoj knjizi "Za Islamsku Palestinu", na strani 25, ovako opisuje Hani Besisu: "Hani Besiso, da mu se Allah smiluje, svojom pojavom i vanjštinom bio je jako sitan, ali su vjera i hrabrost, odlučnost i odanost, učinili od njega da u borbi uvijek bude u prvim redovima i djeluje poput džina. Rijetko sam vidio čovjeka da ne žali i ne štedi sebe, da je tako odan principima u koje vjeruje i programu za koji se opredijelio, kao što je Hani Mustafa Besiso".

Pa ako je Mu'in Besiso, poznati pjesnik i komunistički lider u tome vremenu, bio veoma poznat, jer je na njegovoj popularizaciji u arapskom svijetu radila propagandna mašinerija iz ljevičarskih krugova, za Hani Besisu možemo reći da je bio borac koji je djelovao iz sjene, za njega običan svijet nije znao, ali znali su oni koji su bili u njegovoj blizini, kao Halil el-Vezīr, Muhammed ebu Sido, Hasan Abdul Hamīd, te mnogi drugi...

Nakon što je odigrao značajnu ulogu u organiziranju Palestinaca, posebno u Egiptu i Palestini, ponuđeno mu je da u mjestu Ez-Zubejr u Iraku predaje na poznatoj školi "En-Nedžāt el-Ehlijje". U proces nastave u ovom gradu s njim su bili uključeni i neki njegovi drugovi Egipćani.

I na ovoj dužnosti Hani Besiso je nastavio svoje islamsko djelovanje. Učenici su ga poštovali i voljeli jer im je posvetio pažnju i dao im sebe. a njima se družio u džamiji u obavljanju namaza, putovanjima i izletima. Učenici su stekli povjerenje u njega, povjeravali su mu i otkrivali stvari koje nisu otkrivali ni svojim roditeljima, tražili od njega pomoć za svoje probleme.

Oženio je sestru svoga školskog druga, saradnika i saputnika u da'vi, Muhammeda es-Saftavija. Bila mu je vjeran bračni drug i pomagač u svim aktivnostima. Radeći u procesu nastave nikada nije zapostavio obaveze prema Pokretu i palestinskom pitanju. Stalno je održavao kontakte i pomagao koliko je mogao. Profesor Abdullāh ebu 'Izzet, u već spomenutoj knjizi "Sa Islamskim Pokretom", na str. 71 bilježi: "Jednog dana, jula mjeseca 1957. došao mi je Hani Mustafa Besiso noseći u ruci bilješku od nekoliko stranica. Rekao mi je da se radi o materijalu koji mu je dao Halil el-Vezīr, u kojoj iznosi neke sugestije vezane za organizaciju i djelovanje unutar pokreta "Muslimanska braća". Tražio je od mene da pročitam tu zabilješku i dam svoje mišljenje. Ja sam se ispričao da za čitanje zabilješke nemam vremena i vratio sam mu je nakon što sam je samo letimično pogledao. Po svemu

Hasan el-Medhūn, Ibrāhīm Āšūr, Hani Mustafa Besiso, Arefat el-'Uššī, Ibrāhīm Gevše

sudeći, ni Hani Besiso, niti pak njegovi saradnici, nisu u potpunosti shvatili značaj ovoga dokumenta, a bio je direktno vezan za nastavak revolucionarnog pokreta "Feth" 1958. (1378) god. U navedenoj knjizi, str. 78, autor dalje kaže: "Mnogi ne znaju da je prva zvanična deputacija *Muslimanske braće* iz Egipta posjetila Palestinu mjeseca augusta 1935. (1355). Delegaciju su sačinjavali: Profesor Abdurrahmān es-Saati el-Bennā (rođeni brat šehida Hasana el-Bennāa), profesor Muhammed Es'ad el-Hakīm (sekretar Organizacije), i još nekoliko aktivista. Kada je buknula velika revolucija u Palestini, 1936. (1356) godine, članovi Pokreta iz Egipta krenuli su u Palestinu da priteknu u pomoć svojoj braći. Međutim, ta pomoć je bila daleko jača i konkretnija 1948. godine, kada je nekoliko odreda Egipćana uzelo učešća u borbi protiv Izraela."

Među ovim dobrovoljcima bio je i Hani Mustafa Besiso. Kada je to kasnije otkriveno, egipetske obavještajne vojne službe su ga strpale u zatvor, 1965. godine. U zatvoru je ostao nekoliko godina. Ni tu nije klonuo duhom, hrabrio je zatvorenike, ulijevao im nadu i vjeru u džihad. Nije podlegao obećanjima i obmanama zatvorskih dželata, niti pak udarcima njihovih bičeva. Ostao je stamen poput stijene sve do svoje smrti 1970. godine. Umro je u mraku zatvorskih zidina. Žalili su za njim mnogi koji su bili u zatvoru, i oni van njega, svi su pričali o njegovoj pobožnosti, iskrenosti i odanosti, odvažnosti i hrabrosti, moralu i izdržljivosti, skromnosti dunjalučkoj i želji Ahiretskoj.

Svjedočenja

El-Menasīr es-Salih, El-Ahmer, Eš-Šukajr, Es-Sevābite, Besiso (označen strelicom), Es-Saftāvī. 'Umejre. maj 1956. god.

Njegov učenik i životni saputnik, Hasan Abdul Hamīd Salih, za njega će reći: "Upoznao sam ga 1947. godine u srednjoj školi *'Imam Šafija'* u Gazzi.

Bio sam svjedok s kakvim je žarom vjere i patriotizma tražio od upravnika škole da dozvoli učenicima učešće u kopanju rovova za mudžāhide u istočnom djelu Gazze. Naime, upravitelj nije bio za to da srednjoškolci na ovaj način pomažu Palestinski pokret. Prijetio je Hani Besisi da će biti otpušten iz službe, podvrgnut odgovornosti, ali sve to nije pomoglo. Hani Besiso je bio uporan, a upravniku škole, koji je dobro procijenio da su učenici mahom na strani Hani Besise, nije preostalo ništa drugo nego da im odobri izlazak na ovu akciju... Posmatrao sam Hani Besisu u ovoj akciji, kako kopa rov, kako daje uputstva učenicima, kako dočekuje predstavnike delegacija koje su stizale iz raznih arapskih zemalja, kako poštuje ove ljude i kako oni njega uvažavaju... Bio sam svjedok kada mu je prišao upravnik škole i prijeteći mu rekao: "Slušaj, Hani, sutra ćeš snositi odgovornost za izlazak učenika na ovu akciju. Vjerujem da ćeš biti isključen iz naše škole." Hani Besiso mu je odgovorio: "Bila bi mi velika čast da budem isključen zbog ovoga. To bi bilo pravo odlikovanje moje države."

Krajem 1947. godine egipatska uprava je odlučila da profesora Hani Mustafu Besisu, o trošku države, kao prvog Palestinskog izaslanika, pošalje na sve Univerzitete u Egiptu. Kada sam otišao da mu čestitam, odgovorio je: "Ovo je nagrada od Uzvišenog Allaha, ja to nisam zaslužio."

Kasnije smo se sreli u Kairu 1951. godine. Bio je na završnoj godini Prava, a ja sam bio na Pedagoškom fakultetu. Bili smo u stalnom kontaktu i moram priznati da sam od njega mnogo naučio. Posebno mu dugujem što je u moje srce i razum usadio ljubav prema Islamu. Još uvijek se sjećam dana kada mi je ponudio da zajedno s njim posjetim njegovog prijatelja, Palestinca komunistu, koji je bio bolestan. Iskreno govoreći, ta posjeta mi nije odgovarala, ali nisam ga htio odbiti i krenuo sam s njim. Kada smo došli u kuću njegovog bolesnog prijatelja, napravio mu je i ponudio čaj. Zatim

me je zamolio da, na kratko, ostanem sa bolesnikom, a on se udaljio. Ubrzo je doveo ljekara specijalistu koji je pregledao bolesnika i dao mu određene lijekove. Vidio sam, ljekarske usluge je platio vlastitim sredstvima. Kada je ljekar otišao, rekao mi je: "Moj brate, Hasane, ovo je naša islamska dužnost, da pomognemo jedni drugima koliko možemo."

Kada je završio Pravni fakultet, odbio je da radi u tužilaštvu u Gazzi, što mu je ponuđeno, a prihvatio je da radi kao nastavnik u srednjoj školi u Zubejru u Iraku. Kada sam ga, nekoliko godina nakon toga, susreo u Iraku i ukorio ga što nije nastavio raditi u svojoj struci, rekao mi je: „Ja sam veoma zadovoljan svojim poslom, radim s omladinom koja teži i hrli Islamu, plodovi moga rada osjetit će se u budućnosti." Zatim je nastavio: "Poslušaj riječi Resula, alejhis-selam: 'Da uputiš jednoga čovjeka na pravi Put, više ti vrijedi od dunjaluka i svega što je na njemu.'"

Kada sam 1963. god. posjetio Ez-Zubejr, vidio sam i uvjerio se kakve je tragove iza sebe ostavio Hani Mustafa Besiso. Na svakom mjestu čule su se samo riječi pohvale. Bio je, da mu se Uzvišeni Allah smiluje, oličenje iskrenosti, divnog vladanja, dosta je postio, redovno prisustvovao džemaatu, uskraćivao je sebi komoditet da bi pružio ugodnost drugima. Sjeme Islama nastojao je posijati gdje god bi se našao. Bio je darežljiv i široke ruke prema svojim gostima, u tim dočecima izgledao je kao pravi bogataš, a lično je živio krajnje skromno, kao pravi zahid. Među svojim akramima preuzimao je ulogu sluge, bio je širokogrudan među svojim učenicima i poštovaocima. Krasili su ga muškost i iskrenost i nije se bojao bilo čijeg ukora na Allahovom putu.

Na slici: dr. Ahmed el-Assāl i profesor Muhammed eṣ-Saftavi

Islamski pokret u Gazzi upoznao ga je kao svoga pokretača i vođu, grad Ez-Zubejr u Iraku upoznao ga je kao da'iju i pedagoga. Svi su ga voljeli i respektovali odnoseći se prema njemu kao prema svome učitelju, unatoč njegovoj mladosti.

Bio je učesnik mnogih savjetovanja i predavanja u ez-Zubejru i Basri.

Cijenio je učene ljude i nije se ustručavao priznati im učenost i tražiti od njih znanje. Tako je od učenih ljudi posebno cijenio šejha Nāsira el-Ahmeda, direktora škole "En-Nedžāt" u Ez-Zubejru, zamolivši ga, da njemu i nekim njegovim kolegama, održi set predavanja iz oblasti nasljednog Prava. Šejh Nāsir el-Ahmed, da mu se Allah smiluje, to je prihvatio i održao im niz predavanja svakoga dana poslije klanjanja jacije namaza, nakon što bi završio sa svojim redovnim predavanjima.

Isto tako, šejh Hani je vodio računa o obučavanju odraslih. Hrabrio ih je da uče Kur'an napamet, pratio ih je u učenju i otklanjao eventualne greške. Njegov angažman na naučnom planu bio je trajan i raznolik...

Takav je bio da'ija i mudžāhid Hani Mustafa Besiso. Da ga Allah nagradi svojim milošću, da ga nastani u prostranstvima svoga Dženneta, zajedno sa vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima. A kako će oni divni drugovi biti!

Fotografija je novijeg datuma, a na njoj se vide profesori i prijatelji, Hani Mustafa Besiso kao i neki učenici škole „En-Nedžāt" u Ez-Zubejru

(Divanijjetu ed-Dejhan)

6 – ŠEHID NEZZAR AHMED ES-SABBĀG

(1941–1981 / 1361–1402)

DA'IJA

Rođenje i obrazovanje

Nezzar Ahmed es-Sabbāg je rođen 15. jula 1941. godine u gradu Himsu u Siriji. Osnovno i srednje obrazovanje stekao je u rodnom gradu, a njegovi učitelji bili su poznati ālimi šejh Abdul Azīz 'Ujūnu es-Sūd i šejh Abdul Gaffār ed-Durubi.

Još kao srednjoškolac pristupio je pokretu "Muslimanska braća" u Himsu. Prilikom Basističke revolucije u Siriji 1963. godine nakratko je bio zatvoren, ali je ubrzo pušten na slobodu. Nastavio je sa islamskim djelovanjem, a 1964. godine otišao je u Egipat zbog nastavka školovanja. Na kairskom Univerzitetu upisao je Građevinski fakultet, ali samo nakon nekoliko mjeseci njegovo ime našlo se na listi egipatskih obavještajnih službi i vraćen je u Siriju.

Na nagovor nekih svojih prijatelja, 1967. godine odlazi u Španiju i na Univerzitetu u Granadi upisuje studij farmacije. Međutim, više se angažovao na planu islamske da've, kako među studentima iz arapskih zemalja tako i među muslimanima općenito. U Granadi je osnovao Udruženje studenata muslimana, te se to može uzeti kao prvi zvanični Islamski živi faktor nakon pada Islamske države i progona muslimana iz Španije, 1492 godine. Na ovaj način je otvorio put za otvaranje islamskih centara, izgradnju džamija, izdavačkih djelatnosti. Na planu prevodilačke djelatnosti i pisane riječi, za kratko vrijeme izdao je trinaest knjiga islamskog sadržaja na španskom jeziku, posljednja od njih je "Život Muhammeda, alejhis-selam."

Moje poznanstvo s njim

Sa šehidom Nezzar Ahmed es-Sabbāgom sam se prvi put upoznao dok je bio student farmaceutike na Granadi. Moje poznanstvo s njim vezano je, međutim, za poslove da've koje je obavljao u tom dijelu svijeta. Zahvaljujući, prije svega pomoći Uzvišenog Allaha, a zatim entuzijazmu i zalaganju šehida Ahmeda, kao i muslimanima koji su dali materijalnu i moralnu podršku ostvarenju islamskih projekata, Nezzar Ahmed es-Sabbāg je u Španiji učinio mnogo. Povezao je muslimane, posebno studente, pokrenuo izgradnju i djelovanje islamskih centara, održavanje predavanja i naučnih rasprava, putovanja i druženja koja su imala za cilj širenje spoznaje o istinitosti islamskog učenja. Nakon nekoliko godina provedenih na Granadi preselio se u Barselonu, 1978, godine, gdje je nastavio sa istim aktivnostima. Petkom je bio hatīb, a na njegovim hutbama bilježio se znatan broj prisutnih, ne samo muslimana – Arapa, nego muslimana iz raznih dijelova svijeta, kao i domicilnih muslimana Španaca.

U svojim hutbama tretirao je stanje muslimana u svijetu, govorio o pritiscima i ucjenama kojima su izloženi od strane stranih i domaćih tirana i zulumćara.

Nezzar es-Sabbāg između Omera ed-Dajila (lijevo) i Abdullāh el-'Akīla (desno) – 25. 05. 1970. god.

Nezzār es - Sabbāg, drži govor u Islamskom Centru u Španiji

Govorio je o metodama koje neprijatelji poduzimaju protiv vođa i zagovarača Istine u različitim mjestima, kako islamskog tako i van islamskog svijeta.

Pozivao je muslimane da se suprotstave ovim snagama neistine i njihovim slugama, kako sa Istoka tako i sa Zapada...

Njegove hutbe su bile vatrene i osjećajne pa su ostavljale vidan trag na one koji bi ih slušali.

Karakteristike i stavovi

Bio je stabilan i jak. Govorio je argumentovano. Događaji i problemi na koje je nailazio nisu ga slomili - učinili su ga još jačim, sigurnijim u sebe i Istinu. Postao je uvjeren u ispravnost principa na koje je pozivao...

Život emigranata, posebno mladih, bio je veoma težak. Svaki pritisak i provokaciju teško su doživljavali. On nikada nije žalio vremena i truda da ih ohrabri, da im pomogne. U tome je imao podršku od braće koji su istinski pomagali da'vu, koji su u da'vu uložili svoje znanje, kapital, ponašanje, bili su poput "konjanika po danu, pobožnika u noći", nastojeći islamsku poruku prenijeti svakome čovjeku.

Zalaganja na polju nauke i da've

Nezzar es-Sabbāg bio je glas Istine u Španiji. Na svoja leđa preuzeo je odgovornost islamske da've u tom području, ispoljio je izvanredne kvalitete organizatora i vođe. Na šapnskom jeziku uspio je napisati i objaviti zavidan broj djela. Tako je na španski preveo djela iz Hadisa, biografiju Muhammeda, alejhis-selam.

Radio je na prevodu značenja Kur'ana na španski jezik, ali postao je šehid prije završetka rada na tom djelu.

Mnoge osobe različitih starosnih dobi prihvatile su Islam oduševljeni njegovom interpretacijom Islama. Mnoge od tih osoba su nakon njegove smrti posjetile zemlje Istoka i priznale da su prihvatile Islam zahvaljujući Nezzaru es-Sabbāgu.

Učestvovao je na islamskim skupovima koji su održavani u zemljama, kako Istoka tako i Zapada, na kojima je isticao da se problemi muslimana trebaju rješavati u kontekstu poruka Kur'ana i Sunneta.

Bio je član Udruženja Svjetske organizacije Islamskih studenata, Svijetske Asocijacije Islamske omladine, Rabite, te drugih udruženja islamskog i svijetskog značaja.

Pored Španije, čije je gradove redovno obilazio, svojim aktivnostima bio je prisutan u Sjevernoj Africi, posebno u Maroku i Alžiru, Turskoj, zemljama Zaljeva...

U svom radu imao je dosta prijatelja i iskrenih saradnika, koji su danonoćno radili na širenju ideja Islama, neprestano se suprotstavljajući silama ateističkog modernizma, frakcijama koje su radile na razaranju i rastakanju Islama, te strujama imperijalizma, dolazile one s Istoka ili sa Zapada. Ove sile su osjetile odakle im dolazi opasnost, pa su se udružile da zajednički zaustave ovaj “Islamski talas”.

Činjenica je da je na Zapadu postojao određeni domen slobode, što je islamskim propagatorima, pa i Nezzaru es-Sabbāgu, davalo mogućnosti da iznesu svoje stavove i obznane riječ Istine.

Međutim, riječ Istine, na Zapadu, mogla se reći samo do određene granice. Tu granicu Nazzar es-Sabbāg je već odavno bio prešao i njegovi protivnici počeli su mu praviti zamke i zavjere koje će u konačnici završiti njegovom likvidacijom.

Njegova likvidacija

Ubijen je mučki ispred svoga ureda u Barseloni u po bijela dana, 22. 11. 1981. godine. Svojom smrću pridružio se šehidima koji su mu prethodili, a vijest o njegovoj smrti prenijele su sve lokalne i svijetske agencije. Njegovo tijelo je, 25. 11. 1981. godine preneseno na Granadu. Ukopan je kod Dvorca vladara, u blizini Alhambre, gdje postoji i islamski mezaristan. Tu je ukopan i poznati islamski mislilac Muhammed Esed.

Dženazi šehida Nezzara es-Sabbāga prisustvovale su brojne delegacije iz arapskog i islamskog svijeta, zatim delegacije iz evropskih zemalja kao i veliki broj muslimana iz raznih dijelova Španije.

Interesantno je napomenuti da je šehid Nezzar es-Sabbāg ubijen u momentu ulaska u svoj radni kabinet u Islamskom Centru u Barseloni. Namjeravao je dovršiti svoje predavanje od prethodne sedmice, a bilo je na temu "Uloga šehida u Islamu."

Šehid Nezzar es-Sabbāg poginuo je samo nekoliko dana nakon ubijstva šehida Muhammeda Kemāludalina es-Senanirija. Jedan i drugi postadoše šehidi novembra mjeseca 1981. godine. Ovo navodim jer su, u jednom susretu kojem sam lično prisustvovao, obojica izrazili želju da postanu šehidi. Tako će se susresti "u Džennetu prostranom kao nebesa i Zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje".

Da se Uzvišeni Allah smiluje našem bratu, Nezzaru, i uvede ga u društvo "vjerovjesnika, pravednika, šehida i dobrih ljudi, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!"

Islam koji ne prihvatamo: To je onaj koji poziva determinizmu u vjerovanju, formalnosti u ibadetu, pasivnosti u ponašanju, površnosti u razmišljanju, doslovnosti u Tefsiru, prividnosti u Fikhu i formalnosti u životu.

Dr. Jūsuf el-Karadāvī

7 – MUHAMMED 'ALLĀL EL-FĀSI

(1910–1974 / 1328–1394)

VELIKI VOĐA

Rođenje i obrazovanje

Njegovo puno ime je 'Allāl (ili Muhammed Allāl) ibn Abdul-Vahid ibn Abdusselam ibn 'Allāl ibn Abdullāh ibn el-Medžzub el-Fāsi el-Fihri.

Porodica mu je učinila Hidžru u Španiju. Rođen je u gradu Fasu u Maroku 1910. (1328). Svoje obrazovanje stekao je na jednom od najjačih izvora znanja, Univerzitetu El-Karevejn. Diplomirao je 1932. godine. Pored čisto teološke spoznaje krasila su ga i patriotska osjećanja. Takva orijentacija kod njega se zapaža od rane mladosti. Bio je, prije svega, veliki patriota, ali i vješt govornik, dobar pjesnik i alim. Dao je veliki doprinos u borbi protiv francuskog imperijalizma, suprotstavljao mu se svim mogućim sredstvima, na prvom mjestu širenjem znanja u narodu, organizovanjem masa na zajednički otpor, političkom akcijom i kampanjom, te suprotstavljanjem kolonizatorima na svaki mogući način.

Džihad

Osudio je Odluku kojom se Francuzima dozvolila eksploatacija vode u gradu Fasu. Osudio je Francuze kada su 1930. godine pomogli retrogradne snage koje su stvorile rascjep u marokanskom narodu. Francuske vlasti su ga zatvorile neposredno nakon što je diplomorao i počeo raditi kao nastavnik u srednjoj školi "En-Nāsirijje". Nnakon što je pušten iz zatvora, 1931. godine, zabranjen mu je rad u nastavi. Vratio se u Fas gdje je na

Univerzitetu El-Karavejn u večernjim satima držao predavanja iz historije Islama. Nakon što je 1933. godine upozoren da će ga francuske vlasti ponovo zatvoriti, uspio je prebjeći u Španiju i Švicarsku gdje je stupio u kontakt s emirom Šekibom Arslānom i drugim revulucionarima Arapima – muslimanima koji su se tamo zatekli.

Nakon povratka u domovinu 1934. godine osnovao je prvi Radnički sindikat. Bilo je to 1936. godine. Samo godinu dana kasnije oformio je i osnovao tajnu patriotsku organizaciju, sastavljenu uglavnom od radnika, pa su ga francuske vlasti protjerale u Gabon (od 1937–1941), a nakon toga u Kongo (1941–1946), nakon čega je pušten na slobodu.

Sa svojim istomišljenicima i saradnicima osniva "Hizbul istiklāl" (Stranka nezavisnosti), mnogo patnje arapskim i evropskim metropolama propagirajući oslobođenje Maroka od francuskog kolonijalizma. Kada je, 1949. godine pokušao ući u Maroko, francuske vlasti mu to nisu dozvolile, pa je odlučio da grad Taudžu, koji je tada bio pod međunarodnom kontrolom, uzme za mjesto svoga boravka i djelovanja.

Kada je kralj Muhammed V protjeran iz Maroka, 1953. godine, Allāl el-Fāsi je javno pozvao marokanski narod na revoluciju protiv Francuza. Nakon povratka kralja i stabilizacije stanja Allāl el-Fāsi je, kraće vrijeme, učestvovao i u vlasti. Bilo je to nakon smrti Muhammeda Petog, a vršio je dužnost državnog ministra za Islamska pitanja. Na toj dužnosti bio je od 1961. do 1963. kada podnosi ostavku. Sa svojom političkom partijom, "Hizbul istiklal" odlazi u umjerenu opoziciju. Bio je član državnog Parlamenta, a na čelu svoje partije ostaje sve do 1967. goidine.

Allāl el-Fāsi bio je istinski mudžāhid i revolucionar. Cijeli život posvetio je borbi protiv ropstva i imperijalizma, osnivač je stranke "Nezavisnost", koja je odigrala veliku ulogu u stjecanju nezavisnosti Maroka. Allāl el-Fāsi je bio alim postavljen na čelu Islamske kolone koja je tražila oduzeta prava, bio je učesnik narodnog otpora i nije štedio riječi, niti pero, niti pak svoj život. Putovao je Marokom uzduž i poprijeko pozivajući narod u džihad protiv imperijalista i neprijatelja Islama koji su zauzeli gradove, ponizili stanovnike, opljačkali resurse i uveli nemoral.

Kada je protjeran iz svoje zemlje, neumorno je obilazio arapske, islamske i svijetske metropole, objašnjavajući zvjerstva koja imperijalisti provode nad marokanskim narodom. Prezentovao je vlastitu strategiju i program koje žele realizovati. Objašnjavao je kako vratiti oduzeta prava, kako doći do slobode i nezavisnosti, kako uspostaviti vlast.

Veliki pjesnik Alī Ahmed Bāksīr, govoreći o zaslugama Allāl-el-Fāsija, u svojim stihovima ističe *da ga se sjeća dok drugi spavaju, da osjeća bol duboko u svome srcu, da osjeća tamu i mrak, za koju se boji da će ga uništiti i dokrajčiti...*

Ali, to je mrak i tama u kojoj žive Arapi, tama koju koriste neprijatelji koji su se udružili i poput lešinara nadvili nad islamske teritorije i njene resurse...

Pjesnik dalje kazuje o svojoj želji *da je u Palestini, da se tamo bori, jer, Palestini su potrebniji mačevi, nego stihovi.* Dalje tvrdi, *da podjednako osjeća napade i na Burku* (mjesto u Libiji – op. prev.) i na Alžir, da je *neprijateljstvo poput oblaka koji prijete.*

Na kraju kaže: "*Sve su to moji gradovi, među njima ne pravim razlike, u njima mi je podjednako vrijedno, i ono što je staro i ono što je novo.*"

Uspio je oko sebe okupiti mnoge, kako unutar Maroka tako i van njega, naročito ga je slijedila omladina. Prihvatili su ga za svoga vođu i njim se ponosili, a on im je predočio put džihada i šta ih na tom putu čeka, kada su u pitanju metodi, poteškoće, obaveze i odgovornosti. U toj borbi bio je u stalnom kontaktu i dogovoru sa mudžāhidima islamske da've na svjetskoj razini, sa imamom šehidom Hasan el-Bennāom, Muhammed Salihom Harbom, Eminom el-Husejnijem, Beširom el-Ibrahimijem, Fudajl el-Vertilānijem, Hasan el-Hudejbījem i drugim.

Moji susreti s njim

Imao sam dosta susreta s njim i moram priznati da su mi, u vrijeme našeg zajedničkog studija u Egiptu početkom pedesetih godina dvadesetog stoljeća, njegove upute, predavanja i savjeti mnogo koristili.

Naime, mi koji smo iz različitih arapskih sredina, ali u službi misije Islama, u to vrijeme došli na studij u Egipat, vrlo brzo smo postali jedinstveno i homogeno tijelo. Ponekad različiti stavovi među nama nisu kvarili odnose jer smo uvijek nastojali doći do zajedničkog cilja. Tako mi je ostala u sjećanju jedna dosta žučna diskusija između Allāl el-Fāsija i nekoliko studenata iz Maroka koji su bili mišljenja da bi Partija nezavisnosti, čiji vođa je upravo bio Allāl el-Fāsi, trebala više pažnje posvetiti moralu i odgoju, a manje politici. Tada sam naučio s koliko takta i političke vještine Allāl el-Fāsi vodi ovu diskusiju. Uvažio je dosta stavova svojih sunarodnjaka, koji su već dugo boravili u Egiptu i bili u toku savremenog Islamskog pokreta.

Hrabrost i stavovi

Profesor Allāl el-Fāsi bio je u tijesnom kontaktu s tadašnjim vođama islamskih pokreta u svijetu, kao i sa svim značajnim ličnostima koje su djelovale na tom planu. Vodio je brigu o tim ljudima i radio na oragnizaciji njihove pomoći i podrške. Imao je veliku želju ali i afinitet za takve akcije. Sjećam se kako je vješto radio na kampanji izražavanja nezadovoljstva protiv sistema Džemāla Abdun-Nāsira koji se posebno okomio na vođe Islamskog pokreta; ne samo da ih je pozatvarao i osudio na dugotrajne zatvorske kazne, već su mnogi, njegovom naredbom, završili i na vješalima: Abdul Kādir 'Avede, Muhammed Fergalī, Sejjid Kutb, Jūsuf Tal'at, Ibrāhīm et-Tajjib, Hinadvi Duvejr, Mahmūd Abdullatif, Abdul Fettāh Ismā'īl i Muhammed Jūsuf Hevvāš.

Povodom ovih osuda i pogubljenja Allāl el-Fāsi je održao niz konferencija, uputio brojne apele islamskoj i svjetskoj javnosti. U marokanskom listu "El-'ilm", koji je bio glasilo njegove stranke, u dugim i argumentovanim osvrtima pisao je o velikim djelima i podvizima ovih šehida. Organizovao je i masovne proteste na kojima je osuđen neljudski gest vlasti u Egiptu. Teško bi bilo registrovati sve njegove istupe na tom planu...

Nakon što se duže vrijeme nismo susretali, prije par godina prilikom njegove posjete Kuvajtu putevi su nam se ponovo dotakli. Dugo smo razgovarali o teškoj poziciji u kojoj se Islamski svijet nalazi, kao i metodama i načinima kojim se iz takve situacije može izaći.

U svojim hutbama, predavanjima i raspravama, uvjek je naglašavao da je omladina glavni nosilac islamske da've, te da joj kao takvoj treba pružiti sve mogućnosti vjerskog i kulturnog uzdizanja. Jedino na taj način omladina će moći postati prethodnica očekivanog i istinskog islamskog preporoda. Ummet od omladine to očekuje i s pravom joj vjeruje. Više ne može vjerovati većini svojih vlada i sistema, koji, što je već dokazano, jedino vode računa o vlasti i vlastitim pozicijama. Oni svoje pozicije i vlast žele zadržati po svaku cijenu, pa kada bi i cijeli narod stradao, po cijenu kada bi i sve svetinje bile oskrnavljene. Profesor Allāl el-Fāsi zbog toga je toliko bio vezan za omladinu, pa je, zajedno s mladima, duboko vjerovao u ostvarenje željenih rezultata ne samo na naučnom i kulturnom planu, nego i u sferi politike i džihada. Profesor Allāl el-Fāsi nije ostavio bilo koje područje života, a da u njemu nije pokušao dati svoj doprinos. Kada je u pitanju njegov politički džihad, mi se s njim po nekim pitanjima razilazimo,

ali priznamo da je i u tom slučaju bio motivisan iskrenim namjerama. Bio je ubijeđen da je isključivo Islam put spasa za Ummet, te da je lijek svakom problemu i neuspjehu reislamizacija najširih društvenih slojeva - iskreni povratak Islamu.

Djela

Mnogo je onih koji misle da je prof. Allāl el-Fāsi isključivo političar i revolucionar. Međutim, treba istaći da je on i jedan od uspješnih islamskih savremenih mislilaca, reformatora, sljedbenik učenja šejha Rešīda Ridāa. Bio je jedan od eksperata iz oblasti fikha, posebno mezheba imami Malika i komparativnog fikha. Izdao je i dosta fetvi na koje se često poziva ulema u Maroku, Alžiru i Tunisu. Bio je jedan od uspješnijih predavača na Pravnom fakultetu, a objavio je i zapažena djela:

- *U odbrani Šeriata*
- *Merrakeš pod protektoratom*
- *Barbarska politika u Merrakešu*
- *Sloboda*
- *Španski protektorat u Maroku*
- *Stvarnost Islamskog svijeta*
- *Uloga uleme u Islamu*
- *Uvijek sa narodom*
- *Program nezavisnosti*
- *Mišljenje građanina*
- *Na putu Islamskog jedinstva*
- *Stihovi o domovini*
- *O krščanskom misionarstvu*
- *Da ne zaboravimo*
- *Uvod u Kur'anske i tefsirske znanosti*
- *Najveći primjer*
- *Borba marokanskog naroda za demokratiju*
- *Ciljevi i zasluge Šeriata*
- *Uvod u teoretske znanosti Fikha*
- *Skolastička škola i djela šejha et-Tūsija*
- *Arapski Magreb od Prvog svjetskog rata pa na ovamo*
- *Mitovi Maroka*

- *Vjera i Džihad*
- *Pjesma Allāl el-Fāsija (četiri sveska)*
- *Govor Zapada na Istoku*
- *Zbližavanje*
- *Objašnjenja iz oblasti personalnih pitanja*
- *Borba danas i sutra*
- *Borba imama Malika*
- *U odbrani jedinstva zemlje*
- *Riječ pobožnost i da li se može koristiti osim prema Allahu dž.š.?*
- *Poziv Kaira*
- *Tačan odgovor i iskren savjet*
- *Izbor pjesama Allāl el-Fāsija*
- *Dječija livada*

Poznato je da je ostao i stanovit broj njegovih neobjavljenih radova. Član je Akademije arapskih znanosti u Damasku, kao i Akademije arapskog jezika u Kairu.

Spomenut ćemo nešto iz njegovog bogatog pjesničkog opusa. U svojim stihovima posvećenim 1400 –godišnjce objave Kur'ana, poziva Ummet čiji je Ustav Kur'an, čiji je vođa bio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se vrati svojoj čistoj vjeri, da je prihvati kao praksu, kao zakon (Šeriat), kao moral, kao ideju vodilju...

Ne može se izabrati bolji i pravedniji put i program od kur'anskog puta i programa. Poziva Ummet da pogleda ranjenu Palestinu, koja je postala zarobljenica Židova, da pogledaju Kuds i jednu od prve dvije Kible, na kojem „neprijatelji Ahmeda“, hoće da sagrade Hram. Kasidu završava tvrdnjom, da će Ummet povratiti svoj ugled i svoju poziciju, samo ako se iskreno vrati Islamu.

U drugoj kasidi koju posvećuje šehidu Sejjidu Kutbu, hvali njegov život, koji je bio u sjenci Kur'ana, i upućuje mu selame i živom i mrtvom... Zatim itiče, da je Sejjid Kutb osvijetlio put slobodnim duhovima, da nije izdao da'vu, ali da nije mogao ni šutjeti – onima koji su je izdali.

U kasidi „Nasilje nad jezikom Kur'ana“, pita se, dokle će se jezik Kur'ana progoniti, i da li su sljedbenici Ummeta svjesni činjenice da osim Kur'ana nemaju spasioca, da im bez Kur'ana neće među ljudima biti spomena? Kasidu završava mišlju, da će vjerovanje biti ugroženo u svakoj zemlji gdje nema slobode govora.

Kao hatīb, pravnik, da'ija, političar, aktivista, plijenio je i privlačio ljude, posebno omladinu. Oni su ga redovno pozivali na predavanja, naučne rasprave, sastanke studenata... iznosili su mu otvoreno svoje probleme, planove o oslobađanju zemlje i progon imperijalista... Jednom od tih poziva i lično sam prisustvovao. Bilo je to 1968. godine. Studenti su ga pozvali u SAD na veliki skup. S njim su još bili: dr.Hasan et-Tūrābi, profesor Ibrāhīm el-Vezīr i moja malenkost. U Americi smo ostali oko mjesec dana. Još uvijek se rado sjećam tog vremena, ne zbog Amerike, već zbog intenzivnog druženja s ovom po mnogo čemu izuzetnom i rijetko viđenom osobom.

Iz govora Allāl el-Fāsija

"Sila može muslimanu oduzeti njegovu imovinu, može ga protjerati iz njegove zemlje, razdvojiti od porodice, ali ne može mu oduzeti njegovu vjeru i ponos."

"Danas je najpotrebnije muslimanima da se vrate izvornom Islamu, s jedne strane, te da se oslobode kompleksa koji im je nametnuo imperijalizam, s druge strane. Naime, mnogo je onih koji razmišljaju i prihvataju stvari samo onako kako im serviraju imperijalisti sa Zapada".

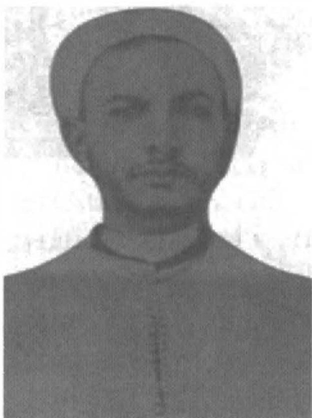
Ovdje bih želio istaći i njegovo zalaganje i posredovanje kod vlade Maroka da odustane od podrške realizaciji filma o Resulu, sallallahu alejhi ve sellem. Imao je dokaz da se ovim filmom želi nanijeti uvreda Poslaniku i Islamskom Ummetu u cjelini.

Prilikom mojih posjeta Maroku imao sam brojne susrete s ulemom, predstavnicima da've, kao i susrete s uglednicima iz svijeta kulture i politike. Svi su bili jednoglasni u tome da je profesor Allāl el-Fāsi simbol marokanskog patriotizma i otpora i da je istinski mudžāhid.

I kao alim, i kao da'ija, i kao političar i vođa, uvijek je bio u prvim redovima i na čelu kolone, zato su ga svi voljeli i poštovali. Njegov osnovni cilj bio je i ostao da služi Islamu i muslimanima, da pomogne ugroženima, da se bori protiv fesada i nasilja, da omladinu uputi na program Islama, da propagatore Islama dovede u jedan saff, da zajednički rade na spašavanju Ummeta od imperijalizma i njegovih projekata na planu edukacije, ponašanja i vladanja. Rezultati njegovog rada vidljivi su u talasu islamskog buđenja u Maroku. Buđenje koje je evidentno u marokanskim gradovima i selima, školama i univerzitetima, vjerskim, kulturnim i drugim ustanovama.

Umro je u ponedjeljak, 13. 05. 1974. (20. Rebīul - Āhira 1394)

Da mu se Uzvišeni Allah smiluje i nagradi ga za njegova djela, da mu oprosti eventualne propuste i greške!

Junak-mudžāhid Allāl el-Fāsi koga su francuske vlasti 1937. god. protjerale u Srednju Afriku.

Autor knjige, Abdullāh el-'Akīl se rukuje sa premijerom Senegala u Dakaru prilikom održavanja Konferencije na temu: "Naučna dostignuća u svijetlu Kur'ana i Sunneta". Desno od autora je dr. Hasan Bahfāzullah.

8 - EL-BEŠĪR EL-IBRĀHĪMĪ

(1889-1960 / 1306-1385)

POZNATI UČENJAK

Rođenje

Muhammed el-Bešīr ibn Muhammed es-Saidi ibn Omer el-Ibrāhīmī, alžirski mudžāhid.

Rođen je u četvrtak 13. 10. 1306. (1889) u gradu Setīf, a potječe iz poznatog plemena Riga - sinovi Ibrāhīma ibn Jahja ibn Mesāhila. Njegovi najpoznatiji šejhovi, pred kojima je učio, bili su: Abdul Azīz el-Vezīr, Mahmūd eš-Šinkajtī, Hamdān el-Vinejlī, Et-Tajjib ibn Mubarek ez-Zevavi.

Kao mladić otišao je na Istok, u Medinu el-Munevveru gdje ostaje sve do 1917. godine, a zatim u Damask do 1921. Nakon toga vraća se u Alžir gdje je već uveliko počeo pokret njegovog velikog prijatelja, šejha Abdul Hamīda ibn Bādīsa. Tu je El-Bešīr el-Ibrāhīmī vrlo brzo stekao preko hiljadu svojih učenika. Osnovao je Udruženje islamske uleme Alžira 1931. godine. Ibn Bādīs je postao predsjednik tog udruženja, a El-Ibrāhīmī njegov zamjenik. Godine 1940. El-Besir el-Ibrāhīmī je od strane francuskog režima osuđen i upućen na izdržavanje kazne u poznati pustinjski zatvor Vehrān. Samo sedam dana nakon njegovog dolaska u zatvor umro je šejh ibn Bādīs, a Udruženje je njega izabralo za predsjednika. Međutim, on je u pustinjskom zatvoru Aflo na izdržavanju kazne morao ostati do 1943. godine. Nakon izlaska iz zatvora, samo za jednu godinu, otvorio je sedamdeset i tri škole i kancelarije. Osnovni cilj ove aktivnosti bio je širenje i oživljavanje arapskog jezika. Pored toga, potencirao je i učenje Kur'ani Kerīma napamet, nastojao je na sve moguće načine odstraniti

francuski utjecaj u narodu. Alžirci su prihvatili ovaj njegov metod tako da je ubrzo prorailo preko četiri stotine ovakvih škola.

Francuzi su ga ponovo strpali u vojni zatvor 1945. godine, gdje je bio izložen strahovitoj torturi i mučenju. Nakon izlaska iz zatvora ponovo je svu svoju energiju usmjerio na otvaranje novih škola u svim dijelovima Alžira.

Godine 1952. otišao je u Kairo. Kada je počela Alžirska Revolucija, 1954. godine, odlazi u Indiju i druge zemlje djelujući u pravcu pojašnjenja ciljeva Revolucije, tražeći pomoć u kapitalu i oružju.

Džihad

Za vrijeme svoga boravka u Kairu, u sjedištu organizacije "Muslimanska braća", održao je vatrene govore protiv nedjela koje Francuzi čine narodu Alžira. Kada je izbio sukob između rukovodstva egipatske Revolucije i pokreta "Muslimanska braća", pokušao je pomiriti sukobljene strane, ali, stvari su otišle predaleko, pa je bilo nemoguće bilo šta učiniti. U Alžir se vratio nakon pobjede Revolucije.

Mudžahid el-Bešīr el-Ibrāhīmī svakako je jedna od izuzetnih ličnosti Alžira, i kao alim, i kao da'ija i kao mudžāhid. Dovoljno je navesti činjenicu da je, nakon šejha ibn Bādīsa, došao na čelo Udruženja islamske uleme Alžira. Bio je vrstan poznavalac fikha, zakonodavstva, arapskog jezika i književnosti, nadaren pjesnik i govornik. Kada je govorio sa minbera bio je poput lava koji trga svoju žrtvu, ili poput vulkana koji tutnjom najavljuje svoj dolazak. Njegovi prodorni stihovi budili su osjećanja slušalaca. Jednom riječju, niko nije mogao ostati ravnodušan. Islam je branio isključivo snagom istine i argumenata.

Moje poznanstvo s njim

Moje poznanstvo sa šejhom El-Ibrāhīmījem datira od početka pedesetih godina dvadesetoga vijeka. Tadašnja generacija studenata na El-Azharu, ali i drugim univerzitetima, budno je pratila njegove nastupe i predavanja. Davao nam je korisne smjernice, upozoravao na veliki emanet i odgovornost koju kao islamska prethodnica i mladost na sebe preuzimamo. Govorio nam je da smo upravo mi nada Ummeta i njegove budućnosti, što nas je hrabrilo i jačalo, prosto nosilo. Govorio nam je o imperijalističkoj nemani i opasnosti što se nadvila nad našim Ummetom, govorio je kako eksploatišu i pljačkaju naša bogatstva i resurse, kako koriste svoju dominaciju u oružju,

kako djeluju na razaranju morala u Ummetu.

Tražio je od nas da budemo uporni i strpljivi, da djelujemo "mudro i lijepim savjetom", da se okitimo svojstvima koja su krasila one na koje upućuje Kur'ani Kerīm:

"Ljudi koje kupovina i prodaja ne smetaju da Allaha spominju i koji molitvu obavljaju i milostinju udjeluju, koji strepe od Dana u kom će srca i pogledi biti uznemireni." (En-Nūr, 37)

"I s kraja grada žurno dođe jedan čovjek i reče: 'O narode moj, slijedi one koji su poslani'." (Ja Sin, 20)

"Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju - nisu ništa izmjenili." (El- Ahzāb, 23)

Godine 1953. u Kairu: El Bešīr el-Ibrahīmī, El-Fudajl, El-Vertilānī, Muhammed Mahmūd Essavvāf, Abdullāh el-'Akil, Muhammed Humejs Hamide, dr. Ahmed el-Assāl

Upute i savjeti

Imao je običaj reći da treba dati porez na muškost, a to je džihad, jer muškarci su poput vrhovā brdā, oni su vođe koji kroz probleme i borbu Ummet vode uspjehu i pobjedi. Tome je posvetio i jednu svoju divnu pjesmu, a zapamtio sam stih:

„Nismo zadovoljni sa svojim imamom u saffu
Ako nam nije imam u džihadu“

Interesantne su njegove teze o odgoju i obrazovanju. Smatra da je odgoj ključan za promjenu stanja, bilo ličnosti ili društva. Bitan je metod edukacije. Treba čovjeka odgojiti i osposobiti da se nauči suprotstaviti imperijalizmu. To su dvije suprotnosti: imperijalizam ruši, a obrazovanje gradi i podiže, imperijalizam uništava, a obrazovanje sije.

Isto tako, govorio je da promjena dolazi iznutra, i čovjeka treba mijenjati iznutra, treba početi od duše, razuma, svijesti, onako kako Kur'an upućuje:

"Allah neće izmjeniti jedan narod dok on sam sebe ne izmjeni." (Er-Ra'd, 11)

Filozofija obrazovanja, po njegovom dubokom ubjeđenju, komplesan je i dugotrajan proces, ali samo kvalitetan angažman na tom planu garantuje veliki uspjeh.

U obrazovnom procesu, ističe dalje, nije dovoljno da učenicima filujemo mozak podacima i informacijama koje će oni brzo zaboraviti, nego je obrazovanje razumijevanje i praksa. Za omladinu kaže da je to svježa krv u tijelu Ummeta, tu svježu krv treba očuvati čistom, jedino takvom krvlju možemo zaštiti vrijednosti i dobra.

Ove nade za svoju perspektivu Ummet može ostvariti samo ako se opredijeli za nauku u svim segmentima svoga života, kulturnom, ekonomskom i političkom. Samo tako će neznanje zamjeniti znanjem, siromaštvo bogatstvom, slabost snagom, ropstvo slobodom. Tako će se na pozornici Istine osloboditi ostatka raznih dedždžala, sa političke scene riješit će se mešetara i trgovaca, a sa rukovodećih položaja riješit će se šarlatana i nepismenih.

Djela

Bio je član naučnih Akademija u Damasku, Kairu i Bagdadu. Bio je pjesnik, posebno zapažen kada je islamska junačka pjesma u pitanju. Napisao je preko 36 hiljada stihova. Najviše tih stihova objavio je u listu "El-besā-ir" - (*Pogledi*), čiji je bio i glavni urednik.

Bio je rječit govornik, nadaren za improvizaciju. Većina njegovih hutbi objavljena je u knjizi "Ujunu el-besairi" – (*Izvori pogleda*).

Pored ove knjige navodimo:

- *Ogranci vjere*
- *Tri*
- *Značaj propisa Zekjata u Islamu*
- *Pravila i izuzeci u arapskom jeziku*
- *Naziv infinitiva*
- *Uloga zamjenica u arapskom jeziku*
- *Karakteristike onoga što ima oblik "fe'ale"*
- *Svećenik iz Evrāsa*
- *Sistem oblika riječi u arapskom jeziku*
- *Rasprava koja podržava tezu da su riječi u arapskom jeziku satavljene od tri, ne od dva slova*
- *Junačka pjesma*
- *Rasprava o izgovoru slova u narodnom i književnom jeziku*
- *Moral i vrijednosti*

Naravno, pobrojano predstavlja samo izbor od mnogobrojnih djela koje je napisao.

Šejh ibn Bādīs je o njemu rekao: "Čudim se da narod koji je iznjedrio šejha El-Ibrāhīmīja može skrenuti u vjeri, biti ponižen u životu, ili podilaziti imperijalizmu."

Ovdje ćemo navesti izvode iz nekih njegovih kasida .

U Kasidi "Šutio sam i govorio", ističe da su ljudi, u vremenu dok bi šutio, komentarisali: "Traži ugovore i primirje", a kada bi govorio, rekli bi: „Traži revoluciju i rat!" "A ja sam", kaže pjesnik, "*poput mora, koje je nekad mirno, a nekada uzburkano. Bonaca (mirno more) nije spas za onoga čiji brod tone, a uzburkano more nije opasnost za brod koji ima sigurnog kapetana.*"

U kasidi "Islam i njegove odlike" kaže: "*Milost i mir - to je tvoje geslo cijelom čovječanstvu, Istina i pravda - tvoja su glavna svojstva, a razum i ideja - tvoji svjedoci i tvoja vojska.*"

Šejh el-Bešīr el-Ibrāhīmī je bio da'ija i mudžāhid koji je svoj život posvetio odbrani Islama, koji je, omladinu naročito, upućivao na Sirati Mustekim, i svojim primjerom i iskustvom mnogo im pomogao. Nikada nećemo zaboraviti njegovu susretljivost i prijatnost kojom je nas mlade primao dok smo kao studenti bili u Kairu. Bili smo u poletu snage i mladosti, a on nas je inspirisao da tu snagu i mladost posvetimo džihadu za Islam. Poput njega bili su i drugi, poput velikog mudžāhida iz Tunisa, Muhjuddina el-Kulejbija, plodnog pjesnika iz Jemena, Muhammed Mahmūda ez-Zubejrija, poznati lider Maroka, Allāl el-Fāsi, velikog mudžāhida el-Fudajla el- Vertilānīja i dr.

Aktivnosti nas studenata iz Islamskog pokreta u to vrijeme bile su usmjerene na sva četiri egipatska Univerziteta. Djelovali smo na planu isključivo islamskih odnosa i bratstva, govorili o toj najčvršćoj vezi, objašnjavali da je to jače od jezika, nacije, rase, plemena... Podsjećali smo ih na slučaj Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem i Prve generacije Islama, navodili primjere Bilāla, Ammara, Selmana, Suhejba, Ebu Bekra, hazreti Omera, te generacije koja se okupila pod zastavom Islama i stvorila zajednicu za koju Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže: "I sjetite se Allahove milosti prema vama kada ste bili jedni drugima naprijatelji, pa je On složio srca vaša, i vi ste postali milošću Njegovom braća." - (Alī 'Imrān, 103)

Njegujući islamsko bratstvo, s Islamom u njedrima, osvojili su svijet i stvorili najveću civilizaciju. Uspostavili su pravedan ljudski sistem, učinili da svjetlo Islama obasja cijeli svijet, uspjeli usrećiti čovječanstvo svojom spoznajom i moralom. I naša generacija pedesetih godina slijedila je taj put, vođena svojim profesorima i šejhovima. Naše geslo bile su riječi pjesnika:

"*Moj otac je Islam, nemam drugog oca – niti je El-Ka'js, a niti Temim.*"

Pokretu su se suprotstavile snage nasilja, kovali su stalne zavjere protiv propagatora Islama nastojeći, svim raspoloživim sredstvima, zaustaviti talas Islama koji je snažno krenuo iz škola i Univerziteta, prijeteći na prvom mjestu imperijalizmu i njegovim simbolima.

A onda su, za članove i vođe Islamskog pokreta otvoreni zatvori, proradila i pripremljena vješala, porušene kuće, opljačkana imovina, obeščašćene žene. To je danas valjda svima poznato.

Tiranin stoljeća bio je Džemāl Nāsir. Proglasio je rat Islamu i njegovim uglednicima, priključio se neprijateljima Islama u nečasnoj borbi protiv vlastitih sinova iz svoga naroda.

Istinu reče pjesnik:

"Oni su robovi prema strancima – prema vlastitom narodu su lavovi."

Bio je mali faraon onima koji su ga slijedili, a bilo ih je dosta, kako iz arapskih i islamskih, tako i iz drugih država.

Smrt

Unatoč svemu, Islam ostaje i nastavlja svoj put, a s njim i oni koji rade i žrtvuju se na tom Putu.

Profesor, mudžāhid, El-Bešīr el-Ibrāhīmī bio je, zasigurno, jedan od iskrenih na tom Putu. Umro je 20. 05. 1965. godine u Alžiru, u svojoj kući, gdje je živio u kućnom pritvoru. Naime, nakon stjecanja nezavisnosti Alžira u jednom proglasu, ispred Udruženja uleme Alžira, upozorio je i ukazao na opasnost stranog utjecaja i uvoz neislamskih ideja. Tu poruku predsjednik Alžira je razumio kao prijetnju za njega i njegov sistem, pa ga je osudio na kućni pritvor sve do smrti.

Njegovi učenici nastavili su započeto djelo radeći u službi Islama i muslimana.

... Velid el-'A'zamī, Jedan od šejhovih učenika, istučući da piše ispred svih, naglašava da je El-Besir el-Ibrāhīmī svojim djelom krčio put ka pobjedi i napretku, da je on i nakon svoje smrti kao svjetionik koji osvjetljava tminu...

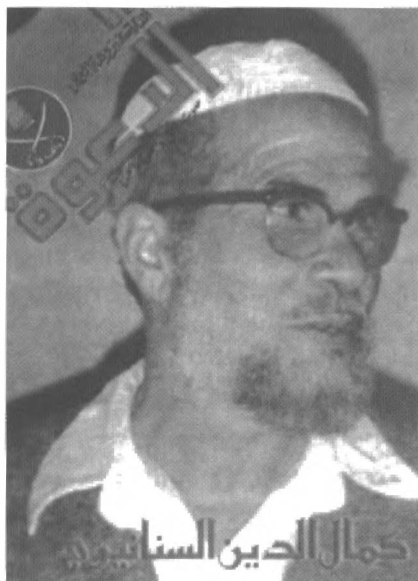
Dalje, ističući njegove poglede i sposobnost govorništva svoju kasidu završava usklikom: "Allahu ekber!" i naglašava da je u Alžiru u jeku Revolucija, prepuna patnje i nadanja...

Velīd el-'Azamī, Haziran, 1952.

9 – MUHAMMED KEMĀLUDDĪN ES-SENĀNĪRĪ

(1918–1981 / 1336–1401)

DA'IJA I MUDŽĀHID

Rođenje

Krasili su ga pobožnost, iskrenost i strpljivost. Radio je tiho i nečujno, bio primjer mlađima, omiljen kod svih. Bio je primjer kako ne podleći iskušenjima. Na njega su se ugledali mnogi u zatvorskim zidinama. Njegov iman nisu mogli poljuljati mali faraoni i njihovi sluge i ljudske spodobe u zatvorima. Rodio se u Kairu 11. marta 1918. u porodici koja je pripadala srednjem staležu. Nakon završene srednje škole, 1934. godine, radio je u Ministarstvu zdravstva u odsjeku za suzbijanje malarije.

Nakon četiri godine rada u navedenom Ministarstvu želio je svoj studij nastaviti na nekom od američkih Univerziteta, po mogućnosti farmaciju, kako bi mogao raditi u farmaciji "El-Istiklal" u kojoj je vlasnik bio njegov otac. Međutim, na sugestiji jednog alima odustaje od puta u Ameriku iako je već bio spakovao kofere za ovo putovanje. Umjesto u Ameriku, prvim brodom otputovao je u Aleksandriju. Bilo je to 1938. godine.

Veza s Muslimanskom braćom

Pokretu "Muslimanska braća" priključio se 1941. godine. Zahvaljujući izuzetnim sposobnostima, ali i odanosti Pokretu, bio je nosilac brojnih obaveza i funkcija. Bio je odan principima svoga učitelja i šejha šehida Hasana el-Bennāa. Svjestan i dosljedan principa i poruka svoga šejha

od prvog momenta, shvatio je da put da've nije prekriven ružama, nego trnjem, jer, to je put koji vodi u Džennet. Ponavljao je stalno riječi svoga šejha: "Na ovom putu suočit ćete se sa džehaletom u narodu, protiv sebe ćete imati zvaničnu ulemu koja nosi skute vlastima, isti će pokušati spriječiti vaše djelovanje, u čemu će im pomagati slabići i niske duše koje uvijek nešto od vlasti traže i mole. Trebate biti svjesni da će vas zatvarati, progoniti, pretresati vaše kuće, oduzimati vašu imovinu. Imputirat će vam ono što nikada niste ni pomislili učiniti, sve s jasnim ciljem da umanje vaš ugled u narodu. Sve ovo će dugo potrajati. Kad vam se to sve dogodi, znajte da ste tek na početku puta istinske da've..."

Sve rečeno šejh Es-Senaniri iskusio je u svome životu. Sa svojim istimišljenicima je četvrtinu vijeka proveo među tamničkim zidovima, izložen udarcima bičeva dželata, pakosnih sluga sistema i vlasti. Ali, ni pod silinom tih udaraca njihovi jezici nikada nisu odali tajnu, na njihovim usnama bio je zikir, bili su s Uzvišenim Allahom sve bliže i bliže, dok ga nisu susreli.

Za njega je i šejh Abdullāh et-Tantāvī u jordanskom časopisu "El-Livā'", rekao: "U ličnosti Kemāluddina es-San'ānīrija šehid Hasan el-Bennā našao je novog i jakog saradnika u da'vi i Pokretu. Posjedovao je moralne, džihadske i političke preduslove, omladini je bio primjer po svojoj dosljednosti, pobožnosti, aktivnosti i odanosti, nije štedio vrijeme, kapital, niti pak sebe. Postio je svaki drugi dan, noću je klanjao i učio Kur'an, do suza je činio Zikir, mnogo je bio utjecajan, kako na studente iz Egipta, tako i na one koji su došli iz različitih dijelova arapskog i islamskog svijeta. Otac mu je umro, a iza sebe je ostavio brojnu porodicu: tri sestre, tri brata i majku. Iako su neka braća bila starija od njega, on je preuzeo brigu o porodici. Sada je bio razapet između obaveze u da'vi i obaveze prema porodici. Hrabro je prihvatio i jedno i drugo. Njegove preokupacije, podjednako, bile su Egipat, Palestina, da'va, svi problemi i potrebe arapskog i islamskog svijeta. Izložen brojnim obavezama bio je u stalnom pokretu i putovanjima, nije nikada razmišljao o kupovini kuće niti namještaja. Često bi navraćao kod svoje najstarije sestre, tek toliko da nešto malo pojede i da se na trenutak odmori, a zatim bi nastavljao sa svojim aktivnostima. Nikada nije ostavljao svoj današnji posao za sutra.

Ali, zavjernici su neumorno radili protiv da've i ljudi koji su bili na njenom čelu, pa je i naš šejh doživio iskušenja i muke svojih saputnika. Kada su se narodne mase 28. februara 1954. godine pokrenule prema palači „ʻĀbidīn",

protestirajući i tražeći slobode koje su gušene od strane Abdun-Nāsira i njegovih „zebanija", Kemāluddīn es-Senānīrī bio je jedan od ključnih organizatora tih demonstracija. Na čelu je bio veliki i ugledni alim Abdul Kādir 'Avede. Na demostrante je otvorena vatra, čuli su se jauci, pali su mnogi šehidi. Es-Senaniri je hrabro vodio povorku, držeći uzdignuto u ruci krvave šehidske košulje, da egipatski narod vidi ko vlada Egiptom, šta žele vođe demonstracija i narod koji stoji iza njih. Psi režima su dobro pratili ko su organizatori ovih demonstracija, većina je pohapšena, a među prvima Kemāl es-Senaniri. Osuđen je na dvadeset godina prisilnog rada. Zatvoren je oktobra mjeseca 1954. godine, a na slobodu je pušten januara 1973.

Ni Enver es-Sādāt nije imao razumijevanja za njega, pa je memu zatvorskih zidina i vrućem pustinjskom pijesku ostao izložen cijelo vrijeme presude.

Nakon što je osuđen vršili su pritisak na njegovu majku i ženu da posreduju kod njega i traže da napiše samo dva reda teksta u kojima podržava Abdun-Nāsira i njegov sistem, za uzvrat bi bio pušten. Odbio je i svojoj majci koja ga je molila da to uradi, rekao: "Ako napišem ovo pismo, kako ću kasnije pred Uzvišenog Allaha, zar želiš moja majko da umrem u širku?"

Nakon presude svojoj ženi je ostavio da bira nastavak bračne veze ili razvod. Odabrala je ovo prvo rekavši: "Ostajem tvoja žena, voljeni moj". Ali, istražitelji Nāsirovog režima su kasnije izvršili pritisak na njenu porodicu, pa je bila primorana na razvod.

Pričao mi je poznati pisac i historičar, general-major, Mahmūd Šīt Hitāb u njegovom stanu u Bagdadu:

"U jednom hotelu u Bejrutu 1973. godine posjetio me šejh Kemāl es-Senaniri sa svojom suprugom Eminom Kutb. Mnogo sam se obradovao ovoj posjeti, ali su suze radosnice pomiješale su se sa suzama tuge kada sam shvatio šta porodica Kutb preživljava pod udarima bezdušnog režima. I dok su Eminine oči i lice, zračile tugom, Kemāl je bio pribran i miran, s blagim osmjehom na licu."

Tamničenje

Uhapšen je oktobra mjeseca 1954. godine. Nakon presude u Nāsirovoj sudnici, koja je više ličila na teatar u kom se igra neka komedija, poslat je na izdržavanje dvadesetgodišnje kazne koju je upotpunosti izdržao. Iz zatvora je pušten, kao što smo rekli, januara mjeseca 1973. godine. Od mučenja kojima je bio izložen, teško mu je povrijeđeno uho.

Profesor Kemāl es-Senaniri sa Abdullāh el-Akīlom (u sredini)

Kasnije je premješten u bolnicu "El-Kasru el-'Ajni" radi liječenja. Nakon izlaska iz zatvora zahvaljivao je Uzvišenom Allahu, jer je na povrijeđeno uho bolje čuo nego na zdravo! Njegov zatvorski drug, brat njegove žene s kojom se već razveo, bio je živi svjedok mučenja šejha Es-Senanirija. To je na mladića toliko djelovalo da su ga kasnije morali smjestiti u bolnicu za duševne bolesti...

Njegova majka i starija sestra prisustvovale su komičnom suđenju 1954. godine. Na prvom suđenju, usljed posljedica torture u istražnom postupku, majka nije prepoznala svoga sina i upitala je kćerku: "Gdje ti je brat Kemāl?" Odgovorila je: "Eno onaj u kavezu", na šta je majka uzvratila: "Zar sam toliko mahnita da ga ne mogu prepoznati?"

Es-Senaniri je osjetno bio omršavio, tako da mu je odjeća bila previše komotna, ošišali su mu kosu i bradu, vilicu slomili tako da mu se i govor promijenio, na lijevo uho usljed povreda nije čuo, tako da je njegova majka bila ubijeđena da to nije njen sin!

Ženidba u zatvoru

Dok je bio u zatvoru zaručio je uglednu Eminu Kutb, rođenu sestru šehida Sejjida Kutba i vjenčali su se nakon njegovog izlaska iz zatvora, 1973. godine. Nisu imali djece. Emina je tada već imala preko pedeset godina.

Pobožnost

Po svojoj prirodi bio je protivnik ceremonije i pompe, volio je skromnost i jednostavnost, a i druge je po tome cijenio. Volio je okupljati ljude, upućivati ih, upozoravati ih na opasnost praznovjerja i novotarija u vjeri. U običnom životu bio je pravi zahid, u noći je dugo kljanjao, danima bi postio... Većinu života proveo je u zatvoru, volio je nositi jednostavnu i grubu odjeću.

Nije čudo da čovjek ovakvih stavova i pogleda na život odbije sve ono što od njega traže ili žele da iznude zatvorski isljednici, posebno da podrži sistem i vlast Abdun-Nāsira.

Moje poznanstvo s njim

Upoznali smo se u Egiptu 1949. godine. Stanovao sam u studentskoj četvri Kaira, Hajju ʻĀbidīn, gdje su bili smješteni domovi za studente islamskog studija iz svih krajeva svijeta. On je bio odgovoran za socijalizaciju studenata. Zadivila me njegova jednostavnost i prijatnost u ophođenju. Njegovo ponašanje me podsjetilo na Prvu generaciju Islama o kojoj čitamo u knjigama, ličio mi je na ashabe.

Jednom prilikom, dok sam bio u Kuvajtu, dobio sam od njega pismo iz zatvora. U pismu traži od mene da pomognem jednu osobu koja je iz Egipta došla u Kuvajt. U tom pismu, niti jednom riječju, nije se osvrnuo na svoj život u zatvoru niti svoje eventualne potrebe, niti pak svojih drugova u zatvoru. Zauzeo se samo za toga putnika iz Egipta! Dugo sam razmišljao o tome pismu i tome čovjeku. Tako može napisati samo čovjek vjernik, koji je ubijeđen u Allahov kader, koji je sve svoje prepustio i predao se samo Njemu.

Izlazak iz zatvora i borba na Allahovom putu

Po izlasku iz zatvora često smo se viđali u Egiptu, ali i van Egipta. Sada sam ga još bolje upoznao. Djelovao mi je još čvršći nego ranije, kao da ga je dvadesetogodišnji zatvor preporodio.

Živo je i radio na tome da se Braća konsoliduju, povežu i zbiju svoje safove u cijelom svijetu. S njim sam usko sarađivao i radio na mnogim poljima, posebno na pitanju džihada u Afganistanu, za koji nije žalio ni truda niti imetka. Živio je za džihad u Afganistanu. Posredovao je pri izmirenju muslimanskih vođa kada je dolazilo do nesporazuma. Svi su ga voljeli, uvažavali i prihvatali njegove sugestije.

Njegove posjete i putovanja u islamske sredine, priča su za sebe. Dok je govorio niko od slušalaca nije mogao ostati ravnodušan, niti pak prijeći preko njegovih uputa niti ih zaboraviti. Poruke koje bi uputio, od svakoga ko ih je čuo, tražile su, a bezmalo i značile, sigurno izvršenje. Koliko puta sam poželio da prakticiram bar deseti dio onoga što sam od njega čuo, ali, "velika je razlika između neba i Zemlje!"

Nikada neću zaboraviti njegov gest prema meni i bratu Nn-Nāsiru ebu Ejmenu kada smo, 1975. godine došli u Egipat na liječenje...

Kemāluddīn es-Senānīrī je zasigurno jedan od rijetkih izdanaka Bennaove škole. Vrijeme ne može baš tako često iznjedriti i darovati takve ljude... Ljudi poput njega su nada Ummeta. Oni Ummet mogu spasiti od opasnih posrtaja, probuduti ga iz sna, vratiti ga na život i program Gospodara.

Nakon naše nade u Uzvišenog Allaha, svoje nade polažemo u islamsko mubarek buđenje, koje se primjećuje u cijelom islamskom svijetu. Ono Islamu može povratiti staru slavu, muslimanima dostojanstvo i dostojnu poziciju, riješiti ih tirana i zulumćara koji se međusobno truju, koji eksploatišu narod i šire nered i pokvarenost...

Kemāluddīn es-Senānīrī je čovjek kojim se da'va ponosi. Njih je puno kada dođe do nevolje i strašnog časa, malo ih je kada je neka korist, u iskušenjima su čvrsti, a pri susretima tačni.

Stavovi

Prilikom jedne zvanične posjete Kuvajtu profesora Es-Senanirija, a došao je zbog stanovitih problema vezanih za da'vu, desilo se da sam baš u tim danima, Allahovom voljom i odredbom, ostao bez jednog od svojih sinova koji je poginuo u saobraćajnoj nesreći u dvadesetoj godini života. Danima me nije napuštao i izgledao je kao da je lično pogođen mojim gubitkom...

Nakon povratka iz Afganistana odmah je uhapšen. Zatvorski istražitelji nastojali su saznati njegovu pravu ulogu u Afganistanu i ulogu njegovih

saradnika. Ništa, naravno, nisu mogli saznati, unatoč tome što su ga danima i noćima mučili, sve dok nije ispustio svoju plemenitu dušu i postao šehid. Bilo je to 08. novembra 1981. godine.

Svjetska organizacija "Muslimanska braća" tom prilikom se obratila javnosti sljedećim saopštenjem: "Svjetska organizacija *Muslimanska braća* pozivaju na dženazu mudžahidu i šehidu Muhammedu Kemāluddinu es-Senaniriju, jednom od vođa Islamskog pokreta u svijetu, članu naše organizacije, kojega je Enver es-Sādāt zatvorio početkom septembra 1981. godine, odmah nakon povratka iz zvanične posjete Vašingtonu, gdje je posjetio svoje nalogodavce u Bijeloj Kući i primio naređenja. Da se Uzvišeni Allah smiluje našem šehidu, podlegao je torturi isljeđivanja koju je nad njim provodio krvnik (dželat) Hasan ebu Bāšā. Oprostio se od ovoga svijeta i njegove mizerije, a udahnuo mir Dženeta i njegovih blagodati. Kao šehid položio je svoj život pred dželatima koji su pokušali od njega iznuduti dokaze koji će im poslužiti kao argumenti protiv islamskih organizacija, ali on im je rekao: "*Enver es-Sādāt je sebi svojim rukama iskopao kabur potpisujući ponižavajući ugovor u Kemp Dejvidu, kojim se glava muslimanskog naroda u Egiptu stavlja na panj Izraelu i Americi.*" (Časopis "*El-Mudžteme*", 11.11.1981)

Profesor Salah Šadi o Kemāluddinu es-Senānirīju kaže: "Živio je u kazamatima Abdun-Nāsira više od devetnaest godina, odbio je obući bilo šta osim grube zatvorske odjeće... Naime, svaki zatvorenik imao je mogućnost kupiti zatvoreničko odijelo, on je i to odbijao, ne zbog toga što nije mogao da ga kupi, nego nije želio učiniti bilo koji gest koji bi godio zatvorskim čuvarima. Nasuprot njemu, većina nas, nastojala se prema tim stražarima lijepo odnositi, da bi olakšali svoju poziciju. On nije tako postupao. Iz kuvajtskog časopisa "*Mudžteme*", i nekoliko dana nakon njegove šehidske smrti, zamolili su me da napišem nešto o njemu.

Napisao sam: Zamolili su me odgovorni ljudi iz časopisa "*El-Mudžteme*'" da napišem nešto o šehidu Kemālu es-Senaniriju koji je prije nekoliko dana ispustio svoju plemenitu dušu u tamnici zulumćara koji su sve svoje snage usmjerili u pravcu borbe protiv Islama i njegovih vođa, posebno u Egiptu, gdje registrujemo četiri velika gubitka i nevolje.

Prva nevolja desila se 1948/9. godine, a to je mučko ubistvo šehida Hasana el-Bennāa, te hapšenje i hajka na mudžāhide u Palestini i njihovo zatvaranje u zloglasni "Et Tur".

Druga nesreća zadesila nas je 1954. godine kada su kao šehidi pali: Muhammed Fergalī, Abdul Kādir 'Avede, Jūsuf Tal'at, Ibrāhīm et-Tajjib, Hindavi Duvejr, Mahmūd Abdullatif i drugi. Na desetine i stotine su potrpani u zatvore: Līmān Tare, El-Harbi, El-Kal'a (Tvrđava), Ebu Za'bel...

Zatim slijedi nevolja 1965. godine kada šehidi postadoše: Sejjid Kutb, Abdul Fettāh Ismā'īl, Muhammed Jūsuf Hevāš i još neke poznate ličnosti iz redova *Muslimanske braće*.

A zatim dolazi iskušenje 1981. godine. Došlo je od onih koji su predali narod i zemlju židovima i Amerikancima, koji su zabranili slobodu govora, konfiskovali džamije, udruženja, listove, govornice (minbere), otvorili zatvore i napunili ih kolonama onih koji pozivaju u vjeru Allahovu, među njima je bilo staraca, žena, čak i djece... Sarađivali su sa svakim ko je prodao svoj razum i savjest šejtanu, da muči Allahove pomagače, koji su odbili svoju kičmu poviti pred bilo kim osim pred Uzvišenim Allahom, koji su se ponosno vjerom uzdigli iznad svakog silnika i dali prednost onome što je kod Allaha u odnosu na ono što je kod ljudi...

Gmizavi kepeci, željni samo pozicije i vlasti, mislili su da će zastrašujućim metodama ušutkati propagatore Islama, da će zaustaviti islamski talas, zaboravljajući da oni na ovaj način ratuju s Allahom, da je On Najveći i Najjači, da im neće pomoći ni fetve niti pisanja zvanične uleme, niti onih koji ove hvale i kuraže." ("El-Mudžteme'", novembar 1981.).

Njegova žena, Emina Kutb, oplakala ga je u nekoliko svojih pjesama.

Posebno je tužna i emotivna jedna pjesma koja se recituje svake godine na dan kada je postao šehid.

Ona u svojoj pjesmi opisuje kako ga još uvijek iščekuje da se vrati s posla, pali svijetlo u stubištu, očekuje da će se pojaviti s osmjehom, sa selamom...

Pita ga, da li se u "Firdevsu" susreo sa svojim prijateljima, kakav je bio taj susret? Ako se to desilo, zaključuje Emina Kutb, onda – "*dobro došla smrti*", "*tamo ću Vas sresti*", kaže dalje ona, i nastavlja "*nestat će svijet patnje*". Kasidu završava riječima, da će dane ispunjene iskušenjima i suzama, zamijeniti danima uživanja, i da se neće bojati rastanka i prolaznosti.

Autor ove knjige sa šejh Muhammedom Merzukom u našem stanu u Kuvajtu, 1974. godine.

10 – MUHAMMED MAHMŪD EZ-ZUBEJRĪ (EBU EL-AHRĀR)

(1910–1965 / 1328–1384)

PJESNIK I MUDŽĀHID

Rođenje i obrazovanje

Rodio se 1910. (1328) u gradu San'i u Jemenu u četvrti Bustanu es-Sultān (Sultānova bašta). Inače, porodica Ez-Zubejri smatra se jednom od najstarijih i najuglednijih porodica u Jemenu i njegovom glavnom gradu. To je porodica koja je dala poznate suce, pjesnike i ulemu. Njegov djed, El-Kādī Lutful el-Bārī ez-Zubejri bio je poznati pjesnik. Iz te porodice je i nadareni pjesnik, hāfiz El-Kādī Lutfullah ibn Muhammed ez-Zubejri. Njegov otac bio je poznati sudac. Muhammed Mahmūd ez-Zubejri je također postao hāfiz Kur'ana u ranoj mladosti. Imao je melodičan glas i narod je volio slušati njegovo učenje, klanjao je kao imam prije nego je napunio dvadest godina života. U tom periodu je također počeo pisati pjesme. Obrazovanje je započeo u Jemenu, nakon završetka osnovne i srednje škole diplomorao je na Univerzitetu u San'i.

Odlazak na Hadždž i u Egipat

Muhammed Mahmud ez-Zubejri je 1937. godine otišao na Hadždž i tom prilikom se susreo s kraljem Abdul 'Azīzom 'Āl-Saūdom. Na glavnoj godišnjoj svečanosti, koju je uobičajio priređivati kralj, Ez-Zubejri je recitovao jednu od svojih pjesama, koju je objavila novina "*Ummul-Kura*"...

Jedno vrijeme boravio je u Mekki, a 1939. godine otputovao je u Egipat i upisao se na fakultet Prirodnih nauka. Tu se upoznao s imamom Hasanom el-Bennāom, profesorom El-Fudajl el-Vertilānijem, s idejnim vođama i idejama pokreta "Muslimanska braća" u Egiptu kao i sa idejama "Revolucionarnog pokreta" u Alžiru. Prekida studij i vraća se u Jemen 1941. godine gdje imamu Jahji uručuje predstavku tražeći u njoj formiranje udruženja "*El-emru bil ma'rūfi ve en-nehju anil munkeri*" (*Naređivanje dobra i odvraćanje od zla*). Održao je i hutbu u centralnoj džamiji u San'i. Imam Jahja nije bio oduševljen niti njegovim prijedlogom o formiranju Udruženja niti pak hutbom koju je Ez-Zubejri održao, pa ga je s još nekoliko mladića iz Jemena, zatvorio u zatvor "El-Ehnūm". U zatvoru se Ez-Zubejri posvetio isključivo namazu, učenju Kur'ana i Zikiru.

Nakon izlaska iz zatvora, uz pomoć svojih prijatelja i pristalica, organizovao je odlazak u 'Aden, jeru San'i više nije mogao ostati niti djelovati. U Adenu je nastavio organizovano djelovanje, osnovao je stranku "*Hizbu el-Ahrār*" (Partija slobodnih), zatim je, 1946. godine, pokrenuo list "*Savtu el-Jeemeni*" (Glas Jemena). Nastavio je svoje aktivnosti do izbijanja revolucije u Jemenu, 1948. god., kada je ubijen imam Jahja, a Abdullāh el-Vezīr imenovao je novoga imama. U ovom pokretu ključnu ulogu imao je Alžirski alim i mudžāhid El-Fudajl el-Vertilānī. Muhammed Mahmūd ez-Zubejri se nakon svih događanja vraća u San'u gdje preuzima Ministarstvo prosvjete. Nakon konačnog neuspjeha Revolucije Ez-Zubejri je došao u situaciju da mu ni jedna arapska zemlja nije htjela dati utočište, pa je otišao u Pakistan i tamo se upoznao s ambasadorima Egipta i Sirije, Abdul Vehhāb Azzāmom i Omer Behauddinom el-Emīrījem. Tu ostaje sve do 1952. godine kada odlazi u Egipat gdje je već vojnim pučem s vlasti svrgnut kralj Fārūk. U Egiptu i Sudanu imao je značajnih aktivnosti, posebno s građanima iz Jemena koji su se tamo zatekli. Jedan od viših oficira, Ahmed es-Sulājā, pokušao je državnim udarom 1955. godine svrgnuti imama Ahmeda ibn Jahja ibn Hamīduddina, ali pokušaj nije uspio, a Ahmed es-Sulājā je ubijen.

Povratak u Jemen

Nakon revolucije u Jemenu, 1962. godine kojom je dokrajčena vlast El-Hamīdija, Ez-Zubejri se ponovo vraća u Jemen. Postavljen je na mjesto ministra Prosvjete u vladi Revolucije. Međutim, sada su se u situaciju u Jemenu umiješale mnoge arapske zemlje, ali i strani faktori, pa je u Jemenu nastao građanski rat koji je uništio resurse zemlje, ali odnio i velike ljudske

žrtve. Ez-Zubejri je učinio dosta da izmiri zaraćena plemena u Jemenu, učestvovao na konferencijama za pomirenje, (Konferencija u Keršu, Konferencija 'Umran, Konferencija Arkvejt u Sudanu 1964.), ali se uvjerio da je to samo puhanje u pijesak, da oni koji traže kraljevinu, kao i oni koji traže Republiku, zapravo žele isto – vlast. Zato se odlučio osnovati stranku "*Hizbullah*" (*Allahova stranka*), posjetio je mnoge gradove i plemena širom Jemena, i stekao značajnu podršku.

Njegov utjecaj na mene

Bio sam zaljubljenik književnosti i poezije, posebno u prvim danima svoga studija. Bio sam oduševljen poezijom Ebi et-Tajjib el-Mutenebbija, Ma'rufa er-Resāfija, zatim prozom Mustafe Sadik er-Rafi'ia. Napamtio sam dosta tekstova od navedenih književnika.

Prilikom mojih odlazaka u Egipat, zbog potreba studija (1949) ili da've (1954), uvijek sam većinu vremena posvećivao čitanju. Jednako sam uživao čitajući poeziju i prozu klasika, kao i autora spisatelja modernog vremena.

Uvijek sam želio ostvariti susret sa živim veličinama iz reda literata. Egipat je bio sredina gdje se to moglo ostvariti, posebno Kairo. Tu je nastajala i cvjetala slobodna misao, rađale se ideje i pokreti, održavala se predavanja, razne naučne debate i rasprave. Imao sam priliku i sreću susresti se s mnogim zvučnim imenima, između ostalih i s poznatima pjesnikom iz Jemena, mudžāhidom Muhammedom Mahmūd ez-Zubejrijem. Bilo je to 1952. godine kada je pjesnik bio na čelu Udruženja "*Slobodni Jemenci*" - vrijema kada je napustio Pakistan i skrasio se u Egiptu.

...Sjećam se stihova iz njegove pjesme "*Islamski svijet*" u kojoj govori o tome *kako je taj svijet zaspao, a njegovi neprijatelji pomislili da je on umro... ali, taj svijet se probudi, njegova mladost izjavi da Zemlja nije na prodaju, da Zemlja pripada šehidima.Zar je moguće da draga Palestina nestane? Zar je moguće da čisti Kašmir, sa slavnim očevima i djedovima nestane? On poziva Islamski svijet, podsjeća ga na slavnu i bogatu prošlost, i pita se, da li ima snaga koje će tu slavnu prošlost povratiti i oživjeti? Podjeća na činjenicu, da je Islamski svijet, od krajnjeg Zapada, do krajnjeg Istoka – jedan svijet. Taj svijet koji nikada neće biti hinduski niti židovski, koji će pobijediti svoje neprijatelje i svoje zavidnike...*

Kada sam ga pobliže upoznao, shvatio sam, da Muhammed Mahmūd ez-Zubejri nije samo pjesnik, nego da je u isto vrijeme iskusan vođa, stabilan mudžāhid, vješt političar, obrazovan i kulturan čovjek, koji dobro poznaje

prilike u arapskom svijetu, a posebno problematiku Islama. Bio je protiv bilo koje vrste zuluma nad čovjekom, bilo kojim, za uspostavu pravde među ljudima, borio se za uspostavu principa Šūre (dogovora, demokratije) kada su u pitanju vlast i građani.

Svoju vlastitu kuću i prostorije stranke pretvorio je u mjesto susreta i sigurnosti. Tu su dolazili svi, posebno protjerani ljudi iz Jemena, među njima je bilo pjesnika i književnika, političara, vjerskih lidera, omladine, starijih... Svi oni su podjednako uvažavali Muhammed Mahmūda ez-Zubejra, slušali njegove upute i savjete i bili spremni da to realizuju. On je svaki problem i predmet izložio i objasnio iz raznih aspekata. Dozvolio je svakome da iskaže svoje mišljenje, a onda bi se opredijelio za ono što ima snagu argumenta i dokaza. Tako bi svi bili zadovoljni.

Kontakti

Muhammed Mahmūd ez-Zubejri kontaktirao je sa mnogim ličnostima diljem arapskog i islamskog svijeta, posebno s onim koji su bili uključeni u islamsku da'vu, poput imama Hasana el-Bennāa, kojega je susreo prvi put u Egiptu 1939., godine profesora El-Fudajl el-Vertilānija, profesora Abdul Hakīma 'Ābidīna, profesora Omera Behāuddīna el-Emīrīja, profesora Alī Ahmed Baksīra i dr.

Još dok je boravio u svom Jemenu nastojao je da ga spasi izolacije. Mlađe je upućivao na nauku i prosvjećivanje, poticao ih da se uključe u tokove razvijenog svijeta, da prate naučni, tehnološki i ekonomski napredak i progres, te da se iz toga izvuku vlastite koristi. To je zdrava islamska logika i zdrav islamski stav, "*mudrost je izgubljena stvar muslimana, gdje god je nađe, treba da je uzme*". Ali, najveći problem tog vremena predstavljala je vladajuća oligarhija koja je, želeći zadržati vlast po svaku cijenu, nastojala narod držati u izolaciji i neznanju. Ova izolacija, koja nema nikakvog uporišta u Islamu, bila je osnovni razlog da je Jemen postao mjestom fanatizma, neznanja, siromaštva... Velika većina građana postala je u tolikoj mjeri siromašna da je zavisila od ekstremno bogatih pojedinaca. Dobro je rekao jedan zapadnjak, očigledno dobar poznavalac situacije u Jemenu: "Egipat u odnosu na Evropu nazadujecijelo stoljeće, a Jemen živi još uvijek u vremenu prije Tevrata."

Muhammed Mahmūd ez-Zubejri, oličenje zdravih i progresivnih snaga Jemena, svim snagama je radio na tome da Jemen oslobodi ove opasne ordinirane izoliranosti od svijeta. Egipat je bio najbolja prilika i rješenje.

Tu je bio centar Islamskog pokreta koji je pružio pomoć, ne samo u ideji, nego u kapitalu i ljudstvu. U toj pomoći Jemenu trebalo je istrajati jer nakon neuspjeha Revolucije 1948. godine došlo je do masovnih progona stanovništva, uglavnom ljudi koji su zagovarali slobodu riječi i mišljenja, pravedniji društveni i socijalni poredak, i td. Većina protjeranih iz Jemena u Kairu se okupila oko Muhammed Mahmūd ez-Zubejrija i Pokreta. Islamu se nije prilazilo samo kao vjeri, nego kao sistemu i poretku koji može usrećiti i izmjeniti život pojedinca i zajednice, ali i naroda u cjelini. Da bi se to ostvarilo treba se približiti propisima Kur'ana i Sunneta, praksi Prve generacije Islama.

Muhammed Mahmūd ez-Zurbejri i krug ljudi okupljenih oko njega na ovom planu su mnogo učinili. Jemenska populacija naseljena u Egiptu, u tome vremenu, Islam je prihvatala kao vjeru, kao zakon, način ponašanja i vladanja, program života...

Ova generacija islamske omladine iz Jemena po svojim karakteristikama podsjećala nas je na gneraciju iz tih predjela, za koju je Resul, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Došli su nam stanovnici Jemena, mehkog srca i nježne duše.*" Isto tako, kaže se da je Resul, sallallahu alejhi ve sellem, u više navrata istakao: "*Jemenski iman i mudrost jemensku.*"

Poezija

Takav je bio profesor Ez-Zubejrī, ukras Jemena, (*Ebu el-Ahrār / Otac slobodnjaka*), čovjek koji je bio sposoban okupiti ljude oko sebe, a ovi su ga voljeli jer je bio iskren, čist i sposoban. Živio je za Islam, za Allahov put i za postizanje Njegovog zadovoljstva.

U pjesmi "*Revolucija*" za Jemen kaže da je *mjesto gdje su se srca ujedinila i zbližila, da tu živi Šeriat, pravda, moral, vrijednost. Tu se probudio vulkan koji će silnike potisnuti, narod će se oslobodti okova i postati slobodan. Porušit će zatvore, tako da ljudska noga tu više ne kroči, okovi koji su bili na nogama, postat će strijele, koje će sijati osvetu... Šapat kojim smo dugo govorli, sutra će postati poklič, koji će čuti cijeli svijet...* Kasidu završava pozivom na jedinstvo, vjeru i sigurnost u Uzvišenog Allaha.

Nakon izlaska iz zatvora, u drugoj kasidi, opisujući sebe i svoje drugove, kaže, *da su se osjećali jaki i ponisni, kao lavovi kada izađu iz svoje džungle, išli su na oštricu sablje, opasnosti su išli pravo na vrata... Nisu prihvatili nečastan život, ucjene, ponude, koje su im nudili zelenaši i eksploatatori*

naroda... Svjesni su da svoju sudbinu ne mogu izbjeći, i na tom putu ne plaše se ničega – pa ni smrti.

U kasidi "Na putu Palestine", pita se *zašto se prolijeva nevina krv u Palestini, zašto je Palestina iznevjerena, zašto krvnici tako navaljuju, zašto su svoje kandže tako duboko zabili u ranu Ummeta? Poziva arapske i islamske vođe da se probude i otrijezne, ističući da "dugo spavaju".*

U jednoj od svojih kasida opisuje stanje naroda u Jemenu, pa ističe da je to *stanje očaja, bola, neznanja, bolesti, straha, gladi... Na nogama su im okovi, a na ustima uzde.*

U kasidi o suprotstavljanju nasilju, ističe, da je *takav stav zauzeo zbog hiljade nevino ubijenih, da te ubice treba kazniti, bez obzira na pripadnist, na imena... Suprotstavio bi se i Džingisu, i Neronu, John Bull-u* (aluzija na Engleza – op.prev.), *svakome ko čini nasilje narodu.*

Značajno je istaći šta o Zubejriju kaže profesor Ahmed el-Džede':

"Ako želiš govoriti o Republici Jemen, moraš spomenuti Ez-Zubejrija.

Ako želiš govoriti o poeziji Jemena, opet ga moraš spomenuti.

Ako govoriš o Revoluciji u Jemenu, a ne spomeneš Ez-Zubejrija, ne spomeneš njegovu poeziju, onda nisi naveo glavne oslonce i stubove te Revolucije".

Prof. dr. Ahmed el-Džede'

Zubejri je svojom poezijom širio plamen Revolucije, stajao na njenom čelu, zbog toga on zaslužuje od svojih sunarodnjaka da ga proglase pjesnikom Revolucije, Ocem slobode. Ne pretjerujem kad kažem, da svako ko želi da se upozna s događajima i revolucionarnim pokretima u Jemenu, treba izučiti život Ez-Zubejrija i njegovu poeziju. Ne pretjerujem kada kažem da je on simbol i paradigma te Revolucije. U njegovoj poeziji ljudi su našli oduška, nadahnuće. Njegova pjesma, poput tutnjave topova i zujanja metka, čula se nebom iznad Jemena.

Mnogi ne znaju da je Muhammed Mahmūd ez-Zubejri poznavao Urdu jezik. Časopis "El-Muslimun" je 1953. godine objavio jednu pjesmu koju je sa Urdu jezika preveo i obradio Muhammed Mahmūd ez-Zubejri, da mu se Allah smiluje.

Njegovi štampani i objavljeni radovi:

1 - Divan (Zbirka pjesama) "*Revolucija poezije*"
2 - Divan "*Namaz u Džehennemu*"
3 - *Islam – vjera i revolucija*
4 - *Poziv slobodoumnih i jedinstvo naroda*
5 - *Idejna ishodišta o Jemenskoj revoluciji*
6 - *Imamet i značaj toga pitanja za jedinstvo Jemena*
7 - Divan "*Tačka u tami*"
8 - *Velika prevara u Arapskoj politici*
9 - Bijeda i patnja "*Vāki el-Vāk*"
10 - *Političke i književne rasprave i članci*
11 - Poezija koja nije sakupljena u zbirke (divane)

Što se pak tiče njegovih pisanih i neobljavljenih radova, toga je bez sumnje veoma mnogo. Očuvano je kod njegovih prijatelja i pojedinih članova njegove porodice. Tako npr. profesor Ahmed el-Džede' navodi, da mu je veliki pjesnik Omer Behāuddīn el-Emīrī pokazao poetske prepiske sa Ez-Zubejrijem u kojima je samo jedna pjesma sadržavala po više od dvije stotine stihova. Također mu je rekao da on te pjesme namjerava objaviti u knjizi pod naslovom "Sa Ez-Zubejrijem". Nije mi poznato da li je El-Emīrī uspio završiti navedeno djelo prije svoje smrti. Ako nije, nadamo se da će to učiniti neko od njegovih sinova. U svakom slučaju to je velika želja učenika i poštovalaca Muhammeda Mahmūda ez-Zubejrija.

O Zuberiju su napisane studije i knjige koje tretiraju njegov život, njegovu poeziju i borbu koju je vodio. Spomenut ćemo:

- *Ez-Zubejri - jemenski pisac i revolucionar* (Naučna rasprava. Autor dr.Abdurrahmān el-'Umrānī)
- *Ez-Zubejri - pjesnik Jemena*, profesor Hilal el-Haludži
- *Ez-Zubejri - savjest kulture Jemena*, dr. Abdul 'Azīz el-Mekalih
- *Ez-Zubejri - pjesnik i revolucionar*, grupa književnika iz Jemena
- *Ez-Zubejri - od prve pjesme do zadnjeg pucnja*, profesor Abdullāh el-Berduni
- *Ez-Zubejri - šehid i mudžāhid*, profesor Abdurrahmān Tajjib Ba'ker
- *Historija govori u dokumentim*a, profesor Abdul Melik et-Tajjib
- *Pjesma Zubejrija*, dr. Rijad el-Kurešī

U svome dnevniku "*Vjetrovi promjena u Jemenu*" profesor Ahmed Muhammed eš-Šāmī, navodi: "Niko ne može posumnjati u genijalnost i zrelost jemenskog pjesnika Muhammeda Mahmūda ez-Zubejrija, u njegovu iskrenu odanost Allahu i domovini. Niko ne može posumnjati u njegovo poštenje i savjest, u njegovu spremnost da se žrtvuje za svoj Ummet, i to od trenutka kada je sa 'Alī ibn Abdullāh el-Vezīrom i njegovim sinom Abdullāh ibn el-Vezīrom napustio Jemen da bi obavio dužnost Hadždža.

Tom prilikom, 1937. (1357), ez-Zubejri je u jednom od svojih stihova pohvalio kralja Abdul Azīza al-Sauda. Taj stih glasi:

Srce Poluotoka u tvojoj desnici kuca
Sa tvoga čela Arabizam sviće...

Ez-Zubejri je 1939. godine otišao u Egipat zajedno sa svojim drugom Abdullāh ibn Alī el-Vezīrom. Pojačao je svoje poetske i političke aktivnosti, ojačao vezu sa imamom Hasan el-Bennāom i el-Fudajl el-Vertilānijem, i drugim značajnim ličnostima iz pokreta "Muslimanska braća". Zatim se sa Abdullāh ibn Alī el-Vezīrom, 1942. (1360), vratio u Jemen i pokušao osnovati udruženje "*El-Emru bil ma'rūfi ve en-nehju anil munkeri*", da bi se to sve završilo njegovim hapšenjem, zatvaranjem u poznati zatvor na brdu Ehnūm".

Da vidimo šta kaže i Alī Nāsir el-'Ansi. "Prva naša okupljanja, kao studenata el-Azhara, bila su u krugu Muslimanske braće. Vođa toga Pokreta, imam Hasan el-Bennā, govorio je da je Jemen najpogodnije mjesto za uspostavu islamskog sistema, i da tamo treba djelovati. Nas Jemence je jako volio, naročito Ez-Zubejrija i El-Mismerija, koje je smatrao velikim ličnostima. Tako je počelo naše djelovanje u Pokretu, ali istovremeno i rad na jačanju svijesti o izvodivosti revolucije u Jemenu. U San'u je sa posebnim uputstvima tada upućen El-Fudajl el-Vertilāni koji je tamo odigrao veliku ulogu."

Šehid ez-Zubejri će reći: "Priča o jedinstvu saffa bez jedinstva cilja, najobičnija je glupost.

Mi nismo shvatili nasilje u vrijeme vlasti imama, nismo shvatili grešku za vrijeme vlasti Republike, jer nismo shvatili da se promjene ne dešavaju promjenom ličnosti, imena, formi. Sada smo to shvatili. Republička vlast koju danas želimo to je Islamska republička vlast, koja će se uspostaviti na temeljima Šure (demokratije). U tom sistemu će običan čovjek smjeti ukazati na grešku predsjedniku Republike, moći kritikovati bilo kojeg ministra, a da se pri tom neće bojati da će biti uhapšen, da će mu eksplozivom biti

srušena kuća, da će biti otpušten s posla... Treba ostvariti sistem u kome će svi naređivati dobro, a boriti se protiv zla. To naređuje Allah i Njegov Poslanik,sallallahu alejhi ve sellem."

Za ez-Zubejra će šejh Abdul Medžīd ez-Zendānī, reći: "Za velikog islamskog alima i mudžāhida, Muhammeda ez-Zubejrija u najkraćem možemo reći da nikada nije ostavio svoju vjeru i svoje ubjeđenje, nikada u svome životu nije učinio nešto nemoralno, nego je ostao da poput svjetiljke osvjetljava put sljedećim generacijama koje će slijediti put nauke, razuma i savjesti".

Profesor Abdul Melik eš-Šejbānī, u svojoj knjizi „Iz života šehida Abduh Muhammed el-Mihlafija", kaže: "U ovom vremenu, u kojem je bilo mnogo nasilja, zatvaranja članova "Muslimanske braće" (1965), vidimo šehida Muhammed Abdula kako se priključuje tom pokretu, a tome je mnogo doprinio upravo Muhammed Mahmūd ez-Zubejri, koji je bio stari član ovog Pokreta i za njega bio čvrsto vezan. Ako ovaj čin el-Mihlafija ukazuje na nešto, onda je to prije svega muškost i velika hrabrost koju je ovim činom pokazao. Time je, zapravo, udario temelje organizaciji "Muslimanska braća" u Jemenu.

Zavjera

Bilo je mnogo onih koji su se bojali Ez-Zubejrija i njegovog Pokreta, koji je za njih predstavljao pravu opasnost, pa su mu stalno pripremali zamku i radili na njegovom smaknuću. U tome su uspjeli trideset i prvog marta 1965. godine. Ubili su ga u momentu dok je izlazio iz džamije. Ukopan je u Jemenu koji je tugovao zbog tog rastanka. Umro je ne dočekavši plodove svoga rada i ostvaraenja svojih nada – jedinstvo Jemena.

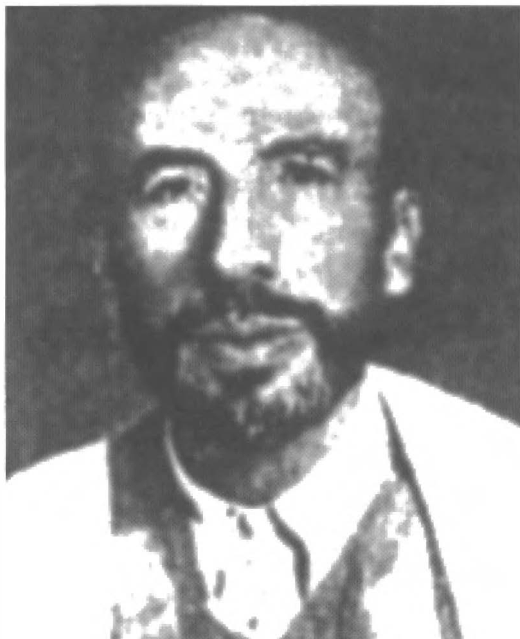
Da mu se Allah Uzvišeni smiluje Svojom neograničenom Milošću, da Jemen obdari ljudima koji će slijediti njegovu ideju i djelo.

Hvala Allahu, Stvoritelju Svjetova.

11 – MUHJUDDĪN EL-KULEJBĪ

(1901–1954 / 1318–1374)

VOĐA I MUDŽĀHID

Rodio se u gradu Aklibijje u Tunisu 1901/1318. godine.

Visoko obrazovanje stekao je na Univerzitetu "Ez-Zejtune", a nakon toga zaposlio se u novinarstvu.

Bio je glavni i odgovorni urednik dva dnevna lista "El-Iraade" (*Volja*) i "Es-Savāb" (*Ispravnost*), te jednog sedmičnika "Lisanu eš-Ša'bi" (*Glas naroda*).

Uređivao je, također, i list "Ez-Zehre" (*Ruža*), koji se smatra najstarijim časopisom na arapskom jeziku u Tunisu.

Kada je predsjednik Stranke prava u Tunisu, Abdul 'Azīz es-Sealibī, napustio Tunis radi obaveza koje su mu se ukazale na Istoku, povjerio je Muhjuddinu el-Kulejbiju da rukovodi strankom u njegovom odsustvu, rekavši mu: "*Stranku ostavljam kao emanet o tvom vratu.*"

Francuzi su ga, 1934. godine uhapsili i zatvorili u jedan od zatvora u pustinji gdje je odležao oko dvije godine. Nakon Hadždža, 1947. godine, odlazi u Egipat gdje upoznaje vođu "Muslimanske braće", šehida Hasana el-Bennā. Tu se kroz literatutu, ali i žive kontakte, upoznao sa situacijom i pravim stanjem u islamskom svijetu i potpuno se posvetio radu za opštu stvar, posebno u svojoj domovini.

Moralne odlike

Bio je izuzetna ličnost. Kao iskreni vođa i mudžāhid davao je prednost djelu nad riječima. Putovao je na Istok i Zapad objašnjavajući šta je njegov narod snašlo pod fracuskom čizmom. Argumentovano je isticao slučajeve torture i mučenja, širenju fesada i svake vrste nemorala, o rušenju i destrukciji. Osnovni cilj kolonizatora, kao i u drugim islamskim sredinama, bio je da muslimane odvoji od vjere, arapskog jezika, morala i tradicije, te da ti predjeli postanu jednim dijelom Francuske. Bio je poznati praktičar Islama, ponosio se svojom vjerom. Mrzio je dio zvanične uleme koji su pričali samo praznu priču, a koje su stranci hvalili i materijalno pomagali... Svojom moćnom propagandom od njih su pravili veličine i heroje, a u osnovi, to su bili sluge imperijalistima koji su svojim radom i ponašanjem doprinosili da se isti održe na islamskoj teritoriji.

Moje poznanstvo s njim

Njegov lik sam prvi put vidio u rubrici "Islamsko poznanstvo" u časopisu "Šihāb" (*Plamen*), a koji je izdavao šehid Hasan el-Bennā. Bilo je to 1947. Vidio sam da ga šehid Hasan el-Bennā predstavlja kao velikog mudžāhida i aktivistu, posebno kada su zemlje Magreba u pitanju. Naravno, meni je mnogo značilo da imam Hasan el-Bennā tako piše o njemu. Međutim, kada sam ga kasnije i lično upoznao, shvatio sam da je on mnogo veća ličnost, nego što sam pretpostavljao. Bio je izuzetan da'ija i mudžāhid, odlučan, u stalnim pokretima i aktivnostima. Bio je neumoran na Allahovom putu, a posebno se zalagao za slabe i obespravljene.

Putovanja

Muhjuddīn el-Kulejbī je, naročito krajem četrdesetih i početkom pedesetih godina dvadesetog stoljeća mnogo putovao. Posjetio je Egipat, Siriju, Irak i Jordan i tom prilikom se susreo s poznatim ličnostima arapskog i islamskog svijeta, posebno sa nosiocima islamskih pokreta, sa Hasanom el-Bennāom u Egiptu, šejhom Es-Savvāfom u Iraku, doktorom Es-Sibā'ījem u Siriji i drugim. Bilo je to vrijeme veoma karakteristično za arapsko-islamski svijet. Na jednoj strani su bile prepoznatljive snage koje su se zalagale za rješavanje arapskog i islamskog problema, a na drugoj strani snage koje su zagovarale imperijalizam, posebno francuski. Naravno, Francuzi kao i drugi kolonizatiri, obilato su pomagali one snage unutar arapskog naroda

koje su bile protiv islamskog koncepta uređenja ovog dijela svijeta. Kontakti koje je Muhjuddīn el-Kulejbī ostvario, o kojima je ovdje riječ, bili su veoma značajni. Nakon ovih susreta uslijedile su ne samo brojne konferencije i protesti na kojima se otvoreno tražilo da francuska digne svoje ruke od Tunisa, ali i drugih dijelova regiona. U časopisu "El-Ihvan el-Muslimun" redovno su izlazili članci o stanju i situaciji u arapskom Magrebu, o džihadu koji tamo teče, o zvjerstvima koja se od strane Francuza tamo provode.

Skromnost i zuhd

Mudžahid Muhjuddīn el-Kulejbī bio je jednostavan i skroman, kako u svom ophođenju i ponašanju, tako i svojoj vanjštini. Jednom prilikom, kada ga je trebao primiti premijer Sirije, sirijski činovnik, koji je bio u njegovoj pratnji, sugerisao mu je da bi, možda, bilo dobro da obuče neko bolje odijelo, na što se El-Kulejbi naljutio rekavši mu: "Mi ne primamo ljude svojom odjećom nego svojom dušom, ljudi se cijene prema onome što misle i što govore, a ne po onome što nose i kako se oblače". Pratilac se postidio i naveo riječi pjesnika:

"Kada su duša i duh veliki
Tijelo se umori (izvršavajući zadatke i prohtjeve!)"

Muhjuddīn el-Kulejbī i šejh El-Ibrāhīmī el-Džezairi

Naravno, sirijski premijer je primio profesora El-Kulejbija, iskazao mu veliko poštovanje i pomno i pažljivo saslušao svaku riječ koju je izgovorio mudžāhid El-Kulejbi izlažući situaciju u Tunisu i izrabljivanju koje sprovode imperijalisti i njihove sluge.

Smjernice i direktive

Prilikom susreta sa islamskom omladinom u Egiptu, Siriji, Iraku, Jordanu i Palestini, profesor El-Kulejbi je ukazivao na nužnost izgradnje i profiliranja islamske ličnosti koju će krasiti vjera, sampouzdanje, moral, razboristost i mudrost u prilazu svjetskim kretanjima i događajima. Islamska omladina treba biti ponosna na svoju pripadnost Islamu, pripadnost Ummetu, koji je "*najbolji od svih koji se ikad pojavio*". Ukazivao je na značaj ideje univerzalnosti Islama i njegove središnje pozicije, jedinstvo Islamskog svijeta i njegove povezanosti. Da bi se to sve ostvarilo, isticao je El-Kulejbi, neophodno je izgraditi jeke ličnosti, poput Ashaba i prvih generacija Islama, te onih koji su nastavili taj put. Ne treba se obazirati na otpadnike, život je vječita borba između Istine i zablude, vjere i nevjerstva. Islam je vjera koja ne može biti poražena, muslimani, međutim, mogu doživjeti poraz u slučaju da se udalje od programa Uzvišenog Allahovog i programa Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a pobijedit će ukoliko realizuju taj Program. To je Allahov Zakon i Sunnet, te zakonitosti nikoga ne izuzimaju niti mu praštaju, ko posije - taj će požnjeti, ko traži – naći će, ko pametno i vješto ide – stići će do cilja.

Islamska omladina treba biti motivisana, spremna da brani svoje interese, neprijatelji Islama neće prestati s napadima na Islam sve dok muslimani ne napuste svoju vjeru: "**Oni će se neprestano boriti protiv vas da vas odvrate od vjere vaše, ako budu mogli.**" (El-Bekare, 217)

Budite oprezni, islamska omladino, vi ste nada ovoga Ummeta, nemojte izdati i iznevjeriti tu nadu i očekivanja, budite svijetla sutrašnjica Ummeta i pripremite mu ono što mu je potrebno.

Omladina ga je voljela

Mudžahid Muhjuddin el-Kulejbī je sa omladinom Egipta, Iraka, Sirije, Jordana i Palestine uspostavio čvrste kontakte. Ti kontakti nisu bili samo u vidu predavanja i debata, nego dugih prijateljskih susreta i razgovora. Tako ga je omladina zavoljela kao svoga oca i profesora. Mnogo su koristili od

njegovog iskustva i istrajnosti, na kraju se zavjetovali da će, poput njega, slijediti put da've. Mnogi od njih su svoj posao i svoju ulogu odraili, a ima onih koji će to tek učiniti.

Profesor El-Kulejbi je osvojio naša srca, u njemu smo našli oca i odgajatelja, mudrog propagatora, iskrenog radnika, hrabrog čovjeka. Jedan je od živih primjera koji je davao prednost duhovnom nad materijalnim. Kada je napustio ovaj svijet iza sebe je ostavio samo džihad. Bio je to jedan od bisera Islamskog pokreta, i ma koliko pokušavali ništavila i bijednici ljudskoga roda da zamagle njegovo djelo, neće u tome uspjeti, jer poznavaoci istine, u svakom dijelu islamskog svijeta, znaju ko je bio mudžāhid Muhjuddīn el-Kulejbī. To posebno znaju muslimani u Tunisu, znaju kakav je bio njegov odnos prema vjeri, prema Ummetu i prema domovini.

Istinita svjedočenja

Od brojnih svjedočenja o mudžāhidu Muhjuddinu el-Kulejbiju ovdje ćemo navesti riječi profesora 'Īsāma el-'Attāra:

“Sjećam se njegovog prisustva na Islamskoj Konferenciji u Kudusi Šerifu 1953. godine. Bio je dugog stasa, mršav, izduženog lica, širokog čela, malih očiju i kratke potkresane i fino dotjerane brade na kojoj su se ocrtavale slike starosti. Sjedio je u zadnjim redovima dvorane koja se postepeno punila. Nije volio da se ističe niti da bilo kome laska...

Posmatrao sam ga kako sjedi u zadnjim redovima dvorane, ozbiljan, više dostojanstven nego zamišljen, nalikovao mi je na čovjeka, koji, razapet između teške prošlosti i komplikovane stvarnosti, ipak, pun optimizma vidi svijetlu budućnost. Osjećao sam da ima vjeru u ove ljude, u ono što oni poduzimaju, u generaciju koje se rađa i dolazi. Odlikovao se optimističkim pogledom na budućnost Islama...

Kada je 1954. godine zabranjeno djelovanje organizaciji “Muslimanska braća” u Egiptu, pred punom salom u Damasku obratio se prisutnim naglasivši da dešavanja u Egiptu ne prihvata kao isključivi problem Egipta i isključivi problem Egipćana, te da, kada su u pitanju Islam i muslimani, ne prihvata ni jezičke niti teritorijalne međe. U tom govoru iznio je korijene problema u Egiptu, ukazao na genezu događaja u prošlosti i sadašnjosti, te, vjerovatan rasplet tih događaja u budućnosti...

Kasnije sam ga posjetio u kući Muhammeda Kjamila et-Tūnisīja. Bio je na postelji i vidjelo se da je njegova bolest uistinu teška.

Nekako, neposredno nakon ovog susreta, posjetio sam i vođu "Muslimanske braće", profesora Hasana el-Hudejbīja. Bilo je to 1954. godine prilikom njegove historijske posjete Siriji. Susreli smo se u poznatom ljetovalištu Blodan na domak Damaska. Odmah me pitao za profesora Muhjuddina el-Kulejbija. Kada sam mu rekao da je njegovo zdravstveno stanje veoma kritično, rekao je: "Kad se vratiš u Damask, poselami ga i reci mu da u ovom trenutku od njega ne tražimo ništa osim da povede računa o svome zdravlju. Taj emanet sam ispunio, posjetio ga u bolnici Dōma u Damasku, gdje u međuvremenu smješten zbog pogoršanja zdravstvenog stanja, prenio mu selame vođe Hasana el-Hudejbīja i njegovu poruku u cjelosti. Odgovorio je da ne razumije smisao života bez borbe i da će se, koliko bude mogao, borti do kraja. Dok je govorio primjetio sam odsjaj suza u njegovim očima, između ostalog reče: "Ja osjećam svoj kraj, ali osjećam da muslimanima još mogu i imam šta reći, osjećam da ja još nešto mogu i trebam uraditi. Želim da umrem u pokornosti Uzvišenom Allahu."

Nakon nekoliko dana iza toga, Muhjuddīn el-Kulejbī je prenesen u bolnicu „El-Mudžtehid" u Damasku. Zajedno s doktorom Mustafom es-Sibāʻījem posjetio sam ga zadnjega dana mjeseca novembra 1954. godine. Bilo je deset sati naveče, mudžāhid Muhjuddīn el-Kulejbī bio je bez svijesti. Molili smo Uzvišenog Allaha da bude s ovim čovjekom. Već sljedećeg dana bili smo na njegovoj dženazi. Govorio je dr. Seʻīd Ramadān, profesor et-Tūnisī, zatim sam govorio i ja.

> Rekao sam:
> ***"Nismo izgubili našega učitelja Muhjuddina el-Kulejbija... Samo je preselio iz ovog pojavnog (vanjskog), u naš unutarnji svijet. Ostat će zauvijek svijetli primjer kada se radi o zdravim pogledima i idejama, odanosti i iskrenosti, rukovođenju džihadom... da mu se Uzvišeni Allah smiluje."***

Pisani tragovi

Istakli smo da se bavio novinarstvom i da je tako počeo svoj radni vijek, da je bio u stalnom pokretu i kontaktu sa širokim narodnim masama, ali, sve ga to nije spriječilo da, pored radova i članaka u raznim glasilima širom islamskog svijeta, a posebno u Tunisu, objavi i značajan broj knjiga, od

kojih ovdje navodimo:

- *Bijeda prijestolja*
- *Osvrt na obrazovanje u Tunisu*
- *Sjećanje na protektorat*

Pozivam one koji su upoznati s procesom islamskog buđenja u Tunisu, posebno omladinu, da posvete značaj pisanju biografije Muhjuddīn el-Kulejbīja.

To bi bilo najmanje što bi mogli učiniti za ovog velikog čovjeka i mudžāhida koji je živio i djelovao u jednom teškom i presudnom vremenu za Ummet, boreći se uvijek u prvim redovima...

Molimo Uzvišenog Allaha da ga uvede među svoje dobre robove, a da živima, koji djeluju na putu da've, kako u Tunisu, tako i na svakom drugom mjestu, podari strpljenje i izdržljivost na putu ka pobjedi:

"A Allah će sigurno pomoći one koji vjeru Njegovu pomažu."

(El-Hadždž, 40)

12 – NJEGOVA EMINENCIJA, MUFTIJA HADŽI MUHAMMED EMĪN EL-HUSEJNĪ

(1893-1947 / 1311-1394)

Rođenje

Njegovo puno ime je Muhammed Emin ibn Muhammed Tahir ibn Mustafa el-Husejnī, vođa i veliki palestinski muftija. Rođen je u Kudusi Šerifu 1893. godine. Tu je stekao osnovno obrazovanje, najprije kod svoga oca, kod kojega je postao hāfiz Kur'ani Kerīma. Pored toga izučavao je i vjerske znanosti i arapski jezik, a potom otišao u Kairo gdje je studirao istovremeno na El-Azharu i Univerzitetu za da'vu, koji je osnovao Sejjid Muhammed Rašid Rida.

Kasnije je završio vojne znanosti u Istanbulu, gdje je 1916. godine stekao čin rezervnog oficira. Bio je pripadnik 46-tog vojnog odreda u Izmiru. Nakon Drugog svjetskog rata vratio se u Kudusi Šerif.

Džihad

Najprije mu je 1920. godine, od strane Engleza, spočitano da je bio organizator pobune i nereda u oblasti Bejsan u Palestini, pa je protjeran u Siriju, konkretno u Damask. Međutim, vratio se nakon kraćeg vremena. Kada je 1922. godine umro njegov brat Kjamil el-Husejnī, koji je bio muftija u Kudusi Šerifu, Muhammed Emīn el-Husejnī je izabran da na toj dužnosti naslijedi svoga brata i dobija titulu – Veliki Palestinski muftija.

Iste godine osnovao je Vrhovni islamski savjet kojim je lično predsjedavao. Bio je među prvim arapskim i islamskim ličnostima koji je ukazao na opasnost naseljavanja Židova u Palestinu, odmah poslije famoznog Belforovog obećanja 1917. godine. Kada je Belfor, 1925. godine, izrazio želju da zajedno s engleskim izaslanikom Sāmijem posjeti ʻAksu, muftija se tome suprotstavio...

Sve što je bilo vezano za narodni pokret u Palestini, polazilo je od njega. Dvije Islamske konferencije posvećene pitanju Palestine, održane 1928. i 1931. godine, bile su u njegovoj organizaciji. U toku 1933. godine proveo je više od šest mjeseci putujući Istokom s jedinim ciljem da obnaroduje problem Palestine. Nastojao je pokrenuti islamski džihad kako se Palestina ne bi prepustila Židovima. Bio je osnivač tajnih džihadskih odreda koji su djelovali protiv Engleza i Židova u periodu 1931.–1935. godine. Tada je uspostavljena "Organizacija svetog džihada" na čelu sa Abdul Kādir el-Husejnījem čiji je istinski vođa bio muftija El-Husejnī. Nakon poznate džihadske akcije "Munja" 1929. godine, zatim akcije, bolje reći revolucije, 1936. godine, nakon koje je uslijedio neprekidni štrajk u trajanju od šest mjeseci, engleske vlasti su ga 1937. godine pokušale uhapsiti i zatvoriti. Međutim, muftija je čamcem uspio prebjeći u Liban. Kada su Englezi 1937. godine pokušali nagovoriti Francuze da im ga isporuče, muftija je tajnim kanalima došao u Bagdad. Nakon revolucije u Iraku, kojom je 1911. godine rukovodio Rešīd ʻAlī el-Kejlānī, engleske vlasti su ponovo nastojale da ga uhvate, ali on se, pod čudnim okolnostima, prvo skrasio u Iranu, a zatim u Njemačkoj. Zapravo, muftija je u Njemačku doputovao u ulozi delegata noseći pismo direktno Hitleru. U pismu su bila tri zahtjeva:

1. Priznanje svih arapskih zemalja, kako slobodnih, tako i onih koje su bile pod direktnom stranom domonacijom, ili pak onih koje su imale status protektorata.
2. Priznanje prava Arapima da ne dozvole stvaranje nacionalne židovske države u Palestini.
3. Priznanje nezavisnosti Palestine.

U knjizi "Hiljadu dana sa muftijom Hadži Eminom", autora Zuhejr Mārdīnīja, stoji: "*Interes moga Ummeta diktira moje poteze i odluke. Sudbina pojedinca ne zaslužuje pažnju kada se radi o interesu i budućnosti Ummeta. Pobjeda Engleza znači da je Palestina izgubljena. Narod ne može ostvariti sigurnost i slobodu osim žrtvama i krvlju svojih sinova.*

Muftija Muhammed Emīn el-Husejnī s Muhammed 'Ulube pašom i delegacijom iz Ez-Zubejra, 1936. godine, sastanak vezan za problem Palestine. S desna: Hadži Ahmed Abdullāh el-'Unejzī, Hadži Muhammed Sulejmān el-'Akīl, Hadži Hamed el-Muhammed ez-Zukejr, Hadži Hamed Abdul-Azīz el-Bessām, Hadži Tāhā el-Fejjād el-'Ani, u pozadini profesor Ahmed Hamed es-Sālih.

Od 1922. pa do ove 1941. narod Palestine zna svoj problem, zna ko mu je neprijatelj, zna ko sam ja, zna šta radim i za čije interese radim. Ja nisam išao u zemlje Sile Osovine da im dam sebe na raspolaganje. Tamo sam išao u interesu svoga Ummeta, bio sam u ulozi pregovarača, a ne dodvorača. Nastojao sam ovim pregovorima, prije svega, pomoći Palestini, zatim velikoj Arapskoj domovini i Islamu u cjelini."

Njegova eminencija, veliki mudžāhid Hadži Muhammed Emīn el-Husejnī, nije se borio samo za Palestinu, nego za interese arapskog i islamskog svijeta u cjelini. Zajedno sa Rešīd Alijem el-Kejlānījem i Tekijjuddinom el-Hilālījem zalagao se za sticanje nezavisnosti arapskih zemalja na Mašriku i Magribu. To je zahtijevao u susretima s predstavnicima zemalja Sila Osovine. Zahtijevao je, također, da se oslobode arapski zarobljenici iz francuskih zatvora, kao npr.

Omer Behāuddīn el-Emīrī, dr. Mustafa es-Sibā'ī (u uniformi Ezherovca), Hadži Emin el-Husejnī.

El-Emir Abdul Kerīm el- Hitābī, marokanski lider Salih ibn Jūsuf, Tunižanin Habib Tāmir i drugi. Muftija je radio na formiranju arapske vojske koja bi imala za cilj odbranu arapskih interesa, posebno Palestine.

Muftija za tu vojsku kaže: "To je vojska budućnosti. Sačinjavaju je različiti elementi velikog arapskog Ummeta: Maroko, Tunis, Egipat, Irak, Palestina...

Ova vojska, s ovako različitim elementima, treba biti uvertira jedinstva Ummeta. Granice koje su u regionu Ummeta nastale u vremenu dekadence i kolinijalnog jarma razdvojile su Ummet, nastale su razlike u dijalektima, običajima. Naš Ummet i kulturu Ummeta u cjelini treba ujediniti."

Njegova eminencija muftija El-Huseīni učinio je jedan častan gest prema muslimanima-Bošnjacima u Jugoslaviji, koji su bili izloženi srpskom nasilju. Tim povodom on je 24. marta 1943. godine doputovao u Zagreb da bi stao u zaštitu muslimana, Bosne i Hercegovine i Sndžaka. Od muslimana koji su većim dijelom bili iz Bosne i Hercegovine i Sandžaka oformio je vojnu formaciju koja je imala za cilj vlastitu odbranu. Nakon što se vratio iz Bosne i Hercegovine, tadašnjem premijeru Egipta Mustafi en-Nehhasu, predaje predstavku u kojoj obrazlaže teško stanje muslimana u BiH i moli ga da ih pomogne.

Pred dvorcem 'Ābidīn u Kairu, 1950. godine: Muzahim el-Badžedžī, Osman Muharrem, Hadži Emin el-Husejnī, Predsjednik Kuvetlī, Abdullatif Tal'at paša.

Krajem 1943. godine učestali su napadi Savezničkih vazdušnih snaga na Berlin. Ponekad je u tim napadima učestvovalo stotine aviona. Zgrada u kojoj je muftija boravio sa svojim saradnicima, oštećena je u nekoliko navrata, pa je mijenjao boravište koristeći mjesta van centralne zone Berlina. U tim vazdušnim napadima poginuo je i doktor Mustafa el-Vekil, jedan od njegovih najbližih saradnika i prijatelja. Dr. Mustafa el-Vekil bio je Egipćanin, a radio je u Islamskom institutu u Berlinu.

Konačno, 5. maja 1945. godine, muftija je, zajedno sa svojim saradnicima, protjeran najprije u Švicarsku, a odatle u Francusku, gdje ih je Francuska vojska zarobila 19. maja 1945. godine.

Ambasadori Velike Britanije i Amerike tražili su od Francuza da im isporuče muftiju i da mu se sudi, a isto su tražili i Židovi, predlažući da mu se sudi kao ratnom zločincu na poznatom sudskom procesu u Nurnbergu. U Francuskoj ostaje do 29. maja 1946. godine, a onda se prerušen uz pomoć Ma'rufa ed-Devālībija uspijeva prebaciti u Egipat. O svom bijegu iz Francuske, sam muftija kaže:

"Glavnu ulogu u toj riskantnoj i opasnoj pustolovini odigrao je moj prijatelj dr. Ma'ruf ed-Devalībī. Dao mi je svoj pasoš, zamjenili smo u njemu

fotografiju, prerušio sm se, i rezervisao kartu na liniji Pariz – Kairo. U avionu je bilo podjednako civila i vojske. Na aerodromu Orli nije bilo nikakvih problema i na našem putu do Kaira najprije smo sletjeli u Rim. Nakon pasoške kontrole, obzirom da su vremenske prilike bile veoma loše, u Rimu smo prenoćili, a sutradan krenuli prema luci Pirej u Grčkoj gdje smo se morali spustiti zbog uzimanja goriva. Nakon kraćeg zadržavanja krenuli smo za Kairo, i na moju sreću, niko me od putnika nije prepoznao. U večernjim satima avion je sletio na aerodrom Benflīd - današnji Međunarodni aerodrom u Kairu. Nakon rutinske pasoške kontrole izašao sam iz zgrade aerodroma, udahnuo zraka, zahvalio Uzvišenom Allahu i ponavljao stihove velikog pjesnika El-Būsīrīja:

"Allahovo čuvanje i bdijenje bolja je zaštita od svakoga štita..."

S aerodroma nisam želio ići javnim prevozom nego sam se taksijem dovezao do hotela "Metropolitan" u Kairu..."

Na saglasnost Lige arapskih država osniva se Arapsko vrhovno udruženje za pomoć Palestini, a muftija El-Husejnī izabran je za predsjednika toga udruženja. Muftija se odmah, sa svojim saradnicima, angažovao na planu kupovine oružja i stvaranju vojne formacije džihada. Na kupovini oružja najviše su radili: šehid Jusuf Tal'at, Rešād Muhennā, Abdul-Kādir el-Husejnī, Abdurrahmān 'Alī. Oružje je preko Sinaja dovezeno u palestinske gradove Sōrīf i Birzit.

Muftija je ponovo oživio vojnu formaciju "Vojska svetog džihada", a rukovođenje ovim snagama povjerio Abdul Kādiru el-Husejnīju. Također je osnovao organizaciju "Eš-Šebābu el-Palestini" (*Palestinska omladina*), a na njeno čelo postavio je mudžāhida Es-Sag Mahmūd Lebiba, predstavnika "Muslimanske braće" za pitanja omladine. On je ujedno bio zadužen za obuku omladine ratnim vještinama.

Kada je, 29. novembra 1947. godine donesena Odluka o podjeli Palestine, proglašen je opšti štrajk u svim njenim dijelovima i rasplamsao se sukob između Arapa i Židova. Muftija je smatrao kako arapske snage ne bi trebale direktno ulaziti i intervenisati unutar palestinske teritorije, nego da se postave na granice, da se Palestinci pomognu oružjem i kapitalom, te da sami brane svoju zemlju od Židova. Veliki palestinski historičar, 'Arif el-'Arif, u svojoj knjizi "Stradanje Bejti el-Makdesa", kaže:

"Imam i šehid Hasan el-Bennā je devetog novembra 1947. godine dao do znanja Arapskoj Ligi da u prvi mah može poslati u Palestinu deset hiljada

dobrovoljaca – mudžāhida iz reda "Muslimanske braće", da su u tom smislu zatražili dozvolu od egipatskih vlasti, te da su to ove odbile. Kao odgovor vladi uslijedile su velike demonstracije na Ezheri Šerifu koje je predvodio lično imam Hasan el-Bennā. Demonstranti su zahtijevali odlazak u džihad u Palestinu. Pod izgovorom da u Palestinu idu drugim razlozima, jedan broj "Muslimanske braće" nekim kanalima preko Sinaja uspio se probiti do Palestine već od februara mjeseca 1948. godine. I egipatska vlada je malo omekšala pa je "Muslimanskoj braći" dozvolila vježbe i obuku za rat. Obuka je vršena u Egiptu i Siriji i odatle je nekoliko odreda vojske ušlo u Palestinu i uzelo učešća u ratu, dok je drugi dio tih odreda ostao u pripremi na južnoj strani Kudsa. U tom periodu došlo je do primirja pa su "Muslimanska braća" te pozicije prepustile Jordanskim trupama. U ovim sukobima u Palestini "Muslimanska braća" su pokazala veliku hrabrost. Važno je istaći da se na čelu ovih odreda nalazilo nekoliko vođa sa čela Pokreta. Na čelu odreda iz Sirije bio je šejh Mustafa es-Sibā'ī, a egipatski odred predvodio je Muhammed Fergalī."

Ovaj rat između Arapa i Židova odvijao se u periodu 1947. do 1948. godine. Kao što smo ranije naglasili, muftija je osnovao formaciju "Vojska svetog džihada", koju je predvodio šehid Abdul Kādir el-Husejnī. Rat je zaustavljen međunarodnom intervencijom. Nakon vojnog puča u Egiptu, 1952. godine kojim je rukovodio Abdun-Nāsir, muftija Emin el-Husejnī je morao napustiti Egipat. Novi egipatski predsjednik Abdun-Nāsir, a i egipatska zvanična štampa, nisu mu bili naklonjeni.

Naziralo se da Abdun-Nāsir i novo egipatsko rukovodstvo više teže međunarodnim nagodbama o miru. O tome muftija lično kaže: "Dobio sam jednu poruku iz organizacije Ujedinjenih naroda u kojoj me Hamaršeld upoznaje s velikim Mirovnim planom i projektom za rješenje problema Palestine. Na kraju ističe da se o tom Planu, dogovorio sa Abdun Nāsirom, i da je to ovaj prihvatio... Nisam mogao povjerovati. Poslao sam tajno pismo doktoru Muhammedu el-Ferra, koji je tada bio službenik u Organizaciji ujedinjenih naroda. Potvrdio mi je da je ta informacija tačna. Još mi piše da su se Hamaršeld i Abdun Nāsir dogovorili da se problem Palestine riješi najkasnije u narednih deset godina, a da se Arapima da tri hiljade miliona dolara, od toga iznosa Egiptu će pripasti hiljadu miliona dolara, isto toliko će dobiti Sirija, a ostatak će biti podijeljen između Jordana i Libana. Za tadašnja vremena i prilike ovo je, bez sumnje, bio ogroman iznos, Ali, s druge strane, bila je to velika podvala i mito arapskim zemljama koje okružuju Palestinu.

Hadži Emīn el-Husejnī, Kralj Idrīs es-Senūsī, Abdurrahmān Azzām, Hasan el-Bennā, Ahmed Husejn, Mukrim 'Ubejd, Šejh Jusuf Jāsīn, Hafiz Afīfī, Ibrāhīm Abdul-Hādī.

Odjedanput, bez ikakvih najava i upozorenja, egipatska zvanična štampa počela je oštre napade na Vrhovni arapski savjet i njegove predstavnike, optužujući ih zbog njihovih stavova za rješenje palestinskog problema. Reagovali smo i poslali demant, ali to nije objavljeno... Zatražili smo od Vlade da nas prime na razgovor, ali i to su odbili. A onda je u listu "Roz el-Jūsuf" uslijedio takav napad i potvora na nas, da prosto nismo znali šta da činimo. To je bilo nešto što je bez presedana u dotadašnjem egipatskom novinarstvu.

Protestvovao sam Uredništvu navedenog lista, ali nisu reagovali. Svoj tekst sam zatim poslao drugim egipatskim listovima, ali ni tamo nije bilo nikakve reakcije! Zatim smo pokušali angažovati advokata da ustanemo tužbom protiv "*Roz el-Jūsufa*", ali nismo našli nikoga sa toliko odvažnosti i hrabrosti da bi se usudio ustati protiv lista Revolucije, koji je nezvanični glasnogovornik sistema i vlasti. Bio sam prijatno iznenađen posjetom jednog mladića, možda u to vrijeme najsposobnijeg egipatskog advokata, čije ime ne želim spomenuti, koji mi je rekao: "Ja sam spreman da ustanem tužbom protiv ove novine, ali Vam garantujem, da danas nećete naći sudiju u Egiptu koji će imati smjelosti da presudi protiv nje, nego, predlažem

Vam, da se direktno obratite Predsjedniku." Prihvatio sam savjet i napisao predsjedniku Džemāl Abdun-Nāsiru, čak četiri pisma na koja mi nikada nije odgovorio. Atmosfera u Egiptu je bila teška i paklena. Kada sam vidio da ništa ne mogu učiniti i da moj daljni boravak u Egiptu ne bi imao nikakvog smisla, odlučio sam se za odlazak u Damask. Bilo je to 15. septembra 1959. godine. Prilikom prolaska kroz Bejrut odlučio sam ostati u mjestu Suku el-Garbi (poznato ljetovalište, op.prev.).

Kada su egipatski nastrojeni listovi u Libanu saznali za moje prisustvo, počeli su me nemilosrdno napadati i klevetati. Umjereni slobodni listovi u Libanu ustali su u moju odbranu i odbranu palestinskog pitanja, povezale kampanju, a ne mene sa tajnim Hamaršeldovim i Nāsirovim Planom o Palestini i milionskim iznosima koji su u igri. Ovaj dio štampe, koji je ustao u moju odbranu, a i odbranu palestinskog pitanja, objasnio je, na najbolji mogući način, razloge moga boravka u Libanu."

Muftija zatim ističe: "Željeni cilj za Palestinu neće se ostvariti stalnim popuštanjima na račun vlastitih prava. Time će se samo uništiti svaka nada Palestinaca za dostojan život. Mi ne vidimo da na miran način možemo riješti problem s našim neprijateljima. Mi najbolje znamo da oni ne žele istinski mir i istinski suživot, s bilo kim. Njihova je osnovna namjera da se prošire na našu zemlju, oduzmu prava našim budućim generacijama i opljčkaju sve. Oni vjeruju da će sve naše zemlje pripasti njma, da će cijeli svijet pripasti njima?! Ova židovska teorija je istinita, nju je spoznao svako ko je proučio njihovu historiju i njihove knjige, njihovu prošlost i njihovu sadašnjost.

Ovim manevrima i taktikom žele samo dobiti na vremenu, u kojem će ostvariti svoje zastrašujuće ciljeve." Časopis "Medželletu el-Islami", Sirija, 1974. (1394).

Moje poznanstvo s njim

Za muftiju Emina el-Husejnīja čuo sam u svojoj ranoj mladosti. Pratio sam njegove aktivnosti i borbu koju je vodio protiv židovske i imperijalističke zavjere, naročito Engleza, koji su dali Židovima za pravo da se nasele u Palestinu na osnovu fatalnog i zlokobnog Belforovog obećanja. Bio je neumoran i istrajan u toj borbi, to mogu izdržati samo ličnosti jake volje i svjesni cilja za kojeg se bore. On je bez sumnje jedan od velikana u novijoj historiji islamskog svijeta. Njegovo ime i djelo poznato je cijelom svijetu.

Sjećam se kada je, nakon okončanja Drugog svjetskog rata, u glasilu Pokreta "*El-Ihvānu El-Muslimūn*" od egipatskih vlasti zatraženo da pruže utočište muftiji Eminu el-Husejnīju. Na naslovnoj strani bila je muftijina fotografija ispod koje je pisalo: "Muhadžir četrnaestoga vijeka po Hidžri – Veliki palestinski muftija hadži Muhammed Emīn el-Husejnī." Vršen je i narodni i politički pritisak na vlasti u Egiptu da se muftiji ukaže gostoprimstvo. Kampanju su predvodili: ispred muslimanske braće šehid Hasan el-Bennā, ispred organizacije "Šebhanu el-Muslimun" Muhammed Salih Harb, ispred organizacije "Unija Islamskih egipatskih udruženja" Abdul-Vahid Subul. Tu su bile i mnoge poznate ličnosti, kao npr. Muhammed Alī 'Ulube, Abdurrahmān Azzām, Alī Mahir i dr.

U poznatoj novini "Srednji Istok" dr. Salahuddin el-Mundžid opisuje bijeg muftije hadži Emina el-Husejnīja, 1946. godine, iz zatvora u Francuskoj u Kairo: "Plan prebacivanja muftije iz Pariza u Kairo, za većinu nas izgledao je nerealan. Dr. Muhammed Ma'ruf ed-Devālībī uspio je unijeti dozu optimizma rekavši da Uzvišeni Allah, ako hoće, može lahkim učiniti stvari koje nam ponekad izgledaju neostvarive. Tri velike sile, Amerika, Engleska i Francuska, mnogo su uradile tokom rata da uhvate muftiju Emina el-Husejnīja. Pokušale su to u Palestini, Iraku, Libanu, ali bi im on uvijek, pod neobjašnjivim okolnostima, umakao. Primorali su ga u jednom trenutku da se, u toj borbi protiv Židova koji su okupirali njegovu zemlju, približi i samom Hitleru.

Konačno, u sedmici u kojoj je na kraju Drugog svjetskog rata potpisano primirje, Francuzi su uspjeli da ga uhapse. Smjestili su ga na tako skrovito mjesto da je bilo nemoguće doći do njega. Tada sam u Parizu pripremao svoj doktorat i bio sam predsjednik Savjeta studenata Arapa u Francuskoj. Uložili smo velike napore dok smo doznali gdje je skriven muftija. Bilo je to malo mjesto tridesetak kolometara od Pariza. Tada, 1946. godine, nije bilo civilnog avio saobraćaja na relaciji Pariz-Istok, nego su na toj liniji svakodnevno saobraćala samo dva vojna aviona. Letjeli su za Kairo i Sjevernu Afriku. U ta dva aviona bilo je dozvoljeno samo po jednom civilu da sjedne u avion, i to sa dozvolom američkogambasadora u Parizu. Kada smo do u detalje razradili plan slanja Muftije američkim avionom u Kairo, uspjeli smo ubijediti jednog američkog oficira da odustane od putovanja, i izvršimo rezervaciju za Muftiju, naravno na tuđe ime. Odvezli smo ga na aerodrom sa falsifikovanom putnom ispravom, bez pismenog odobrenja američkog ambasadora, i za veliko čudo, sve je prošlo tiho i bez ikakvih komplikacija!

Odahnuli smo tek kada je avion poletio, ali sada su ostali časovi iščekivanja vijesti kako će sve završiti. Tada sam zapostio, iskreno se molio, strahujući za njegovu sudbinu. Na kairskom aerodromu dočekali su ga naši prijatelji s kojima smo prethodno kontaktirali i odveli ga na jedno mjesto gdje za njega, u trajanju od tri sedmice, niko u svijetu nije znao. Vijest o njegovom bijegu iz zatvora poput munje je pogodila francusku vladu. Mene su odmah zatvorili i podvrgli saslušavanju. Načelnik obavještajne službe u Damasku general Klejton, lično je rukovodio pretresom farme premijera Džumejla Murdima, tragajući za bjeguncem. A onda, muftija El-Husejnī se oglasio u dvoru kralja Faruka, koji mu izražava dobrodošlicu".

"Muslimanska braća", kao i svi iskreni i pravi rodoljubi u Egiptu, pomagali su svoju braću u Palestini u borbi protiv Židova i njihovih pomagača - Engleza. Kupovali su im oružje zaostalo iz Drugog svjetskog rata. Islamski orjentisani egipatski oficiri podučavali su Palestince i raznim kanalima dostavljali im lahko i teško oružje.

Veza između Muftije i "Muslimanske braće" datira još od 1935. godine. Tada je šehid Hasan el-Bennā poslao svoja tri odgovorna čovjeka da pitaju Muftiju šta im je u tom trenutku najpotrebnije. Ta tri čovjeka su bili: Es'ad el-Hakīm, Abdul Muizz Abdussettar i Abdurrahmān el-Bennā.

"Muslimanska braća" su 1936. godine u cijelom Egiptu proveli veliku akciju prikupljanja pomoći Palestini. Akcija se odvijala pod geslom: "Podaj kuruš (vrlo mala novčana jedinica, op. prev.) za Palestinu!" Držali su govore na javnim mjestima, održavali vatrene hutbe po džamijama. Veliki arapski književnik, Mustafa Sadik er-Rafiī, 1936. godine u časopisu "*Er-Rīsale*" napisao je članak pod naslovom "Priča ruku pod abdestom", u kojem je pohvalio ovu akciju "Muslimanske braće".

U listu "*Muslimanska braća*" izašli su članci o "ranjenoj Palestini" i knjige o "Agoniji i destrukciji" u Palestini. Sve rečeno dobrano je utjecalo na pozitivno raspoloženje u narodu, ali je jednovremeno razbjesnilo vladajuću strukturu Egipta. Javno su stali u zaštitu zvanične politike ističući, za svoga predsjednika, da je on predsjednik Egipta, a ne predsjednik Palestine.

Time su se dodvoravali Englezima, koji su, u širokim narodnim masama bili sve omraženiji zbog podrške koju su davali Židovima. Kada je proglašena podjela Palestine, 29. 11. 1947. godine, arapski i islamski svijet je planuo, demonstracije su organizovane na sve strane, imovina stranaca je uništavana.

Arapska Liga je požurila da održi Konferenciju na kojoj bi se donijela odluka o ulasku arapskih vojnih trupa u Palestinu. To je, zapravo, bio plan i cilj velikih sila. Znali su da bi se tim putem pokazalo da se arapske trupe ne mogu suprotstaviti Židovima, te da je nemoguće riješiti problem Palestine osim formiranjem države Izrael u srcu njene teritorije.

Uporedo s održavanjem Konferencije Arapske Lige, u Kairu je održan veliki narodni skup na kojem su govorili Hasan el-Bennā, Muhammed Salih Harb, Muhammed Alī ‘Ulube, Abdul Vahid Subul, Ahmed Husejn, Sabri ‘Ābidīn (predstavnik muftije Emina el-Husejnīja) i drugi. Svi su jednoglasno osudili odluku Arapske Lige da arapske vojne trupe uđu u Palestinu, jer su znali da će te trupe biti puki izvršioci međunarodnih direktiva, jer je od strane te instance i potekla ideja o slanju i ulasku arapskih vojnih snaga u Palestinu, ta instanca je donijela i odluku o njenoj podjeli.

Na narodnom skupu zaključeno je da se narod u Palestini pomogne oružjem, da se otvore vrata dobrovoljcima koji su spremni da se bore i tako odbrane sveta mjesta. Ali, zavjera je bila jača. Arapske vojne formacije ušle su u Palestinu, inscenirana su tri montirana i komična primirja... Engleski general Klob paša postao je stvarni zapovjednik ove vojske koja se na kraju povukla i predala Palestinu i njene stanovnike u ruke Židova. Pred očima cijelog svijeta Palestina je pretvorena u mučilišta i klaonice.

Stavovi muftije Emina el-Husejnīja

Veoma je značajno istaći da je veliki islamski pjesnik, Ahmed Baksīr, 18. aprila 1948. godine, u dnevnoj novini "*El-Ihvān el-Muslimūn*", objavio dvije prepiske između kralja Abdul Azīza ibn Abdurrahmān Āl Saūda i predsjednika Amerike Trūmāna. Bilo je to mjesec dana prije proglašenja države Izrael. Radi se o dokumentu koji je ovjekovječio častan stav kralja Abdul Azīza o problemu Palestine, u presudnim i teškim trenucima naše historije. U svojim pismima upućenim vođama Amerike, kralj Abdul Azīz je bio jasan, odlučan i tačan. Upozorio je Ameriku da se ne upušta u otvorenu podršku cionistima. Najviše ovih dokumenata je objavljeno u knjigama koje tretiraju historiju kralja Abdul Azīza, naročito u knjizi "Arapski poluotok u vremenu kralja Abdul Azīza", autora Hajruddina ez-Zerkelija. Na samom početku knjige naveden je citat kralja Abdul Azīza koje upućuje predsjedniku Amerike Ruzveltu: "Na problem Palestine neki gledaju samo iz jedne perspektive, to je perspektiva Židova i cionista, dok potpuno zapostavljaju prava Arapa..." (Upućeno 29. 11. 1938.).

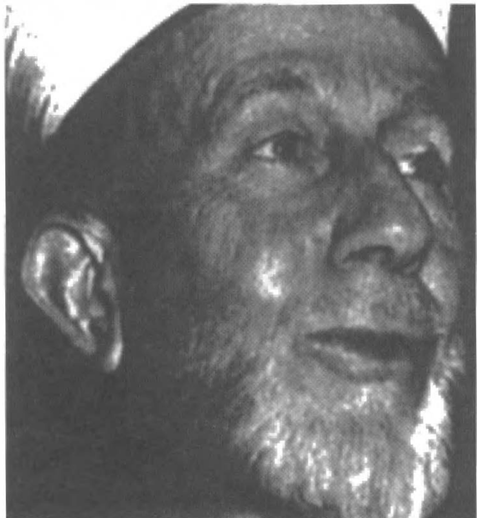
Navodi se sadržaj i nekoliko pisama koje je kralj Abdul Azīz uputio predsjedniku Trūmānu (15. septembra 1946., 1. novembra 1946. i 25. februara 1948.). U posljednjem pismu navodi: "Arapi imaju svoje prirodno pravo na Palestinu hiljadama godina. Židovi su se tu pojavili kao uzurpatori i nasilnici. Uz to, njihova pohlepa i aspiracije nisu vezane samo za Palestinu, nego i za druge susjedne arapske gradove. Neki od tih gradova su i na našoj Svetoj Zemlji. Ovim želim podsjetiti Vaše veličanstvo, da je Engleska vlada ta koja stoji iza Belforovog obećanja, ona je ta koja stoji iza prebacivanja Židova u Palestinu, ona to pomaže i u ovom trenutku...

Kur'ani Kerīm, u koji vjerujemo, za koji živimo i za kojeg ćemo umrijeti, prokleo je Židove. Prokleo ih je i Tevrat i Indžil. Naša je obaveza da njihovu nakanu osujetimo svim raspoloživim sredstvima, životima i kapitalom. Od toga, kod nas, nema odstupanja...

Vaša saradnja s cionistima, kao i neprijateljski stav Vaše vlade prema Arapima, još uvijek nas nisu doveli u poziciju da prekinemo međusobne odnose, da poništimo ugovore s američkim kompanijama, da ukinemo privilegije koje smo odobrili. Obzirom na izneseno, možda će i Sjedinjene Američke Države preispitati svoj stav o palestinskom problemu, da će, umjesto nepravdi, dati podršku pravdi i istini, te da nas neće ekonomski ucjenjivati i ugrožavati."

Rekli su o muftiji Eminu el-Husejnīju

Veliki Islamski učenjak, Ebu el-Hasen en-Nedvī, u svojoj knjizi "Ličnosti i djela", kaže: "Smrt Velikog muftije Palestine, hadži Muhammeda Emina el-Husejnīja, potresla je cijeli islamski svijet. Muslimani širom svijeta imaju pravo da žale za njim, onako kao što članovi jedne porodice tuguju za svojim ocem i svojim odgajateljem. Njegovom smrću muslimani su izgubili svoga najstarijeg vođu i najvećeg mudžāhida, mudžahida koji se borio za Mesdžidi Aksa i Kudusi Šerif. Njegovom smrću zatvorena

Muftija hadži Muhammed Emin el-Huseinī s kraljem Fejsalom

je jedna knjiga džihada, iskrenosti u vjeri i ideji, odanosti principu i cilju. Kako smo bili obradovani kada je, 1933. godine, posjetio Klub uleme u gradu Lukno, zajedno sa svojim prijateljem, profesorom Muhammed Alī 'Ulubetom. Bila je to posjeta Islamskom Univerzitetu. Kasnije sam se s njim susreo u Kairu i Medini el-Munevveri.

Da ti se Uzvišeni Allah smiluje oče Salahuddinov, mudžāhide Palestine, onako kako se smilovao iskrenim i pravim mudžāhidima. Napustio si ovaj svijet, a nije ti se ispunila Ja'kubova želja, nisu se radovale tvoje oči. Otišao si u susret svome Gospodaru užasnut s onim što si vidio u posljednjim danima svoga života. Otišao si svome Gospodaru ranjenoga srca, tužne duše. Otišao si svome Gospodaru razočaran, što je tvoj narod pristao da položi oružje, što se zadovoljio mizernim darovima umjesto povratka, što je prešutio poziciju Mesdžidi el-Aksaa i Kudusi Šerifa. Sada si u okrilju blagodati svoga Gospodara, uživaš za svoj rad i svoj džihad, ne odgovaraš za djela drugih. Kada sam te posjetio u Kairu, (13.05.1951/7.08.1370), govorio si mi o historiji džihada u Palestini, o planovima i prohtjevima Židova, da okupiraju čak i Medinu el-Munevveru, Hajber, stare nastambe Židova.

Pričao si mi o Englezima i njihvoj prljavoj i sramnoj ulozi u svemu tome, o krstaškom duhu u njima, o barbarizmu u njihovim riječima i postupcima. Onako kako Kur'ani Kerīm govori:

“**Mržnja izbija iz njihovih usta, a još je** gore ono što **kriju njihova** srca.” (Alī 'Imran, 118)

Pričao si mi o naivnosti islamskih naroda zbog koje obično budu kažnjeni i prevareni, greškama arapskih zvaničnika pri donošenju za narod sudbonosnih odluka, pričao si o opasnostima cionizma. Govorio si mi o arapskim vladarima, njihovom egoizmu i raskošnom životu, o zločinu koji je Arapska Liga počinila prema Palestini, o embargu oružja narodu Palestine, o predaji palestinskih teritorija Židovima...

Sjećam se, da mu se Allah smiluje, kako je pohvalio imama i šehida Hasana el-Bennāa, “Muslimansku braću” i njihovu pomoć Palestini. Pohvalio je njihovu snagu imana, njihovu hrabrost i entuzijazam, rekavši: “Jedan od njih mogao se suprotstaviti desetinama Židova.”

O muftiji Eminu el-Husejnīju šejh Muhammed Zubejr Eš-Šāvīš, kaže: “Teško mi je naći nekog arapskog vođu kojeg bih mogao uporediti s hadži Eminom, da mu se Allah smiluje. Bio je zdravih i vizionarskih pogleda, nije odustajao od ciljeva za koje se zalagao.

Slušao sam ga više puta kako politički i zrelo razmišlja i govori o Sultānu Abdul Hamīdu, koji nije podlegao prevari i mitu Židova da im dozvoli ostvarenje nacionalne države u Palestini, nego im je uputio historisku poruku:

“Palestina nije moja babovina pa da vam je dam, ona je Islamski Vakuf i pripada cijelom Islamskom Ummetu!”

Zagovarao je da naš politički život treba biti baziran na zdravim, islamskim osnovama, da smo u borbi za Palestinu mnogo toga izgubili upravo zato što smo iz te borbe isključili dimenziju Islama.

Bio je neumoran pregalac na svim poljima: islamskom, arapskom, međunarodnom. Nisu ga mogli slomiti ni starost, ni mnoštvo protivnika i neprijatelja, niti unutarnji nesporazumi i trvenja. Bio je ubijeđen da je rješenje i lijek za sve u onome što je propisao Islam, a to je džihad koji je srž Islama. Zbog toga je podržavao svaku vrstu džihada protiv Židova, za koje je bio ubijeđen da su klica svakoga nereda u svijetu, crv koji nagriza svako društvo. Njih, po mišljenju muftije Emina el-Husejnīja, treba iz korijena istrijebiti, jer, oni su akteri nereda i smutnje na Zemlji stoljećima.

Moja posljednja posjeta muftiji Eminu el-Husejnīju

U zadnjim danima njegovog života posjetio sam ga u Bejrutu zajedno s grupom prijatelja iz Kuvajta, Sirije i Egipta. Bili smo fascinirani držanjem i živahnošću čovjeka u tako poznim godinama. Pun entuzijazma, poput snažnog mladića, raspravljao je o aktuelnim društvenim i političkim pitanjima...

Savjetovao nas je da ne gubimo nadu, da ostanemo vjerni džihadu, da zastavu Islama držimo uspravno i ponosito, da je tako predamo generaciji koja dolazi, dok Uzvišeni Allah ne ispuni svoju odredbu i obećanje. Pobjeda će sigurno doći, ona će pripasti Allahu, Njegovom Poslaniku i vjernicima. Budimo ubijeđeni u Allahovo obećanje, oslonimo se iskreno na Njega, budimo iskreni u našim namjerama jer Uzvišeni Allah čini šta hoće, ali većina ljudi to ne zna.

Allah ga je uzeo u Svoju blizinu 4.07.1974/14.06.1394 u Bejrutu. Ukopan je u šehidsko mezarje u Merdžu. Oplakao ga je cijeli Islamski svijet. Bio je izuzetan vođa, niti jedan pedalj nije odstupio niti popuštao u borbi za prava muslimana i zaštiti njihovih svetinja, posebno kada je u pitanju Palestina. Nije popuštao ni za dlaku, nije dao pedalj muslimanske teritorije, niti je rasprodavao dostojanstvo muslimana, kao što to danas čine robovi novca, položaja i ugleda. Neprijatelji se s njima ponašaju kao sa figurama na šahovskoj ploči. Ni oko koga Židovi nisu dizali prašinu kao oko njega, nikoga nisu mrzili kao njega, ni protiv koga nisu vodili rat kao protiv njega. Britanija je likovala na vijest o njegovoj smrti. Britanska novina "*Tajms*" je svoj članak o smrti muftije Emina el-Husejnīja naslovila: "Umro je neprijatelj cionizma i Britanskog imperijalizma!"

Neka ti se Allah smiluje, oče Salahuddinov, neka te Allah nagradi za čin odbrane Islama i muslimana, njihovih svetinja i dostojanstva.

Anas neka Uzvišeni Allah sastavi sa šehidima i dobrim ljudima. A kako će oni divni drugovi biti!

Hvala Allahu, Stvoritelju Svijetova!

13 – – AHMED MUHAMMED DŽEMĀL

(1924–1933 / 1343–1413)

PISAC I KNJIŽEVNIK

Rođenje i obrazovanje

Rodio se u Mekki el-Mukerremi 1924. (1343) godine. Diplomirao je na Naučnom Saudijskom institutu 1940. (1359) nakon čega je izabran za profesora islamske kulture na Univerzitetu kralj Abdul Azīz u Džeddi. Bilo je to 1967. (1387) godine. Nakon toga je bio predavač na Univerzitetu "Ummul-Kura" u Mekki el-Mukerremi gdje je ostao radeći do kraja života.

Bio je upućen u društvena kretanja, veliki ljubitelj knjige, posebno žanra koji tretira savremenu islamsku propagandu, da'vu, naročito djela imama i šehida Hasana el-Bennāa i šehida Sejjida Kutba...

S imamom Hasanom el-Bennāom prvi put se susreo kod Bejtullaha, da bi nakon tog susreta, kao što ističe profesor Alī Husejn Bandakdžī u svojoj knjizi "Tmine i svijetlo", postali prisni prijatelji. Upravljao je serijalom "Da'vetu el-Hakki" (Poziv na Istinu) koji je izdavala Islamska svjetska Liga u Mekki el-Mukerremi, i bio urednik časopisa "Et-Tedamun el-Islami" (Islamska povezanost) koji je izdavalo Ministarstvo Hadžddža i Vakufa.

Imao sam priliku s njim kontaktirati na mnogobrojnim konferencijama i značajnim skupovima. Jedan od takvih skupova održan je u Madridu prilikom otvaranja Islamskog kulturnog Centra u tom gradu. Tada sam se

uvjerio koliko su ga ljudi cijenili i respektovali. Svojim stalnim radovima bio je prisutan u arapskoj i islamskoj publicistici. Omladina je posebno pratila njegova izlaganja i osvrte. Izabran je za člana Akademije fikhskih znanosti pri Islamskoj Konferenciji u Džeddi.

Moje poznanstvo s njim

S profesorom Ahmed Muhammed Džemalom i njegovim bratom Salih Muhammed Džemālom, upoznao sam se sredinom četrdesetih godina dvadesetog stoljeća, kada sam u oglasu časopisa "El-Ihvanu el-Muslimun" pročitao da je Salih Muhammed Džemāl mutavvif (vođa hadžija – op.prev.) za "Muslimansku braću" iz Egipta. Kada sam prvi put obavio Hadždž, 1955. (1375) godine, posjetio sam biblioteku kojom su rukovodili pomenuta dvojica braće. Primijetio sam da je biblioteka dobro opremljena literaturom o "Muslimanskoj braći", što me, naravno, posebno obradovalo. Iz razgovora koje sam s njima obavio uvjerio sam se da Islamu prilaze kao vjeri, zakonu, sistemu i programu života. Uvjerio sam se također koliko cijene i poštuju islamske vođe, koliko iskreno žele jedinstvo Ummeta, saradnju i slogu među vođama Islama i islamskih pokreta na razini Ummeta. Vidio sam da posebno cijene i vole imama i šehida Hasana el-Bennā kao i njegove učenike i saradnike.

Aktivnosti na naučnom i da'vetskom planu

Bio je jakog pera. Nastojeći dati svoj doprinos u službi Islamu i muslimanima, jednako dobro se snalazio i na svjetovnom i duhovnom polju. Bio je aktivni saučesnik skupova i konferencija, kako unutar Saudijske Arabije, tako i van nje. U svojim nastupima pokušavao je objasniti suštinu Islama i pobiti neistine i laži koje se pokušavaju imputirati Islamu od strane njegovih neprijatelja. Posebno se žestoko suprotstavio vladarima i silnicima koji su vodili pravi rat protiv vođa islamske misli i pokreta. Pored predavanja koje je redovno održavao na Univerzitetu "Ummul-Kura", zapaženi su njegovi nastupi na naučnim institutima i ustanovama širom Saudijske Arabije. Autor je brojnih i značajnih djela na islamske teme. Posebno je ukazivao na značaj vaspitanja i obrazovanja omladine, zbog toga što će ona, kako je tvrdio, svu odgovornost i obaveze preuzeti u svoje ruke. Zato joj trebamo posvetiti još više pažnje, uobzirujući njihovu mladost i godine, te im Islam prezentirati metodom i duhom koji je za njih najprihvatljiviji i

najprivlačniji, jer je Resul, sallallahu alejhi ve sellem, na svoje Ashabe više djelovao savjetom kako prema Islamu ne bi osjetili odbojnost i dosadu. Šta onda da kažemo za današnjeg muslimana, posebno omladinu!!!

Moralne odlike

Profesor Ahmed Muhammed Džemal bio je vedroga duha, osmjeh ga nije napuštao i u najtežim situacijama. U dijalogu je bio taktičan, nije podizao tona, nije se uznosio, nije se izdavao za učenjaka.

Jednostavno bi objasnio zašto određeni stav zastupa, čineći to na mudar i taktičan način. Podjednako bi zainteresovao i onoga ko se slagao s njegovim stavovima, onoga ko je bio u sumnji i dilemama, kao i onoga ko bi mu se suprotstavljao. U debatama je obično bio pobjednik.

Stavovi

Već smo nešto kazali o njegovim stavovima koje je zastupao na islamskim konferencijama i skupovima. Putovao je mnogo, naročito po Islamskom svijetu, ne samo u organizaciji Rabite. Ta putovanja bila su od velike koristi za muslimane koje bi posjećivao, davao im je savjete i materijalno ih pomagao.

Ne mogu zaboraviti njegovu susretljivost kada sam postao član Rabite, ne mogu zaboraviti njegove posjete i svu literaturu koju mi je redovno dostavljao. Nastojao sam, koliko je to bilo u mojoj mogućnosti, uzvratiti na isti način.

Dobro mi je poznato kako su se on i njegov brat ponijeli prilikom pritisaka i udara na vođe da've, na različitim stranama Islamskog svijeta, poznato mi je i to koliko su ih pomagali, i moralno i materijalno.

Znam da je posredovao kod kralja šehida Fajsala ibn Abdul Azīza ʻĀl Saūda da pomogne da'ijama koji su bili u progonima i zatvorima, da pomogne

njihovim porodicama. On i njegov brat bili su ugledne ličnosti u Mekki el-Mukerremi. Njihova smrt bila je veliki gubitak za islamsku da'vu. Oplakali su ih mnogi, kako u Saudijskoj Arabiji tako i van nje.

Sve rečeno, naravno, ne treba da čudi, jer živimo u vremenu kada je malo pomagača i istinskih prijatelja, a premnogo munafika i neprijatelja. U našoj današnjoj raskoši i glamuru mnogo je plagijata, a malo dragog kamenja.

Ma koliko napisao o profesoru Ahmedu Muhammedu Džemalu, ne mogu to učiniti u mjeri koju on zaslužuje. U raznim časopisima i glasilima u Saudijskoj Arabiji dosta je napisano o njegovom džihadu, životu i aktivnostima. Ali, čini mi se da je u tim pisanjima izostavljen jedan vrlo značajan momenat, a to je njegova podrška i pomoć islamskom savremenom Pokretu i njegova veza s članovima toga Pokreta u cijelom Islamskom svijetu.

Pričao mi je profesor Omer et-Telemsāni, generalni sekretar "Muslimanske braće", da mu se Allah smiluje, da ga je svojevremeno u centrali u Kairu posjetio Ahmed Muhammed Džemāl, i da je tom prilikom iskazao spremnost da pomogne Pokret, naročito u Egiptu, gdje je žila kucavica toga Pokreta, odakle se kasnije proširio u cijeli svijet.

Umro je u Aleksandriji 09. decembra 1992./1413., a ukopan u Mekki el-Mukerremi.

O njemu su pisali mnogi, a navest ćemo samo neke:

- Asim Hamdān, "*Ahmed Džemal... i gubitak uleme*"
- Zuhejr Kutbi, "*Ahmed Džemal – čovjek da've i ideje*"
- Muhammed Alī el-Džefri, "*Mekkanski književnik – Ahmed Muhammed Džemāl*"
- Muhsin Bārūm, "*Ahmed Muhammed Džemāl – da'ija, orao, književnik*"
- Muhammed Kutb Abdul Āl, "*Ahmed Muhammed Džemāl kao pjesnik*"

Poznati pjesnik Muhammed Dija 'Es Sābūnī, u jednoj svojoj kasidi nakon smrti Ahmeda Muhammeda Džemala naglašava da je *vijest o njegovoj smrti potresla mnoga srca, da čovjeka pogađaju mnoge nesreće, ali da je najveća nesreća gubitak voljene osobe...*

Zatim navodi da ga *svako oko oplakuje, da je u dunjalučkom životu bio poput svjetiljke...* Završavajući kasidu pjesnik zaključuje, *da nije umro onaj ko iza sebe ostavi djela, da nije umro ko je bio primjeran književnik...*

DJELA

- *Književnost i književnici*
- *Imperijalizam i borba*
- *Islam prije svega*
- *Islamska ekonomija*
- *Ostavljam vam omladinu kao emanet*
- *Islamska historija je još neproučena*
- *Školovanje žene – pojave u sadašnjosti i opasnosti u budućnosti*
- *Džihad u Islamu – stepeni i ciljevi*
- *Koraci na putu da've*
- *Vjera i država*
- *Pažljivo sa skupocijenim posuđem*
- *Sa'd mi je rekao*
- *Omladina, predavanja i susreti*
- *Novinarstvo na pola koplja*
- *Avangarde*
- *Ugovori o osiguranju – podrška i oponiranje*
- *Ideja države u Islamu*
- *U školi Poslanstva*
- *Kur'ani Kerīm: Knjiga čiji se ajeti pomno nižu*
- *Alegorija u Kur'ani Kerīmu*
- *Savremeni događaji iz perspektive Islama*
- *Plemenite žene – svijetski primjeri materinstva*
- *Da vide koristi*
- *Ono što je iza poruka ajeta*
- *Allahova gozba na Zemlji*
- *Šta se dešava u Hidžazu?*
- *Očaj arapske politike*
- *Principi i primjeri*
- *Naše arapsko društvo i kakvo bi trebalo biti*
- *Predavanja iz domena islamske kulture*
- *Odgovornost uleme u Islamu*
- *Sa mufessirima i piscima*

- *Potvore na Islam*
- *Zbog omladine*
- *Od Kašmira do Palestine – opasnost cionizma i krstaštva za Islam*
- *Uloga i značaj sudije muslimana*
- *Ka islamskoj edukaciji*
- *Ka arapskoj otvorenoj politici*
- *Žene i događaji*
- *Naše žene i njihove žene*
- *Doviđenja, o pjesmo*
- *Pitaju te*

Da se Allah smiluje plemenitom bratu, Ahmedu Muhammedu Džemalu, da ga Allah nagradi za dobro koje je učinio za Islam i muslimane, da nas Allah, zajedno s njim, sastavi u društvo vjerovjesnika, pravednika, šehida i dobrih ljudi kojima je Allah milost svoju darovao.

A kako će **oni divni drugovi biti!**

14 – AHMED ENES EL-HIDŽĀDŽĪ

(1920-1973 / 1338-1392)

DOBRI ČOVJEK

Upoznao ga čitajući njegove članke u sedmičnom časopisu "El-Ihvan el-Muslimun", a kasnije sam čitao i neke njegove knjige, koje su se uglavnom odnosile na djela imama Hasana el-Bennāa. Jedna od tih knjiga je "*Revhun ve Rejhan*". (Udobnost i opskrba) koju je poklonio jednom studentu medicine iz Saudijske Arabije, a koji je studirao u Kairu (Džāmi'atu Fuad) 1946. godine. Student se zavo Jūsuf Abdullāh el-Humejdān, koji će kasnije postati zamjenik ministra zdravstva u Saudijskoj Arabiji. Od njega sam uzeo tu knjigu i pročitao je. Primjetio sam da je jako vezan za imama Hasana el-Bennāa i da u potpunosti podržava njegove stavove i metode...

Kada sam, 1949. godine, otišao na studij u Egipat, među ličnostima koje sam najprije želio upoznati bio je upravo Ahmed Enes el-Hidžādžī. Odmah sam primijetio da se stalno druži sa Sejful Islamom, sinom imama Hasana el-Bennāa, bolje reći bili su nerazdvojni. Bio je njegov odgajatelj i nastojao je da lavče što više liči na lava, da sin bude nalik na svoga oca. Inače, El-Hidžādžī je od 1940. godine bio lični sekretar imama Hasana el-Bennāa i to je radio sve do smrti imama. I ja sam održavao prisne odnose s profesprom El- Hidžādžījem i njegovim učenikom Sejful Islam el-Bennāom sve do 1954. godine kada sam završio svoj studij u Kairu. I nakon svega naša veza ostala je jaka, s El-Hidžādžījem do njegove smrti, a sa Sejful Islam el-Bennāom, hvala UzvišenomAllahu, do danas.

Profesor El-Hidžādžī bio je fasciniran imamom Hasanom el-Bennāom, stalno nam je pričao o događajima i detaljima iz njegovog života. Za Imama bi govorio: *"On je obnovitelj i reformator stoljeća. Niko od njegovih savremenika nije bio odlikovan takvim darom vođe, takvim moralom, takvom genijalnošću. Iako je ubijen u četrdeset i drugoj godini, ostavio je takav trag u arapskom i Islamskom svijetu, ali i svijetu u cjelini, da mu niko u tome nije mogao parirati..."* El-Hidžādžī smatra da je i snaga pokreta "Muslimanska braća" neraskidivo vezana za njegovu ličnost. *"Bio je sve za tu Organizaciju, išao je ispred vremena i događaja, nadmašio svoje savremenike, bio ličnost svoga vremena, čovjek Ummeta. Okupatori su bili svjesni njegove veličine i opasnosti koju je predstavljao za imperijalizam. Zato su planirali i izvršiti njegovo ubistvo. Učinili su to gnusno djelo u najprometnijoj ulici Kaira, ulici kraljice Nāzilī, preko svojih sluga i plaćenika. Spriječili su da blagovremeno dođe do bolnice i da mu se ukaže pomoć. Kur'an najbolje govori o razlozima zbog kojih su to učinili: 'A svetili su im se samo zato što su u Allaha, silnoga, i Hvale dostojnog, vjerovali'."* (El-Burūdž, 8.)

El-Hidžādžī, El-'Akīl, Sejful Benna, Talib es-Sāmerrāī

El-Hidžādžī, El-'Akīl, Sejful Benna Talib es-Sāmerrai

Profesor Ahmed Enes el-Hidžadži se odlikovao vojničkim manirima u pravom smislu te riječi, bio je, ne samo dobar organizator, nego i realizator postavljenog zadatka. Islamsko bratsvo kod njega se bazira isključivo na vjeri Islamu - jezičke barijere, boja kože, pripadnost određenoj naciji postaju u bitnom marginalizirani i nakraju se gube.

Saosjećao je sa svakim ko izgovara "La ilahe illallah Muhammedun resulullah", naročito s onima koji rade na planu islamske da've.

Profesor El-Hidžādžī dugo vremena se družio s imamom Hasanom el-Bennāom, koji je u njega imao veliko povjerenje. Povjerio mu je mnoge svoje tajne, kao i odgoj svoga sina Sejful Islama... Benna je, naime, mnogo putovao i bio van Kaira.

Profesor El-Hidžādžī napisao je veliki broj popularnih brošura o Imamu, opisujući njegove osobine vođe, pedagoga, političara. Takve su njegove knjige "Revhun ve Rejhān", "El-Imām", "Čovjek koji je upalio baklju revolucije" i mnoge druge. Ove knjige naročito je čitala omladina u školama, raznim obrazovnim ustanovama i fakultetima. Profesor El-Hidžādžī bio je omiljena ličnost, skroman, želio je dobro svakom čovjeku, nastojao je raditi za dobro svih ljudi.

Dobro se sjećam njegovog odnosa prema nama studentima koji smo u Egipat došli iz inostranstva. Toliko se družio s nama i pomagao nam, da smo se osjećali kao kod kuće u porodučnoj atmfosferi. Živjeli smo u atmosferi istinskog islamskog bratstva, razvijali ljubav prema Uzvišenom Allahu radeći ono čime je On zadovoljan. Vrijeme je prolazilo u ibadetu, učenju, da'vi. Cilj nam je bio što jači kontakt sa studentima iz arapskih i Islamskih zemalja, a takvih je u Egiptu, posebno na El-Azharu, bio veliki broj.

Profesor Ahmed Enes el-Hidžādžī je jedan od istinskih predstavnika škole "Muslimanske braće". Ta škola je zračila snagom i odlučnošću, popularizirala dobro u međuljudskim odnosima, upućivala zalutalog, davala znanje onome ko nije imao znanja, pomagala onome kome je pomoć trebala, suprotstavljala se svakoj tiraniji i sili, otvarala oči Ummetu vodeći ga vjeri, snazi i dostojanstvu.

Program i metod koji je slijedio Ahmed Enes el-Hidžādžī sastojao se u uspostavljanju veza, kako s pojedincima tako i sa širokim slojevima društva, pružajući pomoć onima kojima je potrebna, stalnim upućivanjem na dobro. Ovaj metod je privlačio ljude i urodio je dobrim rezultatima.

Po svome moralu i ponašanju, po svakodnevnim aktivnostima, po svijesti i nazorima bio je istinski predstavnik škole imama Hasana el-Bennāa. Svoju vjernost Šejhu pokazao je i odgojem njegovog sina. Danas je Šejhov sin Sejful Islam zahvalan roditeljima, ali i svome učitelju, odan je svojoj vjeri, ponosno noseći bajrak Islama, nalazi se na putu svoga oca i putu dobrih prethodnika, koji su bili sljedbenici Poslanika, čiji je život i vladanje bio Kur'an.

Plemeniti brat, Sejful Islam, sin Hasana el-Bennā, danas je jedan od zapaženih radnika na islamskom planu, nalazi se na funkciji generalnog sekretara Advokatske komore Egipta. Na ovu funkciju došao je izborom, što je još jedan dokaz da narod ima povjerenje prema ljudima iz redova Pokreta. Istinu je rekao Uzvišeni Allah: ***"Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – nisu ništa izmijenili."*** (El- Ahzāb, 23)

Ahmed Enes el-Hidžādžī umro je u zloglasnom zatvoru "Turre" gdje je bio na izdržavanju kazne zbog, kako rekoše oni koji su ga zatvorili, angažovanja na oživljavanju pokreta "Muslimanska braća". S njim su bili mnogi ugledni članovi Pokreta pa i njegov učenik, Sejful Islam, sin šehida Hasana el-Bennāa.

Da Uzvišeni Allah oprosti i smiluje se nama, našem bratu, profesoru Ahmed Enes el-Hidžādžīju, šehidu Hasanu el-Bennāu.

Da Uzvišeni Allah učvrsti korak Sejful Islamu, u vjeri Islamu, u zemlji Islama.

"A Allah čini šta hoće, ali većina ljudi ne zna." (Jūsuf, 21)

Allah je najveći i Njemu hvala.

Autor sa rektorom El-Azhara, šejhom Džādul-Hakkom u Kairu.

15 – MUHAMMED SALIH OMER

(1930–1970 / 1350–1390)

DA'IJA ŠEHID

Rođenje i obrazovanje

Rođen je 1930. (1350) u gradu Kartumu u Sudanu. Diplomirao je na Pravnom fakultetu (odsjek Šeriatske nauke) Univerziteta u Kartumu 1959. godine. Magistrirao je na Univerzitetu u Londonu i kasnije se zaposlio kao predavač šeriatskih znanosti na Univerzitetu u Kartumu. Jedan od vođa Islamskog pokreta u poznatoj Sudanskoj Revoluciji, oktobra mjeseca 1964. Bio je ministar u Revolucionarnoj vladi 1964. godine. Uzvišeni Allah mu je ukazao počast da bude šehid, ubijen je u borbi za ostrvo “Eba“ u Sudanu 1970. godine za vrijeme diktatorskog režima u Sudanu.

Moje poznanstvo s njim

Prvi put sam se s njim susreo početkom šezdesetih godina u Bejrutu. Prilikom toga susreta analizirali smo prilike u Islamskom svijetu, poziciju vođa Islamskog pokreta, kao i ostalih aktivista koji djeluju na tom polju, obzirom na pritiske i napade kojima su bili izloženi.

To je bilo vrijeme zavjera i otvorenog rata protiv Islama i muslimana. Ujedinili su se u toj nečasnoj akciji različiti “gmizavci”, marionete imperijalizma i domaći izdajnici, mali faraoni. Imali su jedan zajednički cilj – likvidaciju Islamskog pokreta, posebno onih koji stoje na njegovom čelu. Nisu birali sredstva niti metode, bili su svjesni da je jedino taj Pokret prepreka stabilnosti Izraela i njegovoj dominaciji u regionu. Pripremili su džehenemski scenarij, koji je trebao biti daleko žešći od ptrethodna dva, 1948. i 1954. godine. I krenuli su, desetine hiljada mladića našli su se u zatvorima, većinu su mučili, a neke su i objesili.

Islamski svijet je zakoračio u razdoblje mraka, istina i pravda su ušutkani, u akciju su stupili šejtani ljudski i džinski, slijepi miševi u ljudskom obliku, plaćenici, munafici, izjelice dīna i trgovci dīnom. Svi oni su aplaudirali novom faraonu i blagosiljali njegov zločin nad muslimanima, a on je, koristeći svoju moć i poziciju, sredstva informisanja, sve više bjesnio, prijetio i zastrašivao. Svaka priča o Islamu, odlazak u džamiju, nošenje brade, smatralo se prestupom i zločinom. Zakon faraona je sve to sankcionisao. Na udaru nisu bili samo da'je, nego i njihova porodica: majke i očevi, njihove žene i djeca. Pozatvarani su i njihovi simpatizeri pod izgovorom da su porodicama zatvorenika ili šehida ponudili po koji kuruš!

Nakon što su faraoni prevršili mjeru, okupili su se predstavnici Islamskog pokreta iz cijelog arapskog i Islamskog svijeta kako bi dogovorili koordiniranu akciju i oduprli se otvorenom zločinačkom napadu i zločinačkoj koaliciji. Među njima je bio i šehid Muhammed Salih Omer. Bio je predstavnik Islamskog pokreta iz Sudana. On je dijete toga Pokreta, u njemu je rođen i odgojen. Imao je sve potrebne predispozicije: obrazovanje, visoku razinu samosvijesti te vidan smisao i sposobnost za akciju. Još kao student u retoričkoj borbi protiv komunista i njihovih pomagača, iz temelja je rušio njihove postavke i strategiju. Ova beskopromisna borba i upornost urodila je na kraju rezultatom, dokinut je diktatorski režim u Sudanu, uspostavljena je koaliciona Vlada u kojoj je Muhammed Salih Omer bio jedan od ministara. Ali, ne zadugo. Snage imperijalizma su se udružile, izvršile novi vojni udar i ponovo na čelo vlasti postavile jednog od svojih sluga. Ponovo je počeo, odnosno nastavljen, rat protiv Islama i njegovih vođa.

Šehid Muhammed Salih Omer, jedan je od simbola Islamskog pokreta u Sudanu, izabran je na čelo tog Pokreta isključivo voljom naroda, a na toj odgovornoj poziciji ispoljio je vještinu u rukovođenju i komandovanju. Kada je Islamski pokret krajem šezdesetih godina dvadesetog stoljeća osnovao Odred dobrovoljaca koji će se suprotstaviti židovskim provokacijama na granici, kada je organizovao obuku mudžāhida, prijavili su se masovno mladići iz Egipta, Sudana, Sirije, Jordana, Libana, Palestine, Jemena i Iraka. Ovi mladići ušli su u otvoreni sukob sa Židovima, koji su uvidjeli da su njihovi planovi i strategija propali. Naime, Židovi su mislili da će represija na vođe i članove Islamskog pokreta rezultirati njegovim slomom, međutim, rečeni organizovani otpor demantovao takva očekivanja. U ovim sukobima poginuo je veliki broj mladića iz Egipta, Palestine, Sirije, Jemena, dosta ih je ranjeno, ali su Židovima nanijeli težak udarac i velike gubitke. A onda je počelo zlo u Sudanu. Diktatorski vojni režim počeo

je surov obračun sa Islamskim Pokretom. Nisu prezali od rušenja kuća, bombardovanja naselja s muslimanskim življem... U to vrijeme profesor Muhammed Salih Omer bio je na prvim linijama sukoba sa Židovima. Kada je saznao za ove događaje u Sudanu, tražio je od svojih suboraca dozvolu da se sa Sudancima koji su se tu zatekli vrati u Sudan kako bi pomogli narodu u borbi protiv diktature. U tim borbama na ostrvu Eba pao je kao šehid. Profesor Muhammed Salih Omer bio je lijepe naravi, blag i popustljiv u ophođenju sa svojom braćom, odlučan i strog na bojnom polju, iskusan i lukav političar, znao je prodrijeti u političke igre i varke, nije nasijedao slatkim i lažnim obećanjima političara, koje su se čule na sve strane. S druge strane, kao da'ija, bio je veliki vizionar. Težio je internacionalizaciji Islamskog pokreta, mrzio je podjele i granice kada je Pokret u pitanju. Imao sam mnogo susreta s njim, a svakim novim susretom više sam ga volio, svaki novi susret značio je osvjedočenje u jačinu njegovog imana, u dalekovidnost njegovih pogleda. Znam koliko je želio postti šehid boreći se za Palestinu, ali je Uzvišeni Allah odredio da postane šehid u svojoj zemlji, boreći se protiv Allahovih neprijatelja na ostrvu Eba.

Za njega šehid Abdullāh Azzām, u svojoj knjizi "*Islamska da'va – šeriatska dužnost i ljudska nužnost*", kaže: „Mudžahid Muhammed Salih Omer, sudanski vezir, odabrao je da živi u šatoru i bori se za Palestinu. Nastavio je svoj džihad da bi se susreo sa svojim Stvoriteljem kao šehid na ostrvu Eba".

Poznati da'ija, profesor Fethi Jekin, oplakujući ga, kaže:

„Upoznao sam te, o novi šehide, upoznao sam u tebi iskrenost, odvažnost za istinu, upoznao sam oštrinu i dalekovodnost tvoga pogleda, nepokolebljivost u ideji i mišljenju. Tvojom smrću mnogo smo izgubili, a najviše je izgubio Sudan. Bio si islamska nada Sudana, ulijevao si ljudima sigurnost i vjeru u pobjedu Islama. Bio si istinski musliman, da'ija, vojnik i vođa. Danas smo te izgubili u crnoj noći, izgubili smo te kad si nam najpotrebniji, izgubismo te u trenutku kada si mogao najviše pružiti...

Ali, o voljeni šehidu, bit ćeš poput onih koji su te na tom Putu pretekli, bit ćeš baklja i svjetlo na putu velokog islamskog prodora..."

Da se Uzvišeni Allah smiluje našem bratu, šehidu Muhammed Salih Omeru, da nas, zajedno sa njim, Uzvišeni Allah u Svome Džennetu sastavi sa vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

16 – EL-FUDAJL EL-VERTILĀNI

(1904–1959 / 1323–1378)

ODVAŽNI BORAC

Rođenje iobrazovanje

Puno ime mu je Ibrāhīm Mustafa el-Džezāirī el-Fudajl el-Vertilānī. Rodio se u gradu Benī Vertilān na istoku Alžira 06. 02. 1906. godine. Pripada staroj, uglednoj i ulemanskoj porodici. Njegov djed, šejh El-Husejn el-Vertilānī, bio je poznati alim. El-Fudajl el-Vertilāni zapamtio je Kur'an u ranoj mladosti. Prvo znanje iz arapskog jezika i vjerskih disciplina stekao je u rodnom mjestu, a visoko obrazovanje završio je u Kusantīni, gdje mu je učitelj bio šejh Abdul Hamīd ibn Bādīs, jedan od najvećih Islamskih autoriteta dvadesetoga stoljeća. Šejh ibn Baadis je 1931. godine osnovao Udruženje Islamske uleme Alžira koje je El-Fudajla el-Vertilānija delegiralo u Pariz gdje je boravio u periodu 1936. – 1938. godine. Dužnost mu je bila da djeluje među studentima i radnicima, prije svega alžirskog porijekla, nastanjenih u to vrijeme u Francuskoj. Na tom planu osnovao je niz manjih centara u Francuskoj u kojima je dato težište izučavanju arapskog jezika i islamskih znanosti.

U kulturnim klubovima, pored prostora za izučavanje arapskog jezika i osnova vjere, obavezno je bila i prostorija za obavljanje namaza.

Putovanja i kontakti

U Francuskoj je kontaktirao ne samo sa muslimanima iz Alžira, nego sa muslimanima cijelog arapskog i Islamskog svijeta, posebno sa njihovim predstavnicima i poznatim ličnostima, od kojih su najpoznatiji: Šejh

MuhammedAbdullāhDirāz,šejhAbdurrahmānTadž,profesorMuhammed el-Mubarek, profesor Omer Behāuddīn el-Emīrī i mnogi drugi. Ovakav vid aktivnosti nije se sviđao francuskim vlastima niti nacionalističko-terorističkim organizacijama, koje su, na razne načine, vršile pritisak na nosioce islamskog djelovanja. Profesor El-Fudajl el-Vertilāni bio je prvi na udaru terorističke organizacije „Crvena ruka". Nakon saznanja da je njegova likvidacija već pripremljena El-Fudajl napušta Francusku i odlazi u Italiju, a potom u Egipat. Bilo je to 1939. godine. U bijegu iz Francuske mnogo mu je pomogao emir Šekīb Arslān...

U Egiptu je našao plodno tlo za svoje islamsko djelovanje. Ovdje je značajno istaći da je profesora El-Vertilānija, svojom posjetom Egiptu preduhitrio njegov učitelj Ibn Bādīs kada se sastao s najpoznatijom ulemom Egipta, od kojih su najpoznatiji: šejh Muhammed Behit el-Mutīī, u to vrijeme na funkciji Egipatskog muftije i šejh Ebil-Fadl el-Džīzāvī, koji će kasnije postati rektor El-Azhara. Imam Hasan el-Bennā je visoko cijenio šejha Abdul Hamīda ibn Bādīsa i džihad koji je ovaj neumorno vodio. Kada je imam Hasan el-Bennā pokrenuo kulturni časopis nazvao ga je „Eš-Šihāb" iz razloga što je u Alžiru izlazio časopis s istim nazivom. Ova kulturna veza između dva pokreta bila je osnovni razlog El-Fudajlovog približavanja i povezivanja sa "Muslimanskom braćom". Kasnije je postao jedan od utjecajnih članova ovoga Pokreta. Poznato je da je El-Vertilāni u centrali organizacije "Muslimanska braća" u Kairu bio, u odsustvu Imama, prvi koji ga je zamjenjivao i održavao planirana predavanja.

Džihad i aktivnosti

El-Fudajl el-Vertilāni učestvovao je u osnivanju niza dobrotvornih i političkih asocijacija: Vrhovni Komitet za odbranu Alžira, zatim 1942. godine osniva Udruženje građana Alžira, a 1944. godine Front za odbranu Sjeverne Afrike. Bio je i generalni sekretar ove asocijacije, a njeni članovi su bili: šejh Muhammed el-Hudr Husejn, Hafid el-Emir Abdul Kādir el-Džezāiri, El-Emir Abdul Kerīm el-Hitābī el-Magrebī.

Značajno je naglasiti da je aktivno učestvovao u organizaciji podizanja revolucije u Jemenu, 1948. godine. Ne znam otkuda krenuti i kako na najbolji mogući način predstaviti ovu, uistinu, veliku ličnost: vješt vpolitičar, izuzetno hrabar borac, strpljivmudžāhid... Ljudi su bili zapanjeni činjenicom da se kod jednoga čovjeka može naći toliko dobrih sklonosti. Bilo je naprosto nemoguće odvratiti ga od cilja i principa u koja je vjerovao, a njegov

cilj je bio oslobađanje svih islamskih naroda od kolonijalističkog jarma, te uspostave Islama kao sistema u svim domenima života. Iako je bio Alžirac svojim rođenjem i porijeklom, njegov džihad nije bio vezan isključivo za Alžir, naprotiv, svim svojim bićem borio se za sve muslimane svijeta. Njegov džihad bio je Allahov Put, a cilj – pobjeda Allahove riječi na Zemlji.

Njegova uloga u Jemenu

Zajedno sa svojim prijateljem, Egipćaninom Abdul Hakīm 'Ābidīnom, El-Fudajl el-Vertilāni dao je veliki doprinos revoluciji u Jemenu. Bio je na strani onih koji su se borili protiv nepravde i nastojali u Jemenu ostvariti život i sistem dostojan čovjeka. Slično se odnosio po pitanju Palestine. Nije štedio Židove i njihove satelite. Naravno, njegovo najveće angažovanje bilo je u Alžiru, gdje se, sa svojom braćom, herojski suprotstavio francuskom kolonijalizmu.

Veza s "Muslimanskom braćom"

Veliki alim, profesor Muhammed Abdul Halīm, u svojoj knjizi *„Muslimanska braća – događaji koji su krojili historiju"*, govoreći o Vertilānīju, piše: "El-Fudajl el-Vertilāni bio je jedan od mladića iz Alžira, koji je, poput mnogih, zbog svog islamskog djelovanja bio protjeran iz Francuske. Pobjegao je u Egipat gdje je uspostavio vezu sa "Muslimanskom braćom". Mnogo je vremena provodio u centrali Pokreta, što ne treba da čudi, jer to je bilo mjesto iz kojeg je potjecala svaka ideja i akcija pobune i oslobođenja kolonijalnog prisustva u Islamskom svijetu. Bio je jako bistar i oštrouman, mnogo se kretao i vješto je dolazio do informacija. Nikada u prvi plan nije isticao Alžir, iz kojeg je porijeklom, nego Islamski svijet, za koji je uvijek govorio da je nedjeljiv i da je to jedan organizam. Čini mi se da je El-Fudajl el-Vertilāni prvi otišao u Jemen da bi se borio na strani islamskih revolucionara. Za povod svoga dolaska u Jemen naveo je otvaranje preduzeća, kako ga neprijatelji Revolucije ne bi odmah u startu uhapsili... Mislim da je on otišao prvi, a što se tiče profesora Abdul Hakīma, po mojim saznanjima, on je u Jemen otišao poslije Revolucije, kojom je sa vlasti zbačen imam Jahja."

Profesor El-Fudajl el-Vertilāni svakako je jedna sjajna zvijezda na nebu islamske da've savremenog doba. Upoznao sam ga i prije nego sam se s njim susreo, prateći njegove aktivnosti na različitim poljima. Kada sam ga, Allahovom voljom, početkom pedesetih godina susreo u Egiptu,

uvjerio sam se da je veći čovjek nego što sam mogao i zamisliti. Uzvišeni Allah ga je obdario znanjem, oštroumnošću, inteligencijom, iskustvom. Odlikovao se metodičnošću u polemici i dijalogu, odvažnošću i upornošću kada treba stići do Istine, blagošću i rječitošću u govoru. Ovakve karakteristike mogu krasiti samo ličnost jakog imana i čiste savjesti.

Kada ovako govorim o ovom čovjeku to nije pretjerivanje. El-Fudajl el-Vertilānī je izuzetna islamska ličnost. Kada je trebalo ostvariti cilj koji je u interesu Islama i muslimana, kod njega nije bilo kolebanja niti straha.

El-Fudajl el-Vertilāni do imama Hasana el-Bennāa. Na slici se vidi još i dr.Mustafa es-Sibāī, dr. Humejs Hamīde i Allāl el-Fāsi.

Pohvale iz Jemena

Poznati pravnik i historičar Abdullāh Eš-Šemāhī, u svojoj knjizi „*Jemen – čovjek i civilizacija*", govoreći o svom poznanstvu sa imamom Hasanom el-Bennāom i El-Fudajl el-Vertilānijem, kaže:

“S imamom Hasanom el-Bennāom sam se susreo na Hadždžu, družili smo se na Mini u Mekki i Medini, analizirali situaciju u svijetu i u kontekstu toga poziciju Islamskog svijeta. Izložio sam mu situaciju u Jemenu, dogovorili smo saradnju “Muslimanske braće” s organizacijama islamske orjentacije iz Jemena. Imam el-Bennā je održao svoje obećanje.

Odmah je u časopisu “Muslimanske braće” podržao Revoluciju u Jemenu, a potom je u Jemen, preko Adena, uputio profesora El-Fudajl el-Vertilānija sa saradnicima. Svojim dolaskom u Aden profesor El-Vertilāni počinje sa živim aktivnostima i vrši jak utjecaj na rukovodstvo i članove stranke “Hizbul Ahrār” (Stranka slobodnih). Plamen revolucije počeo se prenositi i na druge gradove u Jemenu. U Te'izu se El-Vertilāni susreo sa pravnikom Abdurrahmān el-Irjānijem, sa gospodinom Zejdom el-Mevšekījem, gospodinom Ahmedom Eš-Šāmījem i drugim uglednim ličnostima. Posebno je značajna veza između El-Vertilānija i Ahmeda eš-Šāmīja. Mnogo su se družili i zajednički nastupali u raznim mjestima. U San'i su El-Vertilāniju, pored Ahmeda eš-Šāmīja, pomagali, egipatski historičar Ahmed Fahrī i gospodin Husejn el-Kebsī. Održavali su predavanja i javne tribine u školama, džamijama i drugim javnim mjestima. Ideje revolucije naročito su prihvatali oficiri i omladina, posebno u srednjim školama i višim školskim ustanovama.

Profesor Husejn el-Mukbelī u svojim “*Sjećanjima*”, kaže: “...U San'u je 1947. godine stigao profesor El-Fudajl el-Vertilāni, porijeklom Alžirac, član pokreta “Muslimanska braća”, govornik kome ravnog nema. Imao je poglede na Islam poput šejha Saliha el-Makbelā, autora djela „*Visoko znanje i odgovor prethodnicima*“, on je u jednom smislu nasljednik Džemaluddīna el-Afgānīje i šejha Muhammeda Abduhua iz Egipta. Ima oko četrdeset godina, a u Jemen je došao u filijalu egipatske kompanije *Muhammed Sālim* koja se bavi kopnenim prevozom.

Dio naše braće i inteligencije koji su se nalazili u Egiptu, na čelu sa šejhom šehidom Muhammedom Salih el-Mismerijem, bili su u jakoj vezi sa “Muslimanskom braćom”. Ova organizacija, koju je predvodio šejh Hasan el-Bennā, težila je korjenitim promjenama u arapskom svijetu. Zagovarali su islamsko zdravo rukovodstvo i islamski osviještenu mladost.

Profesor El-Fudajl el-Vertilāni imao je taktičan nastup. Osvojio je omladinu Jemena i motivisao ih za Revoluciju. Nastojao sam sa profesorom El-Vertilānijem razgovarati nasamo, u četiri oka, ne samo da ga slušam u džamijama i na javnim skupovima. Uspio sam dogovoriti susret u njegovom stanu. Rekao mi je, između ostalog: “...Mi, muslimani svih meridijana imamo populaciju koja broji milione, ali, kažem ti”, a to je posebno naglasio, “imamo islamska imena, a u biti mi još nismo muslimani...”

Gospodin Ahmed ibn Muhammed ibn Abdullāh el-Vezīr, u svojoj knjizi “*Život emira Alī ibn Abdullāh el-Vezīra, kako sam čuo i vidio*”, kaže:

"*Muslimanska braća*, sa svojim čelnikom Hasan el-Bennāom, nastojali su Jemen izvući iz blokade i izolacije kojoj je ova zemlja bila izložena. Činili su sve kako bi se narod Jemena oslobodio neznanja, siromaštva i bijede. Imam Hasan el-Bennā je vodio korespondenciju sa imamom Jahjaom, savjetovao ga je i upućivao, želio je s njim i direktan susret, ponudio svu pomoć koju "Muslimanska braća" mogu pružiti, s ciljem da se u Jemenu osnuje Islamska država, ali sudbina i okolnosti to ne dozvoliše. U Jemenu je bilo previše neznanja, nazadnosti i isključivosti da bi se u takvoj klimi uspostavila Islamska država. Sam imam Jahja nije želio osvješćenje svoga naroda, jer bi to vodilo kraju njegovog sistema i vlasti...

Zato je dolazak brata Abdullāh ibn Alī el-Vezīra i velikog mudžāhida El-Fudajl el-Vertilānija bio od velikog značaja za ukupnu situaciju u Jemenu. Njihovim dolaskom ideja Pokreta i reforme je naglo pokrenuta. El-Fudajl el-Vertilāni bio je daroviti govornik. Svojim nastupima zapalio je i pokrenuo učmale narodne mase. Za svoje nastupe, pored Džume, koristio je i druge prigode, a naročito je kontaktirao s poznatim i utjecajnim ličnostima."

Profesor Ahmed ibn Muhammed eš-Šāmī, u svojim sjećanjima "*Vjetrovi promjene u Jemenu*", kaže:

"Po mom dubokom uvjerenju, alžirski mudžāhid El-Fudejl el-Vertilāni preokrenuo je tok historiskih događaja u Jemenu u četrnaestom stoljeću po Hidžri. Kada je svojom nogom kročio na tlo Jemena, kao da je točak historije pokrenuo u novom pravcu, jer, poznato je da se Revolucija 1948/1367. desila najviše njegovom zaslugom. Tačno, i prije njegovog dolaska u političkom životu Jemena postojala je opozicija, ali njena razjedinjenost u političkim stavovima nije mogla ugroziti vladaju strukturu. Bio je veliki broj pohlepnih opzicionara s naglašenom golom željom za preuzimanje vlasti radi same vlasti, što nije ostavljalo prostora za postizanje jedinstva oko rješavanja egzistencijalnih i vjerskih pitanja. Tako razjedinjeni, opozicionari su nerijetko radili o glavi jedni drugima... Kada je došao El-Fudajl el-Vertilāni uradio je ono što nije uradio niko prije njega – uspio je ujediniti tu i takvu opziciju. Okupio ih je i ujedinio kroz Ustav domovine koji je tim različitim strujama garantovao ostvarenje cilja, ali ne na štetu jednih protiv drugih.

Ja mislim da je upravo El-Fudajl el-Vertilānī uspio ubijediti predsjednika Džemala el-Džumejla da oformi stranku oficira Armije koja je podržala Ustav. Uspio je steći povjerenje El-Mušikija i Eš-Šāmīja koji su, zajedno sa Ez-Zubejrijem i Nu'mānom, pomagali izradu i usvajanje Ustava države.

El-Fudajl je privolio šejhove, ulemu, vođe, trgovce, oficire, intelektualce, da prihvate i priznaju Abdullāh el-Vezīra kao zakonitog imama Revolucije. Da nije bilo djelovanja El-Vertilānija, vjerovatno se nikada ne bi postiglo jedinstvo ovako različitih društvenih slojeva u Jemenu. Zato je on, po mome osobnom sudu, idejni tvorac Revolucije 1948./1367. godine."

Profesor Ahmed Muhammed eš-Šāmī u svojoj knjizi nastavlja obrazlagati ove događaje, pa kaže: "Istinski kreatori Ustava jemenske Revolucije su veliki učenjak iz Alžira, El-Fudajl el-Vertilāni i vođa "Muslimanske braće" iz Egipta, imam i šehid Hasan el-Bennā. Pomenuti islamski reformatori i nesumnjivi geniji, u svom radu, bili su rukovođeni isključivo porukama Kur'ana. Bili su oslobođeni svakog nacionalnog, regionalnog ili mezhebskog naboja i djelovanja.

Profesor El-Fudajl el-Vertilāni poznavao je islamske discipline, prije svega Kur'an, Sunnet i Fikh, a i svoje ponašanje uspio je uskladiti s rečenim znanjem – ponašao se onako kako se prije njega ponašao imam Zejd ibn Alī, koji nikada nije bio Zejdija (umjerena frakcija Šija – op.prev.), nego je bio "Hanīfen muslima" – pravi vjernik. Na istom putu bili su i El-Bennā i El-Vertilāni poslije njega. Treba uvijek istaći da je El-Fudajl el-Vertilāni ujedinio slobodne snage, kako unutar tako i van Jemena, te da je pomirio zavađene i razjedinjene frakcije. Poznati pjesnik iz Jemena, El-Kādī Muhammed Mahmūd ez-Zubejri, ovako ga je opisao: "Ne mislim da u Islamskom svijetu postoji ličnost koja je znanjem, odanošću i sposobnošću, nadmašila El-Fudajl el-Vertilānija."

Uloga uleme u Alžiru

Islamski Alžir je zemlja hrabrih, zemlja koja je dala velike žrtve, natopljena krvlju prolivenom za Islam, za odbranu islamske teritorije, zemlja koja se dugo suprotstavljala imperijalizmu, dala stotine hiljada šehida. Zemlja koja je ponosna na svoje sinove i junake, svoje šehide, ponosna je i na jednog od najboljih, el-Fudajl el-Vertilānija, koji je poput svjetiljke na čelu pripadnika Ummeta u Alžiru. Krasile su ga karakteristike koje je teško naći kod običnih ljudi, jer, ljudi su poput deve – stotinu deva, ali među njima ne možeš odabrati ni jednu dobru jahalicu...

Udruženje Islamske uleme Alžira, je organizacija, koja je, uz Allahovu pomoć, iznjedrila ove velike i zaslužne ljude. Uloga ove institucije, kako u samom Alžiru tako i van njega, ne smije se zaboraviti.

Kazat ćemo nešto o ulozi ove organizacije u Egiptu. Sjedište organizacije, predvođene El-Ibrāhīmījem i El-Vertilānijem, bilo je istinski izvor informacija o Alžiru i Islamskom svijetu. S tog izvora p(r)ozivan je Islamski svijet, a i svijet u cjelini, da stane iza pravedne borbe Alžira za vlastitu samostalnost, odašiljana su uputstva da'ijama i vladarima širom arapskog i Islamskog svijeta, kako da se suprotstave imperijalizmu, čiji je osnovni cilj uništenje Islama kao vjere, uništenje muslimana kao naroda, i okupacija i osvajanje teritorije gdje žive muslimani.

Reformatori, šejh El-Bešīr el-Ibrāhīmī i El- Fudajl el-Vertilāni, uspjeli su dobiti podršku arapskih i Islamskih zemalja, čak i nekih vladara, tako da je problem Alžira postavljen u fokus, i u džamijama i konferencijskim salama, na debatama...

Ljudi su počeli izdvajati svoj imetak za pomoć džihadu u Alžiru, nisu žalili niti škrtarili. Arapskim i Islamskim svijetom zatalasale su se demonstracije i protesti u znak podrške Alžiru u borbi protiv izrabljivača iz Francuske. U svakoj džamiji, školi, ustanovi, kući, bila je samo jedna tema – Alžir i pomoć Islamskom Alžiru. Novine i časopisi preplavljeni su informacijama o džihadu u Alžiru.

Uloga El-Ibrāhīmīja i el-Vertilānija ostat će svijetlim slovima registrovana u historiji Alžira. Molimo Uzvišenog Allaha da im njihova dobra djela vrednuje na Svome Mīzanu na sudnjem Danu.

Izlaganje opasnostima

Tokom svoga džihada El-Vertilāni je bio izložen mnogim i stalnim opasnostima, njegova krv bila je stalno tražena od strane Francuza. Nekoliko puta je bio i uhapšen, ali, Allahovim proviđenjem, uspijevao se izvući iz tih zamki. Zahvaljujući naporima i vezama imama Hasana el-Bennāa, prilikom događaja 1948. godine, el-Vertilāni je oslobođen, zajedno sa svojim prijateljem Emīnom Ismā'īlom.

Nakon neuspjeha revolucije, "Ed-Dustūr" u Jemenu, El-Fudajl el-Vertilāni je osuđen na smrt vješanjem. Tražen je, ali on se pet godina uspješno skirivao po raznim zemljama Evrope...

U Švicarskoj se susreo sa šejhom El-Ibrāhīmījem, predsjednikom Udruženja Islamske uleme Alžira, i njegovim zamjenikom, Muhammed el-Arebijem et-Tibsijem. Libanski premijer, Rijād es-Sulh, dao je el-Vertilāniju utočište u Libanu, ali pod uvjetom da to bude tajna.

Povratak u Egipat

Kada su slobodni oficiri, na čelu sa general-majorom Muhammed Nedžībom, zbacili s vlasti kralja Faruka, El-Vertilāni se vratio u Egipat. Dočekan je s oduševljenjem, kako od strane uleme, tako i od strane političara. U časopisu "Ed-Da've" (Propaganda), broj 87, objavljen je njegov intervju. Veliki islamski književnik i pjesnik, Ali Ahmed Bākir, u stihovima mu je izrazio dobrodošlicu u kojoj između ostalog kaže:

Fudajle, Egipat te dočekuje i slavi. Uživaj, o hrabri!
Došla je noć, a ti nemaš porodice niti domovine.
Rađa se dan, a ti nemaš puta niti destinacije.
Nisi napravio grijeh niti prestup da ti se sudi
ali, takva je sudbina heroja.
Kada fesad i nered ovladaju nekim gradom
Onda su zločinci u njemu poslanici.

Odlazak u Liban

Nakon smjene Muhammeda Nedžība i dolaska na vlast Abdun Nāsira dolazi težak trenutak za "Muslimansku braću", mnogi su pozatvarani a šest ih je osuđeno na smrt vješanjem. Kazne su izvršene. El-Fudajl el-Vertilāni je napao Abdun Nāsira zbog toga čina. Uradio je to u Mekki gdje je obavljao Hadždž. Po povratku u Egipat, zajedno sa svojim prijateljem Eš-Šazili el-Mekkījem, sproveden je u vojni zatvor. Nakon izlaska iz zatvora pritisci i prijetnje nisu prestajali. Kada je dobio sigurnu informaciju da obavještajne egipatske službe planiraju likvidaciju i njega i njegovog profesora, šejha El-Besir el-Ibrāhīmīja, odlučio je napustiti Kairo i otići u Liban. Bilo je to 1955. godine.

Nastavak džihada

Kada je 01.11.1954. godine buknula alžirska Revolucija, El-Fudajl el-Vertilāni je samo dva dana kasnije napisao članak pod naslovom "Revolucionarima – sinovima Alžira: danas, smrt ili život", a 15.11.1954. godine, zajedno sa šejhom El-Ibrāhīmijem, objavljuje proglas u kojem poručuju: "Allahom vas zaklinjemo, ne odustupajte!"

Dao je svoj udio u osnivanju organizacije "Front za oslobođenje Alžira" u koju je ušao El-Besir el-Ibrāhīmi, zatim članovi ranije oformljene stranke

"Front oslobođenja domovine", među kojima su najpoznatiji bili: Ahmed ibn Bīla, Husejn Ājet Ahmed, Muhammed Hajdar, eš-Šāzili Mekki, Husejn Lehūl, Abdurrahmān Kejvān, Ahmed Bejūd, i mnogi drugi. Neki od spomenutih pripadali su i drugim strankama u Alžiru.

Smrt

Borio se do samoga trenutka svoje smrti. Umro je 12. 03. 1959. godine u bolnici u Ankari. Ostavio je oporuku da se ukopa u rodnom Alžiru, ali politička klika koja je došla na vlast nakon Revolucije nije to dozvolila. Njegovo mrtvo tijelo nekoliko dana bilo je na brodu, i kada se ni jedna arapske zemlja nije odvažila da ga preuzme, to je učinila Turska. Tek prije nekoliko godina njegovi zemni ostaci preneseni su u njegovo rodno mjesto u Alžiru.

Da se Uzvišeni Allah smiluje profesoru El-Fudajl el-Vertilāniju, a da Alžiru, preko njegovih sinova, i savremenog Islamskog Pokreta, povrati islamski život.

Hvala Allahu, Stvoritelju svijetova!

O muslimani!

Objavljen je Šeriat, uspostavljen je Ummet, formirana je (Islamska) država na šeriatskim osnovama. Svaki čovjek u toj državi imao je potpuna prava, tako da je zaslužila da se za nju kaže: "Hajru ummetin uhrižet linnāsi" – Najbolji narod od svih koji se ikada pojavio.

Da ostvarite takvu državu, za koju imate dokaz i primjer, danas vam treba samo čvrsta volja i odlučnost.

Da li ste spremni to uraditi?

Hasan el-Bennā

17 – OMER BEHĀUDDĪN EL-EMĪRĪ (EBUL BERRĀ')

(1914-1992 / 1339-1412)

Rođenje i obrazovanje

Rođen je u Halepu, u Siriji 1914/1339. godine, u vjerski orijentiranoj porodici.

Osnovno obrazovanje stekao je od svojih roditelja, zavolio ih i posvetio im svoje prve stihove.

U Halepu je završio srednju školu, a onda je otišao u Francusku i na Sorboni studirao književnost i filozofiju. Po povratku u Siriju na Univerzitetu u Damasku upisao je pravo. Nakon završetka studija bavi se advokatskim poslom.

Baveći se advokaturom prihvatao je samo parnice u kojima je branio istinu i Šeriat. Kao advokat i sudija učestvovao je na brojnim konferencijama i seminarima gdje je stekao veliki ugled i simpatije. Bio je sirijski ambasador, prvo u Pakistanu 1950., a zatim u Saudijskoj Arabiji 1954. godine.

Kasnije je dobio poziv iz Maroka sa Univerziteta Muhammed Peti iz Fesa, gdje je na Pedagoškom fakultetu predavao na predmetu Islamska civilizacija. Potom je u Rabatu u "Daru el-Hadisi el-Husejniije" držao katedru predmeta "Islam i savremeni trendovi". Predavao je i na Univerzitetu El-Karavejn na odsjeku Islamskih znanosti, kao i odsjeku priprema za doktorske disertacije.

Bio je nadaren i istaknut pjesnik. Poezijom se počeo baviti u devetoj godini života, a prvu zbirku svojih pjesama (Dīvān) objavio je u osamnaestoj godini.

Preokupacije

Preokupacija mu je bila Palestina, kojoj je posvetio poseban dīvān svojih pjesama. Bio je u Kudsu u redovima "Vojske spasa" 1948. godine, pratio događaje oko Revolucije u Alžiru, nastanka države Pakistan, pratio dešavanja u Maroku... Bio je saučesnik značajnih konferencija i manifestacija širom arapskog i Islamskog svijeta. Mnogo je ljubavi i vremena posvetio porodici, što se najbolje očituje u stihovima posvećenim svojim sinovima.

Arapsku biblioteku obogatio je svojim zbirkama pjesama, odnosno divanima, a navest ćemo samo neke: „*Sa Allahom*", „*Otac*", „*Spektar boja*", „*Iz objave Palestine*", „*Radost i obasjavanje*", „*Poema o pobjedi*", „*Poema o džihadu*", „*El-'Aksa i najveća pobjeda*", „*Srce i Gospodar*", „*Mirisi Dženneta*", „*Boje festivala*", „*Moja majko*", „*Bujne bašče*", „*Sveti marš*", „*Ezan Kur'ana*", „*Sa El-Kādī ez-Zubejrom*", „*Kćerke Magreba*", „*Tajne Muhammedove*", „*Kamenje od gline*".

Najpoznatija prozna djela:

- *Islam u civilizaciskoj areni*
- *U prostranstvima Kur'ana*
- *Poimanje civilizacije*
- *Civilizaciske specifičnosti u Islamu*
- *Savremeno shvatanje civilizacije*
- *Islam u svijetu poimanja civilizacije*
- *Arabizam i Islam*
- *Dva susreta u Tandži*
- *Stranice i mirisi*
- *Islamsko društvo i savremena kretanja*
- *Islamski Ummet i njegova težnja ka središnjoj poziciji*
- *Majka Knjige*
- *Poraz i jutro*

Navodimo izbor iz njegove poezije:

U kasidi „*Salat*" (Namaz) opisuje doživljaj u namazu, svoj odnos prema Uzvišenom Allahu, nužnost da tijelom i dušom padne na sedždu Svevišnjem. U kasidi „*Subhane rabbijel e'ala*" (*Uzvišen si, moj Gospodaru*) govori o

Omer Behāuddīn el-Emīrī sa Abdullāh el-Alī el-Mutavvom (predsjednikom Udruženja za reformu društva) u Kuvajtu.

svom osjećanju dok je na sedždi. Na kraju postavlja pitanje: na koji će se način čovjek, satkan od zemlje i blata, uzdići u Allahov bezgranični nebeski prostor?!

U kasidi „*El-Ka'betu*" (*Kjaba*) govori o Bejtullahu kao simbolu muslimana. Objašnjava da vrijednost i značaj Bejtullaha nije u kamenju od kojeg je sagrađen, da blizina Uzvišenog Allaha nije vezana za dodir njenih zastora, nego da je veličina Bejtullaha u tome što zbližava muslimane cijelog svijeta, te što ih u tome jedinstvu održava.

U kasidi „*Siletun*" (*Dodir*) govori o Hadžerul Esvedu. Kako kaže pjesnik, poljubio je Hadžerul Esved svojim usnama, ali više ga je poljubio svojim bićem i srcem. On je svjestan da ljubi ono što taj Kamen simbolizira.

Dr. Jūsuf el-Karadavi nije skrivao svoje oduševljenje kada je pročitao pjesmu „*Sa Allahom*" koju je napisao el-Emīrī. U zanosu je zapisao:

Zbirka pjesama „*Sa Allahom*" uistinu je poput skrušene molitve, to je himna Allahova, flauta Davudova. Ova pjesma kao da uranja u nebeska prostranstva, utapa se u dubinu duše, osvaja kompletan prostor.

U pjesmi se prisutnost Uzvišenog Allha manifestuje na svakom mjestu, u svakom trentku.

O ovoj kasidi svoj sud su dali mnogi pjesnici i književnici, da'ije i mislioci. Svi su izrazili svoje oduševljenje. Izdvojit ćemo mišljenje profesora El-Akkāda, koji je autoru kaside, el-Emīrīju, poslao pismo zahvalnosti u kojem kaže:

"Vaš dīvān *Sa Allahom*, koji je nalik učenju i molitvi, usrećuje čitaoca. Usrećuje ga jačinom izraza i iskrenošću imana. Većinu pjesama u Divanu sam pročitao, ostatak ću pročitati kasnije. Pročitat ću sve ponovo, jer, to je dova koja uvjek nešto novo nudi, bez da se samo ponavlja.

Ne shvatite ovo kao pohvalu, jer, nagradu koju ćete imati od Allaha, mnogo je korisnija od svih pohvala. Ja vam zahvaljujem na ovom djelu. Selamim Vas i molim Allaha da Vas nagradi."

Abbas Mahmūd el-Akkād 04. 02. 1960.

Dr. Jūsuf el-Karadāvī nastavlja dalje, pa kaže: "Pored imanskih i ljudskih elemenata, koje karakterišu El-Emīrījevu pjesmu, treba apostrofirati elemenat džihada kojim ona obiluje. Rekao bih da je to ključna poruka. Pogledajte, pitanje Kudusi Šerifa, Palestine, Isra' i Mi'radža...

Na ovu temu izdao je nekoliko zbirki, npr. „*Poema o džihadu*", „*Iz objave Palestine*", „*Kamenje od gline*"...

Pa ako neki pjesnici daju značaj zemlji, „blatu ustajalom", El-Emīrī se svojom poezijom usmjerio ka nebu. Njegov duh, za razliku od mnogih, oslobodio se okova materije i uspio izaći iz toga željeznog kafeza. To je mogao zahvaljujući imanu koji mu je Uzvišeni Allah podario. Taj iman je izvor duhovne svjetlosti koja karakteriše njegove stihove."

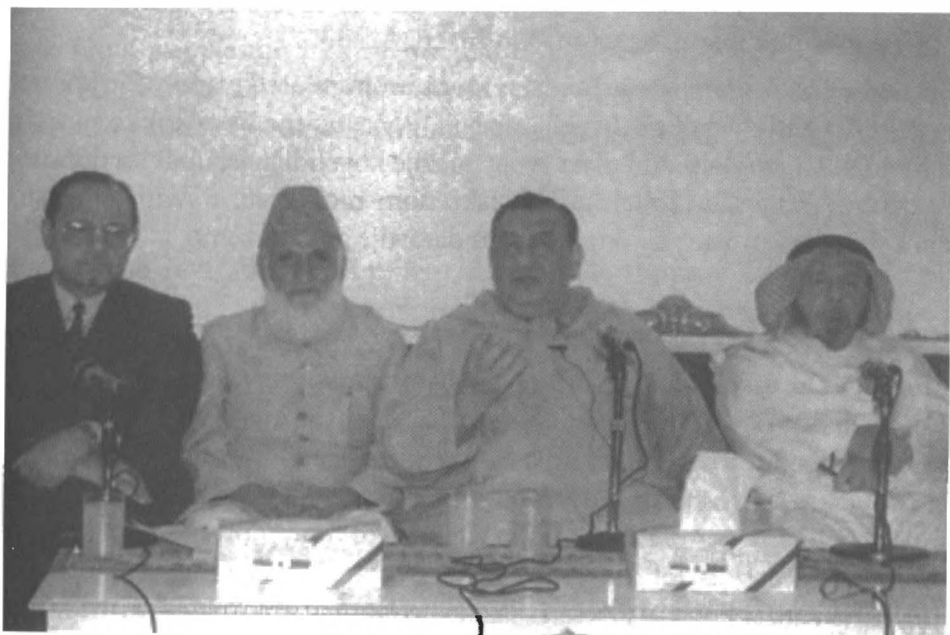
Moje poznanstvo s njim i uputstva koja nam je davao

Upoznao sam ga početkom pedesetih godina dvadesetoga stoljeća prilikom njegove posjete Egiptu. Tada je bio siriski ambasador u Pakistanu. Slušao sam nekoliko njegovih predavanja u kojima se obratio studentima na temu rada i aktivnosti na polju Islama. Sjećam se, posebno je naglašavao da je zavjera protiv Islama i muslimana ogromna, da u toj zavjeri učestvuju udruženi krstaši, cionisti, komunisti, ateisti, imperijalisti sa svojim pomoćnicima i slugama. Svi oni, na svoj način, imaju svoje ciljeve i interese

protiv Islama. Front protiv Islama i muslimana je kompaktan i ujedinjen. S druge strane, muslimani su se razjedinili po različitim osnovama, rade jedni protiv drugih, pozivaju u pomoć svoje neprijatelje da im pomognu u borbi jednih protiv drugih. Zbog toga smo izgubili Hilafet i Palestinu. Osim toga, muslimani su, u odnosu na svoje neprijatelje, na naučnom i ekonomskom planu, u podređenoj poziciji. Ne prate civilizaciski progres i napredak. Neki vladari u arapskom i Islamskom svijetu odali su se sve više raskoši i uživanju, omladina sve više nalazi smisao života u udovoljavanju strastima i oponašanju Zapada, i to uglavnom u onome što je štetno, zapostavljajući ono što je korisno: nauka, tehnološki progres i sl.

Upozorio nas je na odgovornost i rekao: "Vi ste nada i budućnost Islama i Ummeta, osposobite se svim sferama korisnih znanosti, uskladite svoje ponašanje s moralnim kodeksom Islama, prihvatite se historiske zadaće, a to je povratak Ummeta Islamu i njegovoj slavnoj prošlosti, te njegova praktična primjena u stvarnosti."

Posebno je pohvalno govorio o pokretu "Muslimanska braća" i njenom osnivaču Hasanu el-Bennāu. Istakao je da taj Pokret raspolaže kvalitetima i predispozicijama kojima će se Ummet izdići nakon posrnuća, osloboditi se imperijalističkog jarma i njegove dominacije...

S desna: Adnan en-Nahvi, Omer Behāuddīn el-Emīrī, Halil el-Hāmidī, Abdul Kuddūs ebu Salih.

Ovaj Pokret je već uspio educirati omladinu u duhu Islama, steći povjerenje i naklonost naroda, prezentovati Islam kroz njegove osnovne izvore – Kur'an i Sunnet. Uspio je, što je veoma bitno, objediniti teoretsku i praktičnu dimenziju Islama. U tom smislu su korisni stavovi imama Hasana el-Bennāa koje je iznio u svojoj knjizi „*Risaletu et-ta'līmi*" (Studija o obrazovanju), koju muslimani trebaju razumjeti i pročitati, što je najvažnije, raditi po tim uputama: "Pokret treba još više pažnje posvetiti omladini, omogućiti joj savremene programe". Zatim je profesor el-Emīrī nastavio: „Istinski Islam je ono što propagiraju "Muslimanska braća", ne ono što pokušavaju u narodu plasirati pojedinci i grupe, čije je učenje bliže praznovjerju i novotariji nego li Islamu. Ovaj pokret ima perspektivu jer ima ispravan pogled na Islam, ima zdravo i mudro rukovodstvo, i ima iskrene i odane ljude. Povežite se s ovim Pokretom, koristite njegov program i iskustvo, prenesite ideju i praksu Pokreta u mjesta u koja ćete se, nakon završetka vašeg studija u Egiptu, vratiti i u njima djelovati. Motivišite i pozovite ljude da rade i žive za Islam, da se oslobode džahilijjetskih i konvencionalnih metoda rada."

Profesor El-Emīrī imao je specifičan metod izlaganja, blagi osmjeh rijetko bi mu se gubio s lica, koristio je, kada je to bilo umjesno, dosjetku i šalu, što bi slušaoca opuštalo i odmaralo. Taj metod izlaganja ljudi su voljeli. Nakon završetka studija dugo se nismo viđali, a onda su uslijedili naši susreti u Siriji, Libanu, Kuvajtu, Saudijskoj Arabiji...

Bilo mi je zadovoljstvo da ga predstavim na brojnim predavanjima, u kojima je govorio o islamskoj civilizaciji, poeziji. Počastio me i s nekoliko posjeta u mojoj kući, poklonio mi djela svoje poezije koja odišu islamskim duhom, finoćom i blagošću, dotjeranošću, iskrenom molitvom, i svim onim što nam vrijeme i prostor ne dozvoljavaju da ovdje obrazlažemo.

Saradnja s Muslimanskom braćom

Profesor Omer Behāuddīn bio je među prvim osobama u Siriji koji su se priključili pokretu "Muslimanska braća". Pored njega, u prvom redu, treba spomenuti ove ličnosti: dr. Mustafa es-Sibā'ī, profesor Muhammed el-Mubarek, šejh Muhammed el-Hāmid, šejh Abdul Fettāh ebu Gadde, sa mnogim članovima iz Sirije. Dao je zamah Pokretu, motivisao i pokrenuo omladinu. Imao je dobre odnose s profesorom Hasanom el-Hudejbījem, koji je na čelnoj poziciji Pokreta naslijedio imama Hasana el-Bennāa. Bili su iskreni prijatelji i saradnici.

Metod rada

Profesor El-Emīrī, u rješavanju problema i prihvatanja izazova, imao je jako izoštren i uspješan metod. Prema predstavnicima sistema i vlasti ispoljavao je mudrost i popustljivost, na taj način je dobio njihovu naklonost, motivisao ih da se više približe običnom čovjeku. To je i za njih bilo bolje, jer od naklonosti i simpatija u narodu, zavisi i njihov opstanak na vlasti.

Vasijjet omladini

Omladinu je savjetovao da u svom zanosu ne žuri, da bude uporna, i strpljiva, da sačeka, jer, vrijeme je istinski lijek za mnoge događaje. Dugoročnom edukacijom stvaraju se sposobni ljudi, jer, breme i odgovornost su veliki. To mogu nositi isključivo jake ličnosti koje će se znati strpiti u nevolji, podnositi udarce, nadmetati se s neprijateljem na svakom polju, oslanjajući se u toj borbi na Uzvišenog Allaha. Pri tome moraju dobro procjeniti situaciju i okolnosti pa i u tom ozračju pomoći da'vi i postići Allahovo zadovoljstvo...

Profesor El-Emīrī bio je drag svima koji su ga poznavali. Svojim ugodnim govorom, prijatnim ponašanjem, šalom i dosjetkom, bio je ukras sastanaka i druženja, i stariji i omladina, podjednako su hrlili da slušaju njegove mudre savjete i upute, da koriste od njegovog bogatog iskustva.

Nije bio samo pjesnik i književnik, bio je jedan od pravih vođa Islamskog Pokreta, radnika na planu islamske da've, ne samo u jednoj državi, ne samo s jednim vođom, ne samo s jednim misliocem ili da'ijom.

Hapšenje u Libanu

Zajedno sa Tevfīkom eš-Šāmi'jem, ‘Issam el-'Attārom, i Zejd el-Vezīrom, uhapšen je u Libanu, marta mjeseca 1966. godine. Ovo hapšenje izvedeno je na zahtjev vojne vlasti iz Egipta i Abdun Nāsira, ali nakon intrevencije određenih krugova iz Libana i nekih arapskih zemalja, svi su pušteni iz pritvora u kojem su bili manje od mjesec dana. Međutim, svi su morali napustiti teritoriju Libana.

Smrt

Dr. Muhammed Alī el- Hāšimī, u kuvajtskom časopisu “*El-Mudžteme*“, kaže: „Smrt velikog Islamskog pjesnika Behāuddīna el-Emīrīja nastupila

je kao posljedica bolesti mišića koja ga je zadesila zadnju godinu dana njegovog života. Tada se nalazio u Maroku. Na intervenciju kralja Fehed ibn Abdul Azīza prebačen je u specijalnu bolnicu u Rijadu, gdje je na liječenju bio oko dva mjeseca. Umro je u subotu navečer, 22. ševvala, 1412. po Hidžri – 1992. godine. Ukopan je u Poslanikovom, sallalahu alejhi ve sellem, gradu u Medini el-Munevveri.

Prestalo je da kuca veliko srce. Kucalo je za Islam i za Ummet. Prestala je i njegova pjesma, koja je bila veliki podsticaj ovoj generaciji Islama, koja je veličala Islam i njegove vrijednosti, Šeriat i njegove principe i propise. Njegova pjesma je ukazivala i na bolest Ummeta, ali i na njen uzrok – udaljivanje od Kur'ana i Sunneta.

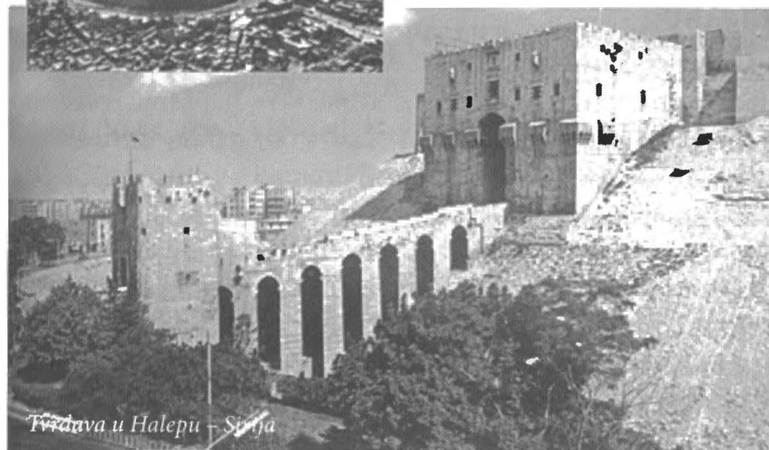
Da se Uzvišeni Allah smiluje profesoru Behāuddīnu el-Emīrīju, da ga nastani u prostranstva svoga Dženneta, u društvu vjerovjesnika, pravednika, šehida, dobrih ljudi, kojima je Allah milost svoju darovao. A kako će im divni drugovi biti!

Ambasador Omer el-Emīrī s kraljem Fejsalom

Tvrđava u Halepu, snimak iz zraka

Tvrđava u Halepu – Sirija

18 – MES'ŪD 'ĀLIM EN-NEDVĪ

(1910–1954 /1328–1373)

ALIM I DA'IJA

Moje poznanstvo s njim

Bio je prvi da'ija, nearap, s kojim sam se upoznao. Bilo je to 1949/1368 godine i to posredstvom našega uvaženoga profesora šejha dr. Tekijjuddīna el-Hilālīja iz Maroka. Naime, dr. Tekijjuddīn el-Hilālī, tražio je od mene i mojih prijatelja, čija imena navodim: Abdul Azīz er-Rehia, Abdul Vahid Eman, Omer ed-Dajil, Abdullāh er-Rabih, Abdul Hādī el-Bahisin i Abdus-Samed er-Rudejni, da Mes'ūdu en-Nedvīju pomognemo prilikom njegove prve posjete arapskim zemljama. O toj posjeti sam En-Nedvī u svojoj knjizi „*Mjeseci provedeni u arapskim zemljama*“, kaže:

“Kada smo stigli u Basru (u četvrtak, 06. redžeba 1368. / 05. maja 1949. god.), pokušali smo stupiti u kontakt s Abdullāh el-'Akīlom, kojeg nam je preporučio profesor dr. Tekijjuddīn el-Hilālī, i koji je znao za naš dolazak. Primio nas je veoma ljubazno, odisao je otvorenošću i iskrenošću. Bio je to mladić u cvijetu mladosti, prilično dobrim društvenim ugledom i pozicijom, selefija u vjerovanju, dosta širokih i slobodnih pogleda. Govorio je tečnim i lahkim arapskim jezikom, možda je to zasluga i profesora El-Hilālīja i utjecaj njegove škole. Zadivio me ovaj mladić svojim poletom i energijom, željom da služi vjeri i njenim interesima, da se žrtvuje na tom putu. U prisustvu Abdullāh el-'Akīla, susreo sam se s grupom mladića, bili su to učenici i studenti, službenici iz nekih zvaničnih institucija. Bili su tihi i povučeni. Kada bih spomenuo pripadnost islamskom pokretu, poput “Muslimanske braće”, bili bi dosta suzdržani i rezervisani. Ovdje je vršen pritisak na “Muslimansku braću” isto kao u Egiptu. Na putu do hotela, pored Abdullāh el-Akīla, pratio nas je i Abdul Hādī el-Bāhisīn. Usput smo im pričali o položaju Islamske zajednice u Indiji i Pakistanu. Dali smo im po jedan primjerak brošure na engleskom i arapskom jeziku u kojima se tretira položaj muslimna u tim zemljama. Rekao sam im da je to poklon za mladiće u Basri...

Džumu namaz smo obavili u četvrti El-Aššār, a navečer smo imali susret s omladinom iz Basre. Govorilo se o islamskoj da'vi, a Abdul Hādī el-Bāhisin je pohvalno govorio o knjigama *“Politički pogled“* i *“Islamska država“* čiji je autor Ebul A'la el-Mevdūdī.

U subotu, poslije ikindije namaza, došao je Abdullāh el-Akīl i odveo nas u sjedište Udruženja Islamskog vaspitanja, smještenog u sklopu mesdžida El-Hudajri u gradskoj četvrti El-Aššar. Tu se omladina svakodnevno sastaje. Nakon obavljenog akšam-namaza otišli smo u porodičnu kuću Abdul Hādī el-Bahisina gdje sam braći govorio o programu i metodu da've u Islamskoj zajednici u Indiji i Pakistanu. Nakon mene govorio je Abdul Hādī el-Bahisini. Bio sam impresioniran njegovim nastupom. Govorio je o opasnosti arapskog nacionalizma, ističući, da je on opasniji od hinduskog nacionalizma, jer, Arapi, za sve što su ostvarili, trebaju zahvaliti isključivo Islamu. Kako onda nacionalizam može biti alternativa za Islam?

U nedjelju smo posjetili grad Ez-Zubejr, koji je udaljen od Basre oko deset milja, a lociran je na mjestu nekadašnjeg poznatog sastajališta Sukul Mirfed (Pazar Mirfed). Tu su kaburi poznatih islamskih ličnosti, kao npr. Ez-Zubejr ibn el-'Avvam, Talha ibn Ubejdullah, El-Hasen el-Basri, i dr...

Stanovnici Ez-Zubejra porijeklom su većinom iz Nedžda, a ovdje su se doselili prije tri stotine godina. Ovdje je islamski život na dosta zavidnom nivou. Odavde potječe dosta poznate uleme, kao npr. Muhammed Emin Eš-Šinkajtī, Tekijjuddīn el-Hilālī, Nāsir el-Ahmed, Muhammed es-Send, Abdullāḥ er-Rabih i drugi. Ovdje su i dvije privatne škole: „En-Nedžāt“ i „Ed-Duvejhis.“

U Ez-Zubejru djeluje jezgro omladine koji su odlučni u borbi za očuvanje vjere i tradicije. Tu je i biblioteka „El-Menār“, kojom upravlja jedan sposoban i prijatan mladić Abdul Azīz Sa'd er-Rebīah. Abdullāh el-Akīl ga je obavjestio o mojoj prisutnosti u Basri, srdačno i prijateljski me dočekao, a zatim me odveo na večeru u svoju kuću. Moram priznati, da doček koji smo doživjeli u Basri, prvo od strane Abdullāh el-'Akīla, a zatim od strane Abdul Azīza er-Rebie u ez-Zubejru, nismo nigdje doživjeli, niti u Indiji niti u Pakistanu. Stalno su se brinuli o nama, dali nam sve što su imali na raspolaganje, a uvijek su se ispričavali i govorili: „Žao nam je što za vas ne možemo više učiniti.“

Po ovome što smo doživjeli, ovo jezgro “Muslimanske braće” u Basri garantuje lijepu perspektivu Pokretu u Iraku. Odlikuje ih odlučnost i hrabrost, iako djeluju u atmosferi koju karakteriše pad morala i udaljavanje

od vjere. Razgovarao sam s ovim mladićima dugo, uvjerio se da savjete slušaju i prihvataju.

Nakon što smo klanjali akšam-namaz otišli smo u kuću Abdullāh el-Akīla gdje smo večerali. Petkom je njegova kuća prazna, jer mu porodica toga dana odlazi u Ez-Zubejr. Primjetio sam da je porodica Abdullāh el-Akīla, posebno njegovi roditelji, dosta zabrinuta zbog veze njihovog sina s islamskim pokretima. S druge strane, zadivljen sam ovim mladićem, njegovim entuzijazmom, njegovim odnosom prema roditeljima, ali i prema drugima. Radovalo me što je, očigledno, svoj odnos prema roditeljima uskladio sa kur'anskom porukom: ***"I prema njima se, na ovom svijetu, velikodušno ponašaj." (***Lukmān, 15)

U Ez-Zubejru sam se susreo sa hadži Muhammed el-Akīlom, hadži Sa'd er-Rebīom, hadži Fehed er-Rāšidom, i šejh Abdullāh el-Muzejjenom. Svi ovi zvali su nas u svoje kuće i ukazali nam gostoprimstvo. Na ručak nas je pozvao i Abdus Samed er-Rudejni, poznati aktivista pokreta "Muslimanska braća" u Basri. S nama su bili i Abdullāh el-Aki, Talib es-Sāmerrāī, te nekoliko članova Pokreta iz Basre i Ez-Zubejra."

Šejh El-Hilālī nam je pričao: „Radio sam kao predavač u klubu uleme u Luknu u Indiji, gdje sam sa Sulejmānom en-Nedvījem priredio i pokrenuo časopis „Ed-Dija'" (Svjetlo). Časopis je izlazio na arapskom jeziku, a bilo je to 1932. godine, prije moga putovanja u Njemačku."

Profesor Mes'ūd en-Nedvī je poznati ʻālim iz domena islamskih znanosti, poput svoga prijatelja Ebu el-Hasana en-Nedvīja, da im se Allah smiluje, jedan je od osnivača Islamske zajednice u Indiji i Pakistanu, koju predvodi gospodin Ebul A'la el-Mevdūdī. Ujedno jobavlja i funkciju direktora arapske asocijacije za islamsku da'vu u Pakistanu. Profesor Mes'ūd en-Nedvī je prevodio Mevdudijeva djela na arapski jezik. Bili su to precizni prijevodi. Navodimo knjige koje su prevedene 1947/1367 .godine:

- *Prava vjera*
- *Svjedočenje Istine*
- *Put Islamskog preokreta*
- *Politička teorija Islama*
- *Islam i džahilijjet*
- *Sistem života u Islamu*
- *Problemi ekonomije i islamsko rješenje*

Profesor Mes'ūd en-Nedvī bio je ālim koga je krasila skomnost i jednostavnost. Uz to, jednostavno i skromno se odjevao i oblačio, ali to je nešto što je karakteristično za ulemu Indijskog poluotoka. Kao što smo već naglasili, bio je vrstan poznavalac islamskih znanosti i arapskog jezika. Podjednako je poznavao prozu i poeziju kada je u pitanju arapska književnost. Autor je djela koja tretiraju savremenu problematiku Islama, kako na urdu, tako i arapskom jeziku. Na putovanjma u arapske zemlje pratio ga je njegov prijatelj Muhammed Asim el-Haddad, koji je nakon smrti profesora Mes'ūda en-Nedvīja, preuzeo vođenje Asocijacijom Islamske da've u Pakistanu.

Ovaj susret s profesorom Mes'ūd 'Ālim en-Nedvījem za nas je veoma značajan, jer smo se po prvi put upuznali sa idejom i programom profesora El-Mevdūdīja, jer knjige koje su prevedene na arapski jezik i štampane u Pakistanu 1947/1367', a koje smo malo prije spomenuli, prvi su materijali iz kojih smo saznali za ideje profesora El-Mevdūdīja. Isto tako, posredstvom profesora Mesuda 'Ālim en-Nedvīja, i njegovog učenika Asima, saznali smo dosta o Islamskoj zajednici koju predvodi El-Mevdūdī. Isto tako, postalo je jasno, da je velika sličnost između ideje i pokreta koji predvodi El-Mevdūdī, i pokreta "Muslimanske braće" u arapskom svijetu.

Po odlasku na studij u Egipat, krajem 1949/1368. godine, uzeo sam primjerke navedenih knjiga i dao ih kolegama studentima na čitanje. Bili su impresionirani. Knjige su sadržavale iste ideje i poruke koje je imam Hasan el-Bennā isticao u svojim propagandnim saopćenjima, brošurama i djelima. Pokazalo se potrebnim ove knjige štampati u Egiptu. To je uradio Abdul Azīz es-Sīsī, da mu se Allah smiluje, štampao ih je u biblioteci *Islamske mladeži* (*El-Hilmijje el-Džedide*) uKairu, a zatim ih u velikom tiražu distribuirao među studente egipatskih univerziteta.

O svom putovanju u arapske zemlje, kao što smo istakli, profesor Mes'ūd en-Nedvī napisao je i knjigu „*Mjeseci provedeni u arapskim Zemljama*". Knjigu je napisao na urdu jeziku, a o njoj nam je govorio naš profesor, uvaženi Ebu el-Hasen en-Nedvī, prilikom posjete Egiptu 1951. godine. Kada sam se sa njim susreo rekao mi je: „Upoznao sam te prije nego sam te vidio, jer te je profesor Mes'ūd en-Nedvī dosta spomonjao u knjizi „*Mjeseci u arapskim Zemljama*". U navedenoj knjizi pominje i *Muslimansku braću*: "U Bagdadu smo osjetili žestoke suprotnosti između dvije struje u redovima omladine: na jednoj strani su pobornici novoga vala, oni koji su oponašajući zapadnjake ogrezli u nemoral i udaljili se od vjere Islama, i,

na drugoj strani u krugovima *Muslimanske braće* brojni su oni koje krasi hrabrost, visok stupanj morala i spremnost na žrtvu za Islam, domovinu i dostojanstvo. Ovaj dio omladine je naša ključna nada u Iraku. Pozivati povratku vjeri, u ovakvoj situaciji kakva je danas u Iraku, gdje je na sceni rušenje morala i vrijednosti vjere, velika je hrabrost. Ovi mladići su pravi entuzijasti, iskreni su i kompaktni. U toj svojoj iskrenosti, kompaktnosti i smislu za organizaciju, nadmašuju svoje vršnjake u Indiji i Pakistanu! Međutim, očito je da im nedostaje ideja i prava spoznaja o događajima i kretanjima, idu više srcem nego razumom. To je inače karakteristično za Pokret u cjelini, tako npr. naš vođa El-Mevdūdī ne pokazuje osjećajnost i simpatije, već insistira na ideji i akciji.

S druge strane, imam Hasan el-Bennā, pun je zanosa i osjećajnosti. Ovo sam shvatio čitajući njegovu knjigu *„Sjećanja na da'vu i njene aktere.“*

Možda u ovoj analizi nisam u potpunosti u pravu, ali, činjenica je da se braća, poput našega uvaženog vođe i daije, gospodina Iljasa, ne zadovoljavaju samo time da neko formalno izgovori riječi Šehadeta. Kod njih postoji izgrađena ideja i koncepcija o vjeri.“

Profesor Mes'ūd en-Nedvī je također napisao knjigu o reformatoru, imamu Muhammed ibn Abdul Vehhābu. Bio je na njegovoj strani i pokušao je demantovati one koji su, po njegovom mišljenju, pisali izmišljotine i neistine o imamu. Objašnjavao je Abdul Vehhābov pokret i njegovu da'vu, naglašavajući da je on bio selefija, da je njegov program baziran isključivo na Kur'anu i Sunnetu, te da se borio protiv novotarija i onih pojava koje u osnovi s Islamom nemaju ništa. Ova knjiga je uspjela kod većine čitalaca izmijeniti predstavu o reformatoru Muhammed ibn Abdul Vehabu, jer su sve dostupne informacije govorile suprotno. O pokretu imama Muhammed ibn Abdul Vehhāba, muslimani tih prostora, imali su potpuno deformisanu predstavu. Ona je nastala kao rezultat pisanja neznalica, plaćenika i kvazi uleme.

U najkraćem, profesor Mesud ‘Ālim en-Nedvī, bio je ‘ālim, da'ija, književnik, pisac i pevodilac. Bio je vječiti putnik, susretao se sa propagatorima Islama, zagovarao jedinstvenu akciju protiv islamskih neprijatelja.

Profesor Mesud ‘Ālim en-Nedvī je svršenik poznate škole „Nedvetu el-Ulema“ (*Klub eleme*) u Luknu u Indiji, jedan je od prijatelja i saputnika Ebi el-Hasana en-Nedvīja i mnogih drugih koji su svršenici ove škole. Svi oni su iskrene daije. Kao po pravilu, svi su posebno težište davali izučavanju

arapskog jezika, prije svega zbog činjenice što je to jezik Kur'ana i jezik poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Zato ćemo primijetiti da su predstavnici ove škole izuzetni poznavaoci arapskoj jezika i stila. Njihove knjige, predavanja, govori – vrhunac su arapskog jezika, za razliku velikog dijela uleme iz Indije, koji su imali solidno obrazovanje u ostalim islamskim disciplinama.

Na kraju, neophodno je istaći činjenicu da je profesor Mes'ūd 'Ālim en-Nedvī aktuelizirao misao islamskog velikana Ebul A'la el-Mevdūdīja u arapski svijet. Na arapski jezik je preveo i objavio većinu njegovih djela. Pored toga, napisao je dosta djela, kako na urdu tako i arapskom jeziku, od kojih su najzapaženiji: *„Historiski pogled na islamsku da'vu u Indiji i Pakistanu"*, *„Šejh Muhammed ibn Abdul Vehabb – da'ija kome je učinjena nepravda"* i *„Mjeseci provedeni u arapskim Zemljama"*. Zadnje spomenutu knjigu na arapski jezik preveo je dr. Semīr Abdul Hamīd Ibrāhīm, profesor na Univerzitetu „Imam Muhammed ibn Seud el-Islamijje", a štampana je u biblioteci kralja Abdul Azīza u Rijadu, 1999. (1419). Promocija ove knjige upriličena je u okviru svečanog obilježavanja stogodišnjice osnutka Kraljevine Saudijske Arabije.

Profesor Mes'ūd 'Ālim en-Nedvī davao je veliki značaj izučavanju arapskog jezika i književnosti. Tako je izdavačku kuću u kojoj su se štampale knjige na arapskom jeziku nazvao „Arapska kuća za islamsku da'vu". Bio je direktor

Kabur Hasana el-Basrīja u Ez-Zubejru

ove Kuće, a njegov pomoćnik bio je profesor Muhammed Asim el-Haddad, koji ga je pratio prilikom njegovih putovanja u arapske zemlje i na Hadždž. Nakon Nedvijeve smrti preuzeo je upravu nad ovom izadavačkom kućom sve do svoje smrti. Nakon toga direktor ove ustanove postao je profesor Halil el-Hāmidī. Da se Uzvišeni Allah svima smiluje i nagradi ih za njihova djela.

Molimo Svemogućeg Allaha da našega profesora Mesuda 'Ālim en-Nedvīja nagradi za njegov doprinos Islamu i muslimanima, da nas, zajedno s njim, u Svome Džennetu pridruži vjerovjesnicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drigovi biti!

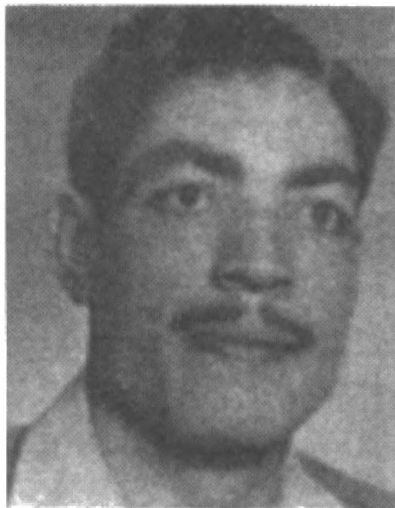

Autor knjige, Abdullāh el-Akīl prilikom jednog od svojih predavanja u Indiji, 1970. godine

19 – MUHAMMED ABDUL HALĪM EŠ-ŠEJH (EBU AHMED)

(1925 - 1986 / 1344 - 1407)

PROFESOR I ODGAJATELJ

MORALNE ODLIKE

Plemeniti brat Muhammed Abdul Halīm Eš-Šejh je moj školski drug, ali prije svega, on je moj iskreni i odani saputnik na putu da've i džihada. Upoznali smo se u Kairu 1950. godine. Ja sam studirao Šeriatsko pravo, a on je bio student Prirodno-matematičkog fakulteta. Vezalo nas je isključivo bratstvo u Islamu. Bio je veliki entuzijast i radnik. Vodio je veliku borbu i polemiku sa vesterniziranim sunarodnjacima, eksponentima zapadnjačkog sistema života, povodljivcima i beskičmenjacima koji su sarađivali s imperijalistima i aminovali sve što su oni predlagali i zahtijevali. Bio je nadaren govornik. Njegov govor je odisao snagom, iskrenišću, umijećem izlaganja, snagom argumenta, a to je ono što je osvajalo srca naroda. Njegov angažman bio je posebno zapažen u Udruženju studenata, a posebno se istakao u sukobu s Englezima na Sueckom kanalu. Vješto je uspostavljao komunikaciju sa predstavnicima Udruženja studenata na ostalim Univerzitetima u Egiptu.

HIDŽRA IZ EGIPTA

Nakon završetka studija došao je pod udar egipatskog Faraona (Abdun-Nāsira – op.prev.), pa je bio prinuđen učiniti hidžru u Irak, gdje je, Allahovom pomoći, uspio, naročito u sjevernom dijelu Iraka, pokrenuti određene aktivnosti na planu islamskog djelovanja. To je bio grad

Kerkuk, čiji su ga stanovnici zavoljeli, studenti, šejhovi i gradski prvaci, cijenili i uvažavali. Ali, kaznene ekspedicije silnika ga nisu ostavile na miru. Egipatske vlasti su uspjele isposredovati njegovo izručenje u Egipat. Uz njega je cijelo vrijeme bio vjerni drug Fuad Mekāvi, koji je protjeran u Egipat. Abdul Halīm je nkako iz Egipta uspio pobjeći u Kuvajt gdje je radio kao predavač, a zatim kao školski inspektor. Zatim se, zahvaljujući svojoj stručnosti, sposobnosti i uzornom vladanju, zaposlio u Ministrastvu prosvjete Kuvajta, gdje je bio respektovan, kako od službenika, tako svih odgovornih u toj kulturno-naučnoj ustanovi. Bio je nosilac programa islamskog obrazovanja za sve studije u Kuvajtu. Uspio je ostaviti ozbiljne tragove u kuvajtskom društvu, posebno u mlađoj populaciji.

Aktivnosti na planu da've

Bio je plemenit i darežljiv, pomagao je sve ljude, bez obzira na njihovu vjeru, naciju i sl. Posebno se brinuo o studentima iz inostranstva koji su došli studirati u Kuvajt, a bilo ih je iz raznih zemalja arapskog i Islamskog svijeta.

Muhammed Abdul Halīm eš-Šejh pred ulazom u staru zgradu sjedišta „Džem'ijjetu el-Islāhi" u Kuvajtu, 1964. god. Abdullāh el-Mutawwa, Omer ed-Dājil, Ibrāhīm ebu Džebbāre i Muhammed Metar

Bio je jedan od trojice ljudi koji su najviše učinili na tom planu, bar koliko je meni poznato, a mislim da sam dobro upućen u te prilike. Pored njega istakli su se: dr. Se'īd en-Nedždžar i hadži Ruslān en-Hālid. I ni su svijetli primjeri kada je pomoć drugima u pitanju... Većinu vremena provodili su u namazu i postu. Uz Ramazani Šerif su u džamiji Mulla Osmana učili Kur'an i držali predavanja učenicima.

Uvaženi brat, Muhammed Abdul Halīm Eš-Šejh, primjer je mladića koji je od svoje rane mladosti pristupio pokretu "Muslimanska braća". Bio je uzor u da'vi, iskrenosti, strpljivosti, istrajnosti i izdržljivosti. Na njega su se mogli ugledati da'ije u Egiptu, Iraku, Kuvajtu, ili bilo kojem mjestu na svijetu.

Izučavajući biografjiu ovoga čovjeka, pedagoga, profesora, istinskog islamskog djelatnika, dolazimo i do jedne značajne spoznaje, a to je, koliki je doprinos dao Egipat razvoju savremenog islamskog pokreta u cijelosti. Mladići koji su protjerani iz Egipta učinili su Hidžru Uzvišenom Allahu i Njegovom Poslaniku. Gdje god da su došli donijeli su bereket i korist. Bili su tvorci temelja islamske da've, obezbijedili su vidan prosperitet mladim naraštajima, naročito na odgojno-obrazovnom planu. Omladinu su motivisali na džihad na Allahovom putu, na pomaganje Allahove riječi, težnji ka uspostavi Šeriata. I tako, kada su god politički silnici pokušavali onemogućiti nosioce da've ne birajući metode represije i pritiska, oni su, uz Allahivu pomoć, našli prostora za svoje djelovanje ne ispuštajući zastavu Islama iz svojih ruku.

Činjenica je da su strane imperijalističke sile koje su za cilj imale onemogućavanje islamskog preporoda i fizičku likvidaciju Pokreta, redovno imale podršku i vjerne saradnike u političkim, diktatorskim sistemima koji su bili na sceni unutar Islamskog svijeta! Tako je 1948. godine pokret "Muslimanska braća" napadnut iz Egipta, 1954. iz Amerike, a 1965. iz Rusije, nakon što su Rusi ucijenili egipatskog diktatora (Abdun-Nāsira – op.prev.), jer mu nisu htjeli isporučiti naoružanje dok ne „ušutka" *Muslimansku braću.* Pa i pored svega, zavjere neprijatelja, kako onih iznutra, tako i onih izvana, završavale su neuspjehom, da'ije su nazaustavljivo iznalazile mogućnost i prostor za djelovanje na Allahovoj Zemlji koja je široka i prostrana. Kada im je onemogućeno djelovanje u nekoj zemlji, selili bi se u drugu, uvjek ubijeđeni u svoju vjeru i pomoć Uzvišenog Allaha. Ali, nevolja onih koji pozivaju na Allahov put će se i dalje nastaviti, dok god Zemljom vladaju silnici koji ne priznaju niti praktikuju riječ Allahovu, koji robuju Allahovim neprijateljima, kako onima na Zapadu, tako i onima na Istoku...

Uprkos svemu, Islamski pokret rađa nove ljude, poput profesora i odgajatelja Muhammed Abdul Halīma Eš-Šejha. Njihova djela su poput svjetla koje i u najvećoj tmini ukazuje na Pravi put. To, naravno, smeta neprijateljima svih vrsta: novim krstašima, cionistima, plaćenicima, agresivnim ateistima, munaficima, različitim agentima... Oni su istrajni u ratu protiv Islama i njegovih propagatora, u tom ratu se ne štede, niti biraju sredstva i metode.

Ipak, budućnost će pripasti Islamu, sviđalo se to ljudskim spodobama ili ne, radovali se tome ili se ljutili, neće im pomoći njihovi politički silnici. Islam dolazi Allahovom pomoći, to je vjera Istine, muslimani su nada čovječanstva, Zemlja pripada Uzvišenom Allahu! On će dati Njegovim dobrim robovima da njom upravljaju. Tačno je da do toga ostvarenja treba savladati duboke gazove, položiti velike žrtve, platiti visoku cijenu, ali, budućnost i pobjeda su zagarantovani uz Allahovu pomoć.

Poziv u Allahovu vjeru, to je zadaća i obaveza Njegovih poslanika, a poslije njih onih koji taj put budu slijedili do Kijametskog dana. Koliko god neprijatelji Islama pravili planove i zamke, Allahove zamke su iznad njihovih, Njegova snaga iznad njihove. Muslimani su sigurni pobjednici pod uvjetom da prihvate Allahov program, da se pokore Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da uvaže odnose i realnosti vremena u kojem žive, jer Allah o svemu odlučuje:

„Allah čini šta hoće, ali većina ljudi ne zna." (Jūsuf, 21)

Iz njegovih govora:

"Svi pametni ljudi jednoglasni su u tome da je vjera ljudska nužnost i potreba, te da ona ima veliki utjecaj na život pojedinca i društva, na njihov duševni i moralni način života. Uspostava sistema života na principima vjere, kao i međuljudskih odnosa, garantuje napredak i progres ljudskoj zajednici. Vjera je duhovna potreba, u njoj je Uzvišeni Allah stvorio čovjeka: kada se na životnom putu čovjeku ne bi našle zapreke, između vlastite prirode i vjere – on bi prihvatio samo vjeru. Put vjere je put istine, dobra, ljepote, ispravnosti i čovječnosti. Zato je naš osnovni cilj da u ovoj generaciji osposobimo što više vjernika koji će biti kadri promijeniti naše stanje, spasiti naš Ummet. Tu promjenu može donijeti jedino jaka vjera, ona će inspirisati današnju živu generaciju Islama, da na temeljima koje su uspostavili naši slavni prethodnici, izgradi svijetlu i sretnu budućnost!"

Njegova smrt

Uzvišeni Allah je uzeo njegovu dušu u Kuvajtu, 1986. u trenutku dok je vozio automobil. Stao je pred semaforom, a kada se upalilo zeleno svjetlo, njegova glava klonula je na volanu automobila. Ministrastvo kulture u Kuvajtu povodom njegove smrti je, u raznim listovima i časopisima, objavilo tekstove u kojima je istaknuta njegova uloga i doprinos na kulturnom i obrazovnom planu, i to ne samo u vremenu u kojem je profesionalno bio vezan za ovu kulturnu ustanovu. Počast su mu iskazali i "Muslimanska braća" u cijelom svijetu, posebno njegovi učenici u Egiptu, Kuvajtu i Iraku, zatim u srednjoj školi u Kerkuku u kojoj je kao profesor i pedagog radio niz godina. Pod njegovim rukovodstvom stasale su generacije mladića i djevojaka, koji su postali čalnovi Pokreta. Među njima je bilo Turkmena, Arapa, Kurda, ali svi su ga podjednako voljeli i ostao im je kao uzor.

Da Uzvišeni Allah oprosti i smiluje se našem bratu Ebu Ahmedu, da ga nastani u prostranstva Svoga Dženneta, da nas sve sastavi s njim i vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, i dobrim ljudima, kojima je Allh milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

20 – ŠEJH MUHAMMED SĀLIM EL-BEJHĀNĪ

(1908 – 1972 /1326 1391)

ALIM I PREGALAC

Rođenje i obrazovanje

Njegovo puno ime je Muhammed ibn Sālim ibn Husejn el-Kidadi el-Bejhānī. Osnivač je Naučnog instituta u Adenu.

Rodio se 1908. godine (1326) u gradu Bejhān u južnom Jemenu. Prva saznanja stekao je od svoga oca, a zatim je otišao u Hadermevt gdje mu je učitelj bio poznati ālim, šejh Abdullāh ibn Omer Eš-Šatiri. Zatim se vratio u Aden, gdje u pokrajini Eš-Šejh Osman sluša predavanje šejha Ahmeda el-'Ibādīja. Put za nauku dalje vodi ga u Egipat, na Ezheri Šerif, gdje se susreće sa svojim prijateljima i istomišljenicima, Nu'mānom ez-Zubejrijem i el-Bahmejšom, koji će kasnije postati jezgro organizacije „Slobodni Jemen“. Pokreću časopis “*El-Jemen el-Hadra*“ (*Zeleni Jemen*), koji propagira oslobođenje Jemena. Na El-Azharu je počeo studirati šeriatsko pravo, ali su ga teške okolnosti primorale da prekine studij i vrati se u Aden gdje nastavlja djelovati kao pedagog i vaiz. Napisao je dosta knjiga, sarađivao u listovima i časopisima, a pisao je i poeziju. Ostao je bez vida, pa u jednom stihu, govoreći o sebi, kaže:

Govore mi da sam slijep, a ja nisam slijep,
Slijepac je onaj koji nema spoznaje

Šejh Muhammed Sālim el-Bejhānī bio je veliki pregalac, iskreni pobožni alim, strpljiv mudžāhid, bio je bez dlake na jeziku, nije se ustručavao reći istinu. Omladini je nastojao pružiti svestrano obrazovanje, kritikovao je silnike, kao i sluge imperijalizma i one koji se polomiše za stjecanjem

ovozemaljskih dobara i uživanja. Jedan je od osnivača „Islamskog udruženja“ u Adenu koje je odigralo značajnu ulogu u širenju islamske svijesti i nošenju islamske zastave. Držao je hutbe u džamiji „El-'Askelāni“. Osnovao je i Islamski institut ali su ga kasnije zaposjeli marksisti koji su bili jaki na jugu Jemena, i u taj prostor uselili Ministarstvo unutrašnjih poslova. Budući da je bio stalno proganjan morao se skloniti na sjever Jemena gdje su ga "Muslimanska braća" a i cjelokupno stanovništvo dočekali s oduševljenjem. Tu je bio i znatan broj utjecajnih ljudi, poput El-Muhsin el-Kebira i hadži Hail Se'īda.

Moja veza s njim seže daleko u prošlost... Povezao nas je rad na da'vi, i to u vremenu u kojem su mnogi negirali vjeru mada nisu posjedovali niti minimum vjerskog znanja, kada je ulema bila nemoćna, bogataši škrti, a vladari nemilosrdni. To je vrijeme u kojem su iskrene da'ije i ulema bili izloženi pritiscima i iskušenjima za koje samo Uzvišeni Allah zna. Ali, ti koji su proganjani, bili su ubijeđeni u Svevišnjeg Allaha i svijetlu budućnost Islama. Vjerovali su da će Ummet u dvadesetom stoljeću – stoljeću neznanja, ipak prihvatili program Kur'ana u svim životnim sferama, da će islamska da'va ući u novo razdoblje, te da će čovjek-vjernik zauzeti dominantnu društvenu poziciju...

Ove, i druge činjenice, motivisale su šejha El-Bejhānīja, kao i njegove prethodnike, mudžāhide, da nose breme da've i da istraju u suprotstavljanju silnicima, svjesno preuzimajući odgovornosti i tegobe onda kada su pod tim tegobama mnogi padali, kada su neodlučni i kolebljivci hrlili samo za dunjalukom i vlašću. Naše poznanstvo, kao što sam naglasio, seže u prošlost, kroz da'vu, a prvi put smo se susreli prilikom njegove druge posjete Kuvajtu 1964. (1384) godine. Prije toga Kuvajt je posjetio 1956.(1376). Posjetio me je u mojoj kući, gdje smo uobičajili svakog petka navečer održavati jednosatne naučne debate. Te večeri, oni koji su imali sreću da prisustvuju, vidjeli su i slušali nadahnutog šejha i alima, taktičnog u izlaganju, preciznog u iznošenju činjenica i argumenata. Vješto je subimilirao tradicinalno i moderno, dobro i korisno. Svi su bili oduševljeni njegovim predavnjem i njegovom pojavom. I pored duboke starosti, kao i gubitka blagodati vida, djelovao je kao mladić. Poželjeli smo da mnogi šejhovi danas budu poput njega, da se tako suprotstavljaju zulumu i silnicima, da tako budu sigurni u ono što je kod Allaha, da tako mizerno posmatraju ono što je kod ljudi, da tako prenose znanje onima kojima je potrebno, a sve to isključivo tražeći Allahovo zadovoljstvo i Njegovu nagradu.

Rekli su o njemu

Profesor Abdullāh Abdul Vehhāb el-Kudsi u knjizi „*Reforma društva*", govoreći o šejhu Bejhānīju, u Predgovoru svoje knjige, kaže:

„*Bez imalo sumnje, šejh Muhammed ibn Sālim el-Bejhānī jeste vođa vjerskog pokreta na Jugu Jemena, on je taj koji je u tom dijelu svijeta razvio i pronio zatavu Islama, otvoreno i javno rekao glas Istine, osnovao i pokrenuo aktivnosti brojnih dobrotvornih institucija od kojih je svakako najznačajniji Naučni institut, koji se s pravom smatra ponosom našega vremena. Naš uvaženi šejh uložio je mnogo truda na polju edukacije omladine, upozoravajući na opasnost izmišljotina i neistina, koje su se infiltrirale u islamsko učenje, a u osnovi, nemaju nikakve veze s Islamom. Kada sjediš i razgovaraš sa šejhom Bejhānījem osjetiš da kod njega ima ono što ne postoji kod drugih, u njegovim riječima, a i pojavi, dominira hrabrost, pobožnost, otvorenost, sigurnost i snaga u riječima, odanost principu. Njegove fetve bile su cijenjene i stigle su u sve dijelove arapskog i Islamskog svijeta*".

Veliki književnik i pjesnik Jemena, mudžāhid i šehid El-Kādī Muhammed Mahmūd ez-Zubejri, za njega će reći:

„*Za uvaženoga šejha, Muhammeda Sālima el-Bejhānīja, čuo sam u Jemenu, družio se u Adenu, a s njim se upoznao u Egiptu. Tu sam prisustvovao mnogim njegovim predavanjima. Bio je savršen govornik, vanredan hatīb i predavač. Neću reći samo da je bio jedan od najobrazovanijih ljudi u arapskom svijetu, nego je bio na čelu te elite, njegov glas se najdalje čuo. Zatim je vrijeme učinilo svoje, bio sam u Jemenu, a on se nastanio i djelovao u Adenu. Saznao sam, u međuvremenu, da je svome prijatelju i saradniku profesoru El-Hatīb eš-Šejh Ahmed Muhammed Nu'mānu poslao pismo u kome se žali na svoj život u Adenu, naglašavajući da mu je tužno i dosadno živjeti u tom mjestu. Začudilo me da čovjek koji je tako naobrazovan, koji je spoznao i prošlost i sadašnjost, različita kretanja i trendove, kako u oblasti vjere, tako i oblasti filozofije, ne može biti miran i zadovoljan u jednoj sredini kao što je Aden. Okolnosti su htjele da lično odem u Aden i tek tada mi je postalo jasno zbog čega je to rekao. Vidio sam da je kulturni život u Adenu na niskoj razini, pod ovim prije svega mislim na islamsku svijest i kulturu. Ko god bi pokušao na tom planu nešto poporaviti i promijeniti, nailazio bi na velike otpore i nerazumijevanje. Uz to, u Adenu je bio vrlo mali broj visoko obrazovane uleme. Mislim da je ovo bio i razlog sadržaja pisma koji je šejh Bejhānī uputio svom prijatelju Nu'mānu.*

Visoko obrazovani Šejh Bejhānī došao je iz Egipta očekujući da će nova islamska kultura u Adenu doživjeti svoj procvat. On je to silno želio. Osim vještine govorništva koja je krasila šejha Bejhānīja, bitno je naglasiti da je bio i dobar metodičar, jer neposredna komunikacija zahtijeva poznavanje posebnih pravila kako bi se srušile barijere između govornika i slušaoca. Tako npr. u sredini u kojoj se njeguje književnost, i govornik o vjeri treba poznavati književnost i tako se postaviti – on treba govoriti, a i razmišljati, onako kao oni kojima se obraća. Navedeno predstavlja vrlo bitnu vještinu za svakog govornika, a to je, preciznije kazano, vještina prilagođavanja govora razini slušalaca. Vjerske teme otvaraju govorniku široku lepezu mogućnosti obraćanja. Cilj je islamsko društvo usmjeriti u pozitivnom smjeru. U tom smislu treba ukazati na uzroke i posljedice, treba ukazati na slavnu prošlost i problematičnu stvarnost, objasniti zašto je ona takva, kako je popraviti, kako iz nemoći doći do snage, kako neodlučnost zamijeniti hrabrošću, kako poniženje zamijeniti odvažnošću. Kada se ukazuje na greške mora se ukazti na ispravnost, kada se govori o bolnoj i teškoj prošlosti, treba se ukazati na bolju i svjetliju budućnost. Govornik ne smije dozvoliti da se slušalac nakon njegovog govora nađe u u dilemi i nedoumici, da osjeti bol i pesimizam. Islamski duh optimizma treba u čovjeku pobijediti apatije i svaku vrstu očaja.

Ovdje se mora ukazati na jednu tajnu, odnosno oružje Islama, koju su muslimani gubili iz vida u vremenima dekadencije, a to je – ukazivanje na moć i spremnost. Svi Allahovi poslanici su ukazivali na značaj ovoga faktora. Ta edukacija Allahovih poslanika davala je energiju ljudskom duhu. Upravo taj metod primjećujemo u nastupima i govorima šejha el-Bejhānīja. Mnogo je govorio o značaju i snazi morala, o tome da se tom snagom može suprotstaviti svakome poroku, materijalnom i moralnom. Pozivao je nauci, izgradnji, ukazivao na štetne strane moderne civilizacije, ali i na korisne koje treba prihvatiti, napadao nerad i sl. Teme koje je tretirao bile su uvijek aktuelne i tretirale su stvarne životne probleme."

Šejh el-Bejhānī je ukras i ponos Jemena. Iza sebe je ostavio brojna naučna djela, ali i ništa manje vrijedna djela iz književnosti, posebno poezije. Navest ćemo najpoznatija:

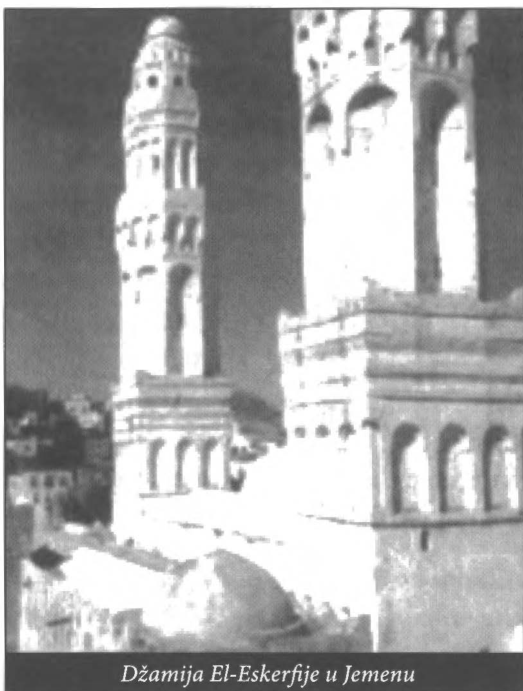
- *Reforma društva*
- *'Ibadet i vjera*
- *Profesor ženi*
- *Kako obožavati Allaha*
- *Svjetlost na događaje i njihova predanja*

Ovaj posljednji naslov, zapravo, predstavlja zbornik pjesama (*divan*) koji sadrži 4.266 stihova. Stil je veoma razumljiv i lahak, a pjesme su posvećene životu i djelu Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, četvorici prvih halifa, vladarima iz vremena dinastije Omejevića, Ahbasovića... pa do današnjih dana. Predgovor za ovaj divan napisao je poznati učenjak iz Sirije šejh Muhammed Behdžet el-Bejtar.

- *Osvajanje govorima i savjetima Kur'ana*
- *Bura u findžanu*
- *Miris Jemena u pjesmi el-Bejhānīja*

Jemen se ponosi šejhom Bejhānījem, kao što se ponosi i drugim velikanima, kao što su: Eš-Ševkānī, Es-San'ānī, Ez-Zubejri, i mnogi drugi.

Uzvišeni Allah mi je omogućio da jula mjeseca 2000. (1421) godine, zajedno s Ebi Ejmen en-Nāsirom i Hālid el-'Akīlom, posjetim Jemen. Posjetili smo tada Naučni institut koji je osnovao šejh Bejhānī, a posjetili smo i njegov Institut za obrazovanje i uvjerili se u široki spektar aktivnosti na toj ustanovi. Pored redovne nastave, gdje se izučavaju šeriatske i kur'anske znanosti, organiziraju se i različite vrste kurseva, ljetna škola itd. Ovaj institut su, zapravo, osnovali šejhovi učenici nakon njegove smrti, a trebalo je da nastavi ulogu koju je imao šejhov institut "Udruženje za islamsko obrazovanje" koji je osnovao 1950. godine. Nakon ovoga je osnovao svoj „Naučni institut". I jednu i drugu njegovu ustanovu pomagali su dobrotvori i donatori iz Adena, Saudijske Arabije, Kuvajta, Bahrejna, Katara, Eritreje, Abesinije, Džibūtija... U svim tim mjestima šejh Bejhānī je uživao ugled i povjerenje, kao i drugim dijelovima arapskog i Islamskog svijeta.

Džamija El-Eskerfije u Jemenu

Snage islamskog buđenja, kako u Jemenu, tako i drugim dijelovima svijeta, naša su najveća nada da će Islam napredovati, da će svojim svjetlom obasjati svijet, da će svojim pedagoškim

metodama profilirati i izgraditi ličnosti, koje će se uzdignuti iznad svakog nacinalizma i vjerskog fanatizma... Ti ljudi će nastojati da se na Zemlji uspostavi Allahov sistem, njegov Šeriat, a Allah čini ono što hoće...

NJEGOVA SMRT

Šejh El-Bejhānī je umro u gradu Te'izu u Jemenu 26. 12. 1391. (1971). Mi, njegovi prijatelji i učenici, uz Allahovu pomoć, uspjeli smo ponovo štampati i izdati njegovo djelo „*Reforma društva*" koje je pobudilo veliki inters kod da'ija, hatība, imama, u Kuvajtu i drugim mjestima. Nakon toga, priredili smo posebno izdanje ove tražene knjige za tržište Saudijske Arabije u vrijeme dok sam u Rabiti obnašao dužnost zamjenika Generalnog sekretara. Verifikaciju ovoga djela povjreili smo dr.Ahmedu el-Makrīju, i on je to odgovorno i stručno obavio. Troškove štampanja snosio je šejh Muhammed es-Sebī', da ga Uzvišeni Allah nagradi.

Još uvijek postoji potreba za publiciranje njegovih objavljenig djela, a na nama je obaveza da za štampu priredimo djela koja su ostala u rukopisu. Nadam se da u Jemenu postoji dovoljan broj mladih, prijatelja i učenika šejha El-Bejhānīja, koji će to učiniti.

A Mustafa, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Iman Jemenski, mudrost Jemenska."

Također upućujem apel mojoj braći, profesorima na jemenskim univerzitetima da sugerišu i zaduže studente viših studija, da pišu o šejhu Bejhānīju, o njegovom programu i reformi, metodu da've, njegovim aktivnostima na jugu i sjeveru Jemena, o učešću u političkom životu, borbi protiv ideja marksizma, protuislamskih ideja uvezenih sa Zapada ili Istoka, svejedno, da izučavaju šejhovu ideju uspostave programa i života na izvorima Kur'ana i Sunneta, ideju koju će prihvatiti pripadnici Ummeta, jer ih taj put, zasigurno, vodi u napredak i progres.

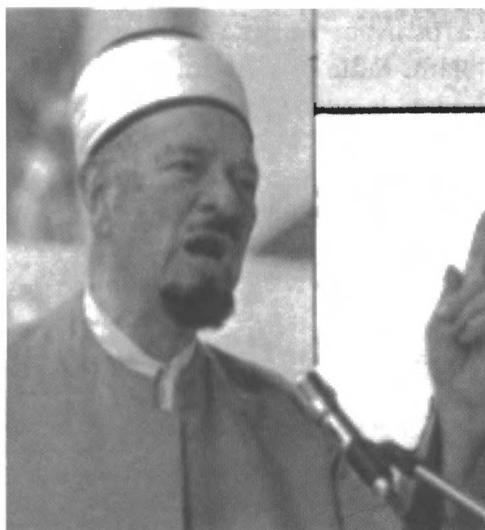
Da se Allah Uzvišeni smiluje šejhu Muhammed Salih el-Bejhānīju, velikom alimu i odgajatelju. Da ga naseli u prostranstva Svoga Dženneta. Da nas sve sastavi sa vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

21 – MUHAMMED MAHMŪD ES-SAVVĀF (EBU MUDŽĀHID)

(1910–1922/1334–1413)

DA'IJA MUDŽĀHID

Moje poznanstvo s njim

Zar ima neko od nas da ne poznaje profeosra Muhammeda Mahmūd es-Savvāfa, zar ima neko od muslimana da mu je nepoznat njegov doprinosi da'vi? On je da'ija i mudžāhid čije je ime i djelo poznato diljem arapskog i Islamskog svijeta. Bila mi je čast da sam bio njegov učenik, da sam stekao nešto od njegovog obilnog znanja, da sam se s njim družio na brojnim putovanjima. Bilo je to četrdesetih i pedesetih godina dvadesetoga vijeka.

Rođenje i obrazovanje

Rodio se u gradu Mosulu u Iraku, prvoga Ševvala 1333/1914. Potiče iz poznatog plemena Taj' (porijeklom iz Jemena, op.prev.), iz porodice koja je bila čuvena po ulemi, džihadu i trgovini. Njegov učitelji su bili poznati šejhovi: Abdullāh en-Ni'me, Salih el-Dževādī i Emdžed ez-Zehāvī. Nakon završetka srednje škole upisao se na El-Azhar, 1943. godine, gdje je postigao vrhunske rezultate: ne samo da je imao najviše moguće ocjene, već je i sami studij završio u roku koji se rijetko bilježi u analima univerziteta. Naime, on je, umjesto predviđene četiri godine, diplomirao u roku od dvije godine, a specijalizaciju, za koju su predviđene dvije godine, uspio je završiti u roku od godinu dana, tako da je njegovo školovanje na ovoj najpoznatijoj i najstarijoj islamskoj univerzitetskoj ustanovi, umjesto šest, trajalo samo tri godine. Sve rečeno zabilježila je, bezmalo, sva egipatska štampa, a bio je

predmet rasprava u naučnim krugovima. Rektor El-Azhara u to vrijeme, šejh Mustafa el-Merāgi, rekao mu je: „Sine moj, učinio si nešto što graniči sa čudom, ovako nešto na El-Azharu se nije desilo".

Susret s imamom El-Bennāom

Vratio se u Irak nakon što je ovladao znanostima Šeriata i vještinom da've. Znanosti Šeriata naučio je na El-Azharu, a vještinu da've radeći s imamom Hasanom el-Bennāom, čiju je ideju rano prihvatio, položio mu vjernost i s njim tijesno sarađivao. Bio je generalni inspektor u organizaciji "Muslimanska braća" za područje Iraka i osnivač je odsjeka za uspostavljanje veze s Islamskim svijetom. Na tom planu radio je a Abdul Hāfizom es-Sajfijem iz Egipta, El-Fudajl el-Vertilānijem iz Alžira i Ismā'īlom Mindom iz Indonezije. Nakon dolaska iz Egipta postavljen je na mjesto predavača na Šeriatskom fakultetu Univerziteta u Bagdadu, nakon što je odbio raditi u sudstvu. Ovo mjesto mu je ponudio tadašnji ministar pravde u Iraku, Džemal Bābān, polazeći od činjenice da je profesor Es-Savvāf imao sve predispozicije za taj posao. Inače, Šeriatski fakultet u Bagdadu, u četvrti "El - 'Azamījja", osnovan je iste godine kada je profesor es-Savvāf završio svoj studij, 1946.godine. Jedno vrijme radio je u direkciji Vakufa, direktor je bio Tahsin 'Alī.

Na Šeriatskom fakultetu profesor Es-Savvāf nejviše se posvetio pripremi svojih studenata za poziv da've.

Aktivnosti na polju nauke i da've

Radeći kao daija djelovao je na širokom planu, ne samo sa studentima, već i običnim ljudima iz naroda. Djelovao je kroz džamije i udruženja. Izrazio je svoju pripadnost Udruženju "Muslimanska omladina" u Mosulu. U tom gradu je osnovao udruženje "El-emru bil ma'rūfi ven-nehju anil-munkeri" (*Naređivanje dobra – odvraćanje od zla*). Sa šejhom Emdžed ez-Zehāvījem, poznatim alimom Iraka, osnovao je udruženje "El-Uhuvve el-Islamijje" (*Islamsko bratstvo*), koje je odigralo ključnu ulogu na planu da've u Iraku.

Njegov džihad

Radio je kao profesor na Šeriatskom fakultetu u Bagdadu. Predvodio je masovne narodne demonstracije dižući glas protiv nepravednih ugovora i sporazuma, kojima su Iraku vezane ruke, ostavljajući ga pri tome u raljama engleskog imperijalizma, kao npr. "Bortsmevski ugovor", kojim su

dokinute bijele ahmedije, sa Es-Savvāfom na čelu. Borio se za Palestinu i Kuds. Sa šejhom Ez-Zehāvījem osnovao je Udruženje za spas Palestine, koje je radilo na sakupljanju pomoći za Palestinu, organiziranju dobrovoljaca za odbranu zemlje, dostojanstva i islamskih svetinja. Ovo Udruženje je, zajedno sa Svjetskom Islamskom Konferencijom, organizovalo poznati svjetski skup posvećen Kudusi Šerifu, 1953. godine, na kom su uzeli učešća najodgovorniji ljudi iz Islamskog svijeta iz redova uleme: Emdžed ez-Zehāvī, Alī et-Tantāvī, Sejjid Kutb, Muhammed Emīn el-Husejnī, Muhjuddīn el-Kulejbī, Mustafa es-Sibā'ī, 'Ussam el-'Attār, Se'īd Ramadān, Muhammed es-Savvāf, Abdullatif ebu Kure, Ahmed el-Hatīb i mnogi drugi.

Muhammed Mahmūd es-Savvāf pred svodom Sahre u M.Aksa

Mnogo je putovao arapskim i Islamskim svijetom sa svojim prijateljima i saborcima, šejhom Zehāvījem i šejhom Tantāvījem, objašnjavajući pitanje Palestine i mogućnost njenog oslobađanja. Zahvaljujući njemu došlo je do formiranja odreda mudžāhida u Iraku, koji će se kasnije pripojiti odredu "Muslimanska braća iz Egipta, Sirije i Jordana, u borbi protiv Židova.

Progoni i zatvor

Nakon vojnog udara u Bagdadu, odnosno Iraku, 1958. godine, kojim je rukovodio Abdul Kasim, komunisti su sav svoj gnjev izlili na šejha Es-Savvāfa, u čemu su bili pomognuti od nacionalista, sluga imperijalizma i

drugih neprijatelja Islama. Najprije su napali i srušili štampariju "Livā-u el-uhuvveti el-Islamijjeti" (*Zastava islamskog bratstva*), a potom su šejha Es-Savvāfa uhapsili u njegovoj kući i sproveli ga u poznati zatvor "Ebu Grīb", gdje su već bile mnoge poznate ličnosti Iraka, poput general-majora Mahmūd Šīt Hitāba i drugih. Pošto je izašao iz zatvora pritisci na njega nisu popuštali, bilo je i pokušaja njegove likvidacije, pa je septembra mjeseca 1959. godine bio prisiljen napustiti Bagdad. Pod teškim i čudnim okolnostima koje se ne mogu objasniti osim na način da je Uzvišeni Allah oduzeo vid njegovim progoniteljima, kroz Furatsku pustinju nakako je stigao do sirijske granice, gdje ga je narod, najprije u Dejri ez-Zevru, a zatim u Halepu i Damasku, u velikim skupinama dočekao s oduševljenjem. Komunisti su već bili plasirali dezinformaciju da je on ubijen. Ulema i narod Sirije priredili su mu topao doček, na svakom mjestu gdje bi se pojavio održao bi govor ili predavanje.

Hidžra u Medinu

Iz Sirije je otišao u Medinu el-Munevveru, gdje je već bio stigao njegov prijatelj, šejh Ez-Zehāvī, a zatim se, od 1962. godine nastanio u Mekki el-Mukerremi. Tu je radio kao redovni profesor na katedri za šeriatske i islamske znanosti. Bio je član osnivačke skupštine Rabite, član Vrhovnog Svjetskog vijeća za pitanja džamija, član Akademije fikhskih znanosti pri Rabiti, savjetnik u Ministarstvu prosvjete Saudijske Arabije, lični izaslanik kralja Fejsala šefovima država za probleme islamsku da'vu i solidarnosti. Zadnju takvu delegaciju predvodio je u Pešaver (Afganistan) i Pakistan s ciljem izmirenja sukobljenih političkih frakcija.

Borba protiv imperijalizma i cionizma

Profesor Es-Savvat je pozivao muslimane da se vrate svojoj vjeri, bodrio ih da spase Palestinu, naročito poslije nepravedne odluke o njenoj podjeli, 1947. godine. Tada je osnovao "Udrženje za spas Palestine", pozivao na džihad, organizovao stvaranje formacija za džihad i učestvovao u prikupljanju sredstava za njihovu pomoć. Sa svojim učenicima srušio je Ugovor „*Džibr-Bejfen*" kojeg su režirali i nametnuli imperijalisti. S mudžāhidima je djelovao na više frontova: u Palestini, Alžiru, Afganistanu, Filipinima.

Putovanja

Iza njegovih da'vetskih misija u Afriku i jugoistočni dio Azije stajao je šehid kralj Fejsal ibn abdul-Azīz al-Saūd. Ovim nastojanjima oživljena je ideja

islamskog zbližavanja, poboljšalne veze i odnosi među muslimanima, kako među vladarima, tako i među narodima, i to u vrijeme kada je nacionalna euforija, podržavana od Amerike i njenih agenata u Egiptu, u arapskim zemljama uzela maha.

Muhammed Mahmūd es-Savvāf govori u odjeći mudžāhida iz Afganistana.

Bio je beskompromisan u obračunu sa silnicima i imperijalistima. To se najbolje vidi iz njegovih hutbi i govora, njegovih pisanih materijala i djela koja bude osjećaje i zanos. Prva njegova knjiga "Krik vjere mladićima i djevojkama" koja se pojavila četrdesetih godina prošlog stoljeća, imala je ogroman utjecaj na mlade i njihov odnos prema Islamu, odnosno razumjevanju Islama u domenima vjere, zakona, morala i života u cjelini. Omladina je tada hrlila Islamu kao žedan vodi.

Stavovi

Nikada nije kasnio u svojim obavezama, bio je plemenit i širokogrud. Uvjek je bio spreman žrtvovati sve što ima za Islam i muslimane. Ovo će posvjedočiti svi oni koji su ga poznavali i s njim se družili. Ovdje ćemo istaći njegov stav i odnos prema Revoluciji u Alžiru.

Tijesno je sarađivao s alimima iz Alžira, poput El-Bešīr el-Ibrāhīmīja i El-Fudajl el-Vertilānija, zvao ih da posjete Irak, organizovao masovne narodne skupove, na kojima su oni govorili o džihadu protiv francuskog agresora, putovao s njima u razne arapske zemlje s ciljem da se Revolucija pomogne. Teško je naći veći grad u Iraku a da ga šejh Es-Savvāf nije posjetio i da se njegovim stanovnicima, posebno omladini, nije obratio. Pozivao ih je na islamski program, na put da've. Posjetio je i većinu islamskih zemalja i sredina, uvijek s istim ciljem – širenjem da've. Žestoko se suprotstavljao onima koji su na Zemlji širili nered i smutnju, onima koji su robovali uvezenim idejama i trendovima, bilo sa Zapada ili sa Istoka. Pobijao je njihove stavove, otkrivao njihove zablude, ali samo dokazima i argumentima. Za ovu vrstu komunikacije imao je i znanje i vještinu. U zadnjih deset godina života sve je podredio džihadu u Afganistanu. Pozivao je Islamski svijet da stane uz Afganistan i pravednu borbu Afganistanaca. Djelovao je među vođama džihada i džihadskim frakcijama, jer su neprijatelji stalno u te redove pokušavali ubaciti nepovjerenje i smutnju. Njegove hutbe su znale rasplakati prisutne, povratiti vjeru u uspjeh i međusobno povjerenje. I pored duboke starosti, od koje je tijelo oslabilo a noge klecale, duhom je bio poput mladića, ništa ga nije moglo slomiti niti uplašiti.

Profesor Es-Savvāf, zasigurno predstavlja posebnu školu. Plašili su ga se silnici, a volio ga je običan čovjek, bio je plemenite duše, prijatelj i mlađim i starijim, saosjećao je s ljudima u njihovim problemima, s muslimanima bez obzira u kojem su dijelu svijeta, dajući sve od sebe da im pomogne. Iza sebe je ostavio generaciju, bolje reći gneracije omladine diljem Islamskog svijeta, naročito u Iraku i Saudijskoj Arabiji, koji će se ponositi što su bili njegovi učenici, i uvjek će ga se rado sjećati.

Smrt

Umro je u petak, 13. rebiul ‘ahira 1413. (oktobar, 1992.) u trenutku dok je očekivao polijetanje aviona s aerodroma u Istanbulu za Saudijsku Arabiju, odnosno Mekku el-Mukerremu. Dženaza mu je obavljena u Mesdžidi Haramu, a ukopan je u Mezarje "El-Muallāt" u Mekki el-Mukerremi.

Neka od njegovih djela

- *Utjecaj grijeha u rušenju skupina i naroda*
- *Ummul-Kur'an i tri najsadržanije sure*
- *Između čuvara i da'ija*

- *Naučavanje namaza*
- *Dova sihira*
- *Moja putovanja Islamskim pokrajinama (Muslimanska Afrika)*
- *Časne žene Poslanika savs. i mudrost u njihovom broju*
- *Krik vjere mladićima i djevojkama*
- *Stranice o historijatu Islamske Da've u Iraku*
- *Post u Islamu*
- *O značenju Fatihe i kratkih sura u Alahovoj Knjizi*
- *Veliki učenjak i mudžāhid Emdžed ez-Zehāvī*
- *Fatiha i džuz Amme - završetak Kur'ana*
- *Kur'an i Njegove svjetlosti, Njegovi znakovi, Njegovi opisi*
- *Očevidnost Kijameta*
- *Nema socijalizma u Islamu*
- *Imperijalistički planovi u borbi protiv Islama*
- *Iz registra mojih sjećanja*
- *Iz Kur'ana ka Kur'anu*
- *Poziv Islamu*
- *Razmišljanja o suri el-Hudžurāt*
- *Ummul Kur'ani (Majka Kur'ana)*
- *Dva predgovora... itd*

Svjedočenja o njemu

Profesor Jūsuf el-'Azm, poznati da'ija, član Parlamenta u Jordanu i direktor lanca škola „El-'Aksa", o šejhu Es-Savvāfu kaže: "U Bagdadu sam upoznao dosta mojih profesora i učitelja, nikada neću zaboraviti njihov dar i iskrenost. Naročito će mi ostati u sjećanju mladi alim šejh Muhammed Mahmūd es-Sevvaf, profesor na šeriatskom fakultetu u Bagdadu. Zračio je vjerom u Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, iz njega je izvirao osjećaj za Ummet, bio nam je blizak, nije bio samo profesor koji bi održao predavanje i čas, nego bi nam pomogao u rješavanju naših problema, davao nam upute i savjete...

Bio je pobornik ideje i programa imama Hasana el-Bennāa i njegove teorije o jedinstvu Ummeta. Raskrinkavao je britanski imperijalizam koji je u dobroj mjeri iskvario iračko društvo i isključio vjeru iz sfere svakodnevnog života. Pokrenuo je narodne mase da traže oslobađanje Palestine od židova

i njihovih pomagača i saradnika. Svojim hutbama je motivisao slušaoce i pokrenuo ih da pomognu Palestinu: žene su davale svoj nakit, ni muškarci nisu škrtarili. Pomoć Palestini dostavljena je preko Udruženja za spas Palestine čiji je osnivač bio upravo šejh Es-Savvāf sa svojim prijateljem, šejhom Emdžedom ez-Zehāvījem".

Halil el-'Akreb, Abdus Samed er-Rudejni, šejh Muhammed el-Assafi, Abdullāh el-Akīl, šejh Muhammed Mahmūd es-Savvāf, Tevfik es-Sānī, Abdurrahmān EL-Huzejm, Tālib es-Sāmerrāī, Abdul Kādir el-Ebreši, Ja'kub el-Bahisin, Abdul Vahid Eman, Abdur - Rezzāk el-Mes'ūd, Abdul Džebbār Mālullāh, Abdur-Rezzak Malullah

Pred sjedištem Muslimanske braće u Basri,1948'.

Da se Uzvišeni Allah smiluje našem profesoru Es-Savvāfu svojom neizmjernom milošću, da ga nagradi za njegov doprinos Islamu i muslimanima. Da Allah Uzvišeni pomogne ulemi i da'ijama našega Ummeta, da budu dosljedni nosioci da've. Taj put je dalek, putovanje je teško, iskrenih i pravih je malo, ali, ako se oslonimo na Allaha i od Njega budemo tražili pomoć, bit će dovoljno da ostvarimo pobjedu, da uputimo ljude na put Istine i Dobra, da uspostavimo Allahov program u životnoj stvarnosti: “A Allah će sigurno pomoći one koji vjeru Njegovu pomažu- Allah je zaista moćan i silan.” (El-Hādždž, 40)

Oplakao ga je veliki islamski pjesnik Velid el-'A'zamī koji u svojoj kasidi ističe da je Muhammed Mahmūd es-Savvāf dizao moral omladini, da bi ona bez njegovog utjecaja bila izgubljena, da je rušio *tvrđave fesada,* zatim ga oslovljava *„šejhom Ummeta*“, ističe, da je *na Zemlji Ummeta, u svakom njenom kutku, vodio džihad.* Dalje kaže, da *on plače zbog Kudusi Šerifa i njegovih stanovnika, koji noć dočekuju goli i bosi u šatorima.* Zatim kaže *da je bio vješt kormilar koji je naš brod usmjeravao luci spasa, da je bio vješt hatīb i govornik, da je oživljavao srca... da nas je naučio da je džihad naš put, da je digao svoj glas protiv silnika.* Na kraju kaside pjesnik zahvaljuje šejhu Es-Savvāfu na plodovima koje je iza sebe ostavio, naglašava da njegov *džihad nije uzaludan,* te *da će mu Uzvišeni Allah za to dati veliku nagradu i bereket.*

22 – MUHAMMED KEMĀL SEJJID EL-KAZZĀZ (EBU TĀRIK)

(1925–1985 / 1344–1405)

DA'IJA I MUDŽĀHID

Moje poznanstvo s njim

Upoznao sam ga čitajući imena grupe mudžāhida koji su se istakli u ratu sa židovima, prikupljanjem pomoći za mudžāhide, te povećanju borbene gotovosti Ummeta da se odupre napadima i spletkama. Među ovim imenima bilo je i ime mudžāhida Muhammeda el-Kazzāza. Uhapšen je i zatvoren u poznatoj operaciji „Đip“ 1948./1368. Zatvor je za da'ije bio druga škola, tu su profilirali sebe, analizirali svoje stavove, orjentirali se na uputu Šeriata u svjetlu vlastitih iskustava koja su stekli u borbi za ostvarenje islamskih ciljeva.

Kada sam, krajem četrdesetih, stigao u Egipat, želio sam posjetiti zatvorenu braću, a sa mnom je bio šejh Menna' el-Kattān, koji je tada bio svršenik fakulteta "Usūliddīn" (*Osnovi vjere*). U sedmičnom časopisu „El-Ihvan el-Muslimun“ pisao je rubriku o događajima na El-Azharu.

Stavovi i moralne odlike

Na putu da've radio je tiho i iskreno. Uvijek je govorio da je spas islamskog Ummeta u džihadu, da je džihad tajna života Ummeta, te da bez spremnosti na žrtvu neće biti vrijedan pomena, džihad je, kao što reče Resul, sallallahu alejhi ve sellem, *najveći stupanj Islama*.

Bio je jedan od da'ija koji je najviše osjetio udare i torturu koji su primijenjeni protiv Pokreta u Egiptu, ali je sve to hrabro podnosio, nikada neprijateljima nije pružio informaciju koja bi im nešto značila u borbi protiv neke ličnosti ili samog Pokreta. Egipatski faraon i silnik, u stalnoj borbi protiv Pokreta, koristio se opasnom metodom sijanja dezinformacija u redove samoga Pokreta, kako bi u njegovim strukturama, naročito rukovodećim, došlo do nepovjerenja i razdora. Muhammed el-Kazzāz je bio jedan od ljudi u Pokretu koji je tu faraonsku strategiju rušio, zagovarajući uvjek odanost samo legalno izabranom rukovodstvu, u to vrijeme na čelu sa Hasanom el-Hudejbījem.

Aktivnosti

Kada su egipatske vlasti, vršeći žestok pritisak na članove Pokreta, hiljadama njegovih članova i simpatizera napunile zatvore, Muhammed el-Kazzāz je, sa još nekim čalnovima Pokreta, napustio Egipat i nastanio se u Kuvajtu. Tu su nastavili intezivno djelovati, povezali su redove Pokreta u izgnanstvu, kako u arapskom svijetu, tako i šire, uspostavili vezu sa svojom braćom u zatvorima, prenosili im, i od njih uzimali informacije. Za tako nešto bila je potrebna velika hrabrost ali i veliko umijeće i sposobnost. Posebno se vodilo računa o porodicama šehida i porodicama zatvorenika, dostavljana im je stalna materijalna pomoć, koja je nekada bila simbolična, ali je bila ljudska. Sve što se imalo dijelilo se sa porodicama šehida i zatvorenika.

Vjera i upornost u džihadu

Protiv židova se trebalo boriti propagandnim sredstvima. Muhammed el-Kazzāz je bio na čelu grupe koja je to dobro odrađivala. Bili su tu još Abdul Azīz Alī, Salah Hasan, Mahmūd Hasen i drugi. Stalno su zagovarali nastavak džihada protiv židova, ističući da su oni crv koji se uvukao u organizam čovječanstva, zaraza koja je zapljusnula cijeli svijet, zakleti neprijatelj Islama... Svojom opasnom propagandom židovi su uspjeli zavesti mnoge arapske vladare, a i zapadnjake koji su na osnovu ordiniranih dezinformacija krenuli u rat protiv Islama i njegovih vođa. Rezultat svega je pokušaj likvidacije pokreta "Muslimanska braća" u Egiptu i pogubljenje vođe Pokreta, imama Hasana el-Bennāa. Pogubljeni su još: Abdul Kādir 'Ivede, Jūsuf Tal'at, Muhammed Fergalī, Ibrāhīm et-Tajjib, Hindavi Duvejr, Mahmūd Abdullatīf, Abdul Fettāh Ismā'īl, Sejjid Kutb, Muhammed Havvāš i mnogi drugi. Židovi su bili uvjereni da su

"Muslimanska braća" najveća opasnost po njih. Optuživali su Pokret za ekstremizam, terorizam, fundamentalizam i sl. Ove kvalifikacije židovi vješto lansiraju putem Zapadne mašinerije i propagande koja je bila u službi cionizma, neokrstaštva i imperijalizma, a mnogi u arapskom svijetu, i ako se radi protiv njihove vjere, domovine i interesa, poput papagaja samo su prenosili ovu lažnu i opasnu retoriku i propagandu.

Poltroni ne nisu bili kadri shvatiti da je ova kampanja usmjerena protiv vjere islamskog Ummeta, protiv njegovih svetinja, uleme i vođā, njegovih duhovnih i materijalnih resursa, pa u konačnici i protiv njih samih!!!

Kada su odredi "Muslimanske braće" ušli u Palestinu 1948. nanijeli su strašan udarac židovima. Uspjeli su probiti obruč koji su židovi formirali oko odreda Egipatske armije. Primijećeno je da židovi bježe s položaja gdje su bili odredi "Muslimanske braće", birajući pozicije gdje su bile formacije arapskih trupa, ubrzo se ispostavilo i zašto. U redovima arapskih trupa bilo je dosta neispravnog oružja(!), a s druge strane, direktiva je bila da se ne ulazi u velike i otvorene sukobe s neprijateljem, nego da se ide na sporadične čarke i sukobe. Te direktive dolazile su od gospode koja je stajala iza potpisivanja Prvog, Drugog, i Trećeg mirovnog ugovora sa židovima, a cilj svega je bio da se židovi konsoliduju i da im dođe pomoć iz Amerike i sa Zapada. Ovi mudžāhidi iz redova "Muslimanske braće", koji su se borili u Jemenu, koji su dali kolone šehida, od strane silnika Egipta, s ratišta su sprovedeni u zatvore. Sproveli su ih isti oni vojnici koji su tobože, došli na front da se bore protiv židova. Prebačeni su u zatvor Et-Tūr, nakon što su likvidirali vođu Hasana El-Bennāa, izvršivši na taj način naređenje ambasadora Amerike, Francuske i Britanije, koji su se sastali u vojnoj bazi *Fajid* gdje su konstatovali da se pokret "Muslimanska braća" treba staviti van zakona jer predstavljaju opasnost za ostvarenje plana uspostave države Izrael.

A onda je došao poraz i poniženje 1967. godine kojim je Uzvišeni Allah osramotio egipatskog diktatora (*Nāsira*), koji je prethodno napunio svijet vikom i bukom kako će Izrael baciti u more, a rezultat sukoba je bio sraman i ponižavajući. Egipatska vojska se nije povlačila, nego je bježala ispred židova! Bio je to klasičan poraz političke i vojne oligarhije Egipta.

I pored svega, "Muslimanska braća" su odlučili da židove ne ostave na miru, ne dozvoljavajući im likovanje i nasladu ovim žalosnim porazom arapske vojske. Organizirali su podizanje i izgradnju logora u kojem bi se mladići, dobrovoljci iz Sirije, Iraka, Jordana, Libana, Palestine, Jemena, Egipta, Sudana obučavali ratnim vještinama. Muhammed el-Kazzāz je bio jedan od najaktivnijih u izgradnji ovoga logora za obuku mudžāhida.

Abdul Mun'im Mešhūr, Kemāl el-Kazzāz, Muhammed Nāsir, Muhammed es-Saftāvī, Seid Okdži, El'Akīl

I stvarno, mnogi mladići iz Palestine, Egipta, Sirije, Jemena, dali su svoje živote za odbranu zemlje, dostojanstva i časti.

Istinu za njih kaže pjesnik Jūsuf el-Karadāvī kada, opisujući ih u svojim stihovima, ističe da su *ti mladići svoje duše i svoja tijela prodali Uzvišenom Allahu, da su dali porez na svoju vjeru, a taj porez su zapravo iskušenja, na kraju i vlastiti život, to su istinski nasljednici Bilāla, Ammara, Selmana. Varaju se oni*, zaključuje dr. el-Karadāvī u svojim stihovima, *koji misle da se vjera pomaže bez žrtve i zalaganja.*

U ovim sukobima sa židovima poginuli su mnogi: Muhammed Se'īd Bāibāda iz Jemena, Ibrāhīm Āšūr iz Palestine, Salah Hasen iz Egipta, Zuhejr Sa'd iz Sirije, Mahmūd el-Berkāvi iz Jordana. Uzvišeni Allah je htio da Abdullāh Azzām postane šehid u Afganistanu, Muhammed Salih Omer na ostrvu Eba u Sudanu...

Da im se svima Allah smiluje, svi oni su bili na putu onih koji su svoje živote dali 1948. godine. Da Allah Uzvišeni blagoslovi mladiće koji su se zbog Palestine digli na ustanak. Islamski odredi Hamasa su upozorenje Izraelu da su im mudžāhidi stalno na tragu, ma koliko neprijatelji bjesnili, ma koliko se udruživali i množili.

Moje predstavljanje Muhammeda el-Kazzāza u listu „Mudžteme"“

U tom listu, nekoliko dana nakon njegove smrti, napisao sam:

“Muževnost i hrabrost nije česta pojava, to je odlika odabranih osoba. O tome je dobro rekao poznati pjesnik Ebi et-Tajjib el-Mutenebbi, objašnjavajući kako bi se mnogi ljudi mogli prikazati plemeniti i dobrodušni da nije teškoća i problema, a ljudi, upravo u takvim okolnostima, pokazuju svoju istinsku narav. U tom kontekstu pogledajmo i razmislimo o ovim kur'anskim porukama:

“Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju, nisu ništa izmijenili.” (El-Azhab, 23)

“U džamijama koje se voljom Njegovom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime – hvale Njega, ujutro i naveče, ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju.” (En-Nur, 36, 37)

“I s kraja grada žurno dođe jedan čovjek i reče: ‘O narode moj, slijedi one koji su podani’.” (Ja-sin, 20)

“A jedan čovjek, vjernik, iz porodice faraona, koji je krio vjerovanje svoje...” (El- Mu'min, 28

“Muškarci vode brigu o ženama...” (El-Bekare, 34)

Ovi, i mnogi tekstovi Kur'ana, govore o osobama koje, kada nastupi određena situacija, pokažu ono što je najvrijednije u čovjeku, i na taj način se kao ljudi potvrde.

Muhammeda el-Kazzāza poznajem više od trideset godina, od onoga momenta kada je, spašavajući sebe i svoju vjeru, 1954. godine, pobjegao iz Egipta u Kuvajt. Tu je jedno vrijeme radio kao stolar. Zanat je naučio u Egiptu. U Kuvajtu je osnovao stolarsku firmu, stekao mnoge mušterije i kupce, svojim proizvodima parirao je robi koja je stizala sa Zapada.

Muhammed el-Kazzāz je jedan od pionira Islamskog pokreta, učenik je vođe Hasana el-Bennāa, zavjetovao mu se na vjernost. Sve je žrtvovao za Islam i muslimane. Suprotstavio se židovima u Palestini, Englezima na Sueckom kanalu, silnicima koji su terorisali gradove i narode. Njegova sudbina nije se razlikovala od sudbine drugih mudžāhida, slijedila su isljeđivanja, uhođenja, zatvori, progoni. Ali, sve to ga nije spriječilo od džihada, gdje god je bio, u Egiptu, Kuvajtu, Jordanu, ili Libanu...

Odlikovao se istinom u govoru, otvorenosti u istini, studioznosti u razmišljanju, zrelosti u planiranju i projektovanju, čuvanju tajne, spremnosti na žrtvu životom i imetkom, dalekovidnosti, natjecanjem u dobru...

Svi su ga cijenili i poštovali, zbog toga što je više radio a manje govorio, što je bio oštar prema neprijateljima, blag prema braći i prijateljima, što je ljude cijenio po hrabrosti i čestitosti a ne po položaju, bogatstvu ili ugledu. Imao je dosta kapitala, ali sve je trošio za dobro i za džihad, a kolko je ulagao, o tome nisu znali ni njegovi najbliži.

Od njega sam, da mu se Allah smiluje, mnogo naučio, iako nije bio završio nijedan fakultet, niti je pak govorio sa minbera. Imao je dovoljno hrabrosti da se suprotstavi nepravdi, bio je ubijeđen u perspektivu i pobjedu Islama. Bio je rijetkost i dragulj našega vremena, u kojem je među nama mnogo apatije i ravnodušnosti, neodlučnosti i kolebanja u stavu, loših procjena situacije...

Sjećam se, dosta mi je pričao o svom prijatelju, inžinjeru Sejjid Fājizu, zatim o šehidu Salah Hasenu, s kojim je dosta proveo u džihadu. O svima je pričao samo ono što je dobro, nije pričao o njihovim greškama i propustima, kojih je, sasvim sigurno, bilo. Zastupao je mišljenje da se, kada je u pitanju džihad, edukacija i da'va, treba isključivo držati programa imama Hasana el-Bennāa, i to upravo zbog toga što je baziran na Kur'anu, Sunnetu i praksi Prve generacije Ummeta.

Da se Uzvišeni Allah smiluje Ebu Tāriku, da ga uvede u prostranstva Svoga Dženneta, da mu oprosti, da oprosti i nama, i svim muslimanima. Svi smo mi Allahovi, i svi se Njemu vraćamo."

Kazivanja onih koji su ga poznavali

Jedan od njegovih saputnika kaže:

"U ovih četrdeset godina, od kraja Drugog svjetskog rata pa na ovamo, bili smo svjedoci mnogih promjena i događaja. Nekada smo te događaje posmatrali iza kulisa, nekada smo bili blizu njih, a nekada smo u njima direktno učestvovali. Za ovo vrijeme prošli smo mnoge zemlje i gradove, upoznali mnogo ljudi, različitih ideja, stavova i ciljeva.

Među tim ljudima izdvojila se jedna skupina koja se od drugih razlikovala po svom vladanju, po svojim ciljevima i programima, po spremnosti na žrtvu. To je skupina koja je Allaha Uzvišenog uzela kao svoj krajnji cilj,

Njegov Kitab kao program vlastitog života, a Njegovog Poslanika kao jedini ispravan primjer i ideal. Jedan od takvih bio je Kemāl el-Kazzāz, da mu se Allah smiluje, najodabraniji među odabranim. Hrabrost, iskrenost, upornost, darežljivost – to su svojstva koja su ga krasila, i to je primjećivao svako ko ga je poznavao.

Život ga nije milovao, godinama je bio u zatvorskim ćelijama, ali nikada nije izgubio nadu niti odlučnost. Kasnije, kada mu se malo život osmjehnuo, nije zaboravio svoj cilj niti svoje obaveze. Nikada se nije desilo da je izostao u nekoj dobrotvornoj akciji, prednjačio je i bio je primjer drugima, nikada nije prekršio obećanje i redovno je izvršavao svoje obaveze.

Iz Egipta je izašao prije više od trideset godina. Vidio je da da'vu, kojoj je posvetio sebe, napadaju neprijatelji, da se daijama nasilje čini...

Gdje god je došao isto se ponašao. Težio je ostvarenju svoga cilja, posvetio se svojoj misiji, upozoravao je one oko sebe kako neprijatelji spremaju zamke i kuju zavjere, upozoravao je prijatelje koji se kolebaju, upozoravao je na obaveze sinova prema vjeri i svojoj zemlji. Na to je ukazivao u svojoj kući, u svojoj porodici, na radnom mjestu, u krugu svojih komšija i prijatelja, u svome zdravlju i svojoj bolesti, u tegobama i ugodnostima. To je bila njegova zadnja oporuka na operacionom stolu, o tome je govorio nakon popuštanja anestezije... Umro je a njegov jezik je izgovarao riječi Zikira. Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo.

Prepuštamo Allahu Uzvišenom pitanja konačnog obračuna, On to uviđa sa svakim, naše nije da u to ulazimo...

Dragi Allahu, nagradi ga za djelo koje je učinio, podari mu mjesto u Svome Džennetu, nagradi i nas, nemoj nas izložiti iskušenjima koja nismo kadri podnijeti. Ti si Onaj koji čuje i dove uslišava."

(Časopis „*El-Mudžteme*'" –Kuvajt)

Muhammed Kemāl el-Kazzāz umro je od karcinoma jetre, nije pomogao ni operativni zahvat. U Vječnu Kuću preselio je krajem 1985. godine. Da se Allah Uzvišeni smiluje i njemu i onima koji su s njim učestvovali u oživljavanju duha džihada i razvijanju njegove zastave.

Da Allah Uzvišeni blagoslovi ove vjerničke odrede mladosti. Odrede mladosti koji su vratili udarac židovima i dobro ih uzdrmali, tako da su očajnički tražili nekoga ko će se suprotstaviti ovim mladićima koji se ne boje smrti. Tražili su i našli. Našli su svoje zaštitnike u duhovno i moralno

poraženim snagama. To su oni koji su prodali zemlju i dostojanstvo, pružili ruku onima čije su ruke uprskane krvlju Palestinaca, prihvatili su da uđu u povorku poniženih, da se predaju i pokore ***„onima koje je Allah prokleo i na koje se rasrdio i u majmune i svinje ih pretvorio“***

Kako reče pjesnik: *Izdajici je lahko izdati, a mrtvac ne osjeća bol.*

Da nas Uzvišeni Allah sačuva ovako ružnih lica i duša – budućnost će svakako pripasti vjeri Islamu, a pobjeda će pripasti Allahovim robovima, iskrenim vjernicima.

“A Allah čini šta hoće, ali većina ljudi ne zna.” (Jūsuf, 21)

Abdullāh el-'Akīl u svojoj kancelariji u Ministarstvu Vakufa u Kuvajtu,1970. godine

23 – MĀLIK IBN NEBĪ

(1905 – 1973 / 1323 – 1393)

ALŽIRSKI MISLILAC

Moje poznanstvo s njim

Sa velikim alžirskim misliocem, Mālik ibn Nebījem najprije sam se upoznao čitajući njegovu prvu prevedenu knjigu na arapski jezik"Fenomen Vahja" (knjiga je na bosanski jezik prevedena pod naslovom "Kur'anski fenomen", op.prev). Na čitanje ove knjige ponukala su me dva razloga, a vezani su za profesora Mahmūd Muhammed Šakira i dr. Abdus-Sabūr Šāhīna.

Profesor Mahmūd Muhammed Šakir je napisao fantastičan predgovor za ovu knjigu, a to može učiniti samo izvrstan lingvista, književnik kao što je on.

S druge strane, dr. Abdus-Sabūr Šāhīn, prevodilac pomenutog djela na arapski jezik, jedan je od mojih prijatelja s kojim sam se upoznao radeći na polju da've. Njegove izuzetne prevodilačke sposobnosti već su mi bile znane, pa je sam odabir određenog djela za prijevod za mene bila grancija kvaliteta štiva i da to štivo vrijedi pročitati. I zaista, čitajući ovo djelo u to sam se uvjerio.

Kasnije sam redovno čitao i sva njegova druga djela, koja su prevedena na arapski jezik. Zapazio sam da autor vješto i stručno obrađuje pitanja civilizacije, zatim pitanje izgradnje islamske ličnosti u uvjetima savremenog življenja. Interesantne su njegove teze o svemiru, životu, ljudskoj duši, bazirane na racionalnoj osnovi. U svojim djelima osuđivao je idejnu i civilizacijsku nezrelost i zaostalost, kao i nesposobnost prilagođavanja potrebama i zahtjevima vremena i trenutka.

Imao sam sreću da se krajem šezdesetih godina prošlog stoljeća sretnem s njim u Kuvajtu, kada se odazvao na naš poziv da održi set predavanja.

Pored predavanja organizirali smo i brojne susrete, debate, diskusije te više korisnih razgovora. I ovom prilikom sam se uvjerio da profesor Mālik ibn Nebī pripada onoj grupi mislilaca koji apostrofirajući probleme i objašnjavajući određene fenomene, uvijek, ali baš uvijek, nude i njihova rješenja bazirana, prije svega, na razumu. Racionalistički pristup, uglavnom zastupljen u njegovim djelima, predstavljao je, a nastojao je sve rečeno i dokazati, kao eminentno islamski pristup i stav, baziran na Kur'anu i Sunnetu.

Njegovi učenici

Mnogo je mladih ljudi, kako na Magribu tako i Mašriku, na koje je Mālik ibn Nebī izvršio veliki utjecaj. Spomenut ćemo ovdje profesora Rešīda ibn 'Īsā iz Alžira, profesora Omera Miskāvija iz Libana, profesora Dževdeta Se'īda iz Sirije, doktora Abdus-Sabur Šahina iz Egipta. Tu je dosta i drugih imena, koji su nosioci savremene islamske misli i škole čiji su osnivači El-Bennā, El-Medvdudi, Sejjid Kutb i Mālik ibn Nebī. Ovu školu završilo je hiljade mladića iz arapskog svijeta koji su kasnije bili istinski nosioci islamske da've modernoga doba.

Djela

Mālik ibn Nebī je autor brojnih djela, od kojih su neka prevedena i na arapski jezik. Sva njegova djela tretiraju probleme civilizacije:

- *Fenomen Vahja / Kur'anski fenomen*
- *Smjer u kojem ide Islamski svijet*
- *Afro-aziska ideja*
- *Uvjeti preporoda*
- *Dnevna hronika svjedoka Kur'ana*
- *Problem ideja u Islamskom svijetu*
- *Alžirski pogledi*
- *Musliman u svijetu ekonomije*
- *Odazivam Ti se*
- *Između Upute i zablude*
- *Utjecaj orijentalista na savremenu islamsku misao*
- *Meditacije*
- *U ratnoj vjetrometini*

- *Ideja Islamskog Komonvelta*
- *Veliki događaji*
- *Problem kulture*
- *Rođenje društva*
- *Zbog promjene*
- *Ideološki sukob u zemljama pod okupacijom*
- *Uloga i misija muslimana u dvadesetom stoljeću*

Naravno postoji još mnogo djela napisanih na francuskom i prevedenih na arapski jezik.

Tematika ovih knjiga utjecala je na razvoj svijesti, posebno kod omladine, kada je u pitanju odnos prema kolonizatorima koji su već dugo sjedili na prsima muslimanskih zemalja i naroda. Mālik ibn Nebī je u svojim djelima ukazao na metode koje imperijalisti koriste u podjarmljivanju ovih naroda, govorio je o renesansi i uvjetima njene realizacije, o zapadnoj civilizaciji i metodama kako joj se može suprotstaviti, o islamskoj ličnosti i njenim karakteristikama. Ukazao je svim muslimanima svijeta da je naklonost imperijalizmu gora i opasnija od samog imperijalizma. Ako je čovjek slab i poražen iznutra, on je duhovno spreman da se pokori agresoru, da prihvati njegovu kulturu i običaje, da se odrekne svoje slavne prošlosti i svoje originalnosti. Takav čovjek slijedi vlastitog okupatora, prihvata sve od njega, i dobro i zlo, i slatko i gorko, i ispravno i pogrešno, on tu ništa ne izuzima, slijedi logiku da poraženi treba slušati pobjednika, rob svoga gospodara...

U svojim djelima Mālik ibn Nebī objašnjavao je da je najveća sila Allah, da nema sile iznad Njegove, da će musliman, ako uistinu bude to, imati časnu i dominantnu ulogu, da je Islam Istina, te da će i budućnost pripasti Islamu i muslimanima. Musliman treba da se ponosi svojom vjerom, da se preporodi imanom, da iz svih civilizacija uzme ono što je pozitivno.

Mālik ibn Nebī svojim je djelima upozorio Islamski svijet na pogubnost inferiornog položaja i sluganskog odnosa prema imperijalizmu i imperijalistima. Potakao je i ohrabrio muslimane da ne dozvole pretvaranje vlastitog prostora u tržište na koje će koloniozatori plasirati svoje proizvode, da ne dozvole ni po koju cijenu gubljenje vlastitog identiteta, originalnosti i dostojanstva, da slijepo ne oponašaju kolonizatore, čak i u idejama, kao što čine oni koji su zavedeni civilizacijom agresora, povodljivci, beskičmenjaci, koji se pokoravaju svakom glasu koji do njih dopire.

Rođenje i prvo obrazovanje

Profesor Malik Nebi rođen je 1905. godine u gradu Kusatīne u Alžiru. Njegov otac je bio El-Hādždž Omer ibn el-Hudr ibn Mustafa ibn Nebi. Njegova porodica se, dok je on bio još dijete, preselila u mjesto Tebesse, gdje je Mālik ibn Nebī počeo obrazovanje. Tu je završio osnovnu školu i dosta se posvetio učenju i pamćenju Kur'ana. Srednju školu završio je u Kusantīni, a njegovi učitelji bili su šejh Ibn el-'Ābid i šejh Mevlud ibn Muhennā. Mnogo je volio čitati, još od najranije mladosti. Čitao je poeziju iz perioda džahilijjeta, Omejevića, Abbasovića, zatim poeziju velikih pjesnika kao što su: Imru el-Kajs, eš-Šenferī, Antare, Firezdek, el-Ahtal, ebu Nuvās. Čitao je poeziju savremenih autora, poput Hāfiza Ibrāhīma, Ma'ruf er-Resāfīja, Džibrana Halila, Džibrana Ilija ebu-Mādīja i dr. U blizini njegove kuće bio je ured šejha Abdul Hamīda ibn Bādīsa, predsjednika Udruženja islamske uleme Alžira, gdje je bilo sastajalište profesora, studenata, sljedbenika šejha Badisa, sa kojima se i Mālik ibn Nebī mnogo družio. To su faktički bile dvije škole, jedna je politička, a druga reformska. Nakon završetka srednje škole radio je različite poslove, a onda je, 1930. godine, otišao u Francusku s ciljem da tamo studira na Institutu za islamske znanosti. Kada mu to nije uspjelo upisao se na Institut radio-telegrafskih znanosti i u Parizu stiče diplomu inžinjera 1935. godine. Izučavao je probleme i bolesti društva općenito, posebno Alžira, nastojeći naći rješenja i lijek za te bolesti. Došao je do spoznaje da je vjera početak i osnov civilizacije, jer, u svakom narodu, civilizacija se pojavila tek dolaskom Objave s neba, koja je postala zak i pravac za dotični ljudski naraštaj. Ako vjera oslabi u čovjeku, on gubi svoju duhovnu komponentu, okrene se prema zemlji i materiji, parališu se njegove moralno-umne sposobnosti, njim ovladaju samo dunjalučki prohtjevi i strasti, koje ga srozavaju i vraćaju na početni, primitivni nivo življenja.

Iz Francuske je, 1956. godine, otišao u Egipat, a u Alžir se vratio 1973. godine, gdje je, mjeseca oktobra iste godine, i umro.

Njegovi pogledi i škola

Islamska misao je obogaćena njegovim idejama, ona je mladom islamskom naraštaju, na Mašriku i Magribu, otvorila oči i pokazala mu kako se treba odnositi prema tekovinama savremene civilizacije, kako od nje treba uzeti i prihvatiti ono što je korisno, a odbaciti ono što je štetno, kako kompletno kulturno naslijeđe čovječanstva prilagoditi kriterijima Islama.

Kriterij koji od čovjeka traži da na ovom svijetu živi časno i dostojanstveno, da bude plemenit, da resurse Zemlje eksplaotiše razumno i za dobrobit čovječanstva, jeste islamski kriterij. S tim ciljem, od strane Allaha Uzvišenog, čovjeku je povjeren emanet, da zbog svega darovanog bude zahvalan Kreatoru, Koji je Jedini, Koji je Utočište svakom, Koji nije nikoga rodio niti je rođen, i niko Mu ravan nije.

Profesor Mālik ibn Nebī, da mu se Allah smiluje, klasičan je predstavnik originalne islamske ideje, on je mladom čovjeku vratio sigurnost u vlastitu vjeru i mogućnost njene primjene u životnoj stvarnosti.

Njegovi učenici su se susreli i povezali s učenicima El-Mevdūdīja, Sejjida Kutba, Hasana el-Bennāa, što će se pretvoriti u jedan jak talas islamskog buđenja u cijelom svijetu. Taj talas će, Allahovom pomoći, eliminirati shvatanja koja je nametnuo imperijalizam, i zahvaljujući kojima je Zapad profitirao u Islamskom svijetu. Jedino Islam može riješiti probleme toga svijeta, on će potisnuti uvezena, strana rješenja, koja su taj svijet podijelila na vjerske frakcije i političke struje. Islamsko rješenje za muslimane jeste farz i nužnost, to je lijek svim problemima, odgovor na svako pitanje, lijek za sve rane.

Ove ideje istinskih islamskih velikana dale su polet islamskoj mladosti našega vremena, da sebi trasira put i nađe dostojno mjesto i poziciju u savremenom svijetu. Ta pozicija izgrađuje se na bogatoj i slavnoj prošlosti, a danas na kreativnoj, imanskoj stvarnosti.

Mālik ibn Nebī je svojim djelima ukazao na ogroman doprinos Islama svjetskoj civilizaciji, a ja bih ovdje istakao da je njegova misao i ideja, naročito danas, korisna za ljudsko društvo u cjelini, kako u domenu međunarodnih odnosa, tako u sferi političkih, kulturnih, obrazovnih i razvojnih procesa kroz koje savremeni svijet prolazi.

Mālik ibn Nebī je, s jedne strane, islamski poredak i sistem smjestio u kontekst savremenih kretanja i izazova, a sdruge strane, ukazao je na prednosti Islama u odnosu na rješenja koja se nude pozitivnim ljudskim zakonima. Mogli bismo reći da je on pokretač škole koja je svijetu prenijela i prezentovala ključnu bit Islama, koja je, kad su muslimani u pitanju, osvježila njihovu ideju i svijest, koja je, početkom dvadesetog stoljeća bila zamagljena evropskom, materijalističkom ideologijom i pozitivističkim nazorom. Naravno, i u tom vremenu postojale su zdrave snage s časnim izuzecima, ali gledano globalno, to je bilo stanje dekadence Islamskog svijeta, u to nema nikakve sumnje.

Istinita svjedočenja

Veliki alim, profesor Enver el-Džundī, za Mālik ibn Nebīja, će reći: "Islamski svijet je izgubio jednog od najvećih svojih mislilaca, to je Mālik ibn Nebī, porijeklom iz Alžira... On je, u posljednjih nekoliko godina, objavio izuzetno značajna djela na temu *Islam u susret civilizaciji*. To je njegova omiljena tema na kojoj je radio preko dvadeset godina. Autor je nove teorije, fundirane na izvornim učenjima Islama, kojom pokušava islamsku misao osloboditi stega i dominacije zapadne misli, koja je rezultat ne samo materijalnog, nego i kulturnog porobljavanja Islamskog svijeta, od strane raznih kolonizatora. Profesor Mālik ibn Nebī je svojim velikim djelom pokušao muslimane motivisati da se okrenu vlastitoj tradiciji i orginalnosti, koja zagovara put sredine, umjerenosti i solidarnosti. Te vrijednosti i takav model života direktno nudi Kur'an. Njegove ideje su nastavak reformorskih pokušaja imama Muhammed ibn Abdul Vehhāba i njegovog poziva na jedinstvo muslimana, zatim na napore imama Muhammed ibn Alī es-Senūsīja, Muhammed ibn Ahmed el-Mehdija, Džemāluddina Afganija, Muhammeda Abduhua, Rešīd Ridaa, Hasana el-Bennāa i mnogih drugih..."

Značajno je istaći da je Mālik ibn Nebī kao nosilac ove ideje rođen u Alžiru, početkom dvadesetog stoljeća, bio pod čizmom francuskog kolonijalizma. Rođen je u gradu Kusantīni iz kojeg potiče i imam Abdul Hamīd ibn Bādīs. U svojoj mladosti, u takvom okruženju, bio je živi svjedok nasilja i mraka kojem je kolonizator na sve načine pokušavao u Alžiru iskorjeniti, prije svega Islam i arapski jezik. Mālik ibn Nebī je, zahvaljujući kućnom islamskom odgoju, ostao vezan za Kur'an, od kojeg se nije odvajao ni za vrijeme svoga boravka u Parizu na čijem je Univerzitetu završio svoj studij. Nije dozvolio da padne pod utjecaj zapadnog mišljenja i modela života, što je bio sličaj sa mnogim muslimanima iz arapskog svijeta koji su se tamo školovali. Kada je uspješno okončao studij osjetio je da su mu, zbog njegovog životnog i idejnog stava i opredjeljenja, sva vrata zatvorena, da kao vrstan sručnjak i inžinjer neće nigdje dobiti zaposlenje. Imperijalisti su mu prijetili, pokušali ga vrbovati i podmititi, njegov otac u Alžiru ostao je bez posla. Nakon Alžira, sada je morao napustiti i Francusku. Na poziv šejha ibn Bādīsa došao je u Mekku el-Mukerremu, gdje se zadržao izvjesno vrijeme, a onda se nastanio u Kairu. Tu je na francuskom jeziku napisao enciklopediju na temu „*Civilizacija*", koja je sadržavala sedamdeset tomova. Enciklopediju je na arapski jezik preveo dr. Abdus Sabūr Šāhīn.

Nakon određenog vremena, provedenog u Saudijskoj Arabiji i Egiptu, počeo je pisati na arapskom jeziku. I na taj način je dokazao da se voljom i upornošću postiže svaki cilj.

U svojoj teoriji Mālik ibn Nebī se posebno osvrnuo na fenomen „*El-kābilījjetu lil isti'mar*" (*Prilagođavanje imperijalizmu*), upozoravajući muslimane da se toga kompleksa moraju osloboditi, jer im je on najveća opasnost i nesreća. Te opasnosti mogu se osloboditi jedino prihvatanjem islamskog koncepta Tevhida, kojom se čovjek oslobađa savremenog idolopoklonstva i svake vrste materijalizma.

Akademija posvećena njegovoj misli

U Maleziji je 1991. godine održan značajan međunarodni naučni skup posvećen životu i djelu ovog velikog mislioca. Na skupu su govorili Enver Ibrāhīm, ministar finansija Malezije i Abdullāh Omer Nasīf, generalni sekretar Rabite. Ovom prilikom prezentovana su i četiri naučna rada posvećena liku i djelu Mālik ibn Nebīja.

Autor prvog rada pod naslovom „*Vizija ekonomskog poretka u djelima Muhammeda Ikbala i Mālik ibn Nebīja*", bila je Esmā' Rešīd iz Pakistana. Svoj rad je bazirala na djelima Ikbala (*Ekonomija*) i Mālik ibn Nebīja (*Musliman u svijetu ekonomije*).

Drugi rad na temu „*Misao Mālik ibn Nebīja i njen doprinos savremenom Islamskom društvu*", napisao je dr. Ammar et-Talibi iz Alžira.

Podnosilac trećeg rada bio je dr. Zafr Ishak el-Ensārī iz Pakistana pod naslovom „*Ideološka i politička kretanja u Islamskom svijetu u percepciji Mālik ibn Nebīja*".

Četvrti rad bio je na temu „*Razmišljanja o nekim idejama i tezama Mālik ibn Nebīja*", a autor je bio profesor Muhammed Kemāl Hasan iz Malezije.

Dr. Abdus-Sabūr Šāhīn, koji je sva djela Mālik ibn Nebīja s francuskog jezika preveo na arapski, kaže: "U životu Malik ibn Nebija, kao pisca i mislioca, zapazio sam dva karakteristična razdoblja. Prvo razdoblje obuhvata vremenski period prije njegovog dolaska u Egipat – vrijeme u kojem je, studirajući u Francuskoj, stalno bio razapet između Alžira i Pariza.

Drugo razdoblje, a ono je bitno, nastaje njegovim dolaskom u Kairo 1956. godine. Tada počinje svoj put islamskog mislioca što je zasigurno rezultat njegovog susreta s ljudima islamske orijentacije, kao i izvorima originalne islamske kulture.

Značajno je, također, istaći da je imao relativno dobre odnose sa revolucionarnim vlastima Egipta, koje su, kao što je poznato, stavile embargo na islamsku literaturu i stavili van zakona Islamski pokret. Zna se da je u tim okolnostima, sve što je od njegovih djela prevedeno, ali i svu drugu literaturu, tajnim kanalima dostavljao u zatvor imamu i šehidu Sejjidu Kutbu.

Mālik ibn Nebī, da mu se Allah smiluje, bez sumnje je jedan od velikana islamske misli u našem vremenu. Ta misao je vodilja cijelom Ummetu, posebno mladoj generaciji, koja je stalno izložena utjecajima različitih ideoloških trendova i koncepcija, kako sa Istoka, tako i sa Zapada.

Da se Allah Uzvišeni smiluje profesoru Malik ibn Nebiju, da ga obilno nagradi za doprinos koji je dao na putu osavremenjavanja i oživljavanja islamske misli i islamske civilizacije.

24 – EL-BEHIJJ EL-HŪLĪ

(1901 – 1977 / 1319 – 1397)

DA'IJA I MUDŽĀHID

Moje poznanstvo s njim

Kada me je AllahUzvišeni počastio i omogućio mi da odem na Šeriatski studij u Egipat, omogućio mi je da upoznam ljude koji su istinski dragulji i dar vremena. Evo, spomenut ću samo neka od tih imena: dr. Jūsuf el-Karadāvī, Ahmed el-Assāl, Muhammed es-Saftāvī, Muhammed ed-Demerdaš i drugi. Ovdje želim istaći još jedno ime, a to je uvaženi profesor El-Behijj el-Hūlī, koji je u to vrijeme na El-Azharu bio rukovodilac u nastavnom i da'vetskom procesu. Posebno je volio i cjenio one studente koji su učili i pripremali se u vrijeme sabah-namaza. Ovu grupu studenata nazvao je: „Odred žrtvovanih“.

Moj prijatelj Ahmed el-Assāl poklonio mi je njegovu knjigu „Uputa za da'iju“ koju sam pročitao u jednom dahu. Osvjedočio sam se da je ta knjiga neophodna za svakog da'iju, vaiza, profesora, instruktora, hatība i pedagoga. Za ovu knjigu predgovor je napisao šehid Hasan el-Bennā, u kojem, između ostalog kaže:

“Pomno sam pročitao ovu brošuru, bolje reći uputsto za profiliranje uspješnog da'ije i usvajanje najboljih metoda. Moram priznati da sam oduševljen, i molim Allaha Uzvišenog da se ovim štivom okoriste oni kojima je namijenjena. Naravno, ovo ne treba da čudi i iznenađuje, ako znamo da je njen autor da'ija i mudžāhid, profesor El-Behiji el-Hūlī, koji je poznat po bistrini i vještini pamćenja, preciznosti razumjevanja, snazi imana, prefinjenosti duše i dubini spoznaje. Da ga Allah Uzvišeni nagradi i da nas, zajedno s njim, pridruži Njegovim, robovima s kojima će On biti zadovoljan, i oni s njim zadovoljni.“

Iz ove izuzetne knjige vrijedi navesti i neki citat, npr.: "Znaj, dragi brate, da je svaki čovjek, od strane svoga Stvoritelja, Uzvišenog Allaha, obdaren različitim sposobnostima, čovjek je riznica tih sposobnosti, koje u životu mogu koristiti njemu osobno, a može pomoći i čovječanstvu u cijelosti. Te sposobnosti, naravno sam čovjek treba otkriti aktivirati, a to se može samo ako čovjek radi u ime Allaha Uzvišenog, jer, On taj ključ daje samo onoj osobi koja se okiti pozitivnim svojstvima, koja je u istinskom džihadu, koji se nemilosrdno suprotstavlja svojim prohtjevima i strastima, i na tom putu, uz Allahovu pomoć, iskaže junaštvo i uspje: ***'One koji se budu zbog Nas borili Mi ćemo, sigurno putevima koji nama vode uputiti; a Allah je zaista na strani onih koji dobra djela čine'***. (El-'Ankebūt, 69)

Ovo se može objasniti na primjerima Ashaba, da je Allah s njima zadovoljan, koje je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, uz Allahovu pomoć, doveo do pozicije junaka. Oni su osvojili prostore zemaljske, ali, prije toga, osvojili su prostore duše. Dunjaluk su obasjali svjetlom Istine, ali, prije toga, svjetlom su obasjali svoja prsa, usrećili su gradove i narode slobodom, pravdom i nesebičnošću, ali su to, prije svega, uspostavili u svojim srcima. Zbog toga su ovjekovječeni djelima koja ostaju iza njih, pametni se tim djelima dive, i čude, jer ona graniče s nemogućim."

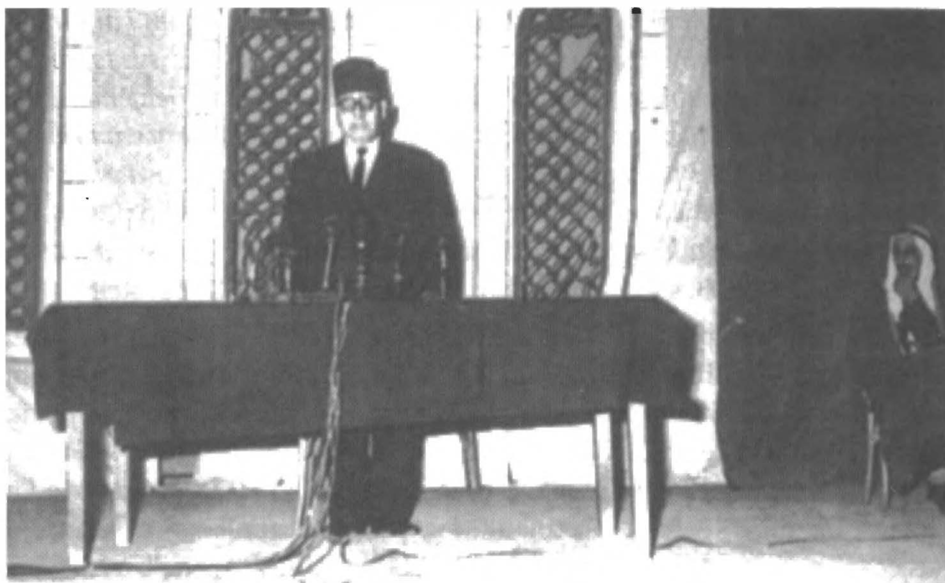
O ovoj knjizi je pisao i merhum Muhammed el-Gazālī: "*Ovo je knjiga koja odiše iskrenim imanom, zrelim sufizmom, šeriatskom podlogom i argumentacijom, skladnom analizom tekstova Kur'ana i Sunneta. Kroz sve to, ni jednog trenutka, ne gubi se iz vida onaj kome je knjiga namijenjena. Lično bih volio da ovu knjigu pročitaju naši vaizi, imami, da'ije, jer će im mnogo pomoći i, u svakom pogledu, biti od koristi. Isto tako, mislim da bi svaka biblioteka koja je u vlasništvu Braće* ("*Muslimanske braće*" –op.prev.), *morala posjedovati ovu knjigu.*" (Objavljeno u mjesečnom časopisu „*El-Ihvan el-Muslimun*", br.93, god. 4, utorak 8. R.Ahir 1365/ 12.03.1964, str.16)

Jednom prilikom prisustvovao sam njegovom predavanju koje je držao za izraslije kadrove Braće. Govorio im je o neophodnosti naoružanja znanjem, moralom, taktičkim predispozicijama. U njegovom izlaganju uočljiva je snaga duha i ljubav prema Uzvišenom Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Tekstove Kur'ana i Hadisa navodio je na način da budu lahko razumljivi te da se osjeti lahkoća i prijatnost u njegovom izlaganju. Osjećao je brigu za Islam i njegov Ummet, bolilo ga je to što taj Ummet tone i nazaduje, što njegovi neprijatelji uspijevaju odvratiti ljude od Islama, što im je omogućeno da uništavaju njegove duhovne i materijalne tekovine.

Profesor el-Behijj el-Hūlī bio je sklon sufizmu, ali njegov sufizam bio je baziran isključivo na Kur'anu i Sunnetu, praksi Prve generacije Islama, dobroga Selefa i Allahovih evlija: *"Koji se ničega neće bojati i ni za čim neće tugovati."* (El-Bekare, 38), *"Oni koji budu vjerovali i koji se budu Allha bojali."* (Junus, 63)

Volio je imama Hasana el-Bennāa, bio je vjeran njegovom programu, smatrao ga je darom i primjerom toga vremena, vođom koji je svoj život posvetio Allahu Uzvišenom i džihadu na Njegovom putu.

Stalno sam želio prisustvovati njegovim predavanjima, prilikom putovanja, logorovanja... Bilo nas je dosta koji smo to željeli, bili smo zaneseni Islamskim pokretom, posebno onim dijelom kojim se Pokret odredio kada je Palestina u pitanju te borba protiv svjetskog imperijalizma i cionizma. Omladina se masovno odazivala u rat protiv židova u Palestini i protiv Engleza na Sueckom kanalu. Veliki broj tih mladića završili su svoj život kao šehidi, i u Palestini, i na Sueckom kanalu. Da nije bilo velike svjetske zavjere i velike izdaje iznutra, Palestina nikada ne bi pala u ruke židovske zumre, Islam ne bi bio ugrožen u vlastitoj kući, propagatori Islama nebi bili proganjani i ubijani na svakom mjestu.

Abdullāh el-Akīl i profesor el-Behijj el-Hūlī na predavanju u Udruženju socijalnih reformi u Kuvajtu

Predavanja profesora El-Behijj el-Hūlīja koja je održavao omladini rezultirala su izgradnjom svijesti i stava, sada je to postala mladost koja je sebe vezala za Ahiret, za uzvišene vrijednosti, mladost koja je težila zadovoljstvu Allaha Uzvišenog, koja je aktivno počela raditi na planu buđenja islamskog Ummeta i širenju raspoloženja duha džihada u njegovim najširim slojevima.

Nakon vojnog puča u Egiptu, 1952. godine, profesor El-Behijj el-Hūlī je zagovarao pomirenje i dobre odnose s novim vlastima. Svoj stav obrazlagao je bojazni da bi moglo doći do velike smutnje i nereda, jer imanska i džihadska svijest kod naroda još nije dovoljno razvijena.

Ovo su iskoristili saradnici egipatskog tiranina (En-Nāsira – op.prev.) i pokušali Pokret minirati iznutra. Naklonost profesora El-Hūlīja, u ovoj situaciji, mnogo im je značila. Povjerili su mu vođenje egipatskih hadžija u Mekku el-Mukerremu, gdje sam imao priliku da se s njim sretnem. Upozorio sam ga na to što radi, i priznam, bio sam veoma grub. Znam da se nekim prijateljima žalio na moj postupak nakon što se sa Hadždža vratio u Egipat, 1955./1375. Rekao je: "Kako jedan od mojih studenata može ovako sa mnom razgovarati?!" ... A onda, nakon dužeg vremena, desio se sramni poraz Faraona 1967. godine i to od starice Golde Meīr. Pao je mit o velikom junaku, koji će "Izrael baciti u more".

Nakon toga profesor El-Behijj el-Hūlī posjetio je Kuvajt, gdje je održao niz predavanja, a bio je i gost na našoj tradicionalnoj tribini *Petkom uveče*. Njegov nastup na toj Tribini bio je posebno zapažen, mnogi nisu mogli suzdržati suze, a jedan od prisutnih je rekao: "Ovo je novo poglavlje za *Uputu da'ijama.*"

Nakon ove posjete profesor El-Behijj el-Hūlī poslao je pismo dr. Jūsufu el-Karadāvīju u Katar, u kome se pohvalno izrazio o "*svom učeniku Abdullāh el-Akīlu, koji ga je lijepo i prijateljski dočekao i ugostio...*"

Pokušao sam doći do ovoga pisma, ali nisam uspio. Možda ću to uspjeti do nekog sljedećeg izdanja ove knjige, ako Allah bude htio.

Pored "Upute da'ijama", profesor Behijj el-Hūlī napisao je još dosta djela, ovdje ćemo spomenuti:

- *Islam nije ni socializam niti kapitalizam*
- *Islam i pitanja žene*
- *Žena između kućnih i društvenih obaveza*
- *Posao i radnici u Islamu*

Da... profesor Behijj el-Hūlī bio je iskren prema Allahu Uzvišenom, prema sebi, i prema drugima. Njegov govor bio je osjećajan, govor iz srca u srce. Poseban utisak na njega je ostavio šejh Ebu el-Hasan en-Nedvī, koji je posjetio Egipat 1951./1370. Među njima je nastalo veliko prijateljstvo. Kada je šejh Nedavi 03. 06. 1951./28. 9. 3170. H.g., napustio Egipat i otišao u Sudan, El-Behijj el-Hūlī mu piše pismo sljedeće sadržine:

"Poštovani brate... Kada je krenuo voz sa željezničke stanice El-Metarijje i povezao te u daljinu, osjetio sam pritisak i težinu u svojim grudima, bio sam shrvan, tužan i očajan. Da, dio lijepe i drage svjetlosti koja nas je zbližavala, najavila je svoj odlazak...

Zašto si odredio, dragi Gospodaru, da oni koji se zavole u ime Tebe, na Zemlji budu jedni od drugih udaljeni!

Molimo Alaha Uzvišenog da se susretnemo na ovom svijetu onako kako On želi, a na Budućem svijetu, da se susretnemo sa vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti! Na kraju... moji pozdravi i želje svim prijateljima koji su bili u Tvojoj pratnji, želim im svako dobro i uspjeh."

Vesselamu alejkum ve rehmetullahi ve berekatuhu
Kairo, 28. Z. Ka'de 1370. H.g. / 21. 08. 1951.
Tvoj brat El-Behijj el-Hūlī

Ova posjeta ujedno je bila i posljednja posjeta El-Behijj el-Hūlīja (Kuvajtu-op.prev.) jer je brzo iza toga umro.

Molimo Allaha Uzvišenog da oprosti i nama i njemu, da nas, kao braću, u Njegovoj beskrajnoj milosti okupi "na divanima, jedni prema drugima okrenuti", On je Svemoguć.

25 – SALIH MEHDĪ ED-DEBBĀG (EBU SAFVĀN)

(1920-1951/1339-1371)

DA'IJA I ODGAJATELJ

Naše poznanstvo

Naše poznanstvo datira od 1947. godine. Bio sam tada učenik srednje Šeriatske škole u Bagdadu, u četvrti ‘A'zamījja, a Salih Mehdī ed-Debbāg (Ebu Safvān) bio je pedagog i profesor u toj školi. Karakterisala ga je pobožnost i moral, nastojao je tu mladost uputiti na put Kur'ana i Sunneta, probuditi u njima duh džihada u borbi protiv onih koji su širili nasilje, anarhiju i nemoral. Bagdad, grad Hārūna er-Rešīda, u to vrijeme je bio preplavljen komunistima, ateističkim, raznim građanskim opcijama i njihovom agresivnom propagandom. Na sceni su bili i plaćenici i agenti stranih sila. Sve ove frakcije imale su svoje dnevne listove, časopise, udruženja, a bile su pomagane od židova i stranih predstavništava. Posebno je u tom pravcu bila aktivna ambasada Velike Britanije, kojoj nije odgovarao bilo kakav arapski ili islamski program, jer su smatrali da je to direktna podrška Rešīdu Alī el-Kejlaniju koji je sa svojim pokretom tokom Drugog svjetskog rata bio protiv Saveznika, a na strani Sila osovine. Englezi su u frakcijama lijeve političke orijentacije vidili svoju šansu u borbi protiv desnice. Tako je glasilo komunista bio list „Širāre“ (*Varnica*), „El-Kaide“ (*Baza*), „Eš-Ša'le“ (*Plamen*), glasilo demokrata bio je list „El-Ehali“ (*Porodica*) i „Savtu el-Ehali“ (*Glas porodica*). Ujedinjeni patrioti imali su list „Es-Sijase“ (*Politika*). Sve ove stranke, kao što smo naglasili, bile su stranke lijeve orjentacije, uključujući tu i stranke koje su bile pod direktnom kontrolom židova, kao „Et-Teharur el-Vetani“ (*Ujedinjenje domovine*), „El-Asabe es-Suhjunijje“ (*Cionistički savez*)... i dr.

Ovakvoj ideološkoj aveti, koja se usmjerila protiv Islama i muslimana, nije se bilo lahko suprotstaviti. Pred Islamskim pokretom bila je velika odgovornost i veliki izazov. U odbranu vjere i dostojanstva, u prve redove, stali su najhrabriji i najvjerniji sinovi. Jedan od njih bio je profesor Salih Mehdī ed-Debbāg.

Njegov početak

Profesor Salih Mehdī ed-Debbāg rođen je u bagdadskoj četvri 'A'zamīja u blizini džamije imama Ebu Hanīfe. To je centar koji je uvijek okupljao vrhunsku ulemu, da'ije, vaize, pedagoge... Tu su održavana predavanja za šire slojeve građanstva, posebno za omladinu, koja je imala mogućnost izbora, kako za određenu naučnu disciplinu, tako i za profesore - predavače. Ebu Safvān bio je jedan od profesora čija su predavanja posjećivali mnogi, naročito omladina, prije svega iz razloga što su ih njegova predavanja motivisala za odbranu vjere, borbu protiv neprijatelja, izdajnika i plaćenika, a bila su i na visokoj naučno-pedagoškoj razini.

Da'vetske aktivnosti

Profesor Salih Mehdī ed-Debbāg bio je pokretač obrazovno-odgojnog serijala „En-Nāšietu" (*Podmladak*), koji je zapravo bio nastavak prethodnih sličnih pokušaja i projekata, poput „*Kasasu ed-Dini ve ed-Dunija*" (*Priče o vjeri i Dunjaluku*) autora Muhammeda Lebib el-Buhija, zatim „*Sarhatu mu'minetin ila eš-šebābi ve eš-šābbāti*" (*Krik vjere mladićima i djevojkama*) Muhammeda Mahmūda es-Savvāfa, pa zatim „*Resā-ilu es-Sahābeti*" (*Vijesti Ashaba*) autora Sabir Abduh Ibrāhīma... Ovu literaturu distribuirala je izdavačka kuća „Biblioteka Muslimanske braće" čije je sjedište bilo u ulici Hassan ibn Sabit u Bagdadu i pokrivala je uglavnom cijeli prostor Iraka. Koliko je to imalo utjecaja na razvijanje islamske svijesti općenito, a posebno među omladinom, nije potrebno posebno naglašavati.

Profesora Saliha ed-Debbāga dobro sam poznavao jer je njegova rodna kuća bila u blizini srednjoškolskog centra u kojem sam stanovao. Svakodnevno smo se susretali, a zadivio nas je svojim ponašanjem i ljubaznošću, brigom za nas.

U više navrata pozivao nas je u svoju kuću, pružao nam usluge nakon kojih smo se osjećali kao u svojoj vlastitoj kući. Stalno je isticao da najveću pažnju treba posvetiti mladom naraštaju, koji je nada i garancija uspjeha Ummeta.

Oni će, naglašavao je, pomoći Allahovu vjeru, mudžāhide u Palestini, mudžāhide protiv imperijalista i njihovih sluga i prirepaka, koji zdušno pomažu engleski sporazum „Port Smus" (ime luke u Engleskoj - op.prev.), kojim se oduzimaju prava i dostojanstvo muslimana Iraka. Zahvaljujući Pokretu ovaj fatalni pakt je u konačnici dokinut.

Moralne odlike

Bio je uzor u iskrenosti, vjernosti, ljubavi koju je ukazivao prema svojoj braći i prijateljima. To smo posebno osjetili mi, koji smo u Irak došli iz različitih dalekih sredina, njegov gest gostoprimstva i pažnje nikada nećemo zaboraviti...

Ebu Safvān je volio pobožnost i sufizam, mnogo je čitao Kur'ani Kerīm, bdio u Zikiru. U svojim nastupima bio je metodičan i taktičan, plijenio je i privlačio slušaoce, osvajao njihova srca i dušu. Mnogi koji su njega slušali vremenom postadoše vjerni i iskreni članovi da've, prvih džihadskih linija, što je, prije svega, plod i rezultat njegovog rada i djelovanja na širokim prostorima Tigrisa i Eufrata.

Uloga biblioteka i poligona

Nema sumnje da su biblioteke koje su osnovane u krugu pokreta "Muslimanska braća" odigrale veliku ulogu u obrazovanju omladine. Kroz tu literaturu omladina je spoznala suštinu Islama, prirodu i karakter društva i poretka koji Islam zagovara. Shvatila je kako se čovjek može spasiti ropstva tirana i eksploatatora, stranih ustava i zakona uspostavljenih na prostorima sa pretežno islamskom populacijom. Spas je u odanosti i robovanju Allahu Uzvišenom, umjesto robovanja tiraninu i eksploatatoru, u uspostavi islamskih pravednih zakona, umjesto ljudskog bezakonja i anarhije.

Pored biblioteka, značajno je ukazati na pozitivnu ulogu ljetnih ekskurzija i logorovanja, koja su praktikovana na obalama Tigrisa, kao i na sjeveru Iraka. Ovu vrstu obuke prošli su, ne desetine, nego stotine i hiljade mladića. Tu su se navikavali na muškost, hrabrost, požrtvovanost, tu su imali predavanja, pored redovnih i noćne namaze, učenje Kur'ana, tjelesne vježbe, dobrovoljni post. Ovi skupovi imali su za cilj da se spozna i osjeti islamski sistem života, a to se može jedino ako se podjednako vodi računa o tjelesnom, racionalnom i duhovnom aspektu života.

Ovakva okupljanja su to omogućavala. Ovu školu su prošli kasniji alimi i mudžāhidi, kao npr. Emdžed el-Zehāvi, Kāsim el-Kajsi, Nedžmuddīn el-Vāiz, Muhammed es-Savvāf, Salih ed-Debbāg, Abdul Kerīm Zejdan, i mnogi drugi. Svi oni su svoje islamsko djelovanje praktikovali kroz džamije, udruženja uleme, udruženja književnika, udruženja islamskog odgoja, udruženja podrške Palestini, te na kraju Udruženja islamskog bratstva. Profesor Salih Mehdī ed-Debbāg, govorom i djelom, opravdao je značenje svoga imena – *dobar čovjek.*

Više je volio raditi nego govoriti, nije se želio eksponirati niti isticati. Posebno je cijenio imama Hasana el-Bennāa, za kojega je govorio da je obnovitelj i reformator stoljeća, da je vođa kojemu je teško naći ravnog, da je nenadmašan u metodu i programu da've, jer je program djelovanja bazirao isključivo na Kur'anu i Sunnetu. Smatrao je da je njegovom zaslugom nastao kapacitet jednoga šejha kao što je šejh Es-Savvāf koji je dar Allahov Iraku, ili kao što su šejh Muhammed el-Hamid i profesor dr. Mustafa es-Sibā'ī, koji su darovi Allahovi za Siriju.

Također je stalno isticao da je pokret "Muslimanska braća", jedina snaga i nada, koja Islamu može povratiti izgubljeni ugled i slavu, spasiti ga okova imperijalizma, naročito britanskog koji nastoji židove naseliti na muslimansku teritoriju...

Ove postavke pokazale su se tačnim kada su odredi "Muslimanske braće" iz Egipta, Sirije, Jordana, Iraka krenuli da se suprotstave židovima u Palestini. Bilo je to 1947. (1367) godine, nakon Odluke o podjeli Palestine koju su podržale nevjerničke snage i Zapada i Istoka, naročito Amerika, Britanija i Rusija.

Profesor Salih Mehdī ed-Debbāg na spada u kategoriju vrhunskih islamskih mislilaca niti da'ija, on je radnik i krtica na polju džihada, kada je bio tu, bio je nenametljiv i neprimijetan, kada ga nije bilo, bio je nezamljenjiv. Umro je 1954. godine u Bagdadu.

U jednom kratkom stihu pjesnik za njega reče, *da je bio dobar i plemenit, istinski da'ija, zdravoga i snažnoga duha, da je iza sebe ostavio savjete i primjer, koji će ga odvesti u prostranstva Firdevsa.*

Ovako je živio sa nama i ovako je otišao sa ovoga svijeta, mnogima je nepoznat, ali nije nepoznat Allahu Uzvišenom:

„Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, ima ih koji to očekuju – nisu ništa izmjenili.“ (El-Azhāb, 23)

Molimo Uzvišenog Allaha da ga obaspe Svojom milišću, da nas, zajedno s njim, priključi svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Autor Abdullāh el-Akīl kao učenik srednje šeriatske škole, pred džamijom Ebu Hanīfe u Bagdadu, 1947. godine

26 – SALAH HASEN (EBU-'AMR)

(1925-1970/1343-1390)

MUDŽĀHID I ŠEHID

Moje poznanstvo s njim

Upoznao sam ga u Egiptu u vrijeme studija. Bio je čvrste volje i karaktera, spreman na najveća iskušenja i požrtvovanje. Bio je jedan od rijetkih koji je Islam posmatrao kroz džihad, strpljenje, da'vu, ibadet, ljubav, bratstvo. Radio je kao predavač na "Institutu za visoko obrazovanje", i kao trener tjelesnog odgoja studenata. Sa studentima je posebno radio na planu taktike, fizičke kondicije i izdržljivost. Bio je učitelj, odgajatelj, da'ija i mudžāhid. Podjednako su ga voljeli studenti, saradnici i prijatelji.

Aktivnosti i džihad

Bio je trener studentima univerziteta El-Azhar i Ajnu Šems. Studentima je uspio približiti i naučiti ih da srcem zavole duh džihada, osjećaj za žrtvovanje na Allahovom putu, zaštitu obespravljenih, odbranu zemlje. Mnoge je motivisao na učešće u ratu protiv Engleza na Sueckom kanalu 1951. godine. Nakon vojnog udara u Egiptu, 1952. godine, profesor Salah Hasen je napustio Egipat i otišao na jug Sudana. Radio je na planu islamske da've u gradu Džeba i njegovoj okolini. Tu su bili prisutni i kršćanski, bolje reći križarski misionari čije su aktivnosti pokrivali strani faktori i obilno ih materijalno pomagali. Profesor Salah Hasen predstavljao im je veliku prepreku u radu, pa su ga, putem korumpiranih vlasti, protjerali ne samo sa juga Sudana, nego iz Sudana kao države.

Došao je u Kuvajt gdje je u srednjoj školi u naselju Eš-Šuvejh radio kao profesor tjelesnog odgoja, što je bila njegova uža specijalnost. Kasnije se posvetio nekim slobodnim aktivnostima od kojih je mogao pristojno življeti. Sve više vremena posvećivao je da'vi.

Njegovo prisustvo u Kuvajtu, nakon neprijatne epizode u Sudanu, kako za njega, tako i za nas, mnogo je značilo. S njim smo obavili dosta kvalitetnih razgovora, diskusija i debata, koje su se uglavnom odnosile na položaj muslimana u svijetu, potrebu širenja duha džihada kao najvećeg stupnja Islama i simbola vjernosti i odanosti. Zastupao je tezu po kojoj je osnovni razlog nesreća Islamskog svijeta, kako u prošlosti tako i danas, židovski otrovni bakcil. Taj bakcil je rasplamsao borbu protiv Islama od vremena Resula, sallalahu alejhi ve sellem, do našeg vremena. Ta borba se i danas vodi, ona neće prestati sve dok se muslimani istinski ne vrate u svoju vjeru. On kaže: “Jedini način i lijek za ovo zlo je da se zmija udari tačno u glavu, ako se tu savlada, za muslimane će biti spas.”

Karakteristike Židova

I pored toga što imaju dominaciju i na Istoku i na Zapadu, što kontrolišu svjetske i političke sisteme i ekonomiju, uglavnom zasnovanu na haramu, u osnovi su kukavice i bijednici, spremni su na život po svaku cijenu, makar taj život bio nečist i nečastan, makar on izazvao Allahovu srdžbu i nezadovoljstvo. Muslimani se njih moraju čuvati, ne smiju im povjerovati. Ovi ne drže do zadane riječi, ne poštuju svoje ugovore, svojstvena im je laž, smutnja, pretvaranje - “bojenje u svaku boju”. Njima se mogu suprotstaviti samo mudžāhidi, koji su se opredijelili za Allahov put i koji će žrtvovati svoj život da bi postigli Njegovo zadovoljstvo.

Nada je u narodu

Ako su vlade i politički sistemi u većini zemalja u kojima je pretežno muslimansko stanovništvo prihvatale ponižavajući i podanički položaj, poražene u svojoj vlastitoj unutarnjoj koncepciji, za muslimanski narod, preciznije za običnog čovjeka muslimana iz tog naroda, na svu sreću, takvo nešto ne može se reći. Običan vjernik musliman još uvijek je dobar i zdrav, spreman na svakovrsnu žrtvu. Tu pozitivnu energiju u našem narodu neko mora probuditi i pokrenuti. To je prije svega obaveza onih koji pozivaju na put Allahov. Daije trebaju odgojiti takvog čovjeka, motivisati ga i usmjeriti

ka Allahovom programu, kako bismo kao muslimani mogli parirati židovima i njihovim saveznicima u svakom mjestu i svakom vremenu.

Obuka omladine

Profesor Salah Hasen, sa svojim saradnicima, Ebu Usame, Ebu Halil i Ebu Tārik, mnogo je radio na planu fizičke i duhovne pripreme islamske omladine za rat protiv židova i njihovih pomagača koji su zaposjeli islamsku teritoriju i njihove svetinje. Ovo raspoloženje i svijest pokušali su prenijeti na cijeli Islamski svijet, i mora se priznati da su u tome uspjeli. Veliki broj mladića iz raznih dijelova Islamskog svijeta, svjesno ostavljajući ponude i izazove savremene civilizacije, stigao je na mjesto ratnih operacija s jasnom željom da se bore protiv Allahovih neprijatelja – židova. Upravo tu, nadomak ratnih sukoba, profesor Salah Hasen i njegovi prijatelji imali su značajnu ulogu: obučavali su ove mladiće ratnim vještinama i ratnoj taktici i strategiji, napadu i odbrani, ubacivanje u neprijateljsku zonu i izvlačenje iz neprijateljske teritorije, o dozvoljenim i zabranjenim postupcima u ratu, itd.

Dr. Muhammed ebu Faris, u svojoj knjizi *Šehidi Palestine*, kaže:

"Naš šehid Salah Hasen napisao je dosta djela iz domena pripovijetke, vladanja i ponašanja. Bio je čovjek širokih vidika, oštroga i jakoga pera, plemenite ideje, kreativnoga duha. Sa svojim bratom Ebu Halilom, govoreći o džihadu i *istišhadu* (pasti kao šehid - op.prev.), imao bi običaj reći *Ako si me prestigao u džihadu, ja ću tebe prestići u istišhadu* (prije ću poginuti-op. prev.) *i prije tebe ću stići u Džennet.*"

Vrijedno je istaći da je predosjetio i najavio svoju smrt, njene išarete je vidio na snu, nakon čega je to povjerio svojoj braći: „Sanjao sam da putujem vozom, kojim upravlja šehid Sejjid Kutb, da mu se Allah smiluje". On sam, a i mnogi od prisutne braće, taj san su protumačili kao najavu njegove šehidske smrti. Poginuo je u borbi kao šehid u istom danu u kojem je ubijen i šehid imam Sejjid Kutb!

Planiranje akcije

Profesor Salah Hasen i njegovi prijatelji, Ebu 'Usame, Ebu Halil i ostali, planirali su izvođenje velike akcije protiv židova 05. juna 1970. godine. Akcija je planirana s razlogom baš na taj dan – bila je to godišnjica velikog i sramnog poraza arapskih država i vlada.

U toj dobro isplaniranoj akciji mudžāhidi su uništili nekoliko židovskih tenkova u vojnoj bazi *Kefār Rōbīn* u ravnici Bejsān.

Samo dva mjeseca nakon ove akcije profesor Salah Hasen i njegovi prijatelji poduzeli su i drugu akciju protiv židova u kojoj je došlo do teškog sukoba. U toj akciji kao šehidi su poginuli: vođa akcije profesor Salah Hasen (Ebu 'Amr), Zuhejr Sa'do iz Sirije i Mahmūd el-Berkavi iz Jordana. Svoje živote žrtvovali su na putu povratka islamskih simbola i svetinja, to je onaj put koji su trasirali "Muslimanska braća" iz Egipta, Sirije i Jordana, kada su se 1948. godine sa svojim odredima sukobili sa židovima u Palestini. Položili su stotine svojih života braneći Mesdžidul 'Aksa, jednu od dvije prve Kible u Islamu, i Treće Svetište po značenju kod muslimana. Allahovom voljom i odredbom desilo se da je Salah Hasen poginuo na isti datum u kojem je, naredbom egipatskog tiranina – marionete židova i Amerikanaca obješen imam Sejjid Kutb – 28. 08. 1966./1970., znači četiri godine kasnije.

Kada su mudžāhidi preuzeli tijela trojice šehida primijetili su da je tijelo šehida Salaha Hasena izmasakrirano, oči su mu bile izvađene, a tijelo izrešetano rafalnim hicima. U ovoj akciji s njim je bio i njegov rođeni brat Ebu Halil koji je ostao živ.

Kako je postao šehid

Jedan od njegovih prijatelja i saučesnika u ovoj akciji ovako prenosi događaj u kojem je Salah Hasen postao šehid:

"Noć je bila mračna i teška... Prolazimo opustošena naselja, stanovnici su napustili svoje kuće. Našli smo se van ovih napuštenih sela i nakon dva sata pješačenja našli smo se na obali rijeke. Mala i odabrana kolona sve je bliže svome cilju. Osjećali smo strahovit umor pa smo si priuštili otprilike pola sata odmora. Stalno smo činili istigfar i Zikir. A onda smo se pripremili za forsiranje rijeke. Činili smo to u manjim grupama, kada jedna grupa prijeđe i zauzme položaj, nastupa druga, i tako sve dok smo prebacili svu opremu i zauzeli svoj položaj na drugoj obali. Međutim, procijenili smo da nam je ostalo veoma malo vremena da bi uspješno mogli obaviti ovu akciju, bio je već sabah, a morali smo obaviti još dosta priprema. Odlučili smo da odgodimo akciju za sljedeći dan i da se ponovo vratimo na istočnu stranu rijeke prije nego svane. Međutim, prije povratka morali smo uspostaviti vezu sa svim grupicama na položaju i obavjestiti ih o promjeni termina akcije. Dok smo čekali ovu braću da se vrate, neke od nas je savladao san. Pogled

mi se zaustavio na Zuhejr Sa'dū i Salah Hasenu, spavali su dubokim snom, kao da su u svojim kućama. Bio sam budan i oprezan motreći situaciju. U međuvremenu se vratio Mahmūd Berkavi sa ostalim i izvijestio nas da su svi obaviješteni o odlaganju termina akcije.

Krenuli smo nazad. Nismo mnogo govorili. Nismo znali da živimo u trenucima kada se, za neke od nas, otvaraju vrata Dženneta, svaki momenat smo tome bili bliži... Zovnuo sam Mahmūda el-Berkavija i rekao mu da toliko ne žuri jer ćemo izgubiti vezu i orijentaciju budući da je on bio na čelu kolone. Poslušao je i malo usporio tempo. Iza mene su išli Salah Hasen i Zuhejr Sa'dū. Ja sam sa desne strane puta prešao na lijevu stranu kako bih bolje pratio Mahmūda el-Berkavija.

Iznenada, osjetih žestoku svjetlost i vatru u pravcu Mahmūda el-Berkavija. Bilo je to možda sa jedno petnaest metara udaljenosti od njega. Vidio sam kako njegovo čisto tijelo pada na zemlju. Bilo mi je jasno da je on prvi šehid u ovoj akciji.

Mitraljeska paljba po nama nije prestajala. Pokušali smo da se konsolidujemo. Povikao sam: "Pazi, šta radiš?", misleći da je to grupa palestinskih boraca koja je greškom otvorila vatru po nama, ali, kada smo na suprotnoj strani čuli glasove na hebrejskom, postali smo svjesni situacije u kojoj se nalazimo. Naišli smo na židovsku zasjedu, koju je, što ćemo kasnije utvrditi sačinjavao jedan odred. Ali, kako su židovi saznali da ćemo se vratiti ovim putem? Da li su nas primijetili? Da li je ovo slučajnost? Teško je nešto kategorički tvrditi, ali nije daleko od istine da židovi u ovoj oblasti imaju informacije o svačijem prisustvu. Trebalo mi je oko tri minuta da se snađem i da se saberem, da ne napravim neki pogrešan potez, a to je obično i koban potez. Pogledao sam iza sebe i vidio Salaha Hasena kako je uzeo zaklon spreman za dejstvo. Nismo pucali da ne bi otkrili položaj, a i broj, još je noć.

Odlučili smo promijeniti položaj, a onda su židovi pored snajperske vatre, na nas počeli bacati bombe. Svijetlećim mecima pokušavali su otkriti naš položaj. Salah Hasen i Zuhejr Sa'dū pokušali su promijeniti položaj. Jedan od njih ranjen je u stopalo. Pri pokušaju da pomogne svome drugu, jer ga nije htio ostaviti, židovi su ih opkolili i htjeli žive uhvatiti. Tada su se latili oružja i nastao je žestok obračun između dvojice mudžāhida i odreda židova. Na bojnom poprištu ostalo je trinaest mrtvih židova i dvojica mrtvih šehida – Salah Hasen i Zuhejr Sa'dū. Nakon ovako neočekivanog vojnog obrta židovi su se dali u bijeg... Navečer smo uspjeli izvući njihova tijela. Šehid mudžāhid el-Berkavi ukopan je u gradu Hami u Siriji, a Salah Hasen u Kuvajtu".

Moralne odlike

Da se Allah Uzvišeni smiluje našem šehidu od koga smo naučili mnogo, a prije svega: požrtvovanje, džihad, strpljenje, istrajnost, odlučnost, planiranje, odbijanje dunjalučkih izazova i prohtjeva, zauzimanje za ono što rezultira Allahovim zadovoljstvom i donosi korist muslimanima, vjernost Islamu i riječi Istine, časno držanje za Allahovo uže, nesebična pomoć siromašnim muslimanima, odbrana islamske teritorije i njenih svetinja na svakom mjestu, misionarski odnos prema da'vi, ljubav prema džihadu... Kroz sve svoje aktivnosti želio je samo zadovoljstvo Allaha Uzvišenog.

Rekli su o njemu

Profesor Hasan Devh, u svojoj knjizi „*Šehidi na putu*“, kaže: “Dok su se ljudi u grupama okupljali oko tijela šehida Salaha Hasena, njegov sin ʻAmr, suznih očiju, govori kako mu je otac ostavio oporuku da nastavi njegov put - put da've, džihada i uzdizanja Allahove riječi.”

Profesor Zejnul Ābidīn er-Rukābī, u svom predgovoru koji je napisao za knjigu Salaha Hasena „*Osamdeset godina traganja za spasom*“, kaže: “Bio sam s njim dok je pisao ovu novelu... kada bi završio neki odlomak, to bi zajedno pročitali...”

Tema ove novele Salaha Hasena, da mu se Allah smiluje, bila je tretirana s tačno određenim ciljem kako bi mlada generacija muslimana shvatila da je na svakom mjestu izložena opasnoj ideološkoj i kulturnoj agresiji. Ova agresija ima za cilj sadašnje, ali i buduće generacije muslimana odvojiti od Islama. Salah Hasen je neumorno ukazivao na ovu opasnost i njene posljedice. To ne treba da čudi, Salah Hasen je cijeloga života radio na odgoju omladine pa je iz toga dugog vlastitog iskustva dobro znao kakve sve posljedice može imati ova strana agresija, kako na planu kulture, tako na planu ideje i ponašanja. Profesor Salah Hasen, na ovom planu, vidio je ono što drugi nisu mogli vidjeti. Zato je učinio sve da mlada generacijja Islama napravi taj veliki historiski poduhvat, da se odupre agresiji, da sama sebi osigura veliki islamski preporod te da drugima omogući da Islamom dođu do istog preporoda.

Šehid Salah Hasen, koji je vlastitim životnim stilom svjedočio sklad između riječi i djela, teorije i prakse, i kroz ovu knjigu pokušava na jedan pedagoški moderan način islamskoj mladosti ukazati na Islam, njegove vrijednosti i svekolike prednosti.

Ovdje bi bilo umjesno naglasiti i začudnu vezu između pomenute novele i njegove pogibije. Naime, on je bio uvjeren da židovi stoje iza svake smutnje i nereda, da oni stoje i iza kulturne, ideološke i moralne invazije i agresije na Islamski svijet, da ga na taj način odvoje od njegove vjere, misli i filozofije, mehanizama odbrane... A ako u tome uspiju, onda će uslijediti vojna, politička i ekonomska agresija na Islamski svijet. To je bio motiv da napiše ovu knjigu, ali to je bio motiv i da uzme oružje i bori se protiv židova. Dakle, uzeo je pero da se na taj način suprotstavi napadu židova na planu kulture, misli i obrazovanja, a život je završio s oružjem u ruci pri direktnom obračunu s najvećom opasnosti po Ummet."

Gosp. Džemāl en-Nehrī, glavni i odgovorni urednik poznatog časopisa „El-Mudžteme'" (*Zajednica-Društvo*), koji izlazi u Kuvajtu, kaže: „Danas smo u Kuvajtu ispratili čisto tijelo šehida Salaha Hasena. Bila je tišina. Ništa se nije čulo osim zvuka alatki što su navlačile zemlju na šehidov mezar. Pratio sam tabut u kojem je šehidovo tijelo doneseno iz Palestine, posmatrao sam ruke koje su tabut nosile da ga smjeste do kabura vojnika iz Kuvajta, koji je pripadao brigadi „El-Jermuk", a kao šehid poginuo u Egiptu. Sada, tu je i Salah Hasen, emigrant iz Egipta, šesnaest godina njegova noga nije kročila na tlo rođene zemlje, kao šehid poginuo je u Palestini na koti „Kefār Rōbin", a ukopan u Kuvajtu, avgusta mjeseca 1970. godine. Neka Ti je slava, dragi Allahu. Iznad šehidskog kabura stajao je njegov dvanaestogodišnji sin 'Amr i suznih očiju ispraćao svoga oca – šehida."

Na kaburu šehida Salaha Hasena govorio je Abdullāh el-'Akīl, koji je pratio šehidovo tijelo iz bolnice „Es-Sabah", odakle je dopremljeno na mezarluk. Govorio je o snu šehidovom u kojem je vidio kako šehid Sejjid Kutb upravlja vozom u kome se i on nalazio, vidio je i svoga brata Mahmūda u tom vozu. Ovaj san mu je bila radosna najava da će postati šehid. Na kaburu su govorili i profesor Alī Hasen, predstavnik „Fetha" šejh Abdurrahmān abdul-Halik. Govorio je i šehidov brat, Mahmūd Hasen. Rekao je: „Učestvovao sam u ratu u Palestini 1948. godine, na Sueckom kanalu 1951. godine, u zadnjem sukobu protiv židova zajedno s mojim bratom... Allah Uzvišeni je moga brata počastio da bude šehid, a ja još očekujem taj trenutak."

Šehidov najmlađi brat, Madžid Hasan, kaže: „Dragi brate, izveo si nas iz mraka u kojem smo dugo tavorli. Od džihada su nas odvojili naša djeca, žene, interesi... A onda si nas spasio ropstva u kojem smo se nalazili, ropstva prema nafaki, sinovima, ženama, porodici... Sada si nas sve pretekao i ideš u susret Allahu, neka ti je sretno, blago onome ko bude slijedio tvoj primjer i ispuni svoju obavezu prema Milostivom"

Nekoliko stihova posvetio mu je i pjesnik Muhjuddin 'Atijje. On ističe, da oni koji su došli na njegovu dženazu i ispraćaj, nisu došli da isprate mrtvog, nego živog. Ističe da je šehid Salah Hasen, svojim životom i svojim djelom ukazao na razloge naših nesreća i problema, skinuo koprenu s naših očiju...

Ali, ističe pjesnik Muhjuddin 'Atijje, oni koji ostaju iza šehida Salaha Hasena, od svega toga neće imati koristi ukoliko ne izmijene svoje ponašanje i praksu, posebno odnos prema džihadu. Odstupanje od džihada neminovno vodi kajanju i teškim posljedicama na koje ukazuje i Objava.

Molimo Allaha Uzvišenog da našega šehida obaspe Svojom milošću, molimo Ga da učini da islamska mladost prihvati program Kur'ana i Njegovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, da nas sastavi s Njegovim dobrim robovima, s kojima će On biti zadovoljan i oni s Njim zadovoljni, On je Svemoguć.

Hvala Allahu, Stvoritelju Svjetova!

27 – ABDURRAHĪM MAHMŪD (EBU ET-TAJJIB)

(1913-1948/1332-1368)

PJESNIK I ŠEHID

Tužni razgovori

Prilokom moje posjete centrali "Muslimanske braće" u Jordanu 1986./1406. godine, susreo sam se sa dr. Muhammed Ebu Farisom i razgovarali smo na jednu veoma tešku temu, a tema se odnosila na bremenitu situaciju u Islamskom svijetu, posebno u Palestini. Istakli smo činjenicu da neke ugledne ličnosti iz Palestine žrtvuju sve u borbi protiv židova, Engleza i onih koji stoje iza njih, te da su ove ličnosti još davno shvatile zavjeru neprijatelja, naročito poslije Konferencije koju su cionisti održali u Švicarskoj 1897. godine pod rukovodstvom Heršela, te objavljivanja Belforovog obećanja iz 1917. u kojem stoji: „Vlada Kraljevine Britanije blagonaklono gleda na ideju osnivanja nacionalne židovske države u Palestini i sve će učiniti da se taj prospekt realizuje". Već 1920. godine Palestina je stavljena pod protektorat Engleske, a za prvog protektora je postavljen židov-cionista Herbert Samuel. Za projekat stvaranja nacionalne države židova na svetoj islamskoj teritoriji sve je bilo pripremljeno, a s druge strane, arapske vođe, po ovom pitanju, nisu bili jedinstveni i složni.

I dok smo razgovarali o mudžāhidima i Palestini, spomenuto je i ime pjesnika i mudžāhida Abdurrahīma Mahmūda, koji je bio moj profesor u osnovnoj školi u Basri 1940. godine. Dr. Muhamemed Ebu Faris mi reče: "Pjesnik Abdurrahīm Mahmūd je fantastično bio upućen u događaje oko Palestine. Sjećam se da je pred emirom Seud ibn Abdul Azīz al-Saudom

(kasnije kraljem), koji je posjetio Palestinu i Kuds 1935. godine, recitovao dva svoja stiha koji su sigurno ostali u sjećanju svih koji su tom činu prisustvovali. U tim stihovima on pita Emira, da li je on došao da posjeti Mesdžidul Aksa, ili je došao da se s njim oprosti?!

Biografski podaci

Pjesnik Abdurrahīm Mahmūd rođen je u mjestu Anbata u pokrajini Tulkerm u Palestini 1913. godine. Po završetku srednje škole jedno vrijeme je radio kao predavač u osnovnoj školi En-Nedžāt u Nablsu, a potom se priključio Palestinskom revolucionarnom odredu 1936. godine, kojim je rukovodio legendarni junak Abdurrahīm hadži Muhammed. Bio je veliki borac protiv židova i Engleza, a ovodunjalučki život je okončao kao šehid 1939. godine. Englezi su se nakon njegove smrti najsurovije obračunali s njegovim saradnicima pa je Abdurrahīm Mahmūd prebjegao u Irak, gdje je u osnovnoj školi El-Mekām u Basri radio kao profesor.

Ja sam tada u toj školi bio u četvrtom razredu, a sa mnom su bili Malik el-Mendil, Muhammed Eš-Še'ībī, Abdul Azīz ez-Zukejr i drugi. Budući da je rukovodio jutarnjom smjenom u školi dosta je radio na pripremi učenika za nastupe u raznim sekcijama, posebno u recitiranju pjesama. Pjesme su obično bile njegove, ali i drugih autora, ali sadržajno glavna tema im je bila bunt protiv britanskog imperijalizma, te oslobađanje arapskih i islamskih teritorija od kolonijalne vlasti. Židove i Engleze je mrzio iz dna duše, to je izražavao ne samo u svojim pjesmama, nego u svojim predavanjima, običnim razgovorima i kontaktima, izrugivao im se, pravio viceve na njihov račun, i sl. Često je mene zaduživao da na ranoj internoj smotri recitujem stihove. Tu mi je dosta pomogao moj amidžić, Seud Abdul Azīz el-Akīl, koji je u to vrijeme bio srednjoškolac, a pisao je i pjesme. Dobro se sjećam nekih njegovih pjesama koje sam recitovao. Tako npr. u jednoj od njih kaže da smo mi narod koji se ne predaje ako bude napadnut ili okupiran, da se ne plašimo neprijatelja ako bude brojan, da ćemo se sabljom igrati s njima, kao što se lav igra sa krdom goveda. Kasidu završava porukom, da su Englezi slični divljim zvijerima i grabljivcima, a da su Arapi narod pitom i plemenit...

Ovo je zadivilo moga profesora, pjesnika Abdurrahīma Mahmūda, tražio je da ove stihove ponavljam. On je tu još dodao i svojih stihova, koji još više potiču na odvratnost i averziju prema židovima i Englezima.

O pjesniku Abdurrahīmu Mahmūdu dr. Džabir Kumejha će reći: "Upoznao sam njegovu poeziju prije nego što sam upoznao njega kao pjesnika. Još kao djeca u osnovnoj školi recitovali smo stihove, npr. stih u kome kaže da ćemo ostvariti *„ili život koji će radovati prijatelja, ili smrt koja će ljutiti neprijatelja*".

Tada nisam mogao razumjeti i shvatiti tu poruku, pogotovo to da smrt može naljutiti neprijatelja. Mnogo kasnije shvatio sam koja je vrsta „smrti" koja itekako može razjariti neprijatelja, iz temelja ga uzdrmati. Pjesnik i mudžāhid Abdurrahīm Mahmūd napisao je svoj Divan pjesama koji je nakon njegove smrti objavio dr. Kjamil es-Sevāfārī. Izašlo je nekoliko izdanja ovoga Divana, koji su brzo rasprodati, toliki je bio interes čitalačke publike.

Džihad u Iraku i Palestini

Kada je počela revolucija protiv Engleza u Iraku, 1941. godine, koju je predvodio Rešīd Alī el-Kejlānī, naš profesor Abdurrahīm Mahmūd je napustio školu i priključio se iračkim revolucionarima u ovoj borbi protiv Engleza. Nakon sloma i neuspjeha ove revolucije vratio se u svoju Palestinu i u školi En-Nedžah opet nastavio svoj profesorski poziv. Njegovo odsustvo iz naše škole, za sve nas, predstavljalo je jednu veliku prazninu. Profesori, posebno učenici, mnogo su ga voljeli, zbog njegove iskrenosti, pobožnosti, hrabrosti, ljudskog karaktera. Nakon odluke o podjeli Palestine 1947. godine ponovo se zahuktavao sukob u Palestini pa je profesor Abdurrahīm Mahmūd 1948. godine ponovo napustio školu i priključio se mudžāhidima. Bio je vođa jedne izvidnice mudžāhida koja se zvala „Fevdžu Hittīn" (*Hittinska grupa*). Ulazio je u otvorene okršaje s okupacionim trupama, posebno u oblasti Benī 'Āmir.

Šehidska smrt

U bici „Eš-Šedžere" (*Voćnjak*), 13. 07. 1948. godine teško je ranjen, geler židovske granate pogodio ga je u vrat. Nije mu se moglo pomoći, brzo je iskrvario. Kada je umro imao je 35 godina. Naš profesor Abdurrahīm Mahmūd iza sebe je ostavio historiju koja je pisana krvlju, ostavio je poeziju koja je davala zamah i nadu, svoju biografiju koja je ispunjena ljubavlju prema zemlji Isra-a i Mitadža, koju su svojim stopalima uprljali židovi - braća majmuna i svinja.

Primjeri iz njegove poezije

U jednom od svojih stihova mudžāhid Abdurrahīm Mahmūd ističe da će sigurno postići svoj cilj, ili na polju nauke, ili na bojnom polju.

U drugom stihu ističe, da on vidi svoju smrt i mjesto svoje pogibije, ali to nije razlog da tamo ne ide, jer, ako nema svoje slobode i svoje domovine, njegova je želja da tamo ide i pogine.

Posebno snažnu poruku šalje svome narodu u stihovima u kojim ih upozorava da ne oponašaju prodane i slabe duše, jer one sarađuju s okupatorom, a okupator neće vratiti zemlju koju je zaposjeo.

Pisali su o njemu

O životu i djelu pjesnika i mudžāhida Abdurrahīma Mahmūda pisao je veliki broj književnika, naučnika i istraživača. Tako je Nafi' Abdullāh, 1979. godine napisao disertaciju koju je naslovio „*Pjesnik Abdurrahīm Mahmūd*". Zatim je, 1985. godine Velīd Sādik Džirār napisao knjigu „*Dva pjesnika sa brda En-Nar*", a iste godine je o njemu pisao Rešīd Džibr el-Es'ad u knjizi „*Pjesnik Abdurrahīm Mahmūdm junak okršaja Voćnjak*". Dr. Džabir Kumejha posvetio mu je svoju knjigu „*Pjesnik Abdurrahīm Mahmūd*".

O našem učitelju, vođi, mudžāhidu i šehidu Abdurrahīm Mahmūdu, moglo bi se mnogo toga reći, a ovo, posebno kod njega želim istaći: jak iman, izuzetnu hrabrost, nije podlijegao pritiscima niti ucjenama, nije prodao sebe ni silama Istoka niti Zapada, nije vjerovao židovskim obećanjima, jer, oni su sijači smutnje na Zemlji, oni su ubojice Allahovih poslanika, svako ko im povjeruje i sa njima sklopi ugovor, postat će njihov rob. Svi oni koji su se za šaku dolara prodali židovima, koji su trgovali Zemljom, dostojanstvom i krvlju palestinske mladosti, historija prema njima neće imati milosti, i narod o tome neće vječno šutjeti.

Svi će oni biti kažnjeni od strane unuka hrabrih šehida, kao što su Izzuddin el-Kassām, Abdurrahīm hadži Muhammed, Abdul Kādir el-Husejni, Abdurrahīm Mahmūd i druga braća iz redova šehida: ***"A oni će prema tebi odmahnuti glavama svojim i upitati: Kada to ? Ti reci: Možda ubrzo!"*** (El-Isra', 51)

Da li će se Tajjib Abdurrahīm sjećati svoga hrabroga oca i slijediti njegov put i primjer? Da li će se Fejsal Abdul Kādir el-Husejni sjećati svoga oca i nastaviti njegov put? Da li će istina doći na svoje mjesto, da li će sinovi ovih

lavova postati ličnosti koje će poći stopama svojih hrabrih očeva, vjernika i šehida, koji su svojom krvlju natopili ovu mubarek Zemlju, branili Mesdžidul Aksa, prvu Kiblu Islama, treće svetište po značenju u Islamu?

Naša nada u novu generaciju sinova Palestine je ogromna. Oni vjeruju da je džihad proces koji će trajati do dana Kijameta, da židovima, krstašima, i njihovim saveznicima nema opstanka na islamskoj teritoriji. Ako budemo istinski vjerovali u Allaha Uzvišenog, ako budemo iskreni u svome nijetu, pobjeda će Allahovom pomoći, biti ostvarena, Allah čini šta hoće.

Autor knjige Abdullāh el-'Akīl sa generalnim sekretarom Asocijacije islamske omladine, dr. Mani' el-Džuhenijem, u Alžiru 1990. godine. Tema razgovora bila je: Palestina i džihad.

28 - ABDURRAHMĀN ALĪ EL-DŽEVDER (EBU AHMED)

(1924 - 1989 / 1344 - 1410)

DA'IJA

Rođenje i obrazovanje

Rođen je u Bahrejnu 1924./1344. godine. Osnovno obrazovanje stekao je u svom rodnom mjestu, a nakon toga putevi za naukom odveli su ga u Egipat. Bio je prvi student iz Bahrejna koji se susreo s imamom Hasanom el-Bennāom. Bilo je to 1944./1364. godine kada se upisao na tehnički fakultet. Bio je pod snažnim utjecajem imama Hasana el-Bennāa, njegovih učenika, škole i programa u da'vi. Postao je jedan od uglednih i značajnih ličnosti pokreta "Muslimanska braća" u Egiptu. Bio je izrazito voljena osoba, plemenitoga srca, blage naravi i karaktera.

Moralne odlike

Nakon završetka studija u Egiptu vraća se u Bahrejn gdje, posebno među omladinom, širi ideje pokreta "Muslimanska braća". Objašnjavao je da je to jedini islamski pokret u našem vremenu koji svoj program zasniva na Allahovoj Knjizi, Sunnetu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i praksi Prve generacije Islama. Budući da je radio i kao profesor i kao direktor, to mu je davalo dosta prostora za djelovanje, kako među omladinom, tako i školskim kadrovima i odgovornim ličnostima. Pored toga, zahvaljujući svojim moralnim, ljudskim osobinama, uživao je unačajan ugled u svim slojevima društva. U svojim da'vetskim aktivnostima posebnu pažnju posvetio je pomoći onima kojima je pomoć bila neophodna, te na širenju islamske literature.

Uloga profesora iz Egipta

Ključnu ulogu u širenju ideja "Muslimanske braće" u Bahrejnu odigrali su profesori iz Egipta. Oni su u Bahrejnu imali i podršku naroda, koji je, opasan kolonijalnim obručem, jedino njima vjerovao. U to vrijeme u zemljama Zaljeva djelovale su brojne kršćanske misionarske organizacije. To djelovanje se posebno intenziviralo nakon što je zemlje Zaljeva posjetio poznati američki misionar Aleks Zwīmer. Bilo je to 1905. godine. Od tada je u zemljama Zaljeva, posebno u Bahrejnu, osnovano dosta škola, bolnica, socijalnih ustanova, iza kojih su stajala misionarska udruženja, a posebno vlada Velike Britanije koja je na ovoj teritoriji bila direktno prisutna. Imajući u vidu sve rečene okolnosti, uloga Abdurrahmāna Alī el-Dževdera postaje nam još jasnija. Ipak, kada je Bahrejn u pitanju, pored njega trebamo spomenuti i ova imena: Džāsim Eš-Šejh, 'Isā el-Halife, Dželāl el-Mejer, i Abdullāh Džemil. Svi oni dali su veliki doprinos u stvaranju novog zdravog i svjesnog talasa islamske mladosti koji će se znati suprotstaviti neprijateljima Islama što su neumorno, posebno svojim edukativnim programima, nastojali muslimane odvojiti od Islama i njegovog programa i načina života.

Rekli su o njemu

Profesor Abdullāh Ebu Izzet, u svojoj knjizi „Sa Islamskim Pokretom u arapskim Zemljama", govoreći o Abdurrahmān Alī el-Dževderu, kaže: "Bio je jedan od najaktivnijih ljudi na planu islamske da've, i pored toga što je imao dosta porodičnih i društvenih obaveza. Imao je dosta brojnu porodicu, bio je direktor u osnovnoj školi u četvrti 'Arād, a stanovao je u naselju El-Mihrek. Da bi nam bio jasan njegov odnos prema da'vi i Pokretu, navest ću samo ovaj detalj: U želji da se na jednom mjestu okupi što više članova Pokreta, iznajmio bi i platio auto, išao kućama članova Pokreta, a bili su nastanjeni u sva četiri veća naselja, odnosno grada u Bahrejnu, i dovodio ih na mjesto predviđeno za sastanak. Obično bi ovo radio nakon obavljenog jaciskog namaza. Na isti način je ljude nakon sastanka vraćao njihohovim kućama, malo koga bi ostavio.

Staloženost i mudrost u iskušenjima

U njegovom vremenu Bahrejn je bio poprište različitih ideiloških, kulturnih i političkih gibanja. Na sceni su bili nacionalisti, pobornici Naserovih ideja,

komunisti i snage lijevice... U mutne talase ovih mračnih ideja skočili su mnogi, i najviše ih se u njima utopilo. U ovim opasnim orkanskim naletima, koji su zahvatili bezmalo cijeli arapski svijet, Abdurrahmān Alī el-Dževder i njegovi saradnici uspjeli su se suprotstaviti.

Bahrejn je posebno bio izložen ovim izlivima neprijateljstva i mržnje. To je bio dio strategije imperijalista, kojom su željeli da muslimanske teritorije učine zonom nesigurnosti, haosa i destrukcije.

U ovakvim okolnostima u Bahrejnu, "Muslimanska braća" su širili islamsku da'vu, usmjeravali islamsku mladost, naročito kroz škole, džamije, i druge dobrotvorne i socijalne ustanove i udruženja. To su bila gnijezda u kojima je profilirana nova generacija muslimana.

U profiliranju te generacije porušene su barijere svih vrsta lokalizama, etničkih, nacionalnih, rasnih i jezičnih različitosti. Umjesto tih veza i pripadnosti, nuđena je veza koja sve ljude zbližava, a to je veza šehadeta - vjera u Uzvišenog Allaha i Njegovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, veza u kojoj će se muslimani cijeloga svijeta zbližiti i ujediniti, postati jedan Ummet, koji vjeruje u jednoga Gospodara, slijedi jednu Knjigu, istog Poslanika i jednu Kiblu. Taj Ummet je poput jednog tijela, kada ga jedan dio zaboli i bude ugrožen, svi ostali dijelovi tijela reaguju.

Moje poznanstvo s njim

Imao sam čast upoznati ga nakon mog završetka studija na El-Azharu početkom pedesetih godina prošlog stoljeća. Imali smo česte susrete u raznim mjestima arapskog svijeta: u Bahrejnu, Siriji, Iraku, Saudijskoj Arabiji...

U niz navrata posjetio nas je u Kuvajtu. Imali smo susrete u udruženju „Džem'ijjetu el-Islah", biblioteci „El-Menār", u udruženju „En-Nedžāt", sedmičnoj „Divaniji", koju smo praktikovali u Kuvajtu...

Svaki susret s ovim čovjekom činio mi ga je bližim, i dražim, a evo zbog čega: zbog njegovog rada i morala, neprestalnog džihada, jednostavnosti i skromnosti, metoda u da'vi, saosjećanjem u problemima i nevolji, nastojanju da se prevaziđu nesporazumi među braćom, mudrog pristupa ljudima koji su na odgovornim pozicijama, argumentovanog dijaloga. Njegovi govori i nastupi u džamijama, za školskim katedrama, preferirali su program zasnovan na Kur'anu, Sunnetu i praksi Prve generacije Islama.

Put izmirenja

Nikada ne mogu zaboraviti njegovo angažovanje na planu izmirenja među mudžāhidima u Afganistanu. Bio je jedan od aktivista iz arapskog i Islamskog svijeta, koji je učinio sve da među vođama džihada u Afganistnu dođe do jedinstva u stavovima i komandovanju. Za rukovodeće kadrove džihada u Afganistanu, može se reći, da su bili odani i iskreni u svome džihadu, da su imali strpljenje i odlučnost, ali nedostajalo im je iskustvo i budnost u slučajevima kada su neprijatelji primjenjivali taktiku unošenja smutnje i razdora unutar islamskih redova. Abdurrahmān Alī el-Dževder bio je član Rābite u Mekki el-Mukerremi, jedan je od osnivača Humanitarne svjetske Islamske asocijacije u Kuvajtu (International Islamic Charitable Organization), jedan je od osnivača kluba „El-Islah" (*Reforma*) u Bahrejnu, zatim biblioteke „Es-Sekafe" (*Kulture*), također u Bahrejnu.

Mnogo je putovao arapskim i Islamskim svijetom, imao susrete sa najodgovornijim ličnostima islamske da've, učesnik je brojnih odluka kojima se nastojalo ojačati pozicija Islama i muslimana.

Imao je dosta iskušenja, kako u svojoj porodici, tako i kapitalu, ali ostao je strpljiv i zahvalan. Sjećao se svojih učitelja i profesora, učio im dove, jer, kao što je isticao, oni su, poslije Allaha Uzvišenog, najzasluženiji što se našao na putu islamske da've i pokreta "Muslimanska braća", najmasovnijeg islamskog pokreta u našem vremenu, Pokreta koji islamsku misao širi diljem svih meridijana našeg planeta, koji se suprotstavlja svjetskom imperijalizmu i njegovim slugama i saradnicima, cionistima, komunistima, ma gdje oni bili.

"Muslimanska braća" su odolila svim napadima i zavjerama kojima se željelo ispresijecati, razjediniti i u konačnici zauzeti islamski teritorij. Zato su se borili protiv židova u Palestini 1948. godine, protiv Engleza na Sueckom kanalu 1951. godine, o čemu najbolje svjedoče na stotine i hiljade poginulih šehida. Isto tako, poput brda i jakog bedema suprotstavili su se tiraninu i faraonu (Abdun-Nāsiru - op.prev.) instaliranoj marioneti zapadnjaka koji su preko njega željeli zadati posljednji udarac Islamskom pokretu u Egiptu. Ali, mudžahidi se ne uplašiše kazamata, niti vješala, dadoše svoje imetke, i svoje živote na putu Allahovom, ne klonuše i ne oslabiše, ne prihvatiše predaju niti dunjalučke ponude, nego postadoše još čvršći i uporniji, neke Allah Uzvišeni počasti titulom šehida, dok drugi nastaviše njihov put na ovom dunjaluku, na kojem je njihov krajnji cilj – Allah, njihova vjera je Islam, njihov zakon i ustav je Kur'an, Muhammed,

sallallahu alejhi ve sellem, je njihov vođa, džihad je njihova orijentacija i put, a njihova konačna i najveća želja – da postanu šehidi.

Jedan od takvih je, zasigurno, da'ija Abdurrahmān el-Dževder. Ne želimo nikoga hvaliti pored Allaha, Koji će svidjeti račun sa svakim, nego samo kažemo ono što o ovom čovjeku mislimo.

Smrt

Iz prolaznog u Vječni, bolji svijet preselio je 24. 01. 1989. / 26 .04. 1410.

U istom danu šehid je postao i poznati borac i vođa, Abdullāh Azzām.

Iskazivanje žaljenja

Svoju žalost iza njegove smrti, ispred Islamske svjetske asocijacije, izrazio je šejh Jūsuf Džāsim el-Hādždždī:

“Naša institucija ostala je bez jedne izuzetne islamske ličnosti, bez čovjeka koji je na planu islamske aa've djelovao dugo vremena, koji je bio učesnik u dobrim djelima. Vršio je dužnost imama, hatība i da'ije, bio je zamjenik predsjednika Udruženja za društvene promjene u Bahrejnu, jedan je od osnivača našega Udruženja u kojem je bio aktivan i dao svoj izuzetan doprinos. To je šejh Abdurrahmān Alī el-Dževder iz bratskog Bahrejna. Molimo Allaha Uzvišenog da mu podari svoju neograničenu Milost, da mu da položaj šehida i dobrih ljudi.“

Svoje žaljenje je također izrazio predsjednik Udruženja za društvene promjene iz Kuvajta, šejh Abdullāh Alī el-Mutavva, ukazujući na njegovu bogatu biografiju i progresivne stavove.

Da ga Allah Uzvišeni nagradi svojim rahmetom i magfiretom, da blagoslovi njegovo potomstvo, da njegove učenike i prijatelje učvrsti na putu vjere i Istine.

29 – ABDUL BEDĪ'-SEKAR (EBU IBRĀHĪM)

(1915-1986/1334-1407)

DA'IJA

Rođenje i obrazovanje

Rođen je 1915./1334. godine u gradiću Kfer Sekar koji pripada istočnoj pokrajini Ebu Kebir u Egiptu. Potiče iz sela Beni 'Ijad iz stare i ugledne arapske familije. Mnogo je bio vezan za svoga oca i ljude iz svog sela u kojem je stekao životno iskustvo. U Kairu je upisao Pedagoški fakultet. Nakon završetka studija rekao je da od toga fakulteta nije imao nikakve koristi osim što je zvanično dobio papir da je svršenik fakulteta! Priznao je da je jedino imao korist od knjiga koje je pročitao, prije svega autora šejh Muhammed Rešīd Ridāa i profesora Muhibbuddīna el-Hatība. Iznad svega koristila su mu druženja s imamom Hasanom el-Bennāom. Dugo vremena je radio u glavnom sjedištu pokreta "Muslimanska braća" i bio je jedan od Bennāovih najbližih saradnika.

Moj susret s njim

Prvi put sam imao susret s njim u Egiptu, krajem 1949. godine, u kući jednoga od mojih prijatelja. Kada je došlo vrijeme namaza ponudili su mu da on predvodi džemaat, što je i prihvatio. Primijetivši sliku postavljenu u pravcu Kible, neprimijetno je prekrio sliku, a onda smo obavili namaz. Od tog prvog našeg susreta shvatio sam da profesor Abdul Bedi Sekar ima sklonost ka selefizmu nastojeći prakticirati sve za šta je bio siguran da dolazi od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i Prve generacije ashaba, da je Allah zadovoljan s njima. Često smo se susretali tokom moga studiranja u Egiptu, a i nakon studija. Viđali smo se u Kuvajtu, Emiratima, Kataru,

Libanu, Saudijskoj Arabiji, gdje sam slušao njegova predavanja. Pročitao sam njegovu izvanrednu knjigu *„Kako prići ljudima i pozvati ih?"* koju mi je lično poklonio. Na poleđini knjige napisao mi je i posvetu bilježeći hidžretski i kršćanski datum, ali i ne „miladski".

Njegova uslužnost

Pričalo mi je nekoliko ljudi iz kruga "Muslimanske braće" o njegovom odnosu i ponašanju sa svojim prijateljima u zatvoru „Et-Tūr" 1948. godine. Šišao je i brijao svoje drugove u zatvoru, činio razne usluge i pomagao starim i bolesnim, čistio prostorije u kojima su boravili... Sve to mnogi nikada ne bi uradili. Motiv ovakvog njegovog ponašanja su skromnost i želja da se dođe do nagrade Uzvišenog Allaha.

Jedan od Prve generacije

Profesor Abdul Bedi Sekar se priključio pokretu "Muslimanska braća" od samog početka osnivanja i rada ove organizacije, od 1936. godine. Edukaciju je stekao u školi imama Hasana El-Bennāa i radio u centrali ovoga Pokreta u Kairu. Volio je selo, prirodan duh i vedrinu još od ranog djetinjstva pa sve do svoje smrti. Mrzio je svaki vid usiljenosti i dvoličnosti, bilo u riječima ili u ponašanju. Volio je otvorenost i savjet, nije se bojao reći istinu, a to je govorio mudro i taktično, koristeći uvijek kur'ansko geslo: ***„Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj."*** (En-Nahl, 125)

Ovakvim metodom prodirao je u srca onima kojima se obraćao, koristio je i dosjetku i šalu, pa nije čudo što su ljudi prihvatali njegove stavove, slijedili ga na putu da've u najtežim momentima, a to je vrijeme u kojem je Islamski svijet bio u očaju, razjedinjenosti, dekadenci i posrnuću.

U pokretu Muslimanska braća

Govoreći o svom pristupu u redove "Muslimanske braće", Abdul Bedī' Sekar, kaže: „Kada sam prvi put došao u sjedište Pokreta, tada smještenog na trgu El-'Atabe u Kairu, 1936./1356. godine, zatekao sam imama Hasana el-Bennāa kako se obraća prisutnim: 'Kolonizatori su uspjeli u našem narodu razgraničiti vjersko i dunjalučko, znači, odvojiti vjeru od života. Ako se ta podjela kod njih može prihvatiti, kod nas, muslimana, tako nešto je neprihvatljivo. Zašto bi čovjek vjernik bio daleko od politike, zašto bi

političar bio daleko od vjere? Zatim, politika, šta je to? Nije li politika znanje i naobrazba, odgoj i vaspitanje, raspodjela kapitala i sredstava, obezbjeđivanje sigurnosti i pravednosti građanima? Ako su ministarstva odraz politike, onda mi samo u jednom kur'anskom ajetu vidimo šest ministarstava, a to je ovaj ajet: ***Allah zahtjeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, a razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje.***'"(En-Nahl, 90)

Od toga trenutka Abdul Bedi Sekar postaje član pokreta "Muslimanska braća" i to jedan od najvatrenijih zagovornika njihovog programa, najutjecajniji član osnivačkog tijela Pokreta, nerazdvojni saputnik i saradnik imama Hasana el-Bennāa narednih dvanaest godina.

Kazivanja o imamu Hasanu el-Bennāu

Govoreći o nekim detaljima iz života Hasana el-Bennāa, profesor Abdul Bedī' Sekar, kaže: „Jednom prilikom smo ga upitali: Zašto nisi pripremio velika pisana djela? Odgovorio je: Ja sam zauzet pripremanjem velikih ljudi... Ti ljudi će kasnije napisati velika djela." Niko ko je poznavao imama Hasana el-Bennāa ne može posvjedočiti, da je bilo kada rekao nešto što nije istina, da je iznevjerio emanet, ili da nije ispunio obećanu riječ. Kada su "Muslimanska braća" odlučili graditi džamiju i poslovne prostore u gradu Ismailijji, lično je preuzeo na sebe da isplati sve dugove koji su preostali prema građevinskim poduzetnicima. Slično je postupio i u slučaju kada je u Hilmijji kupljena zgrada za potrebe Pokreta – isplatio je sva preostala potraživanja.

Jednom prilikom, čekajući da se susretne s Abdurrahmānom Azzāmom, u to vrijeme Generalnim sekretarom Arapske lige, primijetio sam na njegovoj odjeći rupu i upozorio ga na to. Rekao mi je: „Bolje rupa nego zakrpa, na odjeći naših šejhova, koji su bili mnogo bolji i učeniji od nas, moglo se primjetiti po nekoliko zakrpa."

Imam Hasan el-Bennā u najtežim okolnostima za vrijeme rata u Palestini uspijevao je sa članovima Pokreta pokrenuti razne dobrotvorne akcije. Tako je pokrenuo akciju „Sehmu ed-da'vet" (*Doprinos da've*), prvi je dao svoj prilog a ostali su ga slijedili. Neko od članova mu je jedanput rekao: "Želimo da nas podučiš govorničkoj vještini i metodama da've." Odgovorio im je: "Hodajte po selima, po blatnjavim i neprohodnim putevima, tamo gdje taj narod živi, živite s tim narodom – tada će vam Allah Uzvišeni otvoriti vrata spoznaje."

Neki čovjek napisao je knjigu „Zašto sam musliman?" i molio imama Hasana el-Bennaa da mu napiše recenziju za tu knjigu. Budući da je autor knjige bio dobro znan Imamu, pitao ga je otvoreno:

„Dragi prijatelju, da li ti obavljaš namaz?" Odgovorio je: „Iskreno govoreći, ne obavljam" Rekao mu je: „Onda, zašto si ti musliman? Izvinjavam se, ne mogu ti udovoljiti."

Autor je nakon svega ostao uporan. Na kraju imam Hasan el-Bennā je napisao traženu recenziju, ali, u onome što je napisao niti jednom riječju nije se osvrnuo na djelo niti autora, nego je napisao o ljepotama Islama i ljepoti obrazovanja u okviru dinskih propisa.

Drugom prilikom imam Hasan el-Bennā pozvan je da prisustvuje žalosti u kući jednog prijatelja čiji je otac preselio na Ahiret. Usput mu je rečeno da umrli za svoga života nije obavljao namaz, niti je postio, a volio je i popiti! Imam Hasan el-Bennā našao se u neugodnoj situaciji, ali je članovima porodice, ne hvaleći rahmetliju niti ga kudeći, rekao:

„Rahmetlija je, da mu se Allah smiluje, bio od ljudi koji nisu javno prema Allahu griješili, a kada bi bio upozoren, bojao se Uzvišenog Allaha."

Imam Hasan el-Bennā je nekog čovjeka upitao za njegovo ime, a on mu je odgovorio da mu je ime Abdur-Resul (Rob Poslanikov), na šta mu je Imam rekao: „Predij svoje ime u Abdus-Sabur (Rob Strpljivog), jer, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije imao robova."

Gospodin Ahmed Hasenejn paša bio je predsjednik društva Izviđača Egipta. "Muslimanska braća" su, priređujući smotru svojih izviđača, na svečanu manifestaciju pozvali i gosp. Ahmeda Husenejn pašu. Povorku su predvodili mladići koji su nosili velike formate Mushafa. Sve je izgledalo veličanstveno. Gost Ahmed Husenejn paša, vidno iznenađen prizorom, posebno brojem odazvanih i njihovoj starosnoj strukturi, bili su prisutni izviđeči svih starosnih dobi, zbunjeno je upitao imama Hasana el-Bennāa:

„Kako ste sakupili ovaj svijet iz najdaljih dijelova Egipta? Kada mi organizujemo nešto poput ove svečanosti, na nivou države Egipat, ponudimo sve olakšice, odjeću, troškove, i opet nam ne dođe ovoliki svijet, a i oni koji dođu, jedva su došli. Kako si ovo uspio?"

Imam Hasan el-Bennā se nasmijao i rekao: "Vrlo lahko. Rekli smo im samo: ***La ilahe illallah Muhammedun resulallah!*** (Nema Boga osim Allaha, Muhammed je Njegov Poslanik). Došli su o svom trošku."

Aktivnosti u zemljama Zaljeva

Da'ija Abdul Bedī' Sekar je jedan od velikana savremene islamske da've i Pokreta. Njegovo ime poznato je širom arapskog i Islamskog svijeta. Voljeli su ga svi koji su ga poznavali, zbog njegove skromnosti i otvorenosti, njegovog znanja, džihada i požrtvovanosti. Njegova prisutnost osjetila se u zemljama Zaljeva, posebno u Kataru, gdje je došao iz Egipta 1954./1374. godine. O njemu govori profesor Hajdar Kuft u svojoj knjizi *„I drugi gubitak"*: „Profesor Abdul Bedī' Sekar, kada bi odlazio u Dubai, bio je gost vladara Katara i boravio je u poznatom dvorcu Es-Sābik. Pozvao sam ga jednu noć da bude gost u mojoj kući, bojeći se da će to odbiti, što iz obaveza koje je imao, što zbog činjenice da su ga mnogi pozivali sebi želeći da bude njihov gost. Ali, on je prihvatio moj poziv i odlučio da ostavi udobnost dvorca i prenoći u mojoj dosta skromnoj kući, u četvrti 'Adžmān. Kada je došlo vrijeme ranog sabaha otišao sam samo da otvorim vrata sobe u kojoj je spavao, ali vidim da je već odavno budan i da uči Kur'an. Kasnije smo klanjali sabah, doručovali, a on ode da opere ruke, obnovi svoj abdest, i poslije toga primjetih ga kako čisti umivaonik. Rekoh mu: „Allah ti se smilovao, ostavi to!", na šta mi on reče: „Navikao sam uvijek da nakon uzimanja abdesta očistim umivaonik i da iza mene ostane čist."

Profesor Abdul Bedī' Sekar je dugo radio u Emiratima i Kataru. Bio je direktor za pitanja kulture i prosvjete u Kataru, direktor biblioteke Katara, savjetnik za pitanja kulture Emira Katara. Mnogo je radio na publiciranju islamske literature, posebno starih izvora iz domena fikha, islamske kulture, ali i drugih disciplina. Tako je od vladara Katara, Alī ibn Abdullāh Āl-Sanija, a kasnije od njegovog sina, Ahmed ibn Alī Āl-Sānīja, tražio da se štampaju svi dostupni stari izvori, koji su najveće blago i ponos. Taj njegov prijedlog je, od strane vladara Katara prihvaćen, i štampane su o njihovom trošku, da ih Allah Uzvišeni nagradi.

Poštovali su ga vladari Zaljeva

Većina emira i vladara zaljeva izuzetno su cijenili i uvažavali profesora Abdul Bedi Sekara. Isto tako, poštovali su ga i mali obični ljudi zbog uvijek prijatnog i neposrednog odnosa s njima, a znano je da je mnoge od njih i lično pomagao. Poznavali su ga kao govornika i hatība, vaiza, pisca, predavača, da'iju, reformatora. Volio je neposredan kontakt, otvorenu komunikaciju i lično poznanstvo s muslimanima, što je osnovni metod djelovanja "Muslimanske braće", kao što je jasno isticao imam Hasan el-Bennā u svojim uputama - *Risalama*.

Sjećam se, dok sam boravio u Kuvajtu, dobio sam poziv iz Ujedinjenih arapskih emirata da dođem tamo i održim predavanje. Prihvatio sam. Nakon predavanja koje sam održao u „Džemijjetul Islāh" u Dubaiju, prisutni su me obasuli brojnim pitanjima, bilo ih je toliko, da su ti odgovori uzeli mnogo više vremena od samog predavanja. Kada sam, u jednom trenutku, nakon što mi je postavljeno pitanje, malo zastao, profesor Abdul Bedi Sekar, da ga Allah nagradi, odgovorio je umjesto mene...

Dok je bio direktor za sektor kulture u Kataru, jedan od onih koji su ga dobro poznavali, navodi da je radniku koji je tražio odsustvo zbog smrtnog slučaja u porodici u rješenju napisao: „Dopušta mu se odsustvo u trajanju od tri dana, da ga Allah Uzvišeni nagradi, a da njegovom umrlom oprosti."

Na traženje odsustva zbog ženidbe, na rješenju je napisao: „Uz ovo odobrenje molimo Allaha Uzvišenog da ženidba bude mubarek i mladoženji i mladoj, da ih Allah sastavi u dobru."

Abdul Bedi Sekar, da mu se Allah smiluje, pripovijeda da mu je jedan oficir iz obavještajne službe Egipta, kojeg je Allah Uzvišeni kasnije uputio "Muslimanskoj braći", rekao: „Bili smo uobičajili u redove *Muslimanske braće* slati svoje špijune. Međutim, primijetili smo da te ljude "Muslimanska

braća" na neki čudan način vrlo lahko pridobiju za sebe. To nas je izluđivalo jer smo počeli sumnjati u vlastite kadrove, pa smo odabrali jednog jako nekarakternog čovjeka vjerujući da će on taj posao dobro obaviti. Međutim, samo sedmicu dana nakon što smo ga poslali da „obavlja svoj posao", taj isti čovjek dolazi u moju kancelariju i traži da ga premjestim na bilo koju drugu dužnost! Začudio sam se i pitao ga zbog čega to traži, a on je odgovorio: „Pošaljite me da špijuniram komuniste, židove, ateiste, ali ne i ove. Svaku noć ustaju i klanjaju, imaju šejha koji im uči Kur'an, na jednom rekjatu zadrže se po sat vremena, ne mogu to izdržati."

Poznati novinar i pripovjedač, Ihsan Abdul Kuddūs kaže: „Kada bi imam Hasan el-Bennā kihnuo u Asuanu, "Muslimanska braća" u Aleksandriji, rekli bi mu: „Jerhamukellah!"

Vjernost prijateljima

Nije zaboravljao svoje prijatelje. Obilazio ih je, pisao im, raspitivao se za njih, bez obzira koliko bili udaljeni od njega. Ovdje ću navesti slučaj dr. Se'īda Ramadāna, da mu se Allah smiluje, koji je oženio kćerku imama Hasana el-Bennāa. Živio je u Ženevi gdje se sklonio od silnika Egipta (Abdun-Nāsira-op.prev.), jer mu je oduzeo državljanstvo i osudio ga na smrt vješanjem u odsustnosti. Profesor Abdul Bedi Seker se raspitivao za njega i obavezao se da ga posjeti.

Rekli su o njemu

Profesor Hajdar Kuft, ističući ležernost i jednostavnost Abdul Bedi'a Sekara, navodi da je profesor Zuhejr Eš-Šāvīš, koji je bio vlasnik islamskih knjižara u Damasku i Bejrutu, jednom prilikom došao u kuću Abdul Bedi'a Sekara u Dohi negdje iza jacije-namaza, i nakon što je nazvao selam prisutnima, obratio se Abdul Bedi Sekaru riječima: „O oče Ibrāhīmov, pozajmi mi 100 rijala, potpuno sam praznog džepa". Abdul Bedi je ostao smiren, nije se ni pomakao sa svoga mjesta, nego je Zuhejru rekao: „Fioka sa novcem je na dohvat tvoje ruke, uzmi koliko ti treba". Zuhejr je to stvarno učinio, izišao je između njih, a da nije ni sjeo.

Šejh Muavved 'Aved Ibrāhīm, govoreći o profesoru Abdul Bedi Sekaru, navodi: „Kada Allah Uzvišeni donese svoju odluku, On tu odluku ne mijenja. Tako je donio Odluku da se profesor Abdul Bedi Sekar pridruži *šehidskoj družini* u momentu kada je bio na putu prema svojoj kući, nakon predavanja koje je posvetio da'vi, što mu je bio najdraži posao.

Plemeniti rahmetlija živio je za svoju vjeru, bio je vjeran i odan da'vi koja je bila najveća njegova preokupacija i radost. Zbog da've je, poput mnogih, učinio Hidžru, nadajući se da će naći saradnika i braću za Istinu. I našao je braću i pomagače za tu Istinu u Kataru, a njegovo djelovanje i njegov džihad osjetio se u svim zemljama Zaljeva. Još uvijek su mi u sjećanju studentski dani u Libanu, 1956.–1962. godine....

Profesor Abdullāh el-Mešnūk, vlasnik dnevnog glasila „*Bejrutski večernji list*", obavijestio me da se profesor Abdul Bedī' Sekar nalazi u Libanu te da je razlog njegovog dolaska snimanje učenja Kur'ani Kerīma. Kasnije sam se iz Libana vratio u Egipat, a nakon toga, zbog naučnog istraživanja u Jordan, u razdoblju 1965.-1969. godine. Profesoru Abdul Bedi Sekaru pisao sam u Katar. Ubrzo sam dobio odgovor. Pisao mi je o slučaju šehida Sejjida Kutba i vidio sam koliko je bio ganut tim događajem. U odgovoru sam mu napisao da je Allah Uzvišeni Sejjidu Kutbu odredio ovakav završetak, a zar ima neki završetak bolji od onoga koji vodi u *svijet šehida*? Zar se naka čast može porediti sa čašću onoga ko svoj život položi na putu Allahovom?!"

Profesor Zuhejr Eš-Šāvīš, u kuvajtskom časopisu „*El-Mudžteme*'", u decembarskom broju 1987. godine piše: „Osjećam obavezu da o profesoru Abdul Bedī' Sekaru kažem i posvjedočim ono u šta sam se, živeći s njim, uvjerio. Bio je široke ruke kada su drugi bili u pitanju, do krajnjih granica skroman kada se radilo o njegovom vlastitom interesu i njegovim osobnim potrebama. Svjedočim da je, unatoč skromnom imovinskom stanju, pomagao mnoge projekte iz vlastitog džepa, pogotovo kada bi se u tim projektima sustezale ruke bogataša."

Ovo je da'ija Abdul Bedi Sekar, ovo su njegove karakteristike, svjedočenja nekih ljudi koji su ga poznavali. Ovo je primjer čovjeka kojeg je iznjedrila škola imama Hasana el-Bennāa. To je škola našega vremena, njen cilj je postizanje zadovoljstva Allahovog, njen uzor je Sunnet Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, njen program je Kur'ani Kerīm, njena najveća želja je uzdizanje Allahove riječi i Njegov Džennet.

Prvih deset godina djelovanja pokreta "Muslimanska braća" mogu se tretirati kao godine osnutka. Sve je počelo u mjesecu zul ka'deu 1346. (1928.) u gradu Ismailijji, a nakon četiri godine centar Pokreta premješten je u Kairo. Sljedećih deset godina bilo je vrijeme širenja ideja Pokreta u Egiptu, te arapskom i Islamskom svijetu. A onda je nastupilo vrijeme napada i iskušenja. Napadi su došli od strane silnika i "malih faraona" koji bjehoše robovi i instrumenti u rukama židova i novih krstaša.

Dr. Alī Abdul Halīm Mahmūd, u svojoj izvrsnoj knjizi „*Načini edukacije kod Muslimanske braće*“, kaže: „Razdoblje od 1948. godine pa na ovamo, u historiji pokreta *Musliamnska braća*, može se tretirati kao vrijeme u kojem je, unatoč pritiscima i zabranama, stranka dosta uradila na svom širenju i profiliranju, kako na unutarnjoj tako i vanjskoj sceni. Isto tako, na planu obrazovanja i edukacije, Pokret je, u navedenim teškim okolnostima, nastavio sa svojim uspješnim djelovanjem. To ne treba da čudi, jer je edukacija koju vrše *Muslimanska braća* poput vode s jakog vrela, ona mora naći plodno tlo i dati zdrave usjeve, bez obzira na prepreke koje je na tom putu mogu dočekati. Može li nešto zaustaviti vodu da dođe do dobre podloge? Edukacija *Muslimanske braće* izvire iz Allahove Knjige i Sunneta Resula, sallallahu alejhi ve sellem. Ona se kasnije preko ashaba i tabiīna, preko obnovitelja islamske misli stoljećima, prenosi na ovu živu generaciju, *neki od njih ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju - nisu ništa izmjenili*“.

Šejh Abdullāh Alī el-Mutavva, u kuvajtskom listu „*El-Mudžteme*'“ od 08. 08. 1995. godine, piše: „Upoznao sam *Muslimansku braću*, sreo se s njihovim rukovodstvom, u prvom redu sa samim osnivačem Pokreta, šejhom Hasanom el-Bennāom, da mu se Allah smiluje. Upoznao sam ih kao kolektiv koji je iskren prema da'vi, koji zagovara istinski Šeriat, zasnovan na programu Ehli Sunneta. Upoznao sam ih kao kolektiv koji zagovara i praktikuje džihad, čije je geslo *La ilahe illallah*. Odlika im je mudrost, očuvanje Sunneta, borba protiv novotarija i zabluda te umjerenost. To ih krasi u svim vidovima života.”

U svom predgovoru za knjigu „*Kako pozivati ljude?*“, autora Abdul Bedi' Sekar, šehid Hasan el-Bennā, kaže: „Bio sam pripremio napomene i objašnjenja za neke moje radove, ali nakon što sam pročitao ovu knjigu Abdul Bedi Sekara, mislim da za tim više nema potrebe. U njoj je sadržano sve što sam mislio reći. Ova knjiga me obradovala, molim Allaha Uzvišenog da nagradi njenog autora, da mu omogući uspjeh na planu da've. Preporučujem ovu knjigu, koja je pisana snagom i duhom imana.“

Šejh Muhammed ibn Alī el-Mahmūd, kaže: „Kada je šejh Muhibbuddīn el-Hatīb, autor djela „El-Feth“ (Pobjeda) počeo tragati za osobom koja bi se mogla postaviti na čelo Ustanove za pitanja kulture u Kataru, najprije se konsultovao sa predstavnikom Saudijske vlade u Kairu, koji je imao kompetencije sklapanja ugovora sa profesorima za Saudijsku Arabiju. Konstatovali su da bi najpogodnija ličnost za tu funkciju bio profesor Abdul Bedi' Sekar. Odmah su ga poslali u Katar i dali mu preporuku kojom

je od strane Muhibbuddīna el-Hatība bila naslovljena za šejha Džāsima ed-Dervīša. U njoj je pisalo: „Ovaj profesor (znači, Abdul Bedī' Sekar) je ugledan čovjek i pedagog. On zadovoljava uvjete i potrebe za Katar, i dajemo mu prednost nad drugima".

Tako je profesor Abdul Bedī' Sekar stigao u Katar gdje je najprije preuzeo rukovođenje jednom osnovnom školom, a kasnije je postao direktor obrazovanja i školstva u Kataru. Radio je na otvaranju novih škola, naročito u manjim mjestima i primjeni savremenog sistema obrazovanja u tim školama. Doveo je zatim u Katar dva sposobna alima i pedagoga, dr. Izzuddina Ibrāhīma i profesora Kemāla Nadžija, a kasnije nekoliko profesora iz Egipta i Palestine."

Tako je profesor Abdul Bedī' Sekar, zahvaljujući Allahu Uzvišenom, uz pomoć kadrova koje je odabrao i doveo u Katar, dao snažan zamah kulturnom životu u ovoj zemlji.

Djela

Profesor Abdul Bedī' Sekar, pored onoga što smo spomenuli, napisao je još:

- *Moral djevojaka*
- *Tedžvid i kur'anske znanosti*
- *Putovanje na Hadždž*
- *Vječite oporuke*
- *Arapske pjesnikinje*
- *Odabrani hadisi iz kategorije el-Hasen i es-Sahīh*
- *Iman*
- *Kritika „El-Burde"*
- *Odabrane žene*
- *Osnovi odgoja muslimana*
- *Uputa onima koji pozivaju u Islam*
- *Hutbe i vazovi*
- *Geografski vodič Katara*
- *Komentar djela „El-Hutūt el-'Arīda"*
- *Dvanaest godina s imamom Hasanom el-Bennāom.*
- *Kratak prikaz djela „Miškātu el-Mesābīh"*
- *Kratak prikaz djela „Et-Tevessulu ve el-Vesīletu" autora ibn Tejmijje. (Napisao u suradnji sa Zuhejr Eš-Šāvīšom)*

Pored nabrojanog, veliki broj njegovih djela ostalo je u rukopisu. Da Allah Uzvišeni pomogne njegovim nasljednicima da i ova djela ugledaju svjetlo dana, kako bi se njima mogli koristiti.

Smrt

Umro je u Egiptu u subotu, 13. decembra 1986. / 12 r.evvela 1407. godine. Umro je na putu kući, u mjestu Belbis, u blizini grada Ez-Zakāzīk, vraćajući se s jednog od svojih predavanja. Smrt ga je zadesila dok je vozio automobil. Skrenuo je s puta i upao u jedan vodeni kanal. Nađen je nakon izvjesnog vremena i prenesen u bolnicu gdje je opremljen u ćefine, a zatim ukopan do svoje žene Ummi Ibrāhīm (*Majka Ibrāhīmova*) koja je umrla godinu dana prije njega.

Molimo Allaha Uzvišenog da ga obaspe Svojom neizmjernom milošću, da oprosti i nama i njemu, i da nas sve sastavi u boravištu Njegove milosti.

30 – IBRĀHĪM 'ĀŠŪR (EBU HASEN)

(1930 – 1969 / 1348 – 1388)

UČITELJ I MUDŽĀHID

Obrazovanje

Mudžahid Ibrāhīm ‘Āšūr, porijeklom Palestinac, počeo je svoj životni put u krilu Palestinskog otpora, stekao je islamsko obrazovanje i ranije se uključio u program islamske da've. Gorio je od želje za džihadom na Allahovom putu protiv cionista i okupatora Palestine, protiv onih koji su svojim prisustvom obeščastili sveta mjesta Islamskoga svijeta. Imao je teških iskušenja sa Silnikom Egipta, zatvaran je, mučen i proganjan. Jedno vrijeme je bio oficir u Egipatskoj vojsci, a onda se priključio revolucionarnom pokretu „Feth“ u vrijeme kada je taj pokret zagovarao džihad protiv židova i poduzimao konkretne akcije iza kojih su stajali Palestinski mladići - mudžāhidi. Međutim, kada je „Feth“ napustio tu koncepciju, prihvatio političke igre, svoje aktivnosti sve više svodio na

Ibrāhīm ‘Āšūr i Hani Mustafa Besiso s prijateljima

retoriku i lažnu propagandu, kada je marksistička i ateistička filozofija i ideologija sve više počela osvajati prostor u njegovim redovima, mudžāhid Ibrāhīm 'Āšūr je napustio ovu organizaciju. On je želio istinski džihad na Allahovom putu, želio se boriti za vjeru i ideju, ne isključivo za neku teritoriju, za principe i stavove Islama i Sunnet Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a ne za principe i ideje Marksa, Lenjina ili Gevare.

Boravak u Ez-Zubejru

Iz Palestine je otišao u Irak gdje je kao profesor počeo raditi u mjesnoj školi „En-Nedžāt" u Ez-Zubejru. Prije njega u ovu školu su došla i počela raditi dva poznata mudžāhida, Muhammed es-Saftāvī i Hāni Besiso. Inače ovu školu je osnovao poznati alim iz Mauritanije, šejh Muhammed el-Emin eš-Šinkajtī 1920. godine. U tom projektu pomogli su mu stanovnici Zubejra. Program škole podrazumijevao je zastupljenost islamskih znanosti: tefsir, hadis, tevhid, fikh (posebno nasljedno pravo), zatim arapski jezik i književnost, knjigovodstvo, kao i razne savremene znanosti. Kada je ovu školu posjetio Ma'ruf er-Resāfī, rekao je: „Ova škola zaslužuje da bude Univerzitet, ovo je Univerzitet, a ne škola". Iz nje su izašle generacije stručnjaka iz domena Šeriata, ekonomije, poljoprivrede, industrije...

Nakon smrti šejha Eš-Šinkajtīja upravu nad ovom školom preuzeo je šejh Nāsir ibn Ibrāhīm el-Ahmed, poznati naučni autoritet toga vremena, ne samo u Iraku, nego i šire. Posebno je vodio računa o dovođenju sposobnih kadrova u ovu školu. Dok sam studirao u Kairu tražio je od mene da mu preporučim sposobne profesore iz Egipta koji bi predavali u školi „En-Nedžāt". Najprije sam mu preporučio Muhammeda es-Saftāvija i Hanija Besisu, zatim su ih slijedili Salah eš-Šerbīnī, Ibrāhīm 'Āšūr i mnogi drugi.

Za nekoliko profesora ove škole, 1959 . godine, organizovali smo odlazak na Hadžddž. U toj grupi bili su: Ibrāhīm el-Mubejjid, Ahmed el-'Arfedž, Abdul Muhsin Eš-Šukajr, Ja'kub el-Akīli, Abdullāh el-Akīl, Muhammed es-Saftavi, Hani Besiso i neki drugi. Na putu za Hadždž ugostio nas je poznati alim oblasti El-Kasim, šejh Abdurrahmān es-Sa'dī, koji je bio jedan od učenika šejha Eš-Šinkajtīja, osnivača škole En-Nedžāt". Isto tako, posjetili smo šejha Muhammeda Nasīfa, jednoga od najuglednijih ljudi u Džeddi, da mu se Allah Uzvišeni smiluje.

Šejh Nāsir el-Ahmed nije vodio samo brigu o kadrovima škole, nego i o njenom materijalnom položaju. Zbog toga je u Saudijsku Arabiju uputio delegaciju na čelu koje su bili Džāsim el-Džāmi' i Abdullāh el-Akīl, s ciljem

da se dođe do materijalnih sredstava zarealizaciju projekata ove škole. I stvarno, ovu delegaciju je u Rijadu primio lično kralj Seūd i ukazao nam visoke počasti. Dao je značajan prilog za našu školu, a slično su postupili i drugi ugledni ljudi u Rijadu, Hubru i Demmamu. Svoj doprinos dali su i mnogi ljudi iz Kuvajta, da ih Allah Uzvišeni nagradi. Na ovaj način škola je, ne samo riješila neke tekuće probleme, nego je krenula u ostvarenje značajnih projekata. Hvala Allahu Uzvišenom.

Džihadske i vojne sposobnosti

Profesor Ibrāhīm ʿĀšūr ostao je predavač u školi „En-Nedžāt“ sve do 1968. godine kada su se u Jordanu oformili logori "Muslimanske braće" u kojima su vršene pripreme za džihadske akcije protiv židova. Tada je napustio Irak i pridružio se ovim džihadskim odredima. U logoru su bili prijatno iznenađeni kada su se uvjerili u njegove sposobnosti na planu ratne taktike i rukovođenja. Iznenađenje je bilo tim veće jer nije odavao utisak da posjeduje te sposobnosti, izgledao je kao i svaki drugi dobrovoljac, a bilo ih je mnogo iz raznih dijelova arapskog i Islamskog svijeta. Kada su se uvjerili u njegove mogućnosti i sposobnostii, povjerena mu je uloga trenera i učitelja mudžhidima u logoru. Obučavao ih je raznim ratnim vještinama i taktici te rukovanju rzličitim vrstama naoružanja. Iako relativno mlad, imao je oko trideset godina, bio je dobar učitelj i trener. To je inače nešto što je karakteristično za pokret "Muslimanska braća". Većina dobrovoljaca ove organizacije koji su se našli, ili u pripremnim logorima, ili vojnim bazama, bili su starosne dobi ispod trideset godina, a bilo je dosta i veoma mladih. S pravom su ih nazvali „Svećenici noću – konjanici danju“. Židovima su dali lekcije koje ovi nikada neće zaboraviti. Bili su istinski sljedbenici i nasljednici mudžāhida iz Palestinskog rata 1948. godine, Sueckog kanala, oprali su sramotu doživljenu kukavičkim sporazumom iz 1967., dokazali cijelom svijetu da su ljudi principa, hrabri ratnici koji se ne plaše smrti i teže Ahiretu.

Uzoran Palestinac

Profesor Ibrāhīm ʿĀšūr je bio uzor i paradigma palestinskog borca, karakterisale su ga mladost, vjera, hrabrost, odanost. Bio je jedan od onih koji su vjerovali da je džihad jedini put za povratak teritorije i dostojanstva vjere i kapitala. Želio je da pogine kao šehid. Ta želja mu je ostvarena u utorak, 26. avgusta 1969. godine, dok je vršio pripremu za akciju sa

mudžāhidima. Ukopan je u mezarluk „Ummul Hajrān“ u Joradnu. Dr. Muhammed ebu Fāris, u svojoj izvrsnoj knjizi „Šehidi Palestine“, opisujući smrt Ibrāhīma ‘Āšūra, kaže: „Komandant logora je dobio informaciju da će Izraelci bombardovati logor obuke, pa je izdao hitnu naredbu da se mudžāhidi raziđu i da se logor pod hitno napusti. Tačno nakon trideset minuta pojavili su se izraelski avioni koji su „preorali“ ovaj pojas bombama i granatama. Samo dvojica mudžāhida lakše su ranjeni. Sljedećeg dana, u vrijeme ručka, neki ljudi iz sela koje se nalazilo u blizini logora, donesoše neekspolodiranu bombu. Profesor Ibrāhīm ‘Āšūr uzeo je tu bombu i počeo objašnjavati njene karakteristike. Između ostalog, naglasio je da se ona može aktivirati na najmanji dodir ili pritisak. Dok je ovo objašnjavao do njega je bio, skoro se oslonivši na njegovo rame, mladić - mudžāhid Ridvān Krišān. Iznenada, bomba je eksplodirala, nanijevši dvojici mudžāhida opasne povrede u predjelu vrata. Izdahnuli su na licu mjesta“.

Tuga i šok spustili su se na stanovnike Logora. Svi su znali da su dvojica šehida maštali da poginu u akciji protiv židova, a sada su poginuli na vojnoj pripremi. Ali, to je Allahova volja i odluka, da postanu šehidi u momentu kada su se pripremali za akciju:

„Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – ništa nisu izmjenili.“ (El- Ahzāb, 23)

Lokalna škola „En-Nedžāt“ u Ez-Zubejru

Svjedočenja onih koji su ga poznavali

Za njega će reći njegovi prijatelji koji su s njim radili i sarađivali u školi „En-Nedžāt“ da je bio tačan i precizan, da je radio tiho i predano, bio sklon dubokom razmišljanju, davao prednost djelima nad riječima, nije se volio eksponirati niti isticati. U sve ovo sam se i lično uvjerio kada sam posjetio školu u kojoj je predavao i proveo dobar dio svoga života.

U to sam se uvjerio i kad sam posjetio logor u području El-Agvār gdje se profesor nalazio s grupom mudžāhida. Tada su u mom društvu bili još i dva moja uvažena prijatelja, Ebu Bedr i Ebu Tārik, da se Allah obojici smiluje.

O profesoru Ibrāhīmu 'Āšūru slično su govorili šehid Salah Hasen, da mu se Allah smiluje, njegov brat Ebu Halil, zatim prijatelji Ebu Usame i Ebu Šihab. Svi ga hvale zbog njegove izuzetne hrabrosti, odvažnosti, iskrenosti. Takav je bio u Logoru, takav je bio u akcijama protiv židova, takav je bio u onom momentu kada je postao šehid.

Iza sebe je ostavio lijep primjer svojim učenicima i saradnicima u školi, mudžāhidima u pripremnim logorima i vojnim uporištima. Svi su oni podjednako ponosni na njega i svi ga hvale. Ovo nije čudno za čovjeka koji je odgojen u školi imama Hasana el-Bennāa, islamskog reformatora dvadesetog stoljeća, da'iju, za koga će šejh Muhammed el-Gazālī, da mu se Allah smiluje, reći:

„Zadovoljstvo mi je naglasiti da sam jedan od učenika imama Hasana el-Bennāa, da sam njegov simpatizer, da sam nosio teret islamske da've zajedno s njim. Znam da ću zbog ovog priznanja biti omrznut kod mnogih! Ali, od ovog velikog čovjeka sam naučio da je pravi vjernik zadovoljan samo s onim čim je Allah zadovoljan.

Za Islamski svijet, a i za čovječanstvo u cjelini, velika je Allahova blagodat i dar da se ovakvi ljudi s vremena na vrijeme pojave.

Šejh Muhammed Emin eš-Šinkajtī, osnivač mjesne škole „En-Nedžāt" u Ez-Zubejru

Čovjek poput imama Hasana el-Bennāa obnavlja vjeru, okuplja ljude oko sebe, rješava probleme, suzbija novotarije i zablude, jednom riječju, aktivno nas podsjeti na dane kada je Objava silazila i kada se Sunnet živo prakticirao."

Ovo je samo malo od onoga što bi se moglo reći o profesoru Ibrāhīmu 'Āšūru, da ga Allah Uzvišeni nagradi i da mu oprosti. Da Uzvišeni Allah, u svakom vremenu, podari ovome Ummetu ljude koji će nositi zastavu Islama i boriti se na Allahovom putu.

Poznati pjesnik, dr. Muhammed Mahmūd Sijām, posvećuje Ibrāhīmu 'Āšūru svoje stihove u kojima izražava: prije svega bol i tugu za šehidom, zatim moli Allaha Uzvišenog da njemu, kao i ostalim šehidima, podari Džennet, osvrćući se na situaciju u redovima Ummeta ističe da taj Ummet ne liči na onaj pravi Ummet, da vladari ovoga sadašnjeg Ummeta žele vlast po svaku cijenu, mir po svaku cijenu... Zatim u sljedećim stihovima poziva da se slijedi primjer Ibrāhīma 'Āšūra, i ostalih šehida, da se ne prihvataju svakakva rješenja, da se polože životi...

Kolone šehida osvjetljavaju taj put – taj put vodi do voljene i slobodne Palestine. Za voljeni Mesdžidul Aksa treba dati porez – a to je krv i život...

Hvala Allahu, Stvoritelju Svijetova

31 – AHMED HATĪB (EBU MUHAMMED)

(1914-1970/1333-1418)

DA'IJA I MUDŽĀHID

Moje poznanstvo s njim

Moje poznanstvo s velikim pregaocem na polju islamske da've i mudžāhidom, Ahmed Muhammed el-Hatībom, datira od početka pedesetih godina prošloga stoljeća, a vezano je za moju prvu posjetu Jordanu. Međutim, za njega sam saznao mnogo ranije, kako od pojedinaca s kojima sam se susreo, tako i iz literature kojom sam raspolagao, naročito onog dijela koji je tretirao pitanje Islamskog pokreta i džihada u Jordanu. Čovjek koji se najviše isticao u borbi protiv Engleza i židova u Jordanu i čije je ime najviše isticano na tom planu, bio je upravo Ahmed el-Hatīb. Za njega možemo ustvrdit da je i faktički osnivač pokreta "Muslimanska braća" u Jordanu. Bio je fasciniran imāmom Hasanom el-Bennāom, njegovom idejom i programom.

Moralne odlike

Bio je, da mu se Allah smilluje, vjernik od akcije, strpljiv mudžāhid, vanredan poznavalac Islama koji je islamsku teoriju uvijek pokušavao pretvoriti u praksu. Nije se zadovoljio samo analizom stanja i problema muslimana, nego je tražio lijek i rješenja za te probleme. Protiv neprijatelja nije išao nasumice i slijepo, već mudro i odabranom strategijom. Moje zvanično upoznavanje s njim vezano je za jednu značajnu da'vetsku inicijativu i akciju, a to je širenje islamske literature u narodu, posebno knjiga imama Hasana el-Bennāa i šehida Sejjida Kutba, kao i drugih autora koji svojim pisanjem utiču na jačanje i razvoj svijesti kod omladine.

Bili su nam interesantni svi autori koji o Islamu i muslimanima pišu na savremen i afirmativan način, a takvih je, srećom, bilo sve više. Najviše smo ove literature plasirali preko izdavačke kuće i biblioteke „Mektebetu el-'Aksā“ (*Biblioteka El-Aksa*). Ovdje želim istaći jedan podatak o da'iji el-Hatību, a vezan je za dnevnu novinu koju su izdavali Muslimanska braća krajem 1946 godine, a koja je zabranjena 1948'. Naime, trebalo nam je nekoliko brojeva iz tog perioda a nikako nismo mogli doći do toga. Najposlije smo našli nekoliko knjiga kod šejha Abdurrezzaka es-Saliha, šejha Abdul Azīza Alī el-Mutavvee u Kuvajtu, najviše kod Ahmeda el-Hatība da mu se Allah smiluje, da bi kasnije u biblioteci Američkog Univerziteta u Bejrutu našli sve tražene brojeve. Da'ija Ahmed el-Hatīb odlikovao se lijepim odgojem, iskrenošću i odanošću, izuzetnom hrabrošću i upornošću. Bio je mudžāhid iz prve genercije Pokreta, nije bio sklon eksponiranju i pompi, nikada se nije kolebao, niti plašio, a izvršenje zadatka uvijek je vezao za kvalitetnu pripremu, mudrost i taktiku.

Njegovi džihadski stavovi

Profesor Zuhejr eš-Šāvīš, u listu „Ed-Dustūr“ (*Ustav*), za njega će reći: „Počeo je kao učitelj u osnovnoj školi u gradu Irbid, gdje je kao učitelj radio i njegov otac. Od rane mladosti aktivno se uključio u proteste i revoluciju u Siriji, kroz koju se narod suprotstavio uspostavi britansko-francuskog protektorata nad tom regijom, procesu naseljavanja židova na islamsku teritoriju, a koji je posebno podržavala i pomagala Engleska. Pokraj Irbida prolazio je naftovod koji je vodio za Hajfu, a odatle do najveće rafinerije nafte na Sredozemnom moru. U periodu između 1936. i 1941. godine, Ahmed el-Hatīb je u sklopu diverzantske grupe sastavljene od mudžāhida iz Sirije i Jordana, presijecao ovaj naftovod. Englezi su mislili da ove akcije izvode irački oficiri koji se za to obučavaju u Njemačkoj, te da je to sve u režiji muftije Emina el-Husejnija. Čak se i dan danas ne zna da je ove havarije na naftavodu u više navrata pravio profesor El-Hatīb i njegov džihadski krug. U peridu od 1936. do 1939. godine učestvovao je u brojnim pobunama na sjeveru Palestine, a 1948., zajedno s Abdullatifom ebu Kure, Memduhom es-Sarajiretom, Mešhur Hajmūrom i dr., u borbi protiv židova. Bio je saučesnik u teškim i poznatim sukobima kao što su „Sur Bahir“, „El-Kuds“ i „El-Katmūn“. Teško je ranjen pa se dugo liječio u državnoj bolnici u Damasku. Nakon ozdravljenja vratio se u Jordan i nastavio raditi na planu da've zajedno sa Muhammed Abdurrahmānom Halifom, Jūsufom el-'Azmom i drugim“.

Ovo je dio istine koju kao živi svjedok iznosi profesor Zuhejr eš- Šāvīš. Lično želim iznijeti ulogu Ahmeda el-Hatība u radu jedne Komisije koju smo oformili 1968. godine s jasnim ciljem da se muslimanski narodi izvuku iz očaja i beznađa koje ih je zadesilo 1967. godine, nakon sramnog poraza od Izraela. Poraz su uzrokovale naturene vođe čija je vojska poput zečeva pobjegla ispred židova - „sinova majmuna i svinja". Komisija o kojoj je ovdje riječ, odradila je svoju ulogu na duhovnom i psihološkom planu, u dobroj mjeri zahvaljujući Ahmedu el-Hatību, a u mnogome pomogli su mu: Ebu ʻAur, Ebu Usame, Ebu Ahmed, Ebu Tārik, Ebu Bedr, i drugi.

Za Ahmeda el-Hatība s pravom se može reći da je bio jedan od predstavnika savremene da've, primjeran kao mudžāhid i kao da'ija, jedan od prvih vođa Pokreta u Siriji i Jordanu i jedan od osnivača Pokreta u ovom stoljeću.

Profesor Jūsuf el-'Azm u listu „Es-Sebil" kaže: „Pedesetih godina, kada sam bio u cvijetu mladosti, profesor Ahmed el-Hatīb bio je u zenitu svoje zrelosti i stvaralačke aktivnosti. Sjećam se, sjedio bi u svojoj biblioteci u Irbidu, gdje je navraćao veliki broj omladine da kupi knjigu, naročito islamskog sadržaja. Zbog njegove skromnosti i vanjštine, mnogi su mislili da je samo radnik ili eventualno vlasnik te biblioteke, a malo je ko znao da

S desna (sjede): Mustafa ez-Zerkā, Ahmed el-Hatīb, Ed-Devālībī, Abdul Hakīm ʻĀbidīn, Ebu el-Jusr Ābidīn, Abdullatīf ebu Kure. (stoje): Šerif Se'īd Abdurrahmān el-Kutajkānī, Ahmed es-Sabbāg, Salih el-Ahres, Salah Redžeb Ekrem, Enver el-Hifār, Salah Da'dūš, Ādil Sevdān, Edib el-Džehājuni... Eš-Šāš el-Kevakibi. (Fotografija iz 1947. godine)

je on zaljubljenik tih knjiga, da ih je sve pročitao, da je tim knjigama hranio razum i dušu. Nisu znali da je taj čovjek učesnik prvih redova džihada protiv cionista i britanske prisutnosti u Jordanu i Palestini."

Pokret "Muslimanska braća", čiji je idejni tvorac i osnivač istinski reformator četrnaestog hidžretskog stoljeća, imam Hasan el-Bennā, reformator i arapskog i Islamskog svijeta u cijelosti, dao je potencijal i kvalitet koji ostaje Ummetu za primjer. Iznjedrio je da'ije koji se dokazaše i potvrdiše kako u svome vremenu, tako i onom koje dolazi, svojim znanjem, džihadom, saburom, iskrenošću i odanošću. Oni su utjecali na islamski preporod i buđenje koje je zahvatilo cijeli svijet, preporod koji se odnosio na sve segmente ljudskog življenja: zainteresiranost za Islam, pojava relevantne islamske literature, reaktuelizacija islamske nošnje, osnivanje islamskih banaka, izgradnja novih džamija, pokretanje islamskih škola i visokoškolskih ustanova, organiziranje islamskih klubova, sindikalnih institucija, studentskih udruženja..., a u svemu su pripadnici Pokreta imali ključnu ulogu. Osim spomenutog pokrenuta su i mnoga humanitarna islamska udruženja, ustanove islamske da've, razni pokreti islamske omladine koji su nudili uvijek novi zamah džihadu u Palestini, Kašmiru, Filipinima i dr.

S desna (stoje): Abdul Vehhāb el-'Ardža, Ebu Salah Dimeškī, Abdullatif ebu Kure, Ahmed el-Hatīb, Šefik Muhammed es-Esmer. (sjede): Fevzi el-Kavkadži, Abdul Hakīm 'Ābidīn Eš-Šejh Muhammed el-Ešmer.

Nema sumnje da je ovaj islamski preporod bio najbolji nagovještaj povratka Ummeta vjeri i vlastitim vrijednostima, unatoč svim pokušajima da se ti procesi onemoguće i zaustave. Mi smo svjesni da je borba između Istine i neistine proces koji će potrajati, da je to rat koji je promjenljive sreće, ali, na kraju, pobjeda će pripasti onima koji budu vjerovali u Allaha Uzvišenog.Islam će, uz Allahovu pomoć, izaći kao pobjednik u borbi protiv neprijatelja nakon što muslimani postanu iskreni u svome nijjetu i djelu, te nakon što uvaže Allahove Sunnete, odnosno zakonitosti kojima se do te pobjede dolazi.

Kolone šehida koje je savremeni Islamski pokret darovao Ummetu, šehida koji se nisu uplašili sila zuluma i nasilja što pođoše s namjerom da unište Islam i muslimane, ili u najmanju ruku, kako su govorili da "*začepe izvore vjere*". Islam je snaga koja dolazi, snaga kojoj se ne mogu suprotstaviti silnici i tirani, jer Allah je naš zaštitnik: ***"Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti."*** (El-Hidžr, 9)

Veliki učenjak, dr. Jūsuf el-Karadāvī, u svojoj knjizi „*Nagovještaji pobjede Islama*", govori o pritiscima kojima će biti izloženi propagatori Islama u svakom vremenu: „Napadi i progoni kojima su izloženi propagatori Islama ne ukazuju na njihovu slabost. Naprotiv! Brutalnost napada i progona predstavlja najbolji dokaz njihove snage i života. Mrtvom se ne upućuju niti zadaju udarci, nego onome ko je aktivan, ko je živ. Da'va, čiji propagatori nisu na udaru je mrtva, ili u najmanju ruku minorna i beznačajna. Napad na Islam je napad na vhunske principe, zato Islam u svakom sukobu ima svoje šehide, svoje stablo brani krvlju svojih šehida, svoju građevinu gradi njihovim tijelima. Pritisci i nevolje, zapravo, jesu učitelji da'ija, kroz nevolje daije se potvrđuju i jačaju, i tjelesno i duhovno."

Najveći Islamksi pokret

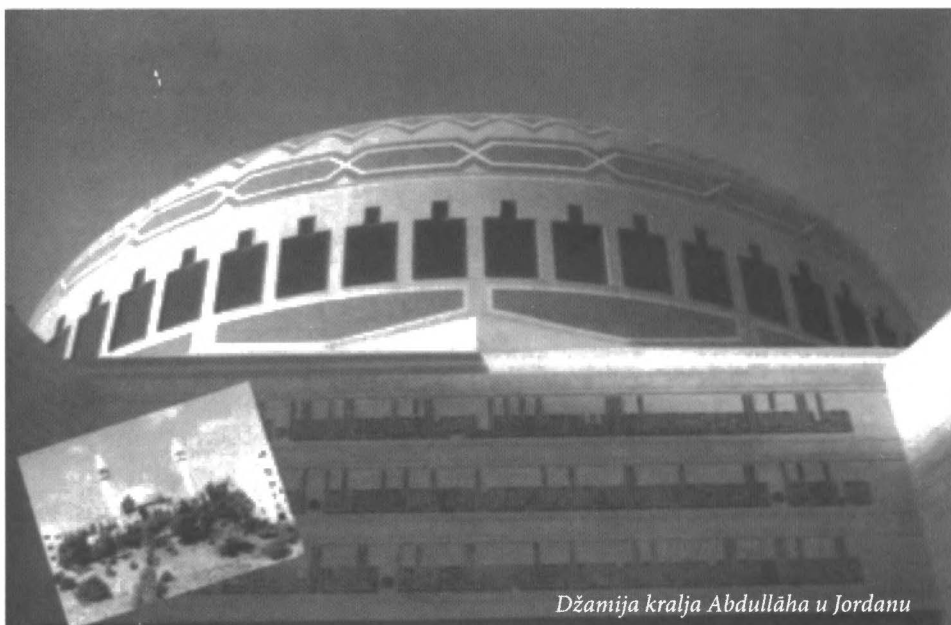
Dr. Muhammed es-Sejjid el-Vekīl u svojoj knjizi „*Najveći Islamski pokret u četrnaestom vijeku po Hidžri*", kaže: „Imam- šehid Hasan el-Bennā se suprotstavio svim pogrešnim koncepcijama i ponudio islamske poglede i rješenja. Političarima je ponudio islamska rješenja odnosā, ekonomistima je ukazao na ekonomski sistem zasnovan na Kur'anu, sociolozima je, isto tako, objasnio model ljudskog društva zasnovanog na postavkama Kur'ana, teoretičare odgojnog sistema, pedagoge, pozvao je da pokušaju uspostaviti kuransku metodologiju koja već provjereno nudi pozitivne rezultate, a zapadnu civilizaciju je pozvao da obznani i prizna posljedice nemorala i destrukcije kojom su ugrozili cijeli svijet.

O mudžāhidu Ahmedu el-Hatību u listu „El-livā'“ (*Zastava*), autor članka Madžid Ruslān, će reći: „Prednjačio je u dobrim i humanim djelima, a bilo ih je mnogo, naročito u vremenu padova i sramote. Nije bio nametljiv, a kada mu je nuđena vlast bježao je od toga. Bio je dostojan vlasti, ali ona nije bila dostojna njega.“

Ovo je samo letimičan pogled na islamsku da'vu u Jordanu u prvih pedeset godina od njenog osnutka. Među onima koji su udarili temelje da've u tom području svakako je i mudžāhid Ahmed Muhammed el-Hatīb. Njegovo ime će ostati svijetlim slovima zapisano na stranicama historije islamkse da've Egipta, Sirije, Iraka: ***"Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju - nisu ništa imjenili."*** (El-Ahzāb, 23)

Smrt

Uzvišeni Allah ga je uzeo Sebi u subotu, 09. sefera 1418. / 14. juna 1997. u 85-toj godini života. Ispratio ga je veliki broj prijatelja, kako iz Jordana, tako i drugih arapskih i islamskih sredina. Ukopan je u mezarluk „Sehab“ (*Oblaci*) u Ammanu. Da se Uzvišeni Allah smiluje mudžahidu i da'iji Ahmedu el-Hatību i da ga nastani u prostranstvima Svoga Dženneta.

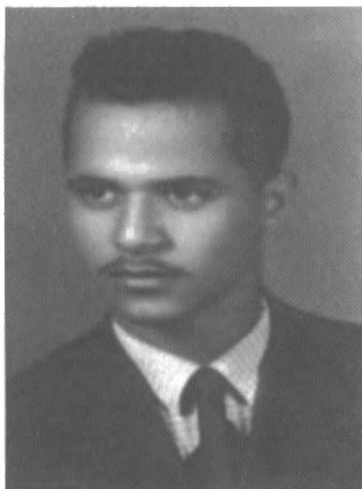

Džamija kralja Abdullāha u Jordanu

32 – MUHAMMED SE'ĪD BA'IBĀD (EBU ES-SE'ĪD)

(1941-1790/1359-1390)

OFICIR - ŠEHID

Moje poznanstvo s njim

S Muhammedom Se'īd Ba'ibādom me upoznao prijatelj Abdul Kādir el-'Ammārī. Rekao mi je da se radi o jednom oficiru iz Jemena, koji je član "Muslimanske braće", da je iskreni mudžāhid, pravi vojnik, musliman praktičar, i naveo mi još niz pohvala o njemu. A onda smo, nakon sramnog poraza 1967. godine koji su doživljele arapske vojske predvođene pijanicama, tiranima, lažnim veličinama..., odlučili ohrabriti muslimanski narod, povratiti mu povjerenje u vlastite sinove i vlastitu snagu. Odlučili smo pozavti islamsku omladinu na obuku koju smo organizirali na lokalitetu nadomak Izraela. Odazvao se veliki broj dobrovoljaca iz raznih dijelova arapskog i Islamskog svijeta, među njima i Muhammed Se'īd Ba'ibād iz bratskog Jemena. Željeli smo da se više nikada ne ponovi ovakav sramni poraz koji se i desio zbog toga što u njemu nisu učestvovale snage dina. Tim snagama je onemogućeno da se bore protiv židova, bili su pritvoreni po kazamatima. Za to vrijme plesačice i pjevačice pravile su društvo i ugođaj vođama arapskih vojnih formacija, onako kako su se ponašali Kurejševići kada su ratovali protiv Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i Ashaba, da je Allah s njima zadovoljan. Sada Allah aeapsku vojsku ponizio kao što je nekada ponizio Kurejševiće i njihove saveznike. Ponizio ih je najnižim Allahovim stvorenjima, „sinovima majmuna i svinja", prokletih u Allahovoj Knjizi, prokletih od strane Njegovih vjerovjesnika. Za one koji su doprinijeli ovom sramnom porazu, veliki pjesnik Er-Resāfī, kaže da su to „*robovi Zapada, dželati vlastitog naroda*".

Posjeta Kuvajtu

Bili smo počašćeni njegovom posjetom Kuvajtu. Razgovarali smo o islamskom savremenom Pokretu, o ulozi omladine u okolnostima u kojima se atakuje na vrijednosti Islama, zatvaraju da'ije, mudžāhidi, progresivna i slobodna ulema, kleči se pred židovima i križarskim zavojevačima. Bio je, da mu se Allah smiluje, pun nade i optimizma kada je pobjeda Islama u pitanju, pun gnjeva za neprijatelje Islama, njihove sluge i plaćenike. Odatle se uputio prema mjestu predviđenom za pripremu i obuku. Priključio se tamo braći koja su već došla ranije, mnogi su došli i poslije njega, iz različitih sredina. Svi oni sačinjavali su džihadsku skupinu koja je bila spremna dati svoj život na Allahovom putu, zaštititi slabe i nemoćne, protjerane iz svojih kuća.

Izvodi iz govora

Govorio bi: „Nije mi bitno kada će mi doći edžel i kada ću umrijeti, nego da me smrt zatekne na polju džihada, da moja smrt bude početak puta u Džennet, koji je Allah Uzvišeni obećao mudžāhidima: *„Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – ništa nisu izmjenili.“* (El-Azhāb, 23)

Najviše što bih želio je da svojom smrću otputujem u Džennet, da poginem od metka ili topa, sasvim svejedno. Imam dvije želje: džihad na putu Allahovom – to mi se već ostvarilo, i drugo da budem šehid na Putu Allahovom, i to će mi se, Njegovom voljom ostvariti.“

Rođenje i obrazovanje

Mudžahid Ebu es-Se'īd bio jedan od najuspješnijih studenata vojne škole u Kairu, što potvrđuju mnogi njegovi prijatelji. Rođen je na jugu Jemena 1941./1359. godine.

Džihad i smrt

Dr. Muhammed ebu Faris, u svojoj izvanrednoj knjizi „*Šehidi Palestine*“, govoreći o Ebu es-Se'īdu, kaže: „Bio je, da mu se Allah smilije, odlučan i hrabar, skroman, komunikativan, imao je čin kapetana u vojsci u Jemenu. Nakon dolaska Komunista na vlast u Jemen bio je prisiljen napustiti zemlju, nakon čega je, u odsustvu, osuđen na smrt vješanjem.

Nakon sramnog poraza 1967. godine kada je konačno izgubljena cijela Palestina, Sinaj i Golanska visoravan, zaslugom prije svega arapskih vladara, "Muslimanska braća" su donijeli odluku da se protiv Izraela primjeni gerilski način ratovanja. Trebalo je animirati mase, pozvati dobrovoljce. Upravo ta odgovorna uloga povjerena je, među ostalim, i Ebu es-Se'īdu, koji je sa dvojicom svojih prijatelja od kojih je jedan bio iz Indonezije, a drugi iz Turske, obišao dobar dio arapskog i Islamskog svijeta, pozivajući narod u džihad i tražeći materijalnu podršku ovoj ideji i akciji. Pozivali su i dobrovoljce za ovu akciju.

Kada je pošteno odradio ovaj dio zadatka našao se na prvoj liniji fronta. Učestvovao je u obuci i pripremama, a zatim u akcijama. Imao je dosta vojnog znanja i iskustva, što je u to vrijeme bila nasušna potreba svim mudžāhidima koji se nađu u vojnim bazama i na ovakvim zadacima. Bio je hrabar i disciplinovan, izvršavao je zadatke svojih pretpostavljenih bez pogovora, čak ako bi pretpostavljeni imao manje iskustva i znanja od njega. Jednom prilikom, izašao je sa grupom mudžāhida u izviđanje na obalu rijeke Jordan kako bi razradili plan prelaska i forsiranje rijeke i prebacili se na Zapadnu, okupiranu teritoriju Palestine. Međutim, bili su otkriveni od neprijatelja, i u noćnoj tišini odjeknula je rafalna mitraljeska paljba... Ebu es-Se'īd je na mjestu izdahnuo, njegovo tijelo je, tako reći, razneseno rafalnim mecima. Bilo je još poginulih i ranjenih. Jedan od tih ranjenika imao je teške povrede u predjelu butina, ostao je bez jednog testisa, ali je tako ranjen prešao pet kilometara, nakon čega je prebačen u bolnicu gdje mu je ukazana pomoć i urađen komplikovan operativni zahvat. Danas je taj mudžāhid živ, nakon tih događaja se oženio i ima iz toga braka djecu... Subhanallah! Kada nešto odredi da bude, Njegovo je samo da kaže: ***„Budi!“- i ono bude“***.

Ebu es-Se'īd postao je šehid u ponedjeljak, 24. 04. 1970. godine u tridesetoj godini života. Njegovo tijelo preneseno je u njegovo rodno mjesto na jugu Jemena. Dženazi su prisustvovali brojni muslimani, čule su se glasne poruke „La ilahe illallah Muhammedun Resulullah!“, „Šehid je miljenik Allahov!“, „Put Palestine – Put Islama!“, i druge.

Ovo je izgovarano u okruženju komunističkog političkog sistema koji je u to vrijeme bio na vlasti u Adenu. To je najbolji dokaz da Ummet, unatoč pritiscima i zulumćarima, neće podleći niti biti ušutkan. Nemoguće je uništiti prirodnu (islamsku) ideju i nit s kojom se čovjek rodi i dođe na ovaj svijet...

Primjeri plemenosti

Ovi primjeri žrtve za Palestinu vraćaju nadu Ummetu, njegovoj današnjici i njegovoj budućnosti. Džihad je paradigma snage koja oživljava i gradi, ona stoji nasuprot snagama svakog zla i destrukcije, to je snaga koja vjeruje u Ahiret i njegove vrijednosti i štiti ih, ona je nasuprot snagama koje vjeruju samo u ovaj, materijalni svijet, koje su rob strasti i uživanja.

Današnja generacija mudžāhida neodoljivo podsjeća na Prvu generaciju muslimana. Islamski svijet neće kročiti u sigurnu i sretnu budućnost bez ovoga kova ljudi, koji su spremni svoj život položiti za Islam, za njegove svetinje, onako kako to čini „Hamas", „Islamski džihad" u Palestini „Hizbullah" u Libanu, mudžāhidi u Kašmiru, Filipinima, Čečeniji...

Samo Islam, i nikakav drugačiji koncept, može spasiti Ummet od rascjepa i podjela, učiniti ga snažnim i bitnim faktorom – onako kako Uzvišeni Allah kazuje: ***„Ova vaša vjera - jedina je prava vjera, a ja sam - vaš Gospodar, zato se samo meni kljanjajte!"*** (El-Enbijā', 92)

Jedini put kojim se treba suprotstaviti židovima, to je put borbe – nema drugog puta jer oni ne poštuju zadanu riječ, ne poštuju dogovore i ugovore, tako su se ponašali u prošlosti, tako se ponašaju i danas. Njima može povjerovati samo onaj ko je slijep, ko nema osjećaja, ko je neznalica ili izrod i izdajnik. To je narod koji je prezren, na koga se izlila srdžba Allahova, koji je proklet sa Sedam nebesa: ***„Ma gdje se našli, biće poniženi, ako se ne stane pod Allahovu zaštitu i zaštitu muslimana, i zaslužiće Allahovu srdžbu i snaći će ih bijeda, zato što u Allahove dokaze ne vjeruju, i što su, ni krive ni dužne, vjerovjesnike ubijali, i zato što protiv Boga ustaju i što u zlu svaku mjeru prekoračuju."*** (Alī ‘Imran, 110)

Imam Hasan el-Bennā u svojoj knjizi *„Da li smo pragmatični?"*, kaže: „Svaki narod je u velikoj potrebi za stabilnim i jakim ličnostima i karakterima. Samo s takvim svojim sinovima moći će se suprotstaviti nesrećama i opasnostima. Čovjek je tajna života, ključ napretka svakog naroda, jer, kompletna historija čovječanstva vezana je za jake ljude, za genije. Narodi su bili jaki, ili slabi, u mjeri u kojoj su raspolagali jakim, ili slabim, pojedincima".

Pokret "Muslimanska braća", najrašireniji i najmasovniji islamski pokret našega vremena, imao je velike i jake ljude, hvala Uzvišenom Allahu. Svoju veličinu dokazali su boreći se protiv židova u Palestini 1948., protiv Engleza na Sueckom kanalu 1951. te po drugi put protiv židova, nakon sramnog

poraza 1967. godine. Svi sukobi, sve bitke, sa sobom nose kolone šehida, ali: ***„Nisu klonuli zbog nevolja koje su ih na Allahovom putu snalazile, i nisu posustajali niti se predavali – a Allah izdržljive voli.“*** (Alī ‘Imrān, 146)

Ovi ljudi, mudžahidi, nisu bili samo iz jedne zemlje, jednog mjesta niti jednog plemena. Mudžahidi su dolazili sa svih meridijana gdje žive muslimani iz različitih socijalnih sredina. Svi zajedno oni predstavljaju islamski Ummet, koji se bori, koji odbija da prihvati zulum i nepravdu, koji se odupire silnicima i faraonima, koji se drži Allahovog čvrstog užeta, Njegove jasne Knjige, Upute Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Provodili su vrijeme u logorima pripremajući se za opasne akcije, vezala ih je ljubav prema Islamu, ljubav prema džihadu, želja da postanu šehidi, da umru pod zastavom Islama. Bilo ih je iz Saudijske Arabije, Egipta, Sirije, Sudana, Jordana, Iraka, Palestine, Jemena, Zaljeva, Libana, Magreba...

Svi su se osjećali kao braća u Islamu, radili su za Islam, borili se na Allahovom putu, za prava potlačenih muslimana bilo gdje u svijetu, jer, osnovna pripadnost muslimana je njegova vjera, muslimani cijeloga svijeta su braća. Musliman je dužan pomoći svoga brata muslimana ma gdje on živio na Zemlji, dužan je čuvati islamske svetinje i dostojanstva muslimana. Allah Uzvišeniu Kur'anu čanom kaže:

„A zašto se vi ne biste borili na Allahovom putu za potlačene, za muškarce i žene i djecu, koji uzvikuju: ‘Gospodaru naš izbavi nas iz ovoga grada, čiji su stanovnici nasilnici. Ti nam odredi zaštitnike i Ti nam podaj onoga ko će nam pomoći!’ Vjernici se bore na Allahovom putu, a nevjernici na šejtanovom. Zato se borite protiv šejtanovih štićenika, jer je šejtanovo lukavstvo zaista slabo.“ (En-Nisā', 75, 76)

Da Allah Uzvišeni nagradi našega šehida Ebu es-Se'īda“, da nagradi njegovu braću šehide koji su mu prethodili i one koji će mu se priključiti, i da nas sve s njima sastavi, kao i s Njegovim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!

Dr. Jūsuf el-Karadvi u djelu svoje snažne poezije postavlja pitanje, *šta je Palestina bez El-'Akse i El-Kudsa*, pa kaže, da je *Palestina bez Kudsa kao tijelo bez glave*. Zatim poziva *„zemlju Poslanstva“* da se strpi, poziva snage džihada da se pokrenu, nagovještava „Hamas“ kao nadu i želju sutrašnjice, koji sigurno stupa na pozornicu.

Navest ćemo šta je u elegijskim stihovima o Ebu es-Se'īdu rekao poznati islamski pjesnik dr. Muhammed Mahmūd Sijām.

Pjesma nosi naslov „*Suza šehida*". U svojoj pjesmi on poručuje šehidu da *spava sretan i zadovoljan, jer, broj mudžāhida se stalno pvećava, tiranima se sve više pripremaju zasjede...* Poručuje mu dalje da *sretno i mirno spava, jer će mudžāhidi dovršiti plan koji su zajedno s njim započeli te da je sada u redovima mudžāhida hiljade Se'īda.*

Svoje stihove posvetio mu je i islamski pjesnik dr. Kemāl Rešīd. U svojoj kasidi on ističe da je *mudžāhid iz Jemena živio život mudžāhida, nikada se nije kolebao niti ustuknuo, živio je kao vjernik, borio se protiv nevjerstva i idolpoklonstva. Bolilo ga je,* navodi dalje pjesnik, *što su dušmani okupirali teritoriju i svetišta, te što se ta svetišta danas nalaze u njihovim rukama...* Pjesnik dalje kaže *da ga ne oplakujem, jer on nije za oplakivanje, on je lav iz Adena, on se u Aden vraća kao šehid, a odatle odlazi u „Džennetil Huld"- Vječni Džennet.*

Muhammed Se'īd Bā'Ibād sa svojim prijateljima

33 – MUHIBBUDDĪN EL-HATĪB

(1886-1969/1304-1389)

VELIKI ISLAMSKI PISAC

Moje poznanstvo s njim

Znamenitog islamskog pisca Muhibbuddīna el-Hatība upoznao sam putem časopisa „El-Feth“ koji je izlazio u Egiptu. Vlasnik časopisa bio je upravo profesor El-Hatīb. S druge strane, moj amidža, Muhammed Sulejmān el-'Akīl, bio je njegov prijatelj. Znam da su se često susretali u Basri i da im je u društvu bio Tāhā el-Fejjād el-'Ani. Časopis „El-Feth“ dostavljan je redovno amidži pa sam mogao pratiti svaki novi broj. Konačno, kada sam, 1949. godine otišao na studij u Egipat, počeo sam pratiti radove Muhibbuddīna el-Hatība, ali ne samo u listu „El-Feth“, nego i u drugim listovima u kojima je pisao, npr. „Ez-Zehra“, „Eš-Šihāb“, „El-Ihvan el-Muslimun“...

Kroz njegove radove u tim časopisima uvjerio sam se koliku podršku daje arapskim i islamskim revolucionarima, kakav je njegov stav prema imperijalizmu, njegovim pomagačima i slugama.

Javno je uputio poziv pripadnicima Ummeta da prihvate program i praksu Prve generacije Islama, praksu generacije Kur'ana – Ashaba, da je Allah s njima zadovoljan.

Kasnije sam imao niz susreta s njim, nekad u uredništvu časopisa „El-Azhar“, čiji je bio glavni i odgovorni urednik u vremenu kada je rektor Azhara bio šejh Muhammed el-Hudr Husejn et-Tūnisī, a ponekad pri čestim susretima članova “Muslimanske braće” s njim koji su nastojali u svakom vremenu upriličiti susret kako bi se okoristili njegovim znanjem i bogatim iskustvom.

Rođenje i obrazovanje

Rođen je u Damasku 1886. godine. Njegov otac, uvaženi alim, redovno je držao predavanja u jednoj veoma posjećenoj džamiji. Osim toga, dugo vremena je radio kao sekretar u poznatoj biblioteci „Darul Kutubi ez-Zāhirijje“. Tako je Muhibbuddīn el-Hatīb počeo svoj život u ulemanskoj porodici, u okruženju koje je živjelo u duhu tradicije. U srednjoj školi se posvetio izučavanju turskog jezika, a kada je došlo vrijeme studija opredjelio se za pravo i književnost. U tom periodu mnogo mu je pomogao poznati ālim šejh Tahir el-Džezāirī, koji je svoja predavanja održavao u poznatoj biblioteci „Darul Kutub“ u Damasku. Tim predavanjima su uglavnom prisustvovali ljudi iz visokog kruga uleme, te poneki student koji je imao ambicija za nauku i mogao pratiti predavanja šejha el-Džezairija. Jedan od tih rijetkih studenata bio je i Muhibbuddīn el-Hatīb. Pratio je štampu i časopise koji su izlazili u Egiptu i Turskoj. Naravno, čitao je i knjige, a dvije knjige koje je pročitao u tome vremenu izvršit će presudan utjecaj na njegovu životnu orijentaciju i opredjeljenje, a to su: „Karakteristike apsolutizma“, koju je napisao Abdurrahmān el-Kevākibī, te „Islam i Kršćanstvo“, čiji je autor šejh Muhammed Abduhu.

Putovanja u Jemen i Egipat

Radio je kao prevodilac u turskom konzulatu u Jemenu, u gradu El-Hudejde. Pored prevodilačke djelatnosti posvetio se i nauci. Osnovao je školu u kojoj su se izučavale različite znanosti i bila je jedina škola sa takvim programom, ali, na žalost, bilo je to kratkog daha, jer se morao vratiti u Damask, a ubrzo zatim otići u Egipat. Tu počinje njegova prava aktivnost. Najprije je radio u listu „El-Muejjid“ (*Pomagač, Simpatizer*), gdje se pročuo člancima i vrsnim prevodima. U nastavcima je pisao o djelovanju misionara iz reda protestanata, njihovim opasnim planovima i programima na planu pokrštavanja muslimana. Naročito je razotkrio poznatog francuskog misionara misje Losatlija, i sve to objasnio u svojoj knjizi“*El-garetu alel alem el-Islamijji*” (*Najezda na Islamski svijet*).

Kratko vrijeme radio je kao prevodilac i urednik poznatog dnevnog kairskog lista „El-Ahrām“ (*Piramide*). Zbog neslaganja s uređivačkom politikom, naročito odnosom prema kolonizatoru, kao i stavovima o promlemu muslimana i tumačenju njihove pozicije, napustio je ovu redakciju i pokrenuo list „El-Feth“ (*Pobjeda*). Tek sad je mogao dati puni doprinos afirmaciji islamske misli i probleme muslimana tumačiti na način

kako to čine istinski pripadnici dina, otvoreno tretirati probleme arapskog i Islamskog svijeta, zauzimati se za očuvanje i afirmaciju arapskog jezika i arapske kulture... Učinio je da saradnici u ovom listu budu najutjecajnija pera iz cijelog Islamskog svijeta.

Učešće u osnivannju „Šubbanu el-Muslimin"

Zajedno s grupom mislilaca, da'ija, uleme i reformatora bio je inicijator osnivanja poznatog udruženja „Šubbanu el-Muslimin" (*Muslimanska omladina*). Kao što smo rekli, iza osnivanja ove organizacije stajali su najugledniji i najodgovorniji ljudi toga vremena, spomenut ćemo neke: Muhammed el-Hudr Husejn (Rektor El-Azhara – op.prev.), Ahmed Tīmūr, Abdul Azīz Džāvīš, Muhammed Ahmed el-Gamrāvī, Abdul Vehhāb en-Nedždžār, imam Hasan el-Bennā, Salih Harb...

Na čelo ovoga udruženja postavljen je dr. Abdul Hamīd Se'īd, a osnovna uloga udruženja bila je reformatorska. List „El-Feth" je prenio većinu aktivnosti, ne samo predavanja, razne debate i polemike, svečanosti, nego prije svega stavove po pitanju teške pozicije Islamskog svijeta pod jarmom kolonijalizma. Muhibbuddīn el-Hatīb pokrenuo je i naučno-popularni časopis „Ez-Zehra'" (*Sjajan, svijetao*), koji je oštro kritizirao vesternizirane stavove odmetnika u Arapskom svijetu, stavove onih koji su otvoreno podržavali imperijalizam i poput papagaja ponavljali ono što su propagirali okupatori čime su se svrstali u tabor orjentalista, krstaša i kolonijalista čiji je konačni cilj već svima bio jasan.

Rekli su o njemu

Dr. Muhammed Redžeb el-Bejūmī u svojoj knjizi „Islamski preporod u djelima savremenika", kaže:

„Muhibbuddīn el-Hatīb je Ummet u malom. Ne postoji pokret u arapskom svijetu da u njemu nije dao svoj doprinos. On je primjer vojnika koji zvanično nije želio promoviranje u vođu, ali u praksi on je bio stvarni vođa. Dovoljno je samo da navedemo imena: Šukri el-Kuvetlī, Salih Harb, Lutfi el-Haffar, Refik el-'Azm, Muhammed Kurd Alī, Hasan el-Bennā, Abdurrahmān Azzām, Azīz el-Misri...

Muhibbuddīn el-Hatīb je s njima tijesno surađivao skoro pola stoljeća djelujući u Damasku, Bejrutu, Turskoj, Egiptu, Jemenu, Saudijskoj Arabiji, ali uvijek i na svakom mjestu u prvim safovima.

Aktivnosti

Kao što smo istakli, imao je odgovorne i ugledne suradnike koji su radili na polju islamske da've i reformi, kao npr.: Muhammed Rešīd Rida, Šekib Arslān, Hasan el-Bennā, Tekijjuddīn el-Hilālī i drugi. Na tom planu bio je poput pčele radilice pa je i pored ovih uglednika uspijevao kontaktirati sa svim značanjim ličnostima širom Islamskog svijeta.

Zajedno s imamom Hasanom el-Bennāom i Tantāvījem Dževherijem 1933. godine pokrenuo je sedmični časopis „Muslimanska braća". Nastojao sam pročitati sve brojeve časopisa: „El-Feth", naročito zadnjih pet brojeva koje je nakon smrti osnivača Rešīd Ridā ovaj časopis uređivao imam Hasan el-Bennā. Također sam čitao radove Muhibbuddīna el-Hatība obljavljene u sedmičnom časopisu „Eš-Šihāb", koji je izdavao imam Hasan el-Bennā, zatim njegove radove obljavljene u dnevnom listu „Muslimanska braća", od pojave ovog lista 1946. do njegove zabrane 18. 12. 1948. godine. Tada su ambasadori Amerike, Britanije i Francuske, okupljeni u britanskoj vojnoj bazi „Fājid", izdali naredbu kralju Faruku da stavi van zakona organizaciju „Muslimanska braća", jer oni predstavljaju nepremostivu prepreku projektu uspostave nacionalne cionističke tvorevine Izrael na teritoriji Palestine, oni onemogućuju uspostavu sveukupne dominacije krstaškog Zapada nad arapskim prostorima. Naredba je izvršena.

Nisu se zadovoljili samo zabranom djelovanja Pokreta, konfiskacijom cjelokupne imovine, nego su pozatvarali sve da'ije i mudžāhide u Egiptu i Palestini. Marionetska vlada u Egiptu prihvatila je ulogu egzekutora nad vođom Pokreta, imamom Hasanom el-Bennāom, koji je bio mozak i srce otpora protiv imperijalizma i cionizma.

Na čelu časopisa „El-Azher"

Profesor Muhibbuddīn el-Hatīb ni nakon ovih žestokih pritisaka nije prestao s pisanjem i izdavaštvom. Ove aktivnosti, u to vrijeme, odrađivao je preko selefijske biblioteke i štamparije, poznate po aktivnostima na polju objavljivanja islamskog naslijeđa. Nešto kasnije postaje glavni urednik časopisa „El-Azher", a na tu poziciju ga je postavio rektor El-Azhara, veliki alim i imam Muhammed el-Hudr Husejn. Uvodnici u ovom listu, koje je pisao profesor Muhibbuddīn, za nas studente bili su posebno korisni. Tu smo učili kako se suprotstaviti neprijateljima Islama koji su djelovali iznutra i izvana, koji su otvoreno napadali Islam, Poslanika, sallallahu alejhi

vesellem, i Ashabe. Svojim oštrim i jakim perom demaskirao je pokrete koji su imali za cilj rušenje Islama iznutra, kao npr. „Bātinije" i pokret „Rāfida", ukazivao na planove i spletke cionista i imperijalista, zavidnost farizejstva... nikada neću zaboraviti savjete i upute koje je davao nama studentima. Govorio nam je, da su sve nevolje i nesreće koje su zadesile Islamski svijet, kako one ranije tako i danas, uključujući atentate na halife, unošenja" israilijjata" u nauku Tefsira i Hadisa, klevetanja Ashaba, da je Allah s njima zadovoljan, klevetanje Tabiīna, izvrtanja povjesnih činjenica, sve su to djela židova i farizejaca. Oni stoje iza osnivanja rušilačkih pokreta u Islamu, osnivanja tajnih organizacija..., i danas konstantno, uporno djeluju na tom planu. Koriste se zvučnim imenima i nazivima, privlačnim i izazovnim zastavama i simbolima, a u osnovi, cilj im je likvidacija Islama, iskvarenost islamske omladine, rat i averzija prema da'ijama, destrukcija islamskih kulturnih dobara, privrednih resursa, rasulo porodičnog života... Za sve ovo imaju ogromnu ekonomsku podršku i propagandnu mašineriju koja im dolazi iz svijeta kriminala, droge i podzemlja. Na taj način ruše mladost, osnovni element ljudske zajednice, pojedinac ostaje bez svijesti o svom identitetu i svojoj pripadnosti, Ummet vežu za rep imperijalistima Zapada. U tome im pomažu njihovi vesternizirani učenici, sluge Zapada, koji uzimaju i prihvataju sve što je otuda, i dobro i loše, i slatko i gorko, što je pohvalno i pokuđeno, poput papagaja, ponavljaju ono što im se kaže, bez bilo kakve svijesti i spoznaje.

Objavljena djela

Profesor Muhibbuddīn el-Hatīb je islamsku biblioteku obogatio brojnim autorskim djelima, verifikacijama i komentarima. Ovdje ćemo navesti njegove verifikacije djela:

- *Verifikacija djela „El-Avāsimu minel-Kavāsimi", autor Ebu Bekr el-'Arebī*
- *„Muhtesaru et-Tuhfeti el-isna ašerijje", autor Velijjullah ed-Dehlevī*
- *„El-Muntekā", autor Hāfiz ez-Zehebī*
- *„El-Hutūtu el- ʻArīdatu"*
- *„Er-Re'īlu el-Evvel"*
- *„Takvīmuna eš-Šemsī" (Naš solarni kalendar)*
- *„Kasru ez-Zehrā' fil Endelus" (Dvorac „Ez-Zehra" u Španiji)*
- *„El-Mejsiru ve el-Kaddahu", autor Ibn Kutejbe*

- *„El-Harādž“, autor Ebu Jūsuf el-Ensārī*
- *„Ta'rihu ed-devleti en-Nāsirijjeti“, autor Lisanuddīn el-Hatīb*
- *„Zikra mevki'atu Hittīn“ (Sjećanje na bitku kod Hittīna)*
- *„El-Ezheru - madihi ve hādiruhu vel hādžetu ila islāhihi“ (El-Ezher – njegova prošlost, sadašnjost i potreba za reformama)*
- *„Ittidžahatu el-mevdžati el bešerijjeti fi džeziretil Areb“ (Migracije stanovništva na Arapskom poluotoku)*

Navest ćemo i neka značajnija djela gdje je bio u ulozi prevodioca:
- *Muzekkirātu Giljom es-Sānī“ (Sjećanja Nilhelma Drugog)*
- *„Kamisun min narin“ (Vatrena košulja), autor turska književnica Hālida Edīb*
- *„Ed-devletu ve el-džemā'atu“, autor turski mislilac Ahmed Šu'ajb*
- *„El-Garetu alel almi el-islanijji“ (Invazija na Islamski svijet), autor francuski pisac Lošatlih*

Sve ove knjige, bilo da se radi o verifikacijama, komentarima ili prevodima, govore o velikim mogućnostima profesora Muhibbuddīna el-Hatība.

Iz njegovih govora

Profesor Muhibbuddīn el-Hatīb, prilikom izlaženja prvog broja časopisa „El-Azhar“ rekao je: „Nauka pripada podjednako svim ljudima na svijetu, ona je poput zraka koji udišemo, mora koja nas okružuju. Nauka, to je spoznaja činjenica i istina do kojih je došao ljudski razum u vremenu. Tako je „*džedvelu ed-darbi*“ (*tablica množenja*) stara ljudska spoznaja i ona će ostati kao podloga i osnova za aritmetiku učenicima u svakom mjestu. Da nije tih osnovnih spoznaja, muslimani ne bi mogli dati tako veliki doprinos civilizaciji iz oblasti algebre. Da islamski naučnici nisu došli do ovih dostignuća u algebri prije nekoliko stotina godina ne bi bilo napretka u oblastima matematike i geometrije, zahvaljujući kojima je čovječanstvo uznapredovalo do neslućenih razmjera. Slično se može reći za oblast medicine i fizike – nauka je jedna za cijeli svijet. Ona je znak moći, kako u ratu tako i u miru.“

Također je rekao: „Mi trebamo sa svih strana uzeti ono što će nas učiniti moćnijim i jačim, a iz vlastite tradicije trebamo sačuvati sve osim onoga što nam, eventualno, šteti. Ono što smo uzeli od drugih naroda, toga je

veoma malo, to su samo dokazane vrijednosti. Treba se čuvati svake vrste asimilacije, voditi računa o svom identitetu. U procesu obnove želimo oslanjanje na vlastite snage, da što manje ovisimo o drugima.

Smrt

Umro je 1969./1389. godine i ukopan je u Egiptu.

Da se Allah Uzvišeni smiluje velikom učenjaku Muhibbuddīnu el-Hatību, da ga nagradi za doprinos kojim je pomogao Islamu i muslimanima. Molimo Uzvišenog Allaha da njegova djeca, Kusajj i ostali sinovi krenu očevim stopama.

Optimizam i vjera u konačnu pobjedu Islama

Svaki da'ija treba buti siguran i ubijeđen u Allahovo obećanje da će budućnost pripasti Islamu. Svaki da'ija treba da se oslobodi bilo kojeg vida očaja i pesimizma, to je pojava koja naginje nevjerstvu (*el-kufr*), isto kao što očaj vodi u zabludu.

Najbolji primjer da'ije je imam Hasan el-Bennā. U njegovom srcu nikada se nije ugasila iskra nade. U najtežim časovima nada i želja za uspjehom su ga krasile. Koliko puta je ponovio u svojim uputama: "*Ono što je danas stvarnost, juče je bio san. Današnji snovi, postat će stvarnost sutrašnjice.*" Tako je šehid Sejjid Kutb pisao svoje djelo „*El-mustakbilu li hazeddini*" (*Budućnost ove vjere*). Tako rade iskrene i prave da'ije. Obradujmo dobrim i nadajmo se dobru:

„I reci: Hvala Allahu, On će nam znanja Svoja pokazati, pa ćete ih vi poznati! A Gospdar tvoj motri na ono što radite." (En - Neml, 93)

Dr. Jūsuf el-Karadāvī,
iz knjige „Optimizam, vjera u pobjedu Islama"

34 – ŠEJH EMDŽED EZ-ZEHĀVĪ

(1883-1967/1300-1387)

VELIKI UČENJAK

Moj susret s njim u Basri

Prvi moj susret s uvaženim šejhom Emdžedom ez-Zehāvījem desio se u gradu Basri u Iraku 1947. godine kada je šejh Ez-Zehāvī posjetio ovaj grad u pratnji bliskih prijatelja šejha Muhammeda Mahmūda es-Savvāfija i profesora Abdurrahmāna Hudra. Tada sam još bio srednjoškolac. Sjećam se imena nekih od mojih kolega: Abdul Vahid Eman, Omer ed-Dājil, Halil el-'Akreb, Abdul Kādir el-Ebreši, Abdurrezzāk el-Mālullāh, i drugi... Naše islamske aktivnosti smo uglavnom provodili kroz „Udruženje islamskog ponašanja", čiji je centar djelovanja bio smješten u džamiji El-Hudajrī.

Na željezničkoj stanici u Basri šejhu ez-Zehāvīju i njegovoj pratnji priređen je veličanstven doček. Sve je bilo u znaku isčekivanja voza koji je dolazio iz Bagdada. Na dočeku su, među ostalim, bili: Hadži Muhammed ez-Zukejr, sudac Abdullāh es-Sufi, šejh Abdul Muhsin el-Babetejn, šejh Abdullāh er-Rabih, hadži Abdul Kādir el-'Abajidž, Tevfik es-Sānī', Džāsim Muhammed Salih, Abdul Hādī el-Bahisin, Ja'kub Abdul Vehhāb, Abdul 'Azīz er-Rebīah, Abdurrahmān el-Huzejm, Abdul 'Azīz el-Vetar, Tāhā el-Basri, Abdul Medžīd er-Rahmānī.

Ova posjeta je bila ispunjena predavanjima, javnim nastupima i govorima, stručnim tribinama, kao i nezvaničnim susretima te neposrednim razgovorima. Upravo u ovim nezvaničnim i neprotokolarnim susretima mogla su se problematizirati pitanja da've na široj razini, a posebno pitanje židovske okupacije muslimanske teritorije.

Naime, uz blagoslov nekih evropskih zemalja i Amerike, već je izglasan Zakon o podjeli Palestine između Arapa i židova. Svoj paraf na tu podjelu već su 1948. godine stavili Amerika, Rusija, Britanija i Francuska. Ova nepravedna i nasilnička odluka uzburkala je arapski i Islamski svijet, demonstracije su se odvijale u Egiptu, Siriji, Iraku, Sudanu, Maroku, Alžiru...

Udruženje za spas Palestine

U Iraku se formiralo „Udruženja za spas Palestine", a iza kojeg je stajala ulema, predvođena Emdžedom ez-Zehāvījem i šejhom Muhammed Mahmūdom es-Savvāfom. Djelovali su na cijeloj teritoriji Iraka tražeći od najšireg narodnog sloja da pomognu mudžāhide Palestine. Pokret "Muslimanska braća" posebno je bio aktivan na ovom planu

Nakon Basre, sa šejhom Ez-Zehāvījem sam imao dosta susreta u Bagdadu gdje sam pohađao srednju šeriatsku školu, te nakon završetka mojih studija u Kairu 1954-te godine. Tek tada sam bliže upoznao šejha Ez-Zehāvīja, bio je hrabar kada je trebalo reći istinu, pametan i inteligentan, jednostavan i skroman u ponašanju, jednako se ophodio sa mlađim i starijim, imućnijim i siromašnijim, bio je istinski znalac u različitim naučnim oblastima. Sjećam se kad smo prvi put za njim klanjali namaz, tako je skrušeno i glasno izgovarao tekbir da su me srsi proželi po cijelom tijelu, djelovao je kao da je izgovarajući tekbir doživio susret sa svojim Gospodarom. Primijetili smo da bi novine bačene na tlo obavezno uzimao i stvaljao pod pazuho da bi ih kasnije brižno odložio na prikladno mjesto, a sve iz bojazni da negdje u novinama nije spomenuto ime Allaha Uzvišenog ili Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa da se to ne gazi. Stalno nas je pitao za naša imena, mada smo se ranije već predstavili, očito, imena je teže pamtio, za razliku od naučnih činjenica i znanstvenih podataka koje je memorisao i kasnije eksplicirao s takvom preciznošću da je kod svih nas izazivao čuđenje i divljenje.

Od Iračke uleme posebno je cijenio šejha es-Savvāfa, prvenstveno zbog njegovih stavova vezanih za probleme Islamskog svijeta. Stalno nam je govorio da ga slijedimo i podržavamo. Šejh es-Savvāf, koji je došao iz Egipta, bio je pod velikim utjecajem ideja imama Hasana el-Bennāa i njegovih saradnika. Ono što nas je posebno fasciniralo kod šejha Ez-Zehāvīja svakako je njegova upornost i izdržljivost, unatoč dubokoj starosti. Nikada nismo čuli da je pitao za jelo ili piće, udobnost i konfor, samo se posvetio nauci i

radu. Bilo nam je neprijatno što ga, iako mnogo mlađi, nismo mogli pratiti u radnim aktivnostima! Dobro reče pjesnik, *da su tijela velikih umova i duša umorna, jer nije lahko ispuniti njihove prohtjeve.*

Šejh ez-Zehāvī bio je autoritet svoga vremena, posebno kada je hanefijsko učenje u pitanju. Učenjaci iz cijelog Islamskog svijeta dolazili su kod njega na konsultacije. Njegove fetve su tražene i respektovane. Do njega su dolazili i obični, siromašni ljudi tražeći materijalnu pomoć i zaštitu, ili pak posredovanje i zaštitu od nepravednog i korumpiranog sistema vlasti. Mogao im je pomoći jer su ga čak i vlastodršci cijenili i uvažavali.

Godine naboja i mržnje

U godinama moga srednjoškolskog obrazovanja u Bagdadu na globalnoj međunarodnoj i islamskoj sceni desili su se krupni događaji, posebno 1947. i 1948. godine kada je donesena Odluka o podjeli Palestine. Imperijalistička odluka potpisana u luci Portsmouth, poznata i kao *„Džibr-Bejfen“*, u Iraku je dočekana masovnim demonstracijama. Centar protesta bio je Bagdad gdje je bilo sjedište vlade koja je podržala podjelu Palestine, na čelu te vlade bio je Salih Džibr. Masovnim demonstracijama u Bagdadu rukovodili su učenici srednje Šeriatske škole i studenti Pravnog fakulteta čije je sjedište bilo na ʻA'zamījji, u srcu Bagdada. Navest ću imena glavnih vođa: Ibrāhīm Munīr el-Muderris, Nu'mān es-Sāmerraī i Jūsuf el-'Azm...

Hamed ez-Zukejr, Muhammed Mahmūd es-Savvāf, Emdžed ez-Zehāvī, Abdullāh es-Sufi, Abdurrahmān Hudr, Ma'tuk Tevfik. Fotografija snimljena 1947. godine

Demonstranti su se sukobili s imperijalistima i njihovim slugama, bilo je dosta poginulih i ranjenih, dosta pohapšenih i odvedenih na ispitivanje, mnogi učenici i studenti izbačeni su nakon demonstracija iz škola i sa fakulteta, neki od naših profesora ostali su također bez posla.

Terorom i represivnim mjerama vlastodršci nisu uspjeli utištišati narodno nezadovoljstvo artikulirano kroz demonstracije niti je moglo slomiti narodnu volju za slobodom i pravdom. Sve glasniji i jači demonstranti zahtijevali su ostavku izdajničke vlade u Bagdadu pa je ta vlada u konačnici pala, tražili su poništenje ugovora „*Portsmouth*“, pa je i taj ugovor, voljom naroda, bio poništen.

Profesor Es-Savvāf dokazao se kao pravi narodni vođa u ovoj pobuni protiv imperijalista i cionista. Islamska mladost digla je svoj glas uzvikujući i noseći islamske parole. Stihovi velikog pjesnika Velīda el-'A'zamīja bili su na jeziku i u srcima demonstranata. U svojoj poeziji ‘A'zamī je oštro napadao imperijaliste, cioniste te njihove sluge i saradnike. Ovim demonstracijama islamisti su stupili na političku scenu. Muslimani su uspjeli pokazati i dokazati da imaju vlastiti cilj i program te razborito rukovodstvo koje, što je možda u ovom momentu bilo najbitnije, ima povjerenje i podršku naroda. Političke struje, što su zagovarale nacionalne, ljevičarske i različite građanske opcije, očito su bile poražene. Posebnu lojalnost i podršku Islamskom pokretu pružila je omladina osjetivši da je Pokret istinska snaga koja rađa velike ljude i heroje s jasnom strategijom i programom baziranim isključivo na postulatima Časnog Kur'ana, Sunneta Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i prakse Prve generacije Islama.

Za islamsku i patriotsku orijentaciju naroda u Iraku, posebno omladine, u ovim godinama nepravde i revolta, najveće zasluge svakako imaju dvojica alima: šejh Emdžed ez-Zehāvī i šejh Muhammed es-Savvāf. Pod njihovim rukovodstvom omladina je razvila zastavu Islama, opredijelila se za islamski sistem i program.

Rođenje i obrazovanje

Rođen je 1883./1300. godine u Bagdadu od oca Muhammeda ibn Se'īda ez-Zehāvīja u porodici koja je dala poznate ālime, a uživala je i dobar socijalni i društveni status. Prvo obrazovanje Emdžed ez-Zehāvī stekao je kod svoga oca i nekih uglednih šejhova u Bagdadu. Nakon završetka osnovnog i srednjeg obrazovanja nastavio je školovanje u Istanbulu gdje je studirao pravo. Studij je završio u redovnom roku s najvišim ocjenama i priznanjima. Nosilac je nagrade Sultāna Abdul Hāmida Drugog. Nakon toga vraća se u Bagdad i uključuje se u različite službe u sudstvu, da bi kasnije došao u najviše organe šeriatske vlasti u Iraku s kog mjesta je i penzionisan. Od 1964. godine potpuno se posvetio radu na polju islamske

da've. Jedan je od osnivača niza islamskih udruženja u Iraku kao što su: „Islamsko vaspitanje", „Spas za Palestinu", „Islamska edukacija", „Islamsko bratstvo", „Udruženje uleme", „Vrhovno vijeće za pomoć Alžiru". Bio je predsjednik svih ovih udruženja.

Vojni puč

U Iraku je 14. 07. 1958. godine izvršen državni vojni udar pod rukovodstvom Abdul Kerīma Kasima, a iza kojeg su stajali uglavnom snage komunizma i ateizma. Nakon ovog udara u Iraku je zavladao haos i anarhija, narod je živio u neizvejsnosti i strahu, posebno se atakovalo na ulemu i ljude od ugleda koji su mahom zatvarani, a među njima su bili šejh Muhammed es-Savvāf, šejh Abdul Azīz el-Bedrī, šejh Muhammed el-Hālisi i mnogi drugi. Pored da'ija, uleme i uglednih ljudi, na udaru su bili i mladi ljudi islamske orijentacije.

Irak su preplavile knjige i literatura ateističkog sadržaja, kao i štampa koja je širila razvrat i nemoral. Šejh Emdžed ez-Zehāvī pokušao je utjecati na iračkog diktatora, Abdul Kerīma Kasima. Dva puta je s njim razgovarao u zgradi Vlade u Bagdadu, bio je direktan i oštar u svojim upozorenjima, ali se irački diktator oglušio o sve njegove savjete i upozorenja. Nakon toga šejh Emdžed ez-Zehāvī odlučio je napustiti Irak i opredijelio se za Medinu el-Muneverru. Otputovao je sa svojom ženom, sinom Muhammed Se'īdom, i kćerkom Nihāl. U gradu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ostao je oko godinu i po, kada mu se pridružio šejh Muhammed es-Savvāf koji je iz Iraka nekako uspio, preko Sirije, stići u Saudijsku Arabiju gdje je ostao sve do svoje smrti, a šejh Emdžed ez-Zehāvī se vratio u Irak. Allah Uzvišeni mi je omogućio da šejha Ez-Zehāvīja, zajedno sa svojim prijateljima Abdullāh el-Mutavvom, Abdul Vahid Emanom i Omer ed-Dajilom, vidim u Kuvajtu neposredno pred njegovu smrt. Naime, ubrzo nakon toga, umro je u Bagdadu 1967./1387. godine.

Posljednja aktivnost

Posljednja njegova aktivnost bila je vezana za učešće na Trećoj Konferenciji ministara kulture arapskih zemalja, za koju je bio dobio poziv, ali se zbog bolesti nije mogao odazvati. Ipak, Konferenciji je poslao svoju predstavku pisanu perom njegove kćerke Nihal, u kojoj je izložio svoja mišljenja, stavove i uputstva za poboljšanje rada i djelovanja Ministarstava. Ovu predstavku u velikom tiražu odštampalo je „Udruženje socijalnih promjena" iz Kuvajta i

podijelilo učesnicima Konferencije. Samo nekoliko dana kasnije napustio je ovaj prolazni svijet, u petak, 14. šabana 1387./1967. godine. Iza sebe ostavio je bogato naslijeđe i lijepu uspomenu ulemi, da'ijama, a i svim pripadnicima Ummeta. Bio je onakav kakvim ga je opisao šehid Hasan el-Bennā: „Ako želite da vidite lice čovjeka iz društva Ashaba Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pogledajte u lice šejha Emdžeda ez-Zehāvīja!"

Rekli su o njemu

Šejh Muhammed Mahmūd es-Savvāfi, govoreći o šejhu Emdžedu ez-Zehāvīju, kaže: „Nije volio da se hvali, mrzio je dvoličnost, želio je samo Allaha Uzvišenog i Njegov zadovoljstvo. Nije bio karijerist. Prezirao je slavu i svakovrsno uzdizanje na dunjaluku."

Šejh Alī et-Tantāvī za njega kaže: „Kada bi šejh Emdžed stao da obavi namaz i izgovarao tekbir (Allahu ekber!) stekao bih dojam da je bomba bačena u lice šejtana."

Šejh Abdul Azīz el-Bedrī, za njega će reći: „Šejh Emdžed, to je Islam koji hoda po Zemlji, svakko bi ga vidio spominjao bi Allaha Uzvišenog, jer ga je Allah odlikovao dobrotom, bogobojaznošću, blagošću i dostojanstvom."

Profesor Sulejmān el-Kābilī prenosi da su studenti vidjeli šejha Ez-Zehāvīja kako skuplja prazne omotnice cigareta turske fabrike duhana! Jedan od studenata ga je upitao zašto to radi, a on je odgovorio: „Vidite li šta piše na omotnici? Nije li ovo Allahovo ime!?" Na ovitku je pisalo ime vlasnika fabrike: *Abdullāh Lutfi*. Kada je priča stigla do vlasnika fabrike promjenio je ime u Abud.

Dr. Nu'mān Aburrezzāk es-Sāmerrāī će za šejha ez-Zehāvīja reći: „Šejh Emdžed ez-Zehāvī je bio čovjek koji je spoznao Uzvišenog Allaha i nastojao da Ga zadovolji slijeđenjem Njegovog puta, svejedno da li se oni oko njega osjećali ugodno ili se ljutili."

Šejh Emdžed ez-Zehāvī je živio u četrnastom stoljeću po Hidžri, a oni koji su ga bliže poznavali imali su osjećaj da se taj čovjek pojavio iz drugog stoljeća po Hidžri.

Dr. Ebu el-Jakzān el-Džubūrī, govoreći o stidu šejha ez-Zehāvīja, navodi slučaj jednoga čovjeka koji se žalio da ga boli koljeno. Šejh ez-Zehāvī je okrenuo svoje lice zbog pristojnosti i stida.

Dr. Tāhā Džabir el-'Alvani, irački muftija, prenosi da je jednom prilikom prisustvovao diskusiji između dva šejha: Ez-Zehāvīja i Kasima el-Kajsija.

Diskutirali su na temu lingvističkih znanosti. Na kraju diskusije El-Kajsi je rekao:

„Do sada sam smatrao da si neprikosnoven u znanostima fikha i zakona, nisam ni slutio da se sa mnom možeš nositi u problemima znanosti arapskog jezika i retorike. Sada sam prisiljen da ti u tim znanostima dam prednost. Ti si moj šejh i učitelj, ti si šejh svih Iračana u tradicionalnoj i racionalnoj nauci, u svim njenim disciplinama, od danas više s tobom neću debatisati – nego ću te samo pitati."

Priča se da je gradeći svoju kućicu u bagdadskoj četvrti El-'A'zamīja, jednoga od zidara čuo kako izgovara riječi koje vode u nevjerstvo, zovnuo ga je, isplatio mu njegovu zaradu, i otpustio ga. Zatim je naredio da se sruši sve što je dotični bio ozidao i da se umjesto ovog angažuje drugi radnik.

Profesor Kjazim Ahmed el-Mešājihi u svojoj knjizi „Imam Emdžed ibn Muhammed ez-Zehāvī, pravnik Iraka i Islamskog svijeta", kaže:

„Jedan od židova posjedovaoje zemljište koje je graničio s imanjem jednoga muslimana po imenu El-Vesijj. Parcela se nalazila na teritoriji Iraka u kojoj je vladao emir Abdul Ilāh. El-Vesijj je prisvojio parcelu u vlasništvu židova pa je oštećeni ustao tužbom protiv njega.

Sud je u ovom sporu presudio u korist muslimana. Nakon toga židov je uložio žalbu Vrhovnom sudu i ona je došla do predsjednika Vrhovnog suda – šejha Ez-Zehāvīja. Neki su čak i posredovali kod šejha Ez-Zehāvīja tražeći od njega da potvrdi ranije donesenu odluku Suda, na šta je on odgovorio: 'Vidjet ću predmet, meni je cilj da mojom odlukom bude zadovoljan Allah Uzvišeni, a ne bilo koji čovjek.' Nakon što je razmotrio predmet, donio je odluku u korist židova i poništio raniju odluku Suda."

Njegov stav u vezi Palestine

Neveli smo nekoliko biografskih podataka šejha Ez-Zehāvīja, kao i relevantna mišljenja njegovih dobrih poznavalaca.

Ovdje moramo istaći da je pitanje svih pitanja i njegova najveća životna preokupacija bio palestinski problem! Uvjek je govorio da je Palestina pitanje svih muslimana svijeta. Prisustvovao je ključnim Konferencijama o Palestini koje su održavane u Kairu, Damasku, Kudsu... Obišao je cijeli arapski i Islamski svijet agitujući za pomoć Palestini, obilazio je džihadske formacije na prvim linijama fronta. Bio je predsjednik Islamske Konferencije za pomoć Palestini...

Manifestacija koja je privukla pola miliona ljudi

U Kairu je 1948. godine održana velika manifestacija povodom dvadesetogodišnjice osnutka pokreta “Muslimanska braća”. Imam Hasan el-Bennā na ovu svečanost pozvao je i šejha Emdžeda ez-Zehāvīja. Odazvao se pozivu i došao u Kairo. Ovoj manifestaciji prisustvovalo je preko pola miliona ljudi. Šejha ez-Zehāvīja na ovaj put u Kairo pratili su šejh Fuad el-Alūsī i šejh Ismā'īl el-Ejjūbī. Ovom prilikom šejh ez-Zehāvī posjetio je imama Hasana el-Bennāa u njegovoj skromnoj porodičnoj kući u Kairu. Bio je oduševljen ovim susretom s vođom Pokreta, s organizacijom i programom pokreta “Muslimanska braća”, s iskrenošću i aktivnostima članova Pokreta. Sa imamom Hasanom el-Bennāom dogovorio se o radu na zajedničkim planovima, posebno na stvaranju pretpostavki za formiranje Islamske države...

Prilikom ove posjete Kairu upoznao se i sa šejhom Muhammed el-Bešīr el-Ibrāhīmījem, pozvao ga da posjeti Irak, pomogao mu u kampanji skupljanja pomoći za Alžir, a kasnije je s njim posjetio mnoge zemlje arapskog i Islamskog svijeta radeći na dogovorenom projektu. Kada je marokanski lider, Allāl el-Fāsi, 1953. godine posjetio Bagdad, imao je poseban susret sa šejhom ez-Zehāvījem i šejhom es-Savvafom. Značajno je istaći, da je šejh ez-Zehāvī, prilikom ove svoje posjete Kairu, posjetio poznatog mudžāhida zemalja Magreba, Abdul Kerīm el-Hitābīja, koji se tada također nalazio u posjeti Egiptu. Vrijedno je također naglasiti, da je šejh ez-Zehāvī bio u dobrim i prijateljskim odnosima s palestinskim muftijom Eminom el-Husejnijem, jer su podjednako bili angažirani na ključnom pitanju muslimana, a to je Palestina. Jedan od Ez-Zehāvījevih učenika, dr. Abdul Kerīm Zejdān, će reći: „Od svih ljudi koje sam susreo u svome životu, niko na mene nije ostavio utisak kao moj učitelj šejh Emdžed ez-Zehāvī, niti ga i skim mogu porediti. U njemu sam našao ono za čim sam tragao cijelog života – pravu iskrenost, strah isključivo od Uzvišenog Allaha, zainteresiranost za muslimane i njihov položaj... U svojoj iskrenosti bio je potpuno predan zajedničkom interesu, nije ga zanimala vlast, položaj i isticanje. Radio je i činio dobro i javno i tajno, nikada to nije isticao niti o tome govorio, smatrao je najvažnijim da o tome zna Allah Uzvišeni... Zaboravljao je usluge i dobro kojima je druge zadužio, ne naravno zbog lošeg pamćenja. Naprotiv, nikada nije niti mislio niti tražio protuusluge za dobra djela koja je činio.

Ne krijem od vas, poštovani čitaoci, da sam u trenucima slabosti, kriza i tegoba obavezno išao kod svoga šejha Ez-Zehāvīja i uvjek u njegovim riječima i savjetima nalazio smiraj i izlaz iz teške situacije.

Nikada nisam upoznao bogobojaznijeg čovjeka od njega, a ta bogobojaznost, zasigurno, bila je plod poznavanja Njegovih Uzvišenih propisa. Poznato nam je da čovjek bježiod straha, ali, u ovom slučaju, bježanje od Allaha Uzvišenog, zapravo, predstavlja bježanje Allahu. Izvršavanje njegovih propisa neminovno vodi samo Njemu...

Šejhovo interesovanje i briga za stanje i poziciju muslimana imalo je svoje izvorište u hadisu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: „Ko se ne interesuje za stanje muslimana, on njima i ne pripada."

Prisustvovao je svim značajnim skupovima na kojima su se donosile odluke o sudbini muslimana, nigdje mu, unatoč starosti, nemoći i bolesti, nije bilo teško otići, niti u daleku Indoneziju, Pakistan, Tursku, Saudijsku Arabiju... Vukla ga je velika želja da pomogne. Tijelo koje je prevalilo osamdesetu godinu života nosio je i pokretao jak islamski duh. Kada bi se poveo razgovor o slavnoj prošlosti muslimana te o njihovoj teškoj poziciji i problemima danas šejh ez-Zehāvī bi zaplakao. Bio bi to plač bez glasa, pogled bi odlutao negdje u daljinu, a suze bi tekle njegovim svijetlim licem i slijevale se niz lijepo njegovanu bijelu i bujnu bradu.

Pratio sam svoga šejha u zdravlju i bolesti, njegovim putovanjima, prijemima i konferencijama, i nikada nisam primijetio da je izgovorio bilo koju riječ, koja bi izašla iz konteksta ljubavi i strahopoštovanja prema Allahu Uzvišenom, ili interesa i potreba pripadnika Islama. Da se Allah smiluje mome plemenitom profesoru, kome je teško naći ravnog! Volio sam ga kao što učenik može voljeti svoga učitelja, sin svoga oca, kao što može voljeti brat svoga brata – u ime Uzvišenog Allaha... Živio je kao alim, govorio je istinu kada su o toj istini drugi šutili kao zaliveni, nije prodavao svoju vjeru za dunjaluk, jer ga je smatrao mizernim u odnosu na vrijednosti uzvišenoga Islama. Da ga Allah Uzvišeni obilato nagradi za usluge koje je učinio Islamu i muslimanima, da nas sastavi s njim u prostranstvima Svoga Dženneta, neka je mir sa njim na dan kada se rodio, na dan kada je umro, i na dan kada bude iz mrtvih ustao!"

Poznati profesor, deputat iz Jordana, Jūsuf el-'Azm, kaže: „Šejh Emdžed ez-Zehāvī bio je u dobrim odnosima sa Fejsalom Drugim, mladim kraljem Iraka. Kralj se prema šejhu odnosio kao što se unuk odnosi prema svome dedi ili učenik prema svome uvaženom učitelju. Kada bi podigao telefonsku slušalicu u centrali tražio bi da ga spoji sa '*Fejsal efendijom!*'. Smatrao je da je ovaj termin prikladan jer su na taj način oslovljavali halifu muslimana, sultāna Abdul Hāmida. Naravno, mladi kralj je uvijek odgovarao na njegove pozive, a njegovim zahtjevima udovoljavao...

Jednom prilikom, nakon demonstracija u Bagdadu, pozatvarani su mnogi mladići različitih poltičkih opredjeljenja. Majka jednog od zatvorenih mladića molila je šejha pred džamijskim vratima da posreduje kod vlasti da joj puste sina. Ez-Zehāvī je nazvao kralja Fejsala, zamolio ga da se mladić pusti iz zatvora, na šta ga je kralj Fejsal upitao: ‘Kojega mladića uvaženi šejh želi da pustimo?’ Šejh Ez-Zehāvī je odgovorio: ‘Dragi moj sine, sve su to naši mladići, neka je Allah tobom zadovoljan!’ Kralj je naredio da se odmah puste svi: i islamisti, i komunisti, i nacionalisti... Svi!”

Iz njegovih govora

Navest ću samo poruku koju je islamska džihadska organizacija “Hammās” uzela kao moto svoga Ustava:

„Islamski svijet je u plamenu, neka svako od nas bar s kapi vode pokuša ugasiti taj plamen i neka niko od nas ne čeka da to uradi neko drugi!“

Da nam Uzvišeni Allah pomogne da se koristimo njegovim djelom koje nam je ostavio, da nas, zajedno s njim, u Njegovom Džennetu, pridruži vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!

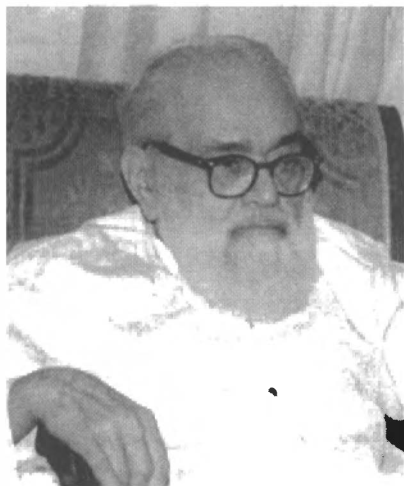

Šejh Emdžed ez-Zehāvī u Basri 1947'

35 – EBU EL-'ALA EL-MEVDŪDĪ

(1903-1979/1321-1399)

VELIKI ISLAMSKI MISLILAC

Rođenje i obrazovanje

Rođen je u gradu Orendž Ābād u pokrajini Hajdar Ābād u južnoj Indiji 1903./1321. godine. Njegova porodica je poznata po učenjacima i izuzetnoj pobožnosti. Još u ranoj mladosti naučio je arapski jezik i bio upućen u Kur'anske i hadiske znanosti. Napamet je naučio djelo „Muvetta" od imama ibn Malika. Kao mladić uspješno se iskušao u novinarstvu. Najprije je, u sedamnaestoj godini, uređivao list „El-Medine" koji je izlazio u gradu Pendžoru. Uređivao je kasnije i dnevni list, „Et-Tādž" (*Kruna*) koji je izlazio gradu Džilbur. Zatim je otputovao u Delhi i tamo se sastao sa šejhom Kifajetullahi ed-Dehlevījem, koji je u to vrijeme vršio dužnost muftije za Indiju. Pored muftije sastao se i sa najpoznatijim retoričarem u Indiji u to vrijeme šejh Ahmed Se'īdom. Oni su mu povjerili vođenje sedmičnog časopisa „Muslim" koji je izlazio u Delhiju, a bio je glasilo Udruženja uleme.

Tada je Ebu el-'Ala el-Mevdudī imao samo sedamnaest godina. Zatim su mu povjerili ulogu glavnog urednika u dnevnom listu „El-Džem'ijje" (*Udruženje*). Na čelu ovoga lista bio je u periodu 1924. do 1928. godine.

Značajno je napomenuti da je Mevdudi već od 1926. godine počeo objavljivati svoj serijal pod naslovom „El-Džihadu fil Islami" (*Džihad u Islamu*). Kasnije su svi članci sabrani i objavljeni u jednoj dosta opsežnoj knjizi koncipirana kao jedna vrsta odgovora velikom Gandiju koji je tada bio na vrhuncu svoje slave. Ova knjiga, kao i knjiga koju je objavio neposredno poslije nje, „Džihad na Allahovom putu", vratile su muslimanima Indije, a

i šire, snagu i povjerenje u islamske vrijednosti, opovrgle stavove poraženih i izdajničkih snaga unutar muslimanskog korpusa, koje su, podložne imperijalističkoj ideologiji i demagogiji, propagirale da je džihad isključivo odbrambeni princip i mehanizam. Mevdudijeve knjige su prevedene i na arapski jezik, i u arapskom svijetu, pogotovo u redovima pokreta "Muslimanska braća", bile su omiljeno štivo.

Dr. Muhammed Ikbal, muslimanskoj omladini je preporučivao da obavezno čitaju Mevdudijevu knjigu „Džihad u Islamu". Inače, Mevdudi je ovo djelo napisao na savjet i nagovor poznatog muslimanskog lidera Muhammed Alī Dževhera, koji je Mevdudiju dao slijedeći sugestiju: „Koliko bi dobro učinio čovjek koji bi pobio neistine i potvore koje Hindusi imputiraju Islamu."

Od 1932. godine Mevdudi je počeo sa izdavanjem mjesečnog časopisa „Terdžumānul Kur'an" (*Tumač Kur'ana*). Cilj ovoga časopisa bio je da se o Islamu piše isključivo na osnovu njegovih temeljnih izvora, Kur'ana i Sunneta, te da se demantuju tendenciozna i strana tumačenja Islama.

Šejh Mevdudi je 1938. godine iz Hajdar Ābāda prešao u Lahor u pokrajini Pendžab, odazivajući se pozivu pjesnika Muhammeda Ikbala koji je želio sa Mevdudijem raditi na projektu oživljavanja islamskog zakonodavstva i cjelokupnog sistema islamskog življenja. Međutim, Muhammed Ikbal je umro prije nego su učinjeni značajniji pomaci u realizaciji ove ideje. Profesor Mevdudi je u Lahoru 1941. godine osnovao udruženje koje će veoma brzo prerasti u veliki pokret – „El-Džemaatu el-Islamijje" (*Islamsko društvo*). Na velikom narodnom skupu koji je tim povodom upriličen Mevdudi je izabran za prvog predsjednika Udruženja. Od samog osnivanja ovo Udruženje postalo je meta napada od strane Engleza, a pridružili su im se Hindusi i muslimani svjetovne i ateističke orijentacije.

Profesor Mevdūdī je 1943. godine počeo sa svojim tumačenjem Kur'ana, koje je objavljivao u nastavcima u mjesečniku „Terdžumānul Kur'an", pod naslovom „Tefhīmul-Kur'ani". Ovo je pobudilo veliko interesovanje širom Islamskog svijeta. A onda, 1947. godine, dolazi do podjele Indije i profesor Mevdudi odlazi u Pakistan. Uporno zagovara primjenu Islama u svim segmentima države i društva. To je bila stalna tema njegovih hutbi, predavanja i pisanja. Pakistanske vlasti su ga, zajedno s njegovim istomišljenicima, strpale u zatvor. Međutim, zbog velikog pritiska naroda, bili su prisiljeni da njega i njegove prijatelje nakon dvadeset mjeseci tamničenja puste iz zatvora. Oslobođeni su u junu mjeseca 1950. godine.

Moje poznanstvo s njim

Za uvaženog islamskog mislioca prvi put sam čuo 1948./1369. godine kada nas je u Iraku u gradu Ez-Zubejr posjetio poznati alim iz Pakistana profesor Mes'ūd en-Nedvī, koji je u to vrijeme bio direktor Institucije za islamsku da'vu u Pakistanu.

Već smo ranije naglasili da mi je profesora Mes'ūda en-Nedvīja najtoplije preporučio šejh Muhammed Tekijjuddīn el-Hilālī iz Maroka. Profesor Mes'ūd en-Nedvī nas je upoznao s aktivnostima „Islamskog društva" u Indiji i Pakistanu, njegovim ciljevima, idejama, programu i organizaciji. Posebno nam je isticao ulogu i zasluge profesora Mevdudija, njegovu borbu koju vodi sa zagovornicima ideja velikoga diktatora Ataturka koji je dokinuo islamski Hilafet, pridružio se cionistima, a koji su ga za uzvrat predložili za predsjednika sekularističke, neislamske države Turske.

Mevdudijeva beskompromisna tumačenja Islama bazirana su na izvornim postulatima: Kur'an, Sunnet i praksa Prve generacije Islama. Suprotstavljao se izmišljotinama i neistinama koje su se Islamu imputirale sa Zapada, a sve su to poput papagaja podržavali učenici orijentalista, sluge i agenti Engleza u Indiji i Pakistanu.

Profesor Mevdudi je dobro poznavao zapadnu civilizaciju, znao je njene slabe tačke, bio je poput ljekara koji bi prvobitno ustanovio dijagnozu bolesti, a onda propisivao i davao lijek. Za bolesti koje su zadesile islamske sredine, isticao je da je jedini spasonosan lijek - Islam.

Šejh Mes'ūd en-Nedvī je sa sobom donio i neka Mevdūdijeva djela i ostavio ih kod nas. To je bio prvi naš susret s njegovim idejama i programom. Uočili smo veliku sličnost ovih ideja sa idejama osnivača "Muslimanske braće", imama Hasana el-Bennāa. Ova Mevdudijeva djela štampali smo u Kairu 1950. godine i u velikim količinama distribuirali u Egiptu i diljem arapskog i Islamskog svijeta.

O profesoru Mevdudiju mnogo nam je pohvalno govorio i šejh Ebul Hasan en-Nedvī kada nas je 1951. godine posjetio u Kairu. Rekao je da *je Mevdudi jedan od vodećeih Islamskih mislilaca našega vremena*, pohvalio je organizaciju „Islamskog društva" na čijem se čelu nalazi, kao i njegove učenike i saradnike. Istina, profesor Ebul Hasan en-Nedvī je istakao, da bi članovi, a naročito vođe „Islamskog društva" trebali malo više pažnje posvetiti duhovnim i pedagoškim aspektima da've.

Naš susret u Kuvajtu

Prvi put sam imao direktan susret s velikim islamskim mislocem Mevdudijem početkom šezdesetih godina kada je posjetio Kuvajt. Šejh Abdullāh el-Mutavva je za Mevdudija, ali i brojne goste, pripremio veliki doček u njegovoj kući. Kasnije je profesor Mevdudi bio gost i u mojoj kući, s velikim brojem prijatelja i braće u vjeri nastanjenih u Kuvajtu.

Moj sljedeći susret sa profesorom Mevdudijem desio se u Londonu 1974. godine. Tada su s njim bili Muhammed Kutb, Zeglūl en-Nedždžār i Ahmed Horšid. Mevdudi je održao zapaženo predavanje na temu „Islam i savremeni izazovi."

Kasnije su uslijedile moje česte posjete Pakistanu i naši susreti postajali su sve češći. Bili su to susreti u centrali sjedišta „Islamsko društvo" u njegovom kabinetu. Sjedište je bilo smješteno u porodičnoj kući profesora Mevdudija. Bio je pravi domaćin, svoje goste ugostio bi čajem, ručkom ili večerom, a onda bi se razgovaralo na ozbiljne teme: situacija u Islamskom svijetu i traženje izlaza iz problema. Nekada bi se ulazilo u naučne debate i rasprave, naravno uvijek temeljene na neoborivim argumentima i dokazima.

Profesor Mevdudi je posebno ulazio u analize stanja Ummeta, govorio o ponašanju pojedinih vlada i sistema, koji silom i oružjem vladaju nad muslianskim narodima, prodaju i upropaštavaju prirodne resurse zemlje, svoje stomake i svoje džepove pune haramom, za mizernu cijenu imperijalistima prodaju i predaju teritorije i dostojanstvo muslimana.

Čvrstina stavova

Bio je čvrst u svojim stavovima. Posebno je osuđivao frakcije i pokrete koji su inicirani i pomagani izvana s jasnim ciljem da se napravi razdor među muslimanima i Islamu zada udarac iznutra. Zbog toga je posebno osuđivao frakcije „El-Kādījanijje", njihov mezheb je proglasio heretičkim, a vođe i članove te frakcije optužio za saradnju s Englezima i okupatorima. Uzaludni su bili svi pokušaji da odstupi od izrečenih stavova pa je 1953. godine, od strane pakistanskih vlasti, osuđen na smrt vješanjem. Ova presuda je izazvala žestoku reakciju i revolt Islamskog svijeta, pa je diktatorski vojni režim u Pakistanu bio primoran poništiti svoju odluku. Smatra se da je odbrana koju je demonstrirao pred sudom u Pakistanu najbolja pravno-šeriatska odbrana u tome vremenu. Ulema cijeloga Islamskog svijeta stala je iza njega, protestvovali su muslimani u Pakistanu i brojnim dijelovima Islamskog svijeta pa je diktatorski režim u Pakistanu morao popustiti.

Profesor Mevdudi je, bez sumnje, jedan od najvećih islamskih mislilaca našega vremena. Bio je vizionar, mudar i nepogrešiv u procjeni političkih kretanja i analizi postojeće situacije, obdaren spoznajom s istančanim osjećajem za razradu i klasifikaciju problema. Bio je objektivan kritičar zapadne civilizacije, prihvatao je korisne tekovine i trendove te civilizacije, a odbacivao ono što je štetno i opasno. *Islam je kadar riješiti sve probleme ljudske zajednice* – teza je koju protežira u svim svojim djelima. To je ista ideja i program koji je zastupao imam Hasan el-Bennā.

Profesor Mevdudi u zagrljaju s Abdullāh el-'Akīlom

Neposredno nakon smrtne presude nad šehidom Sejjidom Kutbom, posjetio sam ga sa svojim prijateljem Halīl Ahmed el-Hāmidijem. Rekao nam je: „Sve što je rečeno u knjizi šehida Sejjida Kutba „Me 'alimu fi et-tariki“ (*Putokazi na putu*) izgleda mi kao da sam to lično napisao, kao da je to moje“. Uvjerio sam se u kojoj su mjeri Mevdudija poštovali i respektovali njegovi učenici, prijatelji, simpatizeri. Cijenili su njegovo vizionarstvo, brigu koju je vodio o njima, davanje mogućnosti da izraze svoje stavove, nesebično zalaganje na planu uspostave islamskog demokratskog sistema – Šure.

Kada je njegova stranka ojačala i ušla u fazu stabilnosti, kada je osjetno kadrovski osnažena, kada je bio siguran u njenu budućnost, zamolio je da ga oslobode stranačkih obaveza. Te obaveze predao je svome nasljedniku, šejhu Mejān Tufejl Muhammedu, a on se posvetio naučnom istraživanju i davanju smjernica i uputa u stranci. Tako je i radio sve dok ga nije zatekla smrt.

Savjeti omladini

U svom obraćanju islamskoj omladini 1961./1381. godine, između ostalog, rekao je: „Draga omladino... savjetujem vam da sljedeće stoljeće učinite stoljećem Islama. Savremena civilizacija je na ivici provalije i kraha. U životu čovječanstva nastat će velika praznina. Tu prazninu moći će ispuniti samo Islam, pripremite se za tu ulogu. Ta praznina će se moći ispuniti samo strpljenjem i kontinuiranim djelovanjem. U Pakistanu smo se uvjerili šta donosi strpljenje i kontinuirano djelovanje, *'I niko te neće obavjestiti kao Onaj koji to zna'*."(Fātir, 14)

Nemojte osnivati tajna društva i organizacije da bi ste tako djelovali. Izbjegavajte nasilje i oružje za postizanje vaših ciljeva. To je najgori metod. Treba djelovati javno i otvoreno, utječite na ljudska srca i razum, pridobijajte ljude lijepim riječima i lijepim ponašanjem. Na taj način će se desiti veliki preokret u historiji čovječanstva, on se već jedanput desio. Ali, to je težak put, put velikih iskušenja i nevolja, budite hrabri da to sve podnesete, ako uspijete, bit ćete pravi heroji..."

Kada su Muslimanska braća, 1968. godine u Jordanu osnovali baze za obuku mudžāhida, ukazala se potreba za literaturom koja koncizno i jasno objašnjava detalje vezane za džihad. Određena je tročlana komisija koja je trebala izučiti i odraditi ovaj projekat. U toj komisiji bili su Mustafa et-Tāhhān, Abdus-Settar ebu Gadde i moja malenkost.

Profesor Mevdudi okružen učenicima i simpatizerima

Došli smo na ideju da brošuru „Nidāul Džihād" (*Poziv džihada*) sačinimo od uputa trojice autora: imama Hasana el-Bennāa, imama El-Mevdūdīja, i šehida Sejjida Kutba. To su tri autora koji su pili vodu s istog izvora, težili ostvarenju istoga cilja, a to je džihad na Allahovom putu, uzdizanje Njegove riječi i uspostava Njegovog zakona na Njegovoj Zemlji.

Njegova braća i učenici

Možda je ovo lijepa prigoda da navedem imena nekih ljudi koje sam upoznao živeći sa Mevdudijem. Nevest ću sljedeća imena njegovih učenika i prijatelja: Gulām Muhammed, da mu se Allah smiluje, osnivač je jedne islamske dobrotvorne ustanove u Najrobiju u Keniji, Mejan Tufejl, zamjenio je profesora Mevdudija na kormilu organizacije nakon njegovog povlačenja s rukovodeće funkcije, Gulām A'zam, vođa Islamske zajednice u Bangladešu, Kadi Husejn Ahmed, aktuelni vođa muslimana Pakistana, dr. Horšid Ahmed, osnivač jedne islamske ustanove u Lesteru u Engleskoj, Mes'ūd Alim en-Nedvī, Muhammed Asim el-Haddād, Halil Ahmed el-Hāmidī. Zadnja trojica spomenutih su odgovorna lica u Udruženju „Daru el-Urubeti" u Pakistanu. Tu bi mogli navesti još mnoga imena u čije smo se plemenite namjere i aktivnosti uvjerili.

Abdullāh el-'Akīl sa profesorom Gulam 'Azamom, vođom Islamske zajednice u Bangladešu, 1990. godine

Uzimam za svjedoka Uzvišenog Allaha, da je ovo drštvo, učenici i prijatelji velikog islamskog mislioca Mevdudija, primjerno društvo istinskim da'ijama i mudžāhidima. To je isto društvo kao ono koje je profilirao imam Hasan el-Bennā. Živeći s njima osjećali smo se kao da smo u svojoj porodici, među svojom braćom.

Pohvale En-Nedvīja i El-Karadāvīja

O Mevdudiju i njegovom utjecaju na omladinu, poznati da'ija Ebu el-Hasen en-Nedvī, kaže: „Ne znam da je neko od uleme našega vremena izvršio takav utjecaj na mladu generaciju kao što to je uradio Mevdūdī. Prije svega on je djelovao na naučnom planu. Njegove knjige, rasprave i članci bazirani su na dokaze i argumente kada, primjera radi, tretira pitanje zapadne civilizacije i njene životne filozofije, njegova prva analiza je pragmatična i naučna, rijetko mu ko u tome može parirati. Nasuprot tom zapadnom konceptu, Mevdudi nudi islamski koncept, ali opet zasnovan na nauci i naučnim argumentima. Njegovo izlaganje je jasno i jednostavno, zadovoljava i plijeni mladog, obrazovanog čovjeka.“

Dr. Jūsuf el-Karadāvī, govoreći o Mevdudiju i hvaleći njegov metod kaže: „Mevdudi je mislilac i reformator s jasno određenom vizijom života i svijeta, objektivnan kritičar zapadnog modela života, da'ija koji islamski sistem i model života ne natura, on ga nudi i objašnjava. Autor je djela koja su prevedena na desetine jezika svijeta.

U svojim djelima, ali i svojoj praksi suprotstavio se slugama Zapada i imperijalistima, protivnicima Ehli-sunnetskog učenja, pokretima koji govore o poslanstvu poslije Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, poput Kadijanija i sl., izopačenim i destruktivnim snagama koje odbacuju svaki vid dinamike i progresa u životu. On je osnivač najmasovnije islamske organizacije na Indijskom kontinentu. Njegova da'va je istovjetna da'vi imama Hasana el-Bennāa. Pa iako se njih dvojica nikada nisu fizički susreli, sreli su se u svojim idejama i stavovima, sreli su se sljedbenici njihovih škola, susreli se i tijesno sarađivali na svim prostorima, posebno u Evropi i Americi, te na krajnjem Istoku.“

Poziv za formiranje Udruženja

Mevdudi je 1941. godine u svom čuvenom proglasu upućenom muslimanskim narodima rekao: „Nužno je uspostaviti organizaciju čiji će članovi biti odani i iskreni kada pozivaju na put Uzvišenog Allaha, koji će prekinuti vezu sa svim osim s Uzvišenim Allahom, koji će za takav put i principe biti u stanju podnijeti zatvore i mučenja, glad i žeđ, lažne optužbe i šikaniranja, progone i oduzimanje imovine, smrtne presude. Ti ljudi trebaju biti spremni položiti sve, uključujući i svoje živote, na putu ostvarenja islamskog društva i sistema.“

Mnogi su se odazvali ovome pozivu. Udruženje "El-Džemaatu el-Islamijjetu" (*Islamsko društvo*) formirano 1941. godine, ponudilo je članstvu svoj program. Kasnije su otvorene filijale toga društva u Indiji, Pakistanu, Bangladešu...

Zatvori i hapšenja

Profesor Mevdudi je tri puta zatvaran, ali, svaki put bi, pod pritiskom velike većine muslimana Pkistana, bio oslobođen.

Od pučističkog vojnog režima bio je čak osuđen i na smrt, ali ni tada se nije predao niti klonuo duhom, nastavio je, zajedno sa svojim sljedbenicima, zahtjevati islamski model i islamski koncept života.

Ova iskrena i uporna da'va dala je svoje rezultate. Njegova djela su prevedena na sve veće svjetske jezike i osvojila su ne samo arapski svijet, nego su došla u ruke čitalaca u zemlje Evrope, SAD-a, na jugoistok Azije...

Odbijanje nasilja

Mevdudi je bio čovjek koji je volio i propagirao mir, mrzio je grubost i nasilje. Jedan od njegovih učenika, kasnije i saradnika, profesor Gulam E'azam, kaže:

„Baš zbog toga što profesor Mevdudi nije pribjegavao metodama brutalnosti i sile, vladajući sistem je bio na mukama. Nisu imali povoda niti razloga da optuže njega i njegove saradnike.

Mevdudi se suprotstavio upotrebi oružja u da'vi i islamskom djelovanju. Od njega je u više navrata traženo da dozvoli upotrebu oružja u situacijama kada pristalice islamskog pokreta budu napadnute i kada budu ugroženi njihovi životi, jer je vladajući sistem koristio ove metode u obračunu s pristalicama Pokreta. Međutim, profesor Mevdudi to nije dozvolio. Rekao je, da Islamski pokret, u situaciji kada nema izvršnu i zakonodavnu vlast, ne bi smio koristiti oružje kao sredstvo svoga djelovanja, jer bi u tom slučaju mogao ostati bez svojih, kao po pravilu, najvrednijih članova, a sve to ne bi doprinijelo ostvarenju konačnog cilja. Ovu fetvu bazirao je na praksi Resula, sallallahu alejhi ve sellem, koji svojim ashabima u mekkanskom periodu nije dozvolio upotrebu oružja mada su bili izloženi velikim progonima i mučenjima. To im je dozvolio tek nakon Hidžre, kada je uspostavljena prva Islamska država i njen društveni poredak.

Naučno djelo

Profesor Ebu el-'Ala el-Mevdūdī bio je naučnik koji je upućen u sve vrste znanosti. U svojim knjigama, predavanjima, hutbama, osvrtima, nije izostavio bilo koji segment spoznaje ili problematike svoga vremena, a da o tome u svome grandioznom djelu nije ostavio traga. Ovdje ćemo navesti samo dio problematike na koju se osvrnuo u svojim djelima:

- *Islamska politička teorija*
- *Islamska moralna teorija*
- *Islamska ekonomska teorija*
- *Program islamske promjene*
- *Stav Islama prema džahilijjetu*
- *Ograničenje potomstva*
- *Kamata – Hidžab – Uloga i obaveza islamske omladine*
- *Moralne osnove Islamskog pokreta*
- *Četiri ključna koncepta Kur'ana*
- *Kraj poslanstva sa stanovišta Kur'ana i Sunneta*
- *Nošnja između stida i banalnosti*
- *Između nacionalizma i Islama*
- *Među omladinom*
- *Faraon u Kur'ani Kerīmu*
- *Mi i Bangladeš*
- *Islamski Ummet i pitanje nacije*
- *Islam i problemi ekonomije*
- *Savremeni izazovi i omladina*
- *Refleksije na pokret "Islamska solidarnost"*
- *Čuvajte se židovskih zavjera*
- *Islam danas*
- *Odanost vjernosti*
- *Dokazi*
- *Prava vjera*
- *Vijest o biografiji Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Život poslije smrti*
- *Islamska država*
- *Prava supružnika*

- *Propisi klanja životinja*
- *Zaklano meso sljedbenika Knjige*
- *Mi i zapadna civilizacija*
- *Sistem života u Islamu*
- *Pitanje Kadijanija*
- *Suđenje razumu*
- *Ko su Kadijanije?*
- *Osnovni principi za razumjevanje Kur'ana*
- *Islamski zakon i način njegove realizacije*
- *Kratka uputa za Islamski Ustav*
- *Problemi Islamskog svijeta u našem vremenu*
- *Islamsko razumjevanje vjere i države*
- *Program islamskih promjena*
- *Muslimani i savremena politička sukobljavanja*
- *Ka mirnoj revoluciji*
- *Historijat obnove vjere*
- *Teško stanje muslimana i kako izaći iz takvog stanja*
- *Svjedočenje Istine*
- *Šeriat o džihadu i međunarodnim odnosima*
- *Uloga studenata u izgradnji budućnosti Islamskog svijeta*
- *Primjena Šeriata u savremenim uslovima*
- *Prava nemuslimana u Islamskoj državi*
- *Destruktivni pokreti*
- *Džihad na Allahovom putu*
- *Islam i modernizam*
- *Čemu poziv na Islam?*
- *Nastanak Islamskog Ustava*
- *Opomena islamskih da'ija*
- *Islamska teorija i uputstva u domenu politike, prava i ustava*
- *Islamski Kašmir*
- *Jedinstvo muslimanskih naroda*
- *Pitanje prava posjedovanja zemlje u Islamu*
- *Osnovi ekonomije između Islama i savremenih zakona*
- *Problemi ekonomije i islamska rješenja*

- *Islam nasuprot savremenim izazovima*
- *Tumačenje sure El-Kehf i sure Merjem*
- *Tumačenje sure En-Nūr*
- *Tumačenje sure El-Ahzāb*

Kruna njegovog naučnog rada svakako je tefsir Kur'ana koji je naslovio „Tefhimul Kur'ani“ (*Objašnjenje Kur'ana*).

Nakon njegove smrti, njegovi učenici i simpatizeri intezivno su raili na prevođenju njegovih djela na razne svjetske jezike i širenju istih.

Rekli su o njemu

Dr. Muhammed Redžeb el-Bejūmi u svojoj knjizi „I*slamski preporod u biografijama svojih velikana*“, kaže: „Mevdudijev pogled na marksizam je posebno poglavlje, ono što je napisao na tu temu može biti oružje svakom muslimanskom piscu...

Mevdudijeva spoznaja je enciklopedijska, njegova misao je istraživačka. Bio je upućen u sve promjene i prevrate koji su se dogodili u Istočnom bloku, što mu je omogućavalo da svaku tačku stavi tamo gdje treba.

El-Mevdūdī, Asim el-Hadda, Abdurrezzak es-Salih.

Ni jedna muslimanska kuća ne bi trebala biti bez njegove knjige, jer u njegovim knjigama nalazimo ono što nećemo naći kod drugih. Kao da je u onome što je davao bio direktno pomognut Allahovim duhom."

Nagrade

Ukazane su mu mnoge počasti i priznanja. Zaslužio ih je, jer doprinos koji je profesor Mevdudi dao na polju osavremenjavanja islamske misli i da've je ogroman. Od brojnih priznanja i nagrada ovdje ćemo spomenuti, svakako, najvažniju, *Svjetsku nagradu kralja Fejsala za usluge Islamu.* To je prva nagrda koju je dobio islamski da'ija i mislilac. Nagradu je u ime njega primio njegov sin Fārūk na velikoj svečanosti koja je obavljena pod pokroviteljstvom Njegovog visočanstva, kralja Hālida ibn Abdul Azīza. Bilo je to u Rijadu, u mjesecu Rebīul Evvelu, 1399./1978. godine.

Smrt

Umro je 20. 09. 1979. / 20. 10. 1399. godine u bolnici „Bāfild" u Njujorku. Otišao sam u Pakistan da prisustvujem njegovoj dženazi. Dženazi su prisustvovali: Ahmed Sejful Islam sin imama Hasana el-Bennāa, dr. Jūsuf el-Karadāvī iz Egipta, Abdul Azīz el-Alī el-Mutavva iz Kuvajta, Se'īd Hevā iz Sirije, te brojni predstavnici iz cijelog Islamskog svijeta. Dženazu namaz klanjao je dr. Jūsuf el-Karadāvī. Ovako brojno prisustvo dženazi dovoljno govori o samom čovjeku i ugledu koji je uživao u među muslimanima širom svijeta čime mu je ukazano dužno poštovanje i odato priznanje za džihad koji je vodio cijeli život, za odbranu interesa Islama, za principijelne stavove prema cionistima, krstašima, komunistima i svima koji su stajali iza njih u borbi protiv Islama.

Da Allah Uzvišeni nagradi velikog alima i mislioca, Ebu el-'Ala el-Mevdūdīja, da blagoslovi njegovo djelo koje je iza sebe ostavio, njegove učenike koje je odgojio.

Da nas Allah sastavi s njim u Džennetu, zajedno sa vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima kojima je Allah milost Svoju darovao.

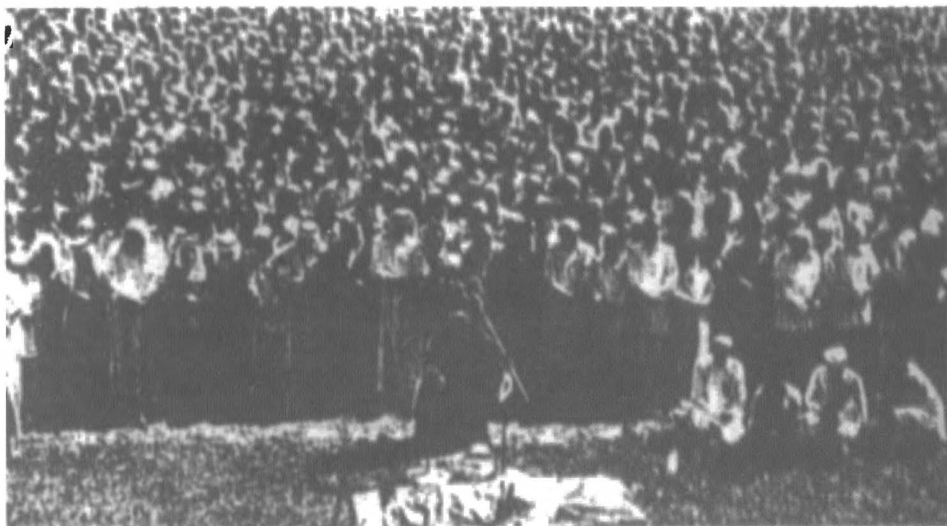
A kako će oni divni **drugovi** biti!

Ebu el-'Ala el-Mevdūdī je upitan:

U svom životu bili ste izloženi mnogim opasnostima. Kako ste se za to pripremili?

Odgovorio je:

"Teškoćama sam se suprotstavio čvrstinom, zaprekama sam se suprotstavio vjerom, nasilju sam se suprotstavio strpljenjem, zatvorima i vješalima sam se suprotstavio Kur'anom i zikirom, a požurio sam k Tebi, Gospodaru moj, da budeš zadovoljan."

Velika dženaza Mevdudija koju predvodi dr. Karadavi. U prvom planu: Abdul Azīz el-Mutavva, Se'īd Hevā, Sejful Islam, Abdullāh el-'Akīl i brojni prijatelji Mevdudija.

36 - DR. SE'ĪD RAMADĀN (EBU EJMEN)

(1926 -1990/1345-1416)

USPJEŠNI DA'IJA

Dr. Se'īd Ramadān u mladim danima

ROĐENJE I OBRAZOVANJE

Rođen je u Tanti 1926./1345. godine. Bio je učenik El-Behijj el-Hūlīja, a veoma blizak imamu Hasanu el-Bennāu, oženio je jednu od njegovih kćerki. Bio je uspješan da'ija, sposoban govornik, iskusan političar. Bio je utjecajan u palestinskim krugovima koji su u njemu prepoznali iskrenog muslimana, uvjerili se da je kod njega vjerska veza jača i svetija od bilo koje druge, da je pravi i odani vojnik Islama.

MOJE POZNANSTVO S NJIM

Sa dr. Se'īdom Ramadānom upoznao sam se preko sedmičnog časopisa „Muslimanska braća" u kojem je objavljivao svoje radove. Bilo je to početkom četrdesetih godina dvadesetog stoljeća. Zatim sam ga lično upoznao i često susretao u raznim dijelovima Egipta gdje sam prisustvovao njegovim predavanjima. Tada je bio student prava na Kairskom univerzitetu.

Kada je imam Hasan el-Bennā pokrenuo mjesečni list „Eš-Šihāb", 1948. godine, dr. Se'īd Ramadān je bio urednik toga časopisa. U okviru odreda "Muslimanska braća" borio se u Palestini protiv židova, bio je zapovjednik odreda u oblasti Sur Bakir, a zatim i u Kudsu. To područje je napustio kada je, pod pritiskom Amerike, Engleske i Francuske došlo do primirja.

Arapske snage su se, shodno tom ugovoru, povukle iz Palestine, i praktično je učinile lahkim zalogajem za neprijatelja koji je, nemalo poslije otpočeo progone, pljačku i ubijanje muslimanskog življa u Palestini. Islamski narodi bili su spriječeni da pomognu svojoj braći, da brane svoje svetinje,

prije svega prostore Isra' i Miradža. Šta više, egipatske vojne starješine, po nalogu kralja Faruka, sve borce iz redova "Muslimanske braće" vratili su iz Palestine u Egipat i strpali ih u zloglasni zatvor „Et-Tūr". To je bila židovska imperijalistička direktiva i vrsta presude "Muslimanskoj braći" koji su židovima i impeijalistima nanijeli velike gubitke. "Muslimanska braća" su napadali židovska utvrđenja, uskakali u njihove rovove i nanosili im velike gubitke hladnim oružjem. Židovi su, kao zečevi, bježali iz svojih uporišta i pozicija, ako su znali da će se sukobiti sa "Muslimanskom braćom". Tražili su pomoć stranih trupa, jer "Muslimanska braća" se nisu plašili židova, niti njihovog opasnog oružja, oni su išli u smrt želeći postati šehidi, njima je smrt bila draža od života.

U sukobima s "Muslimanskom braćom" Židovi su izgubili mnoga utvrđenja, ostavili na desetine i stotine mrtvih. Muslimanska braća su oslobađala određene formacije arapske vojske koji su se našli u židovskom okruženju, slučaj „Et-Tebe 86'" i „El-Felludže" koje su "Muslimanska braća" spasili i deblokirali.

Sa dr. Se'īdom Ramadānom susreo sam se u Bagdadu 1948. godine, gdje je bio na proputovanju vraćajući se iz Palestine. U Bagdadu je dočekan s velikim počastima i oduševljenjem. Međutim, izdajnička vlada u Egiptu tražila je od Iraka njegovo izručenje. Iračka vlada je u prvi mah pristala da to učini, ali su nastali žestoki pritisci na Vladu koja je u konačnici odustala od izručenja pod uvjetom da hitno napusti teritoriju Iraka. Odlučeno je da iz Iraka ode u Pakistan.

Bio sam jedan od članova "Muslimanske braće" koji su bili zaduženi za njegovu pratnju kroz teritoriju Iraka. Putovao sam s njim vozom iz Bagdada u Basru odakle je avionom trebao biti prebačen za Pakistan.

Tada sam ga dobro upoznao. Pričao mi je o pokretu "Musliamnska braća" i saznao sam dosta toga što ranije nisam znao. U Basri smo imali susrete s mnogim ličnostima koje su imale čast i zadovoljstvo da ga upoznaju. Nakon dva dana provedena u hotelu „El-Metār" (*Aerodrom*) u Basri, otputovao je u Pakistan ispraćen sa aerodroma od mnogobrojnih prijatelja i simpetizera "Muslimanske braće".

Kao što sam već spomenuo, često smo se susretali u Egiptu, sve dok diktator Abdun-Nāsir nije potvrdio za njega smrtnu kaznu. Nakon toga je boravio u raznim arapskim zemljama, da bi se nastanio u Saudijskoj Arabiji, gdje mu je kralj Fejsal ibn Abdul Azīz, da mu Allah Uzvišeni oprosti, ukazao počast i pružio mu sigurnost i utočište. Dao mu je i specijalni pasoš kojim

mu je bilo omogućeno kretanje gdje je god htio. Egipatske vlasti već su mu oduzele egipatsko državljanstvo, a obavještajne egipatske službe u nekoliko navrata, pokušale su ga kindapovati i izvršiti atentat na njega.

Osnivanje Islamske svjetske Lige – Rābita

Značajno je istaći da je dr. Se'īd Ramadān učestvovao u osnivanju Islamske svjetske Lige – Rabita u Mekki el-Mukerremi. Bio je generalni sekretar Islamske Konferencije u Kudsu. Osnovao je Islamski centar u Ženevi, i tamo je nastavio djelovanje kroz časopis „El-Muslimūn", koji je po svojoj tematici, nastavak časopisa „Eš-Šihāb".

Dr. Se'īd Ramadān je, kada je pisana riječ u pitanju, uspio okupiti najpoznatiju ulemu i mislioce iz Islamskog svijeta. Navest ćemo samo neke: Dr. Muhammed Nāsir, Ebu el-Hasen en-Nedvī, Ebu el-'Ala el-Mevdūdī, dr. Muhammed Hāmīdullāh, dr. Mustafa es-Sibā'ī, Mustafa ez-Zerkā, Muhammed el-Mubārek, Ma'ruf ed-Devālībī, Muhammed Esed, Hajdar Bāmāt, dr. Zeki Alī, Mahmūd Būzūzu, Muhammed ebu Zehre, Muhammed Jūsuf Musa...

Časopis „El-Muslimūn" postao je jedan od najuglednijih i najčitanijih časopisa tokom pedesetih i šezdesetih godina dvadesetog vijeka.

Kao što smo istakli, u tom listu saradnici su bili najuglednija ulema i najjača pera Islamskog svijeta. Ovaj list imao je svoje izdanje u Siriji, koji je uređivao dr. Mustafa es-Sibā'ī – generalni inspektor "Muslimanske braće" u Siriji.

Profesor dr. Se'īd Ramadān bio je da'ija sa izuzetnim ruhanijjetom. Plakao je slušajući druge, a svojim govorom rasplakao bi mnoge. Ispravio bi svoju grešku kada bi bio upozoren, opraštao je svojoj braći i prijateljima, u njegovom srcu nije bilo mjesta za zavidnost, pakost ili zlobu.

Dr. Se'īd Ramadān, savjetnik Hasan el-Hudejbīja, dr. Mustafa es-Sibā'ī i Ebu Rekīk u Siriji.

Život u tuđini

Veći dio života proveo je u emigraciji, u rodni Egipat nije se mogao vratiti jer su se u Egiptu samo smjenjivale diktature. Mada je među tim diktatorima bilo određenih razlika, da'ije poput dr. Se'īda Ramadāna u Egiptu nisu bile poželjne.

Posljednje dane života proveo je na Zapadu sa svojom suprugom i djecom. Posvetio se čitanju i pisanju. U svojoj ženi, Ummi Ejemen, koja je bila kćerka imama Hsana el-Bennāa, imao je istinskog bračnog druga i pomagača. Nakon pomoći Uzvišenog Allaha ona mu je bila najveća podrška. Pomagala mu je da podnese život u tuđini, pomagala mu u odgoju i podizanju djece, nije ga iznevjerila nikada pa ni onda kada su ga neki ljudi, kojima je svojevremeno mnogo pomogao i valjao, ostavili i napustili!

Bio je aktivan kao da'ija, predavač i hatīb. Nekada bi se znao povući i izolovat i posvetiti se naučnim razmišljanjima i razmatranjima o vrhunskim pitanjima čovjeka, života i svemira.

Ebu Ejmen, da mu se Allah smiluje, bio je obljubljen u krugovima "Muslimanske braće", posebno omladine. U svim dijelovima arapskog i Islamskog svijeta naći ćemo njegove prijatelje, spominju ga i uče mu dove oni kojima je ukazao na Sirati Mustekim – *Pravi Put*.

Sjećanja en-Nedvīja

Poznati učenjak Ebu el-Hasen Alī el-Husnī en-Nedvī u svojoj izuzetnoj knjizi „*Zapažanja putnika na arapskom Istoku*" kaže:

„Neki prijatelji i braća izvijestili su me da se dr. Se'īd Ramadān nalazi u Kairu. Upoznali su me s njegovim aktivnostima u Kairu i okolnim mjestima, njegovim kontaktima s članovima i predstavnicima "Muslimanske braće". Želio sam susret s njim, ali i drugim ličnostima Pokreta, jer smatram da su to susreti od izuzetnog značaja.

Obzirom da je moje prisustvo u Hidžazu potrajalo dosta dugo, odlučio sam posebnu pažnju posvetiti izučavanju i analizi stanja u arapskom svijetu. Došao sam do uvjerenja da je u na ovom prostoru došlo do pada morala, apsolutizma vladajućih sistema, formiranja mnoštva političkih partija, udaljavanja od vjere i težnji ka materijalizmu.

Većina arapskih međusobno razjedinjenih vlada postale su marionete i robovi u rukama zapadnih sila, bogataši su se neodgovorno igrali kockajući se imovinom i privrednim resursima naroda. Bio sam ubijeđen da arapski svijet, iz ponora u koji je krenuo, može spasiti samo jak narodni pokret iza kojeg će stajati vjera. Taj pokret bi bio kadar pružiti adekvatan lijek za moralne i društvene bolesti koje su opasno počele nagrizati arapski svijet. Islamski model i islamski sistem života u tom svijetu nametao

se kao jedino spasonosno rješenje. Vidio sam da je zlo koje se počelo širiti arapskim svijetom uzelo maha, da se ono ne može zaustaviti niti spriječiti pojedinačnim pokušajima, govorima i hutbama, niti pak pisanjem knjiga. Taj opasni val se može zaustaviti samo suprotnim jakim valom, taj pozitvni val bi morao biti jači, od ovog negativnog.

Bio sam jako obradovan vijestima koje sam čuo u Hidžazu, posebno u sezoni Hadždžda, da je pokret *Muslimanska braća* dobro ojačao, da je uspostavio strategiju i sistem, stekao povjerenje kod naroda, posebno omladine, da bi mogao, uz Allahovu pomoć, promijeniti situaciju u arapskom i Islamskom svijetu. Osnovna snaga ovoga pokreta je snaga vjere. To me obradovalo i ohrabrilo. Zato sam pisao profesoru Salihu 'Ašmāvīju o svojoj namjeri da dođem u Egipat i da bih se želio susresti s njim te da mi upriliči susret s članovima Pokreta.

Po dolasku u Kairo saznao sam da je tu i dr. Se'īd Ramadān, što me posebno obradovalo pa sam izrazio posebnu želju za susret s njim. Nakon što je prihvatio susret, posjetio sam ga skupa s jednom skupinom studenata koji su bili s različitih fakulteta. Dr. Se'īd Ramadān me fascinirao svojom pojavom, nadnaravnom inteligencijom, ali iznad svega otvorenom, virtuoznom i neposrednom komunikacijom...

Kratko smo se zadržali u razgovoru i dogovorili susret za idući dan, nakon što prethodno posjetimo profesora Saliha ‘Ašmāvīja . Sutradan, dosta rano, došli su Jūsuf el-Karadāvī i Muhammed ed-Demerdaš, a zatim i Abdullāh el-'Akīl, koji nas je odveo u kancelariju profesora Saliha ‘Ašmāvīja. Dočekao nas je toplo i srdačno, a zatim smo zajedno otišli kući dr. Se'īda Ramadāna, koji je već očekivao naš dolazak. Osnovna tema razgovora bila je stanje da've i islamskog pokreta u Indiji. Sljedećeg dana prisustvovali amo predavanju koje je dr. Se'īd Ramadān održao u centrali *Muslimanske omladine* u Kairu. Tema predavanja bila je ‘*Panislamizam*’, a trajalo je preko dva sata. Mada je sala bila dosta prostrana, bilo je mnogo onih koji su stajali. Prisutni su bili egzaltirani pa bi svako malo neko od prsutnih ushićeno prekinuo predavača uzvikujući tekbir.

U nedjelju, 04. 02. 1951. godine došao nam je brat Abdullāh el-'Akīl i obavjestio nas da će se pred Vijećem kaznenog suda voditi sudski postupak protiv nekoliko članova *Muslimanske braće* u predmetu ‘Vozilo džip’, te da će profesor Se'īd Ramadān biti u ulozi advokata.

Prisustvovali smo suđenju. Prije ulaska u zgradu Suda službenici osiguranja su nas pretresli, ali su nas ipak pustili da uđemo.

A onda se pojavio profesor Se'īd Ramadān. Govorio je hrabro obrazlažući predmet. Naveo je slučaj Adema, alejhis-selam, njegovu poziciju halife, govorio o njegovom progonu iz Dženneta, o borbi između istine i neistine, dobra i zla, o učenju poslanika, o šejtanskim varkama...

Zatim se osvrnuo na Hilafet, njegov zenit i snagu, na njegove slabosti i pad, govorio je o najezdama Tatara i krstaša, zatim o napadu evropskih krstaša u devetnaestom stoljeću, njihovoj invaziji i agresiji na Islamski svijet...

Govorio je zatim o židovskom-krstaškom pohodu, o njihovim opasnim ciljevima, namjerama i planovima za uništenje Islama i muslimana...

Na kraju, govorio je o pokretu *Muslimanska braća*, o njihovim stavovima, njihovom programu i džihadu. U svom govoru citirao je tekstove Kur'ani Kerīma i Hadise Resula, sallallahu alejhi ve sellem...

Njegov govor je itekako utjecao na prisutne, a atmosfera u sudnici pretvorena je u atmosferu predavaonice, i govornik i slušaoci na trenutak su zaboravili da se nalaze u sudnici, ponašali su se kao da prisustvuju vjerskom predavanju ili nekoj političkoj proslavi.

Ovakav preokret u sudnici može izvesti samo advokat koji ima jak iman. Zatim se obratio osumnjičenim, pozvao ih na upornost i sabur, citirao ajete i hadise koji govore na ovu temu...

Mnogi od prisutnih u sudnici su zaplakali, naročito se čuo jecaj žena u pojedinim dijelovima sudnice. Izašli smo iz sudnice pod jakim impresijama onoga što smo vidjeli i doživljeli.

Sutradan, kada smo posjetili profesora El-Behijj el-Hūlīja, kod njega smo zatekli profesora Se'īda Ramadāna, Ferīd Abdul Hālika, Munīra Delha i neke druge. Profesor Se'īd Ramadān sprema se za put u Merrakeš, a prije toga trebao se nakratko zadržati u Španiji i Engleskoj. Poželjeli smo mu sretan put s nadom da ćemo se uskoro ponovo sresti...

I zaista, nije prošlo dugo vremena, kada smo se sreli u Siriji, u Damasku u hotelu 'Umejje'. S njim je bio i dr. Mustafa es-Sibā'ī, generalni inspektor pokreta *Muslimanska braća* u Siriji. On nam je dao na uvid program koji je za sve nas predviđen u Halepu, Humsu, Hami, gdje su nas već očekivale odgovorne ličnosti iz pokreta *Muslimanska braća*."

Ovako je o profesoru Se'īdu Ramadānu govorio veliki učenjak Ebu el-Hasen en-Nedvī.

Svjedočenje Kjamila Eš-Šerifa

O ulozi profesora Se'īda Ramadāna u Palestini, o džihadskom doprinosu "Muslimanske braće" protiv židova, profesor Kjāmil eš-Šerīf u svojoj knjizi „*Muslimanska braća u ratu u Palestini*", navodi:

"Kada su namjere Britanske vlade da palestinski teritorij upotpunosti predaju židovima postale razvidne, pripadnici pokreta *Muslimanska braća* krenuli su u jednu opsežnu kampanju upozoravajući arapske vlade i muslimanski narod na opasnost koja prijeti njihovoj budućnosti i opstanku. Uspjeli su objediniti Islamski svijet u ovom problemu i uvjeriti ga da problem Palestine ne može i ne smije biti sveden samo na Palestinski narod. Kada su počeli prvi neredi i nemiri u Palestini, *Muslimanska braća* su, onoliko koliko je bilo u njihovoj moći, mudžāhidima u Palestini počeli dostavljati pomoć i naoružanje. Pored toga, uspjeli su neke svoje snage priključiti revolucionarnim odredima šejha Izzuddina el-Kassama. Bilo je to 1935. i 1936. godine, naročito u sjevernim dijelovima Palestine. Po završetku Drugog svjetskog rata *Muslimanska braća* su Palestincima poslali eksperte koji su, na svim slobodnim dijelovima teritorije tajno vršili obuku mudžāhida pripremajući ih za borbu protiv okupatora. Palestinci još uvijek zahvaljuju poznatom islamskom da'iji Se'īdu Ramadānu, koji je dao veliki doprinos za rješenje palestinskog problema. Pored njega odajem posebnu zahvalnost profesoru Abdurrahmān es-Sāatiju, profesoru Abdul Mu'izz Abdus-Settaru profesoru Abdul Azīz Ahmedu. Naravno, tu su još mnoga imena da'ija iz redova *Muslimanske braće.*"

Nastavak naših susreta

Naveli smo neke izjave ljudi koji su poznavali dr. Se'īda Ramadāna. Istaknuti su neki njegovi stavovi i napori, njegov džihad. On je jedan od plodova rodnog stabla koje se zove *Muslimanska braća*, a koje je posadio imam Hasan el-Bennā, da mu se Allah Uzvišeni smiluje. Moja veza s njim ostala je trajna. Sastajali smo se u Siriji, Kuvajtu, Saudijskoj Arabiji, Iraku, Švicarskoj, Španiji, Jordanu, Palestini... Bile su to konferencije, predavanja, debate, razgovori... Zadnja konferencija na kojoj smo zajedno učestvovali bila je u Španiji 1984. godine, u Granadi. Na toj konferenciji bila je prisutana i hadži Zejneb el-Gazālī. Kasnije, u više navrata posjetio sam ga u Švicarskoj u Ženevi, gdje je bio nastanjen sa svojom porodicom. Zadnji put samo se susreli prije pet godina, sa mnom je bio i moj prijatelj Jahja Baslame. Posjetili smo ga u njegovom stanu. Bio je bolestan.

Smrt

Uzvišeni Allah ga je odabrao Sebi 05. 08. 1995./1416. godine. Želio je da bude ukopan u mezarluk „El-Bekī'“ u Medini el-Munevveri, ali ukopan je u Egiptu, iz kojega je emigrirao 1954. godine, i nikada se poslije toga nije vratio. Sklonio se od silnika i faraona koji ga je osudio na smrt vješanjem u odsustvu:

„A svetili su im se samo zato što su u Allaha Silnoga i Hvale dostojnog, vjerovali.“ (El-Burūdž, 8)

Imao je pet sinova i jednu kćerku. Njihova imena su: Ejmen, Hāni, Tarik, Jasir i Erva.

Da Uzvišeni Allah nagradi našega profesora Ebu Ejmena, da Allah blagoslovi njegovu porodicu i njegove prijatelje, i da ih uputi putem kojim se postiže Allahovo zadovoljstvo.

Da nas Allah Uzvišeni sastavi u Svome Džennetu sa vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

O Allahova vojsko! Ovo su vaše veze i srodstvo, to su veze kojima su povezani vjernici: duhovna veza, idejna veza i sistemska veza. Duhovnom vezom ostat ćete čisti i ujedinjeni, idejnom vezom ostat ćete dosljedni putu Upute, a organizacionom i sistemskom vezom, ostat će te jaki i pomagati jedni druge.

Dr. Se'īd Ramadān u listu „El-Muslimūn“ br.3

37 - AHMED EL-BESS (EBU ABDUL HAMĪD)

(1915-1992/1335-1412)

STRPLJIVI DA'IJA

Rođenje i obrazovanje

Rođen je 1915./1335. u gradiću El-Kadabe koji je glavni grad pokrajine Bisjon u Zapadnoj oblasti. Nakon završetka studija radio je kao predavač u jednoj školi, zatim postaje direktor te škole, a onda kao savjetnik pri Ministarstvu obrazovanja. Pokretu "*Muslimanska braća*" priključio se 1939./1358. godine. Osjetio je sve nevolje i iskušenja Pokreta, dugo je bio u zatvorima Egipta, najprije u crnim vremenima Ibrāhīma Abdul Hadīja krajem četrdesetih, a zatim u vrijeme diktatora Egipta Džemāl Abdun-Nāsira. Sve u svemu, u kazamatima Egipta proveo je više od četvrt stoljeća, bio je odvažan i strpljiv, nije klonuo niti oslabio, niti je pak izdao učenje časnog Islama niti principe Pokreta.

Moje poznanstvo s njim

Da'iju Ahmeda el-Bessa upoznao sam u Egiptu, odmah po dolasku na studij 1949. godine, i to preko mojih prijatelja i braće Ahmeda el-'Assāla, Jūsufa el-Karadāvīja, Muhammeda es-Saftāvija i Muhammeda ed-Demerdāša, koji su sačinjavali jako jezgro pokreta "Muslimanska braća" na El-Azharu. Međutim, njihovo djelovanje nije bilo samo na El-Azharu i drugim univerzitetima u Egiptu, nego su potovali po raznim gradovima i selima šireći ideje Islama i nagovještavajući Pokret koji će u tom duhu uspostaviti život i sistem, sličan onom koji je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, jedanput uspostavio, bez kojeg nema života dostojnog čovjeka.

Moji susreti sa profesorom Ahmed el-Bessom bili su česti, kako u samom Kairu, tako i raznim mjestima Egipta i regije. Posjetio sam ga u njegovom rodnom gradu i njegovoj kući. Tu sam se upoznao njegove učenike i sinove. S njim sam imao susret i nakon što je izašao iz zatvora diktatora Džemala Abdun Nāsira, i to u sjedištu "Muslimanske braće" kod vođe Pokreta Omera et-Telemsānija. Kasnije smo se susreli u sjedištu da've u Kairu. S njim je bio Muhammed Hamīd ebu en-Nasr. Nekoliko puta smo se sreli u Saudijskoj Arabiji, zadnji put je to bilo u mojoj kući u Mekki el-Mukerremi, a a njim je bio i njegov sin dr. Abdul Hamīd, te dr. Ahmed el-Assāl. Bili su to sve nezaboravni i korisni susreti.

Dr. Džābir Rizk, u predgovoru knjige „Muslimanska braća u selima Egipta“, čiji je autor profesor Ahmed el-Bess, kaže:

"U historiji pokreta *Muslimanska braća,* nužno je ukazati na tri ključna perioda koja je prošao ovaj Pokret. Prvi period je vrijeme nastanka i udaranja temelja budućoj jakoj i grandioznoj organizaciji. To je vrijeme imama Hasana el-Bennāa.

Drugi period je vrijeme velikih progona i iskušenja. Na čelu Pokreta u to doba nalazio se Hasan el-Hudejbī. To je bilo vrijeme u kojem je, silama izvana i izdajnicima iznutra, trebalo zadati posljednji smrtni udarac Pokretu. Ali, to se nije dogodilo! Zatvori, progoni i patnje dodatno su ojačali članove Pokreta.

Treći period je vrijeme olakšanja i stabilizacije koje je uslijedilo nakon puštanja članova *Muslimanske braće* iz tamnica i pritvora, a to je period u kojem se na čelu Pokreta nalazio, treći po značaju, profesor Omer et-Telemsāni. Za petnaest godina on je uspio stabilizirati i ujediniti redove Pokreta, otkloniti sve sumnje i optužbe koje su neprijatelji Pokreta širili, tako da su *Muslimaanska braća* ponovo postali značajan faktor na političkoj i društvenoj sceni Egipta. Bolje reći, oni su postali najjači i najutjecajniji faktor u Egiptu.“

Moralne odlike

Profesor Ahmed el-Bess je primjer svakom da'iji, primjer u znanju i ponašanju, u pobožnosti, u jednostavnosti, ljubaznosti i plemenitosti. Ovo su osnovne karakteristike svih članova, posebno uglednika "Muslimanske braće" koji su završili školu imama Hasana el-Bennāa i s njim se družili. Ovo je generacija visokih duhovnih i moralnih kvaliteta, generacija koju

je krasila pobožnost, strpljenje i upornost u džihadu na Allahovom putu. Svojim životom i žrtvom dali su najbolji primjer budućim generacijama Islama na ovom svijetu, a na budućem Svijetu čeka ih zaslužena nagrada kod njihovog Gospodara.

Stupanje u Pokret

Poklonio mi je svoju knjigu „Muslimanska braća u selima Egipta" u kojoj, između ostalog, govori i o svom pristupanju pokretu Muslimanska braća, tako priča: „Jednog dana 1939./1358. izašao sam iz svoga stana i šetao sa svojim drugom Abdul Medžīd el-Hilālījem. Susreli smo profesora Muhammeda Ismā'īla Hatata koji nam je pokazao jedan proglas "Muslimanske braće" iz Taute. Nedugo zatim u našoj džamiji, u mjestu El-Kadabe govorili su neki ljudi za koje se znalo da pripadaju pokretu "Muslimanska braća". Bili su to arhitekta Abdus-Selām Fehmi i profesor Mahmūd el-'Adžmi. Nakon predavanja, u jednom užem krugu, razgovarali smo s njima problematizirajući eventualne razlike između pokreta „Muslimanska braća" i „Muslimanska omladina" i sl. Nakon što smo se odlučili priključiti Pokretu morali smo iznaći neki prostor i centar našega djelovanja. U početku je to bila jedna prostorija u sklopu prihvatilišta u našem gradu.

Abdullāh el-'Akīl s profesorom Ahmedom el-Bessom (desno) i Muhammed Abdul-Medžīdom (lijevo)

Tu nas je posjetio poznati aktivista Pokreta, profesor Abdurrahmān es-Sāatī. Kasnije smo svoje sjedište prenijeli u školu hifza. Taj prostor izjutra je korišten za učenje Kur'ani Kerīma, a uvečer je korišten za sastanke članova Pokreta. Tu nas je posjetio imam Hasan el-Bennā. Bio je Ramazani Šerif i došlo je vrijeme klanjanja teravih namaza. Pitao nas je: "Koliko rekjata teravih-namaz klanjate?" Rekli smo: „Dvadeset rekjata" nakon čega je, kao imam, s nama klanjao dvadest rekjata.

Znali smo da on u sjedištu Pokreta klanja osam rjekata teravih-namaza. Kasnije je sjedište Pokreta iz naše četvrti, po nalogu iz Centrale u Tanti, preneseno u Besjūn, gdje je ostalo sve do 1954./1375. godine. Tu smo odmah osnovali jednu pristojnu ambulantu, odakle smo uspješno djelovali na planu akcije protiv kolere, 1947./1367. godine, zatim smo sagraili džamiju za obavljanje dnevnih namaza i džum'e s nekoliko prostorija za održavanje nastave u jutarnjim i večernjim terminima. Posebno se vodilo računa da termine nastave uskladimo s potrebama i obavezama žena i djece. U sklopu ovog objekta bili su prostori za održavanje predavanja, prigodnih svečanosti i proslava, kao i prostorije za pomoć i instrukcije iz sfere poljoprivrednih i trgovačkih djelatnosti, odsjek za prevazilaženje sporova i izmirenja među ljudima, prostorije s posebnim sadržajima za omladinu, prostorije za organizovanje zajedničkih iftara uz Ramazani Šerif i dr..."

Interesantno je napomenuti za profesora Ahmeda el-Bessa da je u desetoj godini postao hāfiz Kur'ana, ali ga je kasnije u dobroj mjeri zaboravio. Dolaskom u zatvor odlučio je obnoviti hifz i u tomu je uspio za četrdeset dana. Zatim je uobičajio da u zatvoru prouči Kur'ani Kerīm sedamdeset puta u toku jedne godine. Tu praksu je nastavio i nakon izlaska iz zatvora. U toku godine proučio bi Kur'an 50-60 puta, sve dok nije umro 1992./1412. godine.

Njegova pohvala za imama Hasana el-Bennāa

O svom profesoru imamu Hasanu el-Benau, kaže: „Bio je živi primjer modernog teoretičara Islama, ali u većoj mjeri njegov praktičar. Rekao bih da su ljudi više koristi imali od njegove prakse nego teorije, iako je i na jednom i drugom planu bio neprikosnovena ličnost svoga vremena. Ne mogu mu naći ravnog, i uvijek mislim da je on jedan od ljudi na koje se odnosi Hadis Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da će Alllah Uzvišeni Ummetu svakih stotinu godina pokloniti jednu ličnost koja će biti obnovitelj vjere Islama."

Njegove pohvale za imama El-Hudejbīja

Za svoga profesora, Hasana el-Hudejbīja, će reći: „Veliki čovjek, mudar čelnik i vođa. Ukazano mu je povjerenje da stane na čelo Pokreta u vrijeme kada je bio u poodmaklim godinama života, a njegov organizam dobro načet bolešću. Ipak, pokazao je veliku aktivnost, posjećivao je različite sredine dajući uputstva i instrukcije, pomognut jakim i iskrenim saradnicima i prijateljima. Da'va je krenula boljim tokovima... A onda je 1954./1374. godine pohapšeno osamnaest hiljada ljudi iz reda "Muslimanske braće" u režiji svjetskog cionizma, zapadnog kapitalizma i međudržavnog komunizma. Preko hiljadu članova pokreta osuđeno je na kraće i duže zatvorske kazne, neki na doživotnu robiju, neki na teške radove, a mnogi su osuđeni i na smrt. Nakon deset godina, 1965./1385. godine, desio se novi udar na Pokret: uhapšeno je četrdeset i pet hiljada članova, preko pet stotina ih je osuđeno na doživotne kazne i teške radove, oni najistaknutiji i najaktivniji, na smtrne kazne. Ostali su potrpani u zatvore širom Egipta gdje su godinama ostali zatočeni. Mnogi od njih su podlegli torturi i mučenju kojima su bili podvrgnuti u zatvorima, a među njima bio je i profesor Hasan el-Hudejbī."

U zatvorskoj ćeliji

Govoreći o uvjetima u zatvorskim ćelijama, profesor Ahmed el-Bess, pripovijeda: „Bacili su me u tamnicu nekako poslije akšam-namaza, a onda su me pozvali na ispitivanje koje je vodio isljednik Ahmed Sālih Davud. Naredili su mi da se potpuno skinem, a onda su me bacali na pod tako da sam ležeći na stomaku gledao u isljednikove čizme. Počeli su pljuštati udarci po mom tijelu. Vezali su mi ruke i noge sirovim drvenim palicama. Zatim su mene, a i one koji su bili u mojoj *smjeni* nemilosrdno bičevali. Potom su nam na tijelo postavljali ugrijane željezne šipke dok se ne bi ohladile. Zatim bi dolazili s novim vrelim šipkama i prislanjali uz naša leđa, ramena, i druge dijelove tijela, ali mi više ništa nismo osjećali...

Ovo mučenje trajalo bi tokom cijele noći. Jednoga dana su nam naredili da izađemo iz ćelija u krug zatvora gdje se nalazio veliki hangar. Naredili su nam da se penjemo na sprat, što je moguće većom brzinom, da se zatim spuštamo, i da to stalno ponavljamo. Usput su nas tukli bičevima. Ja sam do pasa bio go jer sam bio sav u ranama i na taj dio tijela nisam ništa smio obući. Dok smo se peli uz stepenice jedan od zatvorenika ščepao me za rame želeći da se pomogne pri penjanju, a kada je odvojio svoju ruku

od moga tijela u ruci mu je ostao komad kože. Ukazala se kost na mojim plećima. Jedan od ljekara koji je sa nama bio u zatvoru uzeo je te dijelove kože i ponovo ih postavio. Rekao mi je da je dobro to što mi se desilo, jer je ustanovio da je pod mojom kožom već uveliko bio počeo gnojni proces. Da je taj proces, rekao mi je doktor, potrajao još jedan dan, sigurno bi nastupila smrt. *To što te drug iz zatvora uhvatio za rame, to je Allahova milost, time ti je spasio život*, rekao je doktor...

Kada sam iz Ratnog zatvora prešao u zatvor *Līmān Tarre*, tamo sam zatekao preko dvije stotine članova *Muslimanske braće*, među njima Munīr Delle, Sejjid Kutb, Muhammed Jūsuf,Hevvaš, Hasen Ejjub, Hasan Devh, Salih ebu Rekīk, Kemāl Halife i mnoge poznate i zaslužne ličnosti Pokreta.

Bili smo iznenađeni kada je 01. 06. 1957. godine u naš zatvor došao veliki broj vojnika, oficira i ratne opreme. Naređeno je da izlazimo iz ćelija, i kako smo izlazili vezali su nas u željezne lance, u jedan lanac su mogli povezati 20-30 zatvorenika. Počeli su sa vezanjem prve grupe, povezani su Abdul Hamīd el-Hitābī, Ahmed el-Bess, Abdurrezzak Eman i još dvanaest zatvorenika, a onda su naredili da se prestane sa izlaskom iz ćelija. Shvatili su da bi ovako masovno odvođenje zatvorenika značilo njihovu masovnu likvidaciju, a to ipak nisu smjeli uraditi... A onda je upravnik zatvora naredio da se otvori vatra na zatvorenike u ćelijama. Paljba je trajala oko sat vremena, 21 zatvorenik je ubijen, a 22 su ranjena. Egzekutori ovoga zločina su kasnije, bojeći se eventualne istrage, prostrelne rane žrtvama prošili nožem, kako bi se stekao utisak da su se zatvorenici poubijali između sebe hladnim oružjem. Sljedećeg dana u noći, pod velikim objezbeđenjem, tijela 21 ubijenog zatvorenika su zakopana. Sutradan je u zatvor došao Salah ed-Desūkī da izrazi zahvalnost zapovjedniku zatvora, gospodinu Vālīju i njegovim pomoćnicima, Abdullatifu Rušdiju, En-Nasrāni Meti, Ahmed Sālih Davudu, Abdul Alu Sellumi, na uspješno izvedenoj akciji. Jedan od oficira je rekao da je ovo krvoproliće izvršeno po direktnom naređenju predsjednika Džemāla Abdun-Nāsira jer su *Muslimanska braća* u Jordanu spriječili državni udar koji je on bio pripremio protiv kralja Huseina. Zbog toga se osvetio *Muslimanskoj braći* u Egiptu!

Nedugo poslije ovog masakra prebačen sam u zatvor E*l-Kanātir* gdje sam ostao više od godinu dana, a potom u zatvor *El-Vāhāt el-Hāridže ve el-Mehārīk*, gdje sam ostao oko pet godina, zatim u zatvore u Asjotu, pa zatvor u Kairu gdje sam bio oko dvije godine, pa na koncu u zatvor *Kanā*, gdje sam ostao oko šest godina..."

Ovako je poznati da'ija, preko pola vijeka, prebacivan iz zatvora u zatvor, iz patnje u patnju, ali, to su samo kazne i iskušenja ovoga svijeta, da se kroz tu patnju razluči lijepo od ružnog, to je Sunnetullah kojem se dokazuju i iskušavaju Njegovi odabrani robovi: ***„Elif Lam Mim. Misle li ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: 'Mi vjerujemo' i da u iskušenje neće biti dovedeni"*** (El-'Ankebūt, 1-2)

Na čelu islamskog Udruženja za edukaciju

Nakon penzionisanja bio je predsjednik islamskog Udruženja za edukaciju, kojeg su osnovali "Muslimanska braća" u Egiptu. Cilj Udruženja bio je da se vodi briga o programu i odgoju u školama koje su osnovali "Muslimanska braća" u raznim dijelovima Egipta. Profesor Ahmed el-Bess bio je ispred organizacije "Muslimanska braća" zastupnik u egipatskom Parlamentu nakon izbora 1987./1408. godine. Tada je na svom izbornom mjestu do nogu potukao kandidate ostalih stranaka za vlast. U tom mandatu, zajedno s ostalim članovima "Muslimanske braće" u Parlamentu, zauzimao se za uvođenje Šeriata, poboljšanja standarda građana, obrazovanje omladine u skladu s tradicijom Islama, borbi protiv neprijatelja vjere - cionista, krstaša, komunista, plaćenika i izdajnika.

Stav predstavnika "Muslimanske braće" u egipatskom Paralamentu odražavao je želje i težnje običnog čovjeka.

Pohvale od strane prijatelja

Profesor Abbas es-Sīsī, kaže: „Profesor Ahmed el-Bess bio je u pravom smislu čovjek da've. Na tom planu djelovao je preko pedeset godina, od toga pola vremena je proveo u zatvorima. Bio je blizak imamu Hasanu el-Bennāu, pio je sa izvora njegovog odgoja i morala, shvatio je ciljeve i svrhe dolaska Resula, sallallahu alejhi ve sellem, kao *„milost svim svjetovima"*. Bio je sagovornik koji je privlačio pažnju, naročito mladih. Plijenio je susretljivošću i vedrinom, što je dar prirode i duha sela, koji je zadržao do kraja života. U svojim kontaktima, naročito s omladinom, znao je komunikaciju prilagoditi slušaocima, a zatim bi ih pokušao idejno i duhovno uputiti programu s kojim je došao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Mnogo se družio sa svim slojevima društva, i uvijek je nastojao posijati sjeme ljubavi i bratstva u „ljudske duše". U profesoru Ahmedu el-Bessu, posebno omladina i studenti, istovremeno su vidjeli oca, brata,

učitelja, odgajatelja. On im je bio primjer, zato su ga tako slijedili u životu i da'vi. Bili su živi svjedoci da je njihov uzor i profesor cijeli svoj život nesebično posvetio da'vi, da ga je životno zanimala samo problematika Islama i muslimana... Veliku podršku u radu davala mu je njegova plemenita žena. Bila je veliki pobornik programa "Muslimanske braće", sinovima Pokreta posvećivala je pažnju kao svojoj vlastitoj djeci koja su opet tako bila odgojena i vaspitana da su bili istinska radost svojim roditeljima. Bili su primjer čestitosti, strpljivosti i postojanosti.

Kuća i porodica

Naš profesor Ahmed el-Bess, kaže: „Allahovom voljom, zatvoren sam zbog svoje pripadnosti organizaciji "Muslimanska braća". To je bilo deset godina nakon moje ženidbe. Godinama sam bio daleko od žene i djece. Kada sam se nakon dugog niza godina samovanja vratio, našao sam svoju ženu bolju i plemenitiju nego što je bila, našao sam svoju djecu odgojenu i naučenu lijepom ponašanju. Allah Uzvišeni odredio je da moja patnja i muka u konačnici ipak rezutiraju dostojanstvom i uspjehom. Samo je vjera ojačala ovu ženu, da u ovako dugom i strašnom periodu savlada i glad i bolest i očaj, da bi na kraju izašla kao pobjednik."

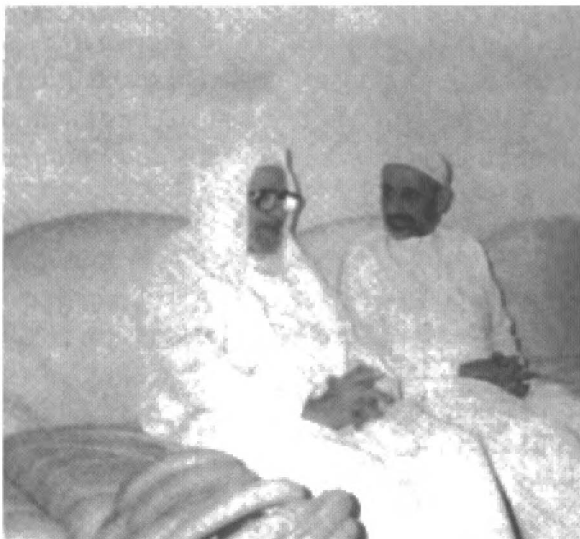

Profesor Ahmed el-Bess između Abdullāh el-Akīla i doktora Abdul Hamīda Ahmeda el-Bessa u našem stanu u Mekki el-Mukerremi

Upute sinu

Profesor Ahmed el-Bess piše pismo svome sinu, dr. Abdul Hamīdu, u kojem ga obavještava o smrti njegove majke: „Vjerovatno se sjećaš vaše zajedničke posjete kada sam bio u zatvoru... Nisam znao ništa o smrti moga sina Hālida, a ti si mi se, kao pravi vjernik, obratio riječima: 'Moj brat Hālid je otišao u susret svome Gospodaru'. A sada, sine moj, osjećam se nemoćnim da postupim kao što si ti postupio. Ali, eto, da Allah Uzvišeni uveća vaše nagrade, vaša majka je jučer ispustila svoju plemenitu dušu.

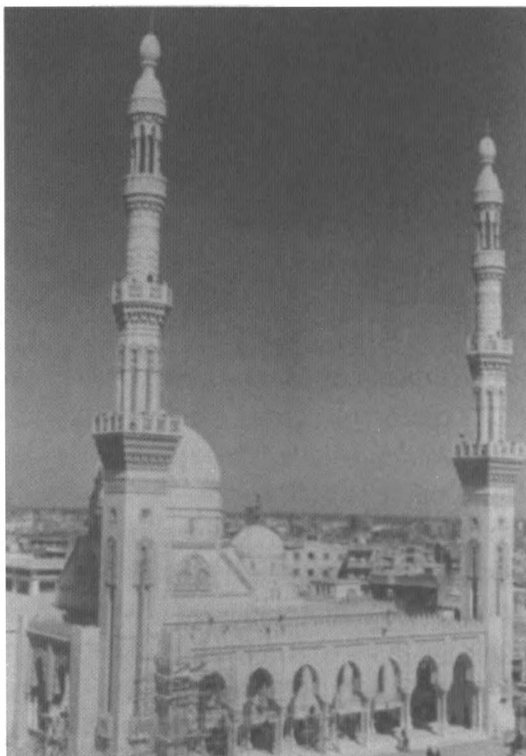
Ona je s vama zadovoljna, zadovoljna je sa svojim Gospodarom. Njeno lice je odisalo nurom i radošću, sve je oko nje bilo lahko, Allah je odredio da se okupe plemeniti i dobri ljudi, da ponesu njeno tijelo na mezarluk *El-Kaddabe*, gdje je ukopan i naš sin, vaš brat Hāli ... Dok smo je nosili, činilo mi se kao da je nose meleki, činilo mi se, da oni koji je nose, da su okruženi melecima. Ništa se nije moglo čuti osim spominjanja Allahovog imena. I tako smo stigli na mjesto njenog ukopa, gdje su već bili poredani safovi i obavljena dženaza. Blago onima čija je majka bila, blago onima koji su je poznavali. Rijeke ljudi i cijelih porodica dolazili su da je posjete u zadnjim danima života. Nadam se da ćeš biti dorastao iskušenju koje nas je zadesilo. Tačno je da je gubitak majke veliki gubitak. Tačno je da je posebno njen gubitak težak, jer je ona oličenje prave majke, ali, AllahUzvišeni je Najuglednijem ljudskom stvoru rekao: ***„Ti ćeš, zacijelo, umrijeti, a i oni će, također, pomrijeti“*** (Ez-Zumer, 30)

Abdullāh el-'Akīl u razgovoru s profesorom Ahmedom el-Bessom

Iz njegovih govora

Veliki odgajatelj, profesor Ahmed el-Bess je rekao: „Važan je kraj, a ne početak. Koliko puta stvari krenu s olakšanjem i radošću, a završe tugom i bolom, i obratno. Primjer toga je i velika bitka na Bedru. Vjernika je bilo malo. Neki su u borbu krenuli nevoljno, kao da se gone u sigurnu smrt, nisu željeli susret s naoružanim neprijateljem, tražili su pomoć, savladao ih je umor i san, pala je kiša, opkolio ih neprijatelj, ali krajnji rezultat nakon svega bila je čista pobjeda. Savladali su sedamdeset svojih neprijatelja, a isto toliko ih zarobili *„da bi vjernike lijepom kušnjom iskušao"*.

Džamija šejha El-Bedevija u Tauti, Egipat

Smrt

Umro je u Egiptu 1992./1412. i ukopan uz prisustvo ogromnog broja svojih učenika, braće i poštovatelja. Da se Allah Uzvišeni smiluje velikom da'iji i odgajatelju, Ahmedu el-Bessu i da nas zajedno s njim učini da budemo *„na mjestu u kome će biti zadovoljni, kod Vladara Svemoćnoga"*.

38 – DR. AHMED MUHAMMED EL-MALAT

(1917-1995/1337-1415)

DA'IJA I MUDŽĀHID

Rođenje i obrazovanjek

Rođen je decembra mjeseca 1917./1337. godine u gradiću El-Katāvijje, u centru Ebu Hammāda u Istočnoj pokrajini u Egiptu. Pokretu "Muslimanska braća" priključio se kao srednjoškolac. Diplomirao je medicinu, a specijalizirao hirurgiju. Bio je na čelu ekspedicije ljekara koji su "Muslimanska braća" poslali u Palestinu 1948./1368. godine. Zatvoren je i osuđen u poznatom slučaju „Đip", 1949./1369., a pušten iz zatvora 1951./1371. godine. Uporno je radio na usavršavanju hirurških znanosti, tako da je 1954./1374. dobio stipendiju za izučavanje ove oblasti iz Velike Britanije. U vremenu diktatorskog režima Abdun-Nāsira hapšen je i osuđivan u više navrata: najprije 1954./1374., a zatim 1965./1385. godine. Iz zatvora je izašao 1973. godine. Vršio je dužnost zamjenika Generalnog sekretara pokreta "Muslimanska braća".

Moje poznanstvo i susret s njim

Upoznao sam ga čitajući sedmični časopis „Muslimanska braća". Tada je (1946/1366) izašao jedan poseban broj koji je tretirao pitanja Univerziteta, posebno odsjek medicine gdje su obljavljeni radovi dr. Ahmed el-Malata, dr. Hassan Hathūta, dr. Sejjid el-Džijāra, dr. 'Iveda ed-Dahta, dr. Abdurrahīm 'Imrana... i drugih. Čitao sam kasnije o njegovom učešću u džihadu u Palestini 1948./1368. godine gdje sam također naišao na imena već spomenutih ljekara. Prvi put sam ga sreo 1949./1369. po mom dolasku na studij u Egipat.

Razbolio sam se od dizenterije 1951./1371. godine pa sam bio prinuđen otići na liječenje kod moga bliskog prijatelja od koga se moglo mnogo toga naučiti, osim osim što je bio stručan i široko obrazovan, krasila ga je i humanost, plemenitost i istinsko čovjekoljublje. Zahvalio sam Allahu Uzvišenom što je Pokret u svojim redovima imao ličnosti poput dr. Ahmeda el-Malata. Shvatio sam ulogu škole imama Hasana el-Bennāa i način na koji škola odgaja i profilira ljude koji svoj program baziraju na Kur'anu, Sunnetu i praksi Prve generacije Islama.

Tokom školovanja u Kairu s dr. Ahmedom el-Malatom imao sam susrete na brojnim predavanjima, tribinama, putovanjima i eksukurzijama, te džihadskim pripremama i skupovima. Tako sam ga još bolje upoznao i zavolio. Zavolio sam ga zbog njegove iskrenosti u vjeri, odnosa prema svojim prijateljima i braći, odnosa prema poslu i obavezama. Posebno je vodio brigu o studentima koji su u Egipat došli izvana. Nikada neću zaboraviti kako me dočekao u svojoj ordinaciji kada sam u pratnji moga prijatelja Egipćanina, došao kod njega radi liječenja. Sve je preduzeo da što prije ozdravim i, uz Allahovu pomoć, tako je i bilo. I danas se sjećam lijeka koji mi je propisao, sačuvao sam recept i pokazivao ga svojoj djeci kada su odrasli, i pričao im o tome velikom čovjeku. A onda, na scenu je stupio egipatski diktator (Abdun-Nāsir) otvorio je zatvore i logore, napunio ih mudžahidima i izložio strašnim mučenjima i torturi. Te metode mučenja naučio je od komunista i nacista, s tim što ih je još više „usavršio". Da navedemo neka imena njegovih najozloglašenijih upravnika zatvora u Egiptu i njegovih pandura: Salah Nasr, Šems Bedrān, Hamza el-Besjūnī, Safvet er-Revbi, Abdul-Āl Sellume, Ahmed Rāsih, Sa'd abdul-Kerīm, Hasan Kefāfī, Fuad Allam, Ahmed Sālih, es-Sejjid Vālī, Abdullatīf Rušdī, Metta en-Nasrani, Ahmed Enver, Džemal el-Kādī, Ismā'īl Hemt, Alī Šefik, Ferid Šunejš, Mahmūd Abdul Maksud i mnogi drugi.

Stavovi

Bio je neumoran u svojim aktivnostima, kako unutar Egipta tako i vani, bio je stalno u pokretu. Izvršavao je sve poslove i zadatke koji su mu povjereni, u tome je bio revnosan, precizan i tačan. Nikada svoje obaveze nije odlagao niti se kolebao. Bio je plemenit i gostoljubiv. Svaku delegaciju ili pojedinca koji bi došli u posjetu Pokretu nastojao je dočekati i ugostiti. Koliko je puta samo mene i ljude koji su sa mnom dolazili, pozvao i ugostio u svojoj kući? Imao sam sa njim susrete u Evropi, Americi i zemljama Zaljeva. Često je posjećivao Kuvajt i čast mi je bila ugostiti ga u svojoj kući u Kuvajtu.

Održavao bi tradicionalna predavanja petkom uveče u našoj „Divaniji", svojim stavovima vraćao je prisutnim nadu i vjerovanje u vlastite snage i mogućnosti. Najavljivao je, uz Allahovu pomoć, sigurnu pobjedu, kraj i krah nasilničkih sistema i lažne demokratije u arapskom svijetu. Ovima neće pomoći ni Istok ni Zapad, ni židovi ni kršćani, krug će se na kraju zatvoriti, omča stegnuti oko nepravde i zulumćara. Pozitivne snage, iskreni Allahovi robovi, će pobijediti one koji se oholo i bahato ponašaju na Zemlji, te procese treba sačekati i poštovati Allahov sunnet tih procesa koji su objašnjeni u Kur'anu i Sunnetu...

Pokret "Muslimanska braća" je postao masovni islamski pokret u svijetu, naročito mu prilazi omladina, što je nada Ummeta. Cilj toga pokreta je Allah Uzvišeni, njegov Ustav je Kur'an, vođa i primjer Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, njegov put je džihad, a smrt na tom putu - želja njegovih pripadnika.

Velike svjetske sile, i njihove sluge, ništavni su u odnosu na ove odabrane Allahove robove koji daju prednost vrijednostima koje su kod Allaha Uzvišenog, u odnosu na vrijednosti kojima ljudi raspolažu. Pravi Allahovi robovi spremni su sve žrtvovati, da bi postigli Njegovo zadovoljstvo, i na ovoj Zemlji uspostavili Njegov sistem i poredak. Dr. Ahmed el-Malat, zajedno sa svojom braćom i prijateljima Kemālom es-Senānīrijem, Mustafom Mešhurom, Salahom Šadijem, Ahbasom es-Sīsījem i Muhammed Selim Mustafom, posjetio je cijeli arapski i Islamski svijet, a i mnoge zemlje na Zapadu, sve s jednim ciljem: da se pokret što bolje poveže i ojača, da se spoje dvije generacije Pokreta, učenici imama Hasana el-Bennāa i njihovi učenici. Sada je vrijeme da taj Pokret krene snažno, odlučno i mudro. Sada je došlo vrijeme da ta građevina ide uvisinu, nakon čvrstih i sigurnih temelja koji su brižno izgrađeni.

Rekli su o njemu

Autor knjige „Klaonice za Muslimansku braću u Nāsirovim zatvorima", Džabir Rizk, prenosi: „Protiv Muslimanske braće u Nāsirovim zatvorima vršene su neviđene torture i „ispiranje mozga", tragovi te torture očitovali su se na licima i tijelima mučenika, bili su poput strašila i aveti. Ipak, ostali su uporni u obavljanju noćnog namaza, dobrovoljnog posta, takmičili su se među sobom u učenju Kur'ana napamet, nejgovom tumačenju, nastojali su, što je moguće više, oponašati Ashabe, da je Allah Uzvišeni s njima zadovoljan. Možda su zatvorenici u „Ratnom zatvoru" bili primjer ovakvog

ponašanja. Sjećam se da je dr. Ahmed el-Malat često ponavljao pouku i poruku koja, otprilike, ovako glasi: „Dobro pripremi brod – jer je more duboko, ne stavljaj previše tereta – jer su prepreke brojne, pripremi dosta hrane – jer je put dug, dobro se ponašaj – jer je kritičar strog".

U sezoni Hadžddža

Zatvorski život je dr. Ahmeda el-Malata dugoročno odvojio od njegovih prijatelja i mudžāhida. Bio je to period od skoro dvadeset godina. Tako sam se i ja s njim sreo tek 1973./1393. godine, i to na Hadždždu, gdje je bio u društvu s Generalnim sekretarom pokreta "Muslimanska braća", profesorom Hasanom el-Hudejbījem. To je bio moj prvi susret s njim nakon njegovog izlaska iz zatvora.

Inače, predstavnici muslimana iz cijelog svijeta, nastojali su po svaku cijenu da se susretnu a Generalnim sekretarom "Muslimanske braće" i njegovim prvim saradnicima. Dr. Ahmed el-Malat svakako je bio jedan od ključnih figura toga interesovanja. Kairo sam posjetio, zajedno sa svojim prijateljem Ebu Ejmenom, 1975./1395. godine, radi liječenja. To je bila lijepa prilika da se ponovo sretnem s dr. Ahmedom el-Malatom i odgovornim ljudima iz Pokreta. Zadivila nas je njihova čvrstina, upornost i srpljivost. Da nije bilo ove škole imama Hasana el-Bennāa, nakon Allahove pomoći, i djelovanja svršenika te škole, mi ne znamo šta bi danas zatekli od Islama u Egiptu! Pogledajte ove ljude! Nakon svih zatvorskih torura, muka i progona, ostali su srpljivi i izdržljivi, nisu klonuli niti se predali, ostali su jaki u Istini, uvjereni u islamsko bratstvo, odlučni da postignu Allahovo zadovoljstvo, među njima ima *„onih koji su poginuli, ima ih koji to očekuju"*.

Uprkos svemu, Pokret je nastavio svoju misiju pod vodstvom trećeg velikog vođe, profesora Omera el-Telemsanija, vještog i mudrog kormilara, pa je lađa Pokreta danas zdrava i stabilna. U prethodnom teškom i kritičnom periodu, Pokret je uspio demantovati sve insinuacije i laži iza kojih je stajao *mali egipatski Faraon* i njegove sluge.

Osnivanje Islamskog liječeničkog udruženja

Dr. Ahmed el-Malat je ključna ličnost u osnivanju „Islamskog liječničkog udruženja", koje je uspostavilo odnose sa sličnim udruženjima u arapskom i Islamskom svijetu i mnogim zemljama na Zapadu. Nakon toga prišlo se izgradnji bolnica, medicinskih stacionara i ambulanti, ne samo u Egiptu, nego i van Egipta, npr. u Afganistanu, Somaliji, Bosni i Hercegovini...

Ovo Udruženje je priticalo u pomoć prilikom prirodnih nepogoda i katastrofa, zemljotresa i poplava, suzbijanja epidemija, posljedica ratnog djelovanja. Veliki doprinos ovoga Udruženja nikada neće zaboraviti stanovnici Afganistana i Bosne i Hercegovine. Članovi Udruženja su često posjećivali ova područja, slali medicinske ekipe s lijekovima i opremom. Na terenu se dugo ostajalo, pružana je medicinska pomoć mudžāhidima, izbjeglicama i prognanicima. Kroz ovo Udruženje osposobljena je jedna generacija ljekara-muslimana koji su se svojim radom i zalaganjem, posebno kroz medicinske korporacije, dokazali na raznim stranama, posebno u Afganistanu i Bosni i Hercegovini.

Dr. Ahmed el-Malat nije bio samo ljekar, nego da'ija i pedagog, i to prve kategorije, svestran analitičar događaja, poznavalac pravilnog razvoja pojedinca i zajednice. Bio je odan zikiru i dovi, svakodnevno je učio Kur'an, u svojim dovama, naročito izjutra i uvečer, molio se za svoje profesore i učitelje (šejhove), saborce na polju džihada i islamske da've. Stalno je radio na izmirenju među braćom, najviše sa velikim da'ijom Hadži Husnī Abdul-Bākījem, koji je, na tom planu bio ispred svih. Da im se Allah Uzvišeni smiluje. Dr. Ahmed el-Malat je živio u vremenu velikih pritisaka i napada na pokret "Muslimanska braća", hrabro je odolio svim tim iskušenjima, nikada ne gubeći nadu i vjeru u Allahovu odredbu. Ta vjera je i bila presudna da iz tih događaja izađe kao pobjednik.

Kod Bejtullaha

Allah Uzvišeni ga je počastio da više puta obavi Hadždž. Jedanput je obavio Hadžddž za imama Ibn Hazma ez-Zāhiria, jer ga on nije uspio obaviti za svoga života. U toku Ramazani Šerifa, kad je bio na slobodi, obično bi obavio 'Umru, osim toga, ove mubarek dane bi provodio u i'tikāfu, učenju Kur'ana, dovi za muslimane i promjeni njihovog stanja, upućivanju i davanju instrukcija onima koji rade na polju da've, da još više djeluju i da čine ono čime će Allah Uzvišeni biti zadovoljan.

Dr. Ahmed el-Malat je jedan od izdanaka škole imama Hasana el-Bennāa. Njegovi stavovi, bogata biografija, njegova istrajnost na putu Istine, sve to ide u prilog tvrdnji da ljudi pišu historiju svojim džihadom – ne samo perom, da Islam žive i dokazuju svojim djelima – ne samo riječima, da svojim radom prije svega žele zadovoljiti Allaha Uzvišenog ne bojeći se klevetnika niti silnika što djeluju s pozicija vlasti, jer, vlast je prolazna, a Allahova da'va vječno ostaje.

Šehid Abdullāh Azzām, u svojoj knjizi „Odnos prema historiskim korjenima i Povelji“, kaže: „Dr. Ahmed el-Malat mi je pričao da je jednom prilikom bio s imamom Hasanom el-Bennāom kome su došle dvije upakane žene i jecajući kazale: 'O Benna, ti si griješnik, jer uzimaš i odvodiš našu djecu, a nas ostavljaš da jedemo zemlju i travu i od toga živimo! Imali smo dva jarma, opremu za magarca i konja, koji su nam bili ispomoć u obradi zemlje, a sada je to naš sin, Abdusselām Adžlān, sve prodao i hoće da ide u Paletsinu, evo ga sada u autu pred sjedištem *Muslimanske braće*'. Imam Hasan el-Bennā je poslao svoga čovjeka koji mu je rekao: 'Mi ne insistiramo da ti ideš u Palestinu', na šta je Abdusselam 'Adžlān uzvratio: 'Ako imam Hasan el-Bennā misli da ja idem u Palestinu da bi njega zadovoljio, on griješi, ja tamo idem da postanem šehid i odem u Džennet'. Zatim je napustio sjedište Stranke i uputio se prema svom automobilu. Imam Hasan el-Bennā je naredio da mu se uskrati mogućnost odlaska autom. Međutim, on je do zbornog mjesta El-Kantare došao javnim prevozom, pa “Muslimanskoj braći”, koji su bili začuđeni njegovim prisustvom, nije preostalo ništa drugo nego da ga uzmu sa sobom.

Dr. Ahmed el-Malat navodi da je jednom prilikom direktor egipatskog Crvenog polumjeseca Sulejmān 'Azmī paša od organizacije “Muslimanska braća” zatražio trojicu ljekara, rekavši: „Tražite šta god hoćete, jer mi smo dali oglas u štampi i ponudili basnoslovne plate, ali se niko nije javio!“ Dr. Ahmed el-Malat dalje navodi: „Javili smo se nas trojica iz *Musliamnske braće*: dr. Hassan Hathū t, dr. Hattāb i ja“. Rekli smo im: „Mi ne želimo ništa osim hranu i opremu!“ Na to je direktor Sulejmān 'Azmī paša odgovorio: „Ali mi svakom ljekaru nudimo oštetu u slučaju da pogine“. Dali su nam papire čija je vrijednost iznosila tri hiljade egipatskih funti. To je bio veliki iznos jer je funta u to vrijeme dobro stajala na monetarnom tržištu. Primjera radi, kilogram hljeba tada je koštao jedan „milion“ (hiljadnina egipatske funte - op.prev.). Doktor Ahmed el-Malat je napisao oporuku: „Ako poginem, moj iznos dostaviti imamu Hasanu el-Bennāu“. Kada je imam Hasan el-Bennā ispraćao ljekare, dr. el-Malat mu je rekao za svoju oporuku. Imam je briznuo u plač, a s njim i dr. Mustafa Esibāī, koji je bio u njegovoj pratnji“.

Profesor Abbas es-Sīsī, u svojoj knjizi „Priče o Muslimanskoj braći“, navodi: „*Musliamnska braća* su djelovanjem na planu islamske da've željeli izmijeniti svijest i odnos prema Islamu. Taj odnos je sinteza teorije i prakse. Sama ideja bez dinamike i realizcije je mrtva, to je kao duša bez

tijela, djelom se ideja potvrđuje. Musliman je otvorena knjiga, on poziva i objašnjava, ali sve to radi i praktikuje".

Tako se upravo ponašao dr. Ahmed el-Malat i njegovi saborci - mudžāhidi. Bili su popot Prve generacije Islama, koji su nosili zastavu Islama, borili se na Allahovom putu, oslobađali čovjeka svakoga ropstva osim onoga prema Allahu Uzvišenom.

Profesor Hasan el-Hudejbī, drugi po redu Generalni sekretar "Muslimanske braće", nakon što je čuo jednu hutbu imama Hsana el-Bennāa kazao je: „Čuo sam mnogo hutbi, često sam poželio da se one što prije završe i privedu kraju, ali, ovoga puta, bojao sam se da imam Hasan el-Bennā završi sa svojom hutbom. Govorio je više od stotinu minuta, ljudi su ga slušali bez daha, to je govor koji se prati, koji potresa srca. Kada je završio govor, srca slušalaca su se smirila i vratila svojim vlasnicima, ali moje srce je ostalo s imamom" (Iz knjige: „Poziv Allahu – to je ljubav")

Dr. Ahmed el-Malat je bio u stalnom pokretu, nastojao je da se muslimani zbliže i ujedine, posebno oni koji rade na polju islamske da've. Ni starost, ni bolest, nisu ga spriječili da stalno putuje. Možda je zadnja njegova posjeta bila južnom Libanu (Merdži ez-Zuhūr), gdje je posjetio svoju braću i prijatelje protjerane iz Palestine. Uvjek je govorio da bi najviše volio da mu Allah Uzvišeni uzme dušu dok je u džihadu.

Smrt u Mekki el-Mukerremi

Njegov život, ispunjen džihadom, završen je 1995./1415., nakon što je obavio Hadždž. Dženaza namaz mu je obavljena kod Bejtullaha, a ukopan je u Mekki el-Mukerremi. Želio je da bude ukupan u Medini el-Munevveri, u blizini najodabranijeg čovjeka, Resula, sallallahu alejhi ve sellem.

Pohvale braće i prijatelja

Profesor Mustafa Mešhur, peti po redu Generalni sekretar pokreta "Muslimanska braća", bio je životni saputnik dr. Ahmeda el-Malata. O njemu kaže: „To je prijatelj moga života, družili skoro pedeset godina, pravi je drug u džihadu, svjedok sam sa kakvim se žarom borio protiv neprijatelja čovječanstva i Islama – židova i cionista, u Kudsu, El-Luddu, Er-Remli i drugim mjestima voljene Palestine. Na isti se način borio protiv njihovih saveznika Engleza i kolonijalista i izdajnika svih vrsta. Upoznao sam njegovu strpljivost i prisebnost kroz desetine godina koje smo skupa

proveli u mračnim zatvorima. U komunikaciji je bio iskren i otvoren, nije žalio svoga imetka na putu Allahovom. To je brat, dr. Ahmed el-Malat, zamjenik Generalnog sekretara pokreta *Muslimanska braća.*"

Predjednik Udruženja društvenih promjena iz Kuvajta, šejh Abdullāh Alī el-Mutavva, za njega će reći: „Prije nekoliko dana, Pokret je na Ahiret ispratio dr. Ahmeda el-Malata, zamjenika Generalnog sekretara *Muslimaanske braće*. Bio je velikan i zvijezda Pokreta, nosio njegovu zastavu i bio u njegovim redovima preko šezdeset godina.

Poznajem ga već dugo vremena. Uvijek je bio vedrog i mladelačkog duha i takav je ostao do susreta sa svojim Gospodarom. Bio je iskren u da'vi, strpljiv u iskušenjima i patnjama, kojima je bio izložen u vrijeme mraka kralja Faruka i Džemala Abdun-Nāsira. Iz tih zatvora je uvijek izlazio jači i odlučniji. Iako po struci ljekar-hirurg, bio je široko obrazovan, oštrog pera, bio je mudžāhid perom, imetkom i svojim životom. Učestvovao je u ratu protiv židova u Palestini 1948. godine kada je bio u cvijetu mladosti. Sedamdesetih godina izašao je iz zatvora i radeći na putu da've proputovao je cijeli svijet, išao je u Ameriku, zemlje Evrope, istočne Azije, ne računajući brojne zemlje arapskog i Islamskog svijeta.

Dr. Ahmed el-Malat između Abdul Mun'ima ebul Futūha i Abdullāh Alī el-Mutavve, predsjednika Udruženja za društvene promjene iz Kuvajta.

Ni bolest ni starost nisu ga spriječili da se nađe u Afganistanu, u Libanu (Merdžu ez-Zuhūr), opkoljenom Sarajevu (Bosna i Hercegovina). Allah Uzvišeni ga je uzeo Sebi nakon što je obavio Hadžddž. Ukopan je u Mekki el-Mukeremi".

Šejh Muhammed Abdullāh el-Hatīb, za njega kaže: „Za vječnost je najprivlačniji onaj čovjek koji vodi računa o zajednici i svome Ummetu, koji svoj život i svoju perspektivu povezuje s Istinom na kojoj su zasnovani nebesa i Zemlja. Šta je dr. Ahmed el-Malat uzeo od dunjaluka? Uzeo je bolove i patnje, zatvore i mučenja. Nije se borio za položaj niti za "fotelju", vodio je računa o Emanetu i da pred Allahom Uzvišenim opravda taj emanet. Takvo srce zaslužuje da svoga vlasnika približi Allahovim nagradama i počastima.

Molimo Allaha Uzvišenog da mu da mjesto među odabranim da'ijama i da nas zajedno okupi među vjerovjesnicima, šehidima dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Abdul Azīz el-Mezīnī, Abdul Mun'im en-Nimr, Jūsuf el-Hadždž, Abdullāh el-'Akīl, prilikom predavanja šejha Ebu el-Hasana en-Nedvīja u Udruženju društvenih promjena u Kuvajtu, 1968./1388. godine

39 – ABDUL AZĪZ ALĪ EL-MUTAVVA

(1910-1996/1328-1416)

POUZDANI TRGOVAC

Moje poznanstvo s njim

Poznatog trgovca i da'iju Abdul Azīz Alī el-Mutavvu, da mu se Allah smiluje, upoznao sam krajem četrdesetih godina prošlog stoljeća i to preko hadži Abdullāh el-Hālida el-Bedra, koji je imao svoje trgovačko predstavništvo odmah do kancelarije moga amidže Muhammed Sulejmān el-Akīla, u Basri.

Šejh Abdul Azīz el-Mutavva bio je poznat po donacijama kojima je pomagao islamske projekte, po dobrim vezama i kontaktima s poznatim da'ijama i ulemom širom Islamskog svijeta. Pomagao je i običan svijet, učenike i studente, te sve one koji su u bilo kom vidu, bili uključeni u rad na islamskom polju.

Kada je 1946./1366. godine posjetio Egipat, imao je susret sa vođom Pokreta, imamom Hasanom el-Bennāom, i taj susret je imamu ostao u lijepom sjećanju. Tom prilikom Abdul Azīz Alī el-Mutavva dao je značajan prilog za kupovinu štamparije i pokretanje jednog dnevnog lista u Kairu. Ovo je objavljeno u sedmičnom časopisu „Muslimanaka braća“ 1946. godine. Ovu vijest sam u to vrijeme i lično popratio i tome se gestu obradovao. Inače, njegova posjeta Egiptu, posebo susret s imamom Hasanom el-Bennāom, bio je uvod u buduće aktivnosti i saradnju na širem planu da've.

Nadzor aktivnosti Muslimanske braće u Kuvajtu

Abdul Azīz Alī el-Mutavva prisustvovao je svim sastancima koje je organizovala Osnivačka korporacija pokreta “Muslimanska braća”, a na

koje su pozivani ključni predstavnici djelovanja Pokreta iz svih zemalja arapskog i Islamskog svijeta. To su bili: dr. Mustafa es-Sibā'ī iz Sirije, profesor Muhammed Mahmūd es-Savvāf iz Iraka, profesor Alī Talibullah iz Sudana, profesor Muhammed Abdurrahmān Halife iz Jordana, profesor Abdul Azīz Alī el-Mutavva iz Kuvajta. Prisustvovali su i predstavnici pokreta "Muslimanska braća" iz Palestine, zemalja Magreba, Libana i Džibutija.

Interesantno je istaći da je prvi ogranak organizacije "Muslimanska braća" van Egipta osnovan u Džibutiju 1933./1352. godine. Ovaj podatak objavljen je u časopisu „Muslimanska braća" od 24 .06. 1933./22. Safer 1352. godine. Inače, poznato je da se pokret "Muslimanska braća" od samog osnutka nastojao internacionalizirati čime bi se prevazišle sve geografske, nacionalne, jezičke i rasne barijere, jer muslimani cijelog svijeta su jedan Ummet, imaju Istog, Jednog Gospodara, jednu Knjigu (Kur'an), jednog Poslanika (Muhammeda, sallalahu alejhi ve sellem), jednu Kiblu, onako kao što Kur'an govori: ***„Ovo je jedan Ummet, a Ja sam vaš Gospodar, zato se samo Meni klanjajte!"*** (El-Enbijā', 92)

Međusobne posjete

Prvi susret s njim imao sam početkom pedesetih godina prošlog stoljeća kada sam otišao u Egipat na studij. Kasnije smo se susretali u Iraku, Siriji, Pakistanu i Kuvajtu. Naše veze postale su jake naročito nakon što sam se nastanio u Kuvajtu, gdje sam boravio u razdoblju od 1959./1379 do 1986./1407. godine. Imali smo česte susrete u ustanovama u kojima smo radili, u našim kućama, a redovno je posjećivao sedmičnu tribinu koja se tradicionalno održavala u Kuvajtu petkom navečer. Zadnja Tribina kojoj je prisustvovao bila je ona u kojoj je bio u društvu šejha Muhammeda el-Gazālīja, da im se Allah obojici smiluje. Svima je znano da su imali šta reći, i znali reći. Njihovo prisustvo i izlaganje svima nam je mnogo koristilo. Poštovani brat Abdul Azīz Alī el-Mutavva bio je čovjek širokih pogleda, zdravog rasuđivanja, snažne misli. To je stekao stalnim čitanjem, dugim životnim iskustvom, ali, to mu je i Allahov dar. Mnogo je čitao Kur'an i razmišljao o Kur'anu, naročito onim ajetima koji aludiraju na nauku i savremene znanosti. Posebno se zainteresovao za tekstove Kur'ana koji se mogu dovesti u kontekst najnovijih istraživanja i naučnih otkrića. Živo je radio na školovanju omladine, hrabrio ih da završe viši studij i na tom planu ih materijalno pomagao.

Pomagao je mudžāhide na svim stranama, islamsku da'vu među arapskim plemenima koja su bila sklona prihvatanju stranih i tuđih ideja.

Volio je da'ije i ulemu, poštovao ih i ukazivao im sve počasti. Kontaktirao je i s predstavnicima vlasti, davao im savjete i upute. Smatrao je to svojom obavezom, a i svojim pravom, u duhu poruke Resula, sallallahu alejhi ve sellem: „*Islam, to je savjet i pouka*“. Upitali smo: „Ko ima na to pravo Allahov Poslaniče?“ Odgovorio je: „*Allah Uzvišeni, Njegov Poslanik, vođe i predstavnici muslimana i obični ljudi*“.

Bio je plemenitog srca, osjetljiv na ljudske sudbine, potekle bi mu suze na vijest o teškom stanju muslimana u nekom mjestu. Posebno bi mu teško padalo ako je njihovo teško stanje vezano za njihovo udaljavanje od Kur'ana i Sunneta, osnovnih izvora Islama. Podjednako je pomagao sve muslimane, nije pravio razlike između čovjeka i čovjeka, mada je u prvi plan uvijek stavljao da'ije, učenike i studente, mudžāhide na putu Allahovom. Pomagao je i svoju bližnju i daljnju rodbinu. Bio je aktivan učesnik u brojnim humanitarnim akcijama, naročito kada bi bio siguran u ljude ili organizacije koje su na čelu tih projekata. Bio je u stalnom kontaktu s da'ijama, ulemom i vođama diljem Islamskog svijeta. Posjećivao ih je i oni su mu uzvraćali posjete, s njima je vodio prepirke i obavljao konsultacije. Prema njima je uvijek iskazivao poseban respekt i poštovanje, posredovao za njih i tražio od onih koji su bili nadležni, da se njihovi projekti podrže i pomognu. Posjetio je mnoge arapske i Islamske zemlje, zemlje Evrope također, prisustvovao mnogim konferencijama i skupovima na kojima su donošene značajne odluke. Dao je ogroman doprinos u projektima kao što su izgradnja džamija, škola, bolnica, biblioteka, domova za siročad... U nekim evropskim zemljama kupio je nekoliko crkava koje je kasnije preuredio u džamije. U tome mu je pomogao šejh Abdullāh el-Alī el-Mahmūd, da ih Allah obojicu nagradi.

Dobra djela

Naš plemeniti brat Abdul Azīz Alī el-Mutavva ostavio je iza sebe djela u Egiptu, Iraku, Siriji, zemljama Zaljeva, a posebno u Kuvajtu. Ta djela su dokaz njegovog imana, darežljivosti i svijesti o potrebama i interesima Ummeta. Bio je otvorene i široke ruke kada su u pitanju bile dobrotvorne akcije i projekti, nije se nikada kolebao, davao je tako da njegova lijeva ruka ne bi znala šta je dala desna. Prvi je čovjek koji je pokrenuo organizovano islamsko djelovanje u Kuvajtu, pozvao je aktiviste i dao im materijalnu

podršku. U Kuvajtu je osnovao veliku Islamsku biblioteku, početkom pedesetih godina osnovao je udruženje “El-Iršadu el-Islami” (*Islamsko rukovođenje*) u čemu su mu pomogli njegovi učenici, simpatizeri i neki dobrotvori iz Kuvajta. Na putu dobra nije žalio vremena, kapitala, niti truda, to je svima poznato. Nikada nije kasnio na konferenciju, sastanak, ili bilo koji susret koji je bio u interesu Islama i muslimana.

Da'vetske inicijative u Kuvajtu

Uz pomoć Allaha Uzvišenog, ostavio je mnoga dobra djela u Kuvajtu i raznim mjestima arapskog i Islamskog svijeta. Bio je poštovan od islamskih vođa, da'ija, uleme, pa i velike većine vladara u arapskom i Islamskom svijetu koji su udovoljavali mnogim njegovim zahtjevima. Živi svjedoci i tragovi njegovih djela u Kuvajtu su list „*Islamska uputa*“, udruženje „*Islamska uputa*“, škola „*Islamska uputa*“, i biblioteka „*Islamska uputa*“. U dobrotvornim projektima pomagali su mu i prijatelji iz Kuvajta, od kojih ovdje izdvajamo: Hālid el-Džessār, Muhammed el-'Adsāni, Jusuf er-Rufāī, Abdullah el-Kulejb, Muhammed Būdī, i Hālid er-Ruvejšid. Ali, njegova desna ruka i najveći i najiskreniji pomoćnik u ovim djelima, bio je njegov rođeni brat, Abdullāh el-'Alī el-Mutavva, da mu Allah Uzvišeni podari dug život.

Abdullāh el-Alī el-Mutavva nastavio je put svoga brata, naročito nakon njihovog susreta s imamom Hasanom el-Bennāom, na Hadždžu 1946./1366. godine. Njihovo prijateljstvo bilo je jako i trajalo je sve do njegove smrti, 12. februara 1949./1369. godine, kada je u najpoznatijoj kairskoj ulici pao kao šehid. Ubili su ga silnici, izdajnici i plaćenici.

Veliki književnik, profesor Ahmed Hasen ez-Zejjāt, vlasnik časopisa „Er-Rīsale“ (*Studija*), u broju 966, od 07. 01. 1952./1372., kaže:

„*Muslimanska braća* jedina su spasonosna snaga u ovom unakaženom i ružnom svijetu, snaga koja zagovara istinski Islam i pravu islamsku ličnost. Oni ne smatraju da je vjera odvojena od života, nego zagovaraju da je džamija centar društvenog života, a da taj život, odnosno čovjek, podiže i izgrađuje džamiju. *Muslimanska braća* su se dokazali na poljima kulture, ekonomije, džihada i politike. U svim arapskim i islamskim sredinama imaju svoje simpatizere i pristalice. Zdrava i probuđena svijest, koju danas zapažamo u Egiptu i Sudanu, Iraku i Siriji, Jemenu i Hidžazu, Alžiru i Maroku, plod je njihove aktivnosti i duha. To je sila i snaga koja dolazi i o kojoj će se tek čuti“.

Dva brata, Abdul Azīz i Abdullāh Mutavva, natjecali su se u dobru – ko će više pomoći interese Islama i muslimana, a zauzvrat su tražili samo zadovoljstvo Allaha Uzvišenog. Uzimam za svjedoka Jedinog Allaha da sam u njima dvojici prepoznao ljude koji su se kao muslimani dokazali i riječima i djelom. Nije ih zaveo ovaj svijet, sve što su postajali bogatiji, sve su više svoj imetak trošili na Allahovom putu pomažući muslimane širom svijeta.

Ovo je samo mali prikaz iz bogate biografije čovjeka kojeg sam dobro poznavao, iskrenog trgovca i da'ije, Abdul Azīz el-Alī el-Mutavve.

Da mu Allah Uzvišeni da nagradu za njegova djela onoga Dana ***„Kada neće nikakvo blago a ni sinovi od koristi biti, samo će onaj koji Allahu čista srca dođe spašen biti“*** (Eš-Šu'arā', 88, 89)

Smrt

Na Ahiret je preselio, da mu se Allah smiluje, u nedjelju, 19. zul ka'deta, 1416. / 07. aprila 1996. godine nakon duge i teške bolesti.

Molimo Allaha Uzvišenog da ga obaspe Svojom neizmjernom milošću, da oprosti i njemu i nama, da nas nagradi Svojim Džennetom, da nas spasi od vatre, mi smo zaista Allahovi i Njemu se vraćamo.

40 – ŠEJH ABDURRAHMĀN ES-SA'DĪ

(1890-1956/1307-1376)

VELIKI UČENJAK IZ EL KASĪMA

Obrazovanje

Šejh Abdurrahmān ibn Nāsir Abdullāh es-Sa'dī et-Temīmī rodio se 1890./1307. godine u gradu 'Unejze u pokrajini el-Kasīm u Saudijskoj Arabiji. Majka mu je umrla kada je napunio četiri godine, a bez oca je ostao u sedmoj godini života. Nakon toga brigu o njemu je preuzela maćeha, a kad je postao punoljetan živio je u kući svoga najstarijeg brata Hamed ibn Nāsir es-Sa'dīja.

Postao je hāfiz Kur'ana u jedanaestoj godini, a osnovno znanje stekao je od uleme koja je djelovala u njegovom rodnom mjestu, kao i onih koji su dolazili sa strane, a jedan od njih bio je i poznati alim iz Mauritnije, šejh Muhammed eš-Šinkajtī. Poznati šejhovi od kojih je učio u svom gradu 'Unejzi su: šejh Muhammed ibn Abdul Kerīm Eš-Šibl, šejh Abd ibn 'Āid, šejh Ibrāhīm ibn Džāsir, šejh Sa'b et-Tuvejdžirī, šejh Alī ibn Muhammed es-Sinānī, šejh Salih ibn Osman el-Kādī. Jedno vrijeme studirao je na El-Azharu u Kairu, a kada je počeo raditi kao predavač imao je dvadeset i tri godine.

Poznati pravnik, historičar i istraživač šejh Abdullāh ibn Abdurrahmān el-Bessām, u svojoj zapaženoj knjizi „*Ulema iz Nedžda tokom osam vijekova*" govoreći o šejhu Abdurrahmān es-Sa'dīju kaže: „Nakon što su se pred njim otvorila vrata znanja, odstupio je od prakse uleme u svome mjestu koja je uglavnom izučavala samo fikh imama Ahmed ibn Hanbela. Opredijelio se za druge znanosti, posebno tefsirske i hadiske. Izučavao je dosta i akaid, a mnogo je čitao djela Ibn Tejmijje i njegovog učenika Ibn el-Kajjima. Zahvaljujući ovako svestranoj naobrazbi više je bio mudžtehid nego tradicionalista."

Šejh Abdurrahmān es-Sa'dī, koliko sam ga upoznao, od svojih učitelja je naslijedio ne samo njihovo znanje, nego i njihovu skromnost, mudrost, hrabrost, strpljivost, širokogrudnost, blagost...

Oštro se suprotstavio svim formama novotarija, propise Islama je strogo vezao isključivo za islamske izvore: Kur'an i Sunnet. Bio je vrstan poznavalac arapskog jezika, a time i Kur'ana Časnog, a hadise Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, uzimao je samo od provjerenih *ravija* (prenosilaca hadisa).

Govoreći o dvadeset ključnih principa, imam Hasan el-Bennā, kaže: „Svaka novotarija, koja nema uporišta u Allahovoj vjeri, koja je nastala kao rezultat ljudske strasti i mašte, to je zabluda kojoj se treba suprotstaviti na najefikasniji način. Od toga se ne smije stvoriti još teža situacija. Svako pitanje koje nije prilagođeno životnoj praktičnoj primjeni, vodi ka dvoličnosti, a to je šeriatski zabranjeno. Primjera radi, posjećivanje kabura je sunnetom dokazano i opravdano, ali traženje pomoći od umrlih, bez obzira ko su oni, doticanje i pretjerivanje u izgradnji nadgrobnih spomenika, zaklinjanje umrlim, umjesto imena Allaha Uzvišenog, sve su to novotarije, i protiv toga se treba boriti."

Moje poznanstvo s njim

Šejha Abdurrahmāna es-Sa'dīja upoznao sam preko njegovih objavljenih djela koje smo još kao srednjoškolci čitali u Ez-Zubejru u Iraku. Ta literatura nam je stizala preko uleme i studenata koji su ovdje dolazili iz Saudijske Arabije. S druge strane, većina islamske uleme u Ez-Zubejru pripadali su mezhebu imama Ahmed ibn Hanbela. Od poznatih alima samo je šejh Abdullāh el-Rābih bio mezheba imama Malika, a šejh Mahmūd el-Medžmū'ī mezheba imama Šafije. U Ez-Zubejru je bila poznata vjerska škola „Ed-Duvejhis", zatim lanac škola „En-Nedžāt", djelovalo je nekoliko poznatih šejhova, čija su predavanja nivoa naučne katedre, poput šejha Nāsir Ibrāhīma el-Ahmeda, direktora škola „En-Nedžāt", Muhammed Abdurrahmān es-Send, zatim predavanja šejha Muhammed Mubejjida...

Sva rečena predavanja okupljala su veliki broj ljubitelja znanja. Ovdje posebno moramo spomenuti i istaći veliki utjecaj šejha Muhammeda eš-Šinkajtīja, osnivača škole „En-Nedžāt", te njegovih učenika koji su nastavili šejhov da'vetski rad. Jedan od tih učenika je i šejh Abdurrahmān es-Sa'dī, koji je uvijek izricao pohvale na račun svoga učitelja, a njegove učenike iz Ez-Zubejra, ili bilo kojeg mjesta, rado primao i uvažavao ih.

Njegovi učenici

Šejh Abdurrahmān es-Sa'dī cijeloga je života tragao za naukom, volio je svoje učitelje, volio je i druženje s njima i nastojao ih je slijediti u svim sferama života. U istoj mjeri volio je i svoje učenike, uživao je u prenošenju znanja na mlađe generaciju, pogotovo one učenike koji su iskazivali sklonost usvajanja i prakticiranja znanja iz osnovnih islamskih izvora Kur'ana i Sunneta, te prakse Prve generacije Islama.

Imao je, prema nekim predajama, više od stotinu učenika. Ovdje ćemo navesti ono što poznati istraživač i historičar šejh Abdullāh ibn Abdurrahmān el-Bessām navodi u svom djelu: „Ulema Nedžda u osam stoljeća“. U rečenom djelu autor navodi četrdeset i dva imena učenika šejha Abdurrahmān es-Sa'dīja. Ovdje izdvajamo neka od tih imena: Sulejmān ibn Ibrāhīm el-Bessām, Muhammed ibn Abdul Azīz el-Mutavva, Abdullāh ibn Abdurrahmān el-Besām, Alī ibn Muhammed ez-Zamil, Abdul Azīz ibn Muhammed es-Selman, Abdullāh ibn Abdul Azīz ibn ‘Akīl, Muhammed ibn Salih ibn 'Asīmīn, Abdullāh el-Muhammed el-Avheli, Abdullāh ibn Hasen Āl Burejkān...

Vjerovatno je najpoznatiji njegov učenik šejh Muhammed ibn Salih el-Asimin, koji je član Vijeća uleme, predavač na Islamskom Univerzitetu „Imam ibn Se'ud“, a šejha Abdurrahmāna es-Sa'dīja je naslijedio u imametu u Velikoj džamiji u ‘Unejzi, kao i u izvođenju nastave kao i na predavanjima. Naslijedio ga je i u davanju fetvi u čemu je dokazano dosljedan prakse svoga učitelja. Naime, pri davanju fetve nije se striktno držao stava samo jednoga mezheba, nego je težio jačini argumenta što je odlika pravih mudžtehida.

Mudžtehid i erudit

Šejh Abdurrahmān es-Sa'dī bio je predan nauci, mnogo je čitao, pravio analize i usporedbe već izdatih fetvi i rješenja do kojih su došli prethodni mudžtehidi. Izučavao je stavove svih priznatih mezheba. Odlučivao bi se za mišljenje i stav koji ima najjači argument.

Nije obraćao veliku pažnju na prigovore i kritike, bez obzira ko ih izrekao, jer, svačije mišljenje je manjkavo i podložno kritici – osim mišljenja Resula, sallallahu alejhi ve sellem. Šejh Abdurahman es-Sa'dī imao je sve predispozicije mudžtehida, živio je u duhu vremena, približio se običnom čovjeku i osjećao njegove probleme, imao je nadnaravnu sposobnost i osjećaj da u ljudskim riječima i djelima razluči dobro od lošeg, ispravno

od neispravnog, prihvatljivo od neprihvatljivog. Zahvaljujući daru Uzvišenog Allaha, ovladao je spoznajom Kur'ana i Sunneta, arapskog jezika, fikha i pravnih znanosti, načinu donošenja odluka i fetvi baziranih na ključnim izvorima. Sve je to doprinijelo sticanju autoriteta koji je šejh Abdurrahmān es-Sa'dī uživao ne samo kod uleme i svojih učenika, nego i svoga okruženja u cjelini.

Njegov učenik, prijatelj i saradnik, šejh Abdurrahmān Abdul Azīz ibn Zāmil, u jednoj svojoj kasidi hvaleći svoga šejha, Abdurrahmāna es-Sa'dīja, kaže da je njegov šejh *„Šemsu el-ulūm"* (*Sunce znanja*), *„Miftāhu el-hajri"* (*Ključ svakog dobra*), *„Bahrun mi'nel 'ilmi"* (*More spoznaje*), te da je *njegovo ime poznato svima, da je posebno bio upućen u znanosti fikha, a fikh je, u znanostima vjere, grana koja je sama rodna i nosi obilne plodove.*

Moji susreti s njim

Kada je grupa profesora iz škole „En-Nedžāt", 1955./1375. godine odlučila zajednički obaviti Hadždž, budući da sam i sam bio u toj grupi, inicirao sam posjetu šejhu Abdurrahmān es-Sa'dīju u njegovom rodnom mjestu 'Unejzi. Dočekao nas je u svojoj kući ukazavši nam veliko gostoprimstvo, ističući da mu je posebno zadovoljstvo da ugosti profesore škole koju je osnovao njegov profesor šejh Eš-Šinkajtī u ez-Zubejru u Iraku. Mada je ova posjeta bila veoma kratka, osjetili smo veličinu ovoga alima, njegovu skromnost i jednostavnost, znanje i bogato iskustvo. Uvjerili smo se koliko je upućen u situaciju i kretanja u arapskom i Islamskom svijetu, o borbi koja se vodi između istine i neistine, između da'ija i silnika tirana. Govorio je o velikoj i opasnoj zavjeri protiv Islama i muslimana, o akterima te zavjere koja je, u prvom redu, usmjerena protiv Islama i njegovog Šeriata, protiv islamske uleme i da'ija, protiv islamskog morala. Pohvalno se izrazio o islamskim snagama koje se unatoč ovakvim odnosima, suprotstavljaju tiranima i sistemima, žrtvujući na Allahovom putu sve najdragocjenije, pa čak i svoje živote.

Njegova pisana djela

Iza sebe je ostavio pisana djela iz oblasti tefsira, hadisa, fikha i akaida. Njegova djela distribuirana su u razne dijelove arapskog i Islamskog svijeta, većinom besplatno, a iza toga su stajali njegovi sinovi, učenici i prijatelji. Napisao je preko čestrdeset knjiga, a navest ćemo samo najznačajnija:

- *Olakšanje Plemenitog i Premilostivog u tumačenju Kur'ana*
- *Lijepi osnovi za tumačenje Kur'ana*
- *Put razumijevanja osnova znanosti*
- *Argumenti kojima se pobijaju postavke ateista*
- *Osnove fikha*
- *Objašnjenje stabla imana*
- *„Ed-Durre el-Behijje“ – komentar kaside „Et-Taije“ od ibn Tejmijje*
- *Savremene hutbe sa minbera*
- *Korisni savjeti za sretan život*
- *Objašnjenje „El-Kjafije eš-Šafije“ od Ibn el-Kajjima*
- *Upute pametnim za razumjevanje znanosti fikha*
- *Krasni perivoji u akaidu i umjetnosti*
- *Jaka riječ u objašnjenju Tevhida*
- *Jasna istina u Tevhidu Allahovih poslanika*
- *Čistoća vjere, njenih da'ija i sljedbenika od potvora koje je napisao El-Kusaimī u svom „ʻAglalu“*
- *Studija o osnovama fikhskh principa*
- *Fikhske rasprave*
- *Fetve šejha Abdurrahmāna es-Sa'dīja*
- *Radost pobožnih i odabranih*
- *Sistem u osnovama fikha*
- *Sistem u propisima fiha*
- *Sistem slijeđenja puta ka Uzvišenom Allahu i Ahiretu*

... *itd.*

Šejh Abdurrahmān es-Sa'dī osnovao je prvu biblioteku u gradu ʻUnejzi 1965./1385. godine.

Njegova smrt i izražavanje žaljenja za njim

Šejh Abdurrahmān es-Sa'dī umro je 1956./1376. godine. Iza njega stala su tri sina: Abdullāh, Muhammed i Ahmed. Njegova smrt uslijedila je godinu dana nakon naše posjete o kojoj smo govorili. To je bio naš zadnji susret na ovom svijetu. O njegovoj smrti u stihu su se izrazili mnogi, a mi ćemo se ovdje zadovoljiti da kažemo šta je o tome rekao šejh El-Āsimin u jednoj svojoj kasidi. Najprije govori o tome kako je vijest o njegovoj smrti pogodila

mnoge, kako su *proplakali, ne samo ljudi, nego i minberi.* Zatim objašnjava da *nije umro onaj ko je širio dobrotu i pobožnost, ko je napravio građevinu stabilnih temelja, koja se ne da poljuljati niti oboriti. Nije umro*, kaže dalje, *onaj ko je ljude napojio svojim znanjem, ko je iza sebe ostavio knjige i pisane riječi.* Zatim ga oslovljava sa *„Nasuru el-Islami"* (*Onaj koji pomaže Islamu*) protiv neprijatelja, navodi njegove džihadske zasluge i podvige... Dalje ističe, da je kao *zahid* spoznao svrhu i bit života, da nije podlegao varljivim izazovima materijalnog života.

Zato, poručuje el-Āsimīn u svojoj kasidi: „*Spavaj u vječnom Džennetu, i uživaj u hladu džennetskom, koji nema kraja.*"

Molimo Uzvišenog Allaha da podari dug život njegovim učenicima kao što su historičar Abdullāh ibn Abdurrahmān el-Bessām, pravnik i mudžtehid Muhammed ibn Salih el-Asimīn, da budu na korist Islamu i muslimanima.

Isto tako, molimo Allaha Uzvišenog da našega šejha Abdurrahmān es-Sa'dīja pridruži u Svome Džennetu vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Rijetka fotografija šejha Abdurrahmān es-Sa'dīja između njegove visosti emira Miš'al ibn Abdul Azīza i Abdullāh el-'Akīla prilikom njegove posjete El-Kasimu 1953./1373. godine

41 – EL-HĀDŽDŽ RUSLĀN ALĪ EL-HĀLID (EBU ALĪ)

(1919-1984/1337-1404)

ZAŠTITNIK UGROŽENIH

Nadimak koji je dobio hadži Ruslān Alī el-Hālid nije bez razloga. Bio je to čovjek koji je pomagao nesretne i ožalošćene, brinuo se o siromašnim, udovicama, siročadi... Nezaposlenim je pomagao da dođu do bilo kakvog posla, a dužnicima je pomagao da se oslobode svoga duga. Nije pravio nikakve razlike među ljudima. Dolazili su mu ljudi s raznih strana, i svima je podjednako nastojao pomoći. Nije želio da se o tim humanim aktivnostima piše i vrši bilo kakva propaganda. Takav je upamćen u svom gradu Selemijji u Siriji. Kasnije se nastanio u Kuvajtu.

Moje poznanstvo s njim

Moje poznanstvo sa hadži Ruslānom Alī el-Hālidom datira od onoga momenta kada je iz rodne Sirije došao i nastanio se u Kuvajtu, 1959./1379. godine. Pored njega upoznao sam još jednu grupu ljudi koji su djelovali na planu pomoći ugroženim osobama, bili su to dr. Se'īd en-Nedždžār, profesor Muhammed Abdul Halīm Eš-Šejh i inžinjer Muhammed Hilmi el-Kjāšif i drugi dobrotvori. Hadži Ruslān el-Hālid rođen je u gradu Selemijji u Siriji 1919./1338. godine. Upoznao sam ga zajedno s hadži Muhammedom et-Tahhānom (Ebu Ibrāhīm), hadži Bekūrom i šejhom Alī el-Kattānom. Bili su to ljudi kojima se cijeli Kuvajt ponosio: „Hvala Allahu Uzvišenom, dok god ima ovakvih ljudi, islamskom Ummetu će biti dobro!" Hadži Ruslān el-Hālid se poznavao sa svim značajnijim ličnostima u Kuvajtu, svi su ga cijenili zbog njegove iskrenosti, oštroumnosti, poštenja i hrabrosti. Svi su znali da je svoj život posvetio isključivo zajedničkim interesima, te da mu vlastiti interes nikada nije bio u prvom planu.

Njegove odlike

Bio je jednostavan u svojoj vanjštini, u čistoj i otmjenoj odjeći, odisao je dostojanstvenošću i duhovnom čistoćom. Redovno je prisustvovao naučnim skupovima i manifestacijama, volio je ulemu i da'ije, pomagao učenike i studente, mlade koji su željeli oformiti bračnu zajednicu, naći određeni posao, posjećivao je bolesne, prisustvovao dženazama. Dostavljao je pomoć onima kojima je bila potrebna, zato je, grupu koja je s njim radila na tom planu nazvao „Džemāatu iklāki er-rāhati“ (*Grupa koja remeti komoditet i odmor*), jer bi, dostavljajući pomoć, pokucao na vrata u neko doba noći, ili u popodnevnim satima, a to je vrijeme intime i odmora.

Bio je jedan od redovnih posjetilaca naše tribine "Petkom uvečer". Brojnost prisutnih na tribini koristio bi da se raspita da li eventualno ima osoba koje su ugrožene i kojima je potreban neki vid pomoći, a onda bi sa svojim saradnicima potrebnim osobama dostavljao ono šta im je bilo neophodno, odjeća, hrana, novac...

Bilo je tu i ljudi koji su izgledali dobrostojeće, čak i bogato, ali, uistinu, nisu imali sredstava za jednodnevno izdržavanje! To su oni ljudi koji u svom društvenom okruženju nisu htjeli da pitaju niti da se ponize, a pomoć im je uistinu bila potrebna. O tom društvenom i socijalnom staležu, kao što znamo, Kur'an decidno govori i upozorava da se o njima povede računa. Hadži Ruslān el-Hālid je jedan od živih dokaza da će u islamskom Ummetu do kijametskog Dana biti ljudi koji će se iskreno posvetiti činjenju dobra i izvršavanju zajedničkih interesa...

Islamski Ummet će, bez obzira na teške faze koje bude prolazio, u svojim redovima uvijek imati ljude poput hadži Ruslāna Alī el-Hālida – iskrenog vjernika, strpljivog mudžāhida, koji će tiho i uporno djelovati. Nije bio veliki ālim, nije bio na nekom odgovornom mjestu, nije raspolagao velikim kapitalom. Živio je skromno, nije se čak ni ženio, sve muslimane je smatrao svojom braćom i svojom djecom. Želio je da im pokloni i posveti sebe, a za to je želio samo nagradu i zadovoljstvo Allaha Uzvišenog.

Izuzetna svojstva

Dobro sam ga poznavao. Odlikovao se osobinama kojim sam se i sam htio rado okititi: bogobojaznost, takvaluk – oslanjanje na Uzvišenog Allaha, nije odbijao onoga ko bi mu pružio ruku, i nikada nije kasnio niti odgađao pružanje pomoći. Jednom prilikom je došao kod mene i tražio da napišem

preporuku za grupu ljudi koji su bili u velikim poteškoćama i kojima je pomoć bila jako potrebna. Preporuku sam trebao nasloviti na ličnost koja je tada u Kuvajtu bila na odgovornom i značajnom mjestu. Obzirom da je radno vrijeme toga dana bilo pri kraju, predložio sam mu da pisanje preporuke odložimo za sljedeći dan, ali mi je rekao da bi oni o kojima se radi u ovom slučaju bili jako oštećeni. Rekao sam mu da je odgovorno lice kome ću napisati preporuku, na određeni način, posebne naravi, da od jučer nije posebnog raspoloženja pa se bojim da će preporuku u ovom trenutku odbiti. Rekao mi je: „Napiši preporuku, a ja ću mu otići pa neka bude šta Allah Uzvišeni odredi". Napisao sam preporuku, on je prosto otrčao i uspio stići u kancelariju prije nego što je istekao zadnji minut radnog vremena. Da li pod uticajem dove hadži Ruslān Alī el-Hālida, odgovorni je, mimo svoga običaja, udovoljio svima koji su u aktu navedeni! Allah Uzvišeni od svojih robova nagrađuje koga hoće!

Naš susret na Hadždžu

Jedne godine bio sam na Hadždžu zajedno sahadži Ruslān Alī el-Hālidom i šejhom Ibrāhīm en-Nāsirom. Prilikom bacanja kamenčića na Mini razdvojili smo se i ja sam u jednom trenutku osjetio da sam sām. Hadži Ruslān, koji je bio izrazito dugog stasa, obratio šejhu Ibrāhīmu en-Nāsiru: „Ostani ovdje, Ebu Abdul Azīzu, vratit ću se s našim prijateljem Ebu Mustafom. Osjetio sam ruku hadži Ruslāna na svojoj mišici, došli smo do šejha En-Nāsira i krenuli radosni nazad zadovoljni što smo obavili još jedan od obreda Hadždža. Hadži Ruslānu u šali rekosmo: "Ovo je zahvljujući tvome stasu, o Ebu Alī, ali srećom i ruke su ti duge kad činiš hair!"

Dr. 'Īsā Abduh Ibrāhīm jedno vrijeme je duže boravio u Kuvajtu radeći na pripremi otvaranja i početka rada Islamske banke. Za to vrijeme bio je redovan učesnik sedmične *Tribine petkom*, gdje je održao seriju zapaženih i interesantnih predavanja. Nakon predavanja bilo je uobičajeno da prisutni iznesu svoja zapažanja i postave eventualna pitanja, nakon čega je slijedila diskusija na zadatu temu. Poslije svega od prisutnih bi bilo zatraženo da iznesu eventualne potrebe i ukažu na probleme u svojim sredinama, a na kraju bi se poveo običan neobavezan razgovor praćen šalama i dosjetkama. U ovom relaksirajućem dijelu razgovora naročito su se isticali dr. 'Īsā Abduh, Abdul Halīm Hufādži i hadži Ruslān. Tako smo živjeli u atmosferi prepunoj ozbiljnog naučnog rada koja nikad nije opterećivala jer smo šalom i bliskim islamskim bratsvom i odnosom atmosferi uvijek znali dati poseban ton.

Jednog petka smo prostor *Tribine* ustupili šejhu hadži Bekūru, da nas upozna sa stanjem islamske da've, s posebnm osvrtom na stanje u Siriji. Pričao nam je o svojim naporima na misionarskom planu, o tome kako je čak išao držati predavanja u javne kuće, kako bi pomogao posrnulim ženama. Pokušao je u njihovim srcima oživjeti prirodnu čistoću, govorio im o nadi u Allahovu milost, o iskrenom pokajanju, o tome da se one mogu vratiti na put Istine i dobra, da njihova budućnost može biti bolja od sadašnjosti... Mnoge bi briznule u plač, mnoge su se pokajale i vratile normalnom načinu života...

Hadži Ruslān je bio posebno oduševljen nastupom šejha Bekura. Posebno ga je oduševio njegov uspjehom na polju da've u Siriji. Na kraju, hadži Ruslān je izrazio svoje zadovoljstvo što je upoznao šejha Bekura.

Trebalo bi nam mnogo vremena i prostora da navedemo dobrotvorne akcije koje su preuzeli i realizovali hadži Ruslān Alī el-Hālid, profesor Muhammed Abdul Halīm Eš-Šejh, upravitelj u Ministarstvu prosvjete, te inžinjer Muhammed Hilmi el-Kjāšif, dr. Se'īd en-Nedždžār. Da ih Allah Uzvišeni sve nagradi za doprinos koji su dali Islamu i muslimanima.

Rekli su o njemu

Profesor Abdullāh Šebīb, glavni i odgovorni urednik Kuvajtskog časopisa „El-Belag" (*Saopćenje*) govoreći o Ruslānu Alī el-Hālidu navodi: „Učinio je hidžru iz svog rodnog mjesta, a ta hidžra bila je usmjerena prema Allahu Uzvišenom... Kuvajt ga je dobro upoznao, posebno dobrotvori Kuvajta, bio je svjetionik dobra i pobožnosti, živio je za druge više nego za sebe. Nije gomilao kapital, niti podizao građevine, što je bila praksa mnogih u njegovom vremenu i unosan i profitabilan posao. Kada je umro, u njegovom dnevniku našli su imena stotine porodica i siromašnih koje je redovno pomagao. Oni su bili njegova briga i prokupacija do smrti."

Kijamet je već nastupio

Dr. Adil Hassun, porijeklom iz istog mjesta kao i Ruslān Alī el-Hālid, govoreći o njemu kaže: „Hadži Ruslān je dobar dio svoga života proveo u svom rodnom mjestu Es-Selemijje radeći na polju da've. Imao je velikih polemika i problema s jednom frakcijom ismailijja (*El-egahanijje*) koji su ga čak i fizički napadali! Svojim sam očima vidio kako su pred njegov trgovački dućan odnekud dovukli i postavili gomilu kamenja, kao da je

Kijamet već počeo! Iako je mnogo trpio i bio uporan, izgleda da ga je ovako susjedstvo prisililo da napusti svoje rodno mjesto i preseli se u Kuvajt, 27. 03. 1959./1379. godine.

U Kuvajt je došao kao da'ija i mudžāhid, posebno je radio na zbrinjavanju nemoćnih i nezbrinutih osoba ili cijelih porodica, učenika i studenata. Vrlo brzo uspio je oko sebe okupiti veliki broj imućnih Kuvajćana koji su bili spremni, s punum povjerenjem, podržati njega i sve njegove dobrotvorne akcije. Prikupljena sredstva djelio je siromašnim, udovicama, siročadima, studentima i učenicima, ne samo u Kuvajtu nego i van Kuvajta".

Dr. Zuhejr el-Hālid, kaže: „Djed hadži Ruslāna, šejh Husejn el-Hālid, doselio je u Es-Selemijju gdje je otvorio školu za učenje Kur'ana i jednu prostoriju za obavljanje namaza. Namjera mu je bila da se bori protiv devijantnog učenja Ismailijja (El-Agahanija) koji su imali veliku podršku i pomoć iz Indije. U početku, džemat koji je izrazio pripadnost Ehli Sunnetu i za njim klanjao brojao je samo četvoro ljudi! U više navrata bio je meta atentata. Jedan od njegovih sinova je ubijen, to je amidža Ruslāna Alī el-Hālida. Nakon smrti šejha Husejna, hadži Ruslān je nastavio djelovati, a pomogli su mu još i hadži Ridā el-Mu'sirānī i šejh Abdul Fettāh ed-Durūbi. Oni su u Selemijji na mjestu gdje je šejh Husejn el-Hālid sagradio malu prostoriju za obavljanje namaza sada podigli jedan veliki mesdžid, odnosno džamiju. U ovome su im pomogli i dr. Mustafa es- Sibāī i Muhammed el-Mubārek, koji su u to vrijeme bili članovi Parlamenta u Siriji. Oni su direktno mogli utjecati na izbor kadrova iz redova Ehli Sunneta za škole u es-Selemijji. I stvarno, učinili su sve da u škole pošalju profesore koji su na tom planu djelovali i doprinjeli da učenici sve više prihvataju Ehli Sunnetsko učenje. To je razjarilo prvake Ismailijja pa su mu sve više otvoreno počeli prijetiti smaknućem. Nakon toga se odlučio za odlazak u Kuvajt."

Sjećam se da mi se jednom prilikom hadži Ruslān obratio za predmet koji je bio vezan za moga brata Jūsufa el-Akila, da mu se Allah smiluje. Naime, moj brat je imao parnicu s nekim čovjekom koji je bio jako lošeg imovnog stanja. Hadži Ruslān me zamolio da posredujem kod moga brata da odustane od te parnice. Predložio sam to svome bratu Jūsufu, a on je prihvatio prijedlog, iz respekta koji je imao prema hadži Ruslānu.

Podrška Kuvajćana

U dobrotvornoj misiji Kuvajćani su ga izdašno pomagali. Uvjerili su se u njegovu iskrenost i poštenje. Među onima koji su svojim kapitalom stajali

iza projekata hadži Ruslāna trebamo posebno istaći neka imena, a prije svih to su: Abdul Azīz Alī el-Mutavva, Jūsuf Džāsim el-Hādždži, Hasan el-Džārullāh, Ahmed Bezī' el-Jāsīn, Alī Abdul Azīz el-Hudajri, gosp. Jūsuf er-Rufāī, Abdullāh el-Alī el-Mutavva, Muhammed el-Adsani, Muhammed Būdi i Abdullāh Sultān el-Kulejb. Naravno, brojni su i dobrotvori za čija djela Allah Uzvišeni najbolje zna.

Sve navedeno o djelovanju šejha Ruslāna u Kuvajtu neposredno mi je poznato, a što se pak tiče njegovih aktivnosti u Siriji, o tome su mi pričali njegovi prijatelji u koje ni najmanje ne sumnjam. Svi svjedoče da je hadži Ruslān i u Siriji sve svoje aktivnosti uglavnom podredio da'vi i radu za dobrobit drugih te da je činio sve kako bi u gradu Selemijji, jakom uporištu Ismailijja, (frakcija za koju se može reći da je skoro izašla iz Islama, mada njeni pripadnici tvrdi suprotno), pridobio što više džematlija koji će napustiti zabludu i prihvatiti istinsko, ehli sunnetsko, učenje Islama. Uz Allahovu pomoć i potporu bliskih suradnika njegovo zalaganje je u konačnici urodilo plodom.

Ibrāhīm el-Muhennā, Mahmūd Šākir, Abdul Azīz Kjāmil, Abdullāh el-Akīl i Džum'a Jāsīn
Kuvajt 1970./1390. godine

Rat i prijetnje

Za svoga boravka u Siriji, hadži Ruslān i njegovi saradnici živo su djelovali na planu izgradnje džamija, škola za obuku Kur'ani Kerīma, naročito u mjestima gdje je većinu stanovništva činio ismailiski živalj. Zbog toga su se ovi na njega posebno okomili, pokušavajući ga u nekoliko navrata i ubiti, ali Uzvišeni Allah ga je spasio njihovih podlih planova i spletki...

U Kuvajtu je naišao na veliku podršku "Muslimanske braće". Tek pod zastavom Pokreta, čistom islamskom zastavom, iskreni vjernici mogli su se dokazati i svoju pozitivnu energiju usmjeriti na ostvarenje vlastitih ciljeva. Rasa, porijeklo, nacionalna pripadnost i druge bolesti zapadnog društva potisnuti su u drugi plan. Preferirao se rad na Allahovom putu, pomoći slabim i ugroženim ljudima.

Smrt

Umro je u Kuvajtu, 25. 12. 1984./1404. godine. Njegovoj dženazi prisustvovali su brojni muslimani, ne samo iz Kuvajta, već i iz cijelog Islamskog svijeta. Uočljivo je bilo da su prisutni pripadali različitim društvenim slojevima. Njegova dženaza je na najbolji način pokazala koliko su ga ljudi cijenili i poštovali.

Molimo Allaha Uzvišenog da našega šejha, hadži Ruslāna, uvrsti u svoje odabrane robove, da oprosti i njemu i nama. Naša posljednja dova: Hvala Allahu, Gospodaru Svijetova.

Hadži Ruslān el-Hālid i Muhammed Dekmāk (označeni) s prijateljima u Kuvajtu

42 – DR. ĪSĀ ABDUH IBRĀHĪM

(1901-1980/1318-1400)

PIONIR ISLAMSKOG BANKARSTVA

Ideja osnivanja Islamske biblioteke

Bio sam član jedne poduzetne i odgovorne grupe ljudi 1960./1380. godine, koja je radila na osnivanju Islamske biblioteke u Kuvajtu, bili su to: Abdurrezzāk es-Salih, Abdul Mun'im Mešhur, Gulam Ma'sūm, Muhammed Abdul Halīm Eš-šejh, Abdullāh el-Mutavva, Abdul Azīz es-Sīsī i Abdul Vāhid Emān. Cilj otvaranja ove biblioteke bio je da se muslimanima općenito, a članovima pokreta "Muslimanska braća" posebno, omogući susret s relevantnom islamskom literaturom. Obezbjeđena su i znatna materijalna sredstva, neophodna za početak rada jedne ovakve biblioteke. Cifra je izražena u rupjama (zvanična moneta u tom trenutku), a navedene osobe su podijelile svoje obaveze i uloge. Tako je prvi navedeni član ove grupe poklonio poslovni prostor u istočnom dijelu Kuvajta. Drugi, koji je bio vlasnik željezare, poklonio je za buduću biblioteku potreban repromaterijal. Treći član, porijeklom Pakistanac, koji je bio vlasnik jedne fabrike za preradu drveta, donirao je materijal za rafove i sve ostalo što je potrebno za biblioteku od materijala kojim je raspolagala njegova fabrika. Ostali su učestvovali novčanim prilozima tako da je biblioteka vrlo brzo mogla početi s radom. Mnogo nam je pomogao naš brat Zuhejr Eš-Šāvīš, vlasnik Islamske biblioteke u Damasku, koji nam je dao dovoljan broj knjiga s povoljnim rokovima otplate. Biblioteka je počela svoje djelovanje pod imenom „Mektebetu el-Menar el-Islamijjetu" (*Islamska biblioteka*) ili kraće „El-Menar". U biblioteci su najčešći posjetioci bili omladinci, što je bilo i za očekivati. Odlučili smo da omladini ponudimo lahka i koncizna štiva, koja objašnjavaju esencijalna pitanja nauke, kulture, ekonomije i života u cjelini. Tako smo počeli s objavljiva-

njem serijala kao što su: „U susret islamskom pravednom zakonu", „U susret zdravoj islamskoj ekonomiji", „U susret islamskoj edukaciji", „U susret stabilnom islamskom društvu", „U susret islamskoj svijesti", „Refleksije na retrogradne pokrete i ideje"... itd. Obratili smo se ekspertima za koje smo vjerovali da mogu pisati na teme iz navedenih oblasti. Tako smo se npr. za tekstove iz oblasti ekonomije obratili dr. Isā Abduh Ibrāhīmu, koji nam se odmah odazvao i izrazio spremnost da dođe u Kuvajt, da svojim znanjem i iskustvom doprinese unapređenju islamskih ekonomskih znanosti, posebno kada je u pitanju rad na uspostavi islamskog bankarskog sistema.

Formiranje Komisije

U tom pravcu formirana je komisija, 1968./1388. godine koja je imala zadatak pripremiti ovako jedan značajan i odgovoran projekat. Komisiju su sačinjavali: Abdullāh el-Mutavva, Džemāluddin 'Itijje, Hemām el-Hāšimi, Nezzar es-Siradž, Ismā'īl Re'fet, Muhibb el-Mihdžeri, Muhjuddin 'Atijje, Abdullāh el-'Akīl. Komisiji su se priključili još dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm, u svojstvu referenta za pitanja rada Islamske banke, te šejh Iršād, pakistanski iskusni bankar koji je baštinio veliko znanje u okviru beskamatnog bankarstva. Šejh Iršād je upoznao Komisiju s praktičnim problemima s kojim su se suočile ove banke u Pakistanu. Nakon nekoliko održanih sastanaka, koje su karakterisale vjerske, naučne i stručne analize, Komisija je najavila da će buduća Islamska banka biti inicirana ulaganjima kapitala u Kuvajtu i da će se zvati „Bejtu et-Temvīli el-Kuvajtī" (*Kuvajtska banka za investicije*". Dr. Isā Abduh Ibrāhīm je radio marketinški projekat s ciljem pridobijanja javnog mnijenja za realizaciju projekta osnivanja Islamske banke. Objavio je cijelu seriju članaka i naučnih radova u stručnim časopisima i različitim glasilima u Kuvajtu, održao niz predavanja i učestvovao u brojnim debatama, učestvovao u brojnim radio i TV emisijama. U svim nastupima, dr. Isā Abduh Ibrāhīm ukazao je na potrebu i nužnost osnivanja Islamske banke, prednosti islamskog ekonomskog sistema, te na šerijatsku utemeljenost u savremenom trenutku.

U projektu osnivanja „Kuvajtske banke za investicije", pored aktivnosti na koje smo ukazali, redovno je kontaktirao vjerske, ekonomske, naučne autoritete i eksperte, među kojima su: Abdul Azīz es-Sekar, Jūsuf er-Rufāī, Abdul Azīz el-Mutavva, Abdullāh el-Mutavva, Abdullāh el-'Akīl, Ahmed Bezī' el-Jāsīn, Ja'kub el-Gunejm, dr. Vehīd Re'fet, dr. Mahmūd eš-Šafi'ī, dr. Osman Halil, Aburrahman Abdul Hālik, Muhammed el-Eškar, Abdus-Settār ebu Gudde, Omer el-Eškar, i dr.

Pojavio se problem izražen u nedostatku stručnog kadra, jer je većina stručnjaka već bila angažirana u bankama koje su poslovale na principu kamate, pa nisu vjerovali da banka može opstati i djelovati na beskamatnom principu. Veliki poticaj početku rada Islamske banke dao je u to vrijeme, ministar finansija Kuvajta, Abdur-Rahmān Sālim el-'Atīkī, koji se prilikom jedne posjete Egiptu sreo s dr. Isā Abduhom u Kairu. Nakon obavljenog razgovora, Kuvajtski ministar je u Kairo poslao svog specijalnog izaslanika koji mu je od dr. Isāa Abduha dostavio konačne materijale za rad Islamske banke. Tako je, nakon dugih priprema, „Kuvajtska banka za investicije" počela s radom 1977./1398. godine.

Njegov doprinos osnivanju Islamske banke u Dubaiju 1974. / 1394. godine

Dr. 'Īsā Abduh Ibrāhīm, početkom osamdesetih godina radio je kao redovni profesor na Univerzitetu „Kralj Abdul Azīz" u Saudijskoj Arabiji. Od strane Univerziteta u tom periodu, ustupljen je kao savjetnik timu eksperata koji su raili na formiranju Islamske banke u Dubaiju. Priprema za otvaranje ove banke trajala je tokom 1974./1394. godine, a svečano je otvorena 1975./1395. godine. Najveću pomoć za otvaranje ove banke dao je Hadži Se'īd Levtāh. Ovo je bila prva Islamska banka u Zaljevu.

Nema sumnje, da se dr.'Isā Abduh Ibrāhīm može smatrati istinskim pionirom osnivanja Islamske banke. Njemu, nakon Uzvišenog Allaha pripada najveća zasluga za otvaranje lanca banaka širom arapskog i Islamskog svijeta. On je svojom pisanom riječju, svojim predavanjima i tribinama, nastupima u elektronskim medijima u Kuvajtu, Saudijskoj Arabiji i zemljama Zaljeva, direktno utjecao na promjenu poimanja problema islamske ekonomije.

Kao što smo malo prije istakli, mnogi ekonomski eksperti u arapskom i Islamskom svijetu smatrali su da banke ne mogu poslovati osim na principu kamate te da se tom svjetskom ekonomskom i monetarnom sistemu ne može parirati. Ova teorija je, uz Allahovu pomoć, srušena faktički pojavom islamskih banaka. Kasnije će nastati djela i studije koja će objasniti fenomen islamske ekonomije i rad islamskih banaka. Autori tih djela su učenici dr. 'Īsā Abduha ali i mnogi drugi.

Nakon toga će uslijediti otvaranje centara, fakulteta i raznih ustanova koje će pružati stručna i praktična uputstva za rad Islamskih banaka koje će se pojaviti u cijelom svijetu.

Njegovo učešće na sedmičnoj Tribini u Kuvajtu

Vrijeme koje je dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm proveo u Kuvajtu radeći na pripremi otvaranja Islamske banke, bilo je ispunjeno aktivnostima u vidu predavanja, naučnih i stručnih susreta, kroz koje je trebalo objasniti opravdanost i nužnost uspostave sistema islamskih banaka. Za vrijeme boravka u Kuvajtu, dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm, bio je redovan gost poznate tribine "Petkom uvečer", koja je održavana u našoj kući. Samo su ga izuzetne okolnosti sprječavale da ne bude učesnik na ovoj Tribini.

Njegova predavanja su bila veoma interesantna i privlačila su posebnu posebnu pozornost prisutnih. Metod njegovih predavanja bi bio sljedeći: prvo bi postavio neki od ekonomskih fenomena i problema, zatim bi naveo ajete iz Kur'ana i hadise Resula, sallallahu alejhi ve sellem, koji tretiraju pitanja ekonomije i objasnio ih u svjetlu modernih znanosti. Zatim bi ukazao na manjkavosti i opasnosti sistema kamate po pojedinca i društvo, a bio je fenomenalan poznavalac te oblasti. Argumentovano je tvrdio da su židovi začetnici kamatnog poslovanja, da su i danas kičma tog sistema te da upotpunosti kontrolišu svjetski monetarni sistem.

Njegove osobine, talenat, doprinos

Dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm, u iznošenju i obrazloženju svoje teorije, pored znanja i stručnosti, iskazao je specifičan metod izlaganja. Naime, ekonomska problematika, posebno ona koja se odnosi na monetarni sistem i poslovanje banaka, veoma je složena i komplicirana.

Dr. 'Isā Abduh je ovu temu pojednostavio i učinio je lahko razumljivom običnom čovjeku. Ljudi koji su prisutvovali njegovim predavanjima masovno su podržavali uspostavu islamskih banaka, uvjereni u štetne posljedice savremenog bankovnog sitema na svjetskoj razini, uključujući i arapski i Islamski svijet. Prosječan islamski biznismen i trgovac, nakon izlaganja dr. 'Isā Abduha, osjetio bi istinsku tegobu i nelagodu, svjestan da posluje u sistemu koji je u suprotnosti s postulatima njegove vjere Islama, sistema kojeg su uspostavili židovi.

Znano je da su upravo oni prvi praktikovali trgovinu novcem te su prije nego što je uspostavljen bankovni sistem baziran na kamti, poslovali davanjem kamatnih zajmova, najprije pojedincima, zatim organizacijama i državama. Upravo to je bio razlog kriza, razarajućih ratova, nestanka i pada država.

Dr. 'Īsā Abduh Ibrāhīm jedan je od ključnih Islamskih eksperata i mislilaca, koji je, u kontinuitetu pola stoljeća objašnjavao odlike i prednosti ekonomskog islamskog sistema. Koristio je metode pisane riječi, usmenog kazivanja, elektronskih medija, putovao zemljama Evrope, arapskog i Islamskog svijeta, apelujući na pokretanje i osnivanje islamskih banaka. U svakoj zemlji u kojoj bi dobio podršku za ostvarenje svoga projekta, duže vrijeme bi se zadržavao da lično prati prces njegovog ostvarenja. Tako je radio u Saudijskoj Arabiji, Kuvajtu, Libanu, Iraku i Dubaiju.

Predmet islamske ekonomije protežirao je na univerzitetima u arapskom svijetu, učestvovao je na konferencijama i skupovima gdje su se tretirala pitanja i problemi ekonomije. Cijeli naučni vijek posvetio je dokazivanju štetnosti i opasnosti sistema kamate te opasne refleksije tog sistema na islamski ekonomski poredak, i to od onog trenutka kada je Zapad uspostavio svoju dominaciju nad teritirijama Islamskog svijeta. Posebno je kritikovao pojam političke ekonomije koji su neki u arapskom svijetu tretirali kao vid znanosti. O tome je rekao: „Ova znanost za koju se koristi termin *Politička ekonomija* nije ništa drugo do zamagljivanje i udaljavanje od stvarne ekonomske realnosti." Ukazao je na specifičnost islamskog ekonomskog sistema u odnosu na ostale sisteme jer je taj sistem direktno baziran na Kur'anu i Sunnetu. Kao takav, on se u svom poslovanju razlikuje od poslovanja u ostalim bankama. Pokretač je osnivanja prve islamske banke u Egiptu "Mejtu Gamer", a bio je jedan od osnivača i konsultanata u Islamskoj banci u Dubaiju. Argumentovano je ukazao na opasnost kamate, nije se plašio nekih arapskih vladara niti veleposjednika, niti pak onih koji su zagovarali da je Islam kočnica savremene civilizacije...

Govorio je: „Kamata je razlog rascjepa i podjele Islamskog svijeta, pljačke i uzurpacije njegovih teritorija. Kamata je razlog što je Islamski svijet u ovako žalosnoj i nezavidnoj poziciji, što ne raspolaže vlastitim resursima, što je vlastiti kapital oružje protiv nas, umjesto da bude naše ubojito oružje!

Dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm je završio višu ekonomsku školu, a zatim studij ekonomije u Mančesteru u Engleskoj. U jednom od svojih radova na Univerzitetu u Mančesteru, kritikovao je sticanje profita na bazi kamate, i to je dokumentovao vjerskim činjenicama. Njegov rad je odbijen s obrazloženjem da se od njega tražilo da objasni naučnu teoriju, a ne da iskazuje svoja lična vjerska ubjeđenja!

Dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm bio je jedan od pokretača osnivanja Islamskog ekonomskog fakulteta pri Univerzitetu „Imam Muhammed ibn Seud"

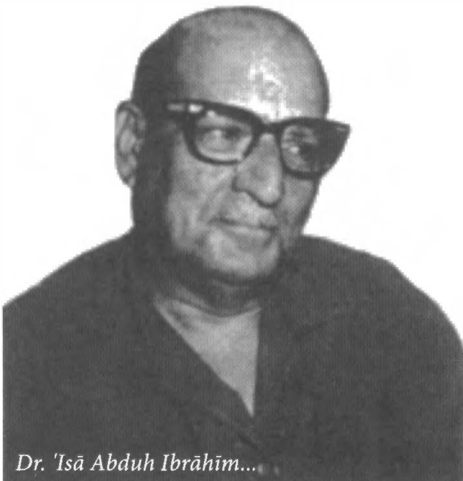
u Rijadu. Taj fakultet je trebao biti urnek i podstrek osnivanju sličnih fakulteta diljem Islamskog svijeta. Allahovom voljom, u tome je i uspio.

Rezultati iskrenih namjera

Ovo je zgodna prilika da navedemo imena najzaslužnijih eksperata koji su dali veliki doprinos savremenoj islamskoj ekonomiji, a to su prije svih: Dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm, dr. Mahmūd ebu es-Seūd, dr. Muhammed Abdullāh el-Arebī, dr. Jūsuf el-Karadāvī, dr. Ahmed en-Nedždžār, dr. Nedžātullah es-Siddīki, dr. Muhammed 'Azīz, dr. Muhammed Hamīddulah i dr. Muhammed Šabra.

Zahvaljujući prije svega njima, Islamska ekonomija se izučava kao predmet na mnogim univerzitetima arapskog i Islamskog svijeta pa i šire. Napisane su brojne naučne disertacije, magistrati i doktorati, na teme iz islamske ekonomije, a znatan broj tih radova upravo je posvećen pitanju rada islamskih banaka u savremenim uslovima.

Činjenica koja raduje je da je došlo do širenja lanca islamskih banaka, ne samo u arapskom svijetu, nego i u nekim zemljama Evrope. Te banke došle su do osjetnog profita i zarade poslujući na osnovama Šeriata i dokazale da se mogu održati i parirati bankama koje posluju na principu islamom zabranjene kamate. Ove Islamske banke izdaju svoje časopise i glasila, iza kojih stoje ugledni Islamski eksperti iz oblasti ekonomskih znanosti. U bankama djeluju tijela i komisije, koje kontrolišu i prate rad banaka, kako bi djelovale u okvirima šeriatskih propisa. Islamske banke su dokaz da je Islam kadar riješiti sve socijalne i ekonomske probleme, one su ohrabrenje za Islamski svijet koji se kroz rad svojih banaka uvjerio da vlastiti životni prosperitet može izgrađivati na principima uzvišene knjige Kur'ani Kerīma i Sunneta Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Islamski svijet se danas takmiči i nadmeće u osnivanju banaka, koje su opravdale svoje postojanje, unatoč opstrukcijama i podmetanjima od strane neprijatelja Islama, posebno židova.

Dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm...

Abdullāh el-'Akīl i dr. 'Isā Abduh na jednom predavanju

Dr.'Isā Abduh, Abdullāh el-'Akīl i Hasan el-Medhūn

Islamski ekonomski sistem

Imam Hasan el-Bennā u svojoj knjizi „Naši problemi u svijetlu Islamskog sistema“, kaže:

“Islamski ekonomski sistem zagovara da je zdrav kapital osnov života, da taj kapital treba čuvati, uvećavati i vršiti njegovu pravilnu raspodjelu.

Treba obezbijediti mogućnost zarade svakom sposobnom članu zajednice, onemogućiti nezakonite (*haram*) vidove zarade, približiti i ujednačiti životni standard različitih slojeva društva, eliminisati bespravno bogaćenje i siromaštvo.

Cilj ekonomskog islamskog sistema je da pruži ekonomsku i socijalnu sigurnost svakom građaninu, da ga motiviše kako bi svoj imetak trošio u dobrotvorne svrhe, da suosjeća s drugima, da poštuje i pomaže institucije države u očuvanju ovoga sistema. Svi ovi propisi imaju svoju podlogu u Kur'anu i Sunnetu, a svoje objašnjenje i tumačenje u fikhskim djelima“.

Djela dr. 'Isā Abduh Ibrāhīma

Dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm je autor mnogih djela, pored kraćih radova, studija i osvrta. Od tih djela ovdje ćemo navesti:

– *Beskamatne banke*

– *Zašto je Allah zabranio kamatu?*

– *Kamata u ekonomskom sistemu*

– *Korist od glavnice – jedan od vidova kamate*

– *Kamata i njena uloga u eksploataciji narodnih resursa*

– *Projekat osnivanja islamske banke*

– *Šeriatski pravni ugovori u savremenom monetarnom poslovanju*

– *Islamska ekonomija – uvod i programi*

– *“Islamska” nafta i projekti okupatora*

– *Studije o političkoj ekonomiji*

– *Osiguranje između dozvole i zabrane*

– *Sabahski razgovor*

– *Refleksije islamskog ekonomskog sistema na društvo*

Značajno bi bilo ukazati na njegove izuzetne radove koji tretiraju pomenutu tematiku objavljene u mjesečniku „El-Muslimūn“ koji je izlazio u Egiptu, Siriji i Švicarskoj, a čiji je izdavač bio dr. Se'īd Ramadān.

Njegovi radovi predstavljaju pravo bogatstvo, kako zbog same specifične tematike, tako i trenutka u kojem su nastali.

Njegova veza s Muslimanskom braćom

Dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm je u redovima "Muslimanska braća" od svoje mladosti, učesnik je aktivnosti i iskušenja koja su se desila unutar Pokreta. Bio je blizak prijatelj velikog islamskog da'ije, Mahmūda Abdul Halīma, autora poznatog djela „Muslimanska braća i događaji u kojima je stvarana historija". U drugom dijelu svoje knjige autor govori o dr. 'Isā Abduhu pa kaže: „'Īsā Abduh je u to vrijeme bio profesor u Srednjoj ekonomskoj školi u Kairu. Normalno, po godinama je bio stariji od nas. Muršid (šehid Hasan el-Bennā) nas je obavjestio da 'Isā Abduh potiče iz kršćanske porodice, koja je kompletna prešla na Islam iz ubjeđenja. Muršid ga je jako cijenio i volio, stalno je o njemu pričao među prijateljima. Bio je odličan predavač i govornik. 'Īsā Abduh je bio član pokreta "Muslimanska braća", bio je čak i član jednoga odreda, ali nije učestvovao u izviđaju. Bio nam je blizak i svi smo ga voljeli, a i on se prema nama odnosio s poštovanjem."

Abdullāh el-'Akīl u jednom od mnogobrojnih susreta sa dr.'Isā Abduhom.

Biografija

Profesor 'Arefat el-'Aša u svojoj knjizi „Muškarci i žene koji su prihvatili Islam" navodi riječi dr. 'Isā Abduh Ibrāhīma, vezane za njegovo ime. 'Isā Abduh navodi riječi svoga oca:

„Između mene i moga Gospodara bio je jedan zavjet za koji samo On zna. A kada dam zavjet, ja od toga ne odstupam. Nakon što mi je moj otac dao ime Abduh (*Njegov rob* – op.prev.), zavjetovao sam se, da ću svome djetetu, ako mi ga Allah podari, dati ime 'Isā, da ću moliti Uzvišenog Allaha da mu da lijep odgoj i dug život, da njegovo ime ostane u lijepom sjećanju i nakon njegove smrti. Želio sam da ovo dijete i svojim imenom svjedoči da je rob Allahov, a ne Njegov sin – Hvaljen neka je On i vrlo visoko iznad ovoga što oni govore!" Kada se god spomene njegovo ime, ili u prisutnosti ili u otsutnosti, ili živog ili mrtvog... To će značiti moje svjedočanstvo pred Allahom Uzvišenim da je 'Isā Njegov rob".

Profesor Muhjuddin 'Atijje, u časopisu „El-Muslim el-Mu'āsir" (*Savremeni musliman*), objavljenog u mjesecu Rebīul Ahiru 1404./1983. godine, kaže: „'Isā Abdul potiče iz porodice koja je prihvatila Islam iz čvrstog ubjeđenja. Njegov otac je zbog toga doživio velika iskušenja. S njim su veze prekinuli bliža i dalja rodbina, saradnici i prijatelji...

Sebe i svoje sinove dao je na raspolaganje islamskoj da'vi. Njegov najstariji sin, 'Isā po prirodi bio je naklonjen tom opredjelenju i programu. Upoznao se s vođom Pokrteta, imamom Hasanom el-Bennāom, pratio ga u njegovim putovanjima i nastupima, učestvovao s njim u formiranju ogranaka Pokreta u raznim dijelovima Egipta početkom tridesetih godina...

S vođom Pokreta ostao je u dobrim odnosima sve do trenutka njegove šehidske smrti. Sve do ovog trenutka, sinovi 'Isā Abduha čuvaju jedan drag dokument, a to je ugovor o vjenčanju najstarije kćerke dr. 'Īsā Abduha, Lejle, na kojem stoji potpis imama Hasan el-Bennāa, koji je bio svjedok ovoga vjenčanja."

Dr. 'Isā Abduh Ibrāhīm, uz Allahovu pomoć, dao je veliki doprinos osnivanju islamskih banaka u koje su muslimani svijeta polagali velike nade.Ove banke su plod djelovanja dr. 'Isā Abduha, njegovih saradnika i učenika širom Islamskog svijeta, a u korijenu svega je, zapravo, islamsko buđenje i preporod.

Ovaj čovjek zaslužuje da generacije cijene njegov trud i napore, kao i trud njegovih učenika i saradnika, te da taj kurs i program moderniziraju i nastave.

Njegova smrt

Umro je u Rijadu u Saudijskoj Arabiji 9. 01. 1980./1401. godine. Njegovo tijelo je preneseno u grad Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u Medinu el-Munevveru. Ukopan je u mezarluk „El-Beki“, što je bila njegova želja.

Da ga Allah Uzvišeni nagradi prostranstvima Svoga Dženneta, da ga nastani u društvu vjerovjesnika, šehida, dobrih ljudi, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

„Zaista, čistač ulice, koji izgovori, da je Allah Jedan – bolji je od čovjeka koji na glavi drži krunu, a kaže: Bog je jedno od troje!“

Šejh Muhammed el-Gazālī

43 – ABDULLĀH SULTĀN EL-KULEJB

(1925-1990/1343-1410)

ŠUTLJIVI MUDŽĀHID

Moje poznanstvo s njim

Plemenitoga brata, da'iju i mudžāhida, Abdullāh Sultān el-Kulejba, upoznao sam preko svojih prijatelja, studenata iz Kuvajta kada sam početkom pedesetih godina došao na studij u Egipat. Tada su mi pričali o njegovim islamskim aktivnostima u Kuvajtu, pomoći koju je ukazivao siromašnim i onima kojima je nanesena nepravda, te njegovom odnosu prema vjerskim simbolima i svetinjama. Kasnije sam posjećivao Kuvajt u nekoliko navrata: najprije 1955./1375., zatim 1958./1378., pa 1959./1379 godine, da bih se nakon toga nastanio u Kuvajtu gdje sam ostao sve do 1986./1407. godine. Tada smo uspostavili prijateljstvo i saradnju i zajednički radili, uključujući i njegove prijatelje, na planu islamske da've kako u Kuvajtu tako i van Kuvajta.

Stavovi i moralne odlike

Bio je, da mu se Allah smiluje, otvorene i široke ruke kada je trebalo dati sredstva u dobrotvorne svrhe, zadovoljiti potrebe braće muslimana, posredovao je za one za koje je smatrao da to zaslužuju, riječ istine je širio i nije se plašio ničijeg prigovora niti prijetnje, nije se kolebao u svojim stavovima, uvijek je stajao na strani nejakog i slabog. Veza u vjeri za njega je bila najčvršća veza, jača od srodstva, nacionalne, rasne, plemenske ili bilo koje druge vrste pripadnosti. Svoje dobre prethodnike i učitelje je cijenio, spominjao ih i isticao njihove zasluge, učio im dove. Na polju da've takmičio se s onima koji su se isticali u dobru, gorio je od želje da zastava

Islama bude uzdignuta, da Allahov Šeriat bude praktikovan u životu muslimana. Ljude je dočekivao vedrog i nasmijanog lica, volio je šalom i dosjetkom raspoložiti sagovornika i društvo.

Redovno je prisitvovao našoj sedmičnoj *Tribini* u Kuvajtu. Učestvovao je u diskusijama i uglavnom iznosio svoja viđenja i iskustva iz svojih aktivnosti u da'vi. Bio je veliki protivnik izdajničkih političkih sistema, koji su se okomili na Islam i njegove vođe, koji su terorisali vlastiti narod da bi udovoljili vlastitim interesima i interesima kolonizatora. Stalno je zagovarao nužnost ujedinjenja Ummet, ističući da samo ujedinjen Ummet, pozicioniran u "*jednom hendeku*" može se kvalitetno suprotstaviti snagama nasilja. Ove snage, s Istoka i Zapada, iznutra i izvana, svejedno, zajednički djeluju protiv Islama. Kufr je jedna snaga. Ovom talasu, koji nam donosi rušilačke ideje i tradiciju, možemo se suprotstaviti jedino duhom i snagom svoje vjere. To praktično potvrđuje primjer "Muslimanske braće", program koji je ponudio imam Hasan el-Bennā može preporoditi i izgraditi ovu generaciju, prije svega jer je taj progarm baziran na Kur'anu i Sunnetu. Taj progarm se već potvrdio i dokazao. Dokazao se ljudima, koji su pred čitavim svijetom, pokazali da se mogu oduprijeti svim nevoljama i iskušenjima, svim silnicima i domaćim izdajnicima koji na nakovnju narodne sreće kuju uvijek nove zavjere protiv vlastitog naroda.

Poznati publicista i pisac iz Saudijske Arabije, osnivač lista „*'Ukāz*", profesor Ahmed Abdul Gafūr Attār, u svom članku objavljenom u listu „El-Muslimūn", 26. Ramazana 1407./1986., kaže slijedeće: „Da se Allah Uzvišeni smiluje šehidu Islama, imamu Hasanu el-Bennāu, osnivaču pokreta „Muslimanksa braća", njihovom Vođi, da ga Allah Uzvišeni naseli u Njegov Firdevs, da Ummet vidi korist od njegovog iskrenog džihada i njegovih aktivnosti. Jedna od karakteristika imama Hasan el-Bennāa bila je njegova edukacija da'ija i traženje od njih da na putu da've daju svoj maksimum.

U borbi protiv islamskih pokreta imperijalisti su se služili perfidnim i opasnim metodama. Prije svega, nastojali su, a nažalost i uspjeli, arapske vlastodršce uvjeriti da je islamski pokret usmjeren protiv njih, a onda bi ovi za njih odrađivali posao. Takav je slučaj bio i sa vođom "Muslimanske braće" i njegovim Pokretom. Najprije su, nakon nekoliko pokušaja, uspjeli likvidirati njega, a zatim se okomili na njegove saradnike. Na hiljade ljudi su protjerali i pozatvarali, desetine i stotine poubijali, spomenut ćemo samo najpoznatije: čuveni pravnik Abdul Kādir 'Ivede, šejh Muhammed

Fergalī, poznati advokat Ibrāhīm et-Tajjib, Jūsuf Ta'lat, Sejjid Kutb, Abdul Fettāh Ismā'īl, Muhammed Hevvaš, i mnogi drugi, da im se Allah Uzvišeni svima smiluje."

Osnivanje udruženja „El-Iršad" (Rukovođenje)

Abdullāh el-Kulejb je imao ključnu ulogu u osnivanju islamskog udruženja „El-Iršād". Odluka o formiranju udruženja donesena je upravo u njegovoj službenoj kancelariji (*Divanijje*), 1952./1372. godine. Bili su još prisutni: Muhammed el-Adsani, Abdurrezzak el-'Asker, Alī el-Džessār, Abdul Azīz Alī el-Mutavva, Abdurrezzak es-Salih el-Mutavva, Hālid el-'Īsā i drugi.

Ova organizacija će dati pravu sliku o Kuvajtu i njegovim dobrotvorima i dokazati se u cijelom Islamskom svijetu. Prvu veliku humanitarnu akciju Udruženje je preduzelo u godini svoga formiranja – 1952./1372. Bila je to pomoć Jordanu. U Kuvajtu su sakupljena velika materijalna sredstva i putem ovoga udruženja dostavljena izbjeglicama iz Palestine koji su živjeli u šatorskim naseljima u Jordanu. Na čelu delegacije ispred Udruženja bili su i hadži Abdurezzak es-Salih el-Mutavva i Abdullāh Sultān el-Kulejb. Ova posjeta i dostava pomoći za Palestince je mnogo značila. Uvjerili su se da je pokret "Muslimanska braća", istinski islamski pokret, njihov pokret, pritekli su im upomoć na borbenim linijama i šatorskim naseljima. Udrženje „El-'Iršād" djelovalo je u Kuvajtu, ali i daleko van granica Kuvajta, obezbeđujući pomoć i podršku uglednih i materijalno dobrostojećih ličnosti. Spomenut ćemo samo neke: Abdurrahmān el-'Atiki, Hālid el-Džessār, Muhammed Būdi, Jūsuf er-Rufā-ī, Abdullāh el-'Alī el-Mutavva, Gānim Eš-Šāhin, Abdur-Rahman ed-Dūsirī, Ahmed el-Gānim, Abdurrahmān el-Velajeti, Hālid er-Ruvejšid, Seud es-Sumejt, Ja'kub el-Gunejm, Abdurrahmān el-Midžhen i mnogi drugi.

Udruženje je steklo simpatije i povjerenje vladajućih slojeva u Kuvajtu, uglednika, ali i običnog građanstva. Zahvaljujući tome proširilo je svoje djelatnosti. Pokrenuli su cijelu lepezu različitih institucija pod jedinstvenim imenom: „*El-Iršadu el-Islami*". Tako se uvrlo kratkom vremenu pod rečenim imenom pojavio časopis, škola, biblioteka, omladinski kulturno sportski centar... Upriličena su predavanja, tribine, putovanja, i izleti, logorovanja i obuka ratnim vještinama. Poseban značaj dat je širenju relevantne islamske literature među omladinom, mnogi od njih su počeli sa hifzom Kur'ana, praktikovali post ponedeljkom i četvrtkom, pravili eskurzije u Irak, Siriju,

Liban, Jordan, zajednički odlazili na Hadždž i 'Umru. U Kuvajtu su, putem ovoga Udruženja, počeli dolaziti poznati ljudi i predavači, kao npr. El-Bešīr el-Ibrāhīmī, Muhammed Abdurrahmān Halife, Kjāmil eš-Šerīf, Abdul Hakīm 'Ābidīn,Se'īd Ramadān, Muhammed Mahmūd es-Savvāf, i druge poznate ličnosti iz Islamskog svijeta.

Pomoć Palestini

Mešhur ed-Dāmin, Abdullāh Sultānel-Kulejb, Abdurrezzāk es-Salih el-Mutavva sa palestinskim izbjeglicama u Jordanu 1952./1372. godine, prilikom dostavljanja pomoći ispred udruženja „El-Iršad". Kasnije će ovo udruženje biti transformisano u udruženje „Džem'ijjetu el-Islahi el-Idžtimāī". Pod tim imenom još uvijek djeluje u Kuvajtu.

Kuvajt je, unatoč maloj teritoriji, i malom broju stanovništva, pružio veliku pomoć islamksoj da'vi. Tu se uvijek mogao naći veliki broj ljudi koji će za Islam dati sve od sebe.

Kuvajt je bio među prvim državama koje su pomogle džihad u Palestini 1936./1355. god. Tada je u Kuvajt došla delegacija iz Sirije, predvođena Kjazimom es-Sulhom i Fahrī el-Barūdijem, koji su pozvali Kuvajćane da pomognu svojoj braći u Palestini. Odmah je određen kolegij koji je rukovodio akcijom prikupljanja pomoći, koji je kasnije dostavljan mudžāhidima u Palestini. Taj kolegij su sačinjavali: Jūsuf Ahmed el-Gānin, Nisf Jūsuf en-Nisf i Abdullh Sultān el-Kulejb. Sličnu akciju preduzeli su istovremeno i "Muslimanska braća" u Egiptu, što je naveo veliki arapski književnik, profesor Mustafa Sādik er-Rāfiī, u svojoj knjizi „Nadahnuće pera". Ovo navodi u drugom dijelu svoje knjige pod naslovom „Priča ruku pod abdestom". Slično su postupili i stanovnici Ez-Zubejra u Iraku. Njih su, 1936./1355. godine posjetili muftija Palestine Muhammed Emin el-Husejni i Muhammed Alī 'Ulūbe paša. Na čelu akcije sakupljanja pomoći za Palestinu u Ez-Zubejru bili su: Hamed ez-Zukejr, Muhammed el-'Akīl, Hamed el-Bessām i Ahmed el-'Unejzī. Kada je „Feth" najavio otpor i džihad protiv židova u Palestini, Kuvajćani su se među prvim odazvali i bili spremni pružiti veliku podršku i pomoć.

Međutim, kada se vidjelo da „Feth“ ne želi džihad, da prihvata židovske mirovne inicijative i dogovore, Kuvajćani su stali u svojim akcijama.

Rođenje-život-studij

Abdullāh Sultān el-Kulejb potiče iz stare i ugledne porodice u Kuvajtu. Njegov otac, Sultān el-Kulejb, bio je član Ministarstva obrazovanja u Kuvajtu 1936./1355. godine, bio je direktor gradske uprave, direktor Nacionalne biblioteke. Sin je bio zahvalan i poslušan svom ocu.

Abdullāh el-Kulejb je rođen 1925./1344. u četvrti El-Kiblī u Kuvajtu. Pohađao je školu šejha Muhammeda el-Udžejrija, zatim školu šejha Ahmeda el-Humejsa. Iza toga jedno vrijeme odlazi u Bahrejn gdje pohađa školu Ibrāhīma el-'Arīda. Ponovo se vraća u Kuvajt i upisuje u školu „El-Mubarekijje“, gdje su mu profesori bili poznati ālimi Sejjid Omer i Abdul Melik es-Salih el-Mubejjid. Zadnja škola koju je pohađao bila je škola „El-Ahmedijje“ u Kuvajtu...

Kasnije je radio na planu slobodnih djelatnosti, a bio je uključen i u neke državne službe, zadnja funkcija koju je u toj službi obavljao bila je zamjenik ministra Pošte i komunikacija u Kuvajtu. Profesor Abdullāh el-Kulejb bio je podjednako aktivan u poslovima vezanim za Udruženje, kao i onim vezanim za Islamski pokret...

A onda su, 1958./1378. godine, zbog jednog incidenta dekretom države zabranjena sva udruženja u Kuvajtu! Naime, voditelj popularne radio stanice „Savtul ‘Areb“ (*Glas Arapa*), Ahmed Se'īd, odaslao je talasima ove informativne kuće vrlo neodmjerenu i neukusnu, rekli bismo nemoralnu informaciju. Informacija je imala za cilj sijanje smutnje i nepovjerenja među građanima Kuvajta i njihovih pretpostavljenih.

Nastala je teška situacija, ali su pametni ljudi nadišli to stanje, objelodanili namjere sporne izjave što je dovelo do normalizacije stanja. Spiker Ahmed Se'īd je protjeran iz Kuvajta...

Ostatak života Ebu Sultān je proveo dosta povučeno. Posvetio se postu, posebno ponedjeljkom i četvrtkom, sedmično se sastajao s odgovornim ljudima u gradu organizujući različite humanitarne akcije.

Ne mogu zaboraviti njegove plemenite geste pružanja nesebične pomoći ljudima koji su tek počeli raditi na značajnim i odgovornim funkcijama. Mogao im je pomoći zahvaljujući svom bogatom iskustvu, a što je smatrao i svojom obavezom.

Zaljubljenik u džihad

S Abullah el-Kulejbom sam posjetio muftiju hadži Muhammed Emina el-Husejnija, prilikom njegove posjete Libanu. Ključno pitanje je bilo posvećeno džihadu i uključivanju omladine u džihadske redove, naročito nakon što je većina vlada u arapskom svijetu digla ruke od džihada i prihvatila politiku pregovora i predaje. U takvoj situaciji omladina je bila jedina povjerljiva snaga koja može dosljedno nositi zastavu džihada.

Tada sam primjetio sa kakvim žarom Abdullāh el-Kulejb podržava ovu opciju nastavka džihada. Isticao je da Allahovi neprijatelji – židovi, ne poštuju ništa osim sile. Posjetio je mudžāhidske formacije „'Ibadu er-Rahmani" (*Robovi Milostivog*) u Libanu, mudžāhide iz redova "Muslimanske braće" u Jordanu, Siriji i Iraku. Susreo se sa mudžāhidima i njihovim vođama i kasnije je bio u stalnoj vezi sa njima.

Posljednji govor

Zadnju svoju izjavu dao je u kuvajtskom listu „El-Kabes", br.6331, 23. 12. 1989./1410. godine, u kojoj je rekao: „Osnovali smo islamsko dobrotvorno društvo „El-'Iršad" 1952./1372. godine. Dogovor o formiranju udruženja desio se u našoj kući, uz prisutnost braće Muhammeda el-'Adsānija, Abdur-Rezzāk el-'Askera, Alī el-Džessara, Hālida el-'Īsā i dr...

Te godine je naš brat, Abdul Azīz el-Alī el-Mutavva u Kuvajtu primio jednu delegaciju iz Egipta kada smo došli na ideju da i mi osnujemo slično udruženje u Kuvajtu. Ideja je vrlo brzo realizovana. Počeli smo sa obukom nepismenih i odziv je bio veoma velik, bilo je mnogo onih koji nisu imali prilike niti mogućnosti za školovanje. Zatim smo stupili u akcije prikupljanja pomoći za palestinske izbjeglice u Jordanu i Siriji..."

Ovih nekoliko naznaka posvetili smo voljenom bratu, šutljivom mudžāhidu, iskrenom da'iji, Abdullāh Sultān el-Kulejbu. To je samo nekoliko detalja iz njegove bogate životne biografije. Želim da ovo bude sjećanje na njega i pouka našem mlađem naraštaju.

Da mu se Allah Uzvišeni smiluje, da nas, zajedno s njim, sastavi sa vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

44 – ŠEJH NĀSIR EL-AHMED

(1891-1962/1308-1382)

UČENJAK IZ EZ-ZUBEJRA

Rođenje i obrazovanje

Nāsir ibn Ibrāhīm el-Ahmed, zvijezda i ponos grada Ez-Zubejra, bio je veliki pravni učenjak, naročito iz oblasti nasljednog prava. Rođen je u Ez-Zubejru 1891./1308. godne. Porijeklom je iz Nedžda odakle se njegov otac Ibrāhīm doselio u Ez-Zubejr gdje se oženio i nastanio. Otac mu je umro kada je Nāsir napunio šest godina. Nastavio je živjeti s amidžom Abdurrahmān el-Ahmedom. Njegovi učitelji u Ez-Zubejru bili su: šejh Abdullāh ibn Hamūd, šejh Muhammed ibn ʻAvdžan, šejh Abdul Azīz en-Nāsirī i mnogi drugi.

Osnivanje škole „En-Nedžāt"

Mauritanski šejh, Muhammed el-Emīn Eš-Šinkajtī, osnovao je 1920./1340. godine u Ez-Zubejru poznatu školu „En-Nedžāt". U tome su mu pomogli svi imućniji ljudi. Izabrano je rukovodstvo za izgradnju škole: Muhammed el-Emin Eš-Šinkajtī, Muhammed El'Assafi, Ahmed et-Tūrkī, Sulejmān es-Suvejdān, Ibrāhīm el-Bessām, Muhammed el-'Akīl, Abdul Muhsin el-Muhejdeb, Abdurrahmān el-Furejh i Davud el-Berīkān. Prišlo se prikupljanju sredstava za izgradnju objekta, a za početak nastave iznajmljen prostor u jednoj velikoj kući. Prvi profesori ove škole bili su: Abdurrezzāk ed-Dajil, Ahmed el-Humejs, Alī es-Sebī'ī, Ahmed el-'Arfedž, Abdullāh el-Muzejjen, Jūsuf el-Džāmi', Džāsim el-'Akreb, Nāsir el-Ahmed, Abdurrahmān el-Hejtī i 'Īsā Eš-Šerhān. Nakon dvije godine završena je izgradnja objekta škole pa su učenici, profesori i uprava s osobljem prešli u nove prostorije. Ova škola je primjer islamske solidarnosti.

Moje poznanstvo s njim

Profesora, poštovanog šejha Nāsira el-Ahmedoma upoznao sam se još dok sam bio u pripremnom periodu za pohađanje škole „En-Nedžāt", 1936./1355. godine. Tada je bio, da mu se Allah smiluje, direktor te škole.

Iako sam bio dijete, osjetio sam da je taj čovjek poštovan i uvažavan od svih. Imao je nešto što drugi nisu imali, odisao je i zračio ozbiljnošću i dostojanstvom, svjetlo vjere zrcalilo se s njegovog lica. Kada sam odrastao, postali smo dosta bliski. Živjeli smo u istoj četvrti, ali su nas zbližili naši susreti. Ni moje školovanje u Basri, Bagdadu i Egiptu nije me udaljilo od toga čovjeka. Često sam ga posjećivao. Kada sam završio studij u Kairu i zaposlio se kao profesor u školi „En-Nedžāt", naši susreti postali su svakodnevni, izjutra smo bili zajedno u školi, a navečer na predavanju koje je održavao u svojoj kući i koja je postala jedna vrsta naučne katedre. Iako je bio ekspert iz fikha i nasljednog prava, bio je dobar prevodilac i poznavalac tefsira, hadisa, matematike, astronomije, geografije, zoologije, botanike – živa enciklopedija. Znao je vješto kompilirati staro i novo, tradicionalno i moderno. Pratio je događaje i kretanja svoga vremena, vješto ih analizirao s naglašenom sposobnosti procjene raspleta tih događaja. Posebno je naglašavo ulogu Islama u svakom vremenu.

Profesori škole „en-Nedžāt", kao i izrasliji učenici, redovno su prisustvovali njegovim predavanjima. Bio je iskren u govoru i postupcima.N nije volio isticanje i eksponiranje, družio se sa svima koji su se iskreno žrtvovali i davali bilo kakav doprinos Islamu i muslimanima. Kada bi davao fetvu po nekom pitanju, objasnio bi mišljenja i stavove svih mezheba, ne preferirajući stav nekog od imama u odnosu na drugog. Izbor bi ostavljao onome ko je postavio pitanje. Inače, malo je davao fetve.

Vijeće učenjaka

Predavanjima u njegovoj kući, pored učenika i studenata, prisustvovali su i obrazovani ljudi u poodmaklim godinama, tako da su njegova predavanja podsjećala na neko Vijeće učenjaka. Bili su tu: Abdul Muhsin el-Muhejdeb, Abdul Azīz es-Suvejlim, Nāsir ez-Zīr, Ibrāhīm en-Nāsir, Nāsir es-Suvejdān, 'Ajdan el-Hedbān, Ibrāhīm el-Mubejjid, Džāsim el-Džāmi', Ja'kub el-'Ukajli, Seūd el-'Akīl, Abdul Azīz es-Sunejd, Ibrāhīm es-Sukajr, Muhammed el-Hudajri, Muhammed es-Saftavi, Abdul Azīz er-Rebīah, Abdulah el-''Akīl, Omer ed-Dajil, Hani Besiso, Abdurrahmān ed-Dejhan, Muhammed el-'Arfedž, Ja'kub es-Salih, Abdullāh er-Rabih... i drugi.

Većina slušalaca dolazili su iz naselja izvan Ez-Zubejra želeći se s njim sresti, koristiti se njegovim znanjem, uputama i savjetima. Odlikovao se pobožnošću i zuhdom.

Sagovornika bi primao toplo i srdačno dozvoljavajući mu da iznese svoj stav. U svojim predavanjima često je isticao kako se iskvarenost u kojoj živimo, slabost koju imamo prema svojim neprijateljima i pohlepa koju osjećamo prema komforu i materiji, može izliječiti samo našim povratkom vjeri i programu i poretku koji zagovaraju Kur'an i Sunnet Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Isto tako, naglašavao bi, da je duhovna i moralna izgrađenost, nauka, takvaluk i iskrenost, naše najbolje oružje kojim ćemo se suprotstaviti savremenim izazovima. To je najbolje pokazao šehid Hasan el-Bennā kroz svoj pristup mladom čovjeku, kroz okupljanje muslimana oko jednog cilja i programa. Jedino tako se možemo suprotstaviti stranim, rušilačkim idejama i utjecajima – silu može zaustaviti samo jača sila, a poplavu samo jaka brana...

Iskustvo pokreta “Muslimanska braća” u Egiptu, na čelu s imamom Hasanom el-Bennāom, potvrđuje da se svi slojevi islamskog društva mogu okupiti oko zajedničkog cilja i interesa, onako kako ih poziva Kur'an i Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kako je postupala Prva generacija muslimana. Lijep primjer svakako su i profesori škole „En-Nedžāt“ koji većinom pripadaju pokretu „Muslimanska braća“ – izdanci škole Hasana el-Bennāa. I ovi profesori su uspjeli odgojiti generaciju islamske maldosti u Ez-Zubejru koja je poštovana i cijenjena od svih.

Šejh Nāsir el-Ahmed u sredini, desno od njega je šejh Ibrāhīm Muhammed el-Mubejjid, a lijevo šejh Abdullāh el-Muzejjin

Dr. Jūsuf el-Karadāvī u svojoj knjizi „Islamski odgoj i škola Hasana el-Bennāa“, kaže: „Ima omladine koja od Islama praktikuje namaz, post, zikir, dovu, a kada im se spomene teška i nezavidna pozicija Islama i muslimana, samo slegnu ramenima i kažu da se tu ništa ne može izmjeniti. Na sreću, postoje i oni mladi ljudi kojima, kada im se spomene teško stanje Islama i muslimana, u srcima proključa ljubav prema Islamu, onako kao što voda proključa u loncu na vatri; njihovo srce se spaja s patnjom muslimana onako kao što se spajaju so i voda, a onda se ta ljubav i tuga pretvaraju u snagu koja traži revoluciju. Rečene kategorije naše omladine nisu iste kategorije. Druga kategorija predstavlja muslimana kakvog želimo, musliman koji ne prihvata datu stvarnost, nego je mijenja onako kako je Uzvišeni Allah naredio. Musliman ne objašnjava svako zatečeno stanje i datu situaciju kao nužno sudbinsku i Kader, već je svjestan svoje uloge i odgovornosti u domenu Kadera, on daje svoj nesebičan doprinos vjeri, Ummetu, a i ljudskom društvu u cjelini.“

Šejh Nāsir el-Ahmed u više navrata mi je rekao: „Veliki doprinos ovoj školi i ovom gradu dao si izborom kadrova iz redova „Muslimanske braće“. Time si pomogao i našoj školi i ovom gradu Ez-Zubejru i njegovom stanovništvu. Nadam se da će to biti za tebe korisno na *Mizanu* na Sudnjem danu.”

Naš profesor, šejh Nāsir el-Ahmed, moralna vertikala sredine u kojoj je živio, bio je nama svima istinski uzor. Krasili su ga znanje, vjera, zuhd i pobožnost. Bio je zainteresiran za stanje muslimana, s njima se radovao, s njima je tugovao, molio je Uzvišenog Allaha da nagradi iskrene da'ije i ulemu, da kazni zulumćare i nepravedne vladare. Pun optimizma, neumorno je najavljivao bolje dane za Islam i muslimane.

Blagost i skromnost

Bio je blag i širokogrudan prema ljudima, uključujući i one s najnižim obrazovanjem, nastojeći ih uvijek saslušati, i dati im upute i savjete. Pomagao im je koliko je bio u mogućnosti. Ponašao se ponizno i skrušeno prema mlađima i prema starijima, prema bogatim i prema siromašnim. Nije volio poklone vladara i izbjegavao je njihovo društvo, izuzimajući naravno one koji su pripadali krugu dobrotvora i svoj imetak trošili na Allahovom putu. A bilo je i takvih! Volio je šalu, u granicama islamskog edeba i pristojnosti, to je često praktikovao sa svojim učenicima i prijateljima. Prilikom ekskurzija i putovanja znao je ispričati vedru i duhovitu priču, ili

historiski događaj, kojim bi unio vedrinu i raspoloženje među one koji bi ga slušali, a s druge strane, iz te priče ili događaja, mogla se uzeti i određena korist i pouka. Ako bi se atakovalo na vrijednosti vjere, u lošem kontekstu spomenula neka ličnost iz generacije Ashaba ili Tabiina, ili pak neko od onih koji slijedi njihovu praksu i put, žestoko bi reagovao. Bio bi poput razjarenog lava, pocrvrenio bi u licu, rekao istinu, i nikoga se ne bi bojao.

Od škole u kojoj je radio uzimao je samo simboličnu platu. U Basri je imao vlastiti palminjak, te je od prihoda tog palminjaka i simbolične plate u školi, mogao skromno živjeti s članovima svoje porodice. Nikada za sebe nije tražio bilo šta, ali je tražio dobrovoljne priloge za školu u kojoj je predavao. Obraćao se dobrotvorima ukazujući na značaj ove ustanove, a jedanput godišnje se obraćao i stanovnicima Ez-Zubejra podstičući ih da ulažu u ovu školu. Bio bi jako uzbuđen dok bi govorio, i plakao bi!

Prijem kod kralja Sauda

Nema sumnje da je šejh Nāsir el-Ahmed jedan od uleme koji je doprinio islamskom buđenju i preporodu u našem vremenu. Ništa manji nije ni njegov doprinos na naučnom i edukativnom planu. Međutim, najviše vremena i energije uložio je u održavanju i vođenju škole „En-Nedžāt", koja je radila po islamskom programu i imala ključnu ulogu u profiliranju i odgoju mlade generacije. Kada je škola zapala u tešku materijalnu situaciju, dijelom zbog nedostatka sredstava, a dijelom zbog potreba proširenja kapaciteta, odlučio se za pomoć obratiti Saudijskoj Arabiji. Ni duboka starost ga nije spriječila da se priključi delegaciji koju su pored njega sačinjavali Džāsim el-Džāmi' i Abdullāh el-'Akīl. Primio ih je Njegovo veličanstvo, kralj Seud ibn Abdul Azīz, ukazavši im veliko gostoprimstvo i izdašnu pomoć. Svoje priloge dali su i mnogi imućni ljudi u Rijadu, Dammamu i El-Huberu. Kasnije je zadužena druga delegacija ispred škole, koja je posjetila Kuvajt i donijela značajan prilog od tamošnjih dobrotvora. Kada sam se nastanio u Kuvajtu, šejh Nāsir el-Ahmed tražio je od mene da kontaktiram sa svim svršrnicima škole „En-Nedžāt" i ponudim ih da učestvuju u redovnom materijalnom doprinosu za školu koju su nekada završili. Ja sam to izvršio, a takvih je bilo i u Saudijskoj Arabiji, Kuvajtu i drugim mjestima. Šejh Nāsir el-Ahmed je nastojao da kadrovi u njegovoj školi budu iz redova islamske da've s naučnim i moralnim referencama kako bi bili primjer svojim učenicima. Šejh Nāsir el-Ahmed je živio u Ez-Zubejru, a ja u Kuvajtu, ali naša veza nikada nije prekidana. Stalno sam tražio njegovo mišljenje i savjete, kako na ličnom, tako i poslovnom planu, i uvijek su mi bili od koristi.

Znanje i čestitost

Šejh Nāsir el-Ahmed je, bez dileme, istinski predstavnik islamske uleme Ez-Zubejra u svom vremenu. Dovoljno je istaći da je dopunio neke fetve šejha Mahmūda Šeltuta iz područja nasljednog prava, objavljenih u časopisu „El-Azhar“. Isto tako, ispravio je neke fetve šejha Muhammeda ebu Zehrea, koje su objavljene u časopisu „Livā-u el-Islami“. Također treba istaći da je ulema Bagdada i Masula, posebno suci, konsultovala šejha Nāsira el-Ahmeda po mnogim teškim i komplikovanim pitanjima.

I pored ogromnog znanja, šejh Nāsir el-Ahmed je izbjegavao da kao imam predvodi džemat, da petkom bude u ulozi hatība, što je prepuštao svojim učenicima, pa i učenicima svojih učenika! Isto tako, izbjegavao je i pisanje. Objavljen je samo jedan njegov priručnik o obredima Hadžddža! Svu pažnju posvetio je svojim učenicima nastojeći da budu primjerni po svom znanju, vladanju i ponašanju. Ta nastojanja su se i ostvarila. Škola „En-Nedžāt“ bila je elitna islamska ustanova, ne samo na prostorima Iraka, nego i šire. Učenici te škole došli su do najodgovornijih položaja u raznim oblastima društvenog života, dostojno se odužili svojoj vjeri, svome Ummetu i svojoj zemlji.

Želja za odlaskom u Medinu el-Munevveru

Cijeloga života želio je učiniti Hidžru u grad Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Nema sumnje da je njegova želja bila motivisana hadisima Resula, sallallahu alejhi ve sellem, u kojima se preporučuje boravak, posebno smrt, u tom časnom mjestu.

Neki veliki ljudi, koji su se stalno družili s njim, kao npr. šejh Ibrāhīm en-Nāsir, Hadži Ajdan el-Hadban, Abdul Muhsin el-Babetejn, već su to učinili, pa je time njegova želja za odlazak u Medinu postala još jača. Međutim, osjećao je veliku odgovornost za školu u kojoj je radio i za koju je živio – škola „En-Nedžāt“. Bojao se da bi njegovim odlaskom u školi nastala praznina koju bi bilo teško ispuniti. Previše je bio vezan za školu i učenike da bi to mogao napustiti.

Smrt

Umro je od izliva krvi na mozak 25. 07. 1962. / 1382. godine u trenutku dok je obilazio svoj palminjak u Basri.

Dženazu mu je klanjao veliki broj džematlija iz Ez-Zubejra, Basre, i drugih dijelova Iraka i arapskog i islamskog svijeta. Bila je to najveća dženaza zapamćena u tome vremenu. Dženaza je obavljena na prostoru gdje se klanja Bajram namaz (*Musalla el-Id*). Ukopan je u mezarluk „Ez-Zubejr ibn el-'Avvām".

Molimo Uzvišenog Allaha da mu podari prostranstva Njegovog Dženneta i da ga pridruži Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni **divni drugovi biti!**

45 – SALIH 'AŠMĀVĪ

(1911-1983/1330-1404)

PIONIR ISLAMSKOG NOVINARSTVA

Moje poznanstvo s njim

Uvaženoga profesora, Saliha 'Ašmāvīja upoznao sam čitajući časopis „Muslimanska braća“ koji je izlazio u Egiptu. Bilo je to 1944./1364. godine. Određen broj časopisa dolazio je pretplatnicima u Basri. Kasnije, 1946./1366., ovaj list je počeo dolaziti u biblioteku "Muslimanske braće" u Basri, čiji je vlasnik bio Ja'kub Abdul Vehhāb. List je stizao u velikom tiražu. Kasnije je počeo stizati u biblioteku "Muslimanske braće" u Ez-Zubejru, vlasniku biblioteke Abdurrezzaku es-Sāni'u. Čitajući taj časopis posebno sam obratio pažnju na članke koje je pisao Salih 'Ašmāvī. Njegovi tekstovi odlikovali su se snažnom riječju i otvorenošću, a tematizirao je podanički odnos nekih arapskih vlada i sistema prema kolonizatorima, posebno prema Englezima i Francuzima. Ta tematika je, posebno nas mlađe, jako interesovala.

Prvi put sam ga lično upoznao kada sam 1949./1369. došao na studij u Egipat. U kraćem, prelaznom periodu, bio je na čelu pokreta Muslimanska braća, od ubistva imama Hasana el-Bennāa, do izbora profesora Hasana el-Hudejbīja za Generalnog sekretara Pokreta. Moji susreti sa profesorom Salihom 'Ašmāvījem bili su česti, najmanje jedanput sedmično. Posjećivao sam ga radi savjeta i uputstava, a i radi informisanja o događajima u arapskom i islamskom svijetu.

Pažnja Muslimanske braće prema studentskim misijama

Veliki broj studenata, naročito iz arapskih zemalja, Azije i Afrike, dolazio je na studij u Egipat. "Muslimanska braća" su, ovim studentima, pružali

nesebičnu pomoć, pomagali su im pri upisu na fakultete i razne ustanove, pri smještaju, brinuli o onim koji su bili u lošoj materijalnoj situaciji... Sve je to doprinijelo da je veza između stranih studenskih misija u Egiptu, i Muslimanske braće, bila jaka i bratska. Pripadnici Pokreta za svoje usluge nisu ništa tražili, što je urodilo još većim simpatijama prema njima.

Sposoban novinar

Profesor Salih ʿAšmāvī bio je vješt i sposoban novinar. Taj posao je obavljao od osnutka pokreta "Muslimanska braća", tj. od pojave prvih izdanja glasila Pokreta. Pokret, pa i njegova glasila, bili su pod stalnim udarima sistema. Glasila "Muslimanske braće" su zabranjivana, a Salih ʿAšmāvī odvođen u zatvor, što se često ponavljalo. Međutim, nastavljao bi pisati i boriti se, nikada se nije predavao niti klonuo.

Bio je slabe fizičke konstrukcije, živio s jednim bubregom, ali nesalomljivog imana, poput sufije koji je spoznao Allaha Uzvišenog – hrabar, strpljiv i uporan.

Prikaz islamskih časopisa koje je uređivao profesor Salih ʿAšmāvī.

Obrazovanje – stavovi

Rođen je 1911./1330. godine. Pokretu "Muslimanska braća" priključio se 1931./1350. godine. Trgovačku Akademiju je završio 1932./1351. godine, a za zamjenika Generalnog sekretara "Muslimanske braće" izabran je 1936./1355. godine. Uredništvo časopisa „En-Nezīr" preuzeo je 1937./1356. godine, sedmičnika „Muslimanska braća" 1943./1362., a dnevni list „Muslimanska braća" počeo je uređivati 1946./1366. godine. U tom periodu je, na položaju zamjenika Generalnog sekretara Pokreta, zamjenio Ahmeda es-Sukerīja. Godine 1951./1371. postaje glavni urednik dva časopisa, „El-Mebāhisu el-Kadāijje" (*Sudska istraživanja*) i „Ed-da've" (*Poziv*). Iste godine, 18. aprila, bio je na čelu velike povorke demonstranata, koja je ispred egipatskog Parlamenta zahtjevala opoziv Zakona o udruženjima. Tim zakonom se, naime, stavljaju lanci na ruke "Muslimanske braće". Taj zakon je stvarno dokinut, odbacila ga je egipatska Skupština. Bio sam jedan od učesnika ovih demonstarcija koje su toga dana organizovali "Muslimanska braća". Parole koje su toga dana viđene, glasile su: "Allahu ekber ve lillahi el-hamd", "Allahu gājetuna" (*Allah je naš cilj*), vel Kur'anu dustūruna (*Kur'an je naš Ustav*), ver-Resūlu Kudvetuna (*Resul je naš uzor*), vel džihadu sebīluna vel mevtu fi sebīlillahi esmā emānīnā (*Smrt na Allahovom putu je naša najveća želja*), „el-Islamu nizaumun la jeuhuduhu nizamun" (*Islam je poredak kojem nema ravnog*).

U Kairu sam sa šejhom Ebi Hasan En-Nedvijem 1951./1371., u nekoliko navrata, posjetio profesora Saliha 'Ašmāvīja. Posjećivali smo ga i u njegovoj kući i kancelariji. Godine 1941./1360. Salih 'Ašmāvī je uređivao „En-Nizāmu el-hāss" (*Privatni poredak*), ali ga je kasnije na tom mjestu zamjenio Abdurrahmān es-Sendī. Kada je pokret "Muslimanska braća", 08. 12. 1948./1368. godine stavljen van zakona, za vrijeme vlade Mahmūda en-Nikrāšija, profesor Salih 'Ašmāvī bio je na čelu zatvoreničke kolone. Godine 1954./1374. godine diktator Abdun-Nāsir je najavio okrutan obračun s "Muslimanskom braćom". Mnoge je pozatvarao, konfiskovao njihovu imovinu, zabranio im bilo koji vid djelovanja. Interesantno je da je časopis „Ed-Da've" čiji je urednik bio profeosr Salih 'Ašmāvī, bio pošteđen. Kasnije će se ispostaviti da je to bio manevar vladajućeg sistema, jer su 'Ašmāvīja pokušali podmititi i pridobiti za sebe. Međutim, Salih 'Ašmāvī je odbio sve ponude i ostao je vjeran da'vi i njenom programu. To je bilo teško vrijeme, jer je i u redovima "Muslimanske braće" bilo podijeljenih mišljenja oko nove vlasti u Egiptu, koju je preuzeo Abdun-Nāsir i njegova klika. Kada su

"Muslimanska braća" 1974./1394. godine izašli iz zatvora, Salih el-Ašmāvī je otišao kod profesora Omera et-Telemsānija, trećeg po redu Generalnog sekretara Pokreta i ponudio mu svoju saradnju, kao i list „Ed-Da've" kojeg je uspio sačuvati. List je, kao glasilo "Muslimanske braće" ponovo počeo izlaziti 1976./1396. godine. Ugašen je ponovo 1981./1402. prilikom sukoba s Enverom es-Sādātom, koji je pohrlio u zagraljaj židovima i ispunio njihovu želju da se nemilosrdno udari po pripadnicima Pokreta. Enver es-Sādāt ih je ispratio u zatvore, na čelu sa Omerom et-Telemsānijem, Salihom 'Ašmāvījem, Kemāluddinom es-Senānīrijem i mnogim drugim.

Rekli su o njemu

Profesor Salah Abdul Maksūd u jemenskom časopisu „El-Iršād", br. 5, god.6, 1983./1404., kaže: „Umro je Salih 'Ašmāvī, pionir islamskog novinarstva, u sedamdeset drugoj godini života. Otišao je u susret svome Gospodaru, a iza sebe ostavio život koji je bio ispunjen džihadom na Allahovom putu. Umro je u nedjelju, 06. Rebiul Evvela 1404./ 11. decembra 1983. godine. Njegov život je bio ispunjen iskušenjima, upornim radom, džihadom...

Proganjan je, zatvaran, mučen i nije klonuo zbog nevolja koje su ga na Allahovom putu snalazile, nije posustao, nije se predaovao, ostao je vjeran zavjetu do smrti...

Bio je saputnik imama Hasana el-Bennāa, bio je član njegovog kabineta, zamjenik Generalnog sekretara pokreta "Muslimanska braća"... Dvije i po godine bio je na čelu Pokreta, nakon ubijstva imama Hasana el-Bennāa, februara mjeseca 1949./1369. godine. Na ovu poziciju došao je po sili Zakona, jer je u Statutu Pokreta stajalo da, u slučaju otsutnosti ili smrti Generalnog sekretara istoga mijenja njegov zamjenik, a Salih 'Ašmāvī je tada bio njegov zamjenik. Salih 'Ašmāvī se na čelu Pokreta nalazio trideset mjeseci. Bio je to najteži period u historiji pokreta "Muslimanska braća", vrijeme velikih iskušenja i ispita, vrijeme stavljanja Pokreta van Zakona, (08. 12. 1948./1368.), konfiskacije imovine, zabrane glasila, ubijstva vođe imama Hasana el-Bennāa, (12. 02. 1949./1369.). Kada je vladajući sistem shvatio, da je pokret "Muslimanska braća" činjenica koja se mora prihvatiti, uvažavati i uobziriti – nijekati taj faktor bilo bi isto kao nijekati svjetlost Sunca – odlučili su se za razne metode i varke. Tako su pokušali nagovoriti članove Pokreta da djeluju pod drugim imenom. Tada je profesor Salih 'Ašmāvī napisao jedan snažan tekst kojega je naslovio „Subat" (*Čvrstina*). U tom tekstu, između ostalog, napisao je: „Oni kojima je dojadila borba i

džihad, koji hoće da djeluju pod drugim imenom, koji bi rado promijenili svoje lice i ciljeve, neka im je Allah na pomoći. Ali, oni nemaju pravo da pravim vjernicima remete njihov cilj i program, a pravi vjernici nikada neće djelovati pod tuđim imenom niti hodati pod tuđom zastavom niti će ikada na svoje lice stavljati bilo kakve maske, nikada se neće boriti za ciljeve osim za one koje su se do sada borili. U toj borbi, isto kao i do sada, bit će poražene snage prijetnje i terora!" - **"A ti budi strpljiv! Allahovo obećanje je zaista istina i neka te nikako ne obmanu oni koji čvrsto ne vjeruju."** (Er-Rūm, 60)

"Riječju i perom borio se za islamsku da'vu preko pedeset godina... Govorio je istinu i nije se ničijeg prijekora bojao, takav je otišao svome Gospodaru."

Ovo je za svoga uzora i učitelja, pionira islamskog novinarstva, profesora Saliha 'Ašmāvīja, rekao mladi novonar iz Jemena, Salah Abdul Maksūd.

Pionir islamskog novinarstva

Za profesora Saliha 'Ašmāvīja s pravom možemo reći, da je bio pionir islamskog novinarstva. On je to novinarstvo iz tradicionalnog, uveo u moderno i savremeno, dajući mu islamski polet i duh. Pratio je događaje, analizirao ih i davao vlastite komentare. To je privlačilo čitaoce širom arapskog i Islamskog svijeta. Bio je to jedan sasvim novi, islamski pristup događajima i njihovoj interpretaciji. Bio je to iskren i realan prilaz događajima, daleko od bilo kakvog plašenja i zastrašivanja, pretjerivanja i preuveličavanja, zbrke i nereda. Nije tu bilo izmišljenih i improviziranih niti "ekskluzivnih", često izmišljenih navoda, čime se obično koristi moderno novinarstvo zarad postizanja većeg tiraža i zarade.

Pohvale šejha Ebu el-Hasena en-Nedvīja

Poznati islamski autoritet, šejh Hasan en-Nedvī, u svojoj knjizi „Sjećanja putnika po arapskom Istoku", govoreći o profesoru Salihu 'Ašmāvīju,

Profesor Salih ʻAšmāvī, šejh Muhammed Abdullāh el-Hatīb (desno), profesor Džabir Rizk (lijevo).

kaže: „Jednom sam iz Mekke el-Mukerreme obavjestio profesora Saliha ʻAšmāvīja da imam namjeru posjetiti Egipat, i veliku želju da se sretnem s njim. Kada sam stigao u Kairo došao mi je prijatelj i brat Abdullāh el-'Akīl kako bi me dopratio do radne kancelarije profesora Saliha ʻAšmāvīja. Dok smo išli prema njegovom uredu, Abdullāh el-'Akīl mi je pričao o pokretu "Muslimanska braća", o njegovim vođama i istaknutim ličnostima. Poklonio mi neke knjige šejha Muhammeda el-Gazālīja...

Kada smo se susreli u njegovoj kancelariji, rukovali smo se, zagrlili i poljubili, kao da se dugo poznajemo. Bio je to zagrljaj i poljubac naših srca, više nego tijela. Sljedećeg dana imao sam susret s profesorom Salihom ʻAšmāvījem u uredništvu lista „Ed-da've". Pokazao sam mu svoj govor naslovljen "Šta želim prenijeti *Muslimanskoj braći*", koji sam namjeravao održati prilikom susreta s predstavnicima Pokreta. Pogledao je taj govor, pohvalno se o njemu izrazio i dao prijedlog da se kasnije objavi u listu „Ed-da've". Sljedećeg dana posjetili su me profesor Salih ʻAšmāvī i Sa'dūddin el-Velejlī, nakon čega smo otišli u sjedište "Muslimanske braće". Sjećam se da su tamo bili prisutni: profesor Salih ʻAšmāvī, profesor Abdul Hakīm ʻĀbidīn, profesor Ferid Abdul Halik, šejh Ahmed Hasen el-Bākūrī, profesor

Es-Sag Mahmūd Lebib, profesor Munīr Delle, profesor Abdul Hāfiz es-Sajfī, i drugi. Predstavio me profesor Salih 'Ašmāvī, naglasivši da sam za ovaj susret pripremio i prigodno obraćanje. Moj govor su saslušali s velikom pažnjom, što sam zaključio po izrazima njihovog lica, a bilo je i onih kod kojih sam primijetio suze. Na moj govor uzvratio je profesor Abdul Hakīm Ābidīn, istakavši da ima dojam, da riječi koje sam uputio, potiču iz vrela vođe Hasana el-Bennāa, te da bi želio da se taj govor objavi. To sam rado prihvatio.“

Ovo je samo jedan kratak osvrt na djelo i život profesora Saliha ‘Ašmāvīja, pionira islamskog novonarstva. Vjerujem da će mlada islamska generacija, kroz proces islamskog buđenja i preporoda, shvatiti djelo i ulogu Saliha ‘Ašmāvīja i njegovih savremenika koji su trasirali put kojim će buduće generacije ponosno hoditi. To je put istrajnosti i vjere, aktivnog Islama i njegove dinamike.

Iz njegovih govora

Godine 1938./1357. objavio je članak u časopisu *Muslimanske braće* „En-Nezīr“, koji je lično uređivao. Naslov članka je bio: „Kako su me izmjenila Muslimanska braća?“, u kome kaže: „Pitao sam svoju dušu šta joj je cilj, šta nada? Ta pitanja su me okupirala od onog trenutka kada sam upoznao članove Pokreta. Ranije takva pitanja nisam sebi postavljao. Odgovor je, dragi čitaoče, bio da je moja jedina nada i želja *smrt na Allahovom putu*. Ta smrt nije prolaznost i nestanak, naprotiv, to je istinski opstanak... Ne znam, da li će mi biti suđeno da umrem u svojoj postelji, kako umiru plašljivci i kukavice?! Ili će mi Allah Uzvišeni oderditi da umrem kao šehid... To samo Allah zna, ne možemo se onoga što nam je suđeno sačuvati...“

Da Allah Uzvišeni blagoslovi njegov trud i njegov džihad, da nas sve sastavi s onima koji će biti u društvu vjerovjesnika, pravednika, šehida i dobrih ljudi, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

46 – ŠEJH ABDURRAHMĀN ED-DŪSIRĪ

(1913-1979/1332-1399)

POZNATI HĀFIZ I UČENJAK

Rođenje i obrazovanje

Šejh Abdurrahmān ibn Muhammed ibn Halef ibn Abdullāh ed-Dūsurī rođen je u Bahrejnu 1332./1913. godine gdje su živjeli njegovi roditelji. Porodica je prethodno živila u Kuvajtu. Inače, njegov otac je porijeklom iz El Kāsīma – Nedžda u Saudijskoj Arabiji. Nakon njegovog rođenja familija se iz Bahrejna vratila u Kuvajt, u četvrt El-Merkāb, gdje je Abdurrahmān ed-Dūsirī počeo svoje obrazovanje. Većina stanovnika četvrti bili su porijeklom iz Nedžda. Svoje školovanje počeo je u školi „El-Mubārekijje", gdje je učio fikh, hadis, akaid, nasljedno pravo, gramatiku arapskog jezika... Interesantno je istaći, da je sa hifzom Kur'ana završio dosta rano, i to, kako on sam kaže, u roku od nekoliko sedmica! To ne treba da čudi, jer je to Allahov dar i On ga daje kome hoće. Međutim, njegova memorija je bila izuzetna, mogao je napamet naučiti dijelove knjige koji bi ga posebno interesovali, stihove poznatih pjesnika i sl.

Moje poznanstvo s njim

Kada sam došao u Kuvajt, šejh Abdurrahmān Salim el-Atīkī mi je pričao o nevjerovatnoj sposobnosti memorisanja šejha Ed-Dūsirīja. Nisam mogao vjerovati da ta sposobnost kod čovjeka do te mjere može biti izražena. Međutim, kada sam šejha pobliže upoznao, posebno na sedmičnoj *Tribini*, u to sam se lično uvjerio. Naime, kada bi mu ljudi postavili neko pitanje, on bi na isto odgovarao iz izvora koji je zapamtio i koji navodi. Kada bi uzeli određeni izvor na koji se on poziva, vidjeli biste da ga on prenosi od riječi do riječi! Hvala Allahu, koji Svoje darove daje kome hoće.

Njegovi šejhovi – učitelji

Njegovi učitelji su bili poznati šejhovi: šejh Abdullāh Halef ed-Dihijjān, šejh Salih Abdurrahmān ed-Duvejš, u Kuvajtu, šejh Kāsim ibn Muhezze' u

Bahrejnu, i drugi. Bio je zaljubljenik u nauku. Iz vlastitih sredstava, do kojih bi došao trgovinom, kupovao bi knjige i dijelio ih studentima. Trgovina mu je donosila dobru zaradu, pa je materijalno bio neovisan, što je vrlo bitno, jer to omogućava čovjeku da očuva sebe i svoje dostojanstvo.

Predavanja

Šejh ed-Dūsirī je otvoreno govorio istinu, hrabro iznosio i branio vlastita stajališta, nije volio kolebanje niti laskanje, nije bio sklon prijetnjama niti obećanjima, praktikovao je princip *„pozivanja na dobro – odvraćanja od zla"*. Bio je strogi kritičar onih koji su bili spremni trgovati vjerom, prešućivati istinu, zagovarali mir po svaku cijenu, izbjegavali hrabre i odlučne da'ije.

Držao je pradavanja i hutbe u većim džamijama u Kuvajtu. Objašnjavao je ljudima suštinu Islama, obaveze muslimana prema vjeri i domovini, upozoravao ih na opasnosti devijantnih učenja i novotarija, pozivao ih da se drže Kur'ana i Sunneta, prakse Selefa. Upozoravao je na planove koje muslimanima pripremaju njihovi neprijatelji, na opasnost destruktivnih ideja i filozofija, posebno komunizma, cionizma i egzistencijalizma. Posebno se suprotstavljao tiranima stoljeća, na čelu sa faraonima Egipta, Abdun-Nāsirom, kome je posvetio podužu kasidu u kojoj ga opisuje kao osobu preko koje neprijatelji, i sa Istoka i sa Zapada, vode rat protiv Islama i njegovih da'ija, a što židovima i kolonijalistima osigurava prisustvo u islamskim zemljama. Dosta svojih pjesama napisao je nakon poraza u Palestini, objašnjavajući uzroke toga kobnog i sramnog neuspjeha. Početak kaside jasno aludira na poraz Arapa iz 1967. godine. U jednom stihu navodi 1387. hidžretsku godinu. Dalje govori, da su krivci poraza oni koji svjesno ili nesvjesno pomažu naciste, koji su zabranili Šeriat, a dozvolili alkohol i nemoral. Zatim navodi da će židove pomagati samo oni koji su zadojeni njihovim idejama, te da će od židova biti poraženi vesternizirani podmladak komunizma... Jasno je na koje snage u arapskom svijetu aludira Ed-Dūsiri u ovim stihovima. Kasidu zaključuje konstatacijom da nam Allahova pomoć neće doći, sve dok Mu ne budemo pokorni, dok ne budemo živjeli po Njegovim uputama i propisima...

U drugoj kasidi objašnjava kako je Prva generacija Islama osvojila, odnosno oslobodila, Palestinu tekbirom i snagom imana. Dalje kaže da su muslimani izgubili Palestinu onda kad su izgubili, odnosno zapostavili namaz, kada su umjesto Kur'ana prihvatili ateizam. Kasidu završava najavom islamskog preporoda... Podržavao je da'ije i mudžāhide, koji se trude i bore u ime Uzvišenog Allaha, koji na Zemlji nastoje uspostaviti Njegove zakone.

Uvijek je mudžahide uzimao kao primjer, tražeći od svih, posebno uleme i omladine, da slijede njihov primjer, jer oni ispunjavaju „*zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – nisu ništa izmjenili.*“

Često je citirao izvode iz djela imama Hasana el-Bennāa, Sejjida Kutba, Abdul Kādira ‘Ivedea i drugih islamskih velikana i šehida.

Odbrana Sejjida Kutba

Jedan učen čovjek pričao mi je da je prisustvovao predavanju šejha Abdurrahmāna ed-Dūsirija koji se tokom svoga predavanja pohvalno izrazio o šehidu Sejjidu Kutbu. Nakon predavanja, jedan od prisutnih, u želji da pokaže svoju učenost, zamjerio je šejhu ed-Dūsirīju što je u tom kontekstu spomenuo Sejjda Kutba, jer se brijao i nije nosio bradu!! Šejh ed-Dūsirī ga je poput munje ošinuo i odgovorio mu: „Ako šehid Sejjid Kutb nije imao bradu, imao je osjećaje, jak iman, čast i dostojanstvo, ljubav prema Islamu i muslimanima, dao je život za svoju vjeru, postao je šehid na Allahovom putu, želeći Njegovo zadovoljstvo, Njegov Džennet. Kada su od njega tražili da se javno odrekne svojih stavova nudeći mu zauzvrat pomilovanje, rekao je: *Zašto da molim za milost? Ako sam ispravan i nevin – prihvatam presudu, a ako se radi o suprotnom – iznad sam toga da bih tražio milost za neistinu! Prst koji izgovara šehadet u namazu, nikada neće napisati ni jedan harf kojim se priznaje vlast diktatora.*

To je Sejjd Kutb! Ko su oni s bradama, bez osjećaja za velike ljude i njihove stavove?!“

Šejh Abdurrahmān ed-Dūsirī je bio iskren sa svojim Gospodarom, sa sobom, s ljudima. Govorio je istinu, isticao zaslužne ljude, pozivao Ummet na put uspjeha, dostojanstva i časti. Ovo je sudbina i put onih koji prizivaju Allha Uzvišenog do Kijametskog dana.

Sstavovi

U jednom članku, koji je poslao profesoru Muhammedu el-Medžzūbu da ga objavi u poznatom djelu „Ulema i mislioci koje sam upoznao“, šejh Abdurrahmān ed-Dūsirī kaže: „Mnogi ljudi misle da je moć isključivo u posjedovanju ratne tehnike, razvijene industrije i rudnih resursa, itd., međutim, činjenica je da postoji sila veća od toga, a to je moral i vjera. Ta snaga se manifestuje kroz odnos prema Uzvišenom Allahu i izgradnji kompletnog sistema života, kroz želju da se položi žovot na Allahovom putu. Ti ljudi više vole smrt, nego njihovi neprijatelji život“.

Šejh Abdurrahmān ed-Dūsirī napisao je hiljade stihova poezije, čak i iz domena šeriatskih znanosti, kako bi ih učenicima i studentima bilo lakše zapamtiti. U okviru svojih predavanja često je koristio poeziju. Govoreći stihove ponekad bi izišao iz konteksta pravila arapskog jezika i metrike. Bio je veliki kritičar dvojice poznatih pjesnika: Ilije Ebi Mādīja i Bedevi el-Džebela.

Aktivnosti na planu da've

Šejh Abdurrahmān ed-Dūsirī bio je prije svega čovjek da've. Kao dobar metodičar znao je na primjeren način utjecati na svijest ljudi, animirati ih i podstaknuti na razmišljanje. Bio je veliki kritičar ljudskih pozitivnih zakona, koje su posebno podržavali materijalisti i ateisti, kao i vesternizirani muslimanski intelektualci. U ovom su ga podržavali i šejh Ahmed Humejs el-Halef, haži Abdurrezzak es-Salih el-Mutavva i šejh Abdullāh en-Nūrī. Isto tako, ako bi predavač ili govornik izašao iz okvira šeriatskog programa i učenja, on bi ga upozorio i ukazao na propust i grešku. Njegovi prigovori bi bili tako ubjedljivi i argumentovani, uvijek ljudski i neuvredljivi da bi se oni kojima je prigovor upućen, najčešće, izvinuli i zahvalili šejhu ed-Dūsiriju na upozorenju. Posebno je ukazivao na značaj otvaranja islamskih škola, širenja islamske edukacije, razvoju informatike i islamske svijesti. Upozoravao je i na dvije negativne pojave, a to su kukavičluk i škrtost, koje su korjeni svakog zla. Nastojao je ukazati na svaku "pukotinu" u islamskom društvu kroz koju bi se neprijatelji Islama mogli ubaciti i nanijeti štetu. Posebno je apelovao da se na rukovodeća mjesta unutar islamskog društva biraju najsposobniji i najodaniji ljudi, jer je to najsigurniji način da se dođe do ciljeva i da se pobijede neprijatelji.

Moja putovanja s njim

Imao sam priliku, u nekoliko navrata, s njim putovati. Bio je divan i prijatan saputnik. Bilo je korisno slušati ga i posmatrati njegovo ponašanje i odmjeren manir. Posebno vrijedi istaći naše putovanje u Saudijsku Arabiju 1964./1384. godine kada smo u Rijadu posjetili šejha Muhammed ibn Ibrāhīma Āl eš-Šejha i kod njega se zadržali nekoliko dana. Uvaženi muftija je u svojoj kući držao uvijek dobro posjećena predavanja, a najčešći gosti su bili ulema i studenati. Na jednom od predavanja predstavio nam je šejha Abdurrahmāna ed-Dusurija, tražeći od njega učešće u ovim naučnim diskusijama i raspravama.

Prilikom našeg boravka u Rijadu posjetili smo i poznatog ālima Saudijske Arabije, šejha Abdullāh ibn Baza, zatim ministra znanosti Saudijske Arabije Hasan Āl eš-Šejha, kao i neke druge ugledne ličnosti. Poslije smo otišli u Tāif gdje nas je ugostio šejh Abdul Melik Āl-Eš-Šejh, čije gostoprimstvo nikada nećemo zaboraviti. Šejh Abdurrahmān ed-Dūsirī, kada je znanje u pitanju, bio je more bez obale. Nisam nikada upoznao čovjeka koji je tako mogao memorisati razne tekstove, da je tako bio odan istini, da je toliko poštovao svetinje vjere, da je toliko mrzio silu i diktaturu... Bio je dragulj svoga vremena što mnogi nisu znali cijeniti, osim nakon njegove smrti. Interesantno je istaći, da mu je Allah Uzvišeni dao jedno iskušenje, a to je mucavost, međutim, prilikom govora ili predavanja, ta mahana se nikada ne bi manifestovala, govorio je tečno i razgovijetno, budeći osjećaje i zanos onih koji bi ga slušali.

Djela

Napisao je preko trideset većih djela:

- *Korisni odgovori na značajna pitanja o vjeri*
- *Dragulji iz oblasti fikha (sadrži 12.000 stihova)*
- *Objašnjenja iz oblasti nasljednog prava*
- *Korisne upute koje objašnjavaju razlike između pjevanja i tedžvida*
- *Uputa muslimanima za razumijevanje suštine Islama*
- *Postepeno razumijevanje osnova znanosti*
- *Refleksije na komentar djela „El-Kevkebu el-Munīr“ (Sjajna zvijezda)*
- *Izvori i objašnjenja za razumijevanje tumačenja uzvišenog Kur'ana*
- *Istina zaslužuje da se slijedi*
- *Argumentovani prigovori Šeltutu*
- *Britki prigovor Husejnu Mekkiju*
- *Iz riznica Sunneta*
- *Savršen čovjek*
- *Onemogućavanje onih koji izmišljaju na Allaha Uzvišenog*
- *Razmišljanja o najljepšim događajima („Ahsenu el-Kasasi“)*
- *Arabizam*
- *Kako se suprotstaviti Izraelu?*
- *Oružje kojim su pobijedili židovi*
- *Svjetiljke sure „En-Nur“*
- *Debate i rasprave*

- *U svijetu predanja i historije*
- *Filozofija osnova Islama*
- *Prečišćavanja historije*
- *Centar manjkavosti i poraz razuma*

U svim djelima primjećuje se preopširnost i ulaženje u detalje, tako npr. njegovo tumačenje sure *El-Fatiha* sadrži tri stotine stranica teksta! U Kuvajtu i Rijadu je imao dosta nastupa na elektronskim medijima tako da je većina građana bila u prilici čuti njegove stavove. U arapskom i Islamskom svijetu posjetio je mnoge univerzitete i ustanove na kojima je održao predavanja, rasprave i debate. S ovom praksom nije prestao ni u poznijim godinama života, čak i kad mu je zdravlje bilo narušeno. I tada je nastojao udovoljiti svim pozivima, naročito kada bi bila u pitanju islamska da'va, bilo da se trebao obratiti odabranom visoko obrazovanom krugu ljudi ili pak običnim džematlijama. Aktivnosti šejha ed-Dūsirīja na planu islamske sa've, njegove polemike s protivnicima Islama, bilo na lokalnom ili na globalnom planu, ne mogu se iznijeti u ovako kratkom osvrtu. Za takvo što trebalo bi dosta vremena i prostora. Ovo što sam rekao, samo je malo vraćanje duga prema čovjeku od koga sam mnogo naučio. Poznati učenjak dr. Jūsuf el-Karadāvī u svom djelu „Savremene fetve", kaže: „Kur'an je posebno kritikovao vladare koji su se osilili na Zemlji, to je bilo do te mjere da su zahtijevali da ljudi, umjesto pokornosti Allahu Uzvišenom, njima izražavaju tu pokornost, kao npr. „Nimrūd", poznati silnik, koji je tvrdio da on oživljava i usmrćuje, ili kao „Fir'aun", koji je govorio svom narodu: „Ja sam gospodar vaš najveći", isto tako, rekao je: „O velikani, ja ne znam da vi imate drugog boga osim mene." (El-Kasas, 38)

U ovoj suri Kur'ani Kerīm ukazuje na savez i saradnju tri nečiste strane, prva: vladar koji teroriše Allahove robove – njegovo oličenje je „Fir'avn", druga: političar koji radi u službi diktatora i djeluje na narod kako bi se pokorio diktatoru – njegovo oličenje je „Hāmān", treća: zelenaš, kapitalista, koji ima koristi od diktatora, on ga pomaže djelom kapitala, da bi preko njega došao do još većeg bogatstva, a sve to od znoja i krvi naroda – oličenje ovoga zelenaša je „Kārūn".

U ovom časnom tekstu Kur'an ne napada samo silnike i diktatore nego i one koji su ih slijedili i iskazivali im poslušnost, jer narod je uvijek taj koji fabrikuje faraone i zulumćare. Najveću odgovornost za ponašanje silnika snose vojne strukture, za koje Kur'ani Kerim ima izraz „El-Džunūd" (*Vojnici*). Te strukture su u službi političkih moćnika, one su bič kojim se

plaši narod i drži u pokornosti silnicima i diktatorima. Svako ko pokuša da im se odupre, ili drugačije misli, osjetit će njihovu okrutnost i njihov bič. Allah Uzvišeni u Kur'anu Časnom navodi: **„Zaista su faraon i Hāmān i vojske njihove uvijek griješili."** (El-Kasas, 8)

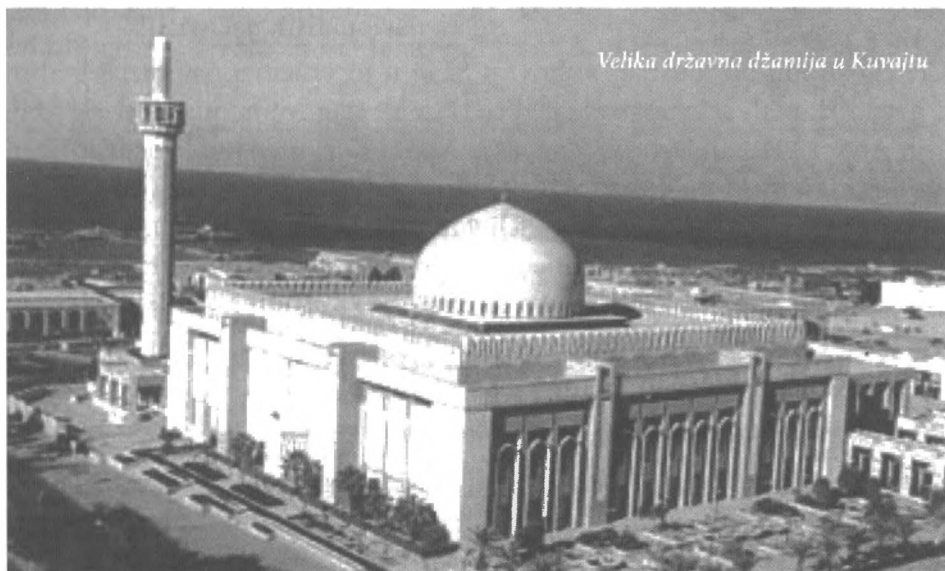
„Pa Mi dohvatismo i njega i vojske njegove i u more ih bacismo; pogledaj kako su skončali nevjernici!" (El-Kasas, 40)

Njegov utjecaj

Šejh Abdurrahmān ed-Dūsirī ostavio je duboke tragove iza sebe, pogotovo u Kuvajtu i Saudijskoj Arabiji. Iza njega je ostalo mnogo njegovih učenika i studenata, još više onih koji su koritili od njegovih predavanja i da'vetskih aktivnosti. Napisao je mnogo djela koja će njegovi učenici, što im je obaveza, naučno razjasniti i obraditi te na taj način ih približiti široj čitalačkoj publici.

Smrt

Umro je 1979./1399. godine. Da se Allah Uzvišeni smiluje našem uvaženom profesoru, šejhu Abdurrahmān ed-Dūsirīju, da nas sve uvede među Svoje dobre robove. Da Allah Uzvišeni blagoslovi napore njegovih učenika i poštovatelja, posebno njegovog poslušnog sina, Ibrāhīma Abdurrahmān ed-Dūsirīja.

Velika državna džamija u Kuvajtu

47 - SE'ĪD HEVĀ

(1935-1989 / 1354-1410)

ALIM I DA'IJA

Rođenje i obrazovanje

Rođen je u gradu Hamāh u Siriji 1935./1354. godine. Majka mu je umrla kada je imao dvije godine, pa je brigu o njemu preuzela njegova nena, a otac mu se tada nalazio među mudžāhidima u borbama protiv Francuza. Još u ranoj mladosti Se'īd Hevā postao je član pokreta "Muslimanska braća, a bilo je to 1952./1372. godine kada je bio prvi razred srednje škole, u vremenu dok su društvenom i političkom scenom Sirije harale različite političke opcije: socijalisti, komunisti, nacionalisti, nacisti...

Učitelji su mu bili poznati šejhovi u Siriji u to vrijeme: najpoznatiji alim u gradu Hamah šejh Muhammed el-Hāmid, šejh Muhammed el-Hāšimī, šejh Abdul Vehhāb Debs ve Zejt, šejh Abdul Kerīm er-Rufāī, šejh Ahmed el-Murād, šejh Muhammed Alī el-Murād, Mustafa es-Sibā'ī, Mustafa ez-Zerkā, Fevzi Fejdullāh i drugi. Diplomirao je na Univerzitetu u Sirijii 1961./1381., a 1963./1383. godine otišao je na služenje vojnog roka, gdje je ubrzo dobio oficirski čin. Oženio se 1964./1384. godine i Allah Uzvišeni mu je podario četvoro djece.

Aktivnosti na polju da've

Djelovao je kao predavač i Hatīb u Siriji, Saudijskoj Arabiji, Kuvajtu, Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Iraku, Jordanu, Egiptu, Kataru, Pakistanu, Americi Njemačkoj. Bio je jedan od ključnih učesnika protesta veza-

nih za Ustav Sirije, 1973./1393. godine, pa je uhapšen i odležao u zatvoru od 05.03.1973./1393 do 29. 01. 1978./1399. godine. Za vrijeme boravka u zatvoru napisao je djelo „Osnova tefsira" (12 tomova), kao i nekoliko knjiga da'vetske tematike. Vršio je visoke dužnosti u vojnim formacijama pokreta "Muslimanska braća", učesnik je brojnih političkih, džihadskih i da'vetskih akcija.

Rekli su o njemu

Profesor Zuhejr eš-Šāvīš u jordanskom časopisu "El-Livā'", od 15. 03. 1989. /1410. godine, govoreći o njemu, kaže: „Allahovom odredbom, a nju ništa ne može izmijeniti, prvoga dana mubarek mjeseca Ša'bana, 1409./ 09. marta 1989. godine, u bolnici u Jordanu, ugasio se ovozemaljski život Se'īda ibn Muhammeda Diba Heve. Dženaza namaz je obavljena u džamiji El-Fejhā', u četvrti Eš-Šumejsani, a ukopan je u mezarluk „Sehāb" na jugu Ammana. Dženazi je prisustvovao veliki broj ljudi svijeta, a o njemu su najpohvalnije govorili profesor Jūsuf el-'Azm, Alī el-Fakīr, pjesnik Ebu Hasen, šejh Abdul Dželil Rizk, profesor Fārūk el-Mešūh, književnik profesor Abdullāh et-Tantāvī, i drugi. Stanovnici Jordana su se prema njemu ponijeli dostojanstveno, ukazali su mu počast kao bilo kojem čovjeku iz redova vlastite uleme, ne kao prema strancu koji je stjecajem okolnosti umro u njihovoj zemlji.

Se'īd Hevā bio je jedan od najuspješnijih da'ija koje sam upoznao i za koje sam čuo. Kao rijetko ko, znao je svoje znanje prenijeti narodu. Umro je u 53-oj godini života, što je relativno kratak ljudski vijek, ali je iza sebe ostavio brojna djela koja ga svrstavaju u red najplodnijih autora našega vremena. Lično sam se s njim razilazio po pitanju nekih stavova, ali nikada nisam primijetio da je zbog toga promijenio svoj odnos prema meni, uvijek me dočekivao vedro, s osmjehom na licu, što moram priznati, nije bio slučaj s mnogim drugim. Najbrojniji su oni koji ne podnose kritiku, niti primjedbu bilo kakve vrste. U svojim kritikama prema njemu znao sam biti i preoštar...

Jednom prilikom sam ga posjetio u El-Ahsā'u (grad u Saudijskoj Arabiji – op.prev.). Bio je predavač u Naučnom zavodu. Zapazio sam da živi u krajnje skromnim uvjetima. Od prostirke je imao samo najnužnije što može biti za jednu osobu, a od odjeće isto tako. Ta odjeća svakako nije odgovarala čovjeku njegovog renomea. Jedva sam ga uspio ubijediti da uzme i obuče bijelu odjeću, koju nose ljudi njegovog ugleda, jer tvrda i

teška odjeća koju je nosio nije odgovarala vrućim klimatskim predjelima. Prihvatio je, ali mi je uslovio da ta odjeća ne bude preširoka. Sve što sam rekao vezano za prostirku i odjeću, moglo bi se odnositi i na njegovu ishranu. Bio je krajnje tolerantan prema izdavačima svojih knjiga. Obzirom da su njegove knjige bile tražene na tržištu, mnogi izdavači su njegove naslove doštampavali bez dozvole autora. Koliko znam, nikada zbog toga ni tim *izdavačima*, nije pravio bilo kakvih problema. I to govori o njegovoj neizmjernoj toleranciji".

Moje poznanstvo s njim

Upoznao sam ga najprije čitajući njegove knjige, da'vetskim aktivnostima koje je imao u Siriji, a dosta sam o njemu čuo od njegovih učenika sa kojima sam se sreo u Medini el-Munevveri. Zatim sam se sreo sa njim u Jordanu, Kuvajtu, Pakistanu, Evropi... Njegov jednostavan izgled, vanredna sposobnost komuniciranja, njegov zuhd i povučenost nisu mogli proći nezapaženo. Mnogo je čitao i zkrio. Većinu vremena provodio je učeći dove. Pisao je o da'vi, o Pokretu, zanimao se za stanje Islama i muslimana, žestoko se suprotstavljao diktatorskim sistemima u arapskom svijetu koji su upropaštavali i zloupotrebljavali privredne resurse muslimanskih zemalja, terorisali lokalno stanovništvo čineći najrazličitije vrste fesada...

Da'ija Se'īd Hevā posjedovao je neiscrpnu energiju. Za samo nekoliko dana mogao je napisati i izdati knjigu, bio je sklon sufizmu, te možda zbog toga neke teme u svojim djelima nije ni doticao.

Posjeta Kuvajtu

Imali smo zadovoljstvo i sreću da nas je u nekoliko navrata posjetio u Kuvajtu. Bio je gost naših sedmičnih *Tribina* pa je kao predavač osvojio srca i simpatije prisutnih. Jednom prilikom je držao predavanje o metodama šehida Hasana el-Bennāa u da'vi, istakavši da bi on u svakom čovjeku nastojao probuduti i aktivirati pozitivna osjećanja, pridobiti ljudska srca – a ona su ključ upute. U svakom ljudskom srcu se krije i dobro i zlo, pa ako, uz Allahovu pomoć, uspijemo u čovjeku aktivirati onu njegovu pozitivnu stranu, onda smo uspjeli, jer, samo čista duša preobražava čovjeka, to i Kur'ani Kerīm naglašava:

„Tako mi duše i Onoga koji ju je stvorio, da joj put dobra i put zla shatljivim učini. Uspjet će samo onaj ko je očisti, a biće izgubljen onaj ko je na stranputicu odvodi!" (Eš-Šems, 7-10)

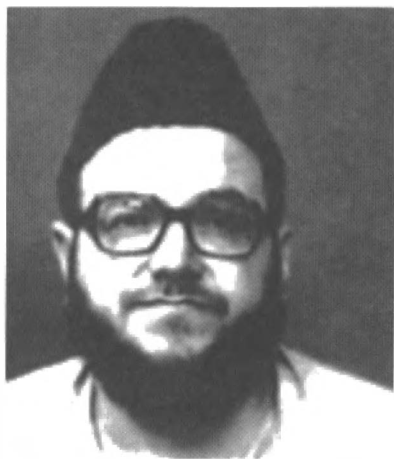
Djela

Prilikom posjeta Kuvajtu, pored sedmične *Tribine*, održavao je niz zapaženih predavanja u „Udruženju društvenih reformi", zatim u školi "En-Nedžāt", kada je stekao simpatije prisutnih, posebno omladine, koja je u sve većoj mjeri postajala osnovni faktor islamskog buđenja i preporoda. Njegova djela iz domena da've bila su omiljeno štivo omladine širom arapskog i Islamskog svijeta, posebno u Jemenu, Siriji, zemljama Zaljeva. Njegove knjige su prevođene i na mnoge strane jezike.

Navest ćemo neka njegova štampana djela:

- *Uzvišeni Allah*
- *Resul, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Islam*
- *Osnov tumačenja Kur'ana*
- *Osnov razumjevanja Sunneta i Biografije (Sire) – Vjerovanje (el-'akāid) – pobožnost (el-'ibādāt)*
- *Naša duhovna edukacija*
- *Čistoća duše*
- *Zabilješke o stepenima pravednika i pobožnika*
- *Allahovi vojnici – njihov moral i odgoj*
- *Korak naprijed na putu blagoslovljenog džihada*
- *O osnovama spoznaje i pravilima razumjevanja tekstova*
- *Dva junaka krstaških ratova na Istoku i na Zapadu – Jūsuf ibn Tašfin i Salāhuddīn el-Ejjūbī*
- *Da ne budemo deleko od zahtjeva i izazova vremena u kojem živimo*
- *Uvod u da'vetsku misiju pokreta "Muslimanska braća"*
- *Fikhska razmatranja*
- *Lekcije iz domena savremenosti Islama*
- *O vlasti i vladaru*
- *Studija: Islamski poticaj novoj svjetskoj civilizaciji*
- *Ne zapostavimo u našem vremenu tri stvari: Obaveze koje su „Fardi 'ajn", obaveze koje su „Fardi kifāje", i kome dati Zekjat*
- *Ulazak u petnaesti vijek po Hidžri*
- *Oživljavanje pobožnosti*
- *Moral i ponašanje koje će doživjeti svoju potvrdu i primjenu u petnaestom stoljeću po Hidžri*

- *Zakoni i pravila u kući muslimana*
- *„Es-Sire" – jezikom ljubavi*
- *Odgovori*
- *Moja iskustva i svjedočenja*
- *Allahovi vojnici – planovi, organizacija*
- *... itd...*

Sjećanja

Govoreći o sebi, u svojoj knjizi „Ovo je moje iskustvo", kaže: „ U prosjeku bi čitao po šezdeset stranica za jedan sat. Moj prvi učitelj, koji je najviše doprinio da se priključim "Muslimanskoj braći", bio je profesor Mustafa es-Sajrefi, a zatim i šejh Muhammed el-Hāmid. Bio sam odgovoran za studente u gradu Hamah. Predvodio sam tri velike studentske demonstracije, prvu, u kojoj su pripadnici Pokreta u Siriji, zahtjevali uvođenje: zakona o omladini u srednjim školama, drugu: protest zbog pogubljenja članova Pokreta u Egiptu, treću: povodom godišnjice sjećanja na „Belforovo obećanje".

U ovim demonstracijama bio sam zvanični pregovarač ispred "Muslimanske braće". U to vrijeme sam, na Šerijatskom fakultetu u Damasku, prisustvovao predavanju koje je održao dr. Mustafa es-Sibā'ī, Generalni sekretar organizacije "Muslimanska braća" u Siriji. Predavanja su bila veličanstvena, njegove riječi su bile magnet koji privlači.

Također, nikada ne mogu zaboraviti prijem i doček koji je Generalnom sekretaru "Muslimanske braće" profesor Hasanu el-Hudejbīju, ukazan u gradu Hamah, u Carevoj džamiji. Govorili su: dr. Mustafa es-Sibā'ī, dr. Se'īd Ramadān, a svečanost je zavrešena kratkim govorom profesora Hasana el-Hudejbīja."

Šejh Se'īd Hevā je bio dosta angažovan na prosvjetnom planu, radio je kao predavač u Siriji i van Sirije, u Saudijskoj Arabiji je radio pet godina, od toga dvije godine u gradu El-Huful u pokrajini El-Ahsā', i tri godine u Medini el-Munevveri.

Posjete i putovanja

Posjetio je brojne zemlje arapskog i Islamskog svijeta, zemlje Evrope i Amerike, više puta je posjetio Pakistan. Prilikom svoje prve posjete Pakistanu imao je susret s imamom Ebu el-'Ala el-Mevduduijem, što mu je, po vlastitom priznanju, mnogo koristio na planu islamske da've. Prilikom druge posjete Pakistanu, prisustvovao je dženazi imama Mevdudija. Toj dženazi prisustvovao sam i ja lično, u društvu sa dr. Jusufom el-Karadāvījem, Sejful Islam el-Bennāom, Abdul Azīz el-Mutavvom i mnogim drugim.

Tada se profesor Se'īd Hevā sastao s vođama Islamske zajednice i Pokreta u Pakistanu, a zatim je otišao u Lahor, sastao se s mudžāhidima Afganistana, podržao ih u njihovoj borbi naglašavajući da se u toj borbi treba osloboditi svih ličnih ciljeva u i ambicija. Krajem maja 1979./1400. godine, u sklopu jedne delegacije, otputovao je u Iran, sastao se sa imamom Hūmejnījem i tadašnjim ministrom vanjskih poslova Irana, Ibrāhīmom Jezdījem, kao i Kemālom Hirazijem. Obavijestio ih je detaljn o svim dešavanjima u Siriji i zamolio ih za islamsku, bratsku pomoć.

U svojoj knjizi „Ovo je moje iskustvo“, u kojoj je tematiziran vojni udar u Siriji, šejh Se'īd Hevā, kaže: „Vojni (Američki) udar u Siriji, na čelu kojeg je bio Husnī ez-Ze'īm, izveden je od strane same američke obavještajne službe. To nije nikakva tajna jer su Amerikanci u više navrata objavili ciljeve udara:

- Predaja kolonija „Mešmar Hajreden“ židovima
- Potpis na Ugovor o postavljanju naftovodnih cijevi na način kako je to zahtjevala američka kompanija
- Gašenje časopisa „El-Ahkām el-Adlijje“ (*Sudski propisi*), koji je zapravo artikulirao građanski islamski zakonik u Siriji“.

Od 1984./1405. godine pa na ovamo, često sam imao susrete sa šejhom Se'īd Hevom, jer sam često navraćao u Jordan u kome je on bio tada nastanjen. Tada smo se bolje upoznali. Zajednički smo radili na mnogim projektima, posebno na izradi studija i programa prikladnih za djelovanje islamskog Pokreta u savremenim uslovima. Slagali smo se u većini slučajeva, iako smo po nekim pitanjima imali i različite stavove, to nije utjecalo na naše odnose. Kada je izdao svoju knjigu „U prostorima spoznaje“, zahvalio sam mu i čestitao, jer je upravo takva materija bila neophodna islamskoj omladini. Knjiga je tretirala dvadeset ključnih pitanja koja naglašava i imam Hasan el-Bennā u svojoj knjizi „Risaletu et-Ta'līm“, a na koju su komentare napisali vodeći alimi: Muhammed el-Gazālī, Abdul Mun'im

Tu'ajlib, Abdul Bedī' Sekar, Jūsuf el-Karadāvī, Alī Abdul Halīm, Džum'a Emīn, Muhammed Abdullāh el-Hatīb i dr. Ovo značajno djelo najviše je plasirao profesor Mustafa et-Tahhan, štampajući ga kroz program „Islamsko internacionalno Udruženje studenata". Knjiga je doživjela brojna izdanja, a prevedena je i na više jezika.

Pohvala na račun Muslimanske braće

Šejh Se'īd Hevā uvijek je isticao, da su "Muslimanska braća" u Egiptu radom i vlastitom žrtvom dokazali da su pravi uzor i primjer da'ijama u cijelom svijetu. Bili su izloženi šikaniranjima i progonima, godinama su proveli u zatvorima i kaznionama, ali ni za dlaku nisu popustili niti se predavali. On se potpuno slaže s onim što u svojoj knjzi „Ahlakuna el-Idžtima'ijje" (*Naš društveni moral*), iznosi dr. Mustafa es-Sibā'ī, Generalni sekretar "Muslimanske braće" u Siriji: „U egipatskim zatvorima vidimo alime kako tuku kamen, obučeni u odoru prestupnika i zlikovaca, čime ih se nastoji poniziti samo zbog toga što je ta ulema razumjela istinsku poruku nauke. Za geslo svoga života oni su odabrali džihad, savjet, rad u ime Allaha Uzvišenog. Ovi alimi u punom smislu te riječi, kada vide da se čini ružno djelo – to osuđuju, kada se sretnu sa neznalicom – savjetuju ga, kada se susretnu sa silnikom – suprotstave mu se, kada se suoče s onima koji manipulišu emocijama naroda, bilo da se radi o bogatašima ili političarima – upozore ih na pravdu i upute na istinu, jer to je emanet koji im je povjeren. To je njihov prestup i zločin zbog kojeg su bačeni u zatvore, njihove noge stavljene u okove, prisiljavaju ih da hodaju po oštrom istucanom kamenju, kao što postupaju s ubicama, sitnim lopovima, kriminalcima i najtežim zlikovcima! Blago njima kad ne spadaju u kategoriju dunjalučke uleme, koju je sistem opčinio, pa oni varaju narod u ime vjere, postaju opojni instrument za taj narod, prezirući istinske reformatore iz redova islamske uleme, pomažući munafike i uzurpatore!

Ali, ovaj mali dio uleme – reformatora, koji se ponižavaju i muče po zatvorima, oni su jedina nada i garancija preporoda i oslobođenja islamskog Ummeta".

Poznati alim s Arapskog poluotoka, šejh Abdul Azīz ibn Baz, kaže: „O Arapi, i njihove vođe, sadašnji sukob između Arapa i židova nije samo arapski sukob, nego i islamski i arapski, to je borba između vjere i nevjerstva, istine i neistine, između muslimana i židova. Židovska agresija na muslimane u njihovoj zemlji i njihovim kućama, je dokazana.

Dužnost svakog muslimana je da pomogne svog napadnutog brata, i da agresora kazni i zaustavi. Svako je dužan pomoći u onoj mjeri u kojoj može, kao što Allah Uzvišeni kaže: „A ako vas zamole da im u vjeri pomognete dužni ste da im u pomoć priteknete, osim protiv naroda sa kojim o nenapadanju zaključen ugovor imate." (El-Enfāl, 72)

„Borite se protiv onih kojima je data Knjiga a koji ne vjeruju ni u Allaha ni u onaj svijet, ne smatraju zabranjenim ono što Allah i Njegov Poslanik zabranjuju i ne ispovijedaju istinsku vjeru, - sve dok ne daju glavarinu poslušno i smjerno." (Et-Tevbe, 29)

Postupak židova prema Islamu i prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, poznat je u historiji, prenose ga sigurne predaje. To svjedoči i najveća i najdostojnija Knjiga Allahova: „Laž joj je strana, bilo s koje strane, ona je objava od Mudroga i hvale Dostojnoga." (Fussilet, 42)

O muslimani, Arapi i nearapi, borite se protiv Allahovih neprijatelja – židova, borite se svojim imecima i životima, to vam je bolje ako znate. Nastojte da zaslužite oprost Gospodara svoga i Džennet prostran kao nebesa i Zemlja pripremljen za one koji se Allaha boje, za mudžāhide i za strpljive. Budite iskrenog nijjeta u ime Allaha Uzvišenog strpljivi i istrajni, bojite se Allaha, jedino ćete na taj način doći do velike pobjede, ili do šehadeta na putu Istine". (*Ibn Baz – iz knjige „Stav židova prema Islamu i odlika džihada na Allahovom putu*")

Bolest i smrt

Šejh Said Hevā je 1987./1408. godine doživio djelomičnu paralizu pojedinih dijelova tijela, a imao je problema i sa šećernom boleti, visokim pritiskom, zakrčenjem krvnih sudova, boleti bubrega, bolest očiju...

To ga je odvojilo od javnosti i prikovalo za bolesničku postelju. Pao je u komu 14. decembra 1988./1404. iz koje se nije probudio. Umro je u poslijepodnevnim časovima, u četvrtak, 09. 03. 1989./1410. godine u jordanskoj islamskoj bolnici u Ammanu.

Da se Allah Uzvišeni smiluje našem bratu i profesoru, Se'īdu Hevi. Strpljivo je podnosio mnogobrojne i teške bolesti, iskušenja i mučenja u zatvorima, šikaniranja i uvrede munafika. Da Allah Uzvišeni sva njegova djela učini prevagom dobrih djela na Sudnjem Danu, te da nas sve pridruži Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Žaljenje za šejhom Se'īd Hevom

Veliki muslimanski pjesnik, Velīd el-'Azamī, u svojoj kasidi „Ušutio je slavuj", povodom smrti šejha Se'īda Heve kaže, *da je u dolini, u kojoj je pjevao slavuj, nastao muk, da se u ljudskim srcima osjetio bol...* Zatim pjesnik u svojim stihovima oživljava sjećanja na šejha Se'īda Hevu u vrijeme kad su zajedno posjetili Kabur Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, njihov namaz, zikir, tesbih kod Kabura Poslanika... Potom opisuje njegova predavanja, pažnju onih koji ga slušaju, zatim njegovo učešće i hrabrost iskazanu u džihadu. U kasidi se pjesnik posebno osvrće na njegovo vođenje studentskih demonstracija u Damasku i Hami, na žrtve i šehide u tim demonstracijama, na zatvore, progone i mučenja kojima su učesnici protesta kasnije bili izloženi...

Posebno su jaki zadnji stihovi kaside u kojima pjesnik opisuje situaciju u Palestini, nastalu nakon židovske okupacije... *U Kuds su došli židovi, u Hamas su došli Karmati, donijeli su izopačenosti kojima nisu ravne ni one koje su činili naraštaji Ada i Semūda, narodi Tube'a i Ressa, Ahkāfa, vlasnika rovova (Ashabu el-Uhdūdi)...* Ovi su porušili džamije, u kojima sada „plaču mihrabi"... Pjesnik ovu kasidu završava stihovima u kojima za šejha Se'īda Hevu kaže da je svojim djelima za dunjalučkog života zaslužio da na Ahiretu bude zadovoljan i sretan u društvu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Posljednja naša dova: **Hvala Allahu, Stvoritelju svijetova.**

Prizori iz Hame.

48 – ŠEJH ABDULLĀH EL-ENSĀRĪ

(1921-1989 / 1340-1410)

U SLUŽBI NAUKE

Rođenje i obrazovanje

Šejh Abdullāh ibn Ibrāhīm el-Ensārī rođen je u gradu El-Hūr u Kataru 1921./1340. godine. Otac mu je bio sudija koji mu je ujedno bio i prvi učitelj i kod njega je kao dijete postao hāfiz Kur'ani Kerīma. U dvanaestoj godini je počeo izučavati fikh imama Šafije, zatim nasljedno pravo, hadis, arapski jezik, posebno gramatiku. Otišao u Saudijsku Arabiju (El-Ihsā') gdje je učio kod poznatih šejhova i učitelja: šejh Abdul Azīz el-Mubārek, šejh Ebi Bekr el-Mullā, šejh Abdul Azīz ibn Salih, šejh Abdullāh ibn ‘Umejr, i šejh Abdullāh el-Hatīb. Nakon što je dobro ovladao navedenim znanostima vratio se u Katar gdje je godinu dana učio kod svoga oca, a zatim odlazi na Hadždž u Mekku el-Mukerremu i tamo nastavlja svoje školovanje. Upisuje se u školu „Es-Sūltijje“ koju je osnovao poznati učenjak Ed-Dehlevī. Najpozantiji njegovu učitelji u toj školi bili su šejhovi iz Mekke el-Mukerreme: šejh Muhammed Abdurrezzāk Hamza, šejh Muhammed ibn Mani', šejh ‘Alevi el-Mālīki. Ovdje je ostao studirati pet godina, a onda se vratio u Katar.

Putovanja

Nije dugo ostao u Kataru. Vratio se u Saudijsku Arabiju gdje je radio kao imam, hatīb i predavač u jednoj školi u mjestu Dārejn u Istočnoj oblasti. Nakon godinu dana službovanja u ovom mjestu, dobio je ponudu sudije iz El-Katīfa da mu bude asistent u poslovima, što je prihvatio i jedno vrijeme radio taj posao. Kasnije je radio kao predavač u državnoj školi čiji je osnivač bilo Ministarstvo obrazovanja Saudijske Arabije, a nemalo zatim

postavljen je na mjesto direktora ove škole gdje je radio tri godine. Vladar Katara, šejh Alī ibn Abdullāh Āl Sānī, 1954./1374. godine, zamolio je kralja Saudijske Arabije Saud ibn Abdul Azīza da šejhu Abdullāh el-Ensārīju da dozvolu da se vrati u Katar.

Nakon povrtaka u Katar šejh El-Ensārī je osnovao svoj institut kojim je lično upravljo. U Kataru je bio na raznim odgovornim funkcijama, a zadnja od tih odgovornih položaja – direktor za vjerska pitanja. Osnovao je niz centara za učenje *hifza*, kako u Kataru tako i van njega. Radio je na jednom veoma korisnom projektu, a to je štampanje značajnih djela iz oblasti islamskog naslijeđa, nakon pregleda i verifikacije, a zatim bi ih dijelio studentima, naučnim i kulturnim centrima širom arapskog i Islamskog svijeta. Računa se da je ovako štampano oko 150 značajnih djela. Na planu islamske da've zagovarao je da se da'ije, učitelji i imami trebaju isključivo posvetiti toj obavezi te da se ne bave drugim poslovma. One koji su prihvatali rečene uvjete nesebično je pomagao i novčano stimulisao. Pomagao je i muslimane širom svijeta kojima je pomoć bila potrebna. Davao je doprinos izgradnji škola, zavoda, i centara koji su imali za cilj širenje islamskog odgoja i obrazovanja. Učestvovao je na brojnim konferencijama i zančajnim skupovima širom svijeta. Bio je član Islamske asocijacije *Rabite*.

Posjeta Kuvajtu

Posjetio nas je u Kuvajtu u nekoliko navrata. Prisustvovao je našoj sedmičnoj *Tribini*, uzeo aktivno učešće i pohvalio ovu inicijativu i praksu koja, u vremenu islamskog buđenja, okuplja ugledne ličnosti iz Kuvajta i Islamskog svijeta. Govorio je o značaju okupljanja mladih snaga, koje su jedine kadre oduprijeti se opasnim talasima uvezenih ideja materijalizma i ateizma s jasnim ciljem: odvojiti Ummet od njegove vjere i tadicije, vezati ga za osovinu zapadne i krstaške kompozicije zarad eksploatacije dobara i porobljavanja stanovništva.

Susret u Japanu

Obradovao me naš susret u Tokiju na svečanosti otvorenja Islamskog centra za čiju je izgradnju dao značajan doprinos. Kasnije smo se ponovo susreli na skupu uleme i da'ija u Pakistanu. Šejh Abdullāh el-Ensārī dao je značajan doprinos u osnivanju tijela „Islamski savez mudžāhida“ u Afganistanu. Na toj svečanosti izabran je Abdu er-Rabb er-Resūl Sejjaf za vođu Udruženja, a

šejh El-Ensārī je za sve učesnike pripremio veliku večeru. Ovo Udruženje je ulijevalo nadu da je došao kraj nesporazumima unutar džihadskih redova u Afganistanu, koje su mnogi, kako sa Zapada tako i sa Istoka, uporno pokušavali zavaditi i razbiti.

Napori i želje

Šejh Abdullāh el-Ensārī je divan primjer ālima iz Katara. Cijeli Islamski svijet zna za njegov doprinos na planu da've, nauke, kulture i zahvalan mu je zbog toga. Svi se mole za njega i za sve one koji slijede taj put odanosti Islamu, muslimanima i njihovim interesima.

Rekli su o njemu

Uvaženi sudija, Abdul Kādir el-'Ammārī, u kuvajtskom časopisu „El-Mudžteme'“ kaže: „Tuga za šejhom Abdullāh el-Ensārīijem, zapravo je tuga za znanjem, za univerzalnim vrijednostima, za iskustvom. Do jučer je bio s nama, bio nam primjer svojim znanjem, vladanjem i dobročinstvom. Svoj položaj i ugled koristio je za širenje nauke i dobra, u tome je imao i podršku državnih organa. Kada je u pitanju islamska kultura i islamska knjiga, možemo sa sigurnošću ustvrditi da ćemo rijetko naći veći grad u Islamskom svijetu, ili naučnu i kulturnu instituciju, a da nisu dobili donaciju države Katar, odnosno šejha El-Ensārīja, bilo da je pomoć izražena u vrijednim knjigama, ili da je pomoć bila finansijske naravi. Bio je istinska paradigma islamsog džemaata i Ummeta, do smrti aktivan i uporan. Velika džamija u Dohi, unatoč svom prostranstvu, bila je premala da bi mogla primiti ljude koji su došli na njegovu dženazu. Takvu dženazu nikada ranije Katar nije doživio.

Aktivnosti

Teško bi bilo nabrojati sve aktivnosti šejha El-Ensārīja. Počet ćemo od navoda da je dugi niz godina bio predsjednik izaslanstva Hadždžda ispred države Katar. U Mekki el-Mukerremi sagradio je ogromnu džamiju, a također i biblioteku koja sadrtži brojna djela islamskog kulturnog naslijeđa. Nadgledao je i vršio nadzor nad svim džamijama i školama u Kataru u kojima su bila specijalna odjeljenja za učenje *hifza*. Također je rukovodio službom za da'vu i predavanja, posebno tokom mubarek mjeseca Ramazani Šerifa. Pozivao je poznate ālime i predavače iz Egipta i Sirije koji bi ovaj mubarek mjesec provodili u Kataru.

Značajne aktivnosti pružio je na planu pomirenja među ljudima, i to ne samo u Kataru, nego, kao što smo već istakli, na globalnoj Islamskoj razini. Iskazivao je sklonost i interesovanje za aritmetičke i astronomske znanosti. Dugo vremena je izdavao i uređivao godišnji kalendar za Katar. U najkraćem, šejh Abdullāh el-Ensārī, da mu se Allah Uzvišeni smiluje, bio je stalno angažovan na pozicijama od zajedničkog interesa. Cijeli svoj život posvetio je nauci, dobru, da'vi. Volio je učene ljude, pomagao siromašne, učenike i studente, bio je savjetnik odgovornim i vladarima. Uz sve to, bio je jako emotivna osoba, iskreno je saosjećao sa svojom braćom-muslimanima, bez obzira gdje oni živjeli, znao bi zaplakati na vijest o njihovoj nesreći, i bio bi uvijek među prvima u pružanju pomoći.

Filozofija rada

Ako bi isticali nešto značajno iz folozofije i metoda njegovog djelovanja, onda je to prije svega njegov odnos prema vladajućim krugovima. Naime, šejh Abdullāh el-Ensārī, smatrao je da se treba približiti vladajućim strukturama i na njih utjecati lijepom sugestijom i savjetom. Smataro je da se njihova pozicija, samim tim i mogućnosti i kapital, trebaju iskoristiti u korist Islama i muslimana. On je i praktično dokazao da se to može postići! Isto tako, zagovarao je da bi neke sitnije omaške vladara bolje bilo prešutjeti nego ih publikovati, iz razloga što bi njihovo isticanje moglo prouzročiti stvaranje nepovjerenja i jaza između pretpostavljenih i potčinjenih, vladara i naroda. Taj jaz može prouzročiti da odgovorni ne znaju šta se dešava u narodu, što može rezultirati još težim posljedicama, a to je velika šansa za one koji vole loviti u mutnom.

Moja posjeta Kataru

Prilikom moje zadnje posjete Kataru, gdje sam od Ministarstva Vakufa i Univerziteta u Kataru dobio poziv da održim set predavanja na temu islamske da've, sreo sam se sa šejhom Abdullāh el-Ensārījem. U svoju kuću, pored mene, pozvao je veliki broj da'ija i uleme. U govoru koji je tom prilikom održao apostrofirao je nužnost zajedničkog djelovanja – "samo tako se uspješno možemo oduprijeti ovoj opasnoj navali neprijatelja Islama, s Istoka i sa Zapada, koji žele muslimane odvojiti od njihove vjere, ubaciti smutnju i nepovjerenje u njihove redove, napraviti rascjep među državama i muslimanskim narodima, i, u konačnici, uspostaviti židovsku upravu i hegemoniju nad njima. Zato je obaveza uleme i da'ija našega vremena, u svim dijelovima svijeta, da budu složni u svojoj da'vi i svim akcijama, u ime

Allaha Uzvišenog. Kada muslimanski narodi osjete danjihove vođe i da'ije djeluju kao jedna ruka, žive kao jedan organizam, nema nikakve sumnje da će ih narod slijediti. Takvu ulemu će, pored naroda, cijeniti i respektovati i vladari."

Posebno je naglasio da treba iskoristiti sadašnji trenutak koji označava period buđenja i sazrijevanja islamske svijesti. Islamsku mladost treba motivisati i usmjeriti ka islamskom programu kako bi odigrali pozitivnu ulogu i dali svoj doprinos vjeri i Ummetu, onako kako je to regulisano Allahovom Knjigom, riječju i djelom, Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako je to uraila Prva generacija Islama.

U svojoj studiji „Čemu pozivamo ljude!", šehid Hasan el-Bennā, kaže: „Narodi ili skupine koji žele doći do velikih ciljeva i ostvarenja, moraju biti svjesni da to neće postići osim sa velikom duhovnom motivacijom i moći, koja se manifestuje u sljedećem: jakoj volji – oslobođenoj od bilo kakvih vidova slabosti, odanoti i vijernosti – bez i najmanjih natruha kolebanja i izdaje, požrtvovanju – lišenog svake pohlepe i škrtosti, poznavanju vjerskih principa – principa u koje se neizostavno vjeruje.

Isto tako, ne smije se izgubiti iz vida, da je svaki preporod u historiji naroda, u svome začetku, počinjao od ništice. Na početku, mnogima su zacrtani ciljevi izgledali kao neostvarivi, ali historija je dokazala da se strpljenjem i upornošću, mudrošću i taktikom, u procesima koji su neminovni pratioci renesansi i preporoda, od slabosti dolazi do snage i moći, do ciljeva koje nosioci preporoda zacrtaju na početku. Ko bi npr. mogao povjerovati da će Arapski poluotok, suha i besplodna pustinja, postati mjesto i izvorište svjetla i spoznaje? Ko bi mogao povjerovati da će sinovi te pustinje, duhovno i politički, zagospodariti najmoćnijim imperijama svijeta? Ko bi mogao pretpostaviti da će Ebu Bekr, poznat kao osoba mehkog i prefinjenog srca, nakon što su mu (kao halifi- op.prev.) neki ljudi odbili pokornost, nakon što su se neki iz njegove neposredne blizine pokolebali, u jednom danu opremiti jedanaest vojski? Ko bi mogao pretpostaviti da će uspijeti savladati i ušutkati one koji su se ogriješili o zakon (Šeriat – op.prev.), da će kazniti odmetnike, da će primorati one koji su to odbili, da izdvoje sredstva Zekjata iz svog kapitala? Ko se mogao nadati, da će Salahuddin el-Ejjūbī, koji je godinama bio u defanzivi, poniziti i pobijediti dvadeset i pet vladara Evrope, i natjerati ih u povlačenje i bijeg, unatoč njihovoj brojnosti i spremnosti? To su primjeri iz starije historije! Ko je mogao pomisliti, da će kralj Abdul 'Azīz Āl Saūd, čija je porodica protjerana, a imovina konfiskovana, uspjeti da se vrati na tron uz pomoć svojih nešto više od dvadeset ljudi? Ko je

mogao pomisliti da će ispuniti želje i nadanja Islamskog svijeta, obnoviti svoju upravu i oživjeti jedinstvo?"

Svi koji su poznavali šejha Abdullāh el-Ensārīja, sjećat će se njegovih stavova i njegovih djela. Sjećat će se i Islamski centri i ustanove, institucije hifza, siročad i udovice širom Islamskog svijeta, kojima je stizala njegova pomoć i podrška. Oni nikada neće zaboraviti ovoga alima, da'iju i mudžāhida, i molit će se Allahu Uzvišenom za njega. Koristim ovu priliku, da pozovem njegove učenike, njegovu braću, njegove sinove, na čelu sa Muhammed Abdullāh en-Ensārījem, da nastave put kojim je išao naš uvaženi šejh i profesor, jer to je put koji vodi Allahovom zadovoljstvu.

Smrt

Nakon kraće bolesti njegova duša preselila je na Bolji svijet 15. 10. 1989. / 14. 03. 1410. godine. O njegovoj smrti oglasila se „Dobrotvorna svjetska islamska organizacija" kojom rukovodi šejh Jūsuf Džāsim el-Hadždži. U tom proglasu se kaže: „Ovih dana svom Plemenitom Gospodaru otišao je šejh Abdullāh Ibrāhīm el-Ensārī. Izvršio je emanet kojim je zadužen svaki musliman, a to je obaveza prema svome Stvoritelju, prema Ummetu i vjeri Islamu. Bio je primjer da'ije koji se borio na putu Istine i širenja poruke Islama, koji je pomogao obespravljenog i ožalošćenog, štitio siroče, oblačio onoga ko nije imao šta obući, poučavao onoga ko nije znao, pomagao dobrotvorne akcije širom Islamskog svijeta, i van toga svijeta.

Bio je čvrst u svojim stavovima, naročito kada je trebalo pomoći džihad na Allahovom putu, podržati otpor i revoluciju u Palestini, koja ima za cilj oslobođenje Mesdžidi el-'Aksa. Otisci njegovih prstiju dugo će ostati na mnogim dobrotvornim projektima. U Kataru će se, na tom, planu, nastaviti putem koji je on trasirao. Islamska dobrotvorna svjetska organizacija, ovim riječima utjehe, svjedoči da je rahmetlija ispunio svoj život boreći se za put Allahov i pobjedu Njegove uzvišene vjere.

Abdullāh el-'Akīl, šejh Abdullāh el-Ensārī (Katar), Safvet es-Seka (Es-Seūdijja) u Tokiju-Japan, decembar 1982./1403. godine

DJELA

Objavio je mnoge značajne knjige, kapitalne projekte izvora Islama i islamske duhovnosti, dao im predgovor, pregledaoih i verifikovao. Sve odštampano dijelio je besplatno. Od tih radova spomenut ćemo:

- *Uputa nesigurnom u poznavanje teksta Kur'ana (verifikacija)*
- *Ubiranje ploda (pregled i verifikacija)*
- *Objašnjenje za tumačenje Kur'ana (rekapitulacija)*
- *Duboka studija objašnjenja kijametskog Dana (verifikacija)*
- *Bašče svjetlosti i ishodište tajni (verifikacija)*
- *„Er-Revda en-Nedijje", komentar „ed-Dureru el-Behijje" (verifikacija)*
- *„Zadu el-Muhtādž", komentar „El-Minhādža" (verifikacija)*
- *Krik istine (verifikacija)*
- *Kazna s neba (zajedno sa Ahmed Mustafa ebu Zehre)*
- *Jezgrovita razmatranja u viđenju Mlađaka (verifikacija i pregled)*
- *Jemenski parfem u pjesmi El-Bejhānīja (verifikacija i nadzor)*
- *'Unvanu Eš-Šerefi el-Vāfī (verifikacija)*
- *Jedinstven pokazatelj narušavanja i proturiječnosti Tevhida (rekapitulacija i verifikacija)*
- *Zbirka fikhskih tekstova (priprema)*
- *Smrt širka i praznovjerja (verifikacija)*
- *Poznavanje ispravnosti u računjanju vremena (priprema)*
- *Katarski kalendar (priprema)*
- *Korist znanosti – opasnost ambicija (pregled, verifikacija i prikaz)*
- *Kur'anski moral (verifikacija)*
- *Vrijeme vaktova namaza po londonskom računjanju vremena (prikaz i raspored).*

> ***„Islam je u stanju da izgradi čovjeka koji će: biti vezan za zemlju, a uzdići se prema nebu, živjeti u stvarnosti i uzdići se iznad te stvarnosti, radit će za dunjaluk, a neće zaboraviti Ahiret, sakupljat kapital, a neće zaboraviti obaveze, poslovat će sa stvorenjima, ali neće zaboraviti Stvoritelja, ponosit će se sa svojom prošlošću, ali neće zaboravit svoju stvarnost i svoju budućnost, volit će svoj narod, ali neće zaboraviti čovječanstvo, radit će za svoj interes, ali neće zaboravit interes drugih".***
>
> *Dr. Jūsuf El-Karadavi*

49 – MUHAMMED HĀRŪN EL-MUDŽEDDEDĪ

(1925-1985/1343-1405)

NJEGOVA EKSELENCIJA, AMBASADOR

Moje poznanstvo s njegovim ocem

Šejha Muhammeda Sādika el-Mudžeddedīja, ranijeg ambasadora Afganistana u Egiptu, oca Hārūna el-Mudžeddedīja, upoznao sam čitajući listove Pokreta, u kojima je pisano o njegovim aktivnostima, o njegovom susretu sa šejhom Hasanom el-Bennāom, susretima s predstavnicima i vođama iz Islamskog svijeta, koji su posjećivali sjedište organizacije "Muslimanska braća" i prisustvovali uobičajenim *predavanjima utorkom*, šehida Hasana el-Bennā. Zatim bi se sastajali i uspostavljali vezu s Islamskim svijetom, analizirali situaciju tražeći metode za rješavanje problema Ummeta, kako se suprotstaviti imperijalistima koji su okupirali islamske teritorije i crpe i pljačkaju njena bogatstva i resurse. Šejh Muhammed Sādik el-Mudžeddedī, u svom stanu u Kairu, držao je sedmična predavanja kojima su prisustvovali, pored vođa i zvaničnih lica, studenti i politički azilanti koji su u Egipat stigli iz raznih dijelova Islamskog svijeta.

Moje poznanstvo s njim

Kada sam došao na studij u Egipat, 1949./1369. godine, bila mi je čast i zadovoljstvo upoznati se sa Muhammed Hārūn el-Mudžeddedijem, sinom ranijeg ambasadora Afganistana u Egiptu. Bio je pun energije i živo je sarađivao sa "Muslimanskom braćom" u nastojanjima da islamski narodi dođu do dostojne pozicije i jedinstva. Dosta je ličio na svoga oca. Islamu je prilazio kao sistemu koji podjednako tretira i rješava pitanja vjere i pitanja dunjaluka. Ineteresovalo ga je stanje muslimana na svakom mjestu,

na planu da've bio je neumoran. Inače, potiče iz ugledne i stare porodice, mnogi njeni članovi su bili poznata i priznata ulema. Njegov djed, „Nuru el-Mešajihi“ (*Svjetlo uleme*), smatrao se jednim od najvećih učenjaka Afganistana, mjerodavna ličnost, kome su se ljudi obraćali i tražili savjete po raznim pitanjima i problemima života.

Rođenje i obrazovanje

Rođen je 1925./1343. godine u Kabulu, odakle je sa svojim ocem, koji je postavljen za ambasadora, otišao u Egipat. U Kairu je pohađao poznati fakultet „Darūl ‘Ulūm“, a nakon završetka studija zapošljava se u ambasadi. Iako je počeo raditi u diplomatiji imao je bliske odnose s pokretom “Muslimanska braća”, posebno s vođom Pokreta šehidom Hasan el-Bennāom. Bio je impresioniran metodom vođe Pokreta u da'vi, kao i s kompletnim programom koji je Pokret zagovarao. Sviđao mu se društveni aspekt Pokreta, od putovanja i eskurzija, do vojnih vježbi i logorovanja... Bio je i aktivni učesnik u svim vidovima života Pokreta.

Prijatelji

Imao je dosta prijatelja iz najbližeg kruga “Muslimanske braće”: profesor Abdul Hāfiz es-Sajfī, prof. Salih ebu Rekīk, profesor Muhammed el-Mismavi, profesor Munīr Delle, profesor Hasan el-'Ašmāvī, profesor Ferīd abdul-Hālik. Preko njih upoznao se sa Džemal Abdun-Nāsirom, koji će kasnije izdati Pokret i zadati mu težak udarac. Muhammed Hārūn el-Mudžeddedī je pomogao Abdun-Nāsiru u preuzimanju i prenošenju oružja, koje je prenio u svojim diplomatskim kolima, a Hasan el-'Ašmāvī mu je pomogao da se to oružje sakrije na farmi njegovog oca, u El-Kaljubijji u sjevernom dijelu Kaira. Kasnije su od „faraona Egipta“ i njegove družine uslijedile potvore i laži na Pokret i njegove ljude! Da ih Allah Uzvišeni nagradi onako kako su zaslužili.

Aktivnosti njegovog oca

Kuća ambasadora, oca Muhammed Hārūna el-Mudžeddedija, bila je sastajalište uleme, mislilaca, vođa pokreta otpora i oslobođenja islamskih teritorija, poput Emir Abdul Kerīm el-Hitābīja iz Maroka, Idrisa es-Senūsīja iz Libije, el-Fudajl el-Vertilānija iz Alžira... Rektor El-Azhara, iz toga vremena, profesor Mustafa el-Merāgi, bio je blizak prijatelj njegovog oca. Rektora

je u to vrijeme biralo je Vijeće uleme, a ne vlasti u Egiptu. Na njegov izbor nije utjecala nacionalna ili neka druga pripadnost, osnovni kriterij izbora bio je znanje, vjera i moral. A kada je na vlast došao diktator Abdun-Nāsir, ukinuo je dotadašnju praksu izbora rektora El-Azhara, uveo sistem postavljanja, na osnovu kojeg je tu najčasniju i najutjecajniju ulogu u životu muslimana Egipta, a i šire, mogao obavljati isključivo čovjek lojalan njegovom političkom konceptu.

Moral i zasluge

Uvaženi da'ija, Muhammed Hārūn el-Mudžeddedī, bio je primjer muslimana koji je radio, nije se isticao niti eksponirao, uvijek je želio da se vidi njegovo djelo, ne on lično. Svojim djelom, uglavnom džihadom, želio je samo jedno - zadovoljstvo Uzvišenog Allaha. U školi "Muslimanske braće" shvatio je šta znači poruka: „Allah je naš cilj, Poslanik je naš primjer, Kur'an je naš zakon i Ustav, džihad je naš put, smrt na Allahovom putu je naša najveća želja". Koliko je samo pomogao stranim studentima koji su studirali u Egiptu, a bilo ih je iz cijelog Islamskog svijeta. Doživljavao ih je prije svega kao braću u Islamu! Za njega je to bila najčvršća veza koja je nadmašila svaku drugu pripadnost.

Hapšenje i zatvaranje

Muhammed Hārūn el-Medžeddedi je 1954./1374. godine uhapšen, a zatim, bez suđenja, sproveden u ratni zatvor u Kairu! Prilikom privođenja i ispitivanja povrijeđena mu je žuč pa se morao podvrgnuti operativnom zahvatu. Za njega su se zauzele neke političke ličnosti van Egipta, kao kralj Muhammed V iz Maroka i poznati lider iz Alžira Muhammed Hajdar, pa je zahvljujući tim interevencijama pušten iz zatvora, ali je morao napustiti Egipat. Nije pomoglo ni to što je njegova žena Egipćanka, što su njegova djeca rođena u Egiptu, niti pak to što je njegova starija sestra bila udata za Egipćanina, doktora Šefīka el-Hašena, dekana Poljoprivrenog fakulteta u Aleksandriji i zamjenika predsjednika Narodne skupštine. Predsjednik skupštine u to vrijeme je bio Enver es-Sādāt. Zahvaljujući ovim okolnostima, kao i dobrim vezama njegove sestre sa suprugom Džemala Abdun-Nāsira, dozvoljeno mu je da se vrati u Egipat, ali da se dozvola o boravku obnavlja svake godine. Kada je Džemal Abdun-Nāsir 1965./1360. godine, pod pritiskom iz Moskve, naredio da se pohapse svi raniji zatvorenici, u egipatske zatvore je strpao preko 65 000 ljudi iz redova da'ija i uleme, posebno članove "Muslimanske braće". Među prvim koji su

zatvoreni bio je Muhammed Hārūn el-Medžeddedi. U zatvoru su prema njemu bili posebno okrutni zbog njegove veze s poznatim muslimanskim liderom iz Maroka, Mehdijem ibn Bereke. Bili su veliki prijatelji. Na njega je izvršen atentat u Francuskoj dok je Hārūn el-Mudžeddedī izdržavao kaznu u egipatskom zatvoru. Do danas se tačno ne zna ko je ubio Mehdija ibn Bereketa, mada se pretpostavlja da su to učinile vlasti iz Maroka. Sada je opet intervenisala njegova sestra kod supruge Džemal Abdun-Nāsira, i opet je pušten iz zatvora i protjeran iz Egipta. Otišao je u Njemačku, a odatle u Libiju. Interesantno je napomenuti da u Libiji nije tražio utočište kod kralja Idrisa es-Senūsīja, kojega je njegov otac držao u svojoj kući u Kairu, kada je bio protjeran iz Libije. Umjesto toga Hārūn el-Mudžeddedī se odlučio da živi zajedno sa svojim kolegama s kojima je ranije bio u zatvoru u Egiptu. Preko godinu dana sa njima je živio u jednoj skromnoj kući u zapadnom Tarabulsu - Libija.

Stavovi i lojalnost

Jedan od njegovih prijatelja koji je s njim bio u Libiji, a i u zatvoru u Egiptu, pripovijeda: „Nisam sreo čovjeka odanog i vjernog kao što je Muhammed Hārūn el-Mudžedddi. Navest ću samo jedan primjer. Kada se nakon progona vratio u Egipat, prvo što je uradio bila je posjeta porodice njegovog druga, mudžāhida Saliha ebu Rekīka koji je osuđen na doživotnu robiju. Porodica njegovog prijatelja bila je nastanjena u mjestu Ed-Delendžāb, daleko od Kaira, gdje uglavnom žive ljudi koji se bave poljoprivredom. Do toga mjesta smo putovali punih šest sati, vrlo neudobnim drumskim putevima. Konačno, na samom kraju ovih poljoprivrednih naselja, našli smo djecu mudžāhida Saliha ebu Rekīka. Zagrlio ih je i nije se mogao suzdržati, a da ne zaplače, grlio ih je i ljubio kao svoju rođenu djecu. Zadržali smo se samo pet minuta, jer, da smo ostali duže, postojala je mogućnost da budemo otkriveni, jer je obavještajaca i špijuna bilo na svakom mjestu.

Kada je u Afganistanu došao na vlast novi kralj, smjenio je u Egiptu ambasadora El-Mudžeddedīja i tamo poslao novog ambasadora koji se nije najbolje ponio prema svom prethodniku. Ali, Allah Uzvišeni je htio da se novi ambasador razboli i ode u bolnicu na liječenje. Muhammed Hārūn el-Mudžeddedī ga posjećuje u bolnici i uručuje mu buket ruža sa željom za ozdravljenjem! Novi ambasador je bio iznenađen i postiđen. Nakon što je izišao iz bolnice prvo što je uradio bila je posjeta El-Mudžeddedīju u njegovoj kući uz dužno izvinjenje."

Muhammed Hārūn el-Mudžeddedī je u Ebu Himsu u Bubkejri (zapadna oblast Nila, op.prev.) posjedovao jednu plantažu koja mu je agrarnom reformom oduzeta. Ipak nije prekidao svoju uobičajenu praksu, svake godine bi obilazio svoju nekadašnju plantažu, posjetio bi siromašne osobe koje su tamo živjele, podijelio im nešto odjeće, riže, brašna, ulja, novca...

Desilo se da je jedan njegov prijatelj, Afganistanac, koji je živio u Njemačkoj i bavio se trgovinom, bankrotirao. Zatražio je pomoć od Hārūna el-Mudžeddedīja koji je, nakon oduzimanja plantaže u Himsu, također bio u nezavidnoj situaciji. Nije mogao a da mu ne pomogne, pa je zamolio jednoga svoga prijatelja u Njemačkoj da mu pritekne u pomoć, a da mu on garantuje povrat posuđenog novca. Budući da trgovac nije izišao iz krize, i nije mogao vratiti dug, Hārūn el-Mudžeddedī je taj dug izmirio jer je bio jamac.

En-Nedvī o njegovom ocu

Šejh Hasan en-Nedvī, u svojoj knjizi „Sjećanja putnika sa arapskog Istoka", govoreći o ocu Hārūna el-Mudžeddedīja, kaže: „Dana 19. 03. 1951. / 11. 06. 1370. godine posjetili smo šejha Muhammed Sādika el-Mudžeddedīja, ambasadora Afganistana u Egiptu. Imali smo jedan prijatan susret. Kao imam klanjao nam je akšam-namaz, a upoznali smo njegove sinove i brata. Kasnije nam je uzvratio tu posjetu u našem skromnom prebivalištu. Obećao nam nove susrete. Na gostoprimstvo koje nam je ukazao teško je istom mjerom uzvratiti, što ne treba da čudi, jer, on je potomak našega velikoga reformatora i obnovitelja, šejha Ahmeda el-Fārūkija.

Kada smo, 26-tog Ramazan 1370./1950. godine posjetili Kuds i klanjali jaciju i teravih-namaz u El-Mesdžidi el-Aksāu, saznali smo da je Harun el-Mudžededdi kao mu'tekif u jednoj od prostorija džamije što je njegova redovna praksa uz Ramazan. Navratili smo kod njega na kratko, kako dolikuje u ovim prilikama.

Za dvadeset sedmu noć (*Lejletul Kadr*) zvao nas je da dođemo poslije jacije-namaza i ostanemo jedno vrijeme s njim u ibadetu. Odazvali smo se tome pozivu. Konačno, tridesetog Ramazana, kada se primjetio „Hilal" (*mlađak*), pozvao nas je na večeru, na kojoj su bili prisutni mnogi zvaničnici i uglednici, izražavajući mu čestitanja povodom nastupajućih dana Bajrama. Iskoristio sam priliku, pa sam povodom nastupajućeg Bajrama i ja uputio prigodnu besjedu."

Plemeniti brat, da'ija i mudžāhid, Muhammed Hārūn el-Mudžeddedī, bio je rijetko prijatna osoba. Zavolio ga je svako ko bi ga upoznao. Iako je bio diplomata, da'va je bila na prvom mjestu u njegovom životu, njoj je poklonio svoju dušu, svoju porodicu i svoj kapital. Kada sam završio svoj studij u Egiptu, naša veza je prekinuta, ali, vijesti o njegovom džihadu u Egiptu i van Egipta, stizale su nam redovno preko povjerljivih osoba.

Posjeta Kuvajtu

Bili smo veoma počašćeni njegovom posjetom Kuvajtu. Posjetio je i lično mene u mojoj kući, a posebno smo bili obradovani njegovim učešćem na našoj sedmičnoj *Tribini*. Bilo je to vrijeme početka džihada u Afganistanu. Mnoge stvari su nam tada bile još nepoznate, njegovo prisustvo nam je bio Allahov dar, jer se radilo o čovjeku koji je bio dobar poznavalac situacije u ovoj dragoj zemlji. Objasnio nam je odnos snaga u Afganistanu, o prioritetima džihada i odbrane zemlje. U objašnjenju strategije odbrane zemlje i džihada nije bilo teško uočiti kod ovoga čovjeka utjecaj škole šehida Hasana el-Bennāa. Svaka njegova riječ upućivala je na snagu imana, iskren nijet, jasan i razrađen cilj, upornost i rad – sve sa željom postizanja zadovoljstva Uzvišenog Allaha... Sve to nas je činilo zadovoljnim i radosnim.

Savjeti i upute

U pismu koje je 1985./1406. godine uputio mužu svoje kćerke, koji je živio na Zapadu, čestitajući dolazak na svijet svoga unuka, kaže: „... Upućujem vam hiljade mojih čestitki za novoga člana kojim je Allah Uzvišeni obogatio našu porodicu. Da mu Allah Uzvišeni podari lijep odgoj, obilnu nafaku i lijep život, da taj svoj život posveti služeći časni Islam, njegove uzvišene principe. Teret i odgovornost njegove generacije bit će težak i ogroman. Naša generacija je bila u poziciji da se bori za svoja ljudska i islamska prava, za svoj opstanak i sigurnost. To je generacija koja je od sebe dala što je mogla dati, njoj je ostalo samo još malo vremena.

Samo u zadnja dva mjeseca ostao sam bez svoja dva prijatelja s kojima sam jako bio vezan, a to su Muhammed el-Mismāvi i Abdul Hāfīz es-Sejfi. Njihova smrt je u mome životu stvorila veliku prazninu. Da ih Allah Uzvišeni nagradi Svojom milošću i nastani ih u prostranstvima Svoga Dženneta. Što se tiče naše druge domovine – Afganistana, moja je procje-

na da je situacija, za nas, krajnje nepovoljna. Na sceni su snage plaćenika, špijuna, izdajnika, u Peševaru se također donose nepovoljne odluke za Afganistan. Naši neprijatelji, koji budno prate situaciju, shvataju da ove destruktivne snage napreduju, a da snage vjere i džihada sve više slabe, da pošteni narod u Afganistanu sve više krvari i pati... Razlika između moje generacije i vaše je u tome, što sam ja cijeli svoj život proveo u borbi i patnji, ali Allah Uzvišeni mi je uvijek pomagao, unatoč mojim grijesima. Zahvaljujem Allahu Uzvišenom koji me je ojačao imanom i čvrstinom imana, nadam se da mi neće uskratiti tu Svoju blagodat do kraja života. Mi, sinovi Afganistana, godinama smo izloženi nevoljama i patnjama, kolju nas, ruše naše domove, pljačkaju i oduzimaju neše reusurse. S druge strane, muslimani, bolje reći jedan značajan dio onih koji sebe nazivaju muslimanima, žive u izobilju, vrijeme provode u igri i zabavi!“

Šejh Muhammed Hārūn el-Mudžeddedī bio je jedan od islamskih kapaciteta koji je sve podložio interesima Islama i islamskog Ummeta. U krugu "Muslimanske braće" našao je smiraj i utočište, bazu za svoje djelovanje. Molimo Allaha Uzvišenog da nas, zajedno s njim, pridruži vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!

Muhammed Hāmīd ebu en-Nasr, Mustafa Mešhūr, Halīl el-Hāmidi, Ibrāhīm Šeref, u posjeti izbjeglicama Afganistana

50 – ŠEJH ABDULLĀH EN-NŪRĪ

(1905-1981 / 1323-1401)

UČITELJ DA'IJA

Rođenje i obrazovanje

Rođen je u gradu Ez-Zubejr 1905./1323. godine. Njegov otac je porijeklom iz Mosula, sjeverni Irak. Iz ugledne je porodice, a i sam je bio veliki ālim. Iz Mosula je doselio u Ez-Zubejr gdje se oženio i nastanio. Odatle se sa svojom porodicom i sinom Abdullāhom, godine 1921./1340., preselio u Kuvajt. Svoje obrazovanje Abdullāh en-Nūrī stekao je kod svoga oca, zatim u mjesnim i turskim školama, a kasnije je završio renomiranu učiteljsku školu "Darul-muallimīn" u Bagdadu.

Šejhovi pred kojima je učio

Njegovi najpoznatiji šejhovi u Kuvajtu bili su: šejh Abdullāh Halef ed-Dehijjān i šejh Džum'a ibn Dževder. Što se tiče njegovih školskih drugova, istaći ćemo također dva imena: šejh Abdul 'Azīz Hamāde, koji je s njim studirao nasljedno pravo i šejh Abdul Vehhāb el-Fāris, koji je s njim izučavao znanosti fikha. Njegove karakteristike: poslušan prema roditeljima, dobrodušan prema siromašnim. Mrzio je tiraniju i diktaturu, a pomagao svima koji tu pomoć trebaju i zaslužuju.

Funkcije koje je obavljao

Obavljao je niz značajnih i odgovornih dužnosti. Bio je učitelj u školi „El-Mubarekijje", u vremenu kada je direktor te škole bio Omer Asim el-Ezmīrī. U ovoj školi je predavao oko šest godina. Neki od njegovih učenika će kasnije postati poznate ličnosti, poput pjesnika Fehed el-'Askerija i profesora Abdul 'Azīz Husejna. U ovoj školi šejh Abdullāh en-Nūrī je predavao arapski jezik i fikh imama Ahmeda ibn Hanbela.

Kasnije je predavao u školi „El-Ahmedije“, također šest godina. Što se tiče sudstva, najprije je, 1926./1345. godine postavljen za notara, zatim je napredovao u službi do čina generalnog sekretara. Dok je radio u sudu, povjerene su mu i druge odgovorne dužnosti, tako je radio kao predavač u tek osnovanom Islamskom institutu u trajanju od tri godine. Pored toga, postavljen je za inspektora Vakufa, jednu godinu je bio instruktor imamima, a četiri mjeseca je bio direktor kuvajtske televizije u početku njenog osnivanja.

Napušta rad u sudu 1955./1375. godine i posvećuje se slobodnim djelatnostima. Radio je kao advokat, hatīb u džamijama, predavač vjerskih tema na TV programima. Učestvovao je na mnogim konferencijama i značajnim islamskim skupovima u Kuvajtu, i van Kuvajta. Dok je radio u sudu kao generalni sekretar, uvijek je nastojao da u sporovima dođe do nagodbe i pomirenja. Mnogi su prihvatali njegove savjete i sugestije. Jedan je od osnivača poznatog kuvajtskog Udruženja advokata. Bio je aktivan učesnik skupova koje su održavali advokati arapskih zemalja. Jedan od takvih sastanaka bio je i onaj u Kairu, održan 1964./1384. godine.

Putovanja

Mnogo je putovao. Navest ćemo neke od zemalja koje je posjetio: Indija, Pakistan, Indonezija, Malezija, Austrija, Egipat, Liban, Sirija, Palestina, Jordan, Irak, zemlje Zaljeva, Maroko, Amerika i zemlje Evrope. Prisustvovao je značajnoj Islamskoj konferenciji u Kudsu, 1961./1381. godine i bio jedan od njenih učesnika. Više puta je obavio Hadžddž i ‘Umru. Prvi put je obavio Hadžddž 1932./1350., i to jašući na devi, a kada je drugi put obavio Hadžddž, 1952./1372. godine, išao je automobilom, kao i treći put, 1956./1376. godine. U svim kasnijim putovanjima na Hadždž i ‘Umru, koristio je avion. Imao je značajno putovanje u Egipat 1954./1374. godine zajedno sa šejhom Abdullāh Džābir es-Sabahom i hadži Abdul Azīz el-Alī el-Mutavvom. Primio ih je tadašnji predsjednik, general-major, Muhammed Nedžīb. Sa njima je bio i poznati lider iz Alžira, šejh el-Fudajl el-Vertilānī. Ova posjeta, za sve strane, bila je veoma konstruktivna i korisna.

Djela

Napisao je dosta značajnih djela, u kojima se doticao fetvi, uputa, biografija, prijevoda, putovanja, poezije, narodnih predanja, javnih predavanja, da've, reformi. Navest ćemo neka od njegovih najznačajnijih djela:

- *Neobična putovanja*
- *Pitali su me o ibadetu i vjeri*
- *Pitali su me o ženi*
- *Hadis – Tradicija*
- *„El-Muhammedijjat“ – vječita mu'džiza*
- *Pitanje edukacije u Kuvajtu*
- *Žena muslimanka*
- *Najčvršća veza*
- *El-Behāijje – obmana koja je posjekla ruže*
- *Vječno zaslužni u historiji Kuvajta*
- *Mjesec dana u Hidžāzu*
- *Sjećanja putnika sa dalekog Istoka*
- *Divan (zbirka) poezije*

Moje poznanstvo s njim

Moje poznanstvo sa šejhom Abdullāh en-Nūrījem datira od moga dolaska u Kuvajt 1959./1379. godine. Obzirom da sam u početku radio u sudu, odsjek za izvršenje presuda, često sam imao susrete sa šejhom Abdullāh en-Nūrījem, koji je radio kao advokat. Osim tih, poslovnih susreta, međusobno smo se posjećivali u svojim kućama.

Redovno mi je poklanjao svoje knjige prilikom njihovog izlaženja. Prisustvovao sam njegovim hutbama koje je održavao u džamiji „El-Kādīsijje“.

Imao je privlačan metod izlaganja, i nikada nije dugo govorio.

Njegovi stavovi i moralne odlike

Mnogo je hvalio svoga šejha, Abdullāh el-Halef ed-Dehijjāna, smatrajući ga uzorom ulemi, sufijama, pravnicima, reformatorima. Zahvaljujući njemu, šejh Abdullāh en-Nūrī se opredjelio za izučavanje fikha imama Ahmeda ibn Hanbela...

Bio je mirne i blage naravi, širokogrudan, vedar i nasmijan. Volio je šalu, naročito među svojim akramima, ali nikada ne bi izišao iz okvira ustaljene prakse i običaja.

Bio je tačan i precizan u svojim poslovima i obavezama. Strogo je vodio računa o zakazanim sastancima, posjetama, korespondenciji, vremenu

parnica i presuda, registrujući i najsitnije detalje. Bio je krajnje odgovoran u odnosu na svoje obaveze, revnosan kada su u pitanju vjerski propisi, zagovornik prakse Šeriata.

Zajedno sa šejhovima Abdurrahmān ed-Dūsirījem i Abdurrezzāk es-Salih el-Mutavvom, žestoko se suprotstavio prijedlogu zakona, po kojem bi Šeriat trebalo odvojiti od životne prakse. Posredovao je kod Emira (*vladara države* – op.prev.), koji je na kraju ovlastio šejha Jūsuf ibn Isā el-Kinaija da nadgleda svaku presudu izrečenu na Sudu, kako ne bi bila u kontradikciji sa Šeriatom.

Vjera i program

Bio je u jakoj vezi s "Muslimanskom braćom" u Egiptu, prije svega zahvaljujući svome prijatelju Vehbe Hasan Vehbeu, u koga je imao ogromno povjerenje, jer je bio istinski sljedbenik škole i programa šehida Hasana el-Bennāa, kojem, nakon Allaha Uzvišenog pripada najveća zasluga za borbu protiv savremenog faraonizma, ateizma, novotarija i zabluda, prihvatanja svake ideje i prakse koja je dolazila sa Zapada, odricanja vlastite historije i vlastitih vrijednosti. Šehid Hasan el-Bennā bio je nosilac orginalne islamske misli, bazirane na Kur'anu i Sunnetu, praksi Prve generacije Islama.

Šejh Abdullāh en-Nūrī bio je pobornik te čiste ideje i zdravoga programa. Nastojao je uvijek olakšati ljudima, ne otežavati, u donošenju presuda uvažavao je prilike trenutka u kojem je živio, sredini u kojoj je djelovao. Držao se ključnih načela, nije ulazio u sitnice i detalje, pogotovo kad se railo o razilaženjima u mišljenjima. Davao je dosta prostora slobodi mišljenja – idžtihādu. Što se tiče razlika u mišljenjma i stavovima, nije imao ništa protiv da se i o tome detaljiše, ali samo pod uvjetom da se tome prilazi naučno, i da to bude iz ljubavi prema Allahu Uzvišenom.

Veliki Islamski autoritet, dr. Jūsuf el-Karadāvī, u svojoj izvanrednoj knjizi „Halal i haram u Islamu", kaže: „...Islamski Šeriat, koji se zasniva na principu ostvarenja dobra za cijelo čovječanstvo, a uklanjanja od zla, ima za cilj odstraniti iz života pojedinca i ljudskog društva sve što je negativno, a osigurati mu sve što je napredno i korisno. Osigurati to svakom čovjeku, i u duhovnom i materijalnom smislu, obezbijediti to kompletnom ljudskom rodu, siromašnim, bogatim, vladarima i građanima, ženama i ljudima...

Islamski intelektualac ne mora biti rob određenog mezheba, ili prihvatiti mišljenje osnivača određenog mezheba, on treba biti rob argumenta i

dokaza, jači dokaz uvijek treba prihvatiti u odnosu na slabiji, bez obzira ko zastupa slabiji argument. Istina nije samo u jednom mezhebu, predstavnici mezheba nikada nisu tvrdili da su bezgrijšni, nego da žele doći do istine i najispravnijeg mišljenja, pa "ako pogriješe", imat će nagradu, a ako pogode, imat će dvije nagrade."

Razumjevanje Islama

Šejh Abdullāh en-Nūrī prilazio je Islamu kao sistemu života. Taj sistem ne isključuje niti jedan aspekt ljudskog života. Islam je dakle: država i domovima, vlada i narod, moral i moć, milost i pravda, kultura i zakon, nauka i sudstvo, materija, zarada i bogatstvo, džihad i da'va, vojska i ideja, vjera i ibadet. Kur'an i Sunnet su, za svakog muslimana, osnovni izvori za spoznaju islamskih propisa. Razumijevanje Kur'ana treba da bude u skladu s osnovama arapskog jezika, bez bilo kakve usiljenosti i proizvoljnosti, a razumijevanje Hadisa treba bazirati na sigurnosne predaje. Ovakav prilaz Islamu je karakterističan za Prvu generaciju muslimana i taj put treba slijediti današnja generacija.

Šejh Abdulah en-Nūrī svakako je jedna od svijetlih figura kada je u pitanju islamska da'va u Kuvajtu. Radio je i dokazao se na različitim poljima. Dao je svoj doprinos Islamu u Kuvajtu, ali i van Kuvajta. Što se Kuvajta tiče, dobro je upoznao stanovnike toga područja i njihovu sklonost ka činjenju dobra i pružanju pomoći Islamu i muslimanima ma gdje oni bili i živjeli.

Primjeri iz njegove poezije

Imao je prirodnu nadarenost za poeziju, koja je kod njega nastajala kao reakcija na događaje. Nakon smrti svoga učitelja, šejha Abdullāh el-Halefa ed-Dihajjāna, posvetio mu je dvije kaside.

U prvom dijelu svoje prve kaside ističe *da je čovjek vrijedan onoliko koliko se poslije svoje smrti spominje*. Za svoga učitelja ističe, *da je Allah Uzvišeni htio, da sjećanje na njega, za sve one koji su ga poznavali, bude trajno.*

Za svoga drugog učitelja, šejha Eš-Šinkajtīja, osnivača škole „En-Nedžāt" u Ez-Zubejru napisao je također dvije kaside.

U početku prve kaside pjesnik se pita *da li postoji srce, koje na vijest o njegovoj smrti neće biti ganuto i pogođeno*, a u početku druge kaside kaže, da je *smrt šejha gubitak koji se ne može porediti s bilo kojim drugim gubitkom.*

Šejh Abdullāh en-Nūrī u ulozi hatība

Slične poruke nalazimo i u njegovim kasidama koje je posvetio šejhu Abdul Meliku el-Mubejjedu i velikom dobrotvoru hadži Alī Abdul Vehhābu el-Mutavvi, koji je umro 1945./1365. godine.

O svom učitelju, šejhu Abdullāh el-Halef ed-Dihajjanu, šejh Abdullāh en-Nūrī, kaže: „To je najbolji čovjek koga sam vidio i upoznao u svome životu. Krasilo ga je vrhunsko znanje i istinska pobožnost, svoj život je poklonio nauci, ušao je u more nauke i dospio do velikih dubina. Od svoga obilnog znanja poklonio je dosta svima koji su ga pitali i slušali.

Bio je plemenit i blag, mnogo je praštao. Bio je zadovoljan s onim što je imao. Nije grabio bogatstvo i dunjaluk, mada mu je to bilo na dohvat ruke, ali ga je odbio."

Nakon što mu je umro otac, a neposredno iza toga i majka, to ga je teško pogodilo, posvetio im je stihove koji odišu tugom, bolom i spoznajom.

Zalaganje na putu dobra

Bio je neumoran u dobrotvornim akcijama. Na putovanjima van Kuvajta sa sobom je nosio velika materijalna sredstva ulažući ih u islamske škole i ustanove, udruženja, pomažući one kojima je pomoć bila neophodna. Mnogi muslimani i muslimanke u Kuvajtu povjeravali su mu svoja sredstva da ih preda u ruke onih kojima su potrebna. Svi su u njega imali ogromno povjerenje.

Govori se da su sredstva koja su mu kao emanet povjerena od građana Kuvajta, samo u jednom trenutku, premašila cifru od 200 000 dolara...

Kada ga je na smrtnoj postelji u bolnici posjetio šejh Jūsuf Džāsim el-Hādždži, šejh Abdullāh en-Nūrī ga je upoznao sa postojanjem registra u

kojem se nalaze podaci o dobrotvorima i sredstvima. Tako je i bilo, i ova sredstva su bila osnova za osnivanje dobrotvornog udruženja „Abdullāh en-Nūrī". U Sidneju, u Australiji sagrađena je jedna elitna škola koja nosi ime „Medresetu en-Nūrī" (*Nurijeva škola*).

Šejh Abdullāh en-Nūrī, krajnje lijevo, do njega šejh Abdullāh el-Džābir s predsjednikom Egipta, Muhammedom Nedžībom, 1954./1374. godine

Poštovani brat, Omer ed-Dajil, obavjestio me, da je šejh Abdullāh en-Nūrī poklonio dosta knjiga za biblioteku škole „En-Nedžāt" u Ez-Zubejru, uključujući i knjige čiji je on autor.

Ovo je samo dio biografije šejha Abdullāha en-Nūrīja, prikaz njegovog džihada na putu Istine i dobra. Na tom putu je radio sve do momenta svoga prelaska iz prolaznog u Vječni svijet. Molimo Allaha Uzvišenog da mu se ova djela vrednuju onoga Dana, **„... Kada neće nikakvo blago a ni sinovi od koristi biti, samo će onaj koji Allahu srca čista dođe spašen biti."** (Eš-Šu'arā' – 88,89)

Zahvaljujemo Allahu Uzvišenog što je došlo do uspostave i aktiviranja dobrotvornog udruženja „Džem'ijjetu Abdullāh en-Nūrī el-hajrijje", koje su osnovali njegovi pobožni sinovi, njegovi prijatelji i poštovaoci, među kojima su najpoznatiji: Jūsuf Džāsim el-Hādždžī, Abdurrahmān el-'Ivedī, Ahmed Bezī' el-Jāsīn, Abdurrahmān ez-Zāmil, Džāsim el-Hurāfī, Abdullāh el-Mezīmī, Abdul Muhsin es-Suvejnī, Mubārek el-Husāvī, Ibrāhīm el-Ferhān, Hamūd el-Ferhān, Ibrāhīm el-Hādžirī, Nāsir el-Kitāmī, Muhammed el-Vezzan, Muhammed el-'Ivedi. *Među njima su oni koji su ispunili svoju obavezu, a ima onih koji to očekuju.* Gajimo nadu i povjerenje u uvaženoga brata Nādira en-Nūrīja da će ovo Udruženje voditi onako kako će ono opravdati svoju svrhu i ulogu. On je jedan od svijetlih primjera kuvajtske mladosti, koji na put Allahov poziva, imajući jasne dokaze.

Smrt

Šejh Abdullāh en-Nūrī na Ahiret je preselio 17. 01. 1981./1402. godine.

Da ga Allah Uzvišeni nagradi i oprosti i njemu i nama, da nas u Svom Džennetu sastavi sa vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni **divni drugovi biti!**

šejh Abdullāh en-Nūrī i šejh Hālid el-Džessār, prijašnji ministar Vakufa Kuvajta, na aerodromu u Kudsu gdje su prisustvovali proslavi Isra i Mi'radža.

51 – ŠEJH MUHAMMED TEKIJJUDDĪN EL-HILĀLĪ (EBU ŠEKĪB)

(1893-1987/1311-1407)

VELIKI UČENJAK

Dr. Tekijjuddīn el-Hilālī iz dana u Njemačkoj, 1939/1358

Rođenje i obrazovanje

Vrsni lingvist, alim, dr. Muhammed Tekijjuddīn ibn abdul-Kādir el-Hilālī, imao je nadimak Ebu Šekīb jer je svom prvom sinu dao ime po svom prijatelju emiru Šekibu Arslānu. Rođen je u mjestu El-Ferh u marokanskoj pustinjskoj pokrajini Sedžlemāse, 1893./1311. godine. Njegovi preci su ovdje doselili još u devetom stoljeću po Hidžri, došli su iz Kajrevāna iz Tunisa. Bila je to poznata ulemanska porodica. Njegov otac i djed bili su poznati pravnici-fakihi. Prvi mu je učitelj bio njegov otac, kod koga je izučio hifz u 12-toj godini. Iz rodnog mjesta je tražeći posao 1914./1333. godine, došao u Alžir. Tu je upoznao poznatog ālima šejha Habībullāha eš-Šinkajtīja i pohađao njegovu školu u trajanju od sedam godina. Šejh eš-Šinkajtī je umro 1919./1338. godine. Bio je najveći alim svoga vremena, a bio je poznat i po zuhdu, pobožnosti i moralu.

Muhammed Tekijjuddīn el-Hilālī vraća se u Maroko 1921./1340. godine gdje u gradu Fas prisustvuje predavanjima poznate uleme, poput šejha Fatimija eš-Širāvija, šejha Muhammed el-Arebi el 'Alevija, šejha Ahmeda Sukejridža i drugih.

Diplomirao je na Univerzitetu u el-Karevejnu. Put ga je kasnije odveo u Kairo gdje je prisustvovao predavanjima na El-Azharu. Upoznao se s poznatim selefijom i reformatorom Muhammed Rešīd Ridāom, kao i drugom poznatom ulemom, od kojih izdvajamo: šejh Muhammed er-

Rimāli, šejh Abdul 'Azīz el-Hūlī, šejh Abduz-Zāhir ebu es-Semh, šejh Muhammed Abdurrezzāk i šejh Muhammed ebu Zejd. Iz Egipta odlazi na Hadždž, a nakon toga u Indiju. Značajno je napomenuti da se u Indiji povezao s brojnim muhadisima. Tu je upoznao i poznatog ālima, šejha Abdurrahmāna ibn Abdurrahīm el-Mubarekfūrija, najpoznatijeg ālima Indije tog vremena, autora knjige „Tuhfetu el-Uhūzi fi šerhi Džami'i et-Tirmizi". Tekijjuddīn el-Hilālī je u Indiji ostao tri godine, a odatle odlazi u Irak, u grad Ez-Zubejr, 1923./1342. godine, gdje se upoznaje s poznatim alimom iz Mauritanije, šejhom Muhammed el-Emin eš-Šinkajtījem, osnivačem poznate škole En-Neždāt. Oženio je njegovu kćerku i u Ez-Zubejru se zadržao tri godine. Put ga dalje vodi u Egipat, pa u Saudijsku Arabiju. Kada je pošao iz Egipta, šejh Muhammed Rešīd Ridā mu je dao preporuku za kralja Saudijske Arabije Abdul 'Azīz Āl Seūda, u kojoj je pisalo: „Muhammed Tekijjuddīn el-Hilālī, iz Maroka, najsvestraniji je ālim kojeg ste do sada mogli upoznati. Molimo Vas, iskoristite ga!"

Gost kralja Abdul Azīza

Tekijjuddīn el-Hilālī je kod kralja Abdul 'Azīza Āl Sauda, u svojstvu specijalnog gosta, ostao nekoliko sedmica, a onda je postavljen za školskog nadzornika u džamiji Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u Medini el-Munevveri, gdje ostaje dvije godine. Iza toga je premješten u Mesdžidil-Haram i Saudijski institut u Mekki el-Mukerremi, gdje ostaje godinu dana. U međuvremenu su mu došle brojne ponude iz Indonezije i Indije u kojima mu se nudi mjesto predavača na tamošnjim naučnim ustanovama. Prihvatio je poziv profesora Sulejmāna en-Nedvija iz Indonezije, gdje je otišao 1930./1349. godine. Postavljen je za predsjednika odsjeka arapskog jezika i književnosti na fakultetu „Vijeće uleme" u gradu Lukno (Lucknow), gdje je ostao tri godine. Naučio je dobro engleski jezik, i na prijedlog šejha Sulejmena en-Nedvīja, Ebu el-Hasen en-Nedvīja, Muhammed Nazim en-Nedvīja, te njihovih asistenata, pokrenuo je časopis „Ed-dijā'" (*Izvor svjetlosti*). Bilo je to 1932./1351. godine. Nakon toga vraća se u Irak u Ez-Zubejr gdje je radio kao profesor u školi „en-Nedžāt" koju je osnovao šejh eš-Šinkajtī, otac Hilālijeve supruge. U ez-Zubejru je ostao tri godine, zatim odlazi u Švicarsku u Ženevu gdje se sastaje s emirom Šekibom Arslānom, koji ga preporučuje jednom svom prijatelju u Ministarstvu vanjskih poslova u Berlinu. U preporuci je, između ostalog, pisalo: „Kod mene se nalazi jedan mladić iz Maroka, književnik, kakav do sada nije došao u Njemačku.

On želi studirati na nekom od Univerziteta u Njemačkoj. Ako bi mu usput mogli naći mogućnost da predaje arapsku književnost, kako bi imao platu i mogućnost da može završiti svoj studij, bio bih Vam zahvalan."

I zaista, brzo je stigao pozitivan odgovor iz Ministarstva vanjskih poslova, nakon čega je El-Hilālī otputovao u Njemačku. Postavljen je za predavača na Univerzitetu u Bonu, a istovremeno se posvetio učenju njemačkog jezika. Za godinu dana savladao je jezik u toj mjeri da je mogao pratiti predavanja na njemačkom. Bio je student i predavač na Univerzitetu. Prevodio je s arapskog na njemački, i obratno. Preveo je brojna djela. Nakon tri godine provedene u Bonu, prešao je na Univerzitet u Berlin, gdje je bio student i predavač, a uz to je, 1939./1358. godine postao direktor Radio programa na arapskom jeziku. Doktorirao je 1940./1359. godine. U svojoj disertaciji nastojao je pobiti mišljenja orjentalista, poput Martina Hartmana, Karla Brukelmana i drugih. Naslov njegove doktorske disertacije bio je „Interpretacija Predgovora za knjigu *El-Džemāhiru minel-Dževāhiri* s objašnjenjima toga djela." Komisija pred kojom je branio ovaj svoj rad bila je sastavljena od deset eksperata. Svi su mu dali visoku ocjenu i priznali naučnu titulu doktora.

Profesora El-Hilālīja ne treba posebno predstavljati, on nije svoju naučnu reputaciju stekao samo u Indiji, nego i mnogim drugim mjestima. Šejh Hasan en-Nedvī, u svojoj knjizi „Životni hod", za njega će reći: „Dolazak profesora Tekijjuddīna el-Hilālīja u Indiju je od ogromnog značaja. Bio je profesor arapskog jezika vrhunskog kalibra. Bio je dostojan arbitar između šejha Rešīd Ridaa i emira Šekiba Arslāna u njihovoj raspravi *o kretanju arapskog jezika i izraza.* Ovo priznaje i sam Šekib Arslān u svojoj knjizi „Rešīd Ridā i bratimljenje dugo četrdeset godina".

Novinski dopisnik

Tokom Drugog svjetskog rata otputovao je u Maroko. To putovanje imalo je čisto političku pozadinu. Naime, tamo je otišao po upustvima palestinskog muftije hadži Muhammed Emina el-Husejnija. Marokanski ambasador, Abdul Hālik el-Turejsi, obezbijedio mu je putnu ispravu u kojoj je stajalo da je rodom iz mjesta Titvan u sjevernom Maroku koje je bilo pod kontrolom i upravom Španije. U političkoj misiji proveo je pet godina. Profesor Muhammed el-Medžzūb, u svojoj knjizi „Ulema i mislioci koje sam upoznao", navodi riječi doktora El-Hilālīja iz kojih se vidi da je dobio pismo od šehida Hasana el-Bennāa, Generalnog sekretara Muslimanske braće, u kojem stoji: „Mi imamo svoje novinare i izvještače iz svih dijelova

svijeta, osim iz Maroka. Molim te da nam nađeš takvog čovjeka i da nas izvijestiš o visini protuusluge koju traži za taj posao. Članke treba slati za časopis *Muslimanska braća*. Bilo bi idealno da ti lično preuzmeš tu ulogu, to bi nam bila najveća želja..." Dr. El-Hilālī dalje kaže: „Prihvatio sam prijedlog i tajno počeo slati izvještaje za *Muslimansku braću*. Odrađivao sam to putem engleske pošte u Titvānu. Međutim, Šapanci su potplatili jednog službenika u engleskoj pošti, inače Marokanca, koji im je kopirao i predao sve moje članke koje sam poslao u časopis *Muslimanska braća*. Za tu uslugu su mu dali veliku nagradu, a mene strpali u zatvor. Nisu me ispitivali niti optuživali. Tu sam ostao tri dana, a onda su zbog mog zatvaranja protestvovali stanovnici toga mjesta, a i Radio London, na arapskom jeziku, izdao je saopštenje o mom zatvaranju, nakon čega su me pustili".

Dr. El-Hilālī je 1947./1367. godine otputovao u Irak gdje je na fakultetu Kraljice Alije radio kao asistent, a kasnije kao predavač. Ostao je tu sve do 1958./1378. godine, do vojnog puča u Bagdadu. Godinu dana nakon vojnog udara u Iraku odlazi u Maroko i zapošljava se kao predavač na filozofskom fakultetu Univerziteta „Muhammed V".

Šejh Abdul Azīz ibn Baz, s pozicije rektora Islamskog univerziteta u Medini el-Munevveri, poziva ga u Saudijsku Arabiju nudeći mu mjesto predavača. Dr. El-Hilālī je prihvatio ponudu i na tom Univerzitetu je predavao sve do 1974./1394. godine, nakon čega se vraća u Maroko i posvećuje da'vi.

Moje poznanstvo s njim

Doktora Tekijjuddīna el-Hilālīja upoznao sam preko svoga amidže, Muhammed Sulejmān el-'Akīla, njegovog bliskog prijatelja. Zatim sam 1946./1366. godine, u listu „Muslimanska braća", pročitao jednu njegovu kasidu koja me se jako dojmila. U toj kasidi on *prijeti kolonizatorima, Francuzima, poručujući im da se vrate svojim kućama. Ako se njihov povratak ne ostvari za njegova života, on će na samrti ostaviti amanet svojim nasljednicima da se bore i da ih protjeraju s naših prostora...*

Želeći da mu se što više približim, poslao sam mu pismo u mjesto njegovog boravka u to vrijeme, u Titvan u Maroku, i to putem časopisa „Lisanu ed-din" (*Jezik vjere*), koji je izdavao zajedno sa šejhom Abdullāh Kenūnom, velikim alimom Maroka. Ovaj časopis je dolazio u radnu kancelariju moga amidže Muhammeda el-'Akīla. Inače, ime časopisa vezano je za ime velikog pisca iz Španije, Lisānuddina ibn el-Hatīb el-Endelusija. Od toga vremena, ustaljene su moje veze sa dr. El-Hilālījem.

Kasnije, kad se nastanio u Bagdadu posjećivao sam ga u njegovoj kući. Pričao mi je o svojim odnosima sa “Musliamnskom braćom”, posebno sa šehidom Hasanom el-Bennāom. Posebno mu se dopala Imamova metodologija djelovanja što je naročito isticao. A onda, 1949./1369. godine došla mi je njegova preporuka za dvojicu važnih ljudi koji su posjetili Irak, šejh Mes'ūd Alim en-Nedvī i Muhammed Asim el-Haddād, izaslanici Ebu el-'Ala el-Mevdūdīja, vođe Islamskog pokreta u Indiji i Pakistanu. Ta značajna posjeta posebno nas je obradovala, jer smo se prvi put upoznali sa djelima velikog islamskog mislioca i reformatora, El-Mevdūdīija, a blo je značajno i to što smo se prvi put neposredno situaciji muslimana u Indiji i Pakistanu. Sa delegacijom smo, pored Bagdada, došli i u Basru i ez-Zubejr. U dočeku delegacije iz Pakistana mnogo su mi pomogli: Abdullāh er-Rābih, Abdul Azīz er-Rebīah, Omer ed-Dājil Abdul Hādī el-Bahisīn, Abdus - Samed er-Rudejni i Abdul Vahid Eman. Moj amidža, Muhammed Sulejmān el-'Akīl, govoreći o svome prijatelju, dr. el-Hilālīju, kaže: „Moja veza i prijateljstvo sa dr. el-Hilālījem datira od njegovog dolaska u Ez-Zubejr. Često smo se susretali. Nekada su bili prisutni i šejh Nāsir el-Ahmed, šejh Azbī es-Sabāh i šejh Džāsim el-'Akreb. Dr. El-Hilal bio je veliki alim, nadaren književnik i pjesnik.

S druge strane, doktor El-Hilālī će za svoga prijatelja Muhammed el-'Akīla, reći: „Početkom tridesetih godina Ebu Kasim (Muhammed el-'Akīl) počeo se baviti trgovinom. Obećao mi je, ukoliko mu posao krene dobro, da me neće zaboraviti i da će me pomoći. Kada sam se, 1947./1367., vratio u Irak, bio sam u jako nepovoljnoj situaciji i sjetio sam se svoga prijatelja i njegovog starog obećanja. Napisao sam mu jednu kasidu u kojoj sam mu iznio svoj hal, i namjeru da kupim kuću u Bagdadu... Nije se dvoumio niti čekao, pomogao mi je, da ga Allah nagradi.“

O dr. El-Hilālīju su nam pričali i neki njegovi učenici iz škole „En-Nedžāt“ iz Ez-Zubejra. Isticali su da je bio učen, dobar pedagog i odgajatelj, dosta strog ali pravedan – nije praštao greške u nauku gramatike arapskog jezika. To je bio razlog nekorektnog odnosa prema njemu od strane neodgovornih i u osnovu nezainteresovanih učenika. On je takvo ponašanje na vrlo učtiv način osudio u člancima ocjavljenim u časopisima „Es-Sidžil“, koji je izdavao Taha el-Fejjād, i „El-Feth“, čiji je izdavač bio Muhibuddin el-Hatīb. Bila je to kritika upućena, ne samo neodgovornm učenicima zbog nepristojnog ponašanja, već, prije svega, kritika svih odgovornih koji dopuštaju takvo ponašanje: roditelja, pedagoga, institucija. Ovom članku dat je veliki publicitet pa su preduzete mjere da se stanje u sistemu školstva unaprijedi.

Ideje

Na svom početku, dok je bio u Maroku, dr. El-Hilālī je bio sufiski opredeljen, zatim je postao zagovarač tradicije (selefizma) i jedan od aktivnih članova toga programa. Međutim, kasniji njegov život, pogotovo nakon putovanja u razne arapske zemlje, Indiju, Švicarsku, Njemačku, učinile su da postane sve više otvoren. On prerasta u da'iju, reformatora, mudžāhida. Mnogo su mu koristili susreti s ulemom u Islamskom svijetu i inostranstvu.

U svom naučnom programu zagovarao je slijeđenje temeljnih islamskih načela, upozoravao na štetnost ulaženja u detalje i rasprave, pogotovo sukobljavanje oko različitih stavova... Upućivao je na praksu i iskustvo Zapada i njegov naučni napredak, apostrofirajući hadis: *"Mudrost je izgubljena stvar vjernika, i gdje god je nađe - treba da je uzme"*.

Dok je bio predavač na Islamskom univerzitetu u Medini el-Munevveri često smo se viđali. Naime, bio sam član Savjetodavnog vijeća na Univerzitetu i prisustvovao sjednicama na kojima je bio i dr. El-Hilālī. Nakon toga bi razgovarali o položaju i stanju muslimana na globalnom planu, o buđenju islamske svijesti u narodu, o da'ijama i njihovoj ulozi, o pritiscima i metodama diktatora protiv njih...

Zaključak bi bio da se treba strpiti, izdržati, jer put je dalek, borba će dugo trajati, jer *„Džennet je okružen tegobama i neugodnostima, a Džehenem nasladama i strastima."* Obradovao me je svojom posjetom kada je krajem sedamdesetih godina došao u Kuvajt. Pričao mi je o svojim doživljajima u Ez-Zubejru, Indiji, Njemačkoj i Maroku.

Muhammed Tekijjuddīn el-Hilālī kao pjesnik

Mnoge prigode iz svoga života popratio je poezijom. Nažalost, tragove njegove poezije možemo naći samo na stranicama nekih novina i časopisa, ona još uvijek nije sakupljena i obrađena. Nadamo se da će to uraditi neko od njegovih učenika i simpatizera iz Maroka, kao što je dr. Abdusselām el-Hirās i drugi, prije svih njegov sin Šekib el-Hilalī.

Ovom prilikom bi naveli samo neke od njegovih kasida koje je spjevao ili ličnostima ili povodom nekih događaja. Tako je jednu kraću kasidu posvetio poznatom vođi iz Maroka, Abdul Hāliku et-Tūrejsiju. Bilo je to 1937./1356. godine. U kasidi ga opisuje kao borca za slobodu, za istinu i pravdu, čovjeka koji se suprotstavlja tiraniji i nasilju. Oslovljava ga nadom nacije, vođom u bolji i prosperitetniji život.

Dr. Tekijjuddīn el-Hilālī u mladim danima

U pozdravnoj kasidi iračkom vođi Rešīd Alī el-Kejlānīju koju je prenio Radio Berlin 1941./1360. godine, opisuje volju i raspoloženje naroda za ovog mudžāhida. Za njegove uspjehe kaže da su „Fedžru el-Džihadi" (*Zora i najava džihada*), hvali i ističe i njegovu porodicu i pretke. U jednoj od svojih kasida kritikovao je postupak državne administracije vezano za potrebe i zahtjeve građana. Za ove ističe, da *ne sjede na zemlji, nego u oblacima, da se sa takvim ponašanjem neće popraviti stanje niti povratiti nekadašnja slava, koja je, zahvaljujući takvim odnosom prema obavezama i izgubljena.* Na kraju kaside žali se Allahu Uzvišenom na vakat (*zemānun fāsidun*) koji je pun iskvarenosti.

Djela

Autor je mnogih manjih i većih djela:

- *Komentar „Sahīhu el-Buhārī" (knjiga I)*
- *Inspiracije i blagodati sure El-En'ām*
- *Istinska razmatranja o otkrivenosti i pokrivenosti (hidžabu)*
- *Pravedan sudija o nadgrobnim spomenicima*
- *Osvrt na pritvrđenost obavljanja sunneta prilikom džum'a-namaza*
- *Luča svjetla objave*
- *Vrijeme u kojem musafir može klanjati sabah-namaz*
- *O tradicionalnoj i racionalnoj spoznaji, o rasprostranjenom mišljenju vezano za novotarije oko kabura*
- *O porodici Muhammeda, s.a.v.s. – prava i obaveze*
- *Propisi „Hul'a" u Islamu (rastave braka uz određenu naknadu mužu – op.prev.)*
- *Glosa na djelo „Et-Tevhīd" autora, Šejhul Islama, Muhammed ibn Abdul Vehhāba*
- *Rezime akāidskih djela „Hedjul-Halīli", i „'Ibadetu el-Džehīli"*
- *Glosa na djelo „Kešfu eš-Šubuhāti" (Otkrivanje nejasnoća), autora Muhammed ibn Abdul Vehhāba*

- *Ehlu el-Hadisi*
- *Oštra sablja protiv mnogobožaca i munafika*
- *Uputa hadžiji za obrede Hadždža*
- *O ograničenju potomstva*
- *Odgovor ateistima*
- *Argumenti iz Jevanđelja koji ukazuju da je Isā a.s nevin od onoga što mu se pripisuje*
- *Odgovor Kadijānijama*
- *Napredak i nazadak*
- *Putovanje iz Ez-Zubejra u Ženevu*
- *Putovanje u „Der'u" u Maroku*
- *Ko će mi se pridružiti za Berlin?*
- *Razne glose na Jevanđelje po Matiji*
- *Tri prijateljice*
- *Historija semitskog jezika*
- *Putovanje u Njemačku*
- *Društveni slojevi kod Arapa*
- *Pozorišne predstave „Tajfu el-hijal" (Priviđenja) autora Muhammed ibn Danijala*
- *„El-Džemahiru fi el-Dževahiri" (doktorska disertacija)*
- *Arapska civilizacija u Španiji (prijevod s engleskog)*
- *Knjiga „El-Buldān" (države) autora Muhammed ibn el-Fekīh el-Bagdādī (prijevod s njemačkog)*
- *„Lisanuddin" (prvi svezak) časopis koji je dr. El-Hilālī izdavao u Titvanu*
- *„Fadlu el-Kebīru el-Muteālī" (divan pjesama) autora dr. Muhammeda Tekijjuddīna el-Hilālīja*

Treba istaći da je dr. El-Hilālī bio saradnik mnogih časopisa, spomenut ćemo: „El-Feth", izdavač: Muhibbuddīn el-Hatīb, „El-Menār", izdavač: Muhammed Rešīd Ridā, zatim „Ed-Dijā'" i „Muslimanska braća". Dr. Tekijjuddīn el-Hilal je održao mnoga predavanja, tribine... O tome bi se mogle napisati posebne knjige. Njegovi nastupi su bili u mnogim grdovima širom Islamskog svijeta, raznim svjetskim centrima, a sve to u jednom dosta dugom vremenskom intervalu.

Moji prijatelji Omer ed-Dājil i Abdul Azīz en-Nāsir pričali su mi o jednom interesantnom razgovoru koji su imali sa dr. El-Hilālījem kada su ga jednom posjetili u njegovoj kući u Medini el-Munevveri. Ispričao im je

Zuhejr eš-Šāvīš, Tekijjuddīn el-Hilālī, Muhsin Selim

sljedeće: Obavljao sam dužnost imama u jednoj džamiji u četvrti Ed-Devre u Basri, koju je sagradio hadži Mustafa el-Ibrāhīm. Jednom prilikom, hadži Mustafa el-Ibrāhīm je okasnio na namz, i ja sam klanjao namaz ne čekajući nikoga. Nakon što smo obavili namaz, došao je i ukorio me što sam namaz obavio bez njega? Rekao sam mu da je vrijeme akšam-namaza kratko, a osim toga, kašnjenje s namazom nije dozvoljeno. Hadži Mustafa el-Ibrāhīm je rekao: „Znaš li ti, šejh Tekijjuddīn, da je u mome vlasništvu pola ovoga grada?“ Odgovorio sam mu: “Ja posjedujem drugu polovicu ovoga grada, jer sam imam ove džamije!!“ Odnosi su poslije toga postali zategnuti, napustio sam grad i više se nisam vratio.

Važno je napomenuti da se hadži Mustafa el-Ibrāhīmī upoznao sa dr. El-Hilālījem u Indiji u jednoj biblioteci, gdje mu je dr. El-Hilālī objasnio neke detalje iz zbirke poznatog pjesnika el-Mutenebbija. Nakon toga ga je hadži Mustafa pozvao da dođe u Basru da bude imam u jednoj džamiji i predavač u školi, što je dr. El-Hilālī prihvatio.

U svojoj knjizi „Između jučer i danas“, šehid Hasan el-Bennā, kaže: „Iskreno da vam kažem (obraćao se da'ijama, op.prev.) vaša da'va je još mnogima nepoznata. Kada je ljudi upoznaju, kada shvate njene ciljeve, imat ćete mnogo neprijatelja, bit će nemilosrdni i okrutni prema vama. Kada se to desi, znajte da ste na putu istinskih da'ija. Najveću prepreku na vašem putu predstavljat će neuku ljudi. Suprotstavit će vam se i oni koji se prave pobožnim, posebno zvanična ulema, oni će negirati vaš džihad na Allahovom putu i vaše shvatanje Islama. U tome će im se pridružiti

predstavnici vlasti i ljudi koji su na visokim položajima. Protiv vas će biti svi vladajući sistemi, pokušat će otupiti oštricu vašega djelovanja i stavljati prepreke na vašem putu. Posebno će biti protiv vas oni koji su zaposjeli naše teritorije i pokorili naše narode. Učinit će sve da ugase svjetlo koje širite. U tome će ih pomagati slabe i bijedne vlade, koje od tih silnika uvjek nešto mole i žele nešto ušićariti. Svi će se oni ujediniti protiv da've, optuživati vas i imputirati vam najgnusnije ordinirane laži. U tome će se oslanjati na svoju silu i vlast, na svoj kapital, moć, utjecaj..."

Dr. Muhammed Tekijjuddīn el-Hilālī je jedan od velikana islamske da've, jedan od njenih velikih mudžāhida. U svakom mjestu gdje je boravio iza sebe je ostavio duboke tragove. Širom Islamskog svijeta hiljade je njegovih učenika i poštovatelja.

Dok je bio u Njemačkoj, oženio se muslimankom Njemicom, s kojom je imao sina. U Maroku se oženio muslimankom iz Maroka s kojom je imao više djece. U Medini el-Munevveri se također oženio i iz toga braka je imao kćerku. Njegova prva žena, Aiša - Ummi Šekib, kćerka je poznatog alima, šejha Eš-Šinkajtīja, rodila mu je sina Šekiba i kćerku Havlu. Vjenčali su se u Ez-Zubejru u Iraku.

Umro je u svom stanu u Kazablanci, 22. juna 1987. I njegova dženaza ostat će upamćena po brojnosti džemmata. Bilo je tu mnogo uleme, ljudi iz kulturnog i političkog života, arapskog i Islamskog svijeta.

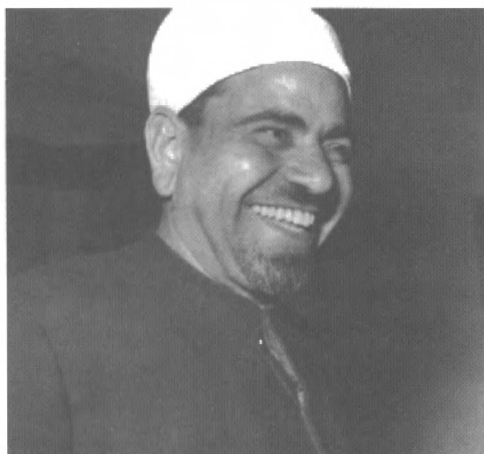
Molimo Allaha Uzvišenog da ga obaspe svojom milošću i u Svom Džennetu da ga sastavi s vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divno drugovi biti!

52 - ŠEHID MUHAMMED FERGALĪ

(1906-1954/1326-1374)

DA'IJA I MUDŽĀHID

Moje poznanstvo s njim

S velikim da'ijom i mudžāhidom, šejhom Muhammed Fergalījem, prvi put sam se susreo krajem 1949./1369. godine kada sam došao na studij u Egipat. Bio je jedan od ljudi iz reda "Muslimanske" braće koji je držao vazove i davao upute u krugu porodice, u centrima za obuku, prigodnim putovanjima, vojnim logorima... Pored njega u toj misiji su bili još: El-Behijj el Hūlī, Abdul 'Azīz Kjāmil, Muhammed Abdul Hamīd Ahmed, Muhammed el-Gazālī, Sejjid Sābik i neki drugi. Kod šejha Fergalīja sam zapazio ozbiljnost i staloženost, mudžāhidsko držanje, govorio je kratko i argumentovano, tiho i osjećajno. Ulijevao je sigurnost i optimizam u ono što je kod Allaha, u pobjedu vjere i vjernika, samo ako budu čistog i iskrenog nijjeta. Umanjivao je snagu i šanse Allahovih neprijatelja, Engleza i židova, njihovih saradnika i plaćenika, opisujući ih robovima materije, strasti i zabluda. Isticao je da je edukacija i program "Muslimanske braće", čiji su izvori Kur'an i Sunnet kao i praksa Prve generacije Islama, u stanju profilirati jednu istinsku džihadsku generaciju koja će se uspješno suprotstaviti nevjerstvu svih vrsta. Sada je potrebno diljem Islamskog svijeta motivisati i okupiti tu mladost koja će se oduprijeti trendu ateizacije i smutnje. Te snage su sada u velikoj ofanzivi, jer su osjetile da imaju pogodan trenutak i prostor za svoje djelovanje. Muslimanski su narodi, kada je duhovni odgoj u pitanju, obezglavljeni i napušteni, njima upravljaju plaćenici i sluge imperijalizma koji kruže u orbiti neprijatelja, bore se protiv islamske da've i njenih nosilaca...

Ipak, neprijateljima Islama neće biti lahko. Da'va je oživjela i krenula! Prvi su se organizirali muslimani Egipta, zahvaljujući genijalnosti reformatora četrnaestog stoljeća po Hidžri, imama i šehida Hasana el-Bennāa.

Protiv silnika

Šejh – mudžāhid, Muhammed Fergalī bio je jakog imana, odlučan, sufija i zahid. Davao je prednost djelu nad riječima, volio je sve ljude i nastojao im pomoći, naročito onim slabim i ugroženim. Bio je oštar i beskompromisan u borbi protiv tiranije i diktature. Bojali su ga se, dovoljno je bilo samo spomenuti njegovo ime, pa da se Englezi, židovi i njihovi sateliti zaplaše i uznemire. Davali su velike nagrade onima koji bi im ga isporučili, živog ili mrtvog. Moji prijatelji na fakultetu mnogo su mi pričali o ovom izuzetnom čovjeku, o tome koliko ga je volio i uvažavao imam Hasan el-Bennā, kako mu je povjeravao najvažnije zadatke u Pokretu. U historiji pokreta "Muslimanska braća" šejh Fergalī je, od samog početka, bio značajna karika. To je ostao sve do trenutka kada je postao šehid, kada je njegovo smaknuće potvrdio egipatski faraon, Abdun-Nāsir, židovski i krstaški agent, američka marioneta.

U redovima "Muslimanske braće" podjednako su ga uvažavali i stariji i mlađi. Njegovi nastupi, kako u krugovima porodica, tako i logorima i javnim skupovima, praćeni su s izuzetnim interesovanjem i pažnjom. U njegovim riječima ljudi su prepoznavali iskrenost i odanost. Njegov govor je pogađao i osvajao srca, budio emocije, motivisao na akciju i izvršenje zadataka i obaveza. Objašnjavao je narodu da se neprijatelji Islama, židovi, krstaši, kolonizatori, ne mogu suprotstaviti islamski motivisanim snagama. Sukobi u Palestini otkrili su svu njihovu bijedu i kukavičluk, bježali su kao miševi pred mudžāhidima iz odreda "Muslimanske braće". Da nije bilo velike svjetske zavjere i izdaje nekih formacija unutar arapskog korpusa, Palestina ne bi bila izgubljena, Englezi, Francuzi i Amerikanci ne bi danas bili na islamskim teritorijama.

Profesor Abbas es-Sīsī, u svom poznatom djelu „ U redovima Muslimanske braće", kaže: „...Šejh Muhammed Fergalī bio je islamski da'ija iz prvih safova *Muslimanske braće.* S imamom Hasanom el-Bennāom sarađivao je od samog početka djelovanja Pokreta. Djelovao je u gradu Ismailijji. Vođa Pokreta povjeravao mu je najosjetljivije zadatke. Okolnosti su bile takve, da je cijeli grad bio opkoljen engleskim trupama. Izgledalo je da zemlja podrhtava od njihove čizme..."

U svojoj knjizi „Sjećanja na Da'vu i da'iju“, govoreći o šejhu Muhammedu Fergalīju, šehid Hasan el-Bennā, kaže:

„...Kada je u jednom dijelu grada Ismailijje dovršena džamija radnici tvornice gipsa, koja je bila u blizini džamije, zahtijevali su da ta džamija ima redovnog imama. Udovoljeno je njihovom zahtjevu i službeno im je poslat šejh Muhammed Fergalī koji je do tada radio kao predavač u jednom institutu u mjestu Hirā'.

Šejh Fergalī je odmah počeo s aktivnostima. Nije prošlo puno vremena a šejh je uspostavio prisne odnose s radnicima tvornice kod kojih se duhovna i socijalna svijest naglo promjenila...

Potpuno su drugačije gledali na posao koji obavljaju, na sebe, na životni smisao te na vlastitu ulogu u životu Egipta. Postali su revnosni i tačni u svom poslu, pridržavajući se uputa Resula, sallallahu alejhi ve sellem:

„Allah Uzvišeni voli da, kada obavljate neki posao, da ga na najbolji način odradite“.

Radnici su sve više bili oslobođeni straha i slabosti, nisu bili preokupirani prohtjevima i strastima, u komunikaciji s pretpodstavljenim bili su otvoreni i dostojanstveni, a sve to ranije nije bilo tako. To se nimalo nije dopalo vladajućim strukturama u kompaniji. Shvatili su, da će, ukoliko se ovako nastavi, stvarnu vlast nad ovim ljudima imati isključivo ovaj šejh.

Odgovorni iz kompanije poslali su šejhu svoga predstavnika koji mu je rekao: „Direktor kompanije smatra da nam vaša usluga više nije potrebna. On će na to mjesto tražiti drugog službenika. Evo vam vaše zarade do ovog trenutka.“

Šejh Fergalī mu je smireno i pomalo šaljivo odgovorio: „Vjerujte mi, *mesje fransoa*, da do ovog trenutka nisam znao da sam uposlenik vaše tvornice gipsa. Da sam to znao, nikada ovaj posao ne bih prihvatio. Koliko ja znam, ja sam službenik udruženja "Muslimanska braća" iz Ismailijje, i svoju plaću, preko vas, primam od njih. Za svoj posao ja imam ugovor s njima, a ne sa vama, tako da od vas neću uzeti novac, niti ću napustiti ovaj svoj posao, čak ni po cijenu sile, osim ako mi to naredi predsjednik Udruženja s kojim imam ugovor za ovaj posao. Njegovo sjedište je u Ismailijji, pa se vi sa njim dogovorite“.

Nakon ovih riječi *gipsar* se, vidno unezgođen, udaljio."

LOGIČAN RAZLOG

Imam Hasan el-Bennā u svojim „Sjećanjima" dalje kaže:

„Uprava kompanije nekoliko dana je čekala nadajući se da će šejh doći po svoju platu, ali on nije dolazio. Kontaktirao je s nama u Ismailijji i mi smo mu predložili da ostane na svom radnom mjestu, jer je sve onako kako im je rekao, sve troškove oko njega snosi Udruženje u Ismailijji. Direktor kompanije je zatim kontaktirao sa zapovjednikom okruga Ismailijje i tražio od njega da preduzme potrebne mjere u ovom slučaju. Šef policicije je došao sa svojom pratnjom u kancelariju direktora firme, odakle su pozvali šejha Muhammeda Fergalīja da dođe, a on je odgovorio: "Nemam potrebe dolaziti šefu policije, niti direktoru firme, moj posao je vezan za džamiju, ako neko od njih ima potrebe da sa mnom razgovara, neka dođe, ja ću ga primiti".

Nakon toga, šef policije je došao kod šejha, zahtijevejući da se povinuje zahtjevima direktora firme, da napusti svoje radno mjesto i vrati se u Ismailijju. Šejh je odgovorio isto kao i prije, rekao je šefu policije:

"Vi mi iz Ismailijje možete donijeti dokument s jednom riječju, potisan i ovjeren od strane odgovornog lica iz Pokreta, i ja ću odmah napustiti ovaj posao, ali ako hoćete upotrijebiti silu, znajte da samo moje mrtvo tijelo možete iznijeti iz ove džamije."

Ova vijest je došla do radnika koji su odmah stupili u štrajk i ogorčeni došli pred upravu fabrike. Šef policije, u strahu od mogućih posljedica štrajka, povukao se u Ismailijju. Pozvao je mene tražeći rješenje. Rekao sam mu da ja sam ne mogu o tome donijeti odluku, nego ću sazvati upravu Udrženja, pa ću ga kasnije obavjestiti o odluci. Ovdje želim istaći, da sam ja već išao u Kairo, i razgovarao sa jednim Egipćaninom koji je bio član u upravi ove Kompanije u Ismailijji. Žao mi je što moram istaći, da toga čovjeka ni najmanje nije zanimao ineters ovih radnika, uporno je branio direktora kompanije i upravu, nisam kod njega primjetio ni trunku ljubavi prema tim ljudima i svojoj domovini!!

Kasnije sam se sastao s direktorom tvornice i pitao ga šta im se to ne sviđa kod šejha? Rekao je samo da oni žele službenika s kojim će moći naći zajednički jezik, ali mi je pri tom rekao i nešto što mi je ostalo u sjećanju: „U dobrim sam odnosima s mnogim muslimanima koji su na visokim položajima. Samo u Alžiru sam proveo preko dvadeset godina, ali nikoga nisam našao kao ovoga šejha. On za nas donosi vojne presude, kao da je general!"

Rekao sam mu da griješi, da šejh uopšte nije takav, nego da kompanija nema korektan odnos prema radnicima, da ih ucjenjuje i iskorištava, da prema njima nehumano postupa, da ih slabo plaća, u vrijeme kada kompanija dobro posluje i dolazi do velike dobiti, da to treba analizirati i odnos prema radnicima popraviti... Na kraju smo se dogovorili, da šejh Muhammed Fergalī još dva mjeseca ostane na svom radnom mjestu, da mu Kompanija oda priznanje priliom rastanka, da kompanija Udruženju uputi zahtjev za postavljanje novog službenika u džamiji, te da se tom službeniku, pored stana, obezbijedi plata duplo veća nego što je bila šejhu Muhammedu Fergalīju. Nakon dogovorenog roka šejh Fergalī se vratio u Ismailijju, a na njegovo mjesto je postavljen profesor Šafi'ī Ahmed. Da'va je u ovoj pustinji krenula dalje svojim putem, *u ime Allaha neka plovi i neka pristane!*"

Džihad u Palestini

Šejh Muhammed Fergalī bio je jedan od inicijatora za odlazak i džihad u Palestini 1948./1368. godine. Ušao je u Palestinu s jednim odredom mudžāhida. Inače, imam Hasan el-Bennā je tvrdio da će se Palestina prije osloboditi džihadskom jedinicom nego regularnim arapskim trupama koje kontrolišu imperijalisti. Pa i pored činjenice da je vlada En-Nekrāšija preduzela sve da se onemogući pristup mudžāhidima na granice Palestine, činjenice da su Britanci zatvorili te granice, dobar broj mudžāhida iz redova "Muslimanske braće" uspio se probiti u unutrašnjost zemlje i priključiti se svojoj braći Palestincima u borbi protiv židova. Na tom putu savladali su sve zamke i prepreke. Šejh Muhammed Fergalī bio je jedan od komandanata odreda "Muslimanska braća" i aktivno učestvovao u pripremi i obuci Palestinaca, a učestvovao je i u neposrednim diverzantskim akcijama na židovska utvrđenja i vojne logore.

Junaštva...

Šejh Muhammed Fergalī, kao aktivni sudionik mnogih akcija protiv židova u Palestini, a u kojima je iskazao veliku dovitljivost i hrabrost, jednom prilikom je, s još osam mudžāhida, krenuo u diverzantski proboj prema židovskoj kasarni. Prošli su linije i negdje oko sabaha našli se na domak židovske naseobine. Šejh Fergalī je zauzeo položaj i dosta glasno proučio ezan. Židovi su pomislili da su im se "Muslimanska braća" privukli s leđa pa su u bjesomučnoj pometnji napustili svoju utvrdu. Kada je osvanulo "Muslimanska braća" su židovsku utvrdu predali egipatskoj vojsci jer

se mjesto nalazilo u zoni njihove odgovornosti. Ovo je jedan primjer dosjetljivosti i hrabrosti šejha Fergalīja i straha koji su židovi imali od mudžahida "Muslimanske braće". Egipatska vlada je 1951./1371. stavila van snage svoj ugovor s Englezima iz 1936./1355. godine. Ovaj potez Englezi su smatrali nepromišljenim i glupim.

Na obali Sueckog Kanala počeli su sukobi u koje su ušli "Muslimanska braća" koji su iskazali veliko htijenje i hrabrost. Britanski vođa Čerčil javno je izjavio u Londonu da je u sukob na Suesu „na scenu stupio jedan novi elemenat". Vodile su se krvave borbe između egipatskih komandosa i engleskih okupatorskih snaga duž Sueckog kanala, u kasarni engleske vojske „Et-Tel el-Kebir" i njenim nastanbama, u Port Se'īdu, u Isamilijji...

Prolilo se dosta šehidske krvi, a Englezima je postalo jasno da neće dugo izdržati pred ovim „novim elementom" koji se pojavio u redovima egipatske Armije. Poseban strah u redove engleske vojske unosio je sastav "Muslimanske braće" u kojem se nalazio šejh Muhammed Fergalī. Davali su veliku nagradu onome ko bi ga uhvatio, živog ili mrtvog, ali nisu uspjeli. Šejh Muhammed Fergalī bio je predsjednik organizacije "Muslimanska braća" u Ismailijji, a njegova desna ruka bio je odvažni mudžāhid Jūsuf Tal'at. I jedan i drugi bili su strah i trepet ze Britance na Kanalu.

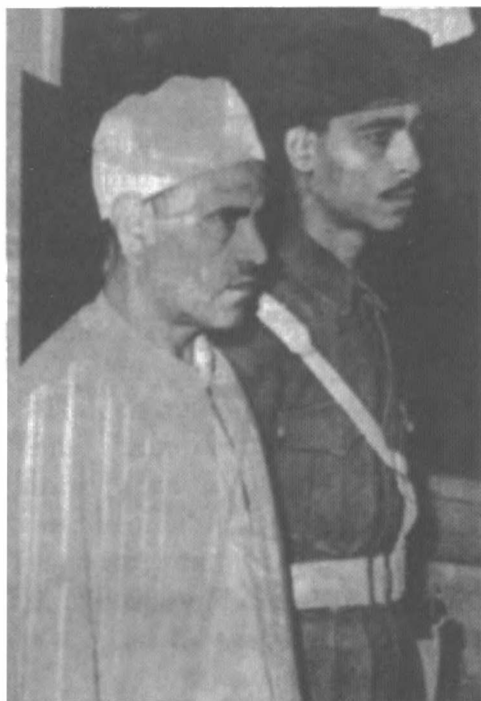

Džemal Abdun-Nāsir između šejha Muhammeda Fergalīja i Muhammeda Hāmida ebu en-Nasra, prije nego je napao „Braću"

Abdun-Nāsir

pripremа podvalu

Profesor Kjāmil eš-Šerīf u svojoj knjizi „Tajni otpor na Sueckom kanalu" kaže: „Prvi put sam vidio šejha Muhammeda Fergalīja kada je s imamom Hasanom el-Bennāom obilazio položaje mudžāhida u Palestini. Kasnije smo radili zajedno, naročito u kampanji podrške Palestini.

Zbližili smo se kao braća. Divio sam se tom čovjeku koji se, i pored skromnosti i jednostavnosti, uvijek, i u svim

Šehid šejh Muhammed Fergalī u trenutku izricanja presude

prilikama znao nametnuti kao neprikosnoveni autoritet. Imao je sposobnost da se uzdigne iznad grijeha, iznad neprijateljstva, iznad svega lošeg i nečasnog. Vodio je računa o da've i svim njenim pojedinostima: njenoj strukturi, snazi i čvrstini. Sjećam se kad smo nas dvojica imali susret sa majorom Abdun-Nāsirom, tadašnjim ministrom unutarnjih poslova u ministrastvu Muhammeda Nedžība. Bili smo delegacija ispred "Muslimanske braće". Sastanku su prisustvovali članovi Revolucije: Abdul Hakīm 'Āmer, Salah Sālim, Husejn Kemāluddin. Iz razgovora s oficirima vojnog udara vidjelo se da oni žele isprovocirati sukob na relaciji šejh Muhammed Fergalī – Hasan el-Hudejbī, generalni sekretar "Muslimanske braće"! Naime, predlagali su da se istakne i publikuje učešće i doprinos šejha Muhammeda Fergalīja u borbama u Palestini i Sueckom Kanalu, što bi umanjilo ugled Hasana Hudejbija u redovima "Muslimanske braće". Šejh Fergalī ih je pročitao napise i ljutito im uzvratio:

„Vi trebte znati da je čovjek o kome govorite vođa naše stranke. Takva priča, za moju stranku, a i za mene lično, velika je uvreda. Ako se iza te priče kriju određene namjere, uvjeravam vas, nećete ih ostvariti."

Sve rečeno bilo je dobar znak mešetarima da imaju posla s insanskom veličinom koju sami ne mogu niti shvatiti niti dosegnuti. Ostali su zbunjeni i postiđeni, ali su se brzo snašli i razgovor usmjerli u nekom drugom pravcu...

Šejh Muhammed Fergalī nije pripadao redu uleme koja je stvarima prilazila površno, koja je težila poziciji moći i vlasti, bio je istinski mudžāhid. Dovoljno je navesti da je napustio svoj posao, ostavio svoju porodicu da bi s mudžāhidima otišao u Palestinu. Isto tako je postupio u slučaju sukoba na Sueckom Kanalu".

Kjāmil eš-Šerīf dalje nastavlja: „ Kada su Englezi počeli provocirati stanovnike Sueckog Kanala i drugih naselja, buknule su masovne demonstracije i protesti u manjim mjestimma. U Ismailijji je održana Konferencija kojom je predsjedavao šejh Muhammed Fergalī. Donesena je odluka da se Englezima treba suprotstaviti silom, da ih treba napadati u njihovim nastambama i kasarnama. Ovu odluku Konferencije šejh Fergalī je lično odnio u Kairo generalnom sekretaru "Muslimanske braće". Na njegovu inicijativu u štrajk stupaju radnici na Sueckom Kanalu, trgovci uskraćuju Englezima dostavu neophodnih namirnica, narod pomaže mudžāhidima iz redova "Muslimanske braće" u sukobima sa Englezima. Poginuo je veliki broj okupatorskih vojnika, uništeno dosta oklopnih vozila, tenkova i druge ratne tehnike. U strahu, Englezi su proglasili vanredno stanje i nisu dozvoljavali svojim vojnicima slobodu kretanja u noćnim satima. U očima naroda njihova moć je nestala, djeca su ih gađala kamenicama, neke formacije egipatske vojske pridružile su se "Muslimanskoj braći". Lično sam prisustvovao nekim značajnim sastancima koji su održavani u kući šejha Fergalīja u Ismailijji, a kojima su prisustvovali i oficiri iz redova egipatske Armije.

Fotografija Muhammeda Fergalīja dvije minute prije njegovog smaknuća

Šejh Muhammed Fergalī i Jūsuf Tal'at najviše su bili na oku Engleza i njihovih saradnika. Angažovali su za njih posebne uhode i plaćenike. Časopis „Roz el-Jūsuf" je objavio poseban interviju sa šejhom Fergalījem, u kojem je opisan *nevidljivim i neuhvatljivim šejhom*.

Za ovaj list je izjavio: „Muslimanska braća se neće prestati boriti protiv Engleza sve dok njihove vojne trupe ne napuste Egipat. Najbolji i jedini način za Engleze da zaštite svoje vojnike je da ih povuku sa Sueckog Kanala".

To je šejh Fergalī kakvim sam ga poznavao od prve godine moga upisa na El-Azhar pa do završetka studija. To je izuzetan borac, hrabar mudžāhid, mudar da'ija. Do ludila i očaja je dovodio židove i Engleze. Njegova biografija je bogata i slavna. Onda, 07. 12. 1964./1374. godine egipatski diktator, Abdun-Nāsir, ispunjavajući želju i zahtjev židova, Amerikanaca, Engleza i Rusa, dozvolio je pogubiti šejha Muhammeda Fergalīja s još pet Šejhovih suboraca iz redova “Muslimanske braće”. Šejh Muhammed Fergalī, kao i njegovi drugovi, pred vješala je stao hrabro, uzdignute glave i s osmjehom izgovarao riječi Kur'ana: **„Požurio sam k Tebi, Gospodaru moj, da budeš zadovoljan“**. (Ta Ha, 84)

Još je rekao: „Spreman sam za smrt- za susret sa Allahom Uzvišenim.“ I zaista, istinu reče Uzvišeni Allah: **„Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju – nisu ništa izmjenili.“** (El-Ahzāb, 23)

U jednom pariskom časopisu objavljena je vijest sljedeće sadržine: „Jučer u šest sati izjutra 07.12.1954./1374. godine, u kairskom zatvoru je podignuta crna zastava. Šest osuđenika na smrt privođeni su na svoja gubilišta. Bili su bosi u crvenim haljinama... i počelo je smaknuće šest čalnova “Musliamnske braće”: Mahmūd Abdullatif, Jūsuf Tal'at, Hindāvī Duvejr, Ibrāhīm et-Tajjib, Muhammed Fergalī, Abdul Kādir ‘Ivede. Smaknuća su okončana u osam sati. Svi su se hrabro držali, učili tekbire, spominjali Allaha Uzvišenog i umrli s izgovorom Njegovog imena na usnama. Muhammed Fergalī je rekao: *Dobro došla smrt, spreman sam na susret sa Allahom!*“.

Na vijest o ovim barbarskim smaknućima, Islamski svijet je bio šokiran i ogorčen. U nekim sirijskim gradovima proglašena je žalost. Nevest ćemo ovdje komentar velikog ālima, profesora Alī et-Tantāvīja, koje je direktno prenio Radio Damask, a objavile i brojne novine u arapskim zemljama: „Da sam se ja pitao, ne bih proglasio dane žalosti, nego dane veselja i radosti, ne bih te dane tretirao pokopom, nego svadbom: vjenčanjem šehida s džennetskim Hurijama, ne bih s braćom primio saučešće nego čestitanja. Zar musliman može poželjeti veću počast od te počasti – šehida? Zar može imati ljepši završetak svoga života? Najveća mi je želja, a Allah mi je za to svjedok, da poginem od ruke diktatora, da budem šehid i odem u Džennet, a da moj katil ode u Džehenem. To je istinska kazna, o Džemale, ne ova tvoja. Kazna Silnoga nad Njegovim neprijateljima. Ti ćeš pred Njega doći, Džemale, sam, bez svoje vojske, bez svojih tenkova i oružja, bez svoje pratnje. Allah Uzvišeni će te pitati za ovu nevinu, šehidsku krv, zašto si je

prolio? Pitat će te za ove čiste duše, zašto si ih oduzeo? Pitat će te za ove žene, strpljive pobožne, zašto si ih učinio udovicama? Pitat će te za ovu nevinu malu djecu, zašto si ih učinio jetimima, pitat će te i za ovaj Pokret, koji čini džihad za Njegov put, šta on smeta neprijateljima Allahovim i neprijateljima Njegovog Poslanika? Ako imaš argumente, pripremi ih odmah! Trebat će ti pred Sudijom, Koji ne presuđuje na smrt vješanjem, nego vječitim životom u Džehennemu. Vješanje je hiljadu puta lakše, od samo jednog trena patnje u tom Džehennemu. To je trenutak kada neće pomoći ni imetak ni djeca, ni stranka, ni sablja, ni vlast. To je Dan kada će se kriteriji i pravila izmijeniti: dobro će pripasti onome ko je dobro radio, Dan kada će vladari biti u nizinama, a podanici u visinama. Kada se čuje glas: „Kome danas pripada vlast?“ Hoće li se tada reći: „Diktatorima!“, „majorima!“, „ Gospodi u Bijeloj kući i Kremlju“! Ne, nego će se čuti: „Allahu, Jedinom i Svemoćnom!“

Možeš li izbjeći put za Mahšer? Možeš li izbjeći obračun i polaganje računa? Možeš li naći sklonište kod nekog vladara? Prije tebe Egiptom je vladao Fārūk, prije njega Mameluci, prije njih Faraon i Hāmān. A gdje su danas Faraon, Mameluci i Fārūk? Gdje je onaj koji se uzoholio i rekao: „Ja sam gospodar vaš najveći!“ Svi su otišli i nestali u košmaru Azrailovom. Stići će ih dove onih kojima su zulum učinili“.

Da se Allah Uzvišeni smiluje šejhu Muhammedu Fergalīju, onim sjajnim zvjezdama – šehidima koji su s njim pogubljeni, kao i njihovim prethodnicima na tom putu. Da nas Allah Uzvišeni okupi sve „na mjestu u kome će biti zadovoljni, kod Vladara Svemoćnoga“.

Hvala Allahu, Gospodaru Svijetova.

53 – ABDUL HAKĪM 'ĀBIDIN

(1914-1976 / 1332-1396)

DA'IJA I KNJIŽEVNIK

Rođenje i obrazovanje

Profesor Abdul Hakīm Ābidīn rođen je 1914./1332. godine u mjestu Fejdmejn, centru Tāmije, okrug El-Fejjum. Bio je među prvim poznatim ličnostima koji su pristupili pokretu "Muslimanska braća".

Smatra se prvim pjesnikom u redovima Pokreta. Završio je filozofski fakultet Univerziteta u Kairu. Imao je dobre odnose sa studentima i profesorima i bio je omiljen i uvažavan od svih. Radio je kao sekretar u biblioteci Univerziteta u Kairu, a šehid Hasan el-Bennāa ga je posebno uvažavao, jer je bio prvi svršenik Kairskog Univerziteta koji je pristupio pokretu "Muslimanska braća" i koji je svoju erudiciju i život učinio zalogom na putu islamske da've. Oženio je rođenu sestru imama Hasana el-Bennāa.

Moralne odlike

Profesor Mahmūd Abdul Halīm, u svojoj knjizi „Muslimanska braća – događaji koji su krojili historiju", govoreći o profesoru Abdul Hakīmu ʻĀbidīnu, kaže:

„...Svako spominjanje šejha El-Bākūrīja neminovno znači i spominjanje profesora Abdul Hakīm Abdīna, jer su oni dva jamca, dva brata zadojeni istim mlijekom, istim književnim ukusom i temperamentom. Karakteriše ih isto srce i ranjiva, osjećajna duša pjesnika. Filozofski fakultet je u to doba imao tri velika pjesnička talenta koji su bili već u redovima Pokreta, a to su: Muhammed Abdul Hamīd Ahmed, Abdul Muhsin el-Husejni i Abdul Hakīm ʻĀbidīn. Sva trojica su bili kičma dave na fakultetu, u istom odjeljenju i na prvoj godini odsjeka za arapski jezik.

Rektor Univerziteta, u to vrijeme je bio Ahmed Lutfi-es-Sejjid, dekan Filozofskog fakulteta bio je Tāhā Husejn. I jedan i drugi su posebno voljeli studenta Abdul Hakīm 'Ābidīna zbog njegove sklonosti arapskom jeziku, pjesničke nadarenosti i jako izražene oštroumnosti i inteligencije. Tako je profesor Tāhā Husejn s njim razgovarao kroz formu poezije, a rektor Lutfī es-Sejjid bi ga pitao o pokretu "Muslimanska braća"... U jednom tenutku, profesor Tāhā Husejn, obratio se rektoru riječima: „Muslimanska braća žele vratiti Španiju!"

Nakon završetka studija, Abdul Hakīm 'Ābidīnov talenat došao je do punog izražaja. Iz tih razloga ga je i imam Hasan el-Bennā angažovao da mu pomogne u rješavanju najkomplikovanijih pitanja, a bilo ih je zaista mnogo. Pokret se naglo širio, trebalo je istovremeno intervenisati, u mnogim mjestima i po različitim pitanjima. Abdul Hakīm 'Ābidīn bio je kao osoba Bogom darovana za takvu dinamiku života. Bio je izuzetno komunikativan, omiljen na Univerzitetu i među profesorima i među studentima. Mnogi su o pokretu "Muslimanska braća" saznali upravo od njega. Koliko je Abdul Hakīm 'Ābidīn bio taktičan i susretljiv osjetio sam i ja lično, kao i mnogi studenti koji su iz raznih zemalja došli studirati u Egipat. Mnogo nam je pomagao pri upisu, smještaju i raznim našim potrebama. Nikada neću zaboraviti njegovu preporuku jednom ljekaru, specijalisti u Kairu. Naime, još kao student dugo sam vukao bolest želuca i imao ozbiljnih problema s probavom. Specijalista se mojoj bolesti istinski posvetio, a osjetio sam da je to zbog preporuke profesora 'Ābidīna, kojega je nevjerovatno cijenio. Govorio mi je da je profesor Abdin „čovjek da've s kojim se svi u Egiptu ponose"...

Profesori, Husnī Džirār i Ahmed el-Džede', u zajedničkoj knjizi "Pjesme Islamske Da've", kažu: „Jedan od onih koji su bili impresionirani programom imama Hasana el-Bennāa bio je i pjesnik Abdul Hakīm 'Ābidīn. Kada je vidio *Muslimansku braću* kako se pripremaju i obučavaju, posvetio im je jednu svoju kasidu, prožetu zanosom, nadom i energijom. Bilo je to 1937./1356. godine, a naslov kaside glasio je: „Pjesma Odredu". U kasidi govori da su ovi mladići vojnici Istine (*Džunūdu el-Hakki*), koji su se okupili da tu Istinu pomognu, da su oni na pragu borbe, koja će biti odlučujuća, da će ovi mladići snagom svoje vjere dokinuti sistem diktature i nasilja. To su mladići čiji opis nalazimo u Časnom Kur'anu: „...**Prema vjernicima ponizni, a prema nevjernicima ponositi.**" (El-Māide, 54)

To su mladići koje opisuje Njegov Resul, sallallahu alejhi ve sellem: „...*Kao građevina čiji su dijelovi oslonjeni jedni na druge...*"

To su mladići za koje su njihove vođe rekli, da su „svećenici noću, ratnici danju". Omladinu ovakvih svojstava ništa ne može spriječiti da ne ostvare svoje ciljeve. Mladost koju odgaja i usmjerava imam Hasan el-Bennā, koja voli Islam, da'vu i Šeriat, na kraju će zasigurno pobijediti. Mladost je ta snaga koja će izgraditi građevinu islamskog sistema i države. To je Allahovo obećanje, a On svoje obećanje ne krši".

Aktivnosti i stavovi

Bio je jedan od vođa Pokreta koji je mogao odraditi najodgovornije zadatke. Kada je izbila Revolucija u Jemenu, 15.01.1948./1368. godine i kada je El-Kādī Abdullāh ibn el-Vezīr pozvan za imama u Jemen, profesor ʻĀbidīn je dobio zvaničan poziv Revolucionarne vlade da posjeti ovu zemlju. U posjeti ovoj zemlji, u novonastalim okolnostima, pretekao ga je jedino veliki alžirski lider El-Fudajl el-Vertilāni. Profesor Abdul Hakīm ʻĀbidīn, jedno vrijeme, vršio je dužnost generalnog sekretara "Muslimanske braće". Kada je, 08. 12. 1948./1368. godine, po nalogu Engleza zabranjen Pokret, En-Nikraši je naredio da se ključni ljudi Pokreta pozatvaraju, među njima i profesor ʻĀbidīn. Jedino je pošteđen vođa Pokreta, Hasan el-Bennā, ali kasnije će se ispostaviti i zašto – da bi bio mučki ubijen.

Kada su 1950./1370. godine ukinuti prijeki sudovi, a i presuda o zabrani djelovanja Pokreta, članovi te organizacije pušteni su iz zatvora. Odmah po izlasku iz tamnice nastavili su svoje djelovanje. Ponovo su počeli obilaziti razna mjesta u Egiptu, pozivati na Pravi put, upozoravati na opasnosti diktature, pozivati mladost sistemu i programu života baziranom na Kur'anu, Sunnetu, i praksi Prve generacije Islama. U svim ovim aktivnostima posebno se isticao profesor Abdul Hakīm ʻĀbidīn.

Tako je da'va prešla težak i dalek put, od upozorenja Ummeta posljedica nemara i gafleta, do sukoba u Palestini i pripremi za sukobe na Sueckom Kanalu. I ti sukobi su se desili, bili su žestoki, palo je mnogo šehida, za spas časti vjere i Ummeta. Narod se digao protiv tirana, javno je digao glas protiv zavojevača i kolonozatora i njihovih pomagača i saveznika.

A onda se dogodio vojni udar u Egiptu, jula mjeseca 1952./1372. godine. Na čelu udara bila je grupa mladih oficira, među kojim je bilo naprednih i dobrih osoba, ali i onih koji su bili u službi američkih obavještajnih krugova, koji će, kao što će kasniji događaji pokazati, prevladati. Oni će Egipat pretvoriti u veliki zatvor. Tu će se naći svako onaj ko im se suprotstavi u mišljenju ili im uputi kritiku...

Tako je egipatski narod, koji je u ovu grupu mladih oficira polagao velike nade, doživio ogromno razočarenje. Na udar novoga sistema u prvom redu su došla "Muslimanska braća". Januara mjeseca 1954./1374. zatvoreni su najugledniji i najutjecajniji članovi Pokreta, među njima i profesor Abdul Hakīm 'Ābidīn, ali, pušteni su već u martu mjesecu iste godine.

Moje poznanstvo s njim

Moje poznanstvo s profesorom Abdul Hakīm 'Ābidīnom datira iz četrdesetih godina (prošloga stoljeća) i to putem časopisa „Muslimanska braća". Časopis je nudio kvalitetna predavanja, aktuelne hutbe, spjevove, kaside... Među objavljenim kasidama, koju nikada neću zaboraviti, bila je i njegova kasida, posvećena rođenju poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Mislim da je recitovana prigodom Poslanikovog rođenja u svim dijelovima Egipta, pa i šire. Tako je u Iraku, u gradu Ez-Zubejr, u školi „Ed-Duvejhis", obavezno recitovana uoči tradicinalnog sedmičnog predavanja koje se održavalo petkom. U toj kasidi autor rođenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na Zemlji, poredi s pojavom sjajne zvijezde na nebu. Već smo ranije istakli, da je profesor 'Ābidīn napisao kasidu „Pjesma

Sjede, s desna: Mustafa ez-Zerkā, Ahmed el-Hatīb,Ed-Devālībī, Abdul Hakīm 'Ābidīn, Ebu el-Jusr Ābidīn, Abdullatif ebu Kūre; Stoje, s desna: Šerif Se'īd, Abdurrahmān, El-Katajkani, Ahmed es-Sabbāg, Salih el-Ahres, Salah Redžeb Ekrem, Enver el-Hīfar, Salah Da'dūš, Ādil Sevdān, Edib el-Džehājuni... Eš-Šāš, El-Kevakibi (Fotografija datira iz 1947./1367.)

Odredima", koju je kasnije islamska omladna recitovala u različitim prigodama.

Ova kasida za "Muslimansku braću" širom svijeta postat će obavezno štivo i jedna vrsta himne. Kasida govori o tome kako *Istina okuplja svoje sinove, kako ih priprema za odlučujuću bitku i kako nema velikog uspjeha bez prolivene krvi.* Kada sam, 1949./1369., otišao na studij u Egipat, profesor Abdul Hakīm 'Ābidīn bio je jedan od prvih lidera "Muslimanske braće" s kojim sam se susreo.

Susret sa En-Nedvījem

Kada je šejh En-Nedvī 1951./1371. godine posjetio Egipat bio sam u njegovoj pratnji. Prisustvovao sam brojnim susretima između njega i profesora 'Ābidīna, bilo u njegovoj kući ili u sjedištu Pokreta. Šejh en-Nedvī bio je oduševljen profesorom 'Ābidīnom. Fascinirala ga je njegova oštroumnost, retorika, argumentacija u govoru, dalekovidnost...

Šejh En-Nedvī održao govor pred izabranom grupom Pokreta. Profesor 'Ābidīn je kasnije komentarisao njegov nastup: „U riječima profesora en-Nedvīja, prepoznao sam ideje šejha Hasana el-Bennāa, da mu se Allah Uzvišeni smiluje. Prepoznao sam dah i miris njegove poruke. Moja braća i ja, osjećamo i znamo značaj i težinu poruke koju smo čuli od šejha En-Nedvīja. Molimo ga za dozvolu da ovu besjedu objavimo u našim glasilima."

Doprinos u odbrani Palestine

Profesor Abdul Hakīm 'Ābidīn bio je prirodno nadaren pjesnik s jako uzraženim izlivom osjećanja, o čemu smo već nešto rekli. Međutim, te emocije, pokazao je i na praktičnom planu problema Ummeta. Palestina je najbolji primjer. Kao student za Palestinu je agitovao na svakom mjestu. Sa svojim drugovima, aktivistima, posjećivao je džamije u Kairu i okolnim mjestima, pozivajući muslimane da priteknu upomoć svojoj braći muslimanima koje progone židovi i Englezi – uzurpatori njihovih domova, posjeda i muslimanskih svetinja. Naročito je ostao u sjećanju njegov govor koji je održao u džamiji u Tanti, a koji je publikovao Mustafa Sādik er-Rafii, u listu „Er-Risāle". U članku, koji je naslovljen „Priča ruku pod abdestom", kaže: „Nakon što je završen namaz, ljudi su se uskomešali i počeli izlaziti iz džamije. Odjedanput se pojavi grupa mladića koji počeše zaustavljati džema-

tlije uz objašnjenje da im žele nešto saopštiti. Narod je stao. Jedan od njih poče govoriti o Palestini, o tome šta je snašlo taj narod, o otporu i pokretu koji je uslijedio, o potrebi pomoći toj braći... Zatim, neki od njih, donesoše zapečaćene sanduke za prikupljanje priloga. Ljudi su se odazivali sa nešto malo dirhema koji su se kod njih našli. Ja sam dao sve što sam imao kod sebe. Jedan od starijih ljudi, obrati se jednom od njih, i upita: „Odakle si ti brate?", a on mu odgovori: „Ja sam član Muslimanske braće."

Odlike koje ističemo kod profesora Abdul Hakīm ʻĀbidīna karakterišu mladost „Muslimaske braće" u svakom mjestu. Ta mladost je bila lijepi mladež na licu Egipta, avangarda koja je branila vjeru Allahovu, pokušala je prezentovati svim ljudima, i to isključivo iz glavnih izvora, Kur'ana i Sunneta i časnog Selefa. S ovom snagom i mladošću krenula je islamska da'va, boreći se na Allahovom putu za prava obespravljenih, naročito u Palestini. Krenuli su džihadski odredi... odred za odredom, karavana za karavanom.

Stoje, s desna: Abdul Vehhāb el-'Ardžā, Ebu Salāh Dimeškī, Abdullātif ebu Kūre, Ahmed el-Hatīb, Šefik Muhammed el-Ešmer; Sjede, s desna: Fevzī el-Kavkadžī, Abdul Hakīm Abdin, šejh Muhammed el-Ešmer

Hidžra iz Egipta

U to vrijeme profesor ʻĀbidīn je izišao iz Egipta da obavi Hadždž. Iza toga se priključio profesoru Hasanu el-Hudejbīju, generalnom sekretaru Pokreta i zajedno s njim posjetio Siriju, Libani Jordan. Nije se vraćao u Egipat, jer je tamo vojna vlast činila masovne progone i hapšenja "Muslimanske braće". Uslijedili su ordinirani, montirani procesi, u kojima su izrečene kraće i duže kazne, bilo je i doživotnih, pa i smrtnih presuda, ali to je nešto što je već svakome poznato. U to vrijeme profesor ʻĀbidīn i dio rukovodstva koji se zatekao van Egipta, poput dr. Se'īda Ramadāna, profesora Kjamila eš-Šerifa, ulagali su velike napore da izvana pomognu Pokretu u Egiptu. Aktivno su djelovali u Siriji, Libanu, Iraku, Jordanu, Sudanu, Maroku, raznim zemljama Evrope... Profesor ʻĀbidīn je najviše djelovao u Siriji, Libanu, Saudijskoj Arabiji, Jordanu i Iraku. Značajno je istaći da ga je u to vrijeme angažovao palestinski muftija, hadži Muhammed Emīn el-Husejnī i odabrao ga je za svoga savjetnika pri Vrhovnoj arapskoj asocijaciji u Bejrutu. U istom svojstvu ga je angažovala i Rabita u Mekki el-Mukerremi. U tom periodu s njim sam imao brojne susrete koji su mi mnogo koristili. Njegovo znanje, iskustvo i metodologija rada bili su nenadmašni.

Mjesto centarle "Muslimanske braće" (ranije)

Smrt

Van Egipta je ostao do 1975./1395. godine. Kasnije se vraća u svoju domovinu i angažuje se na radu islamske da've sa svojom braćom i saradnicima, ovoga puta pod vodstvom, trećeg po redu generalnog sekretara "Muslimanske braće", profesora Omera et-Telemsānija. To nije dugo potrajalo jer je umro 1977./1396. godine, nakon godina burnog života provedenih na putu da've, kako u Egiptu, tako i van njega.

Da se Allah Uzvišeni smiluje našem velikom profesoru, da'iji, mudžāhidu, Abdul Hakīm 'Ābidīnu. Bio je pjesnik islamke da've, njen glasnogovornik i ambasador, koji je na svakom mjestu ostavio korisne tragove. Voljeli su ga svi koji su ga poznavali, zbog njegovog morala, jednostavnosti, vedrog i nasmijanog lica, iskrenog govora i bratskog odnosa, te spremnosti da se žrtvuje za interes muslimana na svakom mjestu.

Profesor Abdul Hakīm, bio je izdanak škole imama Hasana el-Bennāa, škole koja je profilirala ljude, heroje. Njegov džihad je bio divan primjer da'ije koji je svršenik ove škole.

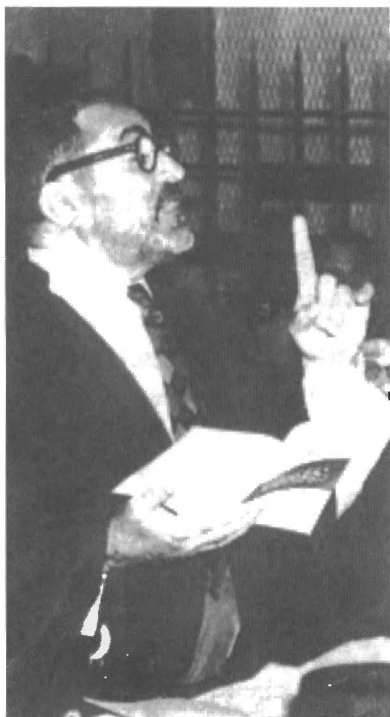
Molimo Allah Uzvišenog da ga obaspe Svojom milošću, da nam oprosti i da nas u Svome Džennetu sastavi sa Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

54 – ŠEHID ABDUL KĀDIR 'AVEDE

(1906-1954 / 1324-1374)

SUDIJA

KAKO SAM UPOZNAO ŠEHIDA ABDUL KĀDIRA 'AVEDA?

Moje poznanstvo s velikim pravnikom i kadijom (sucem), profesorom Abdul Kādir 'Avedom, počelo je 1948./1369. godine, prilikom moga dolaska na Islamsko sveučilište „El-Azhar". Sa svojim kolegama slušao sam njegova predavanja, zatim obraćanja različitim prigodama kao što su njegovi nastupi u džihadskim logorima i odredima, sjedištu i ograncima "Muslimanske braće", i sl. Često sam ga posjećivao i u njegovoj radnoj kancelariji, gdje sam upoznao i mudžāhida i pravnika Ibrāhīma et-Tajjiba, koji je sa njim radio u istom uredu. Također sam prisustvovao njegovim sudskim odbaranama članova Pokreta u egipatskim sudovima. Bio je izuzetno sposoban pravnik, elokventan i dosjetljiv pri iznošenju i odbrani argumenata.

Kada je izašla iz štampe njegova knjiga „Krivični zakoni u Islamu u poređenju s pozitivnim zakonom", preko noći je postala *bestseler*, ne samo u redovima "Muslimanske braće" i njihovih simpatizera, nego cjelokupne javnosti. Ova knjiga je otvorila oči prije svega islamskim intelektualcima, jer je na argumentovan način ukazivala na prednost šeriatskog zakona u rješavanju mnogih problema vezanih za pojedinca, društvo, državu i ljudsku zajednicu u cjelini. Ovo djelo je, pored Egipta, postalo traženo u cijelom arapskom svijetu. Tražili su ga pravnici, ulema, profesori univerziteta, studenti... Djelo je štampano u trinaest izdanja i prevedeno na većinu živih jezika svijeta: engleski, francuski, turski, urdu, indonežanski itd.

Kada je profesor Hasan el-Hudejbī preuzeo rukovodeći položaj u redovima pokreta "Muslimanska braća", Abdul Kādir 'Avede je izabran za njegovog zamjenika. Od kada se opredijelio za rad na da'vi prestao je raditi u sudstvu. Svoje stranačke obaveze izvršavao je sve do trenutka smaknuća, 07. 12. 1954./1374., po naredbi diktatora Džemāla Abdun-Nāsira, koji je zavidio profesoru Abdul Kādiru 'Avedu na simpatijama koje je uživao u egipatskom narodu. Osuđen je na smrt sa Muhammedom Fergalījem, Jūsufom Tal'atom, Ibrāhīmom et-Tajjibom, Mahmūd Abdullatifom i Hindavi Duvejrom. Pogubljeni su u Centralnom zatvoru u Kairu. Pogubljenje je trajalo tri sata. Ova pogubljenja izazavala su tugu i revolt cijelog muslimanskog svijeta. Ipak, ništa nije moglo spriječiti egipatskog diktatora i njegov sistem da ne počini ovaj teški zločin. Nisu pomogla ni posredovanja niti molbe brojnih vladara i uleme iz Islamskog svijeta. Svakako, za ovaj zločin, bit će kažnjen od Jednoga Jedinoga, od Onoga Kojemu niko nije ravan, na *Dan kada neće pomagati kapital niti djeca.*

Veliki ugled

Profesor Abdul Kādir 'Avede je svakako jedan od dragulja savremenog islamskog pokreta i ključnih ljudi u redovima "Muslimanske braće".

Njegova riječ je mnogo značila u Pokretu, ali isto tako i u egipatskom narodu. Akter je značajnih događaja i previranja u Egiptu, naročito nakon pogibije vođe, Hasana el-Bennāa, 12.02.1949./1369. godine, nakon čega je sa

profesorom Hasanom el-Hudejbījem, preuzeo obaveze i teret rukovođenja najmasovnije islamske organizacije.

Pored već navedene knjie *„Krivični zakon u Islamu"*, Abdul Kādir 'Avede je autor mnogih drugih značajnih djela, kao npr. *„Islam i naše pravne prilike"*, *„Islam i naše političko stanje"*, *„Islam između neznanja naroda i nemoći svoje uleme"*, *„Kapital i sudstvo u Islamu"*, itd. Sva djela Abdul Kādira 'Aveda su doživjela brojna izdanja i prevedena na mnoge svjetske jezike. Njegova djela su postala predmet stručnih i naučnih studija i analiza, magistarskih i doktorskih disertacija. U već citiranom djelu *„Krivični zakon u Islamu u poređenju sa pozitivnim zakonom"*, autor ističe „Kada pravim poređenje između pozitivnih zakona u našem trenutku i Šeriata, onda pravim poređenje između zakona podložnog stalnim promjenama, i Zakona koji, unatoč protoku trinaest vijekova, nije doživio bilo kakve promjene, i neće ih imati u budućnosti. Šeriat, po svojoj prirodi nije podložan promjeni, jer je direktno od Allaha, a „Allahove riječi niko ne može izmjeniti" (Junus,64)

Znači, kada pravimo poređenje između ova dva zakona, mi razmatramo ono što je prolazno i manjkavo, i ono što je vječno i savršeno. U tome je prednost Šeriata, jer, pozitivni zakoni, unatoč brojnim mišljenjima i stavovima, nikada ne mogu biti na razini Šeriata. Zato sam, osjećajući odgovornost i obavezu prema Šeriatu, prema svojim saradnicima, prema svim zainteresovanim za izučavanje civilizacije, odlučio da izložim propise Šeriata, posebno iz domena krivičnog prava, i to lahko razumljivim jezikom i stilom, da pravnike upozorim na greške koje im se potkradaju kada je Šeriat u pitanju, da ljudima ukažem na činjenice koje su već duže vrijeme prekrivene koprenom neznanja. Pozitivni zakoni su ljudski produkt, Šeriat je Allahovo djelo. Znači, pozitivni zakoni su podložni promjenama,

ili, kako mi to obično kažemo – razvoju. Kako god se društvo razvija i napreduje, zakoni se moraju mjenjati i prilagođavati stepenu toga razvoja, nikada ne mogu dostići stepen perfekcije i savršenosti, jer sam njihov zakonodavac nije perfektan niti savršen. Taj zakonodavac ne zna šta će se desiti u budućnosti, on zna samo ono što se desilo u prošlosti.

A Šeriat, njegov Zakonodavac je sam Allah, Koji zna šta se desilo i šta će se desiti. Kod Njega nema nikakvih promjena. On kaže: „**Allahove riječi niko ne može izmjeniti.**“ (Jūnus, 64), zato što za promjenu nema potrebe, bez obzira na procese u društvu, mjestu i vremenu.“

Profesor Mahmūd Abdul Halīm, u svojoj knjizi „*Muslimanska braća – događaji koji su krojili historiju*“, govoreći o profesoru Abdul Kādiru ‘Avedu, o njegovoj prisnoj vezi s imamom Hasanom el-Bennāom i imamom Hasanom el-Hudejbījem, kaže: „Profesor Abdul Kādir ‘Avede je u početku, zajedno s jednim krilom “Muslimanske braće”, imao lijepo mišljenje o Džemāl Abdun-Nāsiru. Polazili su od jednostavne činjenice da je Džemāl Abdūn-Nāsir i sam član Pokreta, te da ga zarad toga treba podržati i stati uz njega. Profesor Abdul Kādir ‘Avede je bio poštovan i respektovan od svih članova Pokreta. Sam sam ga uvažavao i poštovao, smatrao sam ga voljenim i iskrenim bratom, bio je blizak mome srcu i mojoj duši. Bio je jedan od najdražih ljudi i samom vođi šehidu Hasanu el-Bennāu. Često nam je o njemu govorio s puno poštovanja i uvažavanja.

Profesor Abdul Kādir ‘Avede je radio u sudstvu, ali kada je profesor Hasan el-Hudejbī došao na čelo “Muslimanske braće”, napustio je rad u sudstvu i prihvatio se obaveze njegovog zamjenika. Možda ovaj gest najbolje govori o odnosima između ova dva čovjeka“.

Profesor Kjāmil eš-Šerīf u svojoj izvanrednoj knjizi „Tajni otpor na Sueckom Kanalu“, govoreći o ulozi rukovodstva “Muslimanske braće” u tim događajima, ističe sljedeće: „Polovinom oktobra 1951./1371. godine, kada sam živio daleko od Kaira, dobio sam telegram od profesora Abdul Kādir ‘Aveda, sekretara “Muslimanske braće”, u kojem traži da hitno dođem u Kairo radi konsultacije o značajnim pitanjima. Došao sam vozom u Kairo i našao ga u njegovom stanu. Rekao mi je da su članovi i rukovodstvo Pokreta odlučili ući u sukob s Englezima na Sueckom Kanalu. Od mene je tražio da provjerim i osmotrim situaciju u području Kanala, te da mu o tome podnesem opširan izvještaj. Nije prošlo nekoliko dana od našeg sastanka, telefonski me obavijestio da neizostavno prisustvujem važnom sastanku zakazanom u kairskoj četvrti Ez-Zakāzīk kojem će prisustvovati i profesor Mahmūd Abduh i neke druge značajne ličnosti.

Na zakazanom sastanku pojavio se Abdul Kādir ʻAvede i informisao nas da je profesor Mahmūd Abduh određen za vođu akcije na Suecu, te da se za sva pojašnjenja vezano za ove događaje, obraćamo isključivo njemu. Kada je izbio razdor između Pokreta i oficira vojnog udara, Abdun Nāsir je eksplodirao, zanijekao sve svoje ranije obaveze i ugovore, iznevjerio emanet i izdao pokret "Muslimanska braća". Tada je Abdul Kādir ʻAvede, u svojstvu zamjenika Organizacije, izdao historiski proglas, odgovarajući na optužbe i neistine kojima se poslužio Džemāl Abdun Nāsir. Svoj proglas je nazvao „Ovo je proglas svim ljudima", a između ostalog, je istakao: „Islamska da'va danas preživljava teška iskušenja, koja će imati utjecaja na njen budući rad. Zato, dobro promislite o svemu što se dešava i dobro pogledajte. Neka naši postupci budu u interesu Istine i realnosti s kojom smo sada suočeni. Ako vaše rukovodstvo ima pravo da vas usmjerava i vodi, pravo da've je da vas upozori i upućuje. Poslušajte njezine upute, nemojta da vaša razmišljanja, i vaši postupci, iziđu iz okvira Islama, nemojte reći osim ono što Islam voli, nemojte raditi ništa, osim ono što Islam nalaže.

Ako tako uradite, vezat ćete se za Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, upotpunit ćete svoj iman. Vjernik neće upotpuniti svoj iman sve dok ne bude govorio u ime Allaha, i radio u ime Allaha, u svome zadovoljstvu i svojoj mržnji, u svim okolnostima: „ Ko bude volio u ime Allaha i mrzio u ime Allaha, davao u ime Allaha, odbijao u ime Allaha – taj je usavršio svoj iman." (Hadis)

Poštovana braćo! Mi nismo silnici ni tirani. Islam nam to zabranjuje. Nismo glasnici munafikluka, to je grijeh teži od ubijstva, musliman ne proklinje niti munafiči. Mi pozivamo na put i praksu Resula, sallallahu alejhi ve sellem, pozivamo na put dobra „mudro i lijepim savjetom", „dobrim zlu uzvraćamo", to radimo uljudno i strpljivo, sigurni smo u pomoć Allahovu. Ponovo je pokret "Muslimanska braća" stavljen van zakona i zaboravljen... Mnogi njegovi članovi su pozatvarani, imputirane im neistinite i neargumentovane optužbe, protiv njih usmjerena štampa i propaganda. To je novo iskustvo i ispit za ove ljude. Ako to iskušenje aludira na nešto, onda je to – Allahovo zadovoljstvo s ovim ljudima. Allahov Zakon je nepromjenjljiv, ljude treba staviti na ispit i iskušenje, u tim procesima treba se prepoznati i razlučiti dobro od lošeg. Najbolju definiciju ovih iskušenja dao je Resul, sallallahu alejhi ve sellem, u svom hadisu: „Najvećim iskušenjima bit će izloženi Allahovi poslanici, zatim dobri ljudi, zatim oni bliži njima, zatim oni bliži ovima i tako redom. Čovjek će biti iskušan zavisno od snaga imana, sve što njegov iman bude čvršći, njegovo iskušenje će biti veće."

Podnošenje teškoća

“Muslimanska braća” trebaju prihvatiti iskušenja, jer “*Sabur je*”, kao što ističe Resul, sallallahu alejhi ve sellem: “*pola imana. Uzmite primjer od onih koji su vam prethodili, bili su iskušavani i uznemiravani tako da bi im, kada bi već izgubili nadu, došla Allahova pomoć.*” Neki od Ashaba, da je Allah sa njima zadovoljan, žalili su se Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći: „Božiji Poslaniče, zašto ne uputiš dovu Allahu Uzvišenom i ne zatražiš za nas Njegovu pomoć?“ Odgovorio im je: „*Oni koji su bili prije vas, iskušavani su na taj način što bi im se prijetilo pilanjem njihovih dijelova tijela, pa bi im se stavljala pila od čela do njihovih stopala, paćeni su struganjem metalnih češljeva po njihovom tijelu, kojima je odvajano meso od kosti, ali, ta patnja ih nije rastavila od njihove vjere. Tako mi Allaha, On će osigurati i uspostaviti vjeru Islam na Zemlji, tako da će karavana bezbjedno putovati od San'e do Hadermevta, nećete se bojati nikoga osim Allaha Uzvišenog, jedino će se pastir na tom putu bojati da mu vuk ne napadne stoku, ali vi previše žurite*“.

Ne gubite, draga braćo, nadu u milost vašega Gospodara, Njegova milost vam je bliža i brža, nego što mislite. Sjetite se predaje: „*Allah Uzvišeni se čudi očaju Svojih robova i blizini Svoje pomoći, posmatra ih očajne, pa se nasmije, jer On vidi koliko im je spas blizu.*“

Upozoravam „braću“ da se vežu uz Allaha Uzvišenog, a zatim da se povežu među sobom, da se povinuju Allahovoj naredbi, da se pomažu u dobročinstvu i bogobojaznosti, da se strpe i izdrže. Trebaju biti svjesni da se pokret “Muslimanska braća” ne može uništiti nikakvim pisanim aktima ili dekretima. On bi se, ne daj Bože, uništio kada bi u njihovim srcima nastao razdor pa izgubili povjerenje jedni prema drugima, pa izgubili osjećaj i ljubav prema da'vi, ali, dok god bude ljubavi prema da'vi, dok bude iskrenog zikira na

srcima i jezicima, dok budu spremni žrtvovati svoje imetke i svoje živote za da'vu, pokret "Muslimanska braća" neće biti uništen. Da'va neće prestati ako joj se zabrani pristup govornicama i minberima, jer, te govornice i minberi premjesit će se u srce svakoga od vas. Ko bude htio i smio govoriti, njegov minber je na svakom mjestu. Da'va će, Allahovom voljom, nastaviti svoj hod, dok joj god budete odani i vjerni, dok god budete međusobno povezani, strpljivi, istrajni, onako kako vas Allah upućuje:
"O vjernici budite strpljivi i izdržljivi, na granicama bdijte i Allaha se bojte, da biste postigli ono što želite!" (Alī 'Imran, 200)

(Vaš brat Abdul Kādir 'Avede,
zamjenik generalnog sekretara "Muslimanske braće")

S ovakvom vjerom u Allaha Uzvišenog i s ovakvim otakvalukom u Njega, s ovako mudrim uputama, "Muslimanskoj braći" i cjelokupnoj javnosti, obratio se profesor Abdul Kādir 'Avede. Ukazao im je kako će postupiti u velikim i opasnim iskušenjima koja su im nametnuta od strane silnika i diktatora, koji sprovode volju i planove židova, krstaša, komunista i kolonijalista...
Profesor Abbās es-Sīsī u svojoj knjizi „*Kolone Muslimanske braće*", bilježi: „Vrlo je značajno istaći, da je stvarni razlog suđenja Abdul Kādir 'Avedu, zavidnost i mržnja koju su prema njemu ispoljavali čelnici iz grupe oficira koji su izvršili udar u Egiptu. Naime, na velikom narodnom zboru, pred prostorom rezidencije „Kasru Ābidīn" u Kairu, predsjednik Muhammed Nedžīb, nikako nije mogao umiriti okupljene i održati govor, pa je pozvao Abdul Kādir 'Aveda da se popne u počasnu ložu i pozove narod da se smiri i mirno raziđe. On je došao za govornicu, zatražio od okupljenih da se mirno i dostojanstveno raziđu što su oni bezpogovorno i učinili! To su oficiri Revolucije, posebno Abdun-Nāsir, bolno i sujetno prihvatili. Vidjeli su koliki utjecaj Abdul Kādir 'Avede ima u narodnim masama, a to je bilo ono čega se Abdun-Nāsir najviše pribojavao."

Treći vođa

Treći po redu vođa "Muslimanske braće", profesor Omer et-Telamsani, govoreći o šehidu Abdul Kādir 'Avedu, kaže: „Profesor Abdul Kādir 'Avede jedan je od velikana islamske da've čije će djelo ostati u sjećanju. Ostat će zapamćen po svojim stavovima za Istinu i za dobro, odanosti principima, spremnosti da braneći te principe podnese svaku žrtvu i patnju, da položi svoj život. Kada je stao pod vješala i vidio svojim očima smrt, nije ustu-

knuo niti se uplašio. A jedini njegov zločin bio je taj što je, kao i njegovi prethodnici, rekao: „Moj Gospodar je Allah!“ Njegov zločin bio je taj što je diktatoru rekao da je diktator, što nije htio da šuti o zulumu koji se čini prema Ummetu. Postao je šehid nakon što je na stranicama naše historije napisao slova koja se neće izbrisati, što je u srcima i svijesti našega čovjeka usadio ono po čemu će ga se uvjek sjećati.

Abdul Kādir ʻAvede je radio u sudstvu i bio je primjer u tom poslu. Preferirao je sud Neba u odnosu sud Zemlje, jer sud Zemlje nije kadar čovjeku osigurati zaštitu i bezbjednost koju traži, ljubav i poštovanje kojem teži. Bio je za istinu, taman kad bi je cijeli svijet napustio, više je težio da postigne zadovoljstvo Allahovo, nego da udovolji ljudima. Stao je iza Pokreta mladih oficira, 23. jula 1952./1372. vjerujući da će Abdun-Nāsir sprovesti promjene koje je najavljivao, što se nije svidjelo njegovoj braći i prijateljima. Kada su se stvari počele otkrivati, kada je uvidio da je pogriješio, brzo se ispravio i našao se na putu kojim je cijeli život išao – put Istine. Abdun-Nāsir mu je rekao: „Ja ću ukloniti svakoga ko mi stane na put“, a Abdul Kādir ʻAvede mu je, glasom vjernika, poručio: „Oni koji na tom putu ostanu – srušit će diktatore i silnike!“

Dana 28. februara 1954./1374. godine izašle su hiljade ljudi na kairski trg ʻĀbidīn zahtijevajući od predsjednika Muhammeda Nedžība da pusti zatvorenike, da kazni one koji su na mostu Kasru en-Nīl pucali u narod i nekoliko ljudi lišili života, da omogući praktikovanje Šeriata... Predsjednik i njegova svita tada su shvatili ozbiljnost i opasnost nastale situacije, pa su tražili od ratobornih protestanata da se u miru raziđu, ali njihovi pozivi nisu prihvaćeni. Tada je predsjednik Muhammed Nedžīb pozvao u pomoć Abdul Kādir ʻAveda da zamoli okupljene da se raziđu, a za uzvrat, udovoljit će se njihovim zahtjevima. Sa bine „ʻĀbidīn“ profesor ʻAvede se obratio demonstrantima i zamolio je da se u miru raziđu, jer je predsjednik Nedžīb obećao ispunjenje njihovih zahtjeva. Za samo nekoliko minuta, to *more ljudske mase* se povuklo! Diktatorski režim je iz ovoga slučaja naučio lekciju: ako ovaj čovjek posjeduje ovakvu moć nad narodom, on predsavlja veliku opasnost za vlast i sistem.

Sistem je želio vladati i upravljati narodom na način, da samo pritisne na dugme, i da mu se ljudi klanjaju i slušaju ga. Za ovaj državni sistem, demonstracije na trgu ʻĀbidīn bile su veliko iskušenje i upozorenje, zato nije ni čudo, što su se isto večer Abdul Kādir ʻAvede i njegovi istomišljenici našli u Ratnom zatvoru u Kairu.

Sjede, s desna: Profesor Omer et-Telemsānī, dr. Humejs Hamīde, šehid Abdul Kādir 'Avede. U pozadini se vidi profesor Hasan el-Hudejbī

U četiri sata ujutro došli su im isljednici i vojnici koji su ih nemilosrdno premlaćivali. Profesor Abdul Kādir 'Avede optužen je za čin koji nije počinio i s kojim nije imao nikakve veze.

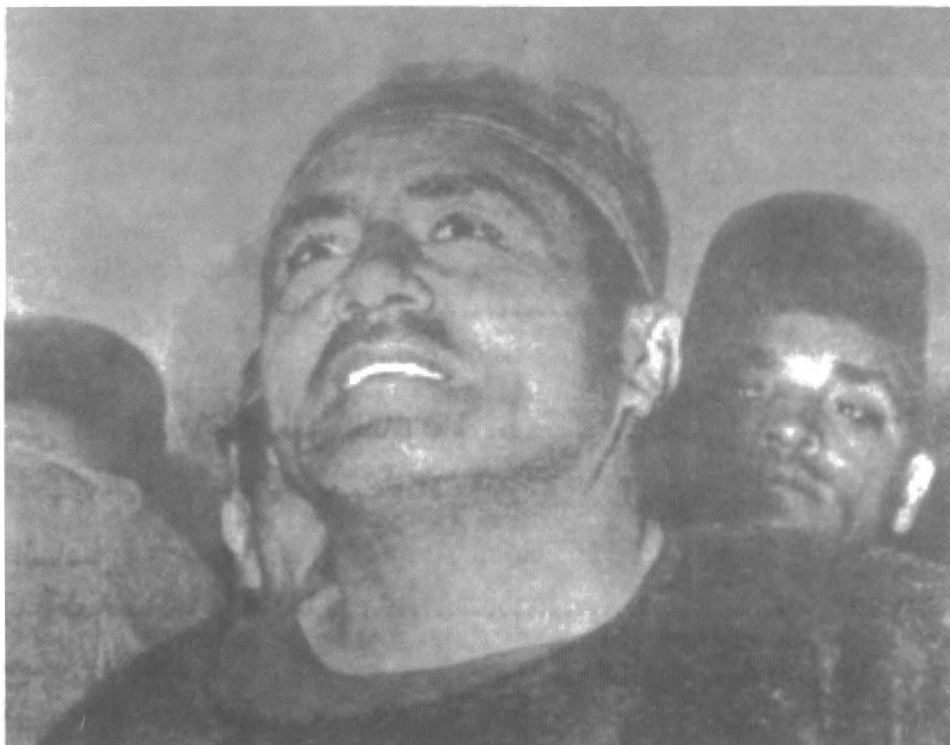
Oni koji su ga osudili na smrt vješanjem, mislili su da neće imati ozbiljnih reakcija i posljedica. Međutim, kada su egipatske obavještajne službe počele izvejštavati Abdun-Nāsira o reakcijama u narodu tadašnje novine su prenijele njegov komentar: "Čudim se ovome narodu, osuđuje zločin, a kada se zločinac kazni, pokazuje simpatije prema tome zločincu!"

Ali, u ovom slučaju, narod nije bio na strani zločinaca nego na strani nevinih.

Profesor Abdul Kādir 'Avede, izazivački je stao pred one koji su mu sudili, rekavši im: "Kada bi optužnica koju iznosite protiv mene bila istinita ja bih bio prestupnik, a vi biste bili na istini – bili bi žrtva. Međutim, ja ne poznajem zakon po kojem je jedna strana i tužitelj i presuditelj?!"

Pod vješalima

Kada su počeli sa izvršenjem smrtne presude Abdul Kādiru 'Avedu i njegovim prijateljima, on je hrabro stao pod vješala, zadnje riječi su mu bile: „Neka moja krv bude proklestvo oficirima Revolucije!" Allah Uzvišeni mu je uslišao dovu, niko se od tih diktatora, na ovom svijetu, nije spasio muka i Allahove kazne. Pođimo redom: Džemāl Sālim, predsjednik Suda, završio je na psihijatriji. Umro je u užasnim mukama duševnog rastrojstva. Njegov brat, Salah Sālim, razbolio se od bubrežne bolesti. Otkazala su mu oba bubrega, pa je umro u užasnim mukama trovanja. Šems Bedrān je kasnije osuđen na doživotnu robiju. Maršal Abdul Hakīm Āmer, ili je otrovan ili je izvršio samoubistvo. Hamza el-Besjūnī, pregažen je teretnjakom, a dijelovi tijela su mu ostali razasuti po pustinji. El-Askeri Gunejm, nađen je iznakažen i mrtav na farmi. Napala ga je i usmrtila vlastita deva! Tako je završila većina zulumćara i progonitelja "Muslimanske braće". Allah Uzvišeni nam je pokazao Svoju moć! A što se tiče najvećeg među njima, glave zla, Abdun-Nāsira, on je čitav život proveo u neizvjesnosti i strahu.

Prof. Abdul Kādir 'Aveda dvije minute pred smaknuće

Šehid Abdul Kādir 'Avede, imam el-Hudejbī i Abdun Nāsir

Najposlije, kanalizacijske fekalije su dospjele u njegov kabur, a Allah čini šta hoće, ali većina ljudi ne zna."

Svojim očima smo vidjeli Allahove znakove i njegovu kaznu za one koji su činili zločine nad "Muslimanskom braćom". Kralj Fārūk im je počinio nepravdu 1948./1368. godine. Svrgnut je s vlasti 1952./1372. Abdun-Nāsir je ustao protiv "Muslimanske braće" 1954./1374., pa se desio trojni napad na Egipat, i ostao je bez Sinaja i Port Saida. Zatim je opet, 1965./1385. napao "Muslimansku braću" pa ga je Allah kaznio sramnim porazom 1967./1387. Stradao je Abdul Hakīm Āmer, a on odmah iza njega. Hvala Onome Kome se ne žuri.

Da se Allah smiluje da'iji i mudžāhidu, Abdul Kādir 'Avedu, da nas zajedno pridruži vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Demonstracije na kairskom trgu 'Ābidīn, marta 1953./1373. godine, u trenutku kada major Muhammed Nedžīb poziva Abdul Kādira 'Aveda da se popne na binu i pozove demostrante da se u miru raziđu.

55 - MUSTAFA HUSNĪ ES-SIBĀ'Ī

(1915-1964/1333-1384)

ALIM, MUDŽĀHID I DA'IJA

Dr. Mustafa es-Sibā'ī, vođa Odreda "Muslimanska braća" u Palestini 1948./1368. godine

Rođenje i obrazovanje

Mustafa ibn Husnī es-Sibā'ī, rođen je 1915./1333. godine u gradu Himsu u Siriji. Pripadao je staroj i uglednoj porodici koja je dala značajan broj uleme. Njegovi djedovi, a onda i njegov otac bili su imami i hatībi glavne džamije u Himsu. Po mnogo čemu Mustafa es-Sibā'ī je ličio na svoga oca, šejha Husnī es-Sibā'īja, koji je bio veliki ālim i veliki borac protiv kolonijalizma. Protiv okupatora se borio svojim kapitalom, perom i životom. Bio je osnivač islamskih dobrotvornih društava i sociojalnih projekata, i u tom duhu se odgajao i njegov sin Mustafa es-Sibā'ī. Kao dijete prisustvovao je naučnim skupovima koji su se održavali u kući njegovog oca, a bili su prisustni alimi poput Tahira er-Rīsa, Se'īda el-Mulūhije, Faika el-Etāsija, Ragiba el-Vefāīja i drugih. Kada je došlo vrijeme njegove ženidbe, roditelji djevojke su upozoreni, da je Mustafa es-Sibā'ī dosta zauzet poslovima oko da've, ali familija djevojke je to primila na znanje i zaruka je obavljena.

Mustafa es-Sibā'ī je od svoje rane mladosti postao aktivni učesnik otpora protiv francuskih kolonijalnih vlasti u Siriji. Raznosio je letke i propagandni

Dr. Mustafa es-Sibā'ī sa imamom Hasanom el-Bennāom.

materijal, držao govore, predvodio protestne povorke u Himsu još dok je bio sedamnaestogodišnjak.

Francuske vlasti hapsile su ga u više navrata, prvi put 1931./1350. godine zbog širenja propagandnog materijala u Himsu. Drugi put je uhapšen zbog vatrenih govora koje je odražao protiv francuske politike, što je djelovalo na raspoloženje naroda. Treći put je uhapšen nakon hutbe koju je održao u Velikoj džamiji u Himsu. U demonstracijama, koje su u Himsu postajale sve češće, i sve žešće, bilo je i potezanja oružja. Mustafa es-Sibā'ī je u jednoj od tih protestnih demonstracija, sa svojim prijateljima, pucao na francusku patrolu koja je otvorila vatru na protestante. Otišao je na studij na El-Azhar 1933./1352. godine. U Egiptu je 1941./1360. godine zajdedno sa svojom egipatskom braćom učestvovao u masovnim protestima protiv Engleza, a dao je podršku revoluciji Rešīd Alī el-Kejlānīja u Iraku, također protiv Engleza. Zato su ga egipatske vlasti, po nalogu svojih mentora Engleza, privele i uhapsile. S njim su tada uhapšeni: Mešhur ed-Dāmin, Ibrāhīm el-Kattān, Hašim el-Haznadār, Fāris Hamdāni, Alī ed-Duvejk i Jūsuf el-Mušārī. Bili u zatvoru u Egiptu tri mjeseca, a odatle su prebačeni u zatvor „Es-Sarefend" u Palestini gdje su ostali četiri mjeseca, nakon čega su pušteni. Dok je bio na školovanju u Egiptu Mustafa es-Sibā'ī se upoznao s vođom pokreta Muslimanska braća, imamom Hasanom el-Bennāom, i njihova veza se nije prekidala ni nakon njegovog povratka u Siriju.

Es-Sibā'ī s imamom Hasanom el-Bennāom u Palestini. Sa'dūddin el-Velejlī nešto pokazuje rukom.

Na inicijativu uleme, da'ija i predstavnika dobrotvornih udruženja u Siriji je osnovan ogranak organizacije "Muslimanska braća". Svečanosti osnivanja iz Egipta je prisustvovao profesor Se'īd Ramadān.

Bilo je to 1942./1361. godine. Tri godine kasnije izabrano je rukovodstvo Organizacije, a za generalnog kontrolora izabran je Mustafa es-Sibā'ī. Tim povodom u glasilu „Muslimanska braća" u Egiptu objavljena je na naslovnoj strani fotografija na kojoj se vide imam Hasan el-Benna i Mustafa es-Sibā'ī ispod koje je pisalo: „Vođa i vojnik". Imam Hasan el-Bennā je napisao glavnom uredniku lista: „...Pročitao sam vaš potpis ispod fotografije na kojoj se vidimo ja i profesor Mustafa es-Sibā'ī – „Vođa i vojnik". Ako pod riječju „vođa" mislite na uvaženoga profesora Mustafu es-Sibā'īja, a pod riječi „vojnik" mislite na čovjeka koji sebe nikada nije smatrao osim običnim vojnikom i da'ijom, onda ste u pravu, i hvala Vam... Ali, ako mislite na ono što bi se moglo na prvi mah zaključiti, da me Allah sačuva od toga što ste napisali. Izvinjavam se članovima "Muslimanske braće" i molim Vas da se klonite takvog novinskog udvaranja ubuduće. Molimo Allaha Uzvišenog da učvrsti naše korake, da naša srca ujedini u onome što je najbolje za našu voljenu domovinu."

U svojoj knjizi „Lekcije da've *Muslimanske braće*", dr. Mustafa es-Sibā'ī je naveo ciljeve i segmente društvene reforme u Siriji. "Muslimanska braća" kroz svoje programe pozivaju građane da podrže reforme u sferi politike,

Imam Hasan el-Bennā između dr. Mustafe es-Sibā'ija i Omera Behāuddīna el-Emīrīja u Palestini

patriotizma prema domovini, uklanjanju tragova i posljedica kolonijalizma, da se suprotstave izrabljivanju radnika i zemljoradnika, da daju podršku izgradnji škola i naučnih institucija, sportskih i rekreacionih centara za omladinu. Poseban značaj pridavao se izgradnji omladinskih centara, a dr. Mustafa es-Sibā'ī je direktno nadgledao te aktivnosti.

"Muslimanska braća" su oformili komisije za izmirenje među ljudima, komisije za pružanje medicinske, socijalne i drugih vrsta pomoći stanovništvu, posjećivali veće gradove, ali i sela...

Godine 1944./1364. Mustafa es-Sibā'ī je prvi put obavio Hadžddž. Tri godine kasnije pokrenuo je časopis „El-Menār" koji je izlazio sve do 1949./1369. godine, kada ga je zabranio Husnī ez-Ze'īm, vođa vojnog udara koji je izveden uz pomoć Amerike. Iste godine Mustafa es-Sibā'ī stiče doktorsku titulu, a tema njegove doktorske disertacije bila je „Uloga Sunneta u Islamskom zakonodavstvu". Muslimanska braća iz Sirije bili su aktivni učesnici u Palestinskom ratu. Dr.Mustafa es-Sibā'ī je bio na čelu sirijskog Odreda koji je učestvovao u sukobima u Kudsu, ali i drugim mjestima. Borili su se rame uz rame sa svojom braćom iz Palestine, protiv koje su se udružile zemlje nevjerstva i protjerale njene stanovnike i porušile njihove domove. Vještim manevrom između arapskih zemalja i Izraela, mudžāhidi u Palestini su razoružani i onemogućeni u svojoj borbi, da bi zemlja postala lahkim zalogaj za Izrael, a mudžāhidi iz redova "Muslimanske braće" su pritvoreni u vojne

baze, a odatle sprovedeni u zatvore u Egiptu, da bi izdajnička i marionetska vlada na čelu sa En-Nikrāšijem izdala dekret o zabrani djelovanja "Muslimanske braće" u Egiptu, 08. 12.1948./1368. godine.

Dr. Mustafa es-Sibā'ī se vratio u Siriju, razočaran i ogorčen onim što je doživio u Paletsini. Javno je prozvao plaćenike i izdajnike, argumentovao zavjeru i strane koje su u tome učestvovale, naveo imena vojnih (arapskih) zapovjednika, koji su bili pod direktnom komandom engleskog generala Kloba, iznio podatke o neispravnom naoružanju koje je dostavljeno egipatskim vojnicima, o lažnim izvještajima zapovjednika iračkih vojnih formacija, da ne učestvuju u akcijama, jer nemaju naređenja i komande... Isto tako, istakao je, da nije bilo dobrovoljaca - mudžāhida iz Palestine, Egipta, Sirije, Jordana i Iraka, uglavnom iz odreda "Muslimanska braća", skoro da i ne bi bilo kakvog sukoba sa židovima!!! Taktika je bila – samo primirje. A dok je ono trajalo, židovima je stalno pristizalo oružje iz Evrope i Amerike, dobrovoljci iz raznih zemalja, dok nije stvorena vojna premoć nad Arapima. A onda je počela akcija predaje palestinskih naselja i progon njenih stanovnika i hapšenje dobrovoljaca – mudžāhida, koji su pokušali zaštititi

Es-Sibā'ī dočekuje generalnog sekretara Muslimanske braće Hasana el-Hudejbīja u Damasku

muslimane i njihova svetišta. Dr. Mustafa es-Sibā'ī, u svojoj knjizi „Muslimanska braća i njihovo učešće u ratu u Palestini", ističe: „Dok smo bili u srcu sukoba u Kudsu, osjetili smo da međunarodna zajednica, sa zvaničnicima arapskih zemalja, intezivno radi na prekidu sukoba. Kada smo dobili naređenje o povlačenju iz Kudsa sastali smo se da analiziramo novonastalu situaciju i da vidimo šta dalje činiti. Zaključili smo da se, shodno tim naredbama, moramo povući, ali da ćemo, kada se vratimo u Siriju, nekako prebaciti odred "Muslimanske braće" u Kuds, da nastave otpor i borbu. Odmah po povratku lično sam održao niz predavanja u Damasku, Himsu, Hamatu, Halebu, El-Lāzikijji, Dejru ez-Zevri, i nekim drugim mjestima.

Narod se zaprepastio kad je čuo neke činjenice o ratu u Palestini. Neki su sumnjali u to što pričam. Naravno, veoma brzo, ispostavilo se da je to istina. Treba istaći da se jedan broj "Muslimanske braće" vratio u Palestinu kao što je ranije bilo dogovoreno".

Dr. Sibai je svojim povratkom u Siriju živo počeo raditi na reformi obrazovanja. Obrazovanje po islamskom programu treba početi u porodici, zatim ga prenijeti na društvo, da bi se stvorile predispozicije za uspostavu

Dr. Mustafa es-Sibā'ī reaguje, skoro da plače prilikom jedne svoje hutbe.

Islamskog društva i države koja će voditi računa o državi i građanima, spriječiti zlo i nered, boriti se protiv svih devijantnih pojava, smutnja i nevjerstva. Dr. Mustafa es-Sibā'ī je uložio velike napore da se u školske programe u Siriji uvrste predmeti islamskog obrazovanja. Jedan je od osnivača Šeriatskog fakulteta pri Univerzitetu u Damasku. Postavljen je za prvog dekana toga fakulteta koji je počeo s radom u školskoj 1955./1375. godini. Zatim je počeo s radom na izradi Enciklopedije islamskog prava. Cilj projekta bio je da se islamskom pravu da savremeni duh i ruho, da razmatra aktuelne probleme islamskog svijeta, te da te probleme pokuša riješiti u duhu Kur'ana i Sunneta, i prakse Selefa. U izradi ove Enciklopedije uzeli su učešće najeminentniji alimi iz cijelog svijeta, a dr. Mustafa es-Sibā'ī bio je prvi urednik redakcije. Izabran je za zamjenika predsjednika konstituirajuće Skupštine 1949./1369. godine. Nakon nekoliko godina postaje član sirijskog Parlamenta gdje je predstavljao istinski glas naroda. Svojim istupima i stavovima skrenuo je pažnju na sebe i stekao velike simpatije naroda. Izabran je za zamjenika predsjednika Skupštine. Postao je jedan od ključnih članova Komisije za izradu Ustava. Nuđeno mu je da uđe u neko od ministarstava, ali je sve te ponude odbio, želeći da se ne udalji od rada na programu da've i da bude što bliže običnom čovjeku. Već smo istakli da je bio član Komisije za izradu Ustava. Devet članova te Komisije dali su svoj prijedlog Ustava i ponudili ga na usvajanje u Parlamentu. Pod svodovima Parlamenta borio se za Kur'an, za Ustav, i uspio je sa grupom parlamentaraca, da predloženi Ustav prihvati mnoge postavke Šeriata. Bilo je to 1950./1370. godine. U svojoj knjizi „Lekcije iz da've *Muslimanske braće*“, dr. Mustafa es-Sibā'ī, kaže: „Mi smatramo da svaki sistem u svijetu, da bi ostvario napredak i progres, mora biti podržan od slobodne i jake vlade. U tom sijetlu, vjerujemo u neminovnost oslobođenja arapskog svijeta od kolonijalnog jarma, vjerujemo da će se taj svijet osloboditi siromaštva, neznanja i zaostalosti, da će se ujediniti. Zato, mislim da nije neskromno ako kažem da su i rezultati koje islamska braća ostvaruju na planu utjecaja na kretanja u arapskom svijetu izraženiji nego kod drugih udruženja i organizacija“.

Dr. Mustafa es-Sibā'ī je 1950./1370 . godine postavljen za profesora pravnog falulteta Univerziteta u Siriji, a samo godinu kasnije učestvovao je na Islamskoj konferenciji u Pakistanu, na kojoj su bile prisutne delegacije većine zemalja Islamskog svijeta. Iste godine je, po drugi put, obavio Hadždž. Godine 1952./1372. dr. Mustafa es-Sibā'ī pojavljuje se pred sirijskom Vladom sa zahtjevom da njemu i članovima organizacije “Muslimanska

braća" dozvoli, da se na Sueckom Kanalu pridruže svojoj braći Egipćanima u borbi protiv Engleza. Odgovor predsjednika Vlade, Ediba Šišeklija bio je – zabrana djelovanja "Muslimanske braće", a dr. Mustafa es-Sibā'ī i njegovi saradnici završili su u zatvoru. Odmah je uslijedila i druga presuda – otpušten je s Univerziteta i deportovan u Liban.

Dr. Mustafa es-Sibā'ī u društvu kralja Fahda prilikom njegove posjete Damasku

U Kudsu je 1953./1373. godine održana Islamska Konferencija kojoj su prisustvovali predstavnici "Muslimanske" braće iz svih dijelova svijeta, kao i većina pedstavnika svih islamskih asocijacija. Nakon Konferencije bili smo počašćeni posjetom dr. Es-Sibaija Egiptu. Tada sam se prvi put s njim sreo, a sa mnom su bili moji prijatelji Jususf el-Karadāvī, Ahmed el-Assāl i Muhammed ed-Demerdāš.

Islamsko-kršćanska Konferencija u Libanu održana je 1954./1374. godine na kojoj je prisustvovao i dr. Mustafa es-Sibā'ī. Na toj Konferenciji argumentovano je pobio pisanja orjentalista i krstaša o Islamu. U isto vrijeme u Libanu je održan sastanak organizacije "Muslimanska braća", koji je zakazao generalni sekretar, profesor Hasan el-Hudejbī. Bio je to sastanak predstavnika "Muslimanske braće" iz arapskog svijeta; iz Egipta su pored profesora el-Hudejbīja, prisustvovali: Abdul Hakīm 'Ābidīn, Se'īd Ramadān, Salih ebu Rekīk i Munīr Delle, iz Sirije je prisustvovao dr. Mustafa es-Sibā'ī, iz Jordana Muhammed Abdurrahmān Halife, iz Sudana Alī Tālibullāh, iz Iraka Muhammed Mahmūd es-Savvāf i iz Kuvajta 'Abdul Azīz el-Mutavva. Kada se profesor El-Hudejbī vratio u Egipat, zajedno s većinom članova Pokreta, bio je uhapšen. Tada su predstavnici "Muslimanske braće" iz arapskih zemalja odlučili osnovati jedno jako tijelo van Egipta (*Mekteb et-tenfīzī – Izvršni ured*), a za predsjednika je postavljen dr. Mustafa es-Sibā'ī.

Sa profesorima i studentima sirijskog Univerziteta doktor Mustafa es-Sibā'ī je 1955./1375. godine otišao na Hadždž. To je bio njegov treći Hadždž.

Dr. Mustafa es-Sibā'ī u vojničkoj uniformi sa svojom braćom u Palestini

Iste godine, sa svojim prijateljima, pokrenuo je sedmični časopis „Eš-Šihab" (*Plamen*), koji je redovno izlazio sve do Unije s Egiptom, 1958./1378. godine. Istovremeno, nakon što je u Egiptu zabranjeno izlaženje časopisa „El-Muslimun", dr. es-Sibā'ī je dobio dopuštenje da ga izdaje u Damasku, tako da je tu izlazio sve do 1958./1378. godine, kada ga je vlasnik dr. Se'īd Ramadān počeo izdavati u Ženevi u Švicarskoj. Umjesto toga časopisa, dr. Es-Sibā'ī je pokrenuo mjesečni list „Islamska civilizacija" koji je izlazio sve do njegove smrti. Izdavanje ovoga lista je kasnije preuzeo dr.Muhammed Edib es-Salih u Damasku, ali je vrlo brzo ugašen.

Odmah nakon Islamske Konferencije, koja je, 1956./1376. godine održana u Damasku i na kojoj je bio prisutan i dr. Mustafa es-Sibā'ī, u sklopu jedne delegacije sa sirijskog Univerziteta, otišao je u posjetu nekim evropskim metropolama. Cilj ove naučne ekskurzije bio je sagledavanje programa na naučnim ustanovama u Evropi, s posebnim osvrtom na izučavanje islamskih disciplina. Delegacija je posjetila Italiju, Britaniju, Irsku, Belgiju, Holandiju, Dansku, Norvešku, Švedsku, Finsku, Njemačku, Austriju, Švicarsku i Francusku. Ovom prilikom je vodio polemiku s najpoznatijim evropskim orjentalistima, otkrivši im naučne i historiske greške, u njihovim pisanjima o Islamu. Godine 1957./1377. dr. Mustafa es-Sibā'ī je, s dekanima sirijskog Univerziteta, posjetio moskovski Univerzitet. Posjeta je upriličena

nakon poziva iz Moskve, a delegacija iz Sirije je ovom prilikom posjetila najznačajnije univerzitete u Rusiji. Dr. Mustafa es-Sibā'ī se i ovom prilikom susreo sa profesorima orjentalnih znanosti, historije i sociologije i upozorio ih na greške koje su im se potkrale pišući o Islamu i muslimanima.

Djela

Dr. Mustafa es-Sibā'ī je obrađivao različite oblasti nauke i života. Bio je istraživač, pravnik i mudžtehid. Izučavao je fenomene vremena i objašnjavao ih u svjetlu esencijalnih islamskih izvora: Kur'ana, Sunneta i prakse dokazanog i časnog Selefa.

Najpoznatija djela su mu:
- *Zakon privatnog prava (dva toma)*
- *Velikani naše civilizacije*
- *Žena između fikha i pozitivnog zakona*
- *Naši velikani u historiji*
- *„El-Kala'idu min ferāidi el fevā-idi“ (Upute iz da've Muslimanske braće)*
- *Sunnet i njegovo mjesto u zakonodavstvu*
- *Ovako me naučio život (dva toma – pisana u vremenu bolesti)*
- *Islamski socijalizam*
- *Sistem mira i rata u Islamu*
- *Ovo je Islam (dva toma)*
- *Biografija Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem – lekcije i pouke*
- *Orjentalizam i orjentalisti*
- *Evolucija i fleksibilnost u islamskom zakonodavstvu*
- *Naš metod promjena*
- *Odnosi između muslimana i kršćana kroz historiju*
- *Socijalna solidarnost u Islamu*
- *Naš džihad u Palestini*
- *Nasljedno zakonodavstvo i njegovi propisi*
- *Patnje i nade*
- *Borba između srca i razuma*
- *Najispravnije ideološke orjentacije na arapskom Istoku*
- *Premise Islamske civilizacije*

Zanimljivo je istaći da je u vrijeme bolesti bio najproduktivniji!

Dr. Muhammed Edib Salih, ističe: „Dr. Mustafa es-Sibā'ī je, da mu se Allah smiluje, što sam lično od njega saznao, samo na jedan dan prije svoje smrti, izrazio želju da napiše tri knjige: *Ulema i evlije*, *Ulema i mudžāhidi*, *Ulema i šehidi*.

Uspio je i po četvrti, ujedno i posljednji, put obaviti Hadždž 1964./1384. godine. Već tada ga je napala neizlječiva bolest i imao je nesnosne bolove. Ali, tokom Hadždža osjetio je veliko olakšanje, o čemu sam govori: „Prvi put nakon sedam godina u mojoj glavi su se smirili bolovi i mogao sam stojeći obaviti namaz i sjediti na *salavatima*. Kada sam došao u Mekku tavvaf (obilazak Kjabe –op.prev.) za 'Umru sam obavio na način da su me nosili, a kada sam napuštao Mekku el-Mukerremu, oproštajni tavvaf sam obavio sam na svojim nogama! Allah Uzvišeni me nagradio Svojom milošću, dolaskom u Medinu i šećer mi se snizio, svako jutro sam jeo po sedam hurmi! Uvjerio sam se u tačnost hadisa Resula, sallallahu alejhi ve sellem, o djelotvornosti hurme."

Jedan od njegovih prijatelja došao mu je da ga posjeti i utješi, a on mu je rekao: „Bolestan sam i osjećam bolove, primjećuješ tragove tih bolova na mome licu, mojoj ruci, mojim pokretima, ali pogledaj Allahove milosti koju mi je ukazao, paralizovao je lijevu stranu moga tijela, a poštedio desnu, zar bih mogao uzeti pero i pisati, da mi je paralizovana desna strana?"

Bolest je potrajala osam punih godina. Dr. Mustafa es-Sibā'ī je, u ovom velikom iskušenju, pokazao strpljenje, zahvaljivao je Allahu Uzvišenom na Njegovom daru, danonoćno se molio i učio dove. Teška bolest nije spriječila njegove da'vetske aktivnosti. Uvaženi brat Abdul 'Azīz hadži Mustafa prenosi da mu je dr. Hasan Huvejdī, rekao: „Posmataro sam ga kako sa velikim naporom, oslanjajući se na svoj štap, odlazi u džamiju da bi učestvovao u zajedničkom namazu. U isto vrijeme, mnogi koji su jaki i zdravi, sjede u kućama! Bolestan i paralizovan je jači od onog čija je sablja zahrđala! Ali, dr. Mustafa es-Sibā'ī, da mu se Allah smiluje, nije prestajao sa svojim džihadom i da'vetskim obavezama, unatoč paralizi, bolesti srca, krvnog pritiska. To je dokaz da je shvatio islamsku poruku, pa je džihad postao njegov temperament, borba i požrtvovanje – njegova narav, hrabrost njegov nagon i karakter. Nikada nije malaksao niti se kolebao. Slavan je Onaj Koji mu je poklonio ove blagodati!"

U časopisu „Islamska civilizacija" šejh Abdul Fettāh ebu Gudde za njega će reći: „Bio je, da mu se Allah smiluje, slatke i nagodne riječi, uljudan i ljubazan, jako osjećajan, spreman na umjesnu šalu i dosjetku, volio je

druženja i razgovore. Rasprave i razgovori koje je vodio sa svojim velikim i iskrenim prijateljem, šejhom Muhammedom el-Hāmidom, napajale su i bogatile svakoga ko bi im prisustvovao. Takav je bio njegov postupak i odnos prema vjernicima i prijateljima, dok je prema Allahovim neprijateljima, neprijateljima Ummeta i munaficima iskazivao otvoren prezir i grubost. Njegov postupak bio je vezan za „jasne dokaze".

Smrt

Dr. Mustafa es-Sibā'ī na narodnom skupu. Iza njega se primjećuje Muhammed el-Mubārek.

Umro je u subotu 27. 05. 1384./ 03. 10. 1964. godine u Damasku u Siriji. Njegovoj dženazi koja je obavljena u džamiji Emeviji, prisustvovao je veliki broj džematlija. O njegovom radu i djelu govorili su: dr. Hasan Huvejdī, profesor Muhammed el-Mubārek, profesor Muhammed el-Medžzūb, profesor Mešhūr Hasen, šejh Abdur-Re'ūf ebu Tavk, dr. Muhammed Edīb es-Sālih pjesnik Muhammed el-Husnāvī i mnogi drugi.

Palestinski muftija, hadži Muhammed Emīn el-Husejnī, za njega će reći: „Njegovom smrću Sirija je ostala bez svoga velikog simbola i mudžāhida, Islamski svijet je ostao bez jednog od najvećih svojih alima, da'ija i učitelja. Dobro sam ga poznavao. U njemu sam upoznao iskrenost i odanost, otvorenost, strastveni elan i energiju za vjeru i princip, odlučnost i oštroumnost. Bio je odan i nepokolebljivi borac za slobodu arapskog i Islamskog svijeta, naročito Sirije i Palestine. Bio je na čelu džihadskog odreda "Muslimanska braća" koji se borio u Kudsu 1948./1368. godine."

I šejh ebu el-Hasen en-Nedvī sjeća se susreta s dr. Mustafom es-Sibā'ījem, kada je 1951./1371. godine posjetio Siriju: „Prije moga polaska za Siriju, muftija hadži Muhammed Emīn el-Husejnī, dao mi je jedno pismo, koje sam trebao uručiti dr.Mustafi es-Sibā'īju. Kada sam stigao u Damask posjetio sam ga u sjedištu "Muslimanske braće", koje je bilo u četvrti Sandžakdār. Bio je to prijatan i drag susret. S njim sam prisustvovao nekim zasjedanjima sirijskog Parlamenta kada sam upoznao mnoge poznate ličnosti od ko-

jih bi spomenuo: Omer Behā' el-Emīrī, profesor Muhammed el-Mubārek, šejh Muhammed Nimr el-Hatīb, šejh Ahmed ed-Dekar, šejh Abdur-Re'ūf ebu Tavk, šejh Muhammed Behdžet el-Bejtār, šejh Emdžed et-Tarābulsi, profesor Se'īd el-Afgānī, profesor Ahmed Mezhar el-'Azame, i mnogi drugi. U nekoliko navrata ukazao mi je gostoprimstvo u svojoj kući, vodio me u ljetnikovac *El-Ešrefije*, zatim u Hims, gdje sam u centru *Muslimanske braće* održao predavanje. Posjetili smo znamenite objekte i džamije, između ostalih i džamiju Hālid ibn el-Velida. Posjetili smo i šejha Abdul Azīz 'Ujūni es-Sūd, zatim šejha Muhammed Tevfīk el-Etāsija... Kada sam napustio Siriju, dr. Mustafa es-Sibā'ī me ispratio sa siriskog aerodroma."

Profesor Husnī Edhem Džirār, u svojoj knjzi „*Mustafa es-Sibā'ī – vođa generacije i pokretač Ummeta*", kaže: „Dr. Mustafa es-Sibā'ī bio je jedan od simbola misli, da've i džihada u našem vremenu. Bio je jedan od dragulja naše historije, učenjak kome je Allah Uzvišeni podario veliko znanje, inspiraciju, metodičnost u izlaganju, smjelost za Istinu, snagu vjere i savjest."

Veliki učenjak, Muhammed ebu Zehre, govoreći o dr. Mustafi es-Sibā'īju, kaže: „U Siriji nisam upoznao čovjeka jačeg duha i osjećaja prema Islamu i muslimanima."

Dr. Jūsuf el-Karadāvī, veliki savremeni mislilac, za dr. Mustafu es-Sibā'īja, kaže: „Bio je mudar i razuman da'ija, strpljiv i uporan mudžāhid, otvorene i čiste duše, progresivne i napredne ideje i nazora. Suprotstavio se protivnicima Sunneta i zagovaračima materijalističkih opcija, pobijedio ih je i ušutkao. Istinski je organizator i osnivač Islamskog pokreta u Siriji, pokretač časopisa „*Islamska civilizacija*", autor djela velike vrijednosti."

Poznati pjesnik Muhammed el-Husnavi, hvaleći ga u jednoj od svojih kasida, ističe da je odbio mnoge ponude vladara, jer su se kosile s njegovim životnim ciljevima i pogledima, koji su bili vezani samo za vjeru i istinu. Zatim ističe njegovu ulogu u ratu u Palestini i direktno učešće u „Odredima milosti" (*Ketāibu er-Rahmāni*) u borbi protiv židova, njihovih saveznika i izdajnika muslimanskog naroda, ističući da je kamenovao „kipove izdaje i pohlepe" (*Esnāmel-hijāneti vel-Hevā*). Na kraju kaside zaključuje, da je dr. Mustafa es-Sibā'ī bio čovjek, koji je snagom svoje vjere i riječi, potresao diktatore i njihova prijestolja.

Da se Allah Uzvišeni smiluje našem poštovanom profesoru dr. Mustafi es-Sibā'īju, koji je bio istinski predstavnik Ummeta, ukras da'ija u nešem vremenu, radost Sirije, ponosni sin Himsa. Bio je bogatstvo Islama i muslimana, a njegova smrt je gubitak za Islam i muslimane.

Karakteristike naše, islamske, civilizacije su:

1- Zasnovana je na vjeri u Jednoga Stvoritelja. To je prva civilizacija koja zagovara, da Stvoritelj nema druga niti pomagača u Svome upravljanju i Svojim odlukama. On je Jedini koji je dostojan obožavanja, on je Jedini kojem se teži (*„Ijjake na'ubudu ve ijjake neste'inu“ – samo Tebe obožavamo, i samo od Tebe pomoć tražimo*), On je taj Koji čovjeka uzvisuje i ponižava, daje čovjeku i oduzima mu, sve je na Zemlji i na nebu pod Njegovom kontrolom i upravom. Ova svijest i razumijevanje pridonijeli su da se čovječanstvo oslobodi okova silnika, diktatora i teologa.

2- Druga karakteristika islamske civilizacije je u tome što ona ima internacionalni karakter. Na to jedinstvo svijeta, uvažavajući rasne, geografske i brojne prirodne različitosti, Kur'an ukazuje u sljedećoj poruci: **„O ljudi, Mi smo vas od jednog čovjeka i jedne žene stvorili, i na narode i plemena vas podijelili, da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji.“** (El-Hudžurāt, 13)

3- Treća odlika sadržana je u tome, što je moral ugradila u sistem življenja i on je podjednako prisutan u svakom segmentu života muslimana: nauci, zakonodavstvu, ekonomiji, ratu, miru, porodici.

4- Četvrta specifičnost islamske civilizacije je u tome što se podjednako bazira na nauci i na vjeri i što se istovremeno obraća i razumu i srcu, budi i aktivira misao i osjećanja.

5- Peto svojstvo naše civilizacije je – vjerska tolerancija. To je odlika koju, u toj mjeri, ne posjeduje bilo koja civilizacija na Zemlji.

(Dr. Mustafa es-Sibā'ī – iz knjige „Velikani naše civilizacije“)

56 – JŪSUF TAL'AT

(1914-1954 / 1332-1374)

ODVAŽNI BORAC I ŠEHID

Plemeniti brat, iskreni mudžā-hid, disciplinovani vojnik, neustrašivi borac, Jūsuf 'Izzuddin Muhammed Tal'at, rođen je u gradu Ismailijji u Egiptu, augusta mjeseca 1914./1332. godine. Prvi put sam za njega čuo u Kairu, gdje su mi neki od kolega studenata pričali o njegovom džihadu u Palestini, o njegovim akcijama protiv židova, o njihovoj bježaniji i panici, bježali su poput prestrašenih miševa pred džihadskim naletima "Muslimanske braće". Jūsuf Tal'at se isticao smirenošću i hladnokrvnošću, bio je vješt i dosjetljiv u svim opasnim akcijama protiv neprijatelja.

S imamom Hasanom el-Bennāom upoznao se 1936./1355. godine i od tada je svoj život podredio interesima Islama noseći zastavu koja je bila u rukama "Muslimanske braće". Pitanje kome se u tom vremenu posvećivalo najviše pažnje, svakako je bilo pitanje Palestine. Tražili su sve mogućnosti i metode kako pomoći tome narodu, kako mu dostaviti oružje i logističku podršku, kako obučiti i osposobiti ljude za borbu, naročito mlađe, kako animirati egipatsku, a zatim i cjelokupnu islamsku javnost za ovaj problem? Počeli su hutbama i javnim nastupima, predavanjima, širenjem literature, protestima... Egipatski list „El-Ahrām" (*Piramide*), 31. 07. 1938./1357. godine objavio je vijest sljedeće sadržine: „Pokret *Muslimanska braća* u gradu Ismailijji organizovao je demonstracije podrške Palestini. Demonstranti su krenuli ispred džamije Abbasije uputivši se zatim prema sjedištu Pokreta... Policija je privela neke od učesnika ovih demonstracija. Saslušani su i privedeni i Hasan el-Bennā, Jūsuf Tal'at, i neki drugi. Pod istragom su zadržani četiri dana."

Nakon sticanja solidnog osnovnog naobrazovanja Jūsuf Tal'at je jedno vrijeme radio kao stolar, zatim se izvjestan period bavio trgovinom, da bi se zatim potpuno opredijelio za da'vu. Njegov životni saputnik u tim aktivnostima bio je šejh Muhammed Fergalī. Nije bilo niti jedne značajnije akcije protiv Engleza i židova u Asuanu, Aleksandriji ili Kairu, a da ključni akteri tih akcija nisu bili, i nisu privedeni, Jūsuf Tal'at i Muhammed Fergalī. Bio je u stalnom pokretu, obilazio je regione širom Egipta, osnovao brojne ogranke Pokreta, uspostavljao sistem veza i djelovanja. Obavještajnim službama, naročio engleskim, koje su faktički i vladale državom, zadavao je mnogo muke. Stalno su ga pratili, ali ga nikako nisu mogli uhvatiti na djelu. Jednom prilikom je prevozio oružje namijenjeno za mudžāhide u Palestini. Kupio ga je od trgovca oružjem, a prilikom transporta obložio sijenom, balirao ga i tako prevozio na zaprežnim kolima. U jednom trenutku je primjetio da je okružen kordonom engleskih policajaca. Kada su ga upitali gdje živi i kuda ide, odgovorio im je da živi u tom mjestu, da prevozi hranu za stoku, a dok je razgovarao s njima namještao je glavu deve, bez imalo uznemirenosti... Pustili su ga, a isporuka oružja nastavila je svoj sigurni put do cilja.

Prirodni talenat

Bio je duhovit i nadaren, snalažljiv u teškim, za mnoge bezizlaznim situacijama. Tokom sukoba u Palestini, 1948./1368. godine, mudžāhidima je nestalo municije. Jūsuf Tal'at je predložio da koriste naoružanje i municiju zaplijenjenu od neprijatelja, otkrivši lokaciju oružja. U tome im je bio spas. Jūsuf Tala't je bio među prvim mudžāhidima koji su iz Ismailijje, 1948./1368. godine krenuli za Palestinu. Podijelili su krajnje skromnu opskrbu i naoružanje. U Palestini su, u početku, bili prisiljeni napadati židovske logore i utvrde. Židovi su se toga posebno plašili. Povlačili bi se iz svake utvrde ako su pretpostavljali da bi mogli „imati posla“ s “Muslimanskom braćom!” Jūsuf Tal'at je učestvovao u čuvenom sukobu „Dejru el-Beleh“ (mjesto kod Gaze u Palestini – op.prev.), u kojem su “Muslimanska braća” imali svojih dvanaest šehida. Nakon primirja prišlo se razmjeni ubijenih. Jedan engleski oficir koji je prisustvovao razmjeni i identifikaciji tijela, primijetio je da je svaki ubijeni iz reda “Muslimanske braće” smrtonosne rane imao isključivo na prednjem dijelu tijela pa je tražio objašnjenje. Kada mu je objašnjenjo da je to zbog toga što musliman nikada ne napušta borbu niti bježi, nego ide u susret neprijatelju, rekao je: „Kada bih imao na raspolaganju tri hiljade ovakvih ljudi s njima bih osvojio svijet“.

Profesor Kjāmil eš-Šerīf u svojoj knjizi „*Tajni otpor na Sueckom kanalu*“ bilježi: „Naše najjače tajno uporište protiv Engleza nalazilo se u gradu Ismailijji. Tim uporištem rukovodio je jedan da'ija, izuzetno sposoban, lukav i iskusan – šejh Muhammed Fergalī. Imao je također sposobnog pomoćnika, neustrašivog borca i avanturistu čije je ime bilo – Jūsuf Tal'at. Jednom prilikom, dok smo bili na ručku, u kući šejha Muhammeda Fergalīja, Jūsuf Tal'at mi se obratio: „Gospodine, hoćete li da posjetite jednog engleskog generala u njegovoj kući, i popijete čaj za njegovim stilski uređenim stolom?“ Nasmijao sam se ovoj šali, ali on je bio uporan, rekavši da to najozbiljnije govori. Mome zaprepaštenju nije bilo kraja, ali on mi je objasnio stvar: On ima jednog svog prijatelja koji radi u engleskim kasarnama. Toliko je prilegao na srce jednom generalu, da mu je ovaj dao dozvolu u kojoj je naglašeno da on u svako doba dana i noći može ući u kuću generala i prostore logora! Međutim, niko ne zna o kojem prijatelju je riječ, to ne zna niko ni u redovima "Muslimanske braće". Zahvaljujući toj okolnosti i on bezbijedno može hodati engleskim vojnim kasarnama. Još mi dobaci: Zar ne biste željeli napraviti jednu takvu šetnju?!“ Istini za volju, rekao sam da mi ne bi prijala jedna takva avantura, ali je izazov bio ogroman. Ustao sam i rekao: „Sutra!“ Odgovorio mi je: „Sutra, prije podne, ako Bog da“. Jūsuf Tal'at je imao je prirodnu hrabrost i nadarenost da za svaki problem pronađe adekvatno rješenje. Sjećam se, jednom prilikom, u Palestini, zarobili smo od neprijatelja izvjesnu količinu granata tipa „el-mōrter“, ali nismo imali top da ih upotrijebimo. Jūsuf Tal'at je rekao da mu damo malo vremena da razmisli može li se nešto učiniti. Nakon nekoliko dana došao je i demonstrirao jedan čudan mehanizam sa stubom pričvršćenim na zemlju koji je zaista imao izgled, a kasnije smo se osvjedočili i funkciju, minijaturnog topa. Imao je skroman domet, ali mogli smo gađati bliža židovska uporišta, a to nam je tada, značilo mnogo.

Drugom prilikom našli smo se pred nerješivim problemom: kako se sačuvati od mina koje su bile u našoj blizini, a za koje su židovi znali i aktivirali ih iz velike udaljenosti. Jūsuf Tal'at je opet stupio na scenu i konstruisao je neku napravu „Rādžimetu elgāmin“ (*aktivatori mina*), tako da smo deaktivirali te mine i riješili se velike opasnosti.

Međutim, ono što je najviše krasilo Jūsufa Tal'ata, to su njegovi nestašluci i šala. Unosio je vedar duh i raspoloženje u društvu i u najtežim okolnostima. Jednom prilikom, u ratu u Palestini, predvodio je diverzantsku grupu koja je imala zadatak likvidirati židovsku stražu u njihovoj utvrdi. U akciju su krenuli dosta rano i nakon niza savladanih prepreka, našli se na domak

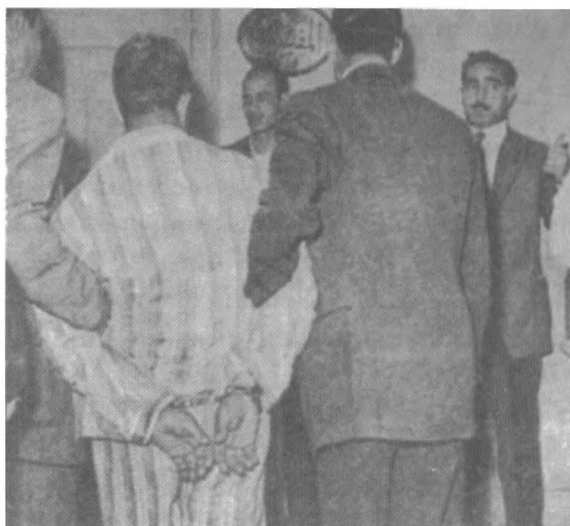
židovske utvrde. Vidjeli su čak i one koji su se nalazili unutar tih prostorija. Odjednom, na kontrolnom tornju utvrde, primjetili su neobičan prizor, mladić i djevojka u strastvenom zagraljaju!

Jūsuf Tal'at nije mogao a da ne prokomentariše ovaj prizor: „Braćo, znate li što su židov i židovka u ovoj poziciji?“ Svi su šutili, a on je nastavio: „Oni vjerovatno znaju da smo ovdje i da ih pratimo, pa žele da našu pozornost odvrate od njihove kolonije, jer znaju, da nam je, kao muslimanima, naređeno da odvratimo poglede od ružnih stvari, kao što stoji u Kur'anu: **„Reci vjernicima** neka **obore poglede svoje...** (En-Nur, 30.) Zatim je rekao: „Sad nas ima više od četiri svjedoka, možemo primjeniti kaznu“, a onda je komandovao otvaranju vatre po neprijateljskom tornju, straža je pala na zemlju, a kada su neprijateljski meci počeli zviždati iznad glave Jūsufa Tal'ata i njegovih drugova, pod utiskom ovog neobičnog događaja, izgubili su se u vrletima pustinje...“

Pred sudom

Vedri duh nije napustio Jūsufa Tal'ata ni u trenucima kada mu je vojna sudska hunta pripremala smrtnu presudu. Predsjednik suda, Džemāl Sālim, upitao ga je: „Da li znaš proučiti suru *El-Fatiha* naopako?“ Jūsuf Tal'at je proučio: „Euzubillahi mineššejtanir - radžīm“, a kada je proučio riječ „prokleti šejtan“, pokazao je rukom na Džemāla Sālima, predsjednika suda, a zatim je tečno proučio suru „El-Fatiha“. Predsjednik suda je zanijemio. Zatim ga je upitao: „Koje je tvoje zanimanje?“ Odgovorio je: „Stolar“. Sudija ga upita: “Kako ćeš biti predsjednik družine u kojoj ima profesora univerziteta?“ Odgovorio mu je: “Poslanik Nuh, alejhis-selam, je bio Allahov vjerovjesnik, nije mu smetalo to što je bio stolar.“ Predsjednik suda je opet ušutio. Kada ga je upitao: „Zašto ne možeš da stojiš“, odgovrio mu je: „Pitaj sebe!“ Jūsuf Tal'at je bio izložen strašnoj torturi, slomili su mu kralježnicu, nadlaktice, vidljive su bile povrede lobanje, nije bilo dijela njegovog tijela, a da se na njemu nisu zapažale teške povrede i rane. Prilikom suđenja “Muslimanskoj braći” generalni sekretar, profesor Hasan el-Hudejbī je protestovao, ističući da su zatvorenici izloženi mučenjima. Predsjednik suda je to negirao, a profesor Hasan el-Hudejbī mu je rekao: „Pokažite Jūsufa Tal'ata, pa da vidimo da li istinu govorite!“

Jedan od pisaca lijeve orjentacije, Ahmed Hamrūš, u svojoj knjizi *„Priča Revolucije od 23. jula“, I dio*, str.187, god. 1952./1372., znači četiri mjeseca prije Revolucije, kaže: „Iza propagande i izdanja slobodnih oficira stajao je

Jūsuf Tal'at, okovan lisicama, ulazi u sudnicu

Jūsuf Tal'at okružen gadovima. Tragovi mučenja na njemu su vidljivi.

Hālid Muhjuddīn. Džemāl Abdun-Nāsir mu je naredio da u svim pisanim materijalima, ubuduće, koristi samo izraz *engleski imperijalizam*, ne *englesko-američki*. Ova naredba je uslijedila nakon obećanja Amerikanaca, da će ga pomoći u vojnom udaru, ali pod uslovom da u tom udaru ne učestvuju *Muslimanska braća* i komunisti".

Jūsuf Tal'at, vezan u tamnici

Da bi se opisala ličnost Jūsufa Tal'ata, njegova hrabrost i zasluge, potrebne bi bile knjige, to se ne može obuhvatiti člancima i osvrtima. Teško je u bilo kojem vremenu naći sličnu ličnost. Oni koji su ga dobro poznavali, znaju šta želim kazati. Njegovo djelo i život još je jedna potvrda škole imama Hasana el-Bennāa što odgaja ljude spremne na dokazivanje vjernosti Allahu Uzvišenom, žrtvujući svoje živote na Njegovom putu.

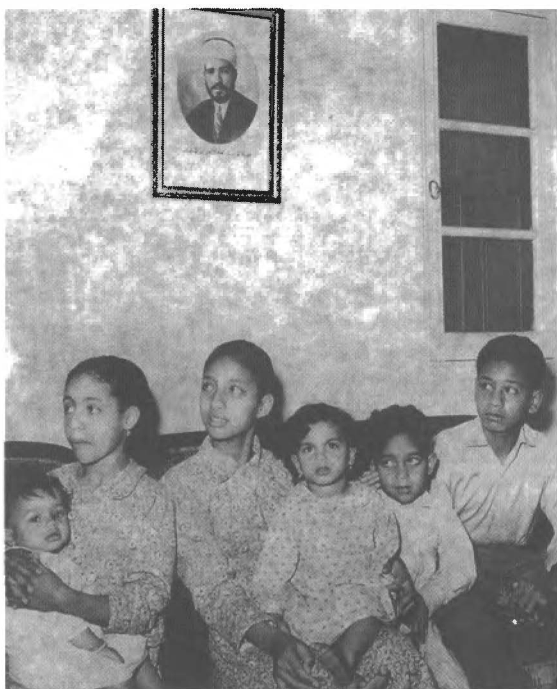
Čovjek koji je bio na čelu snaga koje su išle u pomoć opkoljenoj armiji u El-Faludži, čovjek koji je probio neprijateljski obruč što se sve više stezao oko te armije, bio je Jūsuf Tal'at i njegovi mudžāhidi. U toj, opkoljenoj armiji, bio je i Džemāl Abdun-Nāsir.

Jūsuf Tal'at i njegovi saborci uhapšeni su 1949./1369. godine još dok su se borili u Palestini. Dovedeni su u vojni logor egipatske Armije, a odatle su prebačeni u zloglasni zatvor „Et-Tūr" u Egiptu.

Šehid Jūsuf Tal'at na dvije minute prije smaknuća

Kad je izašao iz zatvora odmah se priključio borcima na Sueckom Kanalu i sa svojim bratom i prijateljem, šejhom Muhammedom Fergalījem, Englezima nanosio velike gubitke u njihovim kasarnama.

Djeca Jūsufa Tal'ata u trenutku njegova smaknuća

Englezi su davali veliku nagradu svakome ko im dovede jednog od njih dvojice, živog ili mrtvog. Prerušio se u oronulog starca sa djetetom u naručju, i ko zna po koji put, izbjegao njihovu klopku!

Odnosi između vojne vlade i "Muslimanske braće" u Egiptu su se počeli zaoštravati još od početka januara 1954./1374. godine. Kulminirali su oktobra mjeseca iste godine, nakon jednog improviziranog događaja „Hādisetu el-Menšjeh" iza kojega je stajao Abdun-Nāsir i američke obavještajne službe. To je bio samo povod da se vojni režim u Egiptu konačno obračuna s članovima Pokreta. Tako tvrdi Hasan et-Tuhāmī u svojim „*Sjećanjima*", koji je bio Abdun-Nāsirov čovjek i jedan od njegovih tajnih agenata.

Kada je Jūsuf Tal'at čuo za taj događaj, odmah je rekao: „To je djelo Abdun-Nāsira", jer, da su "Muslimanska braća" bili u bilo kakvoj vezi s tim događajem, to bi prije svih morao znati Jūsuf Tal'at, jer je on bio na čelu Specijalne službe u Pokretu...

A onda su počele racije i zatvaranja. Na hiljade pripadnika "Muslimanske braće" našlo se u zatvorima. Bilo je i starih i mladih, žena i djece! Abdun-Nāsirovi agenti su posebno motrili na Jūsufa Tal'ata, željeli su što prije da ga uhapse. Znali su da će ga najprije uhapsiti pri dolasku ili izlasku iz džamije, jer on zajedničke vaktove, uključujući i Džum'a namaz, nije ispuštao. Odmah po hapšenju počeli su ga maltretirati i mučiti. Abdun-Nāsirove „zebānije" su bile dobro obučene u metodama mučenja. Rijetki su to mogli izdržati, jedan od takvih je bio i Jūsuf Tal'at. Već ranije je osjetio njihove bičeve na svojoj koži, već su lomili njegove kosti, razbijali lobanju, pržili njegovo tijelo, napuhivali stomak...

Tužan dan

Toga tužnoga dana, mjeseca septembra 1954./1374. godine u grad Ismailijju dopremljena su dva okovana mrtvačka sanduka s tijelima dvojice šehida, Muhammeda Fergalīja i Jūsufa Tal'ata, nakon što su pogubljeni.

Vojne snage su zabranile dženazu. Grad Ismailijja, zatvorenih vrata i prozora, zavio se u tugu. Šest mjeseci policija je držala stražu i nije dozvoljavala pristup njihovim kaburima. Ovako su židovi, Englezi i Amerikanci pomogli Abdun-Nāsiru da posiječe glave ljudima koji su pozivali u Allahovu vjeru, ljudima koji su se borili u Palestini i na Sueckom kanalu. Pa, da li je to u konačnici koristilo i pomoglo Abdun-Nāsiru? Ne, Allah Uzvišeni je njega i njegove pomagače prokleo i ponizio na ovom svijetu, a zaslužnu kaznu od Njega će naći na Ahiretu.

A islamska da'va u Egiptu i drugim dijelovima svijeta je u stalnoj uzlaznoj putanji, Elhamdulillahi! Da'va ostaje, ljudi prolaze. Kada umre junak, na njegovo mjesto stane drugi junak...

„A Allah će sigurno pomoći one koji vjeru Njegovu pomažu."

(El-Hādždž, 40)

Molimo Allaha Uzvišenpg da šehida Jūsufa Tal'ata nastani u prostranstvima Svoga Dženneta, da ga sastavi sa Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

57 – ŠEHID MUHAMMED ES-SAVĀBĪ ED-DĪB

ŽIVOTNI SAPUTNIK

S Muhammed es-Savābī ed-Dībom upoznao sam se odmah po dolasku na studij u Egipat, 1949./1369. godine. Za njega sam čuo od svojih prijatelja, školskih drugova, Muhammeda es-Saftāvija, Ahmeda el-'Assāla i Ahmeda Hameda. Pričali su mi toliko pohvalno o njemu da sam toga čovjeka od početka poštovao i cjenio. Zaista, bio je primjer dobrog i skromnog mladića, divnog druga i prijatelja. Mnogo je pomogao studentima koji su u Egipat pristigli iz raznih dijelova svijeta. Dosta sam se sa njim družio priliko čestih turističkih, sportskih i dav'etskih putovanja i ekskurzija. Obično su to bila putovanja u Halvān, El-Meādī, El-Kanātir, „El-Ahrāmāt" (*piramide*)... Bio je živog i sportskog duha, elegantan i brz poput gazele, što ne treba da čudi, pripadao je formaciji komandosa i mudžāhida u ratu u Palestini, 1948./1368., unatoč činjenici da je još uvijek bio u ranoj mladosti. Kada su na El-Azharu počele pripreme, odnosno obuka dobrovoljaca za otpor kolonijalnim vlastima, Muhammed es-Savābī je u tom procesu obuke i pripreme imao značajnu ulogu. Bio je i među prvim dobrovoljcima na Sueckom kanalu.

Za vrijeme našeg druženja na fakultetu, kao i čestih izleta i izlazaka van Kaira, moram priznati da sam od njega mnogo korisnog naučio. Bio je primjer svima. Više je radio nego pričao, odlikovali su ga skromnost i poniznost, jedva bi dočekao da drugima pomogne. Nije volio da seposebno ističe. U nakraćem, bio je istinski predstavnik da've čiji je pokretač reformator četrnaestog vijeka po Hidžri, šehid Hasan el-Bennā, da mu se Allah smiluje.

Na studiju je bio marljiv i uporan, u da'vi iskren i nepokolebljiv – nije odustajao od ciljeva i programa koji su da'vom zacrtani.

U dijalogu sa studentima i profesorima bio je korektan i odmjejen, uvjek je težio Istini i argumentu. Zbog toga je bio uvažavan i cijenjen od svih.

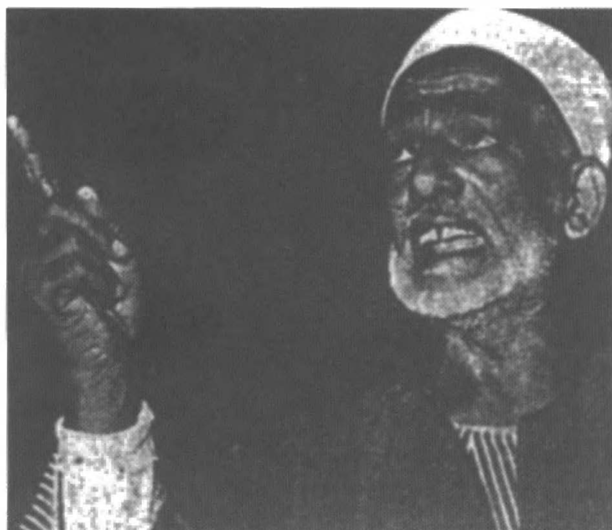
Kada sam, 1954./1374. godine, završio studij i napustio Egipat, moja veza sa Muhammed es-Savābījem, kao i ostalim kolegama, je prekinuta. Dolaskom na vlast diktatora Abdun-Nāsira, da mu Allah da što je zaslužio, došla su teška vremena za islamske da'ije i sve članove Pokreta. Na hiljade njih strpano je u zatvore, stotine njih su, ili podlegli torturi i mučenjima, ili završili na vješalima. Neko se uspio negdje sakriti, neko je uspio izaći iz Egipta. Muhammed es-Savābī se jedno vrijeme skrivao, najviše u kairskim mezarlucima, mrtvi su mu bili najbliži susjedi. A onda je, sasvim iznenada, našao utočište kod jednog izuzetno plemenitog i zaslužnog čovjeka, velikog alima El-Azhara, koji ga je primio u svoju kuću, kao što otac prima sina. Ovaj alim nije ličio na onu ulemu koja je kolabolirala s vlašću, koja je trgovala vjerom!!!

Čovjek koji je radio

Čovjek koji je pružio utočište Muhammedu es-Savābīju bio je šejh Hasenejn Muhammed Mahlūf – muftija Egipta. Njega ne treba posebno predstavljati, njegovo ime više je nego poznato, ne samo u Egiptu, nego u čitavom arapskom i Islamskom svijetu. Šejh Hasenejn Muhammed Mahlūf je oličenje alima i da'ije, koji je uvjek stajao uz Istinu, i one ljude koji se bore za Istinu, i koji rade za to da bi postigli Allahovo zadovoljstvo.

Dakle, Muhammed es-Savābī se krio po kairskim mezarlucima sve do decembra mjeseca 1954./1374. godine, a onda je jednoga dana, u tri sata poslije podne, pokucao na kućna vrata šejha Hasenejna Muhammeda Mahlūfa, koji je stanovao u ulici Nedžīb paše u Kairu. Čovjek koji je otvorio vrata, šejhu je prenio: „Pred vratima je jedan mladić, lijepo uređene i pristojne brade, iznošene i pohabane odjeće, želi s Vama razgovarati..."

Sam šejh Mahlūf o tome događaju kaže: „Malo me začudilo, mislio sam da je to slučajan prolaznik... U početku ga nisam primio, nego sam naredio da mu daju ručak... Jeo je brzo i s apetitom, kao da nije jeo već dugo vremena... Nakon što je ručao, vjerovao sam da će otići, ali, on je uporno insistirao da se susretne sa mnom. Otišao sam kod njega i kada sam ga vidio mislio sam da će od mene tražiti sadaku, izgledao je jako umorno, a njegovo odijelo pohabano i iznošeno. Predstavio se... Muhammed es-Savābī ed-Dīb, student Šeriatskog fakulteta na El-Azharu...

Potresao sam se i proželi su me trnci kada je rekao: „Ja sam dobrovoljac iz redova *Muslimanske braće*, borio sam se u Palestini i na Sueckom Kanalu!"

U tom vremenu, 1954. /1374. godine, samo izgovaranje riječi *Muslimanska braća* asociralo je na hapšenje, zatvor, mučenje, suđenje...

Mladić je gledao u mene, a onda me glasom, poniznim ali snažnim, upitao: „Ja sam u nevolji, potrebna mi je Vaša pomoć. Mene traže i hoće da me uhapse. Više od mjesec dana krijem se i živim po mezarlucima, živim s mrtvima, to mi je dojadilo, želim živjeti sa živima, da li ćete me primiti?"

Šejh Hasenejn Mahlūf dalje nastavlja: „Bio sam iznenađen i zaprepašten, prosto izgubljen, došao sam sebi tek kad me je mladić upitao: *Šta mislite*? Izvinuo sam mu se i otišao svojim sinovima... Dr. Alī, kćerka Zejneb... iznenađenje i nedoumica me ne napuštaju... Djeca moje stanje, primjećuju, pa me pitaju: *Šta ti je... Šta se dogodilo*? Ispričao sam im sve, a onda sam rekao: „On istinu govori"... „On istinu govori"... "On istinu govori." Ponovio sam svojoj djeci: Ja sam siguran da ovaj mladić nije iz neke obavještajne službe niti iz policije koji bi došao je da nas iskuša. Siguran sam da je iskren i da govori istinu. Također sam naglasio: Ja ovom čovjeku ne mogu uskratiti gostoprimstvo i zaštitu, on je u nevolji, moram mu pomoći, ali, bojim se za vas... Šta će učiniti vlasti kada saznaju da se krije među nama? Nedavno je izašao državni zakon po kom će se svako ko pruži zaštitu članovima Muslimanske braće za kojima je raspisana potjernica kazniti sa petnaest godina zatvora, uz teške i prisilne radove. Nakon kraće šutnje, moj sin Alī, će reći: „Uradi onako kako Islam nalaže, Allah je iznad svih". Onda sam sa svojim sinom otišao do Muhammeda es-Savābīja, upoznao ga s njim, i rekao mu da smo odlučili da ga primimo u našu kuću, i da nam je to zadovoljstvo i čast... Na njegovom licu sam primjetio zadovoljstvo, a njegovog velikog lica i osmjeha, sjećam se i sada."

Nova ličnost

Muhammed es-Savābī bio je iznenađen kad mu je moj sin, dr. Alī, rekao: „Od ovog momenta tebi treba novo ime, svoje stvarno ime trebaš zaboraviti!“ Dr. Alī, koji je bio šef odjeljenja za porodilje i ženske bolesti, u bolnici „Ajni Šems“, dalje priča: „Bio sam ubijeđen da mi ovoga čovjeka nikako ne možemo dugo skrivati. Četvrt u kojoj smo živjeli bila je puna policije, koja je tu živjela i stanovala.

Jedino rješenje je bilo da on promjeni identitet, i da se normalno ponaša, a bježanje i sakrivanje od policije, to je kratkoga daha. Dogovorili smo se također da on bude sekretar moga oca, jer njemu je takva osoba stvarno trebala. Bio je muftija za cijeli Egipat pa su od njega traženi različiti odgovori na raznovrsna pitanja koja su stizala iz raznih mjesta... Sekretar mu je stvarno bio neophodan. Osim toga, moj otac je dosta pisao. Sada smo tražili ime koje će ubuduće nositi Muhammed es-Savābī. Moj otac mu se u jednom trenutku okrenuo i rekao: „Budući da si ti iskren u svojim riječima i djelima, od ovog trenutka će tvoje ime biti „Sādik efendi“. Svi smo se nasmijali. Već od sljedećeg dana mladić je postao sasvim druga osoba, izbrijan, lijepog odijela i izgleda, bio je inače blijedolik, krupnih očiju, srednjeg rasta, vitak i stasit.”

Šejh Hasenejn Mahlūf, kaže: „Plan s promjenom imena u potpunosti je uspio. Sve članove porodice smo obavijestili da smo dobili novog sekretara čije je ime Sadik efendi. Tajnu su, pored mene, znale samo još tri osobe: moj sin dr. Alī, moja kćerka doktorica Zejneb, žena moga sina doktorica Suād el-Hudejbī koja se ni najmanje nije dvoumila oko toga da Muhammedu es-Savābīju treba pružiti utočište, uprkos činjenici da su njen otac Hasan el-Hudejbī, generalni sekretar organizacije *Muslimanska braća*, kao i sva njena braća – bili u zatvoru.”

Šejh Hasenejn Mahlūf dalje priča: “Muhammed es-Savābī („Sadik efendi“) je bio izvanredan sekretar, mnogo mi je pomagao u poslu, posebno oko knjiga koje sam tada izdavao. Na svako mjesto sam ga vodio sa sobom, bio je u pravom smislu moj lični sekretar.”

U kući šejha Hasenejna Mahlūfa Muhammed es-Savābī je živio punih osam mjeseci, kao da je jedan od članova te porodice, s njima se hranio, živio... Živio je u jednoj, posebnoj prostoriji, imao je na raspolaganju salon, veliku biblioteku, spavaću sobu, posebno kupatilo... Šejh dalje nastavlja: „Jednoga dana, koliko se sada sjećam, u ljeto 1955./1375. godine, došao mi je *Sadik efendi* i rekao da se sprema na put u Saudijsku Arabiju, da će tamo ići da

radi. Pokušao sam ga od te namjere odvratiti, ali on je bio uporan. Rekao mi je da ima povjerljivu osobu, koja mu je obezbijedila siguran put brodom iz Suesa u Džeddu. Ja nisam bio siguran, pa sam zamolio svoga sina da ga pokuša odvratiti od te namjere. Sin je sve pokušao, ali bez uspjeha, rekao je da je zadovoljan, i zahvalan do kraja života, ali da više ne može izdržati život sa osjećajem bjegunca, uz to, put u Saudijsku Arabiju mu je siguran i bezbijedan. Tako nas je napustio *Sadik efendi*, obećavajući nam da će se javiti čim stigne na odredište. Za njega sam napisao preporuku Muhammed Surūr es-Sabbānu, tadašnjem savjetniku kralja Sauda. Zamolio sam ga da mu obezbijedi pristojan posao u Saudijskoj Arabiji... Prošlo je mjesec dana od njegova odlaska, a nije se javljao.

Dr. Alī Mahlūf priča: „Cijela porodica bila je jako zabrinuta. Budući da sam bio najpribraniji, pokušao sam ih ohrabriti, ali bilo je to skoro nemoguće. I sam sam izgubio pribranost kada me je supruga, dr. Suad el-Hudejbī, obavjestila da je čula vijest preko radio Londona da su dvojica članova "Muslimanske braće", koji su bili na putu u Džeddu, uhapšeni na brodu u Suesu. Mada imena nisu spomenuta, gotovo smo bili sigurni, da je jedan od uhapšenih – Muhammed es-Savābī ed-Dīb."

Kazivanje Vehbi el-Fejšāvija

Uvaženi brat, Vehbī el-Fejšāvī, koji je jedno vrijeme bio direktor Egipatske štamparije, tvrdi: „Šehid Muhammed es-Savābī ed-Dīb je, nakon što je uhapšen, zatvoren zajedno s nama u Ratni zatvor, ćelija br. 4. U zatvoru su prema njemu zvjerski postupali. Stavili su ga u ćeliju *Zinzanetu er-rukni*, a to je ćelija koja je predviđena za najteža mučenja. Tu zatvoreniku nisu dozvoljavali da zaspe niti da se smiri i odmori.

Doktorica Suad el-Hudejbī, kćerka profesora Hasana el-Hudejbīja, generalnog sekretara "Muslimanske braće", kaže: „Jednog dana otišla sam u Ratni zatvor da svome ocu dostavim neke potrepštine. Dok sam izlazila iz ureda direktora zatvora, Hamze el-Besjūnīja, ugledala sam Muhammeda es-Savaba, u trenutku dok ga fotografišu, vjerovatno za zatvorske isprave. Jedva sam se suzdržala od vriska i plača. Požurila kući i obavjestila svoga muža o onom što sam vidjela. On reče: „Eto naše nesreće!" Moj muž je već vidio sebe u zatvoru. Svakog trtenutka smo očekivali dolazak vojne policije i obavještajaca da nas uhapse."

Dr. Alī Mahlūf priča: „Najviše sam se bojao za svoga oca, šejha Hasenejna Mahlūfa. Prešao je šezdesetu godinu života, neće moći izdržati zatvorske

uvjete života. Moja supruga i ja danonoćno smo bili uz njega, očekujući svakog momenta policiju.

Šejh Mahlūf priča: „Nisam mogao povjerovati da će Muhammed es-Savābī moći izdržati torturu i mučenje, nisam pretpostavljao da će svoj život žrtvovati zbog mene. To može učiniti samo istinski izgrađen vjernik..."

Dr. Suad el-Hudejbī kaže: „Prošlo je nekoliko dana a policija nije došla u našu kuću kao što smo očekivali. Bilo nam je čudno. Jednog dana otišla sam u posjetu svome ocu u Ratni zatvor i pitala ga za Muhammeda es-Savābīja, kojega je otac dobro poznavao kao člana *Muslimanske braće.* Osim toga njegovo rodno mjesto Šebīnu el-Kanātir graniči s rodnim mjestom moga oca Arebu es-Savāliha u pokrajni El-Kaljūbijji. Na to pitanje, moj otac se stresao, vidjela sam da je obuzet tugom i bolom, jedva je izgovorio: *On je šehid.* Još mi je rekao: *Oni koji su ga mučili i islijeđivali, najviše su mu postavljali pitanje: Gdje si bio?*" Odgovarao je samo ajetima iz Kur'ana. Slomili su mu kičmu, ukazale su mu se kosti i rebra. Kada bi zatvorski bolničar izlazio iz njegove ćelije u ruci bi nosio kanticu punu krvi.

Uvaženi brat, Vrhbī el-Fejšāvī, pripovjeda: „Zatvorenici koji su bili zaduženi da nam dijele hranu, obavještavali bi nas o situaciji u zatvoru i mučenjima. Tako sam saznao da su povrede i rane Muhammeda es-Savābīje opasne, da je došlo do gnojnih upala i da se insekti primjećuju po tim ranama. Odbio je uzimati hranu, nakon što mu je uskraćeno davanje vode... Jedne noći u Ratnom zatvoru pogašena su sva svijetla. Kroz otvor na ćeliji, primijetio sam zatvorske čuvare kako nose u vreći nešo umotano i ubacuju u oklopni đip. Pretpostavio sam da bi to mogao biti šehid Muhammed es-Savābī ed-Dīb. Rekao sam u sebi: *Razrahatio si se u Džennetu, ako Bog da!*"

Šejh Hasenejn Muhammed Mahlūf svoju ispovjest o šehidu Muhammedu es-Savābīju zaključuje riječima: „Ako je odgoj i vaspitanje Muhammeda es-Savābīja, vaspitanje i odgoj "Muslimanske braće" apelujem na El-Azhar da zahtijeva ponovnu dozvolu njihovog djelovanja. Njihovo vaspitanje je primjer islamskog vaspitanja. Ovakav je bio moj brat i prijatelj, moj saputnik, šehid Muhammed es-Savābī ed-Dīb. Ovo je samo mali prikaz iz njegove biografije i njegovog džihada. Želimo da njegov primjer slijedi današnja omladina, da znaju kakve ljude profilira Islam, kakvi su ljudi koji su izašli iz škole šehida Hasana el-Bennāa."

Molimo Allaha Uzvišenog da šehida Muhammeda es-Savābīja ed-Dība obaspe Svojom milošću, da nas sve uvede u Svoj Džennet i pridruži nas Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima, kojima je Allah milost svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!

O omladino!

Ideja može uspjeti samo jakim imanom, iskrenim odnosom, energijom i zanosom, spremnošću da se pruži žrtva za tu ideju. Znači, bitna su četiri elementa: vjera, iskrenost, entuzijazam i rad. Ovo su karakteristična svojstva omladine. Osnova vjere je čisto srce, osnova iskrenosti je čista duša, osnova entuzijazma je jaka volja i osjećaj, a osnova djelovanja je čvrsta odluka. Sva ova svojstva karakteristična su za mladog čovjeka. Zbog toga je omladina, kako u prošlosti tako i danas, kod svih naroda, ključni nosilac progresa i preporoda, ona je snaga tih naroda, nosilac misli i zastave. „To su bili momci, vjerovali su u Gospodara Svoga, a Mi smo im ubjeđenje još više učvrstili." (El-Kehf, 13)

Polazeći od toga, vaše obaveze danas su još veće. Trebate uložiti još veće napore, emanet na vašem vratu još je teži, obaveze prema Ummetu još brojnije. Danas trebate još više razmišljati, još više raditi, još više približiti i ujediniti vaše stavove, još više napredovati u pravcu spasa svoga Ummeta. Allah Uzvišeni vam je, ako Ga budete vjerovali i radili po Njegovim uputama, obećao vodeće i počasno mjesto na ovom svijetu: „Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio: i tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćate, i u Allaha vjerujete." (Alī 'Imrān, 110)

„I tako smo od vas svorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da Poslanik bude protiv vas svjedok." (El-Bekare, 143)

Pozivam vas da vjerujete u sebe i svoje mogućnosti, da budete svjesni svoje pozicije, da imate osjećaj da suvereno vladate ovim svijetom, makar vas vaši protivnici nastojali poniziti. Vi ste učitelji svijeta, bez obzira što će neki, zahvaljujući prividnoj materijalnoj dominaciji, tvrditi suprotno. Perspektiva i budućnost pripast će onima koji se budu Allaha bojali.

Omladino! Obnovite svoj iman, zacrtajte vaše ciljeve, moć se postiže imanom, rezultat imana je jedinstvo, a ishod i posljedica jedinstva – sigurna i zagarantovana pobjeda. Budite vjernici i braća, trudite se i očekujte uspjeh i trijumf... Obraduj vjernike. Čitav svijet je danas zbunjen i nesređen, ne može riješiti brojna pitanja i probleme čovjeka, a za čovječanstvo niko ne može pružiti riješenje i lijek osim Islam. Pođite, uz Allahovu pomoć, u akciju spašavanja ovoga svijeta, niko neće biti njegov spasitelj – osim Islam. Islam, čiju baklju nosite i radost najavljujete.

Šehid Hasan el-Bennā, izvod iz knjige "Omladini"

58 – AHMED ABDUL GAFŪR 'ATTĀR

(1915-1991/1335-1411)

KNJIŽEVNIK I NOVINAR

Veliki književnik, lingvista, novinar, profesor Ahmed abdul Gafūr Attār, rođen je u Mekki el-Mukerremi 1915./1335. godine. Svoje obrazovanje počeo je u zvaničnim, državnim školama. Srednju školu završio je je u Saudijskom naučnom institutu u Mekki el-Mukerremi, a zatim ga je država kao vlastiti kadar poslala u Egipat na studij. Upisao je Prirodoslovni fakultet u Kairu, ali je istovremeno slušao predavanja na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Kairu. Porodični razlozi prisilili su ga da se varti u domovinu prije završetka studija, ali rad na naučnom planu nije prekidao. Mnogo je čitao, posebno iz područja vjere, filozofije, književnosti i jezika, ali i iz drugih naučnih oblasti. Radio je kao činovnik tri godine, a onda se posvetio novinarstvu i pisanju. Godine 1959./1379. pokrenuo je dnevnu novinu „Ukāz", zatim i list „Kelimetu el-hakki" (*Glas istine*), 1967./1387. godine. Pored toga surađivao je u brojnim časopisima u Saudijskoj Arabiji i van nje. Mnoge radove je objavio pod posuđenim imenima, kao npr. Abdullāh, Abdullāh Mekki, Ubejd el-Hāzimī itd. Naročito se zauzimao za arapski jezik, prije svega kao jezik Kur'ana, kao polaznu osnovu i uvjet za razumijevanje ključnih izvora Islama, Kur'an i Sunnet Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, suprotstavljao se zapadnom utjecaju, koji je u to vrijeme poput valova zapljuskivao arapski svijet. Mnogo je čitao, sam je priznao da bi dnevno provodio u čitanju po četrnaest sati. Pomno je pratio štampu i časopise, knjige, posebno pisanja koja su se odnosila na Islam, muslimane, arapski jezik. Dobitnik je velike državne nagrade za književnost, 1984./1405 .godine, a vlastitu biblioteku (25.000 knjiga) poklonio je gradu Mekki el-Mukerremi.

Posebno je cijenio velike istraživače i književnike. Poznati su njegovi odnosi sa šehidom Sejjidom Kutbom. Stao je na njegovu stranu kada su se na njega okomili silnici i faraoni. Nakon što je pogubljen, u listu „Glas istine", između ostalog, napisao je: „Šehid Sejjid Kutb bio je uporan i nepokoran kada je Istina bila u pitanju. Bio je to način i metod njegovog džihada. On u svom džihadu nije prezao od poteza koji su ljude rušili i uništavali... Ono što je najviše karakterisalo šehida Sejjida Kutba, to je njegova vjera u Allaha Uzvišenog. On je znao da je država moćna, ali je vjerovao da je Allah Moćniji. Zato je, posmatrano iz njegovog ugla, država i njena vlast, slaba i bezvrijedna. On joj se suprotstavio i pobijedio."

Profesor El-'Attār je bio čovjek vjere, principa, i stava. Svoje pero je koristio u odbranu arapskog jezika – jezika časnog Kur'ana. Rušio je teoriju po kojoj arapski jezik karakterišu krutost, apatičnost i nemogućnost prilagođavanja modernim trendovima. Tvrdio je suprotno, arapski jezik može odgovoriti zahtjevima i potrebama svakoga vremena. U svojoj izvanrednoj knjizi „*Navala na jezik Kur'ana*" kaže: „Prijašnja generacija je danonoćno izučavala arapski jezik, družila se s Kur'ani Kerīmom. Ovo druženje je rezultiralo stvaranje visokog nivoa sistema izraza i govora. Kako neko danas može optuživati arapski jezik za njegovu nemoć da udovolji zahtjevima vremena, a udovoljio je zahtjevima Allahove časne Knjige, riječi Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zahtjevima kompletne znanosti Arapa, uključujući književnost, filozofiju, umjetnost... Udovoljio je zahtjevima ljudskog roda i civilizacije u cjelini, i to u momentu kada je Islam, u svakom pogledu, bio dominantan faktor na ovoj Zemlji... U osnovi, ovdje se ne radi o nemoći i neprilagodljivosti arapskog jezika, nego o nemoći i slabosti nekih, koji tim jezikom govore! Oni žele taj jezik staviti u okvire iz kojih ne može izaći, i okove kojih se ne može osloboditi. Neprijatelji i zavidnici arapskog jezika, žele taj jezik uništiti, uništiti njegovu književnost i poeziju, uništiti Kur'an, uništiti i arapsko slovo!!

Nisam od onih koji sputavaju slobodu, naprotiv, ja se borim za tu slobodu, jer je to dar Allahov dat čovjeku. Samo tražim da ta sloboda bude u granicama Islama, jer, sloboda koja omogućava nekome da se poigrava s pravima i slobodama drugih, više je karakteristika životinjske, nego ljudske zajednice. Prezir i potcjenjivanje arapskog jezika i njegove književnosti, to je samo korak na putu nijekanja svih svetinja i vrijednosti, dokidanja slobode, gušenja glasa vjere."

Ovo su stavovi uvaženoga profesora Ahmed Abdul Gafūra Attāra, ovo je njegov otvoren razgovor sa onima koji negiraju vrijednost svoje vjere i svoga

jezika, koji se, svjesno ili nesvjesno, svrstavaju u tabor neprijatelja Islama. Oni poput papagaja, ponavljaju samo nono što tvrde orjentalisti, iznoseći potvore i neistine na Kur'an, Sunnet, arapski jezik, njegovu književnost, poeziju... Rečenim stavovima profesor El-Attār pridružuje se profesoru Mustafi Sadiku er-Rafi'iju, bez sumnje vodećem arapskom autoritetu, kada su arapski jezik i njegova književnost u pitanju.

Profesor El-Attār pobija tvrdnje po kojima su obrazovni i naučni sistem i programi, naslijeđe Zapada. On ih upozorava i kaže: „Naučna istraživanja i iskustva, omogućila su islamskim znanstvenicima da otkriju metode edukacije i obrazovanja stotinama godina prije Zapada. Savremena naučna metodologija nije izum Zapada, kao što smatraju neznalice, nego je to u osnovi islamski sistem i izum. Nažalost, silnici, maloumnici i neznalice, pokušavaju negirati ove i mnoge druge zasluge i sposobnosti Arapa – muslimana. Cilj obrazovanja je osposobiti čovjeka za pristojan i pravedan život. Taj čovjek je kičma i nosilac društvenog života, treba mu omogućiti da dođu do izražaja njegove pozitivne sklonosti i sposobnosti. Taj čovjek na ovom svijetu nastoji ostvariti dobro, Istinu, pravdu, ljepotu... Islam edukaciji prilazi na svoj, specifičan način, dok kršćani, židovi, medžusije, po tom pitanju imaju drugačije stavove. Edukacija kod naroda koji vjeruju, svakako se razlikuje od edukacije u ateističkim sredinama.

Profesor Muhammed el-Medžzūb, u svojoj knjzi „Ulema i mislioci koje sam upoznao“ govoreći o profesoru el-Attāru kaže: „Impresirao me njegov rad na temu odabranih Jevanđelja. Način na koji je prišao dokumentima i izvorima, trud i vrijeme koji je na tom planu uložio, nedvojbeno upućuju da se radi o izuzetno preciznom i strpljivom istraživaču. On se na isti način odnosio i prema djelima iz književnosti, jezika, historije, ili djela iz fikha, koji se prije svega baziraju na argumentima Kur'ana i Sunneta. Profesor El-Attār pripada generaciji islamskih istraživača koji su svoju spoznaju stekli napajajući se s originalnih Islamskih izvora. Zato, dok čitaš njegova djela, osjećaš dah Objave, kroz njegov izraz, kroz poruku i značenje toga izraza.“

Osjećao sam respekt i poštovanje prema profesoru El-Attāru od onoga momenta kada sam čuo za njega, a bilo je to 1951./1371. godine, kada nas je u Kairu posjetio poznati alim, šejh Ebi el-Hasan en-Nedvī. Bio sam tada student El-Azhara. Šejh en-Nedvī bio je pun hvale na njegov račun, i rekao nam je, da nosi njegovu poruku koju treba uručiti profesoru Sejjidu Kutbu, kojega izuzetno cijeni, te da mu je sugerisao da se obavezno mora s njim susresti. I zaista, šejh en-Nedvī se susreo s profesormom Sejjidom Kutbom

i među njima je nastalo veliko prijateljstvo i uska saradnja. Poznato je da je profesor Sejjid Kutb napisao predgovor za čuveno En-Nedvījevo djelo „Šta je izgubio svijet dekadencom muslimana?!“

Stavovi o Sejjidu Kutbu

Kada je egipatski diktator, Abdun-Nāsir, dozvolio da se zatvori poznati islamski alim Sejjid Kutb, profesor El-Attār je stao u njegovu odbranu, kao i odbranu ostalih zarobljenika u tom sramnom i montiranom procesu. Dosta prostora njihovoj odbrani posvetio je u svom listu „Glas Istine“. Sa šehidom Sejjidom Kutbom bio je u stalnom kontaktu. Posredovao je kod kralja Fejsal ibn Abdul Azīza da utiče na egipatskog silnika da odustane od izvršenja smrtne kazne nad Sejjidom Kutbom. Ovo je bio i zahtjev drugih uglednih alima iz Saudijske Arabije, poput šejha ibn Baza... Karalj Fejsal je stvarno poslao svoj zahtjev, ali, Abdun-Nāsir je požurio s izvršenjem smrtne kazne, a onda je kralju Fejsalu poslao telegram u kojem stoji, da je smrtna kazana izvršena prije nego što je stiglo zauzimanje i molba kralja Fejsala!!! Ovo je samo jedan primjer hrabrosti i zauzimanja profesora el-Attāra za Istinu iDobro.

Pričao mi je mo prijatelj i mudžāhid, Ahmed el-Hatīb, vlasnik biblioteke „El-'Aksā“ u Jordanu, da je profesor El-Attār, na sličan način reagovao po mnogim događajima u arapskom svijetu. On ističe da je profesor El-Attār jedan od uleme i književnika, ne samo Saudijske Arabije, nego prije svega arapskog svijeta, koji je dao značajan doprinos na kulturna kretanja svoga vremena. Napisao je preko četrdeset i pet djela, od toga je u jedanaest djela dao težište jeziku i književnosti.

Najvažnija djela

- *Vaspitanje i odgoj učenika*
- *Izabrana Jevanđelja*
- *Najezda na jezik Kur'ani Kerīma*
- *Riječ o odgoju*
- *Stavovi o jeziku*
- *Revizija djela „Es-Sahāh“ od Ez-Zendžanija (u tri dijela)*
- *Revizija djela „Es-Sahāh“ od El-Dževherija (u sedam dijelova)*
- *Ibn Saūd i problem Palestine*

- *Propisi Hadždžda i 'Umre iz prakse Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Želim vidjeti Allaha predstavljajući Sejjida Kutba*
- *Islam –privatna ili univerzalna vjera?*
- *Islam – naš put u život*
- *Islam i komunizam*
- *Najpodesnije vjere za čovječanstvo – posmatarno kroz upute i zakone*
- *Prednosti prakticiranja Šeriata na nivou arapskog i islamskog svijeta*
- *Humanizam Islama*
- *Mi smo Arapi i muslimani*
- *Oglas*
- *Između zatvora i izgnanstva*
- *Obrazovanje*
- *Džuha (Nasruddin hodža – op.prev.) dočekuje sam sebe*
- *Hidžāb i otkrivenost*
- *U odbrani književnog jezika*
- *Pet minuta prije Iftara*
- *Vjera i uvjerenja kroz različita razdoblja*
- *Šeriat – ne zakon*
- *Komunizam – paradigma nevjerstva, zla i nesrećā*
- *Židovstvo i cionizam*
- *S knjigama i autorima*
- *Inspektor*
- *S kraljevima i vladaraima*
- *Orao poluotoka*
- *Aiša – majka vjernika*
- *Arabizam Plaestine i Kudsa*
- *Moja knjiga*
- *Pitanja i problemi jezika*
- *Književni i narodni jezik*
- *Ratni pohodi Resula, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Ne vjerujem u socijalizam*
- *Muhammed ibn Abdul Vehhāb*
- *Muhammed, s.a.v.s.- suprotstavljaju mu se sila zla i destrukcije*
- *Muslimanka u Sibiru*

- *Članci*
- *Biblioteke*
- *Mirisi Ramazana*
- *Cionistička zavjera protiv čovječanstva*
- *Hidžra*
- *Ruže govora*
- *Fleksibilnost Islama*
- *To nije arapski govor – od Ibn Hālevije*
- *Predgovor za „Tehzību el-lugati“ od El-Ezherija*
- *„Kešfu ez-Zunūni“*
- *Komentar „Maksuretu ibn Durejd“ od ibn Hišama*
- *„Vremena“ – El-Kutrub*
- *„Isto u govoru – različito u značenju“ – Ebu el-'Ahmejsil*
- *Skup značenja*
- *„Es-Sahāh“ i škole leksikona*
- *Kršćanstvo i Mesih...*

Ovo su samo neka njegova djela, uz to treba uzeti u obzir njegove brojne radove i priloge u brojnim časopisima, predavanja, rasprave, osvrte... Nadamo se da će to njegovi učenici obraditi i predočiti, kako bi sadašnja generacija, u vremenu islamskog buđenja, bila svjesna vrijednosti tih djela. Ponosimo se profesorom El-Attārom, koji je svoje pero i riječ stavio u službu Islama, u odbranu arapskog jezika – jezika Kur'ani Kerīma, koji je arapsku književnost prezentovao u novom svjetlu i ustao u odbranu svih koji su se, u bilo kom vidu, borili za interes Islama i muslimana.

Mišljenje kralja Fejsala

Kralj Fejsal ibn Abdul Azīz Āl-Saūd, jednom prilikom mu se obratio riječima: „Tako mi Allaha, ponisim se tobom, jer, ti si naš veliki književnik!“

Takav je bio veliki islamski pisac, Ahmed abdul Gafūr Attār. Živio je za Islam, njegove svetinje i vrijednosti. Nije ostao indiferentan i nijem na pogrešne stavove koje su neki, kroz štampu i literaturu, iznosili. Bio je oštar kritičar autora tih stavova, ali to je činio na sasvim metodičan način. Pokušao im je argumentovano ukazati na njihove greške, uputiti ih da se poprave, da rade u interesu svoje vjere i svoga Ummeta.

Napisao je: „Allah Uzvišeni mi je svjedok, da sam svaku našu publikaciju upozorio, da radi u interesu Islama, da preispita svoj odnos prema domovini i zajedničkom dobru i interesu... Neki su to dobro shvatili i prihvatili, dok su neki, iz inata, upadali u još veće greške i grijeh“.

Oblast novinarstva

U ovu oblast je ušao s ciljem da služi interesima Islama i muslimana, da pomogne i uzdigne Allahovu riječ. Dok je izdavao list „Ukaz“, to je bila Islamska novina, ni jedna riječ u tom listu nije izlazila iz konteksta programa Islama. Kada je napustio taj list, i kada su se u njemu počeli pojavljivati tekstovi koji svojom porukom i sadržinom odudaraju od stavova Islama, neki od čitalaca, uputio je kritiku profesoru El-Attāru, na šta mu je on odgovorio: „Ja, u ovom trenutku, nisam vlasnik, niti urednik toga lista, ja s tim nemam ništa“. Nakon što je umro, šejh Ebu Hasan en-Nedvī, za njega će reći: „Uzimam za svjedoka Allaha Uzvišenog da je bio dosljedan svake riječi koju je napisao. Bio je temperamentan u odbrani Islama i Resula, sallallahu alejhi ve sellem. Napisao je hiljade stranica bez da odstupi od svoga principa, da izađe iz normi islamskog odgoja, da se pokori i povinuje bezbožnicima i otpadnicima.“

Molimo Allaha Uzvišenog da bude s njim zadovoljan i smjesti ga u prostranstva Svoga Dženneta, da oprosti i nama i njemu. Neka naša zadnja dova bude: Hvala Allahu Gospodaru Svjetova.

59 – MUHAMMED IBN IBRĀHĪM ĀL EŠ-ŠEJH

(1893-1969/1311-1389)

ŠEJH ULEME

Rođenje i obrazovanje

Njegovo puno ime je Muhammed ibn Ibrāhīm ibn Abdullatif ibn Abdurrahmān ibn Hasan ibn Šejhul Islami Muhammed ibn Abdul Vehhāb.

Rođen je u Rijadu, sedamnaestog Muharrema 1311./1893. godine u porodici s dugom naučnom tradicijom. Otac mu je bio poznati sudac u Rijadu. Šejh Muhammed ibn Ibrāhīm zapamtio je Kur'ani Kerīm u jedanaestoj godini svoga života. Oslijepio je u četrnaestoj godini, ali to ga nije spriječilo da nastavi tragati za znanjem. Prvi učitelji bili su mu njegov otac i amidža Abdullāh ibn Abdullatif. Čitao je izvode iz djela šejha Muhammed ibn Abdul Vehhāba, Šejhul Islama ibn Tejmijje, Ibn el-Kajjima, zatim izvode iz oblasti gramatike i nasljednog prava. Pored oca i amižde, učio je kod poznatih šejhova u Rijadu. Tako je tefsir i hadis učio kod šejha Sa'd ibn ʻAtika, gramatiku arapskog jezika kod šejha Hamed ibn Fārisa, a posebno se posvetio izučavanju nasljednog prava kod šejha Abdullāh ibn Rāšida ibn Džal'ūda.

Kada mu je umro otac, 1911./1329. godine, šejh Muhammed ibn Ibrāhīm imao je osamnaest godina. Brigu o njemu preuzeo je njegov amidža Abdullāh i pomagao mu da nastavi izučavanje šeriatskih znanosti. Kada se njegov amidža razbolio, svoga bratića preporučio je kralju Abdul Azīzu, ističući da je Muhammed ibn Ibrāhīm dobro učen, oštrouman, a uz sve to jako odgovoran, tako da ga je kralj Abdul Azīz postavio za svoga savjetnika,

umjesto njegovog amidže koji je umro 1920./1339. godine.

U sklopu svojih kompentencija Muhammed ibn Ibrāhīm je mogao raditi u sudstvu, izdavati fetve, obavljati dužnosti imama i hatība, predavača. Tada je bio u naponu mladosti, imao je 28 godina. Preuzeo je teške obaveze i odgovornosti, postao autoritet u oblasti sudstva i školastva. Predavanja koja je držao učenicima, obično bi počinjala poslije klanjanja ranog sabaha i završavala se nakon jacije-namaza. Ovu praksu održavao je četrdeset i jednu godinu.

Njegovi učenici

Pred njim su učili mnogi koji će kasnije postati poznati šejhovi i autoriteti, a spoment ćemo samo neke: Abdul Azīz ibn Bāz, Abdullāh ibn Hamīd, Abdurrahmān ibn Kāsim, Abdullāh el-Kar'avi, Abdul Azīz ibn Rešīd, Sulejmān ibn ‘Ubejd, Abdullāh ibn Duhejš, Abdullāh el-Mis'arī, Abdullatīf ibn Ibrāhīm (njegov brat), Abdul Malik ibn Ibrāhīm (njegov brat), Abdul Azīz ibn Muhammed (njegov sin), Ibrāhīm ibn Muhammed (njegov sin), Muhammed ibn Hulejl, Hamed el-Džāsir, Abdullāh el-Vaili, Abdul Azīz ibn Hasan ‘Āl Eš-Šejh, Hamed ibn Firjān, Abdurrahmān ibn Firjān, Rašid ibn Hunejn, Zejd ibn Fejjād, Seūd ibn Rešūd, Salih ibn Abdul Azīz Āl eš-Šejh, Abdurrahmān ibn Fāris, i drugi.

Bio je nosilac velikih i odgovornih funkcija: Predsjednik šeriatskih sudova u Nedždu i Istočnoj oblasti, Predsjednik pravosuđa u Saudijskoj Arabiji, Predsjednik šeriatskih instituta i fakulteta, Predsjednik osnivačke skupštine Rabite, Predsjednik ustanove za obrazovanje žena, Predsjednik vijeća pri islamskom Univerzitetu u Medini el-Munevveri, Predsjednik vijeća za izdavanje fetvi. U svojstvu glavnog muftije za Saudijsku Arabiju, imao je kompetencije nad svim tijelima i ustanovama koje smo naveli.

Kada je napunio osamdeset godina razbolio se od neizlječive bolesti, i samo je povremeno održavao predavanja iz tefsira, pred obavljanje jacije-namaza. Predavanja je održavao u svojoj džamiji, koja je u srcu Nedžda, prije nego su nastale savremene škole, instituti i univerziteti. I pored navedenih obaveza i funkcija, uspio je napisati značajna djela, kao npr. „*Pravi odgovor*“, „*Procjena ispravnosti zakona*“, „*Zbirka hadisa o propisima*“, „*Fetve*“, i sl.

Profesor Muhammed el-Medžzūb u svojoj knjizi „*Ulema i mislioci koje sam upoznao*“, kaže: „Saudijska Arabija je uspostavljena zajedničkim naporima njenog osnivača, imama Muhammeda ibn Saūda, i da'ije i obnovitelja, Muhammed ibn Abdul Vehhāba. Zastava ove da've došla je u ruke šejha

Muhammed ibn Ibrāhīma eš-Šejha, koji je ponio tu zastavu šireći dostojno ideju i program svojih prethodnika. Iskreno sam želio da se sretnem s čovjekom koji je tako srčano i uspješno širio ideje reformatora dvanaestog vijeka po Hidžri (Muhammeda ibn Abdul Vehhāba –op.prev.). Upoznao sam ga čitajući časopis „El-Menār“, kojeg su pokrenuli tri velikana nove islamske renesanse: Džemāludīn el-Afgānī, njegov učenik Muhammed Abduh i njegov učenik Muhammed Rešīd Rida. Da im se Allah Uzvišeni svima smiluje i nagradi ih zbog toga što su muslimanski narod probudili iz teškog i dubokog sna. Samo prepredenjaci, neznalice i potvarači, mogu tvrditi suprotno. Nakon što me Allah Uzvišeni usrećio da kao predavač doselim u grad Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i počnem sa svojim obavezama na islamskom Univerzitetu, iskoristio sam prvu priliku da se sretnem sa šejhom Muhammed ibn Ibrāhīmom, u Mekki el-Mukerremi. Nisam bio sam, bila nas je grupa profesora s islamskog Univerziteta. Ineteresovao se za program našega Univertiteta, za studente, posebno one koji su došli iz raznih zemalja... Drugi put sam se s njim susreo u Tāifu, gdje sam zajedno sa svojim prijateljem, šejh 'Itijje Muhammed Sālimom, prisustvovao njegovom predavanju. Tom prilikom zadivio me njegov pristup temi slobode mišljenja i slobode različitosti stavova. Zatim sam ga u nekoliko navrata posjetio u Rijadu. Svaka od tih posjeta za mene je predstavljala zadovoljstvo i užitak, i što sam ga vidio, i što sam od njegovih uputa imao dosta koristi.

Moje poznanstvo sa šejh Muhammed ibn Ibrāhīmom

Moje poznanstvo sa šejh Muhammed ibn Ibrāhīmom datira od početka mog studija na Šeriatskom fakultetu na El-Azharu u Kairu. Bilo je to u periodu 1949./1369. – 1954./1374. godine. Čuveni alim šejh Ebu el-Hasen en-Nedvī posjetio je Egipat 1951./1371. godine. Bio sam njegov pratilac tokom posjeta poznatim ličnostima i institucijama u Kairu. Kada smo posjetili Udruženje „Ensāru es-Sunneti“ (*Pomagači Sunneta*), direktor Udruženja, Muḥammed Hāmid el-Fekā, obavjestio je šejha En-Nedvīja da se u Kairu na liječenju nalazi šejh Muhammed ibn Ibrāhīm. O tome događaju, u svojoj knjizi, „Sjećanja putnika sa arapskog Istoka“, šejh En-Nedvī, kaže: „...Šejhu Muhammedu Hāmidu el-Fekā, predsjedniku udruženja „Ensāru es-Sunneti“ u Kairu, izrazio sam želju da se sretnem sa šejhom Muhammed ibn Ibrāhīmom, koji se trenutno nalazi u Kairu. Posjetili smo ga u njegovom stanu u Džīzi (u blizini Piramida). Dočekao nas je srdačno. Tom prilikom

poklonio sam mu dvije knjige; prvu knjigu je napisao šejhov rođak, Omer ibn Hasan Āl eš-Šejh, a naslov druge knjige je bio „*Poznate ličnosti u historiji Indije*". Zahvalio se i pokazao interesovanje za te knjige. Šejh Muhammed ibn Ibrāhīm do u detalje zna pojedinosti o svom velikom djedu, o onima koji su ga napadali i o onima koji su ga branili, zna sve pojedinosti o ulemi Nedžda i njihovim djelima. Šejh Muhammed ibn Ibrāhīm se sjeća susreta s našim uvaženim prijateljem, profesorom Mes'ūd Alim en-Nedvījem, koji ga je posjetio u Rijadu prilikom putovanja na Hadždž, 1949./1369. godine, sjeća se i razgovora koji je tada bio upriličen o Šejhul Islamu, Muhammed ibn Abdul Vehhābu. Nakon uspjele operacije ponovo sam ga posjetio sa svojim priajtelejm, šejhom Muhammedom Hāmid el-Fekaom. Osjećao se veoma dobro. Razgovarali smo o nekim aspektima stanja morala i vjere u Hidžazu. U međuvremenu je imao prilike pogledati neke moje radove, na koje mi je uputio čestitke i komplimente."

Kada sam, sa svojim prijateljem, šejh Abdurrahmān ed-Dūsirījem, 1964./1384. posjetio Rijad, bili smo gosti šejha Muhammed ibn Ibrāhīma. Za sve vrijeme našega boravka, prisustvovali smo njegovim naučnim predavanjima, diskusijama i raspravama nakon predavanja. Šejh ed-Dūsirī je bio aktivan učesnik u ovim naučnim diskusijama, što je šejha Muhammed ibn Ibrāhīma posebno radovalo. On je poznat po svojoj širokogrudnosti i prijaznosti prema ulemi, ali i prema svima koji žele i traže znanje. Jako sam se obradovao kada sam saznao da je šejh Muhammed ibn Ibrāhīm, u četvrti Rijada „En-Nesīm", za tamošnji mezarluk, poklonio veliki kompleks zemljišta. Naime, stari mezarluk „Makberetul el-Ūd", bio je popunjen, pa je bilo nužno pitanje ukopa riješiti na drugoj lokaciji.

Smrt

Posjeta koju sam upriličio sa šejhom Abdurrahmān ed-Dūsirījem, bila je i naše zadnje viđenje na ovom svijetu, jer je ubrzo iza toga susreta umro. Bilo je to 24. ramazana 1389./1969. godine. Dženaza-namaz za njega je obavljena, nakon klanjanja ikindije u „Velikoj džamiji" u Rijadu. Dženazi namaz je prisustvovao kralj – šehid Fejsal ibn Abdul Azīz, zatim mnogi ministri i zvaničnici, ulema i običan svijet. Ukopan je u mezarluk „El-Ūd" u Rijadu da ga Allah Uzvišeni obaspe Svojom milošću. O negovoj smrti govorili su mnogi alimi, književnici i pjesnici. Ovdje ćemo spomenuti dr. Muhammed Kjamila el-Feka, koji je povodom njegove smrti napisao i jednu kasidu. U toj kasidi autor ističe da je vijest o smrti šejha Muhammed ibn Ibrāhīma pogodila sve ljude na Poluotoku, jer je on bio čuvar morala i

Šeriata, pomagač Sunneta, primjer energičnosti i odvažnosti, oštroumnosti i hrabrosti. Završavajući svoju kasidu, dr. Muhammed Kajmil el-Fekā, hvaleći rahmetliju, kaže da je mogao svaku ranu izliječiti, svakog Allahovog neprijatelja pobijediti i poniziti, te da je bio osnivač naučnih ustanova iz kojih će i poslije njegove smrti izlaziti ljudi koji neće izdati interese Islama i muslimana i neće dozvoliti njihovo poniženje.

Poznati istraržživač, šejh Abdullāh ibn Abdurrahmān ibn Salih el-Bessām, autor knjige „*Ulema Nedžda tokom šest vjekova*", a iz koje smo prenijeli većinu podataka o šejhu Muhammed ibn Ibrāhīmu, kaže: „...Narod je bio potresen viješću o smrti šejha Muhammed ibn Ibrāhīma Āl Eš-Šejha, jer je osjetio gubitak osobe koja je istinski voljela ovu zemlju i njene stanovnike. Ulema je bila posebno pogođena, jer je on za njih bio i alim, i roditelj, i autoritet i stručnjak. U redovima uleme, na vijest o njegovoj smrti, moglo se samo čuti „**Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti**" (El-Bekare,156)

U Takvimu za grad Mekku el-Mukerremu, na dan kada je umro šejh Muhammed ibn Ibrāhīm, na rasporedu je bila poruka Resula, sallallahu alejhi ve sellem: *Sabur se dokazuje dočekom prvog udara*. Kao da je i u tome bila jedna najava Allahova Njegovim robovima i priprema za podnošenje velikog gubitka."

To je kraći osvrt na ovog velikog znalca koji je vršeći najodgovornije funkcije našao vremena da se posveti nauci, da se uključi u proces obrazovanja, da upućuje običnog čovjeka propisima Islama, da savjetuje vladare i ljude na značajnim funkcijama, da preferiraju Šeriat u odnosu na zakone i propise koje je postavio čovjek. Uvjek je upozoravao na Allahov propis, izražen kroz Kur'an i Sunnet, za sve muslimane da je to osnova njihovog vladanja i ponašanja.

Briga o ulemi i da'ijama

Šejh Muhammed ibn Ibrāhīm Āl es-Šejh je bio sposoban alim, mudar da'ija, siguran savjetnik, taktičan pedagog. Takvim su ga vidjeli svi koji su ga bolje poznavali, kako unutar Saudijske Arabije, tako i u dijelovima arapskog i Islamskog svijeta. Međutim, nama ne dozvoljava prostor ove knjige da navodimo detalje iz njegovog bogatog i burnog života. Ono što moramo posebno istaći, to je da je šejh Muhammed ibn Ibrāhīm bio mecena i zaštitnik uleme koja je u to vrijeme bila progonjena. Progonjena je zbog svoje vjere i ideje, od silnika i moćnika koji su davali prednost ljudskim zakonima u odnosu na Allahov Šeriat, koji su progonili svakoga

ko se borio za „*La ilahe illallah*“. Ti silnici su za svoje prijatelje uzeli ateiste, komuniste, nacionaliste, nosioce devijantnih ideja. Neke arapske zemlje postale su bujno ispasište za sve navedene kategorije i neprijatelje Islama, kako s Istoka tako i sa Zapada, a za prave sinove Islama tu je sve manje bilo mjesta! Njima je Saudijska Arabija otvorila svoja vrta i svoja srca. Oni su, s druge strane, svojim znanjem i iskustvom, dali svoj veliki doprinos, posebno na naučnom i obrazovnom planu. Svi oni bili su predstavnici škole koja je svoj program zasnivala na ključnim izvorima Islama, Kur'anu i Sunnetu.

Poznati marokanski alim, dr. Muhammed Tekijjuddīn el-Hilālī, u svom predgovoru za knjigu „*Muhammed ibn Abdul Vehhāb – reformator kojeg su potvorili*“, a čiji je autor jedan od njegovih učenika iz Indije, profesor Mes'ūd Alim en-Nedvī, kaže: „Činjenica je, da je nadahnuti imam Muhammed ibn Abdul Vehhāb bio nosilac čiste da've, koja je nagovijestila vrijeme Resula, sallallahu alejhi ve sellem,i Ashaba. On je osnovao državu, i to državu najsličniju državi pravednih halifa (prve četvorice halifa –op.prev.), koja je obuzdala šejtane, oživjela skoro iščezle znanosti Kur'ana i Sunneta. Van svake je sumnje, da je za ovu ideju i njenog osnivača i vođu, podjednako zainteresiran i onaj ko je podržava i ko joj se suprotstvalja, i musliman i nevjernik, svi žele spoznaju o tome.

Molimo Allha Uzvišenog da nešem velikom šejhu, Muhammed ibn Ibrāhīm Āl Eš-Šejhu, podari Svoju milost, i uvede ga u prostranstva Svoga Dženneta, da nas sve zajedno pridruži Njegovim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!

Stan u kojem je živio šejh Muhammed ibn Ibrāhīm Āl eš-Šejh

60 – MUHAMMED EBU ZEHRE

(1898-1974 / 1316-1394)

VELIKI UČENJAK I PRAVNIK

Rođenje i obrazovanje

Veliki učenjak i pravnik, mudžtehid, šejh Muhammed ibn Ahmed ibn Mustafa ebu Zehre, rođen je u gradu *Mehalle el-Kubrā* u Egiptu 1898./1316. godine. Prvo obrazovanje stekao je u džamiji „El-Ahmedī" u Tanti, a Kur'ani Kerīm je zapamtio u ranoj mladosti. Zatim je, 1924./1343. najvećom mogućom ocjenom završio Višu sudačku školu, stekao zvanje profesora i njegova diploma je nostrificirana na Prirodoslovnom fakultetu u Kairu. Predavao je pravne i jezične znanosti na Prirodoslovnom i Pravnom fakultetu Univerziteta El-Azhar, kao i na Pravnom fakultetu Kairskog Univerziteta. Bio je predavač za viši studij na kairskom Univerzitetu, član Vijeća za naučna istraživanja, direktor odsjeka za Šeriat, zamjenik dekana Pravnog fakulteta, zamjenik dekana Instituta za islamske znanosti. Njegova jedina preokupacija u životu bila je: nauka, predavanja i pisanje. Bez njega je bilo nezamislivo održati bilo koju naučnu i kulturnu manifestaciju, ne samo u Egiptu, nego i u cijelom arapskom svijetu. Kada je umro, posvetio sam mu jedan tekst, koji je objavljen u Kuvajtskom časopisu „El-Mudžteme'" 01. 04. 1394./23. 04. 1974. godine, br.197, koji u cjelosti navodim: "Prije nekoliko dana Allah Uzvišeni je u Svoje okrilje uzeo poznatog alima šejha Muhammed ebu Zehrea. Cijeli život posvetio je širenju islamske nauke. Bio je predstavnik škole koju su prošli hiljade ljudi čija će imena nešto značiti

i na Istoku i na Zapadu. Bio je jedan od prvih profesora – predavača na Kairskom Univerzitetu pri njegovom osnutku, osnovao je Šeriatski odsjek pri tom Univerzitetu. Također je osnivač Instituta za izučavanje islamskih znanosti u Kairu. Čast mi je što sam pohađao taj Institut. Kao predavač na tom Institutu, odrekao se vlastitog honorara. Isto su učinili dr. Muhammed el-'Arebi, profesor Muhammed Kutb, dr. Muhammed Jūsuf Musa, i neki drugi. Bio je ključni akter mnogih vjerskih i kulturnih manifestacija širom arapksog svijeta. Tri puta nas je posjetio u Kuvajtu, prvi put je došao na poziv udruženja „Džemijjetul – Islāhi“, drugi put na poziv Ministarstva Vakufa i islamskih poslova, a treći put, 1970./1390., na poziv Kuvajtskog Univerziteta. Prilikom njegove prve dvije posjete Kuvajtu, imao sam čast i zadovoljstvo biti njegov pratilac. Predstavljao sam ga prilikom njegovih nastupa i predavanja. Osvojio je srce Kuvajćana svojim znanjem koje mu je Allah Uzvišeni podario, svojim umijećem u izlaganju, svojom iskrenošću i otvorenošću. Takav je bio u svojim nastupima i izlaganjima, svojim člancima i knjigama, svom idžtihadu i svojim fetvama.

Djela

Šejh Muhammed ebu Zehre je obogatio islamsku biblioteku svojim brojnim djelima od kojih se većina tretira kao izvorna literatura. Napisao je preko osamdeset takvih djela. Što se tiče njegovih radova objavljenih u raznim listovima i publikacijama, zatim fetvi, koje nisu sažete u jednu knjigu, od toga bi se mogli sačiniti tomovi knjiga. U onome što slijedi, navest ćemo samo neka poznatija djela alima stoljeća, šejha Muhammeda ebu Zehrea.

- *Predavanja o historijatu mezheba u Islamu*
- *Predavanja o kršćanstvu*
- *Zadnji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Ebu Hanīfe*
- *Imam Malik*
- *Imam Šafīja*
- *Imam Ahmed ibn Hanbel*
- *Ibn Hazm*
- *Ibn Tejmijje*
- *Zejd ibn Alī*
- *Dža'fer es-Sādik*
- *Propisi ostavštine i nasljedstva*

- *Personalni status*
- *Osnovi fikha*
- *Istraživanja na temu kamate*
- *Islamsko ustrojstvo zajednice*
- *Zločin i kazna u Šeriatu*
- *Izlaganje zakona o oporuci*
- *Međudržavni odnosi u Islamu*
- *Ljudska zajednica sa stanovišta Islama*
- *Predavanja o dža'feriskom fikhu*
- *Predavanja o ženidbenom ugovoru i njegovim posljedicama*
- *Predavanja o instituciji vakufa*
- *Predavanje o komparaciji religija*
- *Predavanja o nasljedstvu kod Dža'ferija*
- *Zaštita ličnosti*
- *Historijat rasprave u Islamu*
- *Društvena solidarnost u Islamu*
- *Pitanje vlasništva i ugovora u Islamu*
- *Značaj govorništva u islamskom društvu*
- *Najveća mu'džiza – Kur'ani Kerīm*
- *Enciklopedija islamskog fikha*
- *Stare religije*
- *Islamski pravci (mezhebi)*
- *Islamsko jedinstvo*

Moralne odlike

Šejh Muhammed ebu Zehre bio je poznat po odvažnosti i hrabrosti pri odbrani Istine, odbrani i zaštiti Islama i njegovih da'ija, dobroj memoriji, nevjerovatnoj invenciji - sposobnosti i snazi za stvaralački rad, smislom i sposobnošću za polemike i rasprave u kojima je redovno svoje protivnike pobjeđivao. Pobjeđivao ih je dokazima i argumentima. Svojim znanjem, svojim radovim a i djelima, posebno iz područja fikha, obilježio je svoju epohu. Suprotstavio se nosiocima nazadnih i devijantnih ideja i orijentacija, stranim doktrinama i školama, orjentalistima i njihovim učenicima, ateistima. Egipatski diktator mu je izdao naredbu o zabrani predavanja na Univerzitetu, zabrani nastupa u džamijama i javnim mjestima, nastupima na Radiju i Televiziji, pisanju i objavljivanju u štampi i časopisima. Čak je

upotrijebio svoj politički autoritet i silu, da ga neka poslanička pera optuže za učmalost i reakcionizam.

Problemi sa Abdun-Nāsirom

Šejh Ebu Zehre, za Revoluciju u Egiptu, kaže: „Nisam skrivao svoju radost i nadanja u momentu kada je vođa Revolucije, general-major Muhammed Nedžīb, svrgao sa vlasti kralja Faruka. Vjerovao sam da će se pravda ostvariti, da će sunce slobode ogrijati našu zemlju... A onda se desilo veliko iznenađenje i nedaća: pobijedile su strasti i lične ambicije, Revolucija se pretvorila u vojni puč, na čelu kojeg je bio novi diktator – Džemāl Abdun-Nāsir. Pod njegovom upravom Egipat je doživio najteže vidove sramote i poniženja“. U časopisu „*Livā-u el-Islam*“ (*Zastava Islama*), od decembra mjeseca 1960./1380. godine, šejhu Muhammedu Ebu Zehreu postavljeno je sljedeće pitanje: „Kako treba tretirati vladara koji pomaže rušilačke snage u islamskom društvu, koje kao takve doprinose širenju nereda i nasilja... Da li takvom vladaru, s islamskog stanovišta, treba iskazati poslušnost?“

Odgovorio je: „Allah Uzvišeni ne voli nered (*fesad*). Najgori je vladar koji pomaže bilo koji vid destrukcije. Prenosi se hadis od Resula, sallallahu alejhi ve sellem, u kojem tokom vojnih pohoda zabranjuje uništavanje drveća i usjeva. Ako se tako nešto zabranjuje u neprijateljskoj teritoriji, šta da kažemo za islamsku teritoriju, i to u vrijeme mira i sigurnosti?! Za one koji to čine, sa šeriatskog stanovišta, trebaju se sankcionisati kao drumski razbojnici, a onaj ko ih brani, zaslužuje istu kaznu“.

Podrška islamskom jedinstvu

Za muslimanske intelektualce ograničene svijesti, koji poput papagaja ponavljaju sve što im serviraju orjentalisti i “mozgovi“ sa Zapada, koji se protive osnivanju Islamske Konferencije i ujedinjavanja islamskih naroda, reći će: „Još krajem prošlog stoljeća islamski mislioci su kanili osnovati Udruženje islamskih zemalja. Na tu ideju, neka pera na Zapadu, usmjerena politikom svojih vladajućih struktura s dobro poznatim ciljem, oštro su se suprotstavili ovoj ideji. Objašnjavali su da države ne stvaraju saveze na jedinstvu vjere, nego jedinstvu jezika, terotorije... Ta propaganda, na našu veliku žalost i razočarenje, utjecala je na našu mladost, ali prije svega našla je pogodno tlo u strukaturama sistema i vlasti, tako da dobar dio muslimana nije odobravao formiranje ovog Islamskog Saveza!!!

Bilo je muslimana koji su se uplašili Saveza i nisu mu davali podršku. Pri tom su izgubili iz vida da na Zapadu već egzistiraju takve tvorevine, kod protestanata, katolika... i tako redom.“

Borba za Šeriat

Šejh Muhammed Ebu Zehre oštro se suprotstavio diktatorskom sistemu, koji je svim silama nastojao isključiti Šeriat iz života i prakse muslimana, a umjesto njega uspostaviti zakone koji daju široke ovlasti vladajućoj oligarhiji i onima oko njih. Na tom planu vodio je žestoke bitke, u kojima je izašao kao pobjednik. Tako je npr. kritikovao prijedlog zakona o ograničenju potomstva, a to je bio vladin projekat, odupirao se zakonu o personalnom statusu, poređenju islama sa socijalizmom. Kritikovao je fetve neke uleme koji su dozvoljavali kamatu pod određenim okolnostima, a poznate su njegove polemike s piscima i novinarima koji su blagonaklono posmatrali pojavu i najezdu ateizma i nihilizma u islamskim sredinama. Vlasti su raznim metodama pokušavale da ga ušutkaju, nekad su to pokušavale na miran i pristojan način, a nerjetko su nastupale prema njemu brutalno i agresivno.

Jedan od mojih prijatelja, koji je uvijek živio u Kuvajtu, pričao mi je da je prisustvovao jednoj mjesečnoj debati koju je u Kairu održavao profesor Ahmed Hamza, vlasnik časopisa „*Livā-u el-Islami*“. Tako je, priča mi prijatelj, poveden razgovor o suđenju profesoru Sejjidu Kutbu i njegovoj grupi. Neki od prisutnih su napadali profesora Sejjida Kutba, neki su ga branili, a neki se nisu izjašnjavali. Šejh Muhammed Ebu Zehre je branio i pohvalio profesora Sejjida Kutba, rekao je: „Primio sam svoga sina, Sejjida Kutba, kada se vratio iz Amerike. Pitao sam ga: „Kako se sada osjećaš?“ Odgovorio mi je: „Moj profesore u Ameriku sam otišao kao musliman, a vratio sam se kao vjernik.“

Prilikom svojih posjeta Kuvajtu, u tri navrata, odgovorni u udruženju „Džem'ijjetu el-Islāh“, pokušali su ga privoliti da uzme određeni honorar, koji je bio predviđen za predavače koji bi dolazili u Kuvajt. Odbio je primiti honorar, rekavši: „Vi organizujete ove islamske akcije, ja vam se u tome samo pridružujem, vaše su zasluge mnogo veće“.

Abdullāh el-'Akīl najavljuje šejha Ebu Zehrea na jednom od predavanja.

Dr. Muhammed Redžeb el-Bejūmī, u svojoj knjizi „I*slamski preporod kroz bigrafije njegovih savremenika*", govoreći o šejhu Muhammed Ebu Zehreu, kaže: „Šejh Muhammed Ebu Zehre u svojim djelima obuhvatio je svaki značajni problem života, zbog svoje stručnosti i argumentacije u dokazima, svoje najveće protivnike i kritičare pretvorio je u prijatelje i propagatore vlastitih pogleda i orjientacija. Javno je napadao diktatore i silnike, zbog toga su i oni njega napadali, ali nije klonuo niti se predavao. Kritikovani su i njegovi tekstovi i radovi, ali, ni ta snažna kampanja vlasti, i sredstva informisanja u njenoj službi, nisu bila ustanju zasjeniti njegovu vodeću ulogu u rješavanju problema toga vremena. Održala su ga njegova djela i knjige. Kada su mu onemogućili pristup minberima i govornicama, pristup Radiju i Televiziji, pisanje u listovima i časopisima, njegova djela su još više tražena, u cijelom arapskom svijetu. Inače, bilo je došlo vrijeme, u životu ovoga alima, da se i u vrijeme značajnih događaja njegova riječ nije čula u javnosti, govorili su i pisali oni koji šejhu Muhammedu Ebu Zehreu ni po čemu nisu bili dorasli. Da, u to vrijeme nije bilo časopisa njegovog prijatelja, profesora Ahmeda Hamze, šejh Muhammed Ebu Zehre ne bi se mogao bilo gdje oglasiti i izložiti svoje stavove!

Šejh Muammed ebu Zehre u posljednjim danima života

Hrabri stavovi

Sjećam se jednog oholog vladara, kojemu se nije dopalo što mu se šejh Muhammed Enu Zehre suprotstavio u Egiptu, čime je stekao podršku u cijelom islamskom svijetu pa je taj vladar posjetivši Egipat iskoristio priliku da se šejhu obrati i kaže mu: „Ti si feudalac, knjige ti donesu toliko profita da o tome ne može sanjati ni najbolje plaćeni ministar!" Šejh Muhammed ebu Zehre mu je odgovorio: „To su knjige koje su pisane u ime Allaha Uzvišenog, nisu nikome nametnute, država nije dala nikakvu podršku distribuciji tih knjiga, naprotiv, vršila je pritisak na biblioteke i kulturne ustanove, da se te knjige drže pod stolovima i u rafovima, kako ne bi došle u ruke čitalaca. Država je radila ono što Allah ne dozvoljava." Vladar je bio slab, i pri kraju života, pa nije imao snage sa šejhom voditi polemiku, ali je čuo istinu koja ga je razbjesnila, i napustio je Egipat ranije nego je bilo predviđeno. Šejh je ostao uzdignute glave.

Drugom prilikom, šejh Muhammed Ebu Zehre bio je pozvan na Islamsku Konferenciju kojoj su prisustvovale najuglednije ličnosti iz Islamskog svijeta. Vladar – domaćin, koji je u svom narodu bio poznat kao čovjek čvrste ruke, otvarajući Konferenciju, posebno je apostrofirao sinatgmu

„Ištirakijjetu el-Islami" (*Islamski aspekti socijalizma*), tražeći od uleme da podrži njegov stav. Većina uleme se osjećala neprijatno i bijedno, ali šejh Muhammed Ebu Zehre se nije ustručavao doći do govornice, i reći: "Mi predstavnici uleme, znamo Allahove propise po pitanju države i drugim problemima. Ovdje smo došli da istaknemo to što znamo. Vladari bi trebali djelovati u domenu svojih sposobnosti i kompentencija, a nauku prepustiti onima koji su za to odgovorni i sposobni, omogućiti im da stanu iza te nauke i Istine. Vi ste se udostojili da pozovete ovu ulemu i čujete njihovu riječ i stavove, mi Vam na tome zahvaljujemo, ali, Vi niste pozvali ovu ulemu da ona maše parolama koje ne stoje, ma koliko predsjednik njima mahao! Dajte da svi uvažavamo Allahov Šeriat, i da se Njega bojimao." Predsjednik države bio je ogorčen, tražio je ālima koji će šejhu replicirati i suprotstaviti mu se, ali nije ga našao, skup uleme je stao iza Muhammeda Ebu Zehrea. Konferencija se raspršila odmah nakon otvarajuće sjednice, a predsjednik države je ljut poput tajfuna napustio dvoranu u kojoj se Konferencija održavala.

Profesor ʻAdždžādž Nuvejhid, govoreći o Islamskoj Konferenciji održanoj u Alžiru 1973./1393. godine, a što je objavila i libanska revija „El-Edīb" (*Pisac*), kaže: „Govornici je prišao šejh Muhammed ebu Zehre, njegov nastup je pobudio veliku pažnju. Počeo je s diskusijom, govorio je glasno i tečno, misli su mu bile povezane i odmjerene, poput valova, prošle su samo nekolike minute od početka njegovog govora a već sam se predao samo onome što on govori. Činilo mi se da je taj čovjek, ispunjen isključivo Šeriatom, pao s neba. Govorio je nadahnuto, kako može govoriti samo onaj ko ima Allahov dar, u njegovim riječima osjećala se harmonija i sklad, čistoća, nevinost. Njegove riječi bile su nanizane i sočne poput grozda grožđa u avgustu mjesecu, kad sazrije na suncu, koji se napaja rosom, i učini ga još slađim. Slušajući ga, uvjerio sam se kako logika ide uporedo s vjerom, tradicija s razumom. Kada zatvoriš oči osjetiš samo zvuk koji ti, poput valova prenosi izgovorene riječi u srce i razum. Tako šejh Muhammed Ebu Zehre upućuje svoju riječ, argumentuje je najprije Kur'anom i Sunnetom, onda historiskim činjenicama, približi ti pojavu o kojoj govori... Osjetiš da je sve na ovom svijetu prožeto Islamom, vjera se budi i ulazi u tvoje srce, kao svijetlo u Sabah kad nastaje."

Za njega šejh Muhammed el-Gazālī kaže: „Za šejha Muhammeda ebu Zehrea obično kažemo: Čovjek koji je sa prezirom posmatrao samovoljne političare i nije prihvatio njihove darove i ucjene, svakako zaslužuje da bude

primjer i uzor ulemi ovog vremena, ako je iko od njih ostao. Jedan sam od onih koji sam bio njegov učenik, koji se s njim družio i s njim dugo u džihadu učestvovao. Ja se veoma loše osjećam kada posmatram uglednu ulemu koja se mnogo čega odriče na ovom svijetu i svojim angažmanom mnoge zaduži, a zatim, preko noći, bude zaboravljena! Koliko puta sam prisustvovao dženazi alima koju prati svega nekoliko ljudi, i dženazi drznika ili pjevača koju prati veliki broj ljudi!"

Advokat El-Hamza Da'bes, kaže: „Šejh Muhammed Ebu Zehre je često šapatom iza minbera govorio svojim studentima: „Slušajte moja djeco, reći ću vam jednu *tajnu riječ* i preporučujem vam da je nikada i nikome ne izgovorite... A onda iza mikrofona pošalje *verbalni projektil* koji je, u vremenu od 1955./1375. do 1957./1377. godine, bio upućen režimu Abdun-Nāsira, koji je hapsio članove *Musliamnske braće*, trpao ih u zatvore, izlažući ih najtežim patnjama."

Da se Allah Uzvišeni smiluje velikom učenjaku Muhammedu Ebu Zehreu, da ga pridruži ulemi i da'ijama koji su mu prethodili, kao: Hasan el-Bennā, ʻAbdul Kādir ʻAvede, Muhammed Fergalī, Sejjid Kutb, El-Bešīr el-Ibrāhīmī, Emdžed ez-Zehāvī, Mustafa es-Sibā'ī, Hasan el-Hudejbī, Mālik ibn Nebī i drugi koji su preuzeli i nosili emanet da've i nauke, koji su džihad vodili Allaha radi, dok ih Allah nije uzeo k Sebi. Da nas Allah Uzvišeni pridruži njima u prostranstvima Svoga Dženneta.

61 – ABDUL MUN'IM ABDUR RE'ŪF

(1914-1985 / 1333-1405)

SMJELI BORAC

General-poručnik, pilot, Abdul Mun'im Abdur-Re'ūf, rođen je u četvrti El-Abbāsijje u Kairu, 1914./1333. godine. Nakon njegovog rođenja porodica se seli u kairsku četvrt Es-Sejjide Zejneb, jer je njegov otac bio vojni oficir. Kada je Abdul Mun'im završio osnovnu školu umro mu je otac. Tokom pohađanja srednje škole, s nekolicinom svojih drugova, osnovao je organizaciju „Skrivena ruka", koja je imala za cilj izvođenje diverzantskih akcija protiv Engleza. Tako su 16. 12. 1932. godine, aktivirali eksplozivnu naparvu kod kuće engleskog zastupnika, zatim u jednoj engleskoj školi, pa onda prilikom jedne manifestacije, a iza toga kod kule Muhammeda Alija...

Po završetku srednje škole 1935./1354. godine upisuje se na Vojnu akademiju, a zatim u školu za obuku pilota. Dobio je nadimak „Lav", zbog izuzetne hrabrosti i odvažnosti. Pilotsku školu je završio 1938./1357. godine. Iste godine se zaposlio i oženio. Sa svojim drugom Husejn Zulfikārom, 16. 05. 1941./1360. godine, pokušao je prebaciti general-poručnika Azīza el-Masrija u Irak. Željeli su pomoći iračku Revoluciju protiv Engleza kojom je rukovodio Rešīd Alī el-Kejlānī. Međutim, njihov avion je pao, a oni su se skrivali engleskoj potjeri. Raspisana je nagrada u iznosu od hiljadu funti onome ko ih otkrije. Sva trojica su uhapšeni 06. 06. 1941./1360. i sprovedeni u zatvor. Pušteni su 05. 03. 1942./1361. nakon što je u Iraku došlo do promjene vlasti. Iste godine, slučajno mu je došla do ruku novina „Muslimanska braća" s Kur'anom između dvije otvorene sablje na naslovnoj strani. Raspitivao se za sjedište Pokreta i tako se susreo sa profesorom

Muhammed et-Tubdžijem – direktorom sjedišta "Muslimanske braće". Nakon zajednički obavljenog akšam-namaza prisustvovali su predavanju, koje je bilo uobičajeno svakog utorka nevečer. Te večeri čuo je i poklič *Muslimanske braće*: „Allah je naš cilj, Poslanik je naš uzor, Kur'an je naš Ustav, džihad je naš put, smrt na Allahovom putu je naša najveća želja, Allahu ekber ve lillahi el-hamd!"

Zatim je u nekoliko navrata posjećivao sjedište "Muslimanske braće", ali nije imao susret s imamom Hasanom el-Bennāom koji se upravo tada nalazio u posjeti pokrajinama van Kaira, i bilo je predviđeno da tamo ostane više od mjesec dana. Kada se imam Hasan el-Bennā vratio sa ovog putovanja, profesor Muhammed et-Tubdži je o njegovom dolasku obavjestio Abdul Mun'ima, koji je odmah došao da se sretne s vođom Pokreta. Ovom sastanku prisustvovali su i Es-Sag Mahmūd Lebib i dr. inžinjer Husejn Kemāluddin. Abdul Mun'im Abdur-Re'ūf je zapazio: Kada bi se bratska atmosfera, koju sam u sjedištu *Muslimanske braće* osjetio u utorak na predavanju prenijela u redove egipatske vojske, bila bi to velika korist i hajr. Prvo što bi trebalo raditi to je, motivisati grupu oficira za pristupanje pokretu "Muslimanska braća", pokretu istine, snage i slobode, to bi mogla biti ćelija, koja bi mogla oživjeti u svim redovima egipatske vojske". Ovaj prijedlog je oduševio imamma Hasana el-Bennāa koji podržava taj prijedlog i obratio se Abdul Mun'imu riječima: „U tome će te pomagati tvoj brat Es-Sag Mahmūd Lebib, i on će nadgledati ostvarenje tvoga projekta. Inače, Es-Sag Mahmūd je bio drugi zamjenik generalnog sekretara "Muslimanske braće" i vođa elitne jedinice u Pokretu. I stvarno, u mjesecu oktobru 1942./1361. godine, Abdul Mun'im je uspio na predavanje u centar Muslimanske braće dovesti grupu oficira, koji su tu došli u civilnim odijelima. U toj grupi su bili: Džemāl Abdun-Nāsir, Husejn Hamūde, Kemāluddin Husejn. Taj broj se povećavao, da bi 1944./1363. godine u toj grupi bilo sedam oficira. Oni su se sedmično sastajali u jednom stanu, a sastancima je rukovodio Es-Sag Mahmūd Lebib. Oficiri su davali određenu članarinu, posvetili se izučavanju Islama, prisustvovali predavanjima u sjedištu Pokreta, a njihov broj se stalno povećavao. Ovih sedam oficira su početkom 1964./1384. godine, pred Abdurrahmān es-Sendijem, predsjednikom specijalne službe Pokreta, položili zakletvu. Od tada su vršili obuku članova "Muslimanske braće" za odlazak u džihad u Palestinu. Članovi Pokreta prvi put su se sukobili sa židovima u Palestini 09. 05. 1948./1368. godine. Zatim su se nastavili sukobi, u kojima su "Muslimanska braća" pokazali izuzetnu hrabrost.

Židovi su bježali glavom bez obzira u svim sukobima u kojima su učestvovala "Muslimanska braća". Palestina se počela natapati krvlju šehida, a onda se desio sramni, već rečeni, skandal s regularnim trupama iz arapskih zemalja: neke su ušle u Palestinu s neispravnim oružjem (!!!, neke nisu imale komande za napad!!)...

Na bojnom polju su ostali samo "Muslimanska braća" koji su došli iz Egipta, Sirije i Jordana i istinski se borili. A zatim su na scenu stupila primirja, koja su imala za cilj stabilizirati i ojačati policiju židova. Na kraju je En-Nekrāšī, predsjednik egipatske vlade, izdao zabranu pokreta "Muslimanska braća" i time ispunio naredbu svojih nalagodavaca. I ne samo da se pristupilo hapšenju i pritvaranju "Muslimanske braće" unutar Egipta, nego je rukovodstvu egipatske vojske u Palestini naloženo, ta tamo pohapse sve mudžāhide – Egipćane, koji su se borili u Palestini! I zaista, mudžāhidi iz redova "Muslimanske braće" najprije su pritvoreni u terenske kasarne, a nakon što im je oduzeto oružje sprovedeni su u Ratni zatvor u Kairu, nakon što je egipatska vlast režirala ubistvo imama Hasana el-Bennāa u najprometnijoj ulici u Kairu, ispred sjedišta udruženja „Šubbānu el-Muslimīn" (*Muslimanska omladina*). Ovaj gnusni zločin djelo je egipatske policije, a izvršen je 12. 02. 1949./1369. godine. Profesor Kjāmil eš-Šerīf, u svojoj knjizi „Tajni otpor na Sueckom kanalu", kaže: „Abdul Mun'im er-Re'ūf nije bio samo oficir egipatske vojske, bio je istinski pionir koji je u tu vojsku unio ideju Islama, na toj ideji okupio dio kadrova te vojske, odnosno oficira. Oni su dobro znali i njegova patriotska opredjeljenja. Znali su za njegovu hrabru pustolovinu kada je, sa svojim drugom, Husejnom Zulfikārom, prebacio avionom general-poručnika Azīza el-Masrija u Irak, kako bi se tamo priključili iračkim revolucionarima u borbi protiv Engleza. Bilo je to 1941./1360. Međutim, doživjeli su pad aviona i samo ih je čudo spasilo. Naime, njihov avion je pao na grane jednog drveta i time je ublažen udar o tlo. Zbog toga slučaja je Abdul Mun'im zatvoren i udaljen iz redova egipatske Armije, i nije se mogao vratiti u njene

redove sve dok u njenim redovima nije oslabio engleski utjecaj. Ali, i kada se vratio u njene redove nastavio je svoje aktivnosti vezane za da'vu. Nije bilo značajnijeg događaja u islamskom ili državnom pokretu, a da nije bio njegov aktivan učesnik. Sa Abdul Mun'imom sam sarađivao u toj mjeri, da je naša veza prerasla u prijateljstvo. Najprije smo radili na pripremi u uvježbavanju dobrovoljaca – mudžāhida u Palestini, zatim na organizaciji djelovanja egipatskih oficira u vojsci. Bio sam ubijeđen da će njegovo prisustvo u Odredu na Sueckom kanalu biti od velike koristi za naše aktivnosti u toj značajnoj zoni. Ispričat ću samo jedan detalj iz događaja sa Sueckog kanala, kroz koji ćemo bolje upoznati ovog oficira odbrambenog rata u Egiptu. Negdje pred zalazak sunca, sa svojim amidžićem, koji je kao učitelj radio u Suesu, u jednom malom čamcu, prebacivao sam se na istočnu stranu Sueca. Prethodno smo se telefonom dogovorili sa Abdul Mun'irom da se u to vrijeme nađemo na obali Kanala. I stvarno, u trenutku kada smo stigli na obalu on nas je tamo već čekao sa automobilom i povezao nas u pravcu kasarne Odreda. Usput sam mu pričao o okolnostima i razlozima moga dolaska i sastanka s njim. On me mirno i pažljivo saslušao, a onda mi objasnio da oficori u odredu ne dijele moje mišljenje, te da je bolje da im o tome sada ništa ne govorimo, ali će on na tom planu, koliko bude mogao, poraditi. Već izjutra smo bili na obalama Sueckog kanala i posmatrali tačke koje su Englezi u zadnje vrijeme markirali i uglavnom preuzeli kontrolu nad tim uporištima. Sve su to bile tačke i položaji s kojih su mogli pratiti ponašanja i pokrete egipatske armije. Abdul Mun'im mi je objašanjavao strateški značaj ove oblasti i razlog zbog kojih se u egipatskoj Armiji odlučilo da se upravo tu postavi njihov odred vojske. Izložio mi je plan, po kojem bi u ovoj teško prohodnoj zoni morali imati svoje diverzantske operativne grupe, koje bi, u slučaju napada židova, mogle djelovati. To će se svakako desiti ako egipatske snage uspiju na granici na Sinaju. Kad smo se približili obali, vidjeli smo kako Englezi uspostavljaju kontrolu na jednoj skeli na obali kanala, koja ranije nije bila pod njihovom kontrolom. Također su zaposjeli most „El-Firdān“ i neka druga uporišta. Abdul Mun'im mi je objasnio da to Englezi rade da onemoguće Desetom egipatskom odredu kontrolu tih tačaka, jer su upravo tim kanalima, snage Pokreta i otpora, dostavljale oružje i opremu! Zato bi, po njegovom mišljenju, bilo neophodno od Engleza preuzeti te tačke koje su zaposjeli.

Ali, naredba iz Galvnog štaba egipatske vojske iz Ismailijje bila je da se Englezi na tom potezu ne napadaju, što se moralo ispoštovati. Od njega sam također saznao da ne postoji niti jedan ofocir u Odredu, koji bi ga podržao

u ideji diverzantskih akcija. Onda sam mu rekao da u samom gradu kod Juzbāše Abdul Fettāh Gunejna ima dosta zaliha oružja i opreme, te da se do njega može doći preko Tahira Munīra, predsjednika ogranka *Muslimanske braće* u Suecu. I stvarno, Abdul Mun'im je s toga punkta uspio preuzeti to oružje, dostaviti ga našoj braći koji su imali dosta uspjelih akcija protiv Engleza."

Ovako je ovaj hrabri čovjek pomogao mudžāhide, rizikovao je svoju poziciju i u samoj Armiji pomažući one koji se iskreno bore na Allahovom putu protiv okupatora iz Engleske. Ovako je davao svoj doprinos i u Palestini i na Kanalu. Radio je na pripremi i obuci mudžāhida, dostavi oružja i opreme za njih, nikada nije kasnio niti zakazao. Pomogao je svaku akciju koja je bila usmjerena protiv okupatora – židova i Engleza, na bilo kojoj teritoriji arapskog i Islamskog svijeta. Ovo sam čuo od moje braće u Egiptu koji su mi o njemu pričali.

Profesor Abbās es-Sīsī, u svojoj knkzi „*U koloni Muslimanske braće*", kaže: "S pilotom, general-poručnikom, Abdul Mun'im Er Re'ūfom, nisam se poznavao prije moga dolaska u Refeh, ali sam od samog dolaska s njim uspostavioblisko prijateljstvo. Pozvao me u svoj stan i lijepo dočekao, kako musliman dočekuje svoga brata. Za njega ništa nije značila velika razlika u činovima i titulama. Brzo smo se upoznali i razgovarali o raznim temama. Spomenuo mi je imena velikih oficira koji su prihvatili našu da'vu, s njima smo kasnije održali nekoliko predavanja iz islamskih oblasti. O političkim temama nismo razgovarali, osim o onome što se nije moglo taobići...

Jednog dana u oblasti je proglašeno vanredno stanje, vojska je bila u pokretu i stanju pripravnosti, tako da smo pomislili da je rat na pragu, ali, na veliko čudo, noć je protekla mirno. Nakon nekoliko dana došlo je naređenje da se vojska povuče nekoliko kilometara nazad, ista naređenja dobila je i suprotna izraelska strana. Obje strane prihavatile su i izvršile ovu naredbu. Abdul Mun'im je oštro reagovao na ovakve poteze i naređenje...

Nije prošlo nekoliko dana, a došla je komanda da se krene prema oblasti „El-'Arīš". Ovaj hrabri oficir, Abdul Mun'im Abdur-Re'ūf, bio je čovjek koji je otišao u Aleksandriju, opkolio dvorac „Re'su et-Tin", i prisilio kralja Fārūka da odstupi s vlasti. Profesor Ahmed 'Ādil Kemāl, u svojoj knjizi „*Tačke iznad slova*", kaže: „...Saznao sam da Pokret oficira u svom početku, nije predviđao svrgnuće kralja Faruka. S tom idejom je kasnije došao general-poručnik Azīz el-Masri. On je Abdul Mun'imu rekao: – Reci Džemālu Abdun-Nāsiru da će kralj, ukoliko mu se omogući povratak u Kairo, vratiti povjerenje vojske i sve vas povješati, prenesite mu to odmah!"

Muhammed Kutb mi je također pričao da je i šejh Muhammed el-Evden, predložio da se kralj svrgne, te da je Abdul Mun'im prenio i tu poruku. Predstavnik Pokreta oficira pri Američkoj ambasadi u Kairu tada je bio Alī Sabrī. Tražen je stav Amerikanaca po ovom pitanju. Alī Sabri je odgovorio, da Amerikanci nemaju ništa protiv toga da se kralj Fārūk razvlasti, ali pod uvjetom da mu se garantuje život. Abdun-Nāsir je zatim zahtijevao od Abdul Mun'ima, da bude na čelu vojske koja će otići u Aleksandriju, tražiti od kralja da podnese ostavku, i tražiti od njega da ne pruža otpor. Ali, Abdul Mun'im je to odbio rekavši: „Ili da mu naredimo da podnese ostavku, ili da ga na to prisilimo, ali, da na tu temu s njim vodimo neku vrstu pregovora, to je neprihvatljivo". Abdun-Nāsir je zatim obavio konsultacije sa svojim saradnicima, i rekao mu da postupi tako kako je predložio. Abdul Mun'im je otišao na čelu vojske u Aleksandriju, opkolio dvorac i kralj je prihvatio uvjete, nakon što je Abdul Mun'im zarobio i pohapsio većinu njegovih ključnih oficira, i uputio nekoliko rafala prema dvorcu „Re'su et-Tīn".

Ovo je nešto što ljudi prenose o tim događajima, a sam akter događaja, Abdul Mun'im Abdur-Re'ūf, u svojim sjećanjima, objavljenim u knjizi „*Prisilio sam Faruka, da se odrekne vlasti*", kazuje: „U rano jutro, 26. 07. 1952./1372. godine počeo je napad na dvorac „Re'su et-Tīn". Uspio sam primorati kralja Fārūka da istakne bijelu zastavu i napusti Egipat. U Kairo sam se vratio dva dana kasnije i učestvovao u napadu na dvorac „'Ābidīn" u Kairu, 01. 08. 1952./1372. godine, a odmah je uslijedila naredba o mom premještanju u drugi vojni odred, što je bila i priprema za moje ukljanjanje iz Kaira. Taržio sam da me vrate u vazduhoplovni odred pri Armiji, ali moj zahtjev je odbijen. Iz Kaira sam, 02. 10. 1952./1372. godine prebačen u Palestinu, a 17. 12. 1953./1373., izdali su mi rješenje o penzionisanju. Pomislio sam, sljedeća naredba Džemāla Abdun-Nāsira, sigurno će biti moje sprovođenje u zatvor, jer su saznali za moju saradnju s *Muslimanskom braćom*. Moja predviđanja su se i ostvarila. U noći 18. 01. 1954./1374. godine, došla su tri policajca s pratnjom, sa nalogom za moje hapšenje. Sproveli su me u Ratni zatvor u Kairu, i tamo sam zatekao neke moje kolege, oficire, koji su pristupili pokretu *Muslimanska braća*, među njima su bili: Husejn Hamūde, Ma'ruf el-Hudri, Ebu el-Mekārim, Ebu el-Hajj, Fuad Džāsir, Muhammed Gurāb, i još neki oficiri iz redova *Muslimanske braće*. Raspoređeni smo u zatvorske ćelije. Smjestili su me u ćeliju br.9. Tu sam proveo oko mjesec dana, a onda sam, 18. 02. 1954./1374. godine pozvan na saslušanje, nakon čega sam prebačen u zatvor za strance...

Vojno Vijeće je na svojoj sjednici održanoj 28. 04. 1954./1374. godine, donijelo odluku o našem suđenju, nakon čega smo svi prebačeni u Vojni zatvor i pritvoreni u pojedinačne prostorije - ćelije. Tada sam odlučio pobjeći. Zahvaljujući pomoći Allaha Uzvišenog, i uz pomoć svojih prijatelja, u tome sam uspio. Odmah su raspisali za mnom potjernicu. Na istoj potjernici bilo je i ime advokata profesora Hasana el-'Ašmāvīja. U proglasu je naglašeno, da će svako ko nam pruži utočište, biti osuđen na smrtnu kaznu ili doživotnu robiju. Raspisana je i nagrada u iznosu od 1000 džunejhi onome ko doprinese našem hapšenju. Uspio sam se prebaciti u Liban 1955./1375. godine. Tamo sam se susreo s nekim članovima *Muslimanske braće*, kao npr. sa profesorom Abdul Hakīm "Ābidīnom, dr. Se'īd Ramadānom, profesorom Sa'dūddin el-Velejlījem, dr. Izuddin Ibrāhīmom, i nekim drugim.

Dugo poslije svega, sreo sam se s jednim egipatskim obavještajcem koga sam od ranije dobro poznavao, zaposlenog u egipatskoj ambasadi u Libanu. Upozorio me da ću biti uhapšen. Istovremeno sam u libanskom časopisu „Es-Sajjād" (*Lovac*) pročitao vijest, da egipatska vlada traži od Libana da mu se isporuče. Zato sam odlučio otići u Jordan, gdje sam ostao do 1959./1379. godine. Iz Jordana sam 21. 07. 1959./1379. godine otišao u Tursku, gdje sam ostao tri godine, a nakon toga ponovo se vratio u Liban, gdje je moja žena Libanka sve vrijeme živjela s našom djecom. Tamo sam posjetio dr. Mustafu es-Sibā'īja, generalnog sekretara pokreta *Muslimanska braća* iz Sirije, koji je bio na liječenju u Libanu. Također sam se sastao sa šejhom Menna' el-Kattānom, Ahmed et-Tenūbījem, Abdul Azīz Lukmetom, Kjāmil eš-Šerīfom, i nekim drugim. Tom prilikom posjetio sam i muftiju Palestine, hadži Muhammed Emīn el-Husejnīja. U Egipat sam se vratio 12. 09. 1972./1392. godine, nakon što je predsjednik Enver es-Sādāt, avgusta mjeseca 1972./1392., proglasio Egipat otvorenim za sve one koji se žele vratiti. Na aerodromu u Kairu dočekao me ministar Unutarnjih poslova, Memdūh Sālim, i nagovjestio mi susret s predsjednikom Enverom es-Sādātom u njegovoj vili u Džīzi. Susreli smo se, a pročitana je i odluka države Egipat kojom se stavlja van snage ranija odluka o mojoj smrtnoj kazni. Ovaj dekret vlade objavljen je u dnevnoj štampi."

Abdul Mun'im Abdur-Re'ūf nije napuštao Egipat sve do 1978./1399. godine, kada je otišao u Saudijsku Arabiju da obavi 'Umru. Tom prilikom se sreo s general-majorom Ma'ruf el-Hudrijem, koji mu je predočio svjedočanstvo o vezi Džemāla Abdun-Nāsira sa židovima još od 1948./1368. godine, znači, od vremena opsade „El-Fallūdže". Rekao mu je: „Bio mi je zadatak da snage

egipatske Armije u „El-Falludži", koliko je to bilo moguće, obezbjeđujem neophodnim oružjem i namirnicama. U vremenu primirja i zatišja primio sam jednoga oficira izraelske vojske, koji se raspitivao za Abdun-Nāsira. Kada se uvjerio da kontaktiram s Abdun-Nāsirom, dao mi je jedno pismo koje sam trebao uručiti isključivo njemu. Kada je „El-Falludža" opkoljena, pao sam u ruke židova. Dok sam bio u zarobljeništvu Abdun-Nāsir, iako i sam opkoljen u „El-Falludži", po jednom oficiru, židovu, šalje mi pismo u kojem me tješi i smiruje, najavljujući skoro oslobođenje zarobljenika!!! Abdun-Nāsir je razmijenjen za jedanaest mornara – židova, iste sedmice u kojoj je pogubljeno šest članova *Muslimanske braće* – 'Avede i ostali...

Abdul Mun'im je, nakon povratka s Umre, nastavio živjeti u Egiptu, ali je ubrzo doživio srčani udar od čega je osjetio oduzetost dijelova tijela. Kada je za to saznao predsjednik Enver es-Sādāt, poslao mu je svog ličnog ljekara i smjestio ga u bolnicu „El-Meādī" i posjetio ga u bolnici. Zatim ga je poslao na liječenje u Francusku gdje mu je urađen operativni zahvat, nakon čega je vraćen u Egipat...

Abdul Mun'im er-Re'ūf je 1979./1400. godine posjetio nekadašnjeg predsjednika Egipta, Muhammeda Nedžība u njegovom stanu. Lijepo ga je dočekao, zagrlio ga i rekao mu: „Moj voljeni Abdul Mun'ime, gdje si mi, kada god upitam za tebe, odgovaraju mi *Umro je!* Dragi moj Abdul Mun'ime, ti si heroj, a oni su svi samo miševi... Svi su bježali!!!"

Ostatk života Abdul Mun'im Abdur-Re'ūf proveo je u Egiptu. Bolest ga je shrvala. Umro je u četvrtak, 14. zul-kadeta 1405./31. jula 1985. godine u sedamdeset i prvoj godini života, ispunjenog neprestalnom borbom i žrtvom na Allahovom putu. Umro je od posljedice srčanog udara, u trenutku dok je razgovarao s unukom Mus'abom.

Da se Allah Uzvišeni smiluje pilotu, general-poručniku, Abdul Mun'imu Abdur-Re'ūfu, da ga nastani u prostranstvima Svojih Dženneta, da se smiluje njegovoj braći – šehidima, na ratištima Palestine, Sueckog kanala, koji su završili na vješalima krvnika, truhnuli u ćelijama zatvora, mučeni u njima...

Da nas sve okupi i sastavi sa Njegovim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, i dobrim ljudima kojima je Allah Svoju milost darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Veliki mudžāhid, general-major, Mahmūd Šīt Hitāb, kaže:

„Nakon završetka radnog vremena pozvao me zapovjednik vojne jedinice u koju sam tek raspoređen. Pozvao me na svečanost koja se priređuje u čast moga dolaska, s još pet odabranih oficira, u istu jedinicu. Naravno, tako nešto, nisam mogao odbiti...

Dolazi zapovjednik jedinice, s punom čašom vina, čestitajući mi novu etapu moga vojničkoga života u toj jedinici, nudeći, da u to ime, popijem tu čašu! Zakleo me, da ne odbijem ruku koja mi to nudi!! Bila je noć, zvijezde su sjale i treperile na nebu, a valovi Tigrisa, kao da su se uklapali u tu divnu harmoniju neba...

Zapovjednik je imao je čin potpukovnika. Na uniformi je imao dvanaest zvjezdica. Odlučno sam mu rekao: „Poslušat ću svako vaše naređenje u vojnim akcijama, a Allaha ću poslušati u svim Njegovim naređenjima („Nema poslušnosti čovjeku - ako naređuje da se griješi prema Allahu“).

Vi na svojoj uniformi nosite dvanaest zvjezdica. Pogledajte Allahovo nebo, pogledajte koliko ono nosi zvijezda!!!

Zapovjednik je na to zanijemio. Samo sam ga čuo kako tiho ponavlja: „Nebo“, „Nebo“, „Nebeske zvijezde“...!!!

(Iz knjige „*Između vjerovanja i rukovođenja*“)

Najznačajnija pisana djela Mahmūd Šīt Hitāba

- *Pravda neba*
- *Odredba Sudbine*
- *Resul, sallallahu alejhi ve sellem, kao vojskovođa*
- *Historijat vojske Resula, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Strateške lekcije iz biografije Resula, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Velika pobjeda na Bedru*
- *Vojna služba kod Arapa i muslimana*
- *Vojni termini u Kur'ani Kerīmu*
- *Ebu Bekr es-Siddīk kao vojskovođa*

- *Hazret Omer kao voskovođa*
- *'Amr ibn el-'As*
- *Hālid ibn el-Velīd el-Mahzūmī*
- *Vođe arapskih osvajanja*
- *Vođe zemalja arapskog Magreba i Egipta*
- *Osvajačke pretenzije Izraela*
- *Presudni dani pred odlučujuću bitku*
- *Stvarnost Izraela*
- *Put pobjede u bici revanša*
- *Borba sa stanovišta Islama*
- *Vojska Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Islam i pobjeda*
- *Cionistički neprijatelj i savremeno oružje*
- *Izraelska vojna služba*
- *Studije o arapskom vojnom jedinstvu*
- *Cionistički pogled na sektaštvo*
- *Pojedinačna vježba noću*
- *Značaj rukovođenja u operativnoj zoni*
- *Poznavanje vojne terminologije i značaj njene unifikacije*
- *Jedinstveni vojni leksikon*
- *Šūra u ugovorima i dokumentima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Refleksije svijetla Mustafe, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Zapovjednici osvajanja arapskog Poluotoka*
- *Zapovjednici osvajanja Perzije*
- *Između vjerovanja i rukovođenja*
- *Faktor volje u islamskom džihadu*
- *Vojna Šūra kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Voskovođe Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Vojskovođe osvajanja Senda (oblast u zapadnom Pakistanu –op.prev.) i Afganistana*
- *Vojskovođe islamskih osvajanja u Transoksāniji*
- *Vojskovođe islamskih osvajanja u Ermeniji*
- *Ambasadori Resula, sallallahu alejhi ve sellem*
- *'Ukbe ibn Nāfi' el-Fehri*
- *Vojskovođe osvajanja uSiriji*

- *Vojskovođe osvajanja u Vizantiji*
- *Vojskovođe osvajanja u Španiji*
- *Uloga džamije u vojsci*
- *Lekcije u šutnji*
- *Uzroci pobjede Resula, sallallahu alejhi ve sellem, kao vojskovođe*
- *Značaj moralne orijentacije u ratu*
- *Čuvar koji stalno bdije*
- *Obećani dan*
- *Iskre duha*
- *Nadahnuća*
- *Izaslanstva Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*
- *Tajne Drugog svjetskog rata*
- *Vojni fragmenti iz knjige „Skup pouka“*
- *Značaj unificiranja vojne terminologije*
- *Maršal Fon Ronšted*
- *Hanibāl*
- *Kritika na knjigu „Hittatu el-hisbeti“*
- *Tematski prikaz ajeta u Kur'ani Kerīmu*

62 – EL-EMIR ABDUL KERĪM EL-HITĀBĪ

(1882-1963 / 1300-1383)

JUNAK SA SELA

Rođenje i obrazovanje

Abdul Kerīm el-Hitābī, islamski vođa i mudžāhid potiče iz starog i poznatog plemena *Benī Vergājil*, iz ruralnog područja zapadnog Magreba. Rođen je 1882./1300. godine. Bilo je to vrijeme u kojem je među evropskim zemljama vlado veliki rivalitet u kolonizaciji i zauzimanju Afričkog kontinenta. Prva ozbiljnija saznanja stekao je na Univerzitetu El-Kajrevān. Dobro je poznavao evropsku kulturu. Došao je u sukob sa španskim vlastima u gradu Melīle (grad na krajnjem zapadu Magreba). Zatvoren je, ali je uspio pobjeći i vratiti se u svoje rodno mjesto.

Hrabrost

Došao je na čelo svoga plemena nakon očeve smrti, 1920./1339. godine. Ponio je džihadsku zastavu i uspio je sa svojim ljudima poraziti špansku vojsku u poznatoj bici „Envāl", koja je brojala 24 000 vojnika, na čelu koje je bio general Silvester Bilo je to 1921./1340. godine.

Time je Abdul Kerīm el-Hitābī zagospodario seoskim dijelovima Magreba i pokrajinom Ammāre, a za prijestolnicu je uzeo grad Agadir. Što se tiče španskog utjecaja, oni su kontrolirali grad Titvān i gradska utvrđenja oko njega. U međuvremenu je u Španiju došla nova vlast na čelu koje je bio poznati diktator Brīmōdō Rīfīra. Čim je došao na vlast, 1923./1342. godine, odmah je opremio novu vojsku od 150 000 vojnika, protiv emira Abdul Kerīma el-Hitābīja.

Vojsku je predvodio general „Bīrindžer". Španci su zahtijevali da preuzmu vlast nad magrebskim selima, što je El-Hitābī odbio. Sraz vojski desio se 1924./1343. godine, u kojem su Španci do nogu potučeni i protjerani sve do grada Titvana. Tako je država emira Abdul Kerīma el-Hitābīja imala prostranu teritoriju i jaku vlast. Svoj zenit je dostigla 1925./1344. godine. Emir Abdul Kerīm el-Hitābī postao je paradigmom džihada i borbe protiv imperijalista. Još uvjek je njegovo ime simbol straha u španskom jeziku. Uspio je poraziti i Francuze, 1925./1344. godine, u poznatom sukobu „Tāzā". Francuska je vodila protiv njega žestoku propagandu, tvrdeći da on želi ovladati Merrakešom. U ovoj propagandi Španiju su pomagale Francuska i Italija, a prešutno i Engleska. Među mudžāhidima došlo je do raskola, opoziciji su se pridružili i neki sljedbenici sufiskih redova, tako su se sljedbenici šejha Abdul Hajja el-Kettānija, kao i šejha Abdurrahmān ed-Derkāvija, solidarisali s Francuzima!! Tako se špansko-francuska koalicija suprotstavila emiru Abdul Kerīm el-Hitābīju s vojskom od 280 000 boraca. Budući da se, zbog situacije koja je nastala, toj sili nije mogao suprotstaviti, predao se Francuzima 1926./1345. godine. Protjeran je na otok Rjonion smješten u Indijskom okeanu. Na tom otoku, u izgnanstvu, ostao je dvadest i jednu godinu.

Utočište u Egiptu

Francuska je 1947./1367. godine odlučila da Emira Abdul Kerīma el-Hitābīja, preko Sueckog Kanala, brodom prebaci u Francusku. Međutim emir el-Hitābī je, uz pomoć mladića iz Maroka, Tinisa i Alžira, koji su živjeli u Kairu, uspio pobjeći s broda i skrasiti se u Kairu. Naime, Emira el-Hatībija, ovi mladići su posjetili na brodu koji je bio usidren u Suecu. Oni su ga upoznali sa situacijom u zemljama arapskog Magreba, o svojim aktvinostima u Kairu, tražeći od njega da uzme azil u Egiptu, te da s njima radi na planu oslobođenja arapskog Magreba od mrskog okupatora. Emir el-Hitābī prihvata taj prijedlog, ali pod uvjetom da Egipatska vlada prihvati njegovo utočište. Na brodu ga je posjetila delegacija "Muslimanske braće", na čelu s profesorom Tahirom Munīrom, predsjednikom Pokreta u Suesu. Generalni sekretar Arapske Lige, profesor Abdurrahmān Azzām, na diplomatskom planu, uložio je velike napore kako bi mu obezbijedio politički azil u Egipatu. Francuska se tome protivila. Od samog početka boravka u Egiptu Emir el-Hitābī je počeo žive aktivnosti na planu borbe protiv kolonizatora. U Kairu je 09. 12. 1947./1367. godine, zajedno s

aktivistima zemalja Magreba, osnovao Vijeće „Savez za oslobađanje arapskog Magreba". Emir el-Hitābī izabran je za predsjednika Saveza. Novoosnovani Savez izdao je Proglas u kojem je, između ostalog, naglašeno: *„U vremenu u kojem narodi razmišljaju o svojoj budućnosti, normalno je da i narod arapskog Magreba teži svojoj slobodi i samostalnosti, povratku svoje teritorije od drskog okupatora. Da bi se to postiglo, političke vođe Magreba i različite političke frakcije trebaju se ujediniti. To je jedini put koji će nam omogućiti da postignemo svoj cilj. Na to nas poziva i naša vjera Islam, a to je i interes Arapa. Na putu do potpune nezavisnosti, s neprijateljem ne smije biti bilo kakvih sporazuma i dogovora."*

Boravak u Kairu omogućio mu je da se sretne s vođama i odgovrnim ljudima iz arapskog i Islamskog svijeta, kao npr. sa hadži Muhammed Emīn el-Husejnījem, muftijom Palestine, koji je još od ranije uzeo politički azil u Egitu, zatim s El-Bešīr el-Ibrāhīmījem, El-Fudajl el-Vertilānijem, Muhjuddīn el-Kulejbijem, Muhammed Allal el-Fāsijem, i drugim arapskim i islamskim liderima. Također je imao česte i čvrste kontakte sa imamom Hasanom el-Bennāom, generalnim sekretarom "Muslimanske braće". Imali su česte i korisne susrete u sjedištu Pokreta. Emir Abdul Kerīm el-Hitābī je često, u sjedištu Pokreta klanjao namaz iza Hasana el-Bennāa. Sedmična i dnevna glasila "Muslimanske braće", redovno su izvještavala o situaciji u zemljamą arapskog Magreba. Sedmični list „El-Ihvān el-Muslimūn" izdao je posebno izdanje posvećeno događajima u „ranjenom Magrebu", prijeteći francuskim okupatorima, hvaleći lidere Magreba, posebno hrabrog emira, Abdul Kerīm el-Hitābīja.

Dr. Tevfīk eš-Šāvī ističe svoj susret s njim: "Kada sam emira Abdul Kerīm el-Hitābīja posjetio u sjedištu „*Saveza za oslobađanje zemalja Magreba*" u Kairu jedino što sam od njega čuo bilo je vezano za džihad protiv kolonizatora. Nema drugog puta niti rješenja osim oružane borbe, sve drugo je igra i propast, govorio je..."

Sastanci uleme i mudžāhida

Kada sam došao na studij u Egipat, sa svojim kolegama iz raznih dijelova arapskog i svijeta, praktikovao sam posjećivati ulemu, književnike, vjerske lidere... Posjećivali smo ih u njhovim uredima, udruženjima, ili u njihovim kućama. Tako smo najviše posjećivali: Centarlu "Muslimanske braće", "Savez za oslobađanje zemalja Magreba" na čelu kojeg je bio emir El-Hitābī, "Udruženje uleme Alžira" čiji je presjednik bio El-Bešīr el-Ibrāhīmī, "Kuću

Šure" koju je predstvaljao palestinski lider Muhammed Alī et-Tāhir, Uredništvo lista „Pomagači Sunneta", čiji je predsjednik bio Muhammed Hāmid el-Fekā, "Udruženje islamske upute", njegov predsjednik bio je Muhammed el-Hudr Husejn, "Udruženje Daru el-Feth" čiji je predsjednik bio Muhibbuddīn el-Hatīb, "Udruženje Jemena" čiji je predsjednik bio Muhammed Mahmūd ez-Zubejrī, "Medžlis ambasadora Afganistana" – Muhammed Sadika el-Mudžeddedīja, "Šeriatsko Udruženje" na čelu kojeg je bio 'Īsā Āšūr. Posjećivali smo redovna predavanja koja su održavali šejh Muhammed Ebu Zehre, Ahmed Hamza, Abbas Mahmūd el-'Akkād, Mahmūd Šakir, Ahmed Hasen ez-Zejjāt, šehid Sejjid Kutb (Hulvān), Hasan Vehbe (biblioteka „Vehbe") i dr...

Naravno, naši kontakti s vođama i liderima Islamskog svijeta, najviše su se odvijali u centrali "Muslimankse braće" gdje je bio domaćin poznati mudžāhid, profesor Abdul Hafīz es-Sajfi. U centarli Pokreta, nisu samo dočekivani i ugošćavani zvaničnici i lideri iz Islamskog svijeta, nego su tu održavana predavanja i tribine kojima je prisustvovao i veliki broj građana. Na ta predavanja, posebno utorkom, narod je dolazio iz raznih dijelova Kaira, tako da je prostor pred zgradom Centrale bio pretijesan, pa je veliki broj pristalica Pokreta bio i u susjednim ulicama. Na ovim velikim skupovima islamski lideri su narodu objašnjavali situaciju u Islamskom svijetu, razloge i sredstva kojim se kolonizatori bore protiv Islama, o dužnosti muslimana da se ujedine i zajednički suprotstave okupatoru. Da bi se Ummet suprotstavio ovoj opasnosti, neminovno je da se prihvati Šeriata...

Mnogo nam je značilo da čujemo ove vođe islamske da've, jer su oni najbolji primjer odbrane Islama i njegovih interesa. Jedan od takvih primjera svakao je u prvom redu emir Abdul Kerīm el-Hitābī, junak Revolucije sela. Čitav arapski i Islamski svijet, posebno stanovnici sjeverne Afrike, ponosi se pobjedama koje je emir Abdul Kerīm el-Hitābī izvojevao protiv Španaca i Francuza, otjeravši njihove vojske s islamske teritorije. Rat protiv Španaca i Francuza vodio je pet godina, u razdoblju od 1921./1340. do 1926./1345, godine. Odupirao im se junački sve dok se neprijatelji nisu udržili, dok mu se nisu suprotstavili sa 280 000 vojnika, naoružanih najmodernijim oružjem u tom trenutku, uz to, raznim spletkama i prevarama, uspjeli su ubaciti razdor u redove muslimana.

Biografija velikog mudžāhida Abdul Kerīm el-Hatībija treba biti zapisana zlatnim slovima u našoj historiji, treba biti primjer i putokaz našim budućim generacijama. Očevi trebaju prenositi svojim sinovima primjere njegove borbe i džihada i to stalno isticati. To je junak koji je bio strah i

trepet za kolonizatore. Dao je primjer kako se musliman odlikuje svojom hrabrošću, strpljenjem i upornošću, dostojanstvom i čašću. On je izdanak islamske škole. Živio je u sjenci Kur'ana, borio se na putu Allahovom, za uzdizanje Njegove riječi. Islam ovako formira ljude u svakom vremenu, maternica Islama nije besplodna, ona će uvijek na ovaj svijet donosit heroje i velikane, poput Omera el-Muhtara, šehida El-Kassāma, Abdul Kādir el-Husejnija, Hasana el-Bennāa, Muhammeda Fergalīja, Abdullāh Azāma, Jahja Ajjāša...

Džihad je krajnji i najveći čin Islama, on će trajati do kijametskog Dana. To je jedini put koji će Ummetu obezbijediti nezavisnost i časnu poziciju među drugim narodima. Svaki narod koji je odustao od borbe, poražen je i ponižen. U Islamskom svijetu još ima dobra i hajra, kolone šehida se takmiče i bore za Džennet, za slobodu islamske teritorije od svakog neprijatelja, i svakog silnika i diktatora, koji na zemlji provodi nered i destrukciju.

U svojoj studiji „*El-džihad*" šehid Hasan el-Bennā, kaže:

„AllahUzvišeni je naredio džihad svakom muslimanu, najveću nagradu dobit će mudžāhidi i šehidi. Moći će im se pridružiti samo oni koji ih u djelima budu slijedili. Allah Uzvišeni ih je odlikovao iznad drugih i na ovom svijetu i na Ahiretu. Učinio je da njihova čista krv bude zalog pobjede na ovom svijetu, da im ta čista krv podari spas i visoke stepene na Ahiretu. Onima koji okrenu leđa džihadu, Allah Uzvišeni prijeti najtežim kaznama, opisuje ih najružnijim svojstvima, kori ih zbog izostanka od džihada i kukavičluka, prekorava ih zbog toga što nisu prihvatili džihad i što su slabići. Alah Uzvišeni im je zbog toga na ovom svijetu pripemio poniženje, kojega se ne mogu riješiti osim da se bore. Na Ahiretu im je zbog toga pripremio kaznu koju neće moći izbjeći. Neće se moći iskupiti kada bi imali zlata poput brda Uhud. Bježanje od džihada u Islamu se tretira kao veliki grijeh, to je jedan od sedam grijeha koji vode u propast. Nećeš naći bilo koju vjeru ili sistem na ovom svijetu gdje je toliki značaj dat džihadu, da je cjelokupnu populaciju obavezao da se u slučaju opasnosti ujedini i solidariše, kao što je Islam. Kur'an i Hadis su puni uputa u tom smislu. Pripadnici Islama pozivaju se u džihad, da povedu računa o svojoj odbrani, da se koriste ratnom tehnikom i na kopnu i na moru. Islamska ulema je jednoglasna u tome, da je džihad „Fardi Kifāje" za muslimane kada je u pitanju širenje Islama, a da je „fardi 'ajn" kada je u pitanju odbrana zemlje i vjere od neprijatelja i nevjernika. Kao što znaš, danas su muslimani

podložni drugima, nevjernici njima vladaju i upravljaju, njihove teritorije su okupirane, njihove svetinje obeščašćene, vjerske manifestacije u njihovim sredinama su izblijedile, onemogućeno im je da šire islamsku da'vu, zato je i danas, džihad „Fardi ʻajn" svakom muslimanu, da se ne propusti prilika, te da „Allah ispuni ono što je moralo da se dogodi".

„Muslimani u svakom vremenu, do ovog mračnog vakta, u kojem kao da su umrli smjeli i odvažni (!), nisu napuštali džihad, u njemu su učestvovali svi, čak ulema i sufije, svi".

Mudžahid Abdul Kerīm el-Hitābī, za imama Hsana el-Bennāa će reći:

„Teško tebi, Egipte!! Kakvu će kaznu iskusiti moja braća u Egiptu zbog djela kojeg su počinili. Prolili su krv Allahovog evlije... A gdje će biti evlija, ako ne među njima, a Hasan el-Bennā je bio evlija kakvog cijeli Islamski svijet nije imao..."

Mudžahid Abdul Kerīm el-Hitab, samo je jedan od svjedoka, koji cijelom čovječanstvu svjedoči, da je Ummet još živ i da u njemu ima hajra. On se pridružio šehidima koji su ga na polju džihada pretekli, ali i njemu će se pridružiti šehidi, širom Islamskog svijeta, koji će ga naslijediti...

Abdul Kerīm el-Hitābī je nastavio svoje aktivnosti u Egiptu, sarađujući sa da'ijama iz Islamskog svijeta. Sve je nekako išlo dok na vlast nije došao diktator Abdun-Nāsir, koji je smijenio predsjednika Muhammeda Nedžība. On je odmah počeo otežavati rad da'ija, pogotovo onih koji su sarađivali s "Muslimanskom braćom".

Zbog toga su hadži Muhammed Emīn el-Husejnī, Muhammed Alī et-Tāhir, i još mnogi, napustili Egipat i prešli u Liban. Egipat su napustili i većina uleme i lidera zemalja arapskog Magreba, izuzimajući one koji su bili uključeni u obavještajne službe Džemāla Abdun-Nāsira i s njim sarađivali. Tako su i aktivnosti Abdul Kerīma el-Hitābīja u Egiptu postale ograničene. Pratilo se ko dolazi kod njega i s kim sve kontaktira...

U takvoj klimi je umro 06.12.1963./1383. godine, i prema vlastitoj želji ukopan je u Kairu. Sredstva informisanja o njegovoj smrti ništa nisu objavila! Tek nakon što je diktator Abdun-Nāsir stradao, egipatska novina „El-Ahbār" (*Vijesti*), 1978./1399. godine, dala je sljedeći osvrt: „Arapska i historija islama ponosi se svojim junakom Abdul Kerīm el-Hitābījem.

Njegovu biografiju trebaju izučavati naše buduće generacije, da znaju junaštva i podvige čovjeka koji je izazvao Španiju i Francusku, i sa malim brojem boraca, prisilio vojske ove dvije zemlje na bijeg i povlačenje!

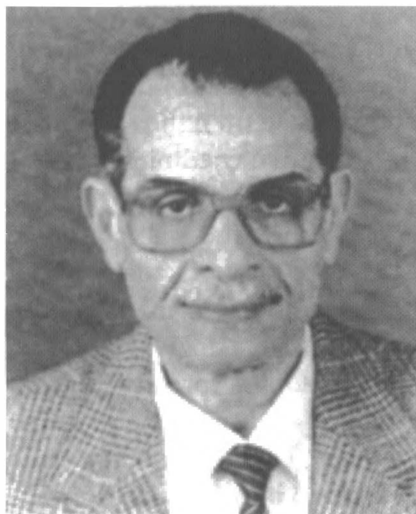
Evropljani danas, u vojnim akademijama, izučavaju i analiziraju njegove ratne podvige i pobjede. Mudžahid Abdul Kerīm el-Hitābī je predstavnik jedinstvene škole kada je u pitanju taktika oslobodilačkog ratovanja."

Da se Allah Uzvišeni smiluje mudžāhidu Abdul Kerīm el-Hitābīju, da ga nagradi za njegov doprinos Islamu i muslimanima.

63 – – NEDŽĪB EL-KEJLĀNĪ

(1931-1995 / 1350-1415)

NADARENI KNJIŽEVNIK

Moja veza i poznanstvo s velikim književnikom i pjesnikom dr. Nedžībom el-Kejlānījem zasnovano je na islamskom bratstvu, na zajedničkom radu i angažovanju na planu da've, na pokušajima da se uzdigne Allahova riječ, na zajedničkim naporima da pomognemo muslimanima u nevolji, ma gdje oni bili. Imao sam s njim susrete u Egiptu i drugim mjestima. U radu na islamskom planu, svaki musliman može dati svoj doprinos, shodno njegovim mogućnostima i sposobnostima. Dr. Nedžīb el-Kejlānī je i kao pjesnik, i kao prozni pisac, i kao ljekar, djelovao u pravcu pomoći, odnosno veličanja islamske ideje i programa, te odbrane slobode i nezavisnosti svoje domovine.

Smatram da su dr. Nedžīb el-Kejlānī i Alī Ahmed Bāksīr, dvije markantne islamske ličnosti. I jedan i drugi su znali iznijeti islamske ideje, tretirati događaje iz historije Islama posmatarno iz konkretne stvarnosti i problematike čovjeka. Bio je to zapravo islamski ispravan prilaz životu i događajima. Zato su njihova djela pobudila veliko interesovanje, posebno kod omladine, kako mladića tako i djevojaka. Ne mogu nikada zaboraviti sa kakvim je ineteresovanjem i oduševljenjem prihvaćeno Baksirovo dramsko ostvarenje „Poema o Omeru". Poemu je izdao i štampao Abdul Azīz es-Sīsī, vlasnik biblioteke „Dārul-Bejān" u Kuvajtu, po odobrenju autora koji je tada bio u posjeti Kuvajtu. Tada sam bio na mjestu direktora za islamska pitanja pri Ministarstvu Vakufa u Kuvajtu. Otkupili smo hiljade primjeraka ovog pozorišnog djela i distribuirali ga po islasmskim kulturnim centrima širom arapskog i Islamskog svijeta. Djelo je doživjelo nekoliko izdanja.

Slično bi se moglo reći i za dr. Nedžība el-Kejlānīja. Njegove pripovijetke „Divovi sa sjevera", „Noći Turkestana", „Čistoća Džakarte", doživjele su, posebno među studentima i omladinom, veliku popularnost.

Doktor Nedžīb el-Kejlānī je u Egiptu doživio ista iskušenja koja su doživjeli svi oni koji su predano i iskreno radili na islamskoj da'vi. Najprije je uhapšen i duže vrijeme je odležao u zatvoru. Zatim je pušten, pa ponovo uhapšen. Nakon drugog izlaska iz zatvora, 1968./1388. godine, napustio je zemlju diktature i došao u Kuvajt. Bilo je to vrijeme u kojem su se mnogi alimi, ljekari, inžinjeri i stručnjaci sklonili u Kuvajt i zemlje Zaljeva. Svi su se u novoj sredini zaposlili shodno svojim kvalifilacijama. To nije bilo dobro samo za njih, nego i za zemlje u koje su došli, jer su im njihovo znanje i iskustvo mnogo koristili. Tako je dr. Nedžīb el-Kejlānī u Ujedinjenim arapskim Emiratima radio kao ljekar, a zatim kao direktor za pitanja zdravstva i kulture. I u Kuvajtu smo s njim proveli mnoge prijatne i nezaboravne trenutke. Volio je šalu u svim situacijama, i kada je pisao, i kada je držao predavanja i vodio diskusije, kada je bio u slobodnom i neformalnom razgovoru sa svojim prijateljima. To smo posebno osjetili i doživjeli družeći se s njim na našoj tribini *Petkom uvečer* kojoj je redovno prisustvovao. U naše društvo unosio je dosta vedrine i raspoloženja. U tome mu je „parirao" i profesor Abdul Halīm Hufādžī, autor djela *„Dijalog s komunistima pod svodovima ćelija"*, *„Kad je sunce zašlo"*. Naravno njihove šale i dosjetke uvijek su bile u granicama pristojnosti i islamskog adāba.

Odgoj

Rođen je 1931./1350. godine u mjestu Šeršābe, u porodici koja se bavila poljoprivrednom djelatnošću. Srednju školu je završio 1949./1369. u Tanti, a zatim je upisao medicinu na Univerzitetu u Kairu. Uhapšen je kada je bio u završnoj godini fakulteta, 1955./1375. godine i to zbog toga što je pripadao organizaciji pokreta "Muslimanska braća". Osuđen je na deset godina zatvora, koje je, izložen neprestalnoj torturi, odležao u više zatvora u Egiptu. Bio je u Ratnom zatvoru, u Tari, u El-Kanātiru, u Ebu Za'belu, u Državnom zatvoru, Kairskom zatvoru, u zatvoru u Esjotu. Iz zatvora je pušten 1959./1379. godine zbog zdravstvenih problema. Nakon izlaska iz zatvora nastavio je ranije prekinuti studij medicine. Diplomirao je 1960./1380. godine. Pored profesionalnog ljekarskog posla posvetio se pisanju romana, pripovijetki i dramskih djela. Nakon posjete Moskvi, egipatski diktator, Džemāl Abdun-Nāsir, po nalogu svojih mentora iz Kremlja izdaje dekret, kojim se imaju pritvoriti svi ranije osuđivani članovi

"Muslimanske braće"! Tako je dr. Nedžīb el-Kejlānī ponovo dospio u zatvor. Pušten je nakon ponižavajućeg i sramnog poraza u junskom ratu, 1967./1387. godine.

Vjerovatno su dugogodišnje tamničenje i sva preživljena tortuta doprinijeli da dr. Nedžīb el-Kejlānī, u svojim književnim djelima, poziva na ljubav, toleranciju, poštovanje ljudske ličnosti i dostojanstva. Sva njegova djela su prožeta ovom tematikom.

Djela

Dr. Nedžīb el-Kejlānī, ubraja se među najplodnije savremene islamske književnike. Napisao je preko sedamdeset knjiga i radova iz domena romana, pripovijetke, poezije, kritike, medicine. Kroz svoja djela pozivao je na dobrotu, toleranciju, poštivanje ljudskih i islamskih vrijednosti. Zastupao je mišljenje, da, gledano s islamskog stanovišta, nema oprečnosti niti sukoba između vjere i umjetnosti. Oni koji tvrde suprotno, to čine, ili zbog sebičnosti i egoizma, ili iz nedovoljnog poznavanja Šeriata, jer, Islam ne napada visoku i prefinjenu književnost ili umjetnost, naprotiv, podstiče je i stimulira. Čovjek je stvoren od duše i tijela, i Islam teži zadovoljavanju i jednog i drugog, naravno, u granicama islamskog adaba i morala. Bio je uvijek vedrog duha, optimista, smiren, čak i u trenucima kada je boravio pod svodovima zatvorskih ćelija, izložen nehumanim postupcima džellata egipastskog faraona i diktatora!

U svojoj knjizi „*Trenuci iz moga života*", dr. Kejlānī kaže: „... Iz tih razloga sam se zahvalio svome prijatelju profesoru Abdullāh el-Akīlu, na ponudi da kao ljekar radim u Kuvajtu. Naime, profesor Abdullāh el-'Akīl, koji je u to vrijeme radio u Ministarstvu Vakufa u Kuvajtu, na mjestu direktora za islamska pitanja, prilikom svoje posjete Kairu, iznio mi je navedenu ponudu. Zahvalio sam mu se, uz objašnjenje da sam našao sebe u poslu kojim se bavim, da sam stekao dobru reputaciju kao književnik, i to ne samo u Kairu i Egiptu... Rekao sam mu, isto tako, da trenutna politička situacija u Egiptu ne upućuje na zabrinutost. Da sam mislio drugačije, ja bih, bez i najmanje ustezanja, prihvatio ponudu svoga prijatelja, profesora Abdullāh el-'Akīla i otišao u Kuvajt, ne bih dozvolio sebi da ponovo, ni kriv ni dužan, uđem u zatvor. Na žalost, u šta ću se uvjeriti kasnije, bio sam u velikoj zabludi! Ja sam zaboravio da diktatorski režim, kada se osjeti ugroženim, ne slijedi logiku zdravoga razuma, niti ga interesuje pravda i prava čovjeka. On je poput uplašene i razjarene zvijeri koja ruši sve oko sebe, ne razlikuje niti ga interesuje šta je dobro a šta loše, šta je časno a šta

nečasno, šta je emanet a šta izdaja. Za njega je, tada, sve dozvoljeno, ne razmišlja o haramu niti o halalu..."

Zatvorenik – pobjednik

Govoreći za kuvajtsku novinu „El-Kabes", 19. 01. 1981./1402. godine, dr. Nedžīb el-Kejlānī, kaže: „Počeo sam svoj život kao pjesnik, pisao sam isključivo poeziju, i to političkog i sentimentalnog sadržaja. Zatim sam se opredijelio za pripovijetku. Konkurisao sam za veliku nagradu koju je raspisalo Ministarstvo za nauku i obrazovanje pripovijetkom „Dugi put", čija je tematika bila – Drugi svjetski rat i njegove refleksije na egipastko društvo, posebno na selo u Egiptu. Dobio sam prvu nagradu, a u tom momentu sam bio u zatvoru. Sreća moja pa su imena bila posuđena i pod tajnim brojevima, pa se nije otkrilo da je dobitnik prve nagrade zatvorenik, to će se saznati tek proglašavanjem rezultata. Napisao sam i nekoliko kraćih pripovijetki koje su tematizirale neka pitanja arapskog i Islamskog društva, kao npr. „Zemlja poslanika", „Omer u Kudsu", „Noći Turkestana", „Divovi sa sjevera", „Čistoća Džakarte", „Obećani dan" (O krstaškim ratovima), „Ubica Hamze" (Islamski preporod)..."

Pripovjetka „Dugi put", za koju je dobio nagradu Ministarstva za nauku i obrazovanje, bila je njegov prvjenac, a kasnije je knjiga uvrštena u obaveznu literaturu za srednje škole. Knjiga je prevedena na ruski jezik. Treba istaći, da je dr. Nedžīb el-Kejlānī, bio pod utjecajem velikog islamskog pjesnika Muhammeda Ikbala. Ikbalova djela čitao je u prevodu dr. Abdul Vehhāba Azzāma, koji je na arapski preveo dosta Ikbalovih djela. Dr. Nedžīb el-Kejlānī će kasnije napisati i izuzetno djelo „*Ikbal – pjesnik revolucionar*". I ova knjiga dobit će nagradu Ministarstva za nauku i obrazovanje.

Dva svjedočenja o Nedžīb el-Kejlānīju

Profesor ebu el-Hasen Alī el-Husnī en-Nedvī, u specijalnom predgovoru za časopis „Islamska književnost", o dr. Nedžību el-Kejlānīju, reći će sljedeće: „Život dr. Nedžība el-Kejlānīja bogat je ostvarenjima, koja su dobila priznanja meritornih osoba iz svijeta književnosti i umjetnosti. Ogledao se u raznim žanrovima. Bio je pripovjedač, ali nije, poput drugih prikazivao društvenu stvarnost, nego je pokušao mijenjati tu stvarsnost, nuditi lijek i rješenja za bolesti i probleme društva. Većina njegovih pripovijetki su aluzija na sami život koji je živio. Pored pripovijetke, pisao je poeziju, kritiku, ličnu biografiju, svoj pogled na fenomen islamske književnosti.

Zato se dr. Nedžīb el-Kejlānī, s pravom može smatrati pionirom savremene islamske misli, posebno onog dijela koji se odnosi na pitanje islamske književnosti. Isto tako, život dr. el-Kejlānīja, nije samo život pjesnika i književnika, nego život borca i revolucionara za Istinu i slobodu riječi, ali lijepe i ugodne riječi. Allah Uzvišeni je obećao, da će uzdignuti „lijepu riječ", i onoga ko bude stajao iza te riječi. Zato, on zaslužuje da se njegova djela ovjekovječe, da budu putokaz budućim generacijama književnika, koji će biti spremni da se bore za Istinu..."

Glavni i odgovrni urednik časopisa „*Islamska književnost*", dr. Abdul Kuddūs ebu Salih, kaže: „Prvi put sam dr. Nedžība el-Kejlānīja, da mu se Allah smiluje, vidio prilikom njegovog dolaska u Rijad. Prvo što sam kod njega zavolio bio je prijateljski i vedar osmjeh, to je svako morao primijetiti. Stekao bi se utisak da toga čovjeka već dugo poznajete, iako ga prvi put vidite! Plijenio je sagovornika svojom blagošću, izlaganja su mu bila prijatna i lahka, tako da sagovornik nije imao potrebe da traži pojašnjenja njegovog govora, pogotovo ne da s njim polemiše! Koristio je šalu i dosjetku, tako da je opuštao i uveselio i onoga ko je bio pritisnut bremenom briga i problema. Ovo nije stil njegovog govora samo u pojedinačnim kontaktima, ili u društvu sa svojim prijateljima i poznanicima, nego i na predavanjima, debatama, i konferencijama.

Dr. Nedžīb el-Kejlānī prilikom dodjele priznanja za doprinos islamskoj književnosti

Liga islamskih književnika, odala je počast dr. Nedžību El.Kejalaniju, uručivši mu veliku nagradu, kao „pioniru islamske pripovijetke". Nagrada mu je uručena na svečanosti upriličenoj u sjedištu Lige u Kairu. Bilo je to godinu pred njegovu smrt.

Naime, dr. Nedžīb el-Kejlānī bolovao je od teške i neizlječive bolesti. Ljekari, njegova pažljiva i strpljiva supruga, njegov sin, također doktor, krili su od njega prirodu bolesti. Okupljeni oko njega u bolesničkoj postelji, krili smo svoje suze, kako mu nebi otkrili narav njegove bolesti. Treba istaći, da je Sluga dvaju Harema obezbijedio za dr. El-Kejlānīja liječenje u specijalnoj bolnici u Rijadu".

Dr. Nedžīb el-Kejlānī je dijete islamske da've, rođen je u njenom krilu, zadojen njenim mlijekom.

Još dok je bio student okušao se kao daija. Smatrao je da je veliki islamski pokret koji je započeo imam i šehid Hasan el-Bennā, veliki historiski eksperiment, vjerovatno najveći i najznačajniji u dvadesetom stoljeću, na šta ukazuje u svojoj knjizi „*Trenuci iz moga života*": „Egipat je, bez ikakve dileme, kako u prošlosti, tako i danas, centar islamskog progresa i buđenja. To je riznica kojom se koristi cijeli Islamski svijet.

Veliki islamski pokret, koji se pojavio u prvoj trećini dvadesetog stoljeća, a čiju je glavnju zapalio imam Hasan el-Bennā, svjetiljka je svakome ko radi na polju da've. Taj Pokret je, svojim ljudima, svojim naslijeđem i borbom, značajan historiski eksperiment koji na sebe skreće pozornost i pažnju. Ovaj Pokret predmet je ozbiljnih analiza i izučavanja širom svijeta, u Rusiji, Americi, zapadnoj i istočnoj Evropi..."

Bogatstvo opusa

Analizirajući njegov bogati književni opus, upada u oči, da je izbjegavao svaku vrstu naglosti, razuzdanosti, anarhizma, a posvetio se problemima islamskih naroda. Tako je u domenu pripovijetke, gdje je napisao najbolja djela, inspirisan događajima iz islamske povjesti, tako su nastale knjige: „*Allahovo svjetlo*", „*Ubica Hamze*", „*Omer u Kudsu*", i druge. Stvarnost Islamskog svijeta, bila mu je inspiracija u djelu „*Nevina Džakarta*", u kojem govori o sukobu između komunista i muslimana u Indoneziji, kada je poginulo 250 000 ljudi. Djelo je prevedeno na indonežanski jezik.

Pripovijetka „*Noći Turkestana*" govori o problemima potlačenosti muslimana u toj zemlji, „*Džinovi sa sjevera*" tretira problem muslimana u Nigeriji. Jedan inžinjer iz Nigerije mu je rekao: „Ovo je jedna od najistinitijih

knjiga o Nigeriji, ti kao da si bio sudionik ovih problema". Poznato je, naime, da autor nikada nije kročio svojom nogom u Nigeriju.

Pripovijetka "Crna sjenka" govori o problemima muslimana u Etiopiji. U ovom djelu autor navodi historijske podatke, nepoznate i samim Etiopljanima! Do ovih historijskih podataka autor je došao kontaktirajući revolucionare iz Etiopije. Metod kojim se dr. Nedžīb el-Kejlānī služio u svom prikazu života muslimana u različitim sredinama, svojstven je samo njemu.

Savremeni društveni i socijalni problemi inspirisali su ga da napiše: „*Žena Abdul – Mutedželllija*", „*Kraljevina grožđa*", „*Govori Ebu el-Futūha eš-Šerkavija*"... i dr. Pišući kratke pripovijetke bio je inspirisan historijskim činjenicama, stvarnošću i nevoljom.

Tako su nastale pripovijetke: „*Konjanik iz Hevāzina*", „*Naš sutrašnji susret*", „*Pripovijesti ljekara*"... i druge.

Osim proznih djela napisao je i devet zbirki pjesama (devāvīn), od kojih ćemo spomenuti: „*Stoljeće šehida*", „*Pjesme nepoznatih*", „*Pjesme duge noći*", „*Grad velikih grijeha*", „*Muhadžir*" i „*Kako da te sretnem?*"

Iz oblasti kritike objavio je: „*Islam i književni pravci*", „*Ikbal – pjesnik, revolucionar*", „*Uvod u islamsku književnost*", „*Vidici islamske književnosti.*"

Drame: „*Na zidinama Damaska*", „*O islamskoj drami*", „*Na vratima Hajbera*", „*Na pozorišnoj islamskoj predstavi.*"

Vjerska tematika: „*Pod zastavom Islama*", „*Put ka islamskom jedinstvu*", „*Neprijatelji Islama*", „*Oko pitanja vjere i države*"

Iz oblasti medicine: *„Ishrana i zdravlje"*, *„Perspektiva svijeta u zdravlju djeteta"*, *„Čuvaj se povišenog pritiska"*, *„Vjera i zdravlje"*, *„U prostranstvima medicine Poslanika, s.a.vs."*, *„Suze zapovjednika"*, *„Bolesno društvo"*, *„Moje besane noći"*, *„Noć i rešetka"*, *„U tami"*, *„Priča o aidsu"*, *„Kraljevina El-Bel'ūtī"*, *„Prikaza"*, *„Povorke slobodnih"*, *„Islam i mi"*, *„Vječiti poziv"*, *„Stanovnici El-Hamīdjje"*, *„Islam i opozicija"*, *„Priznanja Abdul-Mutedžellija"*, *„Tijesan svijet"*, *„Prethodnice jutra"*, *„Post i zdravlje"*, *„Ševki u povorci besmrtnih"*, *„Islam i životni pokret"*, *„Allahovi ljudi"*, *„Vaspitanje djece u sjenci Islama"*, *„Ljudi i vuci"*, *„Čovjek koji je vjerovao"*, *„Pripovijesti Džādullaha"*, *„Golubica mira"*, *„O palestinskom pitanju"*.

Neki tvrde da je dr. Nedžīb el-Kejlānī bio nemaran kada je u pitanju islamska književnost, te zaključke izvode iz njegovih pripovijetki *„Glava šejtana"*, *„Burno proljeće"*, *„Vječiti pozdrav"*, *„Oni koji izgaraju"*, *„Prazna čaša"*, *„Noć robova"*, *„Noć grijeha"*.

Međutim ovu tvrdnju je teško prihvatiti, jer taj eventualni propust se gubi u moru dobara koje je učinio za svoju vjeru i da'vu, pa i kroz svoju prozu, poeziju, kritiku... A savršenstvo je samo Allahovo svojstvo. Na kraju moramo kazati da ovom divu u svijetu književnosti nije odato zasluženo priznanje. Mislimo da je to iz razloga što je bio izrazito islamskog opredjeljenja.

Za potpunu satifikaciju nije dovoljno da se neke njegove knjige prevedu na strane jezike, poput engleskog, njemačkog, francuskog, indonežanskog, urdu, perzijskog, itd. Nije dovoljno ni to da se njegovom djelu posvete magistarske i doktorske disertacije, ili da njegova djela dobiju pozitivne ocjene arapskih književnih kritičara...

Djela dr. Nedžība el-Kejlānīja i Alī Ahmed Bāksīra, zaslužuju mnogo više. I jedan i drugi bili su na meti i udaru ateista, orjentalista i njihovih učenika, sljedbenika i simpatizera zapadne kulture i filozofije... Još uvijek nam je u sjećanju kakav su stav zauzeli neprijatelji Islama prema velikom arapskom književniku Mustafi Sādik er-Rāfiju, prema njegovom učeniku Mahmūd Muhammedu Šakiru, prema Alī et-Tantāvīju, Se'īd el-'Arjānu, Sejjidu Kutbu... i drugim.

Nadam se da će Asocijacija islamskih književnika, i oni koji s njima sarađuju, ovom pitanju pokloniti više pažnje. Ideološka borba nastavlja se i u vremenu u kojem živimo. Zar se i danas pripovijetka, roman, drama, poezija, i razne vrste umjetnosti, ne koriste u borbi protiv Islama i njegovih pripadnika? Ovom trendu islamski knjževnici trebaju se agresivnije suprotstaviti. U jeziku Kur'ana oni imaju najbolju pomoć.

Nakon dvadest i četiri godine odsutnosti, dr. Nedžīb el-Kejlānī vratio se u Egipat. Ostatak svoga života proveo je boreći se protiv teške bolesti. Umro je 25. ševala 1415./06. 03. 1995. godine. Ukopan je u Egiptu. Nakon smrti jednu kasidu mu je posvetio dr. Hasan el-Emrānī, urednik marokanskog časopisa „El-Miškāt“ (*Lampa*). Autor kaside navodi da ga nakon smrti oplakuju „*Džakarta*“, „*Turkestan*“... A na kraju kaside, na pitanje: „Ko je književnik i pjesnik, ko je mladić? Odgovor je: Vrijeme će progovoriti, i reći – Nedžīb.

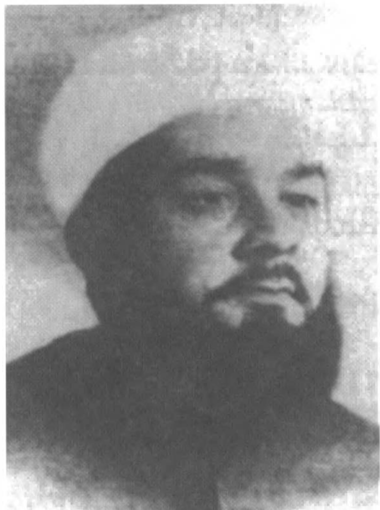
Također treba istaći, da mu je njegov prijatelj, književnik i kritičar, Hilmi el-Ka'ūd, posvetio knjigu pod naslovom „*Islamski realizam u djelima Nedžība el-Kejlānīja*“.

Da se Allah Uzvišeni smiluje Nedžību el-Kejlānīju, da ga nastani u prostranstvima Svoga Dženneta, i da nas sve zajedno pridruži Svojim dobrim robovima.

64 – ABDUL 'AZĪZ EL-BEDRĪ

(1929-1969 / 1347-1389)

ŠEJH I MUDŽĀHID

Šejh Abdul Azīz ibn Abdullatīf el-Bedrī rođen je u gradu Sāmerrā' u Iraku 1928./1347. godine. Potječe iz poznate ulemanske porodice. Prva naučna saznanja stekao je učeći pred poznatom ulemom Bagdada, kao što su šejh Emdžed ez-Zehāvī, šejh Muhammed Fuad el-Alūsi, šejh Abdul Kādir el-Hatīb, i drugi. Angažovao se od najranije mladosti na da'vi, a posebno je bio vješt govornik. Djelovao je u gradu Bagdadu, ali i drugim mjestima u Iraku. Bio je kritičar stranih, retrogradnih ideja, te mezheba i frakcija koje su narušavale jedinstvo Ummeta. Stizao ih je na svakom mjestu, pobijao njihove stavove i metode, otkrivao njihove namjere. Bojali su se susreta s njim i prosto su bježali od njega.

Upoznao sam ga u Bagdadu početkom pedestih godina, bio je mlad, poletan i ambiciozan. Učio je kod najpoznatijih šejhova, mnogo čitao, posebno djela šejha En-Nebhānīja. Nije podnosio silu i diktaturu, protiv toga se borio i riječima i djelom. Februara mjeseca 1968./1388. godine posjetio je Kuvajt. Susreo sam se s njim kod uvaženoga šejha Jūsuf Hašim er-Rufāija, kojom prilikom mi je poklonio dvije svoje knjge: „*Islam između uleme i vladara*" i „*Islamski pogled na socijalizam*". Djela je štampao vlasnik izdavačke kuće „*Naučna biblioteka*" iz Medine el-Munevvre, profesor Muhammed Nimenkānī.

Za knjigu „*Islamski pogled na socijalizam*" predgovor je napisao šejh Emdžed ez-Zehāvī, gdje ističe: „Nakon što su mnogi tvrdili, da Islam sadrži mnoge elemente socijalizma, što je svakako zabluda i neistina, uvaženi šejh Abdul Azīz el-Bedrī, napisao je ovu knjigu. U njoj je argumentovano opovrgao ovo mišljenje i dao koristan savjet pripadnicima Ummeta u ovom značajnom historiskom trenutku".

Šejh Abdul Azīz el-Bedrī, hrabro se suprotstavio velikom diktatoru Abdul Kerīm Kāsimu, koji je za sebe tvrdio da je „jedini pravi lider". Napadao ga je na svojim predavanjima i hutbama, nazivajući ga „uljezom". Stvari su se zaoštrile i iskomplikovale. Abdul Kerīm Kāsim je potvrdio smrtne presude, izrečene nad iskrenim i uglednim vojnim starješinama, kao što su Nāzim et-Tubkadži, Rif'at el-Hādždž Sirrī, i drugi. Šejh el-Bedrī je pokrenuo narodne mase, predvodio je velike demonstracije u Bagdadu na koje se okupilo preko 40 hiljada ljudi.

Demonstranti su tražili Kasimovu ostavku. Šejh el-Bedrī izdao je fetvu kojom je komuniste (stranka Abdul Kerīm Kāsima – po.prev.) proglasio nevjernicima, protiv kojih se treba boriti! Reakcija Abdul Kerīm Kasima bila je kućni pritvor za šejha Abdul Azīza el-Bedrīja. U tom statusu ostao je godinu dana, od 02.12.1959./1379. do 02.12.1960./1380. Ali, šejh El-Bedrī ni nakon toga nije prestajao sa svojom uobičajenom kampanjom. Abdul Kerīm Kāsim ga je ponovo stavio u kućni pritvor, uz zabranu djelovanja.

Šejh Abdul Azīz el-Bedrī je prethodno bio uposlen u Ministarstvu Vakufa. Kasnije su uslijedila privođenja i zatvori. Za vrijeme vladavine Abdul Kerīma Kāsima, uz kraće prekide, proveo je u zatvoru preko deset godina. Pretrpio je strahovitu torturu i mučenja. Kada bi navodili detalje, mladi bi dobili bijele vlasi! Ali, ostao je hrabar i uporan, odbio je sve ponude i privilegije, koje mu je nudio sistem Abdul Kerīm Kasima, a ponude su bile brojne i izazovne! Krvnici Abdul Kerīm Kasima nisu prema njemu imali razumijevanja niti milosti. Umro je na mukama 1969./1389. godine, ne napunivši ni 40 godina života. Svojim životom i patnjom potvrdio je da je bio od onih za koje Kur'an kaže da su „izdržljivi i odlučni". Na tom putu je položio i svoj život, i ostao kao svijetli uzor i primjer.

Odgovor ulemi koja je podržavala vlast

Kasimov sistem je koristio različite metode da pridobije šejha El-Bedrīja. U kućni pritvor slali su mu različite delegacije lojalnih da'ija i uleme, nastojeći uvijek isto: ubijediti šejha El-Bedrīja da revidira svoje stavove o „Jedinom Vođi", da mu ukažu, da ga oni vole, uvažavaju i poštuju, da mu to govore za njegovo dobro i interes njegove porodice, djece...

Zamjeraju mu na njegovom odnosu prema Abdul Kerīmu Kasimu, njegovo miješanje u politiku, da vjera nema nikakve veze s politikom...!!! Ovakve laskave, izdajničke i kukavičke ponude, zgadile su se šejhu Abdul Azīz el-Bedrīju.

Ovu „ulemu“ i „da'ije“ istinski je žalio i prezirao. U kućnom pritvoru nastavio je pisati svoje djelo „*Islam između uleme i vladara*“, u kojem je ukazao na stavove i put dobrih prethodnika iz redova uleme, pravnika (fakiha) mudžāhida, koji su se suprotstavili tiraniji i nasilju, i na tom putu podnijeli velike žrtve i patnje. Navodi primjere: Se'īd ibn el-Musejjib, Se'īd ibn Džubejr, Dža'fer es-Sādik, imam Ebu Hanīfe, imam Malik ibn Enes, imam Ahmed ibn Hanbel, imam Šafija, Buhārīja, El-'Izz ibn Abdusselam, ibn Tejmijje, Abdullāh ibn el-Mubārek, Esed ibn el-Furāt... Spomenuo je i neku ulemu kasnijeg doba, poput Ahmed es-Serhendīja, Ahmed ibn 'Irfan el-Hindīja, 'Izzudin el-Kassama, Abdul Kādir el-Džezāirija, Muhammed el-Mehdija, Ahmed es-Senūsija, Omer el-Muhtāra, i druge iskrene i prave mudžāhide.

Profesor Abdullāh el-Husejni u predgovoru knjige šejha el-Bedrīja „*Islam između uleme i vladara*“, čije je drugo izdanje priredio „Darul-Kalemi“ u Kuvajtu, ističe: “U ratu 1967./1387. u kojem su židovi zaposjeli Kudusi Šerif, Zapadnu obalu, visoravan Golan, Sinaj, i to u roku od samo sedam dana, ili sedam sati, šejh El-Bedrī reagovao je na taj način, što je svim vladarima arapskog i Islamskog svijeta poslao brzojave u kojima ih je prozvao na odgovornost i optužio za izdaju, posebno zbog primirja koje su prihvatili sa židovima. Zatim je sačinio jednu delegaciju u kojoj su uglavnom bili predstavnici naroda, koja je posjetila Indiju, Pakistan, Indoneziju, Maleziju, Iran i Afganistan. Svojim nastupima u tim zemljama pokušao je animirati i motivisati islamske narodne mase za daljni otpor u toj velikoj nesreći, objasniti i ukazati ljudima da Islam nije kriv niti odgovoran za taj sramni poraz, jer nije ni učestvovao u tom sukobu. Po povratku s turneje u Bagdadu je održao Konferenciju za štampu na kojoj je predstavio svoje viđenje stanja u Islamskom svijetu. Isticao je da pitanje Palestine, kao i novi problem sa židovima, ne treba biti briga i problem samo Arapa, nego cijelog Islamskog svijeta.

Svjetovnjaci bježe od susreta sa šejhom El-Bedrījem

Kada je laička opcija u arapskom svijetu optužena za sramni poraz, islamski Pokret je u Iraku prešao u ofanzivu, tražeći otvoreno da se Islamu priđe kao programu i sistemu života. Međutim, „zapadnjački“ ideološki val nije se lahko predavao. Na čelo toga vala stao je jedan Arap s američkim državljanstvom, a stalno nastanjen u Kanadi – Nedīm el-Bejtār. Došao je u Bagdad da održi set predavanja u kojima je polazio od teze da je upravo Islam

razlog poraza Arapa u junskom ratu 1967./1387. godine! Tvrdio je da Islam teži isključivo metafizici (*el-gajbijje*), te da se židovi ne mogu pobijediti, dok se muslimani ne oslobode tih predrasuda! U razvratnoj knjizi „*Arapska ideologija*", Nedim el-Bejtār, negira neka svojstva Uzvišenog Allaha!!!

Zato je šejh Abdul Azīz el-Bedrī, od tadašnjeg predsjednika Iraka, Abdurrahmāna ʻArefa, tražio da mu dozvoli održati predavanje u istoj sali, u kojoj je najavljeno predavanje Nedima el-Bejtara, da mu omogući da se s njim suoči, ili da el-Bejtaru zabrani održati najavljeno predavanje. Budući da predsjednik Iraka nije udovoljio njegovom zahtjevu, šejh El-Bedrī je, na dan predavanja, nakon obavljene ikindije-namaza s velikim brojem demonstranata, među kojima je bilo najviše omladine, krenuo prema mjestu u kojem je zakazano predavanje. Demonstranti su uzvikivali „Allahu ekber!", „Allahu ekber, la ilahe illalah!". Kada su simpatizeri i pomagači El-Bejtara ugledali demmonstrante napustili su mjesto predavanja i sa svojim predavačem otišli na bagdadski aerodrom, odakle je prvim avionom otputovao u Kanadu.

U Kerbeli i Nedžefu

Kada je u Egiptu izrečena smrtna kazna Sejjidu Kutbu, šejh Abdul Azīz el-Bedrī je, na čelu delegacije koju su sačinjavala ulema iz redova Ehli Sunneta, otišao je u Kerbelu i Nedžef, tražeći od Muhsina el-Hakīma, vodećeg šitskog autoriteta, da od egipatske vlasti zahtijeva poništenje odluke o smrtnoj kazni. Muhsin el-Hakīm mu je rekao da je to već uradio, da je poslao telegram predsjedniku Abdun-Nāsiru da odustane od izvršenja smrtne presude, i poštedi, kako je rekao „ najvećeg alima toga stoljeća."

Godine 1968./1388., šejh Abdul Azīz el-Bedrī je jedne noći kidnapovan, u trenutku dok je išao prema svojoj kući. Odveli su ga u zatvor „Kasru en-Nihājeti" (*Dvorac kraja života*), gdje su ga zvjerski mučili, između ostalog, odsjekli su mu jezik! Nakon sedamnaest dana torture i iživljavanja, njegovo mrtvo tijelo džellati su dovezli pred njegovu kuću, dajući izjavu porodici da je šejh El-Bedrī umro od srčanog udara. Usput su im naredili da ga ukopaju, ali da ne otvaraju njegov mrtvački sanduk.

Haber o šejhovoj smrti brzo se proširio Bagdadom. U džamiju Ebu Hanīfe, gdje je obavljena dženaza, došao je veliki broj džematlija. Tu je njegov brat, uprkos zabrani, otvorio mrtvački kovdžeg. Tragovi mučenja bili su vidljivi po cijelom šehidskom tijelu. Dlake s brade bile su počupane!!!

Bilo je to u mjesecu rebiul-evvelu 1389./1969. godine. Tako je šejh Abdul Azīz el-Bedrī završio svoj život, koji je bio ispunjen džihadom, patnjom i žrtvom. Svoj život je proveo na putu koji su prije njega slijedili primjerni mudžāhidi i vjernici, kao npr. El-Husejn ibn Alī, Abdulah ibn ez-Zubejr, Se'īd ibn Džubejr, ili, u novom vremenu: Izzuddin el-Kassam, Hasan el-Bennā, Sejjid Kutb, i drugi.

Allah Uzvišeni ga je uzeo kao šehida, kao što je i njegove prethodnike uzeo kao šehide... Slijedili su ga zatim: Muhammed Feredž, Abdul Gina Šendāle, Abdurrezzāk el-Abūdī, i drugi. "Allahova je odluka, i prije i poslije."

Šejh Abdul Azīz el-Bedrī vodio je borbu na više polja, s više neprijatelja, ali nikada nije ustuknuo niti se kolebao. Vraćao je udarce ne bojeći se smrti. Napisao je dosta knjiga, ovdje ćemo spomenuti: *„Islam između uleme i vladara"*, *„Pogled Islama na socijalizam"*, *„Islam protiv socijalizma i kapitalizma"*, *„Islam - garancija osnovnih potreba za svakog čovjeka"*, *„Vječita Allahova Knjiga"* i druge.

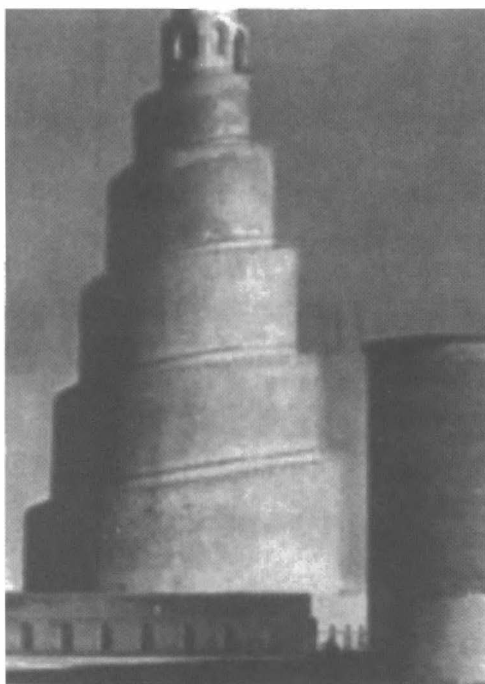
U svojoj izvanrednoj knjizi, *„Osnovi da've"*, dr. Abdul Kerīm Zejdān, kaže: „Uzvišenom Allahu je, bez ikakve sumnje, dobar lični primjer da'ije osnova uspjeha da've."

Svojim lijepim ponašanjem, korisnim djelima, da'ija će biti poput otvorene knjige, koju će ljudi čitati i iz koje će učiti, primjer djelom efikasniji je od primjera riječju i jezikom. U mnogim dijelovima svijeta Islam se širio lijepim primjerima i postupcima, nemuslimani su to posmatrali, i to je rezultiralo njihovim prihvatanjem Islama. To se posebno odnosi na one koji su zdravoga rasuđivanja i pameti".

Odnos prema dželatima u zatvoru

Neki zatvorenici, koji su bili sa šejhom El-Bedrījem u zatvoru, pripovijedaju: „Šejh El-Bedrī je bio izložen strašnim mučenjima, nevjerovatno je kako je to sve mogao izdržati. To može samo čovjek izuzetnog imana. Izazivao je i provocirao svoje mučitelje do zadnjeg momenta života. Zatvorenici su mu savjetovali da šuti, da taktizira... Ali, on nikada nije oborio i pogeo svoju glavu pred njima, na saslušanju im je govorio da su izdajnici, sluge, agenti, podrepci kolonizatora... Govorio im je i teže stvari... Na početku istrage, dao je sebi slobodu da digne ruku na isljednika, Nāzima Kazzāra, i da ga udari! Onda su ga počeli udarati svim i svačim, i to su radili sve dok nije pao u nesvjest, a zatim su ga bacili u zamračenu ćeliju veličine metar kvadratni..."

U svojoj knjizi „*Islam između uleme i vladara*“, šejh Abdul Azīz el-Bedrī, kaže: „Allahova odredba je da svoje robove iskuša, *da loše od dobrih odvoji*: „Elif Lam Mim. Misle li ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: *Mi vjerujemo*, i da u iskušenje neće biti dovedeni? A Mi smo u iskušenje dovodili i one prije njih, da bi Allah sigurno ukazao na one koji govore istinu i na one koji lažu.“ (El-'Ankebūt, 1-3)

Džamija u Samari - Irak

Silnici i diktatori su progonili svakoga ko bi im ukazao na njihovo devijantno ponašanje, ko bi odbio njihove pogrešne ideje, ko ih ne bi poslušao i slijedio u njihovim strastima i prohtjevima. Oni su nudili i svoje darove, koji su za njih bili ogromni, a za one kojima su nuđeni – bijedni i mizerni. Što se tiče iskušenja i patnje, da'ije su se za to pripremile, bili su strpljivi i hrabri, jer su razumjeli Allahovu poruku:

“Recite i Džehennemska vatra je još vruća! – kada bi oni samo znali!“ (Et-Tevbe, 81)

Vjerovali su u riječi Velikog Kreatora:

“Ima ljudi koji se žrtvuju da bi Allaha umilostivili – a Allah je milostiv robovima svojim“ (El-Bekare, 207)

Istinski vođe i prvaci, prvi su došli pod udar ovih silnika i diktatora, ali, oni su, nakon svih iskušenja i patnji, izašli kao pobjednici“.

Da se Allah Uzvišeni smiluje našem bratu, šehidu, Abdul Azīz Abdullatif el-Bedrīju, da mu oprosti, da ga nastani u prostranstvima Svojih Dženneta, zajedno sa Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

65 – ŠEJH MUHAMMED EL-HUDR HUSEJN ET-TŪNISĪ

(1876-1958 / 1293-1378)

UČENJAK I IMAM

Rođenje i obrazovanje

Poznati učenjak, imam Muhammed el-Hudr ibn el-Husejn ibn Alī ibn Omer El-Husejnī et-Tūnisī, rođen je u gradiću Nifte, po nekim u Kafsi, u pokrajini El-Džerīd u Tunisu 1876./1293. godine. Njegova porodica je stara i ugledna, dala je dosta značajnih ličnosti. Rano je postao hāfiz Kur'ana, a kada je napunio dvanaest godina života, sa svojim ocem, preselio se u glavni grad Tunisa. Naobrazbu je nastavio na Univerzitetu Ez-Zejtūne, a među najpoznatijim njegovim profesorima bili su: šejh Sālim Bu Hādžib, šejh Muhammed en-Neždžār, šejh Mustafa Ridvān, te njegov dajdža, veliki ālim šejh Muhammed el-Mekkī ibn Azūr. Stekao je diplomu iz arapskog jezika i vjerskih znanosti (ove vrste diploma bile su uobičajene na „El-Azharu" i „Ez-Zejtuni" – op.prev.). Bio je odan vjeri, iskren prema domovini, protivnik imperijalizma. Osnovao je časopis „Velika sreća" 1903./1321. godine. Bio je to prvi časopis na arapskom jeziku u Magrebu. Budući da je u njemu bilo dosta radova u kojima je kritikovan i napadan kolonijalizam, časopis je, 1905./1323., zabranjen. Iste godine je, kao sudija, počeo raditi u gradu Binzert, ali na tom poslu nije se dugo zadržao, opredijelio se za predavača u školi Es-Sādikijje.

Nakon što su ga kolonijalne vlasti osudile na smrt, zbog toga što se politički angažovao i otvoreno pozivao na oslobođenje i džihad, zajedno sa svojom porodicom je 1911./1330. godine pobjegao u Damask. Tu se zadržao dosta dugo i radio kao predavač u školi Es-Sultānije. Zatim je jedno vrijeme proveo u inostranstvu, Istanbulu i Njemačkoj, da bi se vratio ponovo u Siriju, i u istoj školi nastavio svoj raniji posao. Kada su Farncuzi okupirali Siriju,

Muhammed el-Hudr je, 1920./1339., otišao u Egipat. Počeo je raditi kao korektor u biblioteci „Dārul Kutubi", uz vrlo oskudnu platu, ali je zato imao priliku da se sretne s poznatim i utjecajnim ličnostima i ulemom, tako je upoznao i profesora Ahmeda Tīmūr pašu.

Kada je izašla knjiga „*Islam i osnovi vlasti*", autora Alī Abdurrezzaka, u kojoj ovaj samo potvrđuje stavove i mišljenje orjentalista, hvali ih i veliča, Muhammed el-Hudr mu se oštro suprotstavio. Tukao ga je isključivo argumentima, i iz temelja porušio građevinu Alī Abdurrezzaka i njegovih mentora, orjentalista. Slično je postupio i kada se pojavila knjiga Tāhā Husejna „*Poezija u doba džahilijjeta*", u kojoj je autor, da bi udovoljio svojim profesorima – orjentalistima, napao Kur'ani Kerīm!! Potpuno je srušio sve postavke navedene u knjizi Tāhā Husejna. Kada je na El-Azharu branio svoj naučni rad i pokazao svoje znanje, predsjednik Komisije šejh Abdul Hamīd el-Libān, je rekao. „Ovo je more bez obale". Promoviran je za profesora na El-Azharu i počeo svoja predavanja na teološkom fakultetu.

Šejh Muhammed el-Hudr bio je aktivan na planu osnivanja islamskih udruženja. Jedan je od osnivača udruženja „*Šubannu el-Muslimin*" (*Muslimanska omladina*). Zajedno sa svojim prijateljem profesorom Ahmed Tīmūr-pašom, te Muhibbuddīnom el-Hatībom, vlasnikom časopisa „El-Feth", sačinio je program djelovanja i rada udruženja. Osnovao je i udruženje „*El-Hidajetu el-Islamijjetu*" (*Islamska uputa*), bio je predsjednik toga udruženja, pokrenuo je i časopis s istim imenom – „*El-Hidajetu*". Bio je urednik još dva lista: „*El-Azhar*" i „*Livaul-Islam*". Izabran je za člana Akademije za arapski jezik u Kairu, za člana iste Akademije u Damasku, bio je član Udruženja naučnika u Kairu. Postao je član ovoga udruženja nakon što je odbranio naučnu disertaciju „*Analogija u arapskom je*ziku", a bio je i predsjednik udruženja „*Odbrana sjeverne Afrike*".

Dolazak na čelo El-Azhara

Šejh Muhammed el-Hudr preuzeo je dužnost rektora El-Azhara 1951./1371. godine. Međutim, nakon dvije godine, 1953./1373., dao je ostavku, jer se uvjerio da ljudi ne žele primiti savjet, ne iskazuju poštovanje i respekt prema ulemi!! Time je pružio šansu mnogima koji su težili poziciji i položaju, koji su, za vlastiti interes, bili spremni iskazati poslušnost tadašnjim vlastima i velikom diktatoru (Abdun-Nāsiru – op.prev.)...

Imao sam dosta susreta s uvaženim šejhom Muhammed el-Hudrom. Obradovali smo se kada je došao na čelo El-Azhara.

Bio je spreman i dostojan za tu časnu i odgovornu funkciju. Međutim, kada se uvjerio da „oficiri Revolucije“ nameću diktaturu narodu, da šire nemoral, da žele dokinuti instituciju islamske „Šure“, da napadaju da'ije, dao je ostavku. On je bio veći i časniji od toga da bi bio igračka u rukama ovih oficira, koji su odlučili da na El-Azharu provedu reforme koje će narušiti njegovu stoljetnu reputaciju. Svojim reformama imali su za cilj očistiti El-Azhar od časne i nepotkupljive uleme, a postaviti kadrove odane vlastitom političkom sistemu. El-Azhar, koji je stoljećima bio simbol islamskog obrazovanja, koji je bio rasadnik slobodne uleme, i tu ulemu slao cijelom Islamskom svijetu, trebalo je sada pretvoriti u običnog slugu i poslušnika vojnim vlastima, kojima El-Azhar treba da postane glasogovornik njihove politike i njihovog programa! Nažalost, našli su dio uleme koji je pohlepan za vlašću i kapitalom, koji ne uvažava znanost niti ljude od nauke, nego samo vladajuću hijerrahiju.

Govoriti o šejhu Muhammed el-Hudru, znači govoriti o hrabrosti, o čovjeku koji se suprotstavio dikataturi, znači govoriti o alimu. Alimu, koji je predsjedavo Vijećem učenjaka, koji je časno i ponosno nosio uniformu vjerskog dostojanstvenika. Zasigurno, taj čovjek znao je zaštiti nauku i njene nosioce. Šejh Muhammed el-Hudr bio je jedan od ljudi koji je bio poštovan i cijenjen zbog svoga znanja i svojih sposobnosti, zbog svoga ahlaka, skromnosti i jednostavnosti, zbog svoga odnosa i stava prema neprijateljima Islama i onih koji su okupirali njegovu teritoriju. Sarađivao je s ulemom i da'ijama poput Ahmeda Tīmūra, Muhibbuddīna el-Hatība, Hasana el-Bennā... To su samo neka od imena ljudi koji su se suprotstavili nasilju i destrukciji, orjentalistima i njihovim učenicima, koji su željeli Islam izolovati iz stvarnog života, arapski jezik isto tako, jer je jezik Kur'ana, koji su zagovarali slijeđenje Zapada i njegovih ideja i tradicije, ne razlikujući u toj tradiciji dobro od lošeg, slatko i gorko, napredno i retrogradno. Šejh Muhammed el-Hudr je ušutkao jezike, koji su poput papagaja ponavljali ono što im nalože politički mentori. Ta borba vođena je na brojnim poljima, uključivala je jezik, književnost, odgoj i obrazovanje, historiju...

Rezultat te borbe je rađanje islamskog talasa koji je zagovarao vraćanje vlastitim vrijednostima i tradiciji, s jedne strane, i uzimanju i prihvatanju istinskih vrijednosti savremene civilizacije, s druge strane.

Ulema poput šejha Muhammeda el-Hudra, bila je svjesna svoje orginalnosti i tradicije, svojih vrijednosti. Ta ulema je spasila i očuvala Ummet da se ne oklizne u provaliju u koju ga je navraćao eksploatator sa Zapada.

Djela

Šejh Muhammed el-Hudr je svojim predavanjima i radovima upućivao na pravilno razumijevanje vjere i njenih propisa, njenu praktičnu primjenu, uzdizanje Allahove riječi na Zemlji. Najpoznatija djela su mu:

- *Kritika knjige „Islam i osnovi vlasti", autor: Alī Abdurrezzak*
- *Kritika knjige „Poezija iz perioda džahilijjeta", autora Tāhā Husejna*
- *Studija o biografiji Poslanika, sallallahu aleji ve sellem*
- *Skraćena uputa o ponašanju u ratu (Islamski stav)*
- *Analogija u arapskom jeziku*
- *Stilistika Kur'ani Kerīma*
- *Muhammed, sallallahu aleji ve sellem – Allahov poslanik*
- *Upute o reformi*
- *Velika sreća*
- *Tajna objave*
- *Putovanja*
- *Biografije o ljudima*
- *Tunis i univerzitet „Ez-Zejtūne"*
- *Utisci iz života*
- *Zbirka pjesama*

Šejh Muhammed el-Hudr spada u vrhunsku ulemu našega vremena. Dao je primjer budućim generacijama uleme kako će se ponijeti prema izazovima vremena, prema neprijateljima Islama, kako prema onima izvana, tako i prema onima iznutra. Nije podlegao ucjenama i prijetnjama, ostao je dosljedan stava i uzdignutog čela, jednako se obraćao vladarima i običnom čovjeku. Usprotivio se onima koji su prihvatali da kupe i jedu mrvice sa stolova neprijatelja, da terorišu djecu vlastite nacije, koji nemaju moći da urade bilo šta...

Šejh Muhammed el-Hudr se svojom vjerom uzdigao iznad tih, nije prodao sebe za neki položaj, nego je taj položaj stavio pod noge... Bio je to veliki stav velikog čovjeka i velikog alima. Ostao je primjeran da'ija i alim u svakom vremenu.

Mi smo, kao studenti, ove ljude respektovali i voljeli, jer su nas oni, svojim znanjem i svojim ponašanjem, podsjećali na ulemu Prve generacije Islama, koji su spoznali vrijednost nauke i njenih nosilaca, koji su davali savjete i upute i vladaru i običnom čovjeku.

Istinska ulema

U svojoj knjizi „*Islam između uleme i vladara*“, šejh Muhammed el-Hudr, kaže:

„Ljudi bez uleme su neznalice, ljudski i džinski šejtani saplićuh ih sa svake strane, strasti i zablude isto tako. Zato je ulema blagodat na ovoj Zemlji, oni su poput sjajnih zvijezda, oni su vođe upute, Allahovi dokazi na Njegovoj zemlji, pomažu da se uklone zablude, da se otkloni sumnja iz srca i iz duša, oni ljute šejtana, oni su oslonac vjere, snaga Ummeta. Njihova uloga stoji u Hadisu, koji prenosi imam Ahmed:

Primjer uleme na Zemlji je kao primjer zvijezda na nebu. One su orijentacija i uputa u tminama kopna i mora, ako se ugase zvijezde, sigurno je da će zalutati oni koji traže ispravan put.

Učenjaci su nasljednici Allhovih poslanika, čuvari Islama, jamci Allahove vjere, koji i vladare pozivaju da tu vjeru praktikuju. Oni silniku kažu: *Učinio si nepravdu!*, munafiku kažu: *Počinio si nered i smutnju*“, oni se ne boje vladara koji je tiranin, ne šute kada istinu treba reći“.

Tako je uvijek bilo u historiji Islama, uvijek je bilo uleme koja je dostojno mogla nositi i čuvati emanet nauke, prenijeti islamsku da'vu svim ljudima, podnijeti na tom putu teror vladara, džehalet neznalica, tražeći nagradu samo od Allaha Uzvišenog.

Šejh Muhammed el-Hudr je živio 84 godine. Umro je 1957./1377. godine, a ukopan je u mezarluk 'Āl - Tīmūr u Kairu.

Džamija „Ez-Zejtune“ – Tunis

Iza sebe je ostavio naučno djelo i moralni primjer po čemu će ga slijediti ulema i da'ije.

Da ga Allah Uzvišeni obaspe Svojom milošću, da ga nastani u prostorima svojih Dženneta, da i nas, i njega, pridruži Njegovim dobrim robovima.

A kako će oni divni drugovi biti!

Fotografija preuzeta iz udruženja „El-Hidaje el-Islamijje“, a koje je osnovao šejh Muhammed el-Hudr, koji sjedi u sredini. S njegove desne strane vidi se generalni sekretar Arapske Lige Abdurrahmān Azzām.

66 – ŠEJH ABDULLĀH IBN MUHAMMED IBN HAMĪD

(1911-1982 / 1329-1402)

ALIM, SUDIJA I PRAVNIK

Rođenje i obrazovanje

Poznati alim, sudija i pravnik, šejh Abdullāh ibn Muhammed ibn Abdul Azīz ibn Abdurrahmān ibn Husejn ibn Hamīd, rođen je u Rijadu, u mjesecu Zul Hidždžretu 1329./1911. godine. Iako je ostao bez vida još u ranom djetinstvu, toga nije demotivisalo na putu traženja nauke, rano je postao hāfiz Kur'ana i ušao u spoznaju šeriatskih znanosti. Učitelji su mu bili poznati ālimi: šejh Muhammed ibn Abdullatif Āl eš-Šejh, šejh Muhammed ibn Ibrāhīm Āl eš-Šejh, šejh Sa'd ibn ‘Atik, šejh Salih ibn Abdul Azīz Āl eš-Šejh, šejh Hamed ibn Faris, i drugi. Međutim, najviše je učio kod šejha Muhammed ibn Ibrāhīma Āl eš-Šejha.

Abdullāh ibn Hamīd je bio izuzetno oštrouman, brzo je učio i napredovao, tako da se njegovo ime spominjalo u naučnim krugovima još dok je bio u mlađim godinama. Prenosi se da je osnivač Saudijske Arabije, kralj Abdul Azīz Āl Saud, rekao: „Kada bih bio u situaciji da vlast i sudstvo povjerim jednom čovjeku, opredjelio bih se za šejha Abdullāh ibn Hamīda. Počeo je raditi u susdstvu kada je imao 28 godina, a bilo je to 1938./1357. godine. Najodgovornije funkcije u sudstvu obavljao je najprije u Rijadu, a zatim u pokrajinama Sudejr i Burejde.

Pored obaveza u sudstvu radio je i kao predavač, hatīb i muftija. Nakon toga mu je kralj Abdul Azīz Āl Saūd povjerio upravu nad sudovima u Mekki el-Mukerremi, Medini el-Munevveri, Taifu i Džeddi.

Zatražio je da se oslobodi obaveza u sudstvu 1957./1377. godine kako bi se mogao posvetiti nastavi i izdavanju fetvi. Njegovom traženju je udovoljeno. Dekretom kralja šehida Fejsal ibn Abdul Azīza, 1964./1384. godine postavljen je za predsjednika Uprave za vjerske poslove u Mesdžidil- Haramu. Tu je svakodnevno, poslije akšam-namaza, držao predavanja. Kralj Hālid ibn Abdul Azīz, postavio ga je za predsjednika Sudskog Vijeća 1975./1395. godine. Bio je član Konferencije visoke uleme, predsjednik akademskog Vijeća za fikhske znanosti, čije je sjedište bilo u Mekki el-Mukerremi.

Inače, ova ustanova je djelovala u sklopu Rabite. Bio je član Osnivačke skupštine Rabite, Vrhovnog vijeća za pitanje džamija, te predsjednik Komisije za odlikovanja i nagrade, na nivou države. Poznati istraživač, šejh Abdullāh el-Bessām, autor djela „*Ulema Nedžda u razdoblju od osamdeset godina*", odakle smo uzeli najviše podataka o ovoj ličnosti, za njega kaže: „Šejha Abdullāh ibn Hamīda su cijenili, kako predstavnici vlasti i ulema, tako i običan svijet. Respektovali su ga zbog njegovog znanja, zbog hizmeta kojeg je činio za Islam i njegove pripadnike. Bio je istinski alim, krasili su ga strpljivost, oštroumnost, staloženost. Više je šutio nego govorio, dobro bi razmislio prije nego će nešto reći, ili uraditi. Nije ga zanosila niti varala vanjština, nije nikada dozvolio da bude prevaren u parnicama i sporovima. Uvijek je isticao da je ključ uspjeha muslimana isključivo u njihovom jedinstvu. Bio je ekspert fikhskih znanosti, posebno kada je u pitanju mezheb imama Ahmed ibn Hanbela. Dosta sam se sa njim družio, naročito u održavanju predavanja u krugu Mesdžidil Harama i naučnih tribina u sezini Hadždžda".

Djela

Navest ćemo samo najznačajnija:

- *Poziv na džihad u kontekstu Kur'ana i Sunneta*
- *Šeriat – savršen sistem za čovječanstvo*
- *Odbrana Islama*
- *Propis uvoznog mesa i onog što zakolju kitabije*
- *Uputa za obavljanje Hadždža*
- *Objašnjenje aspekata hutbe na „Oproštajnom Hadždu"*
- *Argumenti za određivanje sposobnosti*
- *Objašnjenja vezana za olakšicu klanja Kurbana prije određenog vremena za onoga ko pored Hadždža obavlja i 'Umru*
- *Svrha upozorenja na opsjene ibn Mahmūda*
- *Kritika sistema o radu i radnicima*
- *Poziv Uzvišenog Allaha: dužnost, blagodat, moral da'ijā*
- *Studija o stavovima vezanim za fenomen televizije*
- *Islamske direktive*
- *Upute učiteljima*
- *Upute ulemi*
- *Saudijski naučni zbornik (verifikacija i revizija)*

Pored ovih djela, tu su i njegova predavanja, debate i diskusije, nastupi u sredstvima informisanja, hutbe, fetve, koje još niko nije sakupio i objedinio... Nadamo se da će njegovi poštovaoci i prijatelji, prije svih njegovi sinovi, Salih, Ahmed i Ibrāhīm, preuzeti tu obavezu, i ponuditi čitaocima nešto od ovog, još skrivenog blaga.

Moja saradnja sa šejhom Abdullāh ibn Hamīdom počela je u vrijeme kada sam, radeći u Ministarstvu Vakufa u Kuvajtu, bio jedan od članova naučnog tijela koje je radilo na jednom grandioznom projektu, a to je izdavanje enciklopedije iz oblasti fikha. Između brojne uleme, koju smo kontaktirali za učešće u tom naučnom poduhvatu, bio je i šejh Abdullāh ibn Hamīd. Osim toga, susretao sam ga prilikom odlazaka na Hadždž i 'Umru, te na konferencijama Rabite u Mekki el-Mukerremi. Uvijek sam imao koristi od tih susreta. Bio sam impresioniran njegovom otvorenošću i neposrednošću u razgovoru, spremnošću da ukaže na grešku, makar se radilo o ličnostima koje obavljaju krovne funkcije vlasti. Zadivio me i njegov pristup mezhebskim pitanjima i izboru najboljih rješenja. Bio je na strani onoga mudžtehida koji, za određeno pitanje, nudi najbolji argument. Uvažavao je i tradicionalni i racionalni dokaz. Stalno se interesovao za stanje muslimana, kako na lokalnom, tako i globalnom planu.

Smatrao je da je jedini izlaz muslimana iz kriza u kojima se nalaze – život po Kur'anu i Sunnetu, što je praktikovala Prva generacija muslimana, također je tvrdio, da su za stanje muslimana najodgovornije tri kategorije: vladari, ulema i bogataši. Vladari imaju moć, ulema znanje, a bogataši kapital. Sve te potencijale treba ujediniti i zajednički udariti po neistini i pomoći riječ Allhovu.. Naravno, ovim nije oslobodio uloge niti odgovornosti, bilo kojeg člana islamskog društva.

Kada sam preuzeo ulogu Generalnog sekrtetara za pitanja džamija pri Rabiti, u Mekki el-Mukerremi, imao sam priliku upoznati dva njegova sina, doktora Saliha i doktora Ahmeda. Glavna tema naših razgovora bila je vezana za situaciju u Islamskom svijetu, načinima i metodama koje bi Ummetu omogućile povratak izgubljene pozicije i ugleda, te ulozi uleme i da'ija u tim značajnim i sudbonosnim procesima.

Svjetska ličnost

Šejh Abdullāh ibn Hāmida je stalno interesovala problematika Islama i muslimana. Tamo gdje su bili ugroženi nastojao je pomoći. Sastajao se sa delegacijama muslimana, a i sa pojedincima, naročito za vrijeme

Hadždža i ‘Umre, ili islamskih Konferencija koje su se najčešće održavale u Mekki i Mukerremi. Tako bi sa svojom braćom raspravljao o svakom problemu i pokušao naći najbolje rješenje. Nakon što bi saslušao delegacije ili pojedince, lično je odlazio predstavnicima vlasti tražeći od njih da, u skladu onoga što im Allah Uzvišeni nalaže, pomognu muslimanima u njihovim problemima.

Ovakav odnos šejha Abdullāh ibn Hamīda, muslimani u Islamskom svijetu nisu zaboravili. Njima je i trebao alim koji će biti iskren, koji će imati princip i stav, koji će cijeniti nauku i njene nosioce, koji će imati snage i kuraži da pogleda u lice vladarima, da ih savjetuje, da ih kritikuje, ako treba, da im kaže šta im je dobro za ovaj i za budući svijet. A upravo je šejh Abdullāh ibn Hamīd bio takav čovjek.

Imao je jako izražen osjećaj odgovornosti, zahtijevao je da da'va isključivo koristi metode Kur'ana i Sunneta, i praksu Selefa. Nastojao je ispraviti i korigovati neke stavove i mišljenja izrečena po pitanju Islama i njegovih propisa. Šejh Abdullāh ibn Ahmed pripada onoj generaciji uleme u arapskom i Islamskom svijetu, koja se može uzeti kao primjerna. Oni su vjeri dali ključnu ulogu u životu, zaštitili i vrednovali status uleme i njihovih interesa, običnog čovjeka uputili propisima vjere. Svi su zastupali mišljenje da je Islam vjera i zakon, program i regulator života pojedinca, porodice, društva i države. Islamski svijet je i danas u potrebi za ovakvim ličnostima i kapacitetima, koji će biti iskreni u svojim nijjetima, odani Allahu Uzvišenom i emenetima koji su im povjereni. Abdullāh ibn Hamīd je bio jedan od takvih.

Oličenje alima

Šejh Abdullāh ibn Hamīd bio je oličenje alima koji se ponosi svojom vjerom, koji je bio uvjeren u Allahovu pomoć i podršku, unatoč raznim spletkama i preprekama koje su se stavljale na put na koji su pozivale islamske da'ije. Ali, to je njihova sudbina, to su iskušenja, to je Sunnet Allahov na Njegovoj zemlji. Patnja i iskušenja na tom putu je Sunnet, ali isto tako, Sunnet je i širenje Islama, i niko ne može spriječiti da Islam ne osvoji ljudska srca, duše i razum. Islam je vječan, on je završna riječ Objave, muslimani su pravedno društvo (*el-Ummetu el-vesatu*), svjedoci ljudima (*es-Šuhedā-u alennāsi*), džihad je kruna Islama, i obaveza do Sudnjeg dana. Islam je kompletan sistem, koji reguliše sva pitanja života, a Kur'an i Sunnet su izvori njegovih propisa. Razumijevanje Kur'ana zasniva se na poznavanju

arapskog jezika. U tom razumijevanju nema usiljenosti niti samovolje, dok se za razumijevanje Sunneta treba pozvati na sigurne prenosioce i predaju. Šejh Abdullāh ibn Hamīd je bio istrajan u svojim predavanjima i svojim fetvama, mnogi su od toga imali koristi. O dobrotvornim i da'vetskim aktivnostima šejha Abdullāh ibn Hamīda mnogo mi je pričao moj uvaženi prijatelj i brat, šejh Abdullāh el-Mutavva, predsjednik udruženja „Džem'ijjetu el-Islāhi el-Idžtimā'ī" iz Kuvajta. Prisustvovao je i njegovoj dženazi. U svom predgovoru za knjigu *„Zbirka fetvi šejhul Islama ibn Tejmijje*", čiji je autor Abdurrahmān ibn Muhammed ibn Kāsim, a za koju je troškove štampanja snosio kralj Hālid ibn Abdul Azīz Āl-Saūd, kaže: „Jedna od blagodati Allahovih prema Svojim robovima je i ta, da je učinio da ulema bude nasljednik Njegovih poslanika, da ljude upućuju na dobro, da im osvjetljavaju put ispravnosti i Istine, da im naređuju da čine dobra djela, a da ih odvraćaju od činjenja loših djela, da im objasne šta je halal a šta je haram, šta je istina a šta je zabluda, šta je Sunnet a šta je novotarija. Šejh ibn Tejmijje, da mu se Allah Uzvišeni smiluje i da mu mjesto među Svojim odličnicima (*Ilijjūn*), jedan je od uleme, koji nije dozvolio krivo tumačenje Allahove Knjige, i žestoko se suprotstavio neznalicama, kao i onima koji su skloni pretjerivanju u tumačenju Kur'ana.

Allah Uzvišeni je blagoslovio njegov trud, njegovim znanjem koristili su se ljudi za njegova života, a i nakon njegove smrti. Ostavio je iza sebe naslijeđe koje trajno koristi istinskoj ulemi i istraživačima. Ulema je o njemu izrekla more pohvalnih riječi, nismo u prilici da o tome ovdje govorimo. Pred nama je sada ova velika Enciklopedija njegovih fetvi, čije troškove štampanja na sebe preuze sam kralj, Hālid ibn Abdul Azīz Āl Saud, nakon učestalih zahtjeva uleme iz cijelog Islamskog svijeta da se fetve šejha ibn Tejmijje objave..."

Kralj šehid Fejsal ibn Abdul Azīz Āl Saud bio je poznat po tome što je cijenio i uvažavao ulemu. Primao ih je, prihvatao njihove sugestije i savjete. U jednom video materijelu, koji se čuvao u Fejsalovom Centru za islamska istraživanja u Rijadu, na skupu uleme kojem su prisustvovali šejh ibn Bāz, šejh Abdullāh ibn Hamīd, i mnogi drugi, zabilježen je i trenutak kada se šejh Abdullāh ibn Hamīd obraća kralju Fejsal ibn Abdul Azīzu al-Saudu, riječima: „Mislim da u narodu ima dosta hajra, ali je problem u vođama, narod je, u cjelini, dobar". Kralj – šehid, mu je na to odgovorio: „Da, to je tačno, problemi dolaze od rukovodstva... Allah Uzvišeni je svoj Šeriat objavio za dobro čovječanstva, i na ovom i na budućem svijetu, i nema

nikakve sumnje, da su vođe isključivo odgovorni za praktičnu primjenu Šeriata."

Allah Uzvišeni je šejha Abdullāh ibn Hamīda iskušao i bolešću, koja nije dugo potrajala. U toj bolesti je pokazao strpljivost i zadovoljstvo Allahovom odredbom. Umro je u bolnici u Taifu, u srijedu, 20.12.1402./1982. godine. Dženaza namaz mu je obavljena u Mesdžidil Haramu, poslije ikindije-namaza, a ukopan je u mezarluk „El-'Adl" (*Pravda*) u Mekki el-Mukerremi.

Njegovoj dženazi prisustvovalo je mnoštvo džematlija, u prvom planu bili su ulema, visoki predstavnici vlasti, učenici i studenti, njegovi prijatelji i poznavaoci.

Njegovoj smrti mnogi su posvetili i svoje stihove. Ovdje ćemo navesti šta su u njima izrazili šejh Muhammed ibn Abdullāh es-Sebīl i šejh Ahmed el-Ginām.

Šejh Muhammed ibn Abdullāh es-Sebīl u svojoj kasidi ističe, *da za šejhom Abdullāh ibn Hamīdom plače i mještanin i stranac, i mesdžidi i njihovi mihrabi, centri i kulturne ustanove u kojima su se ljudi napajali njegovim znanjem, za njim plaču oni kojima je potrebna pomoć...*

Završavajući svoju kasidu, autor naglašava, *da je šejh Abdullāh ibn Hamīd ovaj svijet napustio ponosno, te da pred Allaha Uzvišenog odlazi s djelima koja će mu i vječni život učiniti ugodnim.*

Šejh Ahmed el-Ginām iz Kuvajta u svojoj kasidi naglašava, da je smrt šejha Abdullāh ibn Hamīda potresla mnoge, da je napravila pukotinu i prazninu u srcima, ali nam ne preostaje ništa osim izdržljivost i strpljenje (*et-tedželludu ves-sabru*). Zatim ističe značaj i težinu njegovih fetvi, koje je izdavao kod Bejtullaha, po kojima su se ljudi ravnali po gradovima i pustinjama. Kasidu završava porukom da rahmetlija ostaje i dalje da živi u srcima i sjećanjima ljudi, u svojim djelima...

Da se Allah Uzvišeni smiluje našem uvaženom šejhu, Abdullāh ibn Hamīdu, da oprosti i nama i njemu, da ga nastani u prostranstvima svojih Dženneta, udruži sa Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, i dobrim ljudima, kojima je Allah milost svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

67 - ŠEHID SEJJID KUTB

(1906-1966 / 1324-1386)

KNJIŽEVNIK

ROĐENJE I OBRAZOVANJE

Autor „Zilāla“, Sejjid Kutb Ibrāhīm, rođen je u selu Moše u oblasti Asjūta u Egiptu, 09. 10. 1906./1324. godine. Osnovnu školu u svom mjestu počeo je pohađati 1912./1331., a završio je 1918./1337. godine. Zatim je pauzirao dvije godine, zbog revolucije. Godine Učiteljsku školu upisuje 1920./1339., zatim, 1925./1344. godine pripremnu školu za prirodno-matematički fakultet, koji upisuje 1929./1348. Kada je završio ovaj fakultet, 1933./1352., stekao je i diplomu profesora književnosti. Počeo je raditi kao predavač pri Ministarstvu prosvjete, najprije u školi „Ed-Dāvudīje“, zatim u školi u gradu Dimjāt (1935/1354), pa onda u Hulvanu (1936/1359).

Kasnije je ponovo prešao u Ministarstvo prosvjete, gdje je jedno vrijeme bio inspektor za osnovno obrazovanje, a zatim se, unutar Ministarstva, uključio u administraciju (1945/1305).

Iste godine je napisao svoje prvo djelo islamske tematike *„Umjetnički prikaz u Kur'anu“*, i ovim se udaljio od škole, odnosno književnog kursa Mahmūda el-Akkāda. Ministarstvo ga šalje u Sjedinjene Amerčeke države 1948./1368. godine, da se tamo upozna sa programima i sistemom obrazovanja, gdje ostaje oko dvije godine. U Egipat se vraća 1950./1370. godine i zapošljava se u Kabinetu ministra prosvjete kao nadzornik za istraživanja na planu kulture umjetnosti. Na tom mjestu radio je do 18.10.1952./1372. godine kada podnosi ostavku.

Rad na reformi

Sejjid Kutb je bio u svojoj mladosti dosta angažovan u novinarstvu. Objavio je stotine članaka i osvrta u novinama i časopisima, kao što su „El-Ahrām" (*Piramide*), „Er-Rīsāle" (*Poruke*), „Es-Sekāfe" (*Kultura*) itd.

Izdavao je i dva časopisa: „*Arapski svijet*" i „*Nova misao*", a zatim je, 1953./1373. godine, počeo uređivati sedmični list „*Muslimanska braća*". To je godina u kojoj je Sejjid Kutb, i zvanično, postao član pokreta „Muslimanska braća". On je i prije toga bio blizak Pokretu i sa njim sarađivao. U svojim člancima je kritikovao pojavu nemorala u socijalnom, ekonomskom i političkom životu Egipta, napadao je odgovorne za ove pojave, pozivajući na reforme i promjene, koje je, po njegovom mišljenju, moguće provesti jedino u okrilju Islama. Smatrao je da su Englezi i njihovi saradnici špijuni, političke vlade u Egiptu, koje su se često mijenjale, bogataši i zelenaši, glavni krivci zaostalosti i nazatka u Egiptu.

Sejjid Kutb je bio uspješan književni kritičar. Čak je najavio novu teoriju u domenu književne kritike, koju je nazvao „*Teorija likova i sjenki*". Pozivao je na „unificiran program u književnoj kritici". Taj program bio bi baziran na jednoj vrsti sinteze elemenata umjetnosti, historije, jezika i psihologije.

A onda se Sejjid Kutb, 1947./1367. godine potpuno okrenuo i posvetio Islamu i njegovoj problematici. Nevjerovatno brzo, postao je jedan od najvećih islamskih mislilaca i reformatora. Zagovarao je avangardni Islam i uspostavu života na načelima Islama. I tumačenju Kur'ana prišao je na jedan potpuno nov način. Svojim obimnim djelom „*Fi Zilālil-Kur'ani*" (*U sjenci Kur'ana*), najavio je jednu novu školu u tumačenju Kur'ana, to je škola koju karakterišu živost, kretanje i dinamika. Sejjid Kutb nije ulazio u domen šeriatskih propisa, niti je ljude proglašavao nevjernicima, on o tome kaže: „Naša zadaća nije u tome da sudimo ljudima, nego da im ukažemo na suštinu poruke „La ilahe illalah", jer mnogi ljudi ne razumiju suštinu te poruke, a to je zapravo, prepuštanje presude Šeriatu – Zakonu Allaha Uzvišenog."

Vjera i ideja Sejjida Kutba su selefističke, sve se svodi na pitanje Tevhida, odnosno razumijevanja i objašnjenja principa „La ilahe illalah", objašnjenje i razumijevanje ovog osnovnog načela vjere onako kako stoji u Kur'anu i Sunnetu. U svojim knjigama po pitanju vlasti i lojalnosti, on je bio krajnje jasan i precizan: vlast pripada isključivo Allahu, apsolutna lojalnost iskazuje se samo Allahu Uzvišenom! Sejjid Kutb se suprotstavio savremenom džahilijjetu, on je o tome dosta pisao, demaskirao taj svijet.

Objasnio da moderni džahilijjet ne predstavljaju samo pojedinci, nego je to živa masa, koja se međusobno pomaže, ona je poput živog organizma. On traži od islamskog društva da se ovoj opasnoj pojavi suprotstavi, kako ne bi došlo do „fesada i nereda, i na moru i na kopnu". Sejjid Kutb je dao i definiciju džahilijjetske zajednice: „Svako društvo koje, kroz svoju ideju i svoju praksu, ne manifestuje pokornost Allahu Uzvišenom."

Sejjid Kutb je autor brojnih i vrijednih djela. U početku svoga naučnog rada, kao što smo već naglasili, bili su to radovi iz oblasti književnosti, poezije, kritike, da bi kasnije nastao jedan veliki preokret u njegovom životu, nakon kojega će se potpuno posvetiti islamskoj misli i problematici. Ovaj veliki preokret u životu uglednog književnika, prve su pozdravili muslimani u Siriji, gdje je održao svoja čuvena predavanja prilikom zasjedanja Islamske konferencije o Kudsu. Njegovim nastupima naročito su bile oduševljene mlade generacije.

Profesor Ahmed Hasen, u predgovoru knjige „*Poimanja da've*", autora Sejjida Kutba, kaže: „Historija će zabilježiti, da je Sejjid Kutb tlo da've natopio svojom krvlju, oplemenio svojom idejom, a nahranio svojim vremenom, komoditetom i živcima. Sejjid Kutb je umro, ali njegovo djelo je besmrtno. Brojna djela, koja je ostavio iza sebe, pisao je dva puta. Prvi put – mastilom naučnika, drugi put – šehidskom krvi."

Pišući svoje knjige na jedan nov način, uspio je da ljudi ponovo dožive Kur'an. Svojim novim metodom, on im je, iza slova i riječi Kur'ana otkrio tajne i značenja za koja do tada nisu znali. Osjetili su miris i značenje kur'anske poruke, živeći u dvadesetom vijeku istovremeno su živjeli i u hladovima Kur'ana. Sejjid Kutb je iz perspektive Kur'ana pisao o trenutnim problemima čovjeka i ljudskog društva, dajući prikladna rješenja tim problemima.

Suprotstavljajući se negativnostima i zlima komunizma i kapitalizma, napisao je:

- *Socijalna pravda u Islamu*
- *Svjetski mir i Islam*
- *Borba između Islama i kapitalizma*

Pišući o nastranostima i greškama današnje civilizacije napisao je:

- *Islam i problemi civilizacije*

Suprotstavljajući se neistinitim ubjeđenjima i koncepcijama, napisao je:

- *Odlike i vrijednosti islamske koncepcije*
- *Ova vjera*

- *Perspektiva vjere*

Vezano za aktivnosti i praktični život, napisao je .

- *Znakovi na putu*

Među najvažnija njegova djela spadaju:

- *U hladovima Kur'ana*
- *Ova vjera*
- *Perspektiva Islama*
- *Odlike i vrijednosti islamske koncepcije*
- *Znakovi na putu*
- *Umjetnički prikaz u Kur'anu*
- *Prizori Kijametskog dana u Kur'anu*
- *Islam i problemi civilizacije*
- *Socijalna pravda*
- *Svjetski mir i Islam*
- *Knjige i ličnosti*
- *Književna kritika – osnovi i programi*
- *Prema islamskom društvu*
- *Dijete sa sela*
- *Četiri priviđenja*
- *Uloga pjesnika u životu*
- *Borba između Islama i kapitalizma*
- *Tumačenje ajeta o kamati*
- *Tumačenje sure „Eš-Šura“*
- *Islamske studije*
- *Naša borba sa židovima*
- *Zašto su me uništili?*

Važno je istaći da je časopis „*Svijet knjige*“ koji izlazi u Saudijskoj Arabiji, izdao dobro urađen registar njegovih djela i radova. Neka od svojih djela napisao je prije preokreta koji se desio u njegovom životu, ali i to je jedna epoha iz njegovog života.

Moje poznanstvo s njim

Sa Sejjidom Kutbom sam se bliže upoznao početkom pedestih godina, nakon njegovog povratka iz Amerike. Posjetio sam ga s grupom svojih prijatelja

studenata, u njegovom stanu u Hulvānu. Prije susreta čitali smo njegovu knjigu *„Socijalna pravda u Islamu"* koja je izašla iz štampe 1946./1366. godine. Razgovor se vodio o njegovoj islamskoj orjentaciji, a predavanjima u njegovoj kući prisustvovali su članovi "Muslimanske braće" iz Sudana, Sirije, Jordana, Bahrejna, zemalja Zaljeva, Saudijske Arabije, i naravno Egipta.

Ključna tema našega razgovora bila je stvaranje avangardne, progresivne, islamski opredjeljene snage, koje će izmjeniti sistem i društvo iz korjena. Ta snaga prethodno sebe treba prilagoditi islamskom kursu i programu, svoj život uskladiti prema uputama Kur'ana, kao što je bio slučaj sa Prvom generacijom Islama, koja je živjela islamski i riječju, i ubjeđenjem, i djelom. Pričao nam je kako je u Americi nastalo oduševljenje kada se objavila vijest o atentatu na šehida Hasana el-Bennā, neki su izašli na ulice, plesali, pjevali i veselili se! Kada sam ih upitao koji je povod njihovoj radosti i čestitanjima, odgovorili su: „Najveći neprijatelj Zapada i Amerike, ubijen je u Egiptu, to je Hasan el-Bennā, generalni sekretar *Muslimanske braće*".

Seīd Kutb se začudio, jer, dok je bio u Egiptu, nije osjetio da je Hasan el-Bennā, u toj mjeri opasan čovjek! Tada je odlučio, čim se vrati u Egipat, da će se povezati s "Muslimanskom braćom", koje je organizovao Hasan el-Bennā, i sarađivati s njima. Tako je uradio, Elhamdulillahi!

Moji prijatelji, Īsā Āl Halife i njegova braća iz Bahrejna, kao i Muhammed Medeni sa svojim drugovima iz Sudana, češće su dolazili kod Sejjida Kutba, jer su stanovali u Hulvanu. Mi smo navraćali s vremena na vrijeme, ali smo svi pratili njegove knjige, koje su sada bile isključivo islamske orijentacije. Kada sam bio srednjoškolac, nisam imao simpatija prema Sejjidu Kutbu, jer je on pripadao ideji i školi Mahmūda el-Akkāda. Više sam volio program i ideje koje je zagovarao Er-Rāfi'ī i njegovi učenici kao npr. Se'īd el-'Arjan, Alī et-Tantāvī, Mahmūd Muhammed Šākir i dr. Nakon što sam stigao u Egipat, počeo čitati njegove radove u časopisu *„Nova misao"*, njegovim osvrtima na imama Hasana el-Bennāa i "Muslimansku braću", koje je pisao u časopisu *„Ed-Da've"*, sastancima u njegovoj kući, njegovim izvanrednim nastupima u prostorijama"Muslimanske omladine", gdje je govorio protiv Francuske, gdje je tražio da se dokinu diplome izdate na francuskom jeziku, da se na taj način solidarišemo s našom braćom u Sjevernoj Africi... Sve me to strašno približilo Sejjidu Kutbu, i postao je omiljen u mome srcu i duši. Zato sam čitao svaki njegov članak i knjigu. Nakon što je i zvanično postao član Pokreta, postao glavni urednik lista *„Muslimanska braća"*, preuzeo ključne uloge u da'vi i Pokretu, naše veze postajele su sve čvršće.

Američki Islam

Govoreći o Islamu kojeg želi Amerika i Zapad, Sejjid Kutb kaže: „Islam kakvog želi Amerika i njihovi saveznici na Srednjem istoku, nije Islam koji se protivi imperijalizmu, nije Islam koji se suprotstavlja diktaturi, to je Islam koji se protivi samo komunizmu, oni ne žele Islam koji vlada, koji je faktor. One žele Islam, na američki način, oni žele Islam koji će tretirati pitanja kao što su npr. šta kvari abdest, ali ne žele Islam koji će tretirati socijalna, ekonomska i politička pitanja muslimana, i njihovu tešku i bijednu poziciju. Islamsko društvo nastat će tek onda kada ljudi odluče da pokornost treba iskazivati isključivo Allahu Uzvišenom, a onda svoje živote uspostave i regulišu na tim principima.

Nesporazum s Revolucijom

Šehid Sejjid Kutb se razišao s rukovodstvom Revolucije, nakon što je Džemāl Abdun-Nāsir srušio predsjednika Muhammeda Nedžība i uspostavio diktaturu, umjesto ranijih obećanja i dogovora, da će se u Egiptu us-

Šehid Sejjid Kutb s prijateljima iz islamskih zemalja na Konferenciji u Kudsu 1953./1373. godine

postaviti sistem Šure. Abdun-Nāsir je nepriateljski bio raspoložen prema progresivnoj ulemi, da'ijama, nosiocima naprednih ideja na fakultetima i kulturnim i vjerskim ustanovama...

Šehid Sejjid Kutb je prvi put uhapšen 1954./1374. godine, i u pritvoru je, zajedno s rukovodstvom "Muslimanske braće", ostao dva mjeseca. Drugi put je uhapšen 26. 10. 1954./1374. godine, nakon improvizirajućeg događaja i farse poznate pod imenom „Hadisu el-Menšije", zbog koje je Abdun-Nāsir optužio "Muslimansku braću" za pokušaj atentata protiv njega.

Suđenje protiv Sejjida Kutba je počelo 22. 11. 1954./1374. godine, predsjednik suda je bio Džemāl Sālim, a članovi suda bili su Enver es-Sādāt i Husejn eš-Šafi'ī. Osuđen je na petnaest godina zatvora.

Na posredovanje iračkog predsjednika, Abdusselama 'Ārefa, iz zatvora je pušten 1964./1384. godine. Navedeno je da se pušta iz zatvora iz zdravstvenih razloga.

Prilikom posjete Moskvi, 1965./1385., Džemāl Abdun-Nāsir je još iz Moskve javio, da se protiv njega pripremao atentat, te da je namjera zavjernika bila – promjena vlasti u Egiptu. Nagalsio je i to, da je na čelu te zavjere Sejjid Kutb!!!

Tako je Sejjid Kutb, 9. 08. 1965./1385. godine po treći put uhapšen. Njegovo ispitivanje u Vojnom zatvoru u Egiptu počelo je 19. 12. 1965./1385. godine i trajalo je tri dana. Suđenje Sejjidu Kutbu počelo je naredne godine, a suđenju je predsjedavao Fūād ed-Dedžvi. Taj sud ga je 21. 08. 1966./1386., osudio na smrt vješanjem.

Uslijedile su žestoke reakcije širom Islamskog svijeta. Zahtijevalo se poništenje te kazne. Džemāl Abdun-Nāsir je dobio mnogo molbi i zahtjeva, kako od strane vladara, tako i utjecajnih ličnosti, da ne dozvoli pogubljenje Sejjida Kutba...

Saudijski kralj, šehid Fejsal ibn Abdul Azīz Āl Saūd je, 28. 08. 1966./1386. godine poslao telegram u kojem je molio Abdun-Nāsira da poništi presudu. Tu poruku je Sami Šeref uručio Abdun-Nāsiru isto večer, a Abdun Nāsir mu je rekao: „Objesite ga sutra... rano, i dostavi mi telegram poslije vješanja!" Zatim je Abdun-Nāsir, izražavajući svoje žaljenje, kralju Fejsalu odgovorio, da je njegov telegram stigao, kad je osuđenik već bio obješen!!!

Smrtna presuda nad šehidom Sejjidom Kutbom izvršena je rano u jutro, u ponedjeljak, 29. 08. 1966./13. 05. 1386. godine.

Sejjid Kutb...na slici se vide i dr. Mustafa es-Sibā'ī, Fuhejm ebu Abijje i Fuād el-Musellemānī

Mevdudi – na dan vješanja Sejjida Kutba

Šejh Halil Ahmed el-Hāmidi, sekretar šejha el-Mevdūdīja, priča: „Toga jutra, kada je izvršena smrtna presuda nad šehidom Sejjidom Kutbom, ušao sam u kancelariju šejha Mevdudija, a već je pakistanska štampa na prvim stranicama objavila pogubljenje šehida Sejjida Kutba. Šejh Mevdudi nam reče: „Jutros rano sam osjetio strašnu nelagodu i gušenje... Nisam znao razlog toga stanja... Nakon što sam iz novina saznao vrijeme presude nad šehidom Sejjidom Kutbom, shvatio sam da sam slabost osjetio tačno u tom trenutku!"

Šejh Halil el-Hāmidi, još reče: "U Mekki el-Mukerremi 1966./1386., u hotel „Šebra", došao je jedan mladić, Arap - musliman, i profesoru El-Mevduduiju dao knjigu „Znakovi na putu", autora šehida Sejjida Kutba. Profesor Mavdudi je tu knjigu pročitao istog dana i noći, a ujutro je rekao: „Kao da sam ja napisao ovu knjigu!! Izrazio je čuđenje kako se njihove ideje i misli podudaraju, a malo zatim je rekao: "To ne treba da čudi, izvor naših misli i ideja je isti – Allahova Knjiga i Sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."

Šehid Sejjid Kutb je rekao: "Šehadet (kažiprst – op.prev.) koji u namazu svjedoči da je Allah Jedan, nikada neće napisati ni jedan harf kojim pri-

znaje diktatora. Ako sam zatvoren na pravdi Boga, ja sam zadovoljan sa ovom presudom. A, ako je suprotno, ja sam veći od toga, da tražim milost od jednoga pokvarenjaka (*bātila*)."

Dr. Ahmed Abdul Hamīd Gurāb, kaže: „Ne tvrdim da je šehid Sejjid Kutb bezgrešan, ne tvrdim da je bilo ko od uleme ili da'ija bezgrešan, od svačijeg se govora nešto može uzeti a nešto ostaviti, osim govora Resula, sallallahu alejhi ve sellem. Mi šehida (Sejjida Kutba) ne obožavamo, ali cijenimo njegovu borbu i njegovo djelo, ne napadamo ga i ne teretimo, ne može niko biti na većem gubitku od onoga naroda koji ne poznaje vrijednost svoje uleme i svojih mudžāhida, za koje Allah Uzvišeni kaže: „On neće poništiti djela onih koji na Allahovom putu poginu" (Muhammed, 4)

Pogubljenje šehida Sejjida Kutba za Islamski svijet bio je bolan događaj, izazvao je gnjev i reakciju uleme, da'ija i naroda. Istovremeno je obradovao židove, krstaše, ateiste, komuniste i druge neprijatelje Islama.

Muslimani su osudili ovaj zločin, od Mašrika do Magriba ljudi su za šehida Sejjida Kutba klanjali dženazu namaz u odsutnosti. Novine i časopisi u arapskom svijetu posvetile su specijalna izdanja o šehidu Sejjidu Kutbu i "Muslimanskoj braći". Islamska ulema i da'ije očekivali su da će autora

Šehid Sejjid Kutb iza rešetaka

ovoga zločina stići brza kazna. I zaista, prošlo je samo nekoliko mjeseci, desio se sramni i katastrofalni poraz 1967./1387. godine. Džemāl Abdun-Nāsir je poražen, a marokanski lider, Allal el-Fāsi tada je rekao: „Allah Uzvišeni nije pomogao rat na čelu kojeg je stajao ubica Sejjida Kutba."

Šehid Sejjid Kutb, iza njega šehid Jūsuf Hevāš

Pjesnik Ahmed Muhammed es-Siddīk, o šehidu Sejjidu Kutbu, govori kao o čovjeku koji je, dok su njegovi sunarodnjaci prihvatili igru i zabavu, uzeo pero u svoje ruke i suprotstavio se takvom životu i nepravednom sistemu... Iza sebe je ostavio svome Ummetu "*Znakove na putu*" („*Me'ālimu*"), ostavio je svoj „*Zilāl*", koji će čiste voditi ka Vječnosti.

Silnici i diktatori su mislili, da će, ako ubiju Sejjida Kutba slomiti i likvidirati Islam. Ali, Allah je htio drugačije. Djela Sejjida Kutba, nakon njegove smrti, još više su tražena u cijelom svijetu. Najviše njegovih knjiga je doživjelo preko dvadest i pet izdanja! Prevedene su ne sve jezike svijeta, nije ostalo mjesto na kugli zemaljskoj da se za njegovo ime i djelo nije čulo... Ali, zašto je obješen? Ko je stojao iza njegovog vješanja? U interesu koga je obješen? Nakon smrti počela je živjeti njegova ideja. Književnici, pjesnici, kritičari, svi su počeli pisati o njegovom životu i djelu. Napisano je na stotine radova i studija, magistarskih i doktorskih disertacija, akademskih analiza i rasprava. Izdavačke kuće su se takmičile koja će više izdati njegovih knjiga. „*Zilal*" je postao najtraženija, i najviše štampana knjiga, najprisutnija na izlozima i na sajmovima. Njegove knjige je čitala omaldina.

Mislim da je o njemu, o njegovoj ideji i djelu najviše napisao njegov učenik, dr. Salāh Abdul Fettāh el-Hālidi. Njegovim materijalima sam se najviše koristio pišući u ovoj knjizi o šehidu Sejjidu Kutbu.

Dr. Jūsuf el-Karadāvī, koji se sa šehidom Sejjidom Kutbom razilazio po nekim pitanjima, priznaje njegov ogroman doprinos islamskom pokretu i islamskoj misli uopšte, pa kaže: „Bio je hrabar čovjek. Trpio je i mučen je na Allahovom putu, ali nije klonuo, nije posustao niti se predavao, dao je svoju glavu za ideju... Bio je čovjek jakog pera, prefinjenog književnog izraza, sjajnoga stila, revolucionarne ideje i jasnoga programa. Autor je djela *„Umjetnički prikaz u Kur'anu"*, *„Socijalna pravda u Islamu"*, *„U hladovima Kur'ana"*, *„Znakovi na putu"*, i drugih. Ova djela su čitana širom arapskog i Islamskog svijeta. Bio je veliki da'ija i veliki književnik".

Prije više od dvadest godina čitao sam studiju koju je napisao profesor Ibrāhīm ibn Abdurrahmān el-Bulejhī iz Saudijske Arabije. Naslov studije je bio: *„Sejjid Kutb – književnik i mislilac"*. Bio sam zadivljen ovom studijom i o tome sam pisao u kuvajtskom časopisu „El-Mudžteme'". Ovdje bih spomenuo još neka imena koja su dala značajan doprinos prikazu grandioznog djela šehida Sejjida Kutba: Jūsuf el-'Azm, Abdullāh Azzām, Muhammed Alī Kutb, Ahmed abdul Gafūr Attār, Ebu el-Hasen en-Nedvī, Muhammed el-Husnī, Ahmed Hasen Ferhāt, Ahmed Fāiz, Sālim el-Behensāvī.

Pravedni stavovi

Nikada nećemo zaboraviti hrabre i poštene stavove, koje su zauzeli alimi i šejhovi: Abdul Azīz ibn Bāz, Abdullāh el-Džibrīn, Bekr ebu Zejd, Abdurrahmān ed-Dūsirī... Da ih Allah Uzvišeni nagradi i da im svako dobro.

Sada ćemo navesti neke citate šehida Sejjida Kutba:

- „Pokret Muslimanska braća čist je od svake vrste fanatizma. Oni koji se bore protiv toga Pokreta, oni su fanatici ili neznalice, koji ne znaju šta govore"
- „Hasan el-Bennā je bio veliki graditelj, bolje reći – veliki genij."
- „Islam je dao brojne da'ije, ali svaki da'ija nije i graditelj, i među graditeljima je mali broj izuzetno nadarenih arhitekata. Pokret *Muslimanska braća* je živi primjer genijalnosti izgradnje ljudskog društva. Šehid Hasan el-Bennā je napustio ovaj svijet, ali je, za svoga života, usavršio svoju građevinu. Svojom smrću građevinu je još više učvrstio! Jer, hiljade hutbi i govora šehida Hasana el-Bennaa, u dušama i srcima njegovih sljedbenika, ne bi rasplamsali da'vu, kao što je rasplamsala njegova čista, šehidska krv."

- „Naše riječi su poput lutke od voska, kada umremo za te riječi, u njih ulazi duša, koja im daje život."
- „Riječi koje se rode u ustima i izbace jezikom, ako nisu nadahnute životom s Allahovog izvora, rođene su – mrtve."
- „Kur'an će svoje tajne odati samo onima koji se upute u borbu i džihad."

Šehid Sejjid Kutb je, dok je bio iza zatvorskih rešetaka, napisao kasidu, koju je naslovio: „*Ehi*" (*Moj brate*), u kojoj govori o svom srcu, svijesti, osjećanjima. Obraćajući se svome bratu u da'vi govori mu da je onaj čovjek, koji je u vezi s Allahom, slobodan i onda kada je u zatvorskim zidinama i kada su mu čelični okovi na rukama. Hrabri ga, da će vojska sile ustuknuti i da će nova zora svanuti.

Završavajjući svoju kasidu, bratu govori o susretu u Allahovim baštama (*Revdātu Rabbi*) i kaže mu: „Blago nama u kućama Vječnosti" (*Tūba lena fi dijāril – hulūdi*)

Pjesnik Muhjuddin 'Itije, također zatvorenik, na ove stihove, odgovara Sejjidu Kutbu, s dva svoja stiha, u kojima kaže: „*Moj brate, da li si se to umorio od borbe, pa odbacuješ oružje sa svoga ramena? Ko će onda ranjenima liječiti rane, i ponovo dići i nositi zastavu?*"

Šehid Sejjid Kutb odgovara svome zatvorskom drugu, Muhjuddin 'Itiji sa četiri svoja stiha, u kojima mu kaže, da se nije umorio, da nije bacio oružje, da iz zatvorske tmine nazire svijetlo zore koja dolazi, da je ubijeđen i siguran u svoj put, i da će održati svoj zavjet.

Ova kasida imala je velikog odijeka u arapskom svijetu. Iz Jordana šehidu Sejjidu Kutbu odgovara pjesnik Kudsa (Šairu el-Aksa), profesor Jūsuf el-'Azm, a iz Iraka mu odgovara poznati islamski pjesnik Velid el-'Azamī. I jedan i drugi iskazuju svoje divljenje njegovoj hrabrosti i držanju, izražavajući mu da mu sve zdrave snage u arapskom i Islamskom svijetu daju podršku i da su uz njega.

Da se Allah Uzvišeni smiluje šehidu Sejjidu Kutbu, da njega, i sve nas, pridruži svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Na kraju našega osvrta na život i djelo šehida Sejjida Kutba, spomenut ćemo sadržaj jedne njegove kaside iz zbirke koju je naslovio „*Zvuk borbe*" (*Lahnu el-Kufahi*). U kasidi je govorio o američkim saradnicima i agentima

unutar arapskog korpusa. Njihov odnos prema kolonizatorima, poredi sa odnosom mušrika prema božanstvu, „Hubelu" u doba džahilijjeta.

Hubel je simbol izdaje, neznanja, gluposti i laži (*Remzul – hijāneti vel-džehāleti, vessehāfeti, veddedželi*).

Na kraju ove divne kaside, šehid Sejjid Kutb zaključuje, da je poštenih i hrabrih, u ovom našem vremenu malo, ali koliko god da ih je, oni su odlučili da ne saviju svoju kičmu i vrat pred Hubelom. Radije su prihvatili mračne zatvore, iz kojih će svjedočiti, da svaka diktataura ima svoj kraj (*Fe li kulli tāgijetin nihāje*).

Šehid Sejjid Kutb... na putu za gubilište

68 – ŠEJH ABDUL FETTĀH EBU GADDE

(1917-1997 / 1336-1417)

POBOŽNI ALIM

Moje poznanstvo s njim

S njim sam se upoznao preko njegovih djela i mojih prijatelja iz Sirije koji su mi dosta o njemu pričali, a prvi put sam se s njim sreo kada sam ga 1965./1385. godine posjetio u Halepu, u njegovoj kući. Bilo je to na jednom od mojih putovanja u Tursku. Oduševio me svojom skromnošću, vedrinom lica, plemenitošću, toplinom u dijalogu, preciznošću kada su naučni fakti u pitanju.

Zahvaljujući Allahovoj volji, okolnostima koje su kasnije nastale, često smo se viđali u Siriji, Kuvajtu, Jordanu, Saudijskoj Arabiji, raznim zemljama Evrope... Naša veza je još više učvršćena. Uvjerio sam se da je veliki alim, iskreni da'ija, sposoban pravnik, zāhid. Odlike su mu bile smirenost, nevjerovatna moć meditacije, zapažanja, a sve je to bilo bez bilo kojeg vida usiljenosti.

Rođenje i obrazovanje

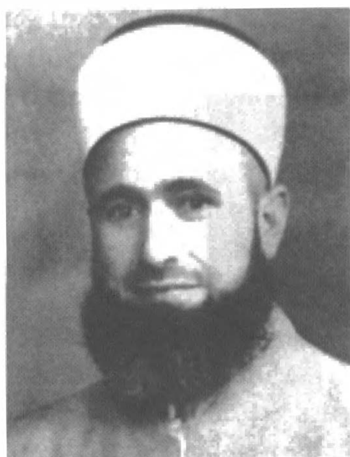
Rođen je polovinom mjeseca redžeba 1336./1917. godine u gradu Halepu u Siriji. Njegov otac i djed bili su poznati trgovci svilom. Otac mu je bio poznati mecena uleme, družio se s njima, posjećivao njihova predavanja i sastanke. Kada je napunio osmu godinu šejh Abdul Fettāh je počeo pohađati arapsko-islamsku školu, a nakon njenog završetka upisuje se u srednju šeriatsku školu „El-Husrevijje“, koju završava odličnim uspjehom. Po završetku srednje škole odlazi u Egipat i na El-Azharu upisuje Šeriatski fakultet, koji završava 1948./1368. godine.

Dvije godine proveo je na specijalizaciji metodike nastave i arapskog jezika, a onda se vratio u Siriju.

Njegovi učitelji i učenici

Znanje je stekao pred uglednim profesorima i šejhovima u Egiptu, Siriji, Indiji i drugim mjestima. Nosilac je svjetskog priznanja za doprinos znanostima iz oblasti Hadisa. Njegovi najpoznatiji učitelji u Halepu bili su šejh Ahmed ez-Zerkā i njegov sin, šejh Mustafa ez-Zerkā.

Šejh Abdul Fettāh smatra se jednim od najvećih alima Sirije, nosilaca da've i islamskog pokreta. Uživao je veliki ugled u naučnim krugovima arapskog i Islamskog svijeta, a bio je omiljen i u narodu.

Šejh Abdul Fettāh ebu Gade u cvijetu mladosti

Njegovi učenici će kasnije postati poznati alimi i intelektualci, koji će djelovati u Halepu, Damasku i Rijadu. Šejh Abdul Fettāh je najprije radio kao predavač u srednjim školama u Halepu, a kasnije na šeriatskom fakultetu Univerziteza u Damasku, te Šeriatskom fakultetu Univerziteta „Kralj Saud" u Rijadu. Što se pak tiče njegovih učenika koji su se angažovali na planu da've, oni su brojni i djelovali su u raznim zemljama arapskog svijeta. Šejh Abdul Fettāh je, djelujući kao alim i da'ija, obišao većinu arapskih zemalja. Bio je mezheba imama Ebu Hanīfe, ali nije odobravao mezhebsku pristrasnost.

Djela

Napisao je i obradio preko stotinu djela, najviše iz oblasti Hadisa Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Štampano je preko 60 njegovih djela, od koji ćemo spomenuti .

- *Komplementacija El-Luknevijevog djela „El-Džurhu ve et-t'adīl"*
- *Deset odgovora na deset pitanja iz hadiskih znanosti (djelo „Ulumu el-Hadisi" od El-Luknevija)*
- *Dokaz da nema pretjeranosti u činjenju ibadeta (osvrt na djelo El-Luknevija)*

- *Osvrt na djelo „Risaletu el-musteršidīn", autora imama Harisa el-Muhāsibīja. (djelo tretira pitanja tesavvufa i ahlaka)*
- *Objašnjenja o predajama pojave Isāa, alejhis-selam – autora imama Muhammed Enver Šaha el-Kašmirija.*
- *O razlikama između fetvi i propisa, te postupcima imama i sudija, autora El-Kurāfija*
- *Komentar djela „Kitabu en-Nikajeti", koji tretira pitanja iz hanefiskog fikha, autora imama El-Karije*
- *O djelu „El-Menaru el munifi fis-sahihi ve ed-da'ifi", autora Ibn el-Kajjim el-Dževzija*
- *O djelu „El-Mesnū' fi ma'rifeti el-Hadisi el-mevdū'", autora imama Alī el-Karija*
- *O djelu „Fikhu Ehlul – Iraki ve hadisuhum", autora Muhammeda Zahida el-Kevserija*

Ovo su njegovi komentari i osvrti na razna djela, a od njegovih originalnih radova, spomenut ćemo:

- *Pitanje stvaranja Kur'ana i utjecaj takvih razmatranja na prenosioce hadisa u djelima „džurha i te'dila"*
- *Stranice o strpljivosti uleme*
- *O otkrivanju neistina i podvala*
- *Ulema neženje, koji su dali prednost znanju nad ženidbom*
- *Dokaz – osnov znanja*
- *Sunnet i njegov šeriatski smisao*
- *Utvrđivanje hadisa u dva najpribranija Sahiha*
- *Selefijski metod o pitanjima vezanim za nauku*
- *Značaj vremena u životu uleme*
- *Pogled na historijat Sunneta i hadiskih znanosti*
- *Islamski pravnici iz četrnaestog stoljeća (po Hidžri – op.prev.)*
- *Četvorica pravednih halifa u Hadisu*

Značajno je napomenuti, da je šejh Abdul Fettāh, zajedno sa svojim školskim kolegom, šejh Ahmed 'Izzuddinom el-Bejānūnījem, uradio nekoliko udžbenika za srednje škole, kao i to da je dovršio „*Leksikon Hanbeliskog*

fikha od Ibn Hazma". Ovo djelo je dovršio dok je radio kao predavač na šeriatskom fakultetu Univerziteta u Damasku. Također je učestvovao u izradi programa pri Institutu za visoko sudstvo u Rijadu, šeriatskom fakultetu Univerziteta „Imam Muhammed ibn Saūd el-Islamijje", te pedagoškog fakulteta Univerziteta „Kralj Saud" (katedra za postdiplomski studij). Ako se ovome doda njegov doprinos prilikom učešća u kulturnim i vjerskim manifestacijama u arapskom i Islamskom svijetu, i van njega, imat ćemo jasnu predstavu o njegovom velikom djelu.

Djelovanje šejha Abdul Fettāha u Halepu možemo porediti s djelovanjem šejha Muhammeda el-Hāmida u Hami, ili doktora Mustafe es-Sibā'īja u Damasku, šejha Muhammeda Alī Miš'ala u Himsu. Svi oni su usmjeravali pravilnoj spoznaji Islama i upućivali na nužnost primjene islamskih propisa, djelujući u najširim narodnim krugovima. Radili su na izmirenju među muslimanima, njihovoj edukaciji isključivo na principima Kur'ana i Sunneta, te prakse Prve generacije Islama. Šejh Abdul Fettāh bio je jedan od primjera praktične primjene Islama u vlastitom i porodičnom životu. Tu promjenu je želio vidjeti i osjetiti na razini svoje šire zajednice.

Rekli su o njemu

Govoreći o njemu, njegov sin, Sulejmān, će reći: „Moj otac je bio strpljiv u iskušenjima i pokornosti, strogo odan i tačan po pitanju namaza, dnevnom učenju Kur'ana, mnogo je vremena provodio učeći Kur'ani Kerīm. Bio je plemenit, nikoga ne bi uznemirio svojim riječima, skroman u jelu, piću, odijevanju. Bio je čist i pedantan, njegova radna soba uvijek je bila čista i sređena, mada ga je Allah Uzvišeni iskušavao i time što nije vidio na jedno oko i nije čuo na jedno uho. Nikada ga nisam čuo da se zbog toga žalio, da je to umanjilo njegov entuzijazam i želju za naukom... Bojao se da umre a da ne rekne i napiše ono što zna." (Časopis „*El-Mudžteme*'", br.1253)

Šejh Vehbī Gāvdži, govoreći o njemu, kaže: „Šejh Abdul Fettāh bio je jako emotivna i osjetljiva osoba. Iz njegovih očiju potekle bi suze učeći Kur'ani Kerīm, a isto tako kada je trebalo saosjećati s drugima. Jednom prilikom, jedan od njegovih učenika, iznoseći svome profesoru probleme, nije se mogao suzdržati a da ne zaplače. I šejh Abdul Fettāh je plakao zajedno s njim. Kada se, u džamiji Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, susreo sa šejhom Muhammed Jūsuf el-Benūrijem, okrenuli su se prema Kibli, učili dove i plakali. Malo bi ko mogao čitati njegovu raspravu „*Risaletu el-Musteršidīn*", a da pri tom ne zaplače.

Osječaj samopoštovanja i časti

O njegovoj časti, zuhdu, odnosu prema nauci i njenim nosiocima, govori šejh Kajs Āl eš-Šejh el-Mubārek: „ Šejh Abdul Fettāh je ālim kome je Allah Uzvišeni dao znanje i mogućnost da prepozna i vrednuje znanje... Uzdigao se svojim znanjem iznad svih niskosti života ovoga svijeta. Nije želio koristiti znanje za ostvarenje ovodunjalučkih iteresa. Bio je uzor pravog da'ije koji poziva na Allahov put. Kao takvog upoznali su ga centri da've širom svijeta. Njegovom smrću osjetili su gubitak da'ije, učitelja, vođe. Njegovo znanje i rad karakterisala je istinska bogobojaznost.

O dugotrajnom druženju i prijateljstvu sa šejhom Abdul Fettāhom, govori nam dr. Muhammed Alī el-Hāšīmi: „Šejha Abdul Fettāha poznajem već pedeset godina. Pored bratske, islamske veze, zbliženi smo ženidbenim vezama. U toku druženja kod njega sam primjećivao samo plemenitost, iskrenost, toleranciju, strpljivost. Njega su oplakivala srca prije očiju, jer su ljudi osjetili, da su njegovom smrću ostali bez dokazanog alima i istraživača, koji je spoznao vrijednost, shvatio ulogu znanja u profiliranju sadašnje, a i budućih generacija. Zbog toga se u tolikoj mjeri i posvetio pisanju i verifikaciji djela, objavio preko šezdeset knjiga različite tematike, a pripremio preko trideset. Smrt ga je spriječila da ih pripremi i štampa." (Časopis „El-Mudžteme'", br.1241)

Šejh Omer el-Džejlānī, govoreći o spremnosti šejha Abdul Fettāha, da u interesu nauke prevali hiljade kilometara da bi se sreo s nekim alimom, ili izvorom islamskog naslijeđa i kulture, iznosi primjer njegovog putovanja u Indiju, pa kaže: „Indijski poluotok je dao veliki doprinos na planu izučavanja Hadisa Resula, sallallahu alejhi ve sellem. Ne mislim da se u tome sa Indijskim poluotokom može porediti bilo koja islamska sredina u svijetu, i to ne samo po broju onih koji su na tu temu pisali, niti pak po aspektima osvrta. Karakteristika te bogate riznice i biblioteke na Indijskom poluotoku bila je u tome što, za većinu Islamskog svijeta, njena vrata nisu bila otvorena. Šejh Abdul Fettāh je otvorio ta vrata, otklonio zastore s bogatog naslijeđa, napisao obradu i recenziju mnogih djela. Njegova posjeta Indiji bila je 1962./1382. godine. Kada se vratio, posebno je predočio djela trojice poznatih alima Indije, a to su: Imam Muhammed Abdul Hajj el-Luknevi, imam Ahmed el-Osmani et-Tehānevī i imam Muhammed Enver el-Kašmīrī." („El-Mudžteme'", br.1241)

Govoreći o mišljenju i pohvalama uleme na račun ličnosti i djela šejha Abdul Fettāha, šejh Hasenejn Muhammed Mahlūf, egipatski muftija,

u svojoj recenziji za prvo izdanje knjige „*Risaletu el-Musteršidin*“, ističe: „Hvala Allahu Uzvišenom koji Vas je uputio i omogućio Vam (šejhu Abdul Fettāhu – op.prev.) da objavite ovo djelo imama El-Muhāsibīja, te da ga Vašom recenzijom još više obogatite.“

Poznati učenjak, šejh Muhammed ebu Zekre, nakon zajednički provedenog vremena sa šejhom Abdul Fettāhom u nekoj od prigoda, piše mu: „Ne mogu zaboraviti dane koje smo proveli zajedno. Tokom tih dana uvjerio sam se u iskrenost ljudi koji praktikuju pobožnost, otvorenost i kolegijalnost“.

Njegov šejh, poznati učenjak Mustafa Ahmed ez-Zerkā, u recenziji za Abdul Fettāhovu knjigu „*Stranice o strpljivosti uleme*“, kaže: „Odabranom i poštovanom bratu koga poštujem više od samoga sebe, iako je po godinama mlađi od mene...“

Takav je bio šejh Abdul Fettāh. Preuzeo je znanje od poznate uleme, sreo se sa obnoviteljem islamske da've četrnaestog vijeka po Hidžri, imamom Hasanom el-Bennāom, za kojega je govorio da je „Er-Rāšid-el-Muršid“ (*Razborit vođa*). S braćom, da'ijama, u Siriji je razvio i ponio zastavu Islama, šireći islamsku svijest i obučavajući mladu generaciju u duhu islamske upute. Motivisao je muslimanski narod da se odupre stranoj dominaciji i utjecajima, naročito marksističkim, krstaškim i cionističkim. Djelovao je na naučnom i da'vetskom planu. Kada je njegov da'vetski metod u pitanju, treba istaći, da je omladinu posebno upozoravao da ne pribjegava metodama naglosti, nepromišljenosti, ekstrema... Upućivao ih je metodama Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u da'vi, koje, na prvom mjestu, karakteriše pribranost i strpljenje. Savjetovao im je da se posvete izučavanjima različitih znanosti, jer je Ummet danas u potrebi za različitim orijentacijama. Treba pratiti sva kretanja savremenoga svijeta, kako na polju nauke, tako i na planu kulture, ekonomije, razvoja i tehnike, naravno, sve to posmatrano iz ugla perspektive Islama.

Izvodi iz njegovih govora:

- *Knjiga ti neće otkriti svoju tajnu dok je ne pročitaš od početka do kraja.*
- *Karakteristika alima je u tome da probudi i aktivira svoj razum u sjenci Šeriata.*
- *Dirhem kapitala zahtijeva kantar razuma, a dirhem nauke zahtjeva dva kantara razuma.*

Na knjizi „*Stranice iz strpljivosti uleme*“ radio je preko dvadeset godina, jer, kada bi god došao do podatka koji vrijedi registrovati, to bi prilagao materijalu za svoju knjigu...

Nakon ovako radom ispunjenog života, Allah Uzvišeni ga je uzeo Sebi u nedjelju, devetog Ševvala 1417./16.02.1997. u Rijadu.

Sljedećeg dana njegovo tjelo je, prema vlastitoj želji, preneseno u Medinu el-Munevveru.

Ukopan je u mezarluk „El Bekī'".
Dženaza mu je obavljena nakon jacije-namaza. Živio je preko osamdeset godina.

Da mu Allah Uzvišeni podari svoju neizmjernu milost, da ga nastani u prostranstvima Njegovih Dženneta i da nas pridruži Njegovim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

Autor sa dekanom Univerziteta „Džāmi'atul Imam" doktorom Abdullāh et-Türkījem i dekanom Islamskog Univerziteta, dr. Abdullāh ez-Zajidom.

A kako će oni divni drugovi biti!

Zadnja naša dova, neka bude: Hvala Allahu, Stvoritelju svijetova!

Šejh Muhammed ebu Zekre, u jednom od svojih govora napao je siriskog predsjednika Eš-Šišeklija. Pričao je, da mu se Allah smiluje, kako ga je nekad poslije toga sreo šejh Abdul Fettāh, i rekao mu: „Zašto napadaš Eš-Šīškelīja, a vi ste rođaci?!" Imam ebu Zekre se začudio i upitao ga: "Kako ćemo biti rođaci, ja sam iz Egipta, a on iz Sirije?" Šejh Abdul Fettāh mu je odgovorio: „Tvoje porodično prezime, ebu Zehre, i „eš-Šīšeklī" je turska riječ, koja je sintagma dvije riječi: šišk, znači ruža, i „l" znači otac, pa „ebu Zehre" i „eš-Šīškelī" imaju isto značenje – Otac ruže!"

69 – ŠEJH MUHAMMED NASĪF

(1884-1971 / 1302-1391)

CIJENJENI ALIM

Rođenje i obrazovanje

Muhammed ibn Husejn ibn Omer ibn Abdullāh ibn Ebi Bekr ibn Muhammed Nasīf, rođen je u gradu Džeddi, osamnaestog ramazana 1302./1884. godine. Njegova porodica, koja vodi porijeklo od starog i čuvenog plemena Harb, dala je veliki broj uleme i značajnih ličnosti. Na tu temu je pisao i dao dosta podataka šejh Alī et-Tantāvī. Otac šejha Muhammeda Nasīfa bio je jedan od najuglednijih i najutjecajnijih ličnosti na Arapskom poluotoku za vrijeme osmanske vladavine. Njegovu kuću su posjećivali najugledniji gosti koji su dolazili u Džeddu i Mekku el-Mukerremu. Imao je tako uređen dvorac, da su sve poznatije ličnosti i gosti države, uglavnom odsjedali u tom dvorcu. U tom dvorcu je osnivač Saudijske Arabije, kralj Abdul Azīz Āl Saūd, uzeo prisegu uleme i uglednih ličnosti Hidžaza. Tu je odsjeo i zadnji osmanski halifa, Sultān Muhammed Vehiduddin, nakon što ga je izdao diktator Atāturk.

Otac šejha Muhammeda Nasīfa umro je dok je on još bio dijete, pa je brigu o njemu preuzeo njegov djed Omer, koji mu je dao sve uslove za odgoj i školovanje. Najpoznatiji njegov učitelj bio je šejh Abdul Kādir et-Telemsāni, kod njega je stekao osnovne znanosti iz tevhida, fikha i tefsira. Pored njega učitelji su mu bili šejh Ahmed ibn Ibrāhīm ibn 'Isā i šejh Ahmed en-Nedždžār, poznati učenjaci iz Taifa, te šejh Muhammed Hamīd iz Džedde.

Šejh Muhammed Nasīf je bio veliki zaljubljenik knjige. Mnogo je čitao, ali i sakupljao knjige različitog žanra. Posebno je tragao za izvornom literaturom i rukopisima. Vremenom je njegova biblioteka postala najbogatija

privatna biblioteka u Islamskom svijetu. Broj svezaka njegove biblioteke dostigao je cifru od šest hiljada. Biblioteka je bila otvorena za sve ljubitelje pisane riječi bez izuzetaka. Šejh Muhammed Nasīf je posebno podržavao širenje selefijske literature, na vlastiti trošak je distribuirao dosta knjiga toga sadržaja. Postao je živim izvorom za naučnike i istraživače, dolazili su kod njega, naročito kada je u pitanju oblast Hidžaza.

Postao je omiljen kod ljudi, kako zbog svoga znanja, tako i zbog svoje plemenitosti i ahlaka. Šejh Alī et-Tantāvī, govoreći o tome, kaže: „Stigli smo u Džeddu nakon mukotrpnog, dugog putovanja iz Damaska u Mekku. Putovali smo kolima opasnim pustinjskim putevima, gdje nam je na momente bio ugrožen i život, i stigli smo u Mekku nakon pedest i osam dana provedenih na putu. Odlučili smo odsjesti u kući efendije-šejha, Muhammeda Nasīfa. Njegova kuća je bila mjesto gdje su odsjedale najuglednije ličnosti iz cijelog svijeta. O toj kući sam dosta čuo od svoga tetka Muhibbuddīna el-Hatība i šejha Behdžeta el-Bejtāra. Kada smo odsjeli u tom dvorcu, i kada sam vidio i upoznao šejha Muhammeda Nasīfa, uvjerio sam se da je on još mnogo veća ličnost od onoga što sam čuo o njemu. Njegova plemenitost je bila prirodna, tu nije bilo ničeg usiljenog i vještačkog. Fantastično je poznavao sve što je bilo vezano za Hidžaz: historiju, vladare, stanovništvo. Bio je živa enciklopedija. Kod njega sam vidio biblioteku, koju ne mogu porediti s bilo kojom drugom. Imao sam prilike vidjeti biblioteku našega profesora Muhammeda Kurd Alija u Damasku, Is'āfa en-Nešāšibija u Kudsu, Ahmeda Tīmūr paše i Ahmed Zekī Pāša u Egiptu, biblioteku Vijeća uleme u Luknu (Lucknow) u Indiji, biblioteku hadži Hamdī el-'A'zamīja u Bagdadu, biblioteke za koje nema prostora da ih ovdje spominjem, ali je van svake sumnje, da je biblioteka šejha Muhammeda Nasīfa, među najbogatijim i najsređenijim koje sam u životu vidio. Uz to, njegova biblioteka je, isto tako i njegova kuća, otvorena za sve dobronamjerne.

Enciklopedija koja govori

U svojoj knjizi „Arapski vladarti", autor Emin er-Rejhānī, će reće: „Šejh Muhammed Nasīf je živa enciklopedija, odgovara na svako pitanje i upućuje čovjeka na izvore i literaturu iz oblasti historije, književnosti, prava..."

Za njega će šejh Muhammed ibn Māni', reći: „Ne znamo da je u Hidžazu, po plemenitosti i držanju, bio čovjek ravan njemu."

Poznati učenjak šejh Muhammed Rešīd Ridā, u svom časopisu „El-Menār", posvetio mu je poseban članak – „Muhammed Nasīf-divan domaćin."

Šejh Zuhejr eš-Šāvīš, govoreći o šejhu Muhammedu Nasīfu, kaže: „Muhammed Nasīf je ispunjavao ovaj svijet svojim prisustvom. Bio je dostojanstven u svim periodima svoga života. Posjećivao je privatne i javne biblioteke, ne postoji vlasnik tih biblioteka u Hidžazu, Džeddi, i šire, da ga šejh Muhammed Nasīf redovno nije posjećivao. Ne postoji ni jedna od tih biblioteka, da im nije poklonio knjigu, ili više..."

Moje poznanstvo s njim

Moje poznanstvo sa šejhom Muhammedom Nasīfom počelo je 1955./1375. kada sam sa grupom prijatelja i profesora škole „En-Nedžāt" iz Ez-Zubejra putovao na Hadždž. Posjetili smo ga u njegovoj kući i naišli na domaćinski prijem koji nikada nećemo zaboraviti. Poklonio nam je dosta knjiga iz svoje biblioteke.

Svojim vladanjem nas je podsjetio na ulemu dobroga Selefa, koje je karakterisala jednostavnost i skromnost, darežljivost, i spremnost da se učini dobro i pomogne svakome čovjeku. Još prije ovoga susreta, o šejhu Muhammedu Nasīfu sam čuo čitajući časopis „El-Menār", vlasnika Muhammed Rešīd Ridāa, zatim u časopisu „El-Feth", vlasnika Muhibbuddīna el-Hatība, koji je, nakon smrti šejha Muhammed Rešīd Ridaa, po želji nasljednika, preuzeo izdavanje lista „El-Menār", ali je izdao samo pet brojeva toga lista.

Kada sam došao u Kuvajt i počeo raditi u Ministarstvu Vakufa, osnovali smo Komisiju koja je počela raditi na realizaciji jednoga velikog naučnog projekta a to je – *oživljavanje islamskog naslijeđa.*

Projekat smo počeli radom na izradi enciklopedije iz oblasti fikha (*El-Mevsū'atu el-fikhijjetu*).

Tako sam mjeseca redžeba 1385./1965. godine, šejhu Muhammedu Nasīfu, uputio pismo sljedeće sadržine:

"Ministarstvo Vakufa u Kuvajtu je počelo raditi na grandioznom projektu oživljavanja islamskog naslijeđa. U tom smislu, počet ćemo sa štampanjem rukopisa, koji sa naučnog i kulturnog aspekta, imaju značajno mjesto u islamskoj kulturi. Zato Vas molimo, da nam ponudite popis rukopisa kojim raspolažete u Vašoj biblioteci, te u kojoj ste mjeri spremni sa nama sarađivati na ovom projektu."

Šejh Muhammed Nasīf sa Njegovim visočanstvom, kraljem Saud ibn Abdul Azīzom

Položaj i ugled

Šejh Muhammed Nasīf je imao dobre odnose s ulemom u Saudijskoj Arabiji, ali i van njenih granica. Imao je izuzetnu pronicljivost i sposobnost za poznavanje ljudi. Za njega će šejh Muhammed ibn Ibrāhīm Āl eš-Šejh reći, da je on „brdo znanja, koje plaši sve oko sebe".

Šejh Muhammed Behdžet el-Bejtār, opisujući šejha Muhammeda Nasīfa, kaže, da je on „ukras Sirije", a šejh Mustafa es-Sibā'ī će za njega reći „da on iskazuje poslušnost onima, koji bi njenu trebali izražavati poslušnost."

Bio je uvažavan od predstavnika vlasti. Osnivač Saudijske Arabije, kralj Abdul Azīz Āl Saūd, kao i dva njegova sina, kralj Saūd i kralj Fejsal, uvažavali su ga, i posjećivali u njegovoj kući.

Kralj-šehid, Fejsal ibn Abdul Azīz, će kasnije narediti da se otkupi njegova kuća i biblioteka, i da se to registruje kao vlasništvo države, kao historiska vrijednost. Kompleks objekata šejha Muhammed Nasīfa je zadržao njegovo ime, što se može svako osvjedočiti i danas i pročitati natpis na tome dvorcu: „Ministarstvo prosvjete – uprava muzeja i starina – Džedda – kuća Nasīf".

Unuci šejha Muhammeda Nasīfa poklonili su rukopise njegove biblioteke Univerzitetu kralja Abdul Azīza u Džeddi. Njegova djeca su zauzimali značajne pozicije u vjerskom i kulturnom životu Saudijske Arabije. Ovdje ćemo spomenuti njegove sinove: šejh Husejn, bio je na čelu dobrotvorne institucije „*El-Emru bil ma'rūfi ve en-nehju anil munkeri*", čije je sjedište bilo u Džeddi, šejh Omer, koji je bio direktor Vakufa u Džeddi i njen gradonačelnik.

On je otac doktora Omera Nasīfa, koji je bio rektor Univerziteta kralja Abdul Azīza, zatim generalni sekretar Rabite, a onda zamjenik predsjednika Savjetodavnog Vijeća Saudijske Arabije. Vrijeme u kojem je dr. Abdullāh bio na čelu Rabite, po mome mišljenju, možemo tretirati zlatnim razdobljem u historiji savremene islamske da've. Cijeli svijet je osjetio blagodat aktivnosti iza kojih je bio tadašnji Generalni sekretar Rabite. Zato se ni jednog trenutka nisam kolebao, kada mi je ponudio da s njim sarađujem i budem njegov zamjenik. Tada sam imao priliku upoznati unuka šejha Muhammeda Nasīfa. Uvjerio sam se da je to "mladunče poznatog lava".

Kada je šejh Muhammed Nasīf davao izjavu za televiziju Saudijske Arabije, govoreći o svojim sjećanjima i prvim susretom s kraljem Abdul Azīzom u svojoj kući, rekao je: „Od 1827. do 1925. godine u našu kuću su dolazili ugledni ljudi iz Mekke el-Mukerreme i Hidžaza sa svojim gostima. To je i zbog toga, što je moj djed Omer, njegov otac Abdullāh, zatim i ja, Muhammed ibn Husejn ibn Omer Nasīf, imao ulogu emira u Džeddi. Kralj Abdul Azīz, da mu se Allah smiluje, u nekoliko navrata, posjetio je našu kuću. Bilo je to sve dok za kralja nije sagrađen poseban kompleks građevina, koje je on počeo koristiti. Nikada ne mogu zaboraviti stav kralja Abdul Azīza Āl Sauda, kada je, u jednom dijelu naše kuće, potpisivao sporazum s Englezima. Kada je njihov predstavnik, ministar Klejton, predložio pisanje Ugovora, po kojem bi nezavisnost Saudijske Arabije bila pod znakom pitanja, kralj Abdul Azīz Āl Saud se oštro suprotstavio, rekavši: „Mi smo ratovali, krv nam je bila do pojasa, sada niti ja, niti moji vojnici, koji smo vodili taj rat, nećemo potpisati bilo kakav sramotan ugovor, kojim se dovodi u pitanje naša samostalnost i nezavisnost."

(List „Tv Saudijje", br. 55, ševval 1379/1959)

Inteligencija i smirenost

Šejh Muhammed Nasīf se odlikovao ubjedljivošću u dijalogu, otmjenošću i elegancijom, prefinjenim ukusom, sposobnošću da rukovodi raspravama i debatama, te da one ne prerastu u besplodne polemike i pristrasne rasprave.

Imao je uredan i programiran vlastiti život. Dan je počinjao učenjem Kur'ani Kerīma i dovom. Zatim bi primao osobe kojima je trebala neka pomoć. Iza toga bi primao svoje prijatelje i ugledne goste, lično bi ih posluživao. Iza toga bi se jedno vrijeme posvetio učenicima, studentima, i onima koji traže znanje. Onda bi se povukao u izolaciju i posvetio naučnim pitanjima koji

zahtijevaju duboku tišinu i koncentraciju...

Tako je dan i noć provodio u učenju i zikiru, u učenju i poučavanju, u pomaganju onih kojima je pomoć potrebna, ne zaboravljajući pri tom na svoje obaveze prema prijateljima i članovima svoje porodice.

Veza s ulemom

Često je putovao u Egipat, Siriju i Liban gdje je imao susrete s ulemom i liderima u tim arapskim i islamskim centrima. Navest ćemo samo neka imena s kojima je šejh Muhammed Nasīf imao značajne susrete i razgovore: Šejh Muhibbuddīn el-Hatīb, Ahmed Muhammed Šākir, imam Hasan el-Bennā, šejh Hasenejn Mahlūf, šejh Tāhā es-Sakit, šejh Ahmed el-Bakūrī, šejh Behdžet el-Bejtār, šejh Nāsiruddin el-Elbāni, šejh Muhammed ibn Kemāl el-Hatīb, šejh Alī et-Tantāvī, šejh Mustafa es-Sibā'ī, šejh Zuhejr eš-Šāvīš, profesor Se'īd el-Afgānī, profesor 'Ussām el-'Attār, hadži Abdullatif ebu Kure, profesor Muhammed Abdurrahmān Halife, profesor Ahmed el-Hatīb, šejh Sa'dī Jāsīn, šejh Hasan Hālid, šejh Abdurrahmān Asim, hadži Muhammed Emīn el-Husejnī, profesor Se'īd el-'Abbār. Spomenut ćemo i imena ličnosti s kojima se dopisivao: Ebu el-'Ala el-Mevdūdī, šejh Muhammed el-Bešīr el-Ibrāhīmī, general-major Mahmūd Šīt Hitāb, profesor Kjāmil eš-Šerīf, dr. Tekijjuddīn el-Hilālī, Muhammed Hašim el-Hedijje i dr. Naravno, bilo je mnogo poznatih ličnosti koje su dolazile kod njega u Džeddu.

Ovdje je značajno ukazati na prepisku koja je vođena između njega i šejha Abdurrahmāna el-Bennāa (oca imama Hasana el-Bennāa), tokom 1936./1355. godine. Tako u pismu koje je, 07. ramazana 1355./1936. godine uputio šejhu Ahmedu el-Bennāu, kaže: „Allah Uzvišeni mi je svijedok da sam Vas zavolio čitajući o Vašim djelijma. Zar ima većeg djela od služenja Sunnetu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i upućivanja islamskog Ummeta na put Istine, kao što Vi radite svojim glasilom „*Muslimanska braća*“? Da Vas Allah Uzvišeni nagradi za to djelo. Prenesite moje selame šejhu Hasanu el-Bennāu. Pročitao sam uputu za “Muslimansku braću” koja je naslovljena: „*Prema svijetlu*“, mnogo sam se obradovao, mislim da je u toj brošuri obuhvaćeno sve značajno na šta danas treba ukazati, kako predstavnicima i vođama, tako i običnom čovjeku. Poruka je prilagođena prilikama i uvjetima života i u tome je, po mome mišljenju, vrijedna pažnje.

Molim Allaha Uzvišenog da Vas pomogne u Vašim naporima, te da vladari postupe prema onome što predlažete u brošuri „*Prema svijetlu*“.

Njegovi odnosi s ulemom u Saudijskoj Arabiji bili su izuzetno dobri, kao npr. sa šejhom Abdul 'Azīz el-Asiminom, šejh Abdurrahmān es-Sa'dījem, šejh Ahmed ibn Īsā, šejh Muhammed ibn Ibrāhīmom, šejh Abdul 'Azīz ibn Bāzom, šejh Muhammed ibn Asiminom, šejh Abdullāh el-Bessāmom i drugim.

Zanimljiva priča

U knjizi „*Muhammed Nasīf - život i djelo*“ navodi se i jedan neobičan događaj: „Šejh Muhammed Nasīf je, od svoje mladosti imao sklonost i ljubav prema knjizi. Prvi njegov susret s knjigom bio je 1901./1319. godine, kada ga je njegov djed, s vratarem dvora, poslao da za sebe kupi služavku – robinju. Vrataru je u tu svrhu dao šest dinara u zlatu. Kada su došli na mjesto gdje su se robinje prodavale, mladoga Muhammeda Nasīfa obuzela je tuga, kada je vidio kako se prema tim ženama nehumano postupa, kako se njihovo ljudsko dostojanstvo gazi... U sebi je donio čvrstu odluku: Neću za sebe uzimati robinju, ova žena, koju prodaju kao stoku, može jednoga dana biti majka moga djeteta... Vrataru je naredio da se vrati u dvorac, uzevši šest dinara u zlatu, koji su bili namjenjeni za kupovinu sluškinje. Kada se vraćao kući, naišao je pored biblioteke jednoga alima, koju su prodavali njegovi nasljednici. Kupio je biblioteku i o tome obavjestio svoga djeda, koji je pozdravio njegov gest. On je, inače primijetio njegovu sklonost ka knjizi i znanju, i odmah je angažaovao najpoznatijeg učitelja u tom trenutku, šejha Muhammeda Basbirina, da preuzme obuku dječaka.

Poštovanje uleme prema njemu

Iz pisama koja su mu upućivana od uleme iz Islamskog svijeta najbolje se da zaključiti koliko je bio poštovan i cijenjen. U pismu koje mu je uputio poznati učenjak iz Maroka, dr. Muhammed Tekijjuddīn el-Hilālī, stoji: „Plemenitom bratu, ostatku Selefa, stubu nasljednika, oživitelju Sunneta, usmrtitelju novotarije, profesoru Muhammedu Nasīfu, da ga Allah Uzvišeni poživi, čvrstoj tvrđavi Allahove Knjige i Sunneta Njegovog poslanika.“

Šejh ibn el-Jemeni en-Nāsiri, opisuje ga kao čovjeka sa „zdravim rasuđivanjem“, a šejh Isā ibn Jahja, u kasidi koju mu posvećuje, naglašava da je on poput brda, čiji vrhovi dodiruju zvijezde na nebu, da je pomagač ožalošćenom, da mu se učenjaci u svakom mjestu pokoravaju i uvažavaju njegove stavove...

Šejh Muhammed Nasīf proveo je svoj žiot služeći vjeri, da'vi, nauci. Bio je na usluzi putniku, gostima Milostivog (hadžijama – op.prev.), i svima kojima je pomoć bila potrebna. Uživao je u tome da knjigom širi znanje i izmiruje ljude.

U trenucima smrti

Kada je njegov unuk, dr. Abdullāh Omer Muahmmed Nasīf, upitan o zadnjim trenucima života njegov djeda, odgovorio je: „Bio sam s njim u Britaniji, mjesec dana prije njegove smrti, gdje se liječio od bolesti koljena. Vratio se vidno oporavljen, ali mjesec dana po povratku, osjetio je slabost. Otišli smo u Taif i ljekari su nam saopštili tužnu vijest: Ovo je starsot i senilnost – od toga nema lijeka. Nije prošlo malo vremena a djed nas je iznenadio riječima: „Nemojte se mučiti, a zatim je pozvao da dođu djeca... Osjetio sam da on predosjeća svoj kraj. Kada su nastupili trenuci smrti, mojoj majci, koja je bila pokraj njega, rekao je: „Odvedite me u krevet, možda je moj *edžel došao.* I zaista, opružio se na svome krevetu, a njegova duša je u tom trenutku uzdignuta svome Stvoritelju. Da mu se Allah Uzvišeni smiluje Svojom neizmjernom milošću."

To je bilo u četvrtak, šestog džumade el-uhrā 1391./1971. godine u Tāifu. Njegovo tijelo je preneseno u Džedu, gdje mu je, tako reći, cijeli grad došao na dženazu, koja je obavljena u džamiji „El-Mi'mār", a ukopan je u mezarluk „El-Esed" u Džeddi. Živio je više od devedest godina.

Da se Allah Uzvišeni smiluje našem šejhu, Muhammedu Nasīfu, da ga nagradi za doprinos koji je učinio prema Islamu i muslimanima, da oprost i njemu i nama, da nas zajedno, u svojim prostranim Džennetima, pridruži Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Posljednja naša dova: Hvala Allahu Uzvišenom, Gospodaru svjetova.

70 – ABDUL AZĪZ SA'D ER-REBĪAH

(1929-1999 / 1349-1419)

POZNATI DA'IJA

Poštovani brat, vjerni prijatelj, saputnik u da'vi, šejh Abdul Azīz ibn Sa'd ibn Ahmed er-Rebīah, rođen je u gradu Ez-Zubejr 1930./1349. godine. Prvo obrazovanje stekao je od svojih roditelja... Njegov djed, Ahmed, došao je u Ez-Zubejr iz Nedžda, iz gradića Dželādžil, iz oblasti Sedira. Tu se nastanio i oženio. Njegov otac, hadži Sa'd bio je jedan od najistaknutijih ličnosti na polju kulture i misli, bio je direktor biblioteke u Ez-Zubejru. Stizali su mu razni časopisi iz arapskog i Islamskog svijeta, kao „*El-Ahrām*", „*El-Mukattam*", „*El-Hilāl*", „*El-Muktataf*", „*El-Menār*", „*El-Feth*", „*Er-Risāle*"...

Sin, Abdul Azīz, je koristio od iskustva svoga oca, pokazujući veliko interesovanje za savremena kretanja u Islamskom svijetu. Pratio je časopise koji su tretirali ovu tematiku, kao „*Muslimanska braća*", „*Et-terbijje el-Islamijje*" (*Islamski odgoj*), „*El-Mudžteme*"", i dr.

Obrazovanje

Prvo obrazovanje stekao je u osnovnoj školi u Ez-Zubejru, a srednju školu završio je u gradu Ed-Duvejhis. Bila je to poznata vjerska škola, koja je osnovana 1766./1180. godine. Pohađali su je učenici iz Nedžda, El-Ahsa-a, Kuvajta, zemalja Zaljeva, a predavači su bili poznati profesori i šejhovi, kao što su: šejh Abdullāh ibn Hamūd, šejh Muhammed el-Assāfī, te šejh Abdullāh er-Rabīah, koji je bio predavač i direktor te škole u vrijeme kada je u njoj kao učenik bio Abdul Azīz Sa'd er-Rebīah, njegove kolege, Eš-Šemmās, El-Fudajli, El-Bilālī, i drugi. Vrijeme provedeno u ovoj školi, za Abdul Azīz er-Rebiu, predstavlja značajan – zlatni period, jer je u toj školi stekao osnove znanja iz oblasti arapskog jezika i Šeriata, a uključio se i u rad

islamske da've. Nakon završetka studija u Ed-Duvejhisu, šejh Abdul Azīz er-Rebīah zaposlio se kao učitelj u školi „En-Nedžāt" u Ez-Zubejru, u kojoj je radio preko dvadeset godina. Istovremeno je bio imam i hatīb u džamiji „Er-Rešīdijje", gdje je zamijenio svoga šejha, Muhammeda Eš-Šehvana. Bilo je to 1960./1380. godine. Na hutbama petkom tretirao je pitanja iz oblasti vjere i morala, ekonomije, politike..., govorio je o programima edukacije, o islamskoj da'vi, o problemima u Islamskom svijetu i načinu rješavanja tih problema. Posebno je naglašavao nužnost islamskog jedinstva, izmirenja među muslimanima, pružanja pomoći muslimanima u mjestima gdje su ugroženi i napadnuti, edukaciji omladine baziranoj na Kur'anu, Sunnetu, praksi i primjeru Prve generacije Islama. Govorio je mirno, taktično, i svojim hutbama je znao motivisati i pokrenuti slušaoce. Srž njegove hutbe činili su tekstovi Kur'ana i poruke Resula, sallallahu alejhi ve sellem. Zatim bi svoj govor potkrijepio uputama dobroga Selefa, a onda stare i savremene uleme. Od savremene uleme najviše je citirao imama Hasana el-Bennā. Podsjećao je i na ulemu Ez-Zubejra, na vjersku i kulturnu tradiciju toga grada, pozivajući prisutne da slijede primjer svojih prethodnika. Pored toga, održavao je posebna predavanja za najmlađe, posebna predavanja za starije osobe, te posebna predavanja za omladinu. Omladini je ukazivao na značaj islamske orijentacije i edukacije, te na odgovornost koju snosi za stanje islamske da've.

Abdul Azīz er-Rebīah je 1965./1385. godine, nakon ozbiljnih srčanih smetnji, podvrgnut komplikovanom operativnom zahvatu u Londonu, ali ga ni te okolnosti nisu odvojile od angažovanja na islamskoj da'vi.

Preselio se u Rijad i nastanio u četvrti „Ed-Dīre" 1979./1399. godine. Tu je u džamiji „Imam Turkī" slušao predavanja šejha Abdul Azīza Baza, da mu se Allah Uzvišeni smiluje. Zatim je prešao u četvrt Rijada „En-Nesīm" gdje je obavljao dužnost imama u džamiji „Abdul Azīz el-Mefdi". Radeći kao imam u ovoj džamiji posebno se posvetio pitanju hifza Kur'ani Kerīma, i tijesno je sarađivao

Abdul Azīz er-Rebīah iz mladih dana

Abdullāh el-Akīl, Vālīd el-Medhūn, Er-Rābih, Ed-Dejhān Abdul Azīz er-Rebīah, Omer ed-Dājil, Hani Besiso.

sa šejhom Abdurrahmān Āl-Firjānom, koji je bio predsjednik institucije hifza za grad Rijad. Prisustvovao je i predavanjima šejha Ed-Dūsirīja pred samu njegovu smrt, i od toga je dosta koristio. Nakon nekoliko godina preselio se u gradsku četvrt „El-Kuds“, gdje je kao imam radio u centralnoj džamiji. Ljudi su ga zavoljeli zbog njegove otvorenosti i komunikativnosti. Pored redovnog prisustva zajedničkim društvenim prigodama, praktikovao je ljude posjećivati u njihovim kućama, to je radio sistematski, i nikoga nije izostavljao, što su ljudi posebno cijenili.

Još dok je bio u Ez-Zubejru, prije svoga odlaska u Rijad, aktivno se uključio u rad islamske da've. List „*Muslimanska braća*“ redovno je dostavljan u biblioteku u Ez-Zubejru. Abdul Azīz er-Rebīah je pratio ko su bili pretplatnici lista, stalno je nastojao da se broj pretplatnika poveća. Dobro je poznavao ljude, nije griješio u svojim procjenama, tako da je list nudio osobama koje su prihvatile učešće u pretplati ovoga značajnog glasila Pokreta. Šejh Abdul Azīz er-Rebīah bio je izuzetno taktičan pedagog. Ljudima je prilazio vedrinom i osmjehom koji ga nije napuštao do kraja života. Svoj kontakt s osobom počinjao bi selamom i rukovanjem.

Džāsim el-Džāmi', 'Āšūr en-Nāsir, Abdullāh el-Akīl, Abdul Kerīm el-Mušrif, Muhammed el-Hudajri, Abdul Azīz er-Rebīah (označen strijelom), Abdul Džebbār el-Mālullāh.

Zatim bi se predstavio, zamolio dotičnu osobu da se također predstavi, a onda bi se upuštao u širi razgovor. Usput bi ispričao i neku šalu i dogodovštinu, da bi kod sagovornika otklonio eventualno podozorenje i nepovjerenje, kako bi se što više jedni drugim približili. Upitao bi sagovornika i neke detalje iz privatnog života, a onda bi nametnuo temu stanja muslimana, razloge toga stanja, i mogućnosti da se ovo prevaziđe i popravi. Iznio bi svoj stav, po kojem se to stanje može poboljšati isključivo povratkom Islamu, ne samo u deklarativnom smislu, nego prihvatanjem Islama kao sistema življenja i njegove primjene u svim sferama života...

Kasnije bi spomenuo pokret "Muslimanska braća", naglašavajući da je to Pokret koji zagovara primjenu Islama iz njegovih osnovnih izvora, Kur'ana i Sunneta, borbu protiv neprijatelja Islama svim sredstvima... Ukazao bi zatim na konkretne akcije koje taj Pokret preduzima, to je džihad u raznim dijelovima svijeta, posebno Palestini. Govorio bi o šehidima i njihovim akcijama i podvizima, te o atmfosferi i odnosima koji vladaju u redovima "Muslimanske braće", gdje su srušene barijere rasnih, etničkih i nacionalnih strasti i netrpeljivosti, gdje se pripadnost izražava samo Islamu.

Omiljeni metod u da'vi

Ovako je šejh Abdul Azīz er-Rebīah (*Ebu Saūd*) djelovao na polju da've, prilazio je ljudima na način kako će ga razumjeti, i što je još važnije, kako će prihvatiti njegovo mišljenje i stavove. U njihovim nastupima nije bilo oholosti niti ukočenosti ili usiljenosti. Jednako se obraćao svima, i mladim i starim, i bogatim i siromašnim. Komunikaciju je znao prilagoditi razini obrazovanja slušaoca. Baš zbog toga, njegovim predavanjima prisustvovali su svi slojevi džemaata, i svi su ga cijenili i poštovali. Susreti su, obično, završavali na taj način što bi sagovorniku poklonio primjerak časopisa „*Muslimanska braća*", ili neku knjigu imama Hasana el-Bennāa, ili Lebiba el-Būhija, ili Envera el-Džundīja, ili Enesa el-Hidžādžīja, ili knjigu nekog poznatog autora iz redova "Muslimanske braće".

Nakon toga ljudi bi se obraćali Abdul Azīz er-Rebii da im da novu knjigu, ili da ih uvrsti u redove pretplatnika časopisa „*Muslimanska braća*", ili nekog drugog lista. Omladina je tako počela prisustvovati njegovim predavanjima u džamiji u Ed-Duvejhisu, također u školi u kojoj je radio,

Abdullāh el-Akīl (stoji: prvi s desna)- Abdul Azīz er-Rebīah – Abdul Kerīm el-Mušrif-Muhammed el-Hudajri Ahmed ed-Dehīl, 'Āšūr es-Salih (zagrlio Tevfika ibn Ahmed ed-Dehīla) – Ibrāhīm eš-Šārih-Abdurrezzak Mālullāh i njegov brat Abdul Džebbār. U pustinji grada Ez-Zubejr, 15.12.1946./1366.

počela je dolaziti u sjedište Pokreta u biblioteku „El-Menār“, prijavljivati se za ekskurzije i putovanja... Neki su iskazivali interes za noćnim namazom, za dobrovoljnim postom, za učenjem i hifzom Kur'ana, učenjem poučnih dova i sl. Ovim mudrim metodom, i upornim radom, šejh Abdul Azīz er-Rebīah, uz Allahovu pomoć, uspio je oko sebe okupiti mnoge koji su mu pomagali u radu na širenju da've, poput Ebu Ahmeda, Ebu Rijada, Ebu Kasima, Ebu Mu'mina, Hani Mustafe, i drugih. Šejh Abdul Azīz er-Rebīah dao je značajan doprinos u pokretanju dobrotvornih akcija i projekata. Nakon očeve smrti preuzeo je rukovođenje javne biblioteke u Ez-Zubejru, bio je također član Uprave u Islamskoj biblioteci „El-Menār“, predavač u islamskoj školi u Ed-Duvejhisu, član Uprave humanitarne organizacije „Džem'ijjetul-Islah“ u Ez-Zubejru, itd.

Šejh Abdul Azīz Sa'd er-Rebīah bio je jedan od prvih građana Ez-Zubejra koji se povezao s Pokretom, najprije putem časopisa "*Muslimanska braća*", a onda preko da'ija i profesora koje je imam Hasan el-Bennā, kao svoje kadrove, slao u razne dijelove Islamskog svijeta, među ostalim i u Ez-Zubejr. Tako se sjećam da je imam Hasan el-Bennā u Basru poslao profesora Muhammed Abdul Hamīd Ahmeda. Došao je za predavača u najveću srednju školu u Basri. Pridružio sam mu se u da'vetskim aktivnostima od samog početka i zajedno s prijateljima i saradnicima Abdul–Hādijem, Ja'kūbom, Tevfīkom, Džāsimom, postigli smo zapažen uspjeh. Bilo je to krajem 1945./1365. godine. Bilo je to vrijeme jako izraženog i agresivnog talasa komunizma, ateizma, imajući u vidu kolonijalističko prisustvo, posebno Engleske. Sve je to stvaralo jedno teško stanje, u kojem se trebalo tom talasu suprotstaviti. To smo svojim da'vetskim aktivnostima upravo i činili, u našim osnovnim i srednjim školama, u džamijama, bibliotekama, kulturnim i dobrotvornim ustanovama u našim selima i gradovima, u narodu.

Primjer aktivnog muslimana

Šejh Abdul Azīz Sa'īd er-Rebīah ostavio je lijep utisak kod svih koji su ga poznavali. Lično sam od njega mnogo naučio kada su u pitanju iskrenost, skromnost i jednostavnost, skrušenost i poniznost. Bio je primjer muslimana koji je stalno aktivan, koji voli svoga brata svim srcem, koji želi da mu pomogne, učestvuje s njim u radostima i tegobama.

Teško su ga pogađale nevolje i problemi muslimana. Na takve vijesti pojavile bi se suze u njegovim očima, odmah bi tražio da se ne sjedi skrštenih ruku, nego da se pritekne u pomoć. Lično je posjećivao siromašne i

Abdullāh el-'Akīl, 'Āšūr es-Salih, Abdurrahmān el-'Akīl, Ahmed Redžeb ed-Dehīl, Abdul Azīz er-Rebīah, Abdul Kerīm el-Mušrif, Tevfik Ahmed Redžeb ed-Dehīl, Ibrāhīm eš-Šārih, Muhammed el-Hudajri, Abdul Džebbār el-Mālullāh u ez-Zubejru, proljeće 1947./1367.

iznemogle osobe i pomagao ih, a da o tome nisu znali ni njegovi najbliži članovi porodice, a tek prijatelji i poznanici. Bio je jako aktivan u džematskom, društvenom životu, stizao je na sve strane. Njegovo prisustvo bilo je uočljivo na ekskurzijama i putovanjima, sportskim aktivnostima, predavanjima i naučnim debatama i raspravama, noćnom namazu, zikiru i dovi, posjećivao je bolesnike, klanjao dženaze. Prisustvovao je raznim svečanim prigodama, npr, svadbenim veseljima, izmirenja među ljudima. Za sve je tražio samo nagradu od Allaha Uzvišenog...

Kada smo čuli za mučko ubistvo imama Hasana el-Bennāa, dugo smo plakali, a bio je tada u zenitu svoje mladosti i aktivnosti. Iza sebe je ostavio neke radove u rukopisu. Te radove pokazali su mi njegova djeca. Radilo se uglavnom o hutbama koje je držao u džamijama, o nastupima i govorima održanim u raznim da'vetskim prigodama. Ovdje ću navesti citat iz jednog od tih govora: „...Ashabi su među sobom izvršili čin bratimljenja iz ljubavi prema Allahu Uzvišenom i vjeri Islamu. Njihov ibadet je bio ispravan a vjera i ubjeđenje – iskreno. Cilj im je bio Allah Uzvišeni, njihov zakon je bio

Kur'an, primjer im je bio Resul, sallallahu alejhi ve sellem, njihov put bio je džihad, a smrt na Allahovom putu najveća želja. Draga braćo povežite se islamskim bratstvom, ostvarite kur'ansku državu u vašim srcima i dušama, budite poput čvrste građevine čiji se dijelovi oslanjaju jedni na druge, i koji su čvrsto povezani. Čuvajte se ideja ateizma, razarajućih frakciskih djelovanja i učenja (poput Bātinija i sl.), čuvajte se imperijalista, njihovih saradnika i podrepaka. Budite jedna duša i jedno srce, jedna ruka, Allah Uzvišeni će vam tada pružiti Svoju pomoć."

Njegovi sinovi, Seūd, Usame, 'Āmir, i Kajs, pokazali su mi rukopis u kojem navodi imena ljudi, koji su mu, nakon njegovih profesora u školi u Ed-Duvejbisu bili najbolji primjer, a to su: njegov otac, hadži Sa'd, Muhammed el-'Akīl, Abdullāh eš-Šārih, Abdullāh Muhsin el-Muhejdeb, Hānī Mustafa i Abdul Vehhāb el-Fāris. Najviše je naučio od osoba: imam – obnovitelj, Muhammed ibn Abdul Vehhāb, šejh Abdurrahmān es-Sa'dī, imam Hasan el-Bennā, šejh Muhammed el-Bejhānī, profesor Sejjid Kutb, dr. Mustafa es-Sibā'ī, šejh Muhammed el-Gazālī, dr. Jūsuf el-Karadāvī, šejh Abdullāh ed-Dihijjān, šejh Jūsuf el-Kinai.

Allah Uzvišeni ga je k Sebi uzeo u srijedu, 28.12.1419./14.04.1999. godine. Ukopan je u mezarluk „En-Nesim" u Rijadu. Dženazu namaz mu je klanjalo mnoštvo ljudi, i u džamiji i u mezarluku.

Da se Allah Uzvišeni smiluje „Ebu Seūdu", da ga nastani u prostranstvima svojih Dženneta, da nas zajedno pridruži Svojim vjerovjesnicima, pravednicima, šehidima, i dobrim ljudima, kojima je Allah milost Svoju darovao.

A kako će oni divni drugovi biti!

Naša posljednja dova: Hvala Allahu, Stvoritelju svjetova.

71 - ŠEHID ABDULLĀH AZZĀM

(1941-1989 / 1360-1410)

ALIM I MUDŽĀHID

Nakon drugog velikog poraza u odbrani Palestine, 1967./1387. godine, Islamski svijet je ostao zapanjen i zbunjen. Od toga sukoba sa židovima svijet je nešto očekivao, polagao nade. Te nade su bile rezultat lažne retorike i informacija, koje su u svijet lansirale pojedine arapske vođe prije junskog sukoba. Da islamski Ummet ne bi pao u totalni očaj i beznađe, "Muslimanska braća" su stupili u akciju. Pojavili su se u raznim dijelovima arapskog i Islamskog svijeta, podsjećali muslimane na njihovu slavnu prošlost, na ljude, na obavezu džihada, koji je najveći stupanj vjere i njen cilj. Naglašavali su u svojim nastupima da se židovima treba suprotstaviti silom i tehnikom, snagom imana, ne pričom i retorikom. Osnovali su i jedan vojni logor za obuku, koji su nazvali „Muaskeru eš-Šujūh" (*Logor šejhova*) ili „Kava'idu eš-Šujūh", (*Baza šejhova*). Logor je imao svoje četiri ispostave, a Abdullāh Azzām je bio zapovjednik (*emir*) ispostave „Bejti el-Makdes". Na obuku u ovaj logor odazvao se veliki broj "Muslimanske braće" iz Egipta, Sudana, Sirije, Jordana, Palestine, Jemena, Libana. Upravu i rukovođenje povjerili su iskusnim mudžāhidima, koji su učestvovali u Palestini 1948./1368., i Sueckom kanalu 1951./1371. godine. Među onim koji su se odazvali u ovaj logor bili su: Abdullāh Azzām, Muhammed Salih Omer, Muhammed Se'īd Ba'ibād, Ibrāhīm 'Āšūr Hasen, Mahmūd Hasen, Abdul Azīz Alī, Ahmed Nevfel, Ahmed ebu Tālib, i drugi.

MOJE POZNANSTVO S NJIM

Rukovodstvo "Muslimanske braće" je organizovalo posjetu Logoru, da bi se na licu mjesta uvjerili u njegove aktinosti, utvrdile eventualne potrebe

za ljude koji su se odazvali pozivu. U tročlanoj komisiji, bila je i moja malenkost. Tada sam se prvi put susreo s Abdullāh Azzāmom. Prije toga, o njemu sam dosta čuo od braće iz Palestine. Nakon ovoga susreta, viđali smo se često, u Kuvajtu, Saudijskoj Arabiji, Pakistanu, Afganistanu, Jordanu, Evropi, Egiptu. Posjetio sam ga i u njegovoj kući u Pakistanu. I on je mene posjetio u mojoj kući u Kuvajtu, i bio sam obradovan njegovom posjetom, kao i onima koji su bili u njegovj pratnji.

Rođenje i obrazovanje

Hrabri alim i mudžāhid, da'ija i reformator, zapovjednik odreda arapskih mudžāhida u Afganistanu, dr. Abdullāh Azzām, rođen je 1941./1360. godine u gradiću „Sīle el-Harisījje", koji pripada gradu Dženīnu u Palestini. Osnovno obrazovanje stekao je u svom rodnom mjestu, da bi kasnije završio poljoprivrednu školu u gradu Tul Kermu. Stalno je bio vezan za učenje Kur'ana i džamiju u svom mjestu. Studij je nastavio na Univerzitetu u Damasku. Diplomirao je na Šeriatskom fakultetu 1966./1386. godine. Zatim je počeo raditi kao profesor u svom rodnom mjestu, koje su, 1967./1387. okupirali židovi. Pridružio se odredu "Muslimanska braća" koji je osnovan u Jordanu. Učestvovao je u nekim sukobima sa židovima u Palestini.

Šehid Abdullāh Azzām u Afganistanu

Najpoznatiji od tih sukoba bio je *"Ma'reketu el-Mešrū"*, (*Dozvoljeni rat*) ili *"El-Hizāmu el ahdar"* (*Zeleni pojas*). Ovaj sukob zbio se u mjestu Gavr Šīmāli (*Sjeverni Gavr*), gdje su naneseni veliki gubici židovima. Abdullāh Azzām je učestvovao u nekim ratnim operacijama u sukobu 5. juna 1970./1390. godine. Nakon što je logor rasformiran, kao posljedica dešavanja 1970./1390., šejh Abdullāh Azzām je odlučio da nastavi svoje školovanje u Egiptu. Na El-Azharu je stekao zvanje magistra šeriatskih znanosti (*Usūli fikh*), vraća se u Amman gdje je 1971./1391. godine postavljen na mjesto predavača na Šeriatskom fakultetu Univerziteta u Ammānu. Nedugo zatim sa Univerziteta je upućen na El-Azhar radi završetka studija, gdje je 1973./1393. godine, doktorirao. Dobio je priznanje i najveću moguću ocjenu. Ponovo se vraća u Amman gdje punih sedam godina radi kao predavač na šeriatskom fakultetu Univerziteta u Ammanu (1973-1980/1397-1400). Zatim je jedno vrijeme kao predavač bio angažovan na Univerzitetu „Kralj Abdul Azīz" u Džeddi, a onda na Svjetskom islamskom Univerzitetu u Islamabadu u Pakistanu. Tu daje svoju ostavku, i potpuno se posvećuje džihadu u Afganistanu.

Džihad

Dr. Abdullāh Azzām imao je značajnu ulogu u islamskom savremenom džihadu općenito, a u afganistanskom džihadu posebno. On je bio jedna vrsta spone između mudžāhida u Afganistanu, i arapskog i Islamskog svijeta, koji je pomagao taj džihad. On je preuzeo na sebe odgovornost raspodjele te pomoći, a ona je obuhvatala segmente školstva, zdravstva, vojnih operacija, pomoći mudžāhidima i porodicama mudžāhida koji su poginuli u Afganistanu. Osnovao je mjesečni časopis „Risāletu el-Džihadi" (*Misija džihada*), s namjerom da to bude informativni list o događajima na afagnistanskim ratištima. Pored toga, pokrenuo je i jedan sedmični bilten *„Lehību el-ma'reketi"* (*Plamen borbe*), koji je prenosio najsvježije informacije o kretanjima na ratištu...

Dr. Abdullāh Azzām bio je i saučesnik mnogih teških sukoba s Rusima, a vjerovatno je najžešći sukob bio ramazana mjeseca 1987./1408. godine, poznat kao *„Ma'reketu Džaādžī"*. U ovoj bici s njim je učestvovao i jedan broj odgovornih i utjecajnih ličnosti iz arapskog svijeta. Pokazali su veliku hrabrost, među njima je bilo dosta šehida. Dr. Abdullāh Azzām je preuzeo ulogu emira Glavne centrale za pomoć Afganistanu. Vođe džihada u Afganistanu imali su prema njemu veliko povjerenje i poštovanje, a voljeli su ga i svi mudžāhidi koji su u Afganistan stigli iz raznih dijelova

arapskog svijeta. Proputovao je razne zemlje arapskog i Islamskog svijeta, zemlje Evrope, Amerike, s ciljem da objasni karakter i značaj rata u Afganistanu, i u tome je uspio. Njegovom zaslugom Afganistanu je pružena pomoć i podrška. Mnogo su značili i njegovi uvodnici u časopisima „*Risāletu el-Džihādi*" i „*Lehību el-ma'reketi*", koji su distribuirani u cijeli svijet. Živo je radio na stvaranju dobrih odnosa među vođama mudžāhida i na jedinstvu džihadskog saffa. U tome su mu dosta pomagali da'ije iz reda "Muslimanske braće", u prvom redu šehid Muhammed Kemāluddīn es-Senānīrī, dr. Ahmed el-Malat, da im se Allah smiluje, zatim profesor Mustafa Mešhūr, profesor Muhammed Abdurrahmān Halīfe, šejh Se'īd Hevā, da mu se Allah smiluje, i drugi.

Smrt

Dr. Abdullāh Azzām neprekidno je bio predan aktivnostima i džihadu sve do trenutka svoje smrti, 24.11.1989./25.04.1410. godine. Neprijatelji su podmetnuli eksploziv u njegov auto, kada je, sa svojim sinovima, Muhammedom i Ibrāhīmom, pošao da obavi Džumu namaz. Svi su poginuli na licu mjesta. Ukopani su isti dan. Dok se obavljala dženaza namaz, prisutni su, a bilo ih je na hiljade, osjetili miris, poput mirisa miska, koji se širio od njegove čiste krvi. Miris se osjećao sve dok ukop nije završen. Druga činjenica, a što se može povezati samo s kerāmetom Allaha Uzvišenog, jeste da njegovo tijelo nije pretrpilo bilo kakva oštećenja!!! Eksplozijom u njegovom autu aktivirano je dvadest kilograma eksploziva (T.N.T.). Eksplozija je prouzrokovala kvar na obližnjem električnom vodu, izdubila ogromni krater, dijelovi auta bili su razbacani na sve strane, a njegovo tijelo ostalo je čitavo, nedostajalo je samo jedno uho, koje je pronađeno nedaleko od tijela!!!

Rekli su o njemu

Dr. Abdullāh Azzām je objedinio pero i riječ, rad i džihad, i u tom duhu su neki autori pisali o njemu, ovdje ćemo navesti:

- „*Šehid Abdullāh Azzām kao mudžāhid u Palestini i Afganistanu*", autor: Hasan Halīl Husejn
- „*Šejh – mudžāhid Abdullāh Azzām – čovjek koji je riječi pretvorio u djela*", autor: Muhammed Abdullāh el-'Āmir
- „*Abdullāh Azzām – događaji i stavovi*", autor: ʿAdnan en-Nahvi
- „*Zasluge šehida Abdullāh Azzāma*", autor: Ahmed Se'īd Azzām

Oslobodilački pokret „Hamas", povodom smrti šehida Abdullāha Azzāma, izdao je sljedeće saopštenje: „Šejh Abdullāh Azzām je postao šehid na teritoriji Islamskog Afganistana, a ne na zemlji Isra'a u Palestini, koju je volio, i za čije oslobađanje se borio. Njegova smrt, s jedne strane, svjedoči o blokadi mudžāhida kada je Palestina u pitanju, a s druge strane, njegova smrt simbolizira jedinstvo džihada na globalnoj svjetskoj sceni. Zemlja Mi'radža je upoznala šejha Abdullāha Azzāma kao mudžāhida. Upoznala ga je u „Bazama šejhova", u pećinama Jordana, u godinama 1968./1388., 1969./1389., 1970./1390. Šejh Abdullāh Azzām je postao šehid u Afganistanu, ali njegova duša ostala je željna džihada u Palestini, za koju se uvijek borio, i svojim srcem, svojom riječju i perom."

Za njega će profesor Hajdar Mustafa reći: „Kada bi govorio šejh Abdullāh Azzām, djelovao je silovito, poput morskih valova u trenucima plime, ali unutra, u svojoj duši, on je bio samo hrabar čovjek, vodio je računa o upornosti, stabilnosti, ravnoteži, cilju. Svojim idžtihadom on je prije svega želio da ovlada sobom, bio je ubijeđen da cilj i smisao života nije u strastima i uživanjima, nego u džihadu i uspostavi Allahovog sistema na Zemlji. Taj sistem se ne može ostvariti bez truda, borbe i žrtve."

Šehidu šejhu Abdullāh Azzāmu je, tom prigodom, posvećeno i nekoliko stihova, u kojima se ističe, da je šehid Abdullāh Azzām, svojim džihadom, ovoj generaciji osvijetlio put kojim ide, da je dokazao da i danas imamo ljude poput slavne prošlosti. Kasida se završava porukom, da će se džihadom vratiti ljudska prava, da će svaki čovjek na ovoj Zemlji postati dostojanstven, i kao takav, veseo i ponosan završiti svoj ovozemaljski život i svoju ljudsku ulogu i misiju. Humanitarna svjetska Islamska asocijacija povodom njegove smrti, oglasila se ovim saopštenjem: „Naša organizacija žali danas za čovjekom koji je jedan od njenih osnivača, koji je oličenje iskrenosti i pobožnosti, koji je sebe predao Allahu Uzvišenom. Došao je s cijelom porodicom u Peševar, da se bori i podijeli svoju sudbinu s mudžāhidima Afganistana. Žalimo čovjeka, koji se odrekao ovoga svijeta i odabrao džihadske ratne prostore, želeći smrt na Allahovom putu... Žalimo čovjeka, koji se dokazao hrabrošću, odanošću i žrtvom. Žalimo čovjeka koji se nikada nije uplašio prijetnji svojih neprijatelja."

Svoje stihove posvetio mu je i pjesnik Ahmed Muhammed es-Siddīk. O šehidu Abdullāhu Azzāmu govori kao o čovjeku, koji je umro kao šehid, sanjajući o pobjedi i povratku, čovjeku, čije je srce ranjeno od samog momenta kada je Palestina okupirana, i kada je Islam napadnut. Zatim ističe, da je še-

Šehid Abdullāh Azzām u džihadu svojim govorom bodri i hrabri Afganistance

hid Abdullāh Azzām, čovjek koji je sa Afganistanom bio povezan vjerom, a s Palestinom vjerom i krvlju. Želio je i sanjao, da se jednog dana, vrati u Palestinu, sa svojim mudžāhidima... Kasidu završava konstatcijom, da Kuds plače, zbog toga što danas u Ummetu nema Mu'tesima, koji je do zuba naoružan... i koji bi rat pravedno vodio...

Šehid Abdullāh Azzām je svršenik škole imama Hasana el-Bennāa, koji u svojoj knjizi „*Risāletu el-Džihādi*" (*Misija džihada*), kaže: „Allah Uzvišeni je svakom muslimanu propisao džihad kao obavezu od koje ne treba bježati niti je izbjegavati. Treba željeti da udovolji toj obavezi i postane šehid. Za šehida je Allah Uzvišeni obećao najveću nagradu. Njihova čista krv je zalog pobjede na ovom svijetu, a nagrade i spasa na Ahiretu. Onim koji izbjegavaju džihad, Allah Uzvišeni prijeti najtežom kaznom, opisuje ih najružnijim sifatima. Ne znam da na ovom svijetu postoji sistem ili vjera, ne znam da li je postojao ikad, da daje toliki značaj džihadu, da naređuje svim članovima društva, da se svi suprotstave kada im prava budu ugrožena, kao što je slučaj sa Islamom. Samo narod koji bude spreman časno umrijeti, zaslužuje da mu Allah Uzvišeni pokloni dostojan život na ovom svijetu, i ugodan život na Ahiretu. Mi smo došli u ovako tešku i bijednu poziciju zbog toga što previše volimo dunjaluk, a ne volimo smrt."

Šehid Abdullāh Azzām je spoznao svoju ulogu na ovom svijetu, razumio je lekciju koju imam Hasan el-Bennā objašnjava u svojoj knjizi „*Misija džihada*". On je prošao edukaciju koja izgrađuje muslimana i da'iju, koji su oličenje istine, snage i slobode. Tako jedino možemo shvatiti iskrenost i razumjevanje šejha Abdullāha Azzāma, čitajući njegovu oporuku u kojoj, između ostalog, stoji:

„Ljubav prema džihadu je ispunjavala moje srce, moje osjećaje, moj život... Nadati se uspjehu bez žrtve, to mogu samo sitne duše, koje se ne žele dići u visine. Druženje sa Bejtullahom je lijepa stvar, ali to se ne može porediti

Šehid Abdullāh Azzām, Murād Šah i Kadi Husejn Ahmed... Predah mudžāhida

s džihadom na Allahovom putu. Dozvoliti da se u nekoj zemlji muslimani kolju, a mi okolo galamimo i prijetimo prstima, ne pomičući se jedan pedalj da toj braći pomognemo, to je igranje s Allahovom vjerom, to su hladne i lažne parole bijednih duša."

Šehid Abdullāh Azzām je shvatio planove i strategiju neprijatelja Islama i muslimana, pogotovo njihovu spremnost da likvidiraju svakoga ko ponese zastavu džihada i svakoga ko pomaže mudžāhide, ko zagovara uspostavu Šeriata na Allahovoj Zemlji.

Nekoliko dana pred svoju šehidsku smrt, 07.11.1989./08.04.1410., za kuvajtski časopis „*El-Mudžteme*'", će reći . „...Kada su Amerikanci shvatili, da se s vođama džihada ne mogu dogovoriti, odlučili su da ih fizički likvidiraju. Počeli su s pritiscima na predsjednika Pakistana – Zijāul Hakka. Kada je odbio da im se pokori, i kada je javno rekao da će podržati primjenu Šeriata, odlučili su da ga ubiju.

Zijāul Hakk je znao za njihovu odluku, pa je stalno nastojao da u njegovoj pratnji bude i tadašnji američki ambasador u Pakistanu. Ali, ubijeni su zajedno, u istom avionu".

Šehid Abdullāh Azzām... iskren u riječima... dubok u mislima... snažan u namjerama.

Djela

Dr. Abdullāh Azzām je bio mudžāhid, šehid, alim - praktičar, da'ija – odgajatelj, muhadžir na Allahovom putu. Istakli smo neke od njegovih stavova, riječi i dijela. Iza sebe je ostavio i preko dvadeset pisanih djela, a spomenut ćemo:

- *Znakovi Milostivog kroz džihad u Afganistanu*
- *Islam i budućnost čovječanstva*
- *Karavana istine*
- *Značaj rada u zajednici*
- *Naređivanje dobra i odvraćanje od zla*
- *Entuzijazam*
- *Historiski korijeni i Ugovor*
- *Odbrana islamske teritorije – najpreče obaveze*
- *Crveni rak*
- *Značaj vjere u izgradnji društva*
- *Izgubljeni svjetionik*
- *Džihad – njegovi adabi i propisi*
- *Zločin ubijanja vjernika*

- *Vijesnici pobjede*
- *Upute na prvoj vatrenoj liniji*
- *Uputa Kur'ana i Sunneta na šeriatske propise* (Ovo djelo je, zapravo, njegova doktorska disertacija odbranjena na El-Azharu)

Pored navedenog, objavio je veliki broj članaka, predavanja, uputa, u raznim prigodama, i na raznim mjestima.

Šehid Abdullāh Azzām je svojim znanjem, svojim radom, džihadom, svojim strpljenjem i upornošću, svojom žrtvom, primjer mladom čovjeku, koji svjedoči islamsko buđenje i njegov preporod. Ta mladost danas stupa na pozornicu života, ona je spremna da se suoči sa neprijateljima Allahovim na Zemlji. Tako su se ponašali njihovi prethodnici, koji su dali svoje živote u Palestini, u godinama 1935./1354., 1936./1355., 1948./1368., ili na Sueckom kanalu 1951./1371., ili na zatvorskim vješalima u godinama 1955./1375., 1957./1377., 1966./1386. godine. To je put da've i neminovnog obračuna s neprijateljima. Tako se iskazuje odanost Islamu, brane njegovi principi i svetinje, štite muslimani i njihovo dostojanstvo.

Strpljivost je vrlina

Ubistvo šehida Abdullāha Azzāma Islamski svijet je doživio kao veliku tragediju. Ali njegova žena, koja je ostala bez muža i dvojice svojih sinova, Muhammeda i Ibrāhīma, nije se predavala i nije klonula. Allah Uzvišeni joj je podario strpljenje, zadovoljna je bila sa Njegovom odredbom. Ponijela se kao i Hansā' prije nje (poznata arapska pjesnikinja koja je prešla na Islam. U sukobu kod Kādisijje, 637./16. godine, poginula su četiri njezina sina – op.prev.) kada su joj izginuli sinovi. Nakon pogibije šehida Abdullāha Azzāma, poštovana sestra Emina Kutb, sestra šehida Sejjida Kutba, a žena šehida Kemāla es-Senanirija, napisala je pismo ženi šehida Abdullāha Azzāma („Ummi Muhammed“), u kojem kaže:

„... Šta da kažem tome divnom stvorenju, koje je ostalo bez tri života? Draga sestro, čast im je što ih je Allah Uzvišeni k Sebi uzeo kao šehide. Taj ispit vjere i sama sam doživjela. Ponosna sam tvojim saburom i svviješću, tvojim žrtvom, vidjela sam i uvjerila se da si dostojna da budeš supruga takvog mudžāhida, koji se zavjetovao da će svoj život poklonoti džihadu na Njegovom putu.

Onaj ko se iskreno zavjetuje za taj put – Allah Uzvišeni ispunit će mu želju. Njegova želja je ispunjena.“

Da se Allah Uzvišeni smiluje našem bratu, šehidu Abdullāh Azzāmu, njegovim sinovima-šehidima, svim šehidima, koje je Sebi odabrao. Da nas sve okupi u Džennetima svoje milosti.

Naša posljednja dova: **Hvala Allahu, Gospodaru svijetova.**

Na kraju, ovo je nešto zadnje što je moje pero napisalo o ovim velikanima našega vremena. Molimo Allaha Uzvišenog da budemo na njihovom putu, putu Istine, snage i slobode, putu čistog i časnog Islama.

Uvaženim čitaocima se, na eventuanim propustima izvinjavam riječima pjesnika:

„Ako nađeš grešku-ispravi je
jer, samo je Allah nepogrešiv"
Allah je najveći, Njemu je zahvalnost!

Napisao: *Ebu Mustafa – Abdullāh ibn 'Akīl ibn Sulejmān el-'Akīl*

Rijad, 18.07.2004./01.05.1425. godine

Autor s Ahmedom Mensūrom, ranijim dopisnikom časopisa „El-Mudžteme'", izvještačem TV „El-Džezire" iz Pakistana.

ISLAM U SAVREMENOM SVIJETU

(skica za studiju o političko-religijskoj obnovi islama u savremenosti)

Pogovor

Dvadeseto stoljeće bilo je jedno od najdinamičnijih u historiji velikih religija, a posebno islama. Tokom perioda od nekoliko stoljeća unazad muslimanski narodi i društva prošla su put od potčinjenosti evropskom imperijalizmu do nacionalnih nezavisnosti, od transnacionalne do globalne zajednice ne samo većinskih muslimanskih zajednica i teritorija u Africi, na Srednjem istoku i u Aziji, već i značajnih muslimanskih manjina u Evropi, posebno na Balkanu, Sjedinjenim Američkim Državama i Australiji. Historiju savremenog islama obilježavaju dva osnovna napora: prvo, oslobodilački pokreti i ratovi za stjecanje nezavisnosti muslimanskih država i teritorija početkom dvadesetog stoljeća, a nakon ukidanja i raspada hilafeta (1924.), kada je veliki dio muslimanskog svijeta nastojao da se oslobodi vlasti evropskih kolonijalnih sila, i drugo, u drugoj polovini tog stoljeća, unutrašnje borbe oko (nad)nacionalnog i religijsko-kulturnog identiteta i integriteta, čiji izvor predstavljaju savremeni vjersko-politički pokreti za oživljavanje cjelovitosti islamske doktrine kao (nad)religijske i njeno ponovno uključivanje i potvrđivanje u državnom, društvenom, kulturnom i javnom životu uopšte. Evro-američki neokolonijalizam novog tipa nakon raspada Sovjetskog Saveza i Pokreta nesvrstanosti, otvorene agresije na Palestinu, Afganistan, Irak, Liban, rat i genocid u Bosni, Ruandi, Čečeniji, na Kosovu, Kašmiru i Filipinima, pogotovo nakon 11-og septembra kada je otvoren jedan tihi svjetski rat protiv islamskog fundamentalizma ali ne i protiv kršćanskog i jevrejskog, dodatno usložnjava i problematizira istaknute tendencije političko-vjerskih i društveno-ekonomskih kretanja.

Islam kao vjera i religija, kao objedinjenost svevjerske doktrine i prakse, zasniva se, prije svega, na posljednjoj Božijoj vjeroposlaničkoj objavi, Kur'anu, kao Božijoj objavi u cjelini, a to podrazumijeva i objave jevreja (Tevrat) i kršćana (Indžil) i vjerovjesničkom govoru i primjeru, Sunetu i hadisu Muhameda, alejhi-selam. Kao takav one se dominantno izražava kroz vjeru u Boga džellešanuhu / *i'tikad*, vjersko-religijske obrede / *ibadat*, etičko-moralne vrijednosti / *ahlak* i svjetovne poslove / *muamelat*. Vjerovanje je po svojoj prirodi vezano za unutarnje biće čovjeka i ono je, govoreći tradicionalno-literarnim jezikom, stvar srca. Kao takvo ne podliježe van-

jskim uvidima drugih pojedinaca ili kakvih autoriteta, a pogotovo ne neke institucije ili zajednice. Vjerski obredi predstavljaju vanjski izraz vjere i ovisno o vrsti ibadeta ili vjerske prakse, iskazuju se pojedinačno, u okviru porodice, grupe ili šire zajednice vjernika. Moralno-etički sistem vrijednosti je izraz same ličnosti vjernika. Čak i vjerski običaji predstavljaju sastavni dio vjerske tradicije na određenom području i u određenom društvu i vremenu, koji se, ne tako rijetko, poštuju i od strane onih koji svojim ličnim životom mogu biti i udaljeni od religije ili određene religijske prakse. I pitanje i odgovor na pitanje. "Šta je to islam danas?", nije determiniran samo doktrinarnim vjersko-teološkim okvirima nego i jednim izmijenjenim položajem religije u modernom svijetu. To prije svega podrazumijeva fenomen i model svjetovne države i sam proces sekularizacije (od 1787. god. nakon izglasavanja amandmana na Ustav SAD). U modernoj nacionalno-sekularnoj, tj. svjetovnoj državi, vjera se smatra privatnom stvari jednog građanina, isključena je iz svakog oblika političkog života i kao takva nema utjecaja na građansko pravo, na pravo kao takvo. U tim i takvim uvjetima, dakle u određenoj svjetovnoj državi dolazi do bitne idejno-doktrinarne ali i društveno-historijske redukcije tradicionalnog islama i islamskog učenja, jer se ovdje bitni islam, islam kao integralni sistem života, kao bitni identitet vjerovanja i mišljenja, svodi isključivo na religiju i teologiju, na jednu vrstu "Crkve u islamu" u savremenom, evropsko-kršćanskom smislu te riječi. U ovim promijenjenim okolnostima nužno je kao novo preispitivanje i prevrednovanje tradicionalnih islamskih koncepata i rješenja u odnosu na društvo i državu, tako i nastojanja oko izmjene pojedinih društvenih i kulturnih modela sredine u kojoj prebiva musliman, pojedina islamska zajednica ili jedan muslimanski narod. Stoga je novo razumijevanje i tumačenje islama i islamskih propisa kao i nova i odgovorna razrada islamske misli, za sve muslimane u svijetu, pa i za evropske muslimanske narode Balkana, a Bošnjake i Albance posebno, postala imperativ vremena, njihovo biti ili ne biti. U tom smislu, kada je u pitanju Bosna i Hercegovina dovoljno je da se spomene ime Husejna ef. Đoze i njegova dalekovida vjersko-prosvjetiteljska i obnoviteljska misao u drugoj polovici 20-og stoljeća.

Osnovna odlika prve islamske države (i društva) koju je nakon Hidžre (622.) uspostavio Muhamed, alejhi-selam, u Medini, jeste da je ona nastajala i da se oblikovala i razvijala još dok je kur'anska objava dolazila. To govori da je njena osnova vjerskog karaktera koju je Muhamed, alejhi-selam, ugradio još za svoga života. Ovakav fenomen se ne susreće u povjesti drugih religija, posebno ako se ima u vidu da islam, kao vjera, kao uvjerenje i doktrina, priznaje sve ranije Božije poslanike, i poštuje sve ranije autentične Božije objave prije Kur'ana, a prije svega jevreje i kršćane, Petoknjižje i Stari i

Novi zavjet. Tako se u Kur'anu kaže: "Poslanik vjeruje u ono što mu je objavljeno od Boga, a i pravovjerni muslimani to vjeruju. Oni svi vjeruju u Boga, meleke, knjige i poslanike. Oni govore: 'Čusmo i pokorismo se . Bože tražimo Tvoj oprost i Tebi se vraćamo'". (El-Bekare, 285)

Islam smatra da je obrazovanje i obrazovanost, u najširem smislu riječi, vjerska obaveza i da se svako izostajanje obrazovanja smatra grijehom. Bog opisuje mučenike koji sami sebi govore: "Da smo slušali i razumijevali ne bismo bili među onima koji su sada u Džehenemu". (El-Mulk, 10) Na ovaj način Bog nas obavezuje da živimo u duhu vremena, budno, racionalno, samokritički i odgovorno, a ne zatvorenih očiju, ne izvan vlastitog vremena, pa kaže: "Ne upuštaj se u ono što ne znaš" (El-Isra, 36) jer i "uši i oči i srce, svi će biti odgovorni". Znanost i obrazovanje u islamu ne predstavljaju skup pukih činjenica ili istina, samih za sebe, već naprotiv, oni predstavljaju sisteme i zakonitosti u svijetu za ono što Kur'an upotrebljava izraz "sunnetullah", Božiji zakon, Božija zakonitost, vjerozakon. Kada nas Kur'an poziva da učimo na iskustvima i spoznajama ranijih naroda govoreći nam: "Ovo je Božiji zakon koji je vladao i onima koji su prije živjeli i nestali" (Ahzab, 38), on nas ustvari poziva da otkrivamo prirodne i društvene zakone, i da to neprekidno činimo u našem svakidašnjem životu. Stoga su muslimanski mislioci, primjera radi, s Ibn Haldunom na čelu i mogli otkriti i utemeljiti još jednu novu znanost, znanost o ljudskom društvu, sociologiju. (Ove godine se navršava 600 godina od njegove smrti i ta godišnjica je obilježena u cijelom svijetu).

Uravnoteženi materijalni i duhovni uslovi su neophodni za bilo kakav kreativan iskorak, bilo kakav uspjeh i napredak. I svakog pojedinca pojedinca kao i svakog društva, zajednice i države. Kada se Kurejšije u Meki, aristokratski društveni sloj kome je pripadao i sam Muhamed, alejhi-eslam, pozivaju u novu vjeru, odnosno obnovljen i upotpunjen oblik iste stare vjere, vjere jevreja i kršćana, oni se pozivaju i sa materijalne i sa duhovne strane ljudskog života: "Neka se klanjaju Gospodaru ovoga Hrama, koji ih i čuva od gladi i koji ih štiti od straha" (Kurejš, 4), gdje se očigledno radi povezivanju vjersko-duhovne strane s materijalno-ekonomskom stranom života. Sve ovo upućuje na krajnju povezanost i društveno-racionalan odnos između materijalnih i duhovnih vrijednosti u islamu kao što nas upućuje i na to da se svako društvo kao i svaki pojedinac društva u svom razvoju treba ravnomjerno izgrađivati i u materijalnom i u duhovnom smislu istovremeno. To je ono što su svi narodi, a posebno muslimanski, skupo plaćali u svojoj povjesti: izostanak duhovnog kao bitna redukcija i uzmaknuće religioznog uvijek je dovodilo u pitanje i sam biološki opstanak. Ali kako iznova pristupiti fenomenologiji religijskog u islamu i nadomještavati propušteno?

U tom smislu, prema pojedinim savremenim muslimanskim misliocima kojih je sve više, nužno je da se muslimanski narodi u svijetu, a to znači i narodi Balkana, unutar modernih pokreta za reformu islamske misli, okrenu iskustvu i paradigmi medinske Umme, prvobitnog islamskog društva i države u Medini, kao odgovarajućem modelu za novo i potpunije iskustvo organiziranja društva i države u savremenosti, tom vjerozakonskom modelu koji će zamijeniti ideološke strukture političkih blokova i modele ravnoteže straha, neprekidnih lokalnih ratova, hladnog rata, nuklearnog sukoba, sukoba civilizacije, sukoba velikih religija, jer je to temeljni model trajnog mira koji u sebi uvijek podrazumijeva nova susretanja i dijalog raznolikih tradicija, religija, kultura i civilizacija, a po mjeri Božijeg zakona i sveopće Božije upute koja, kao takva, štiti svaku vjeru i uvjerenje kao i svako mišljenje i opredjeljenje.

Među prvim protagonistima takvih modernih vizija i programa unutar islamskog svijeta, na Srednjem istoku bili su Džemaluddin Afgani i Muhammed Abduhu, a u jugoistočnoj Aziji Sejjid Ahmed han i Muhamed Ikbal. Oživljavali su veliku prošlost islama i muslimane podsjećali da su, iako danas slabi, nekada bili jaki i stvarali ogromna carstva i civilizacije koje su ostvarivale najviša dostignuća u svakoj nauci: u medicini, filozofiji, književnosti, arhitekturi, astronomiji, matematici, jeziku i sl. (Muslimanska Španija, južna Italija, religije Balkana, da spomenemo samo evropske dijelove te ogromne islamske kulture i civilizacije).

Džemaludin Afgani (1838-1897) rođen je i obarzovan u Iranu, a potom u britanskoj Indiji, putovao je širom islamskog svijeta i po tadašnjoj Evropi. Vjerovao je da se muslimani mogu sačuvati od evropskog kolonijalizma ne tako da odbacuju izvore njegove snage, nauku i tehnologiju, već tako što će se ponovo okrenuti umu i razumu, nauci i tehnologiji i prihvatiti ih, jer oni predstavljaju sastavni i bitni dio islamskog pogleda na svijet. Islam jeste i religija i civilizacija i kultura, na njemu izrastaju pojedinci ali i društveno-političke zajednice, nacije i države. Njegova kritika muslimanskog društva, poziv na reforme u susret modernom dobu, zalaganje za ustavni sistem i vladu koja za svoj rad odgovara parlamentu, učinili su ga popularnim kod brojnih pripadnika mlađe obrazovane generacije, onih koji su imali tradicionalni odgoj, ali su ih privlačile moderne reforme i pozivi na nacionalnu nezavisnost.

Stavovi Muhameda Abduhua (1849-1905), Afganijeva učenika i reformistički opredijeljenog egipatskog teologa sa Azhara, razlikovali su se od konzervativnih stavova mnogih drugih muslimanskih mislilaca i teologa. Uz vjerske reforme, zalagao se za značajne promjene u oblasti prava, društveno-ekonomskog sistema i visokog obrazovanja. Ako su

religijsko-etički običaji tradicionalnog islama nepromjenjivi, tvrdio je Abduhu, društveni aspekti islamskog prava to mogu biti i jesu, kao što su sklapanje braka, razvod i nasljeđivanje. Smatrao je da Kur'an stoji na pozicijama monogamije, a ne poligamije, izjašnjavao se u prilog obrazovanja žena, osavremenio je program nastave na Univerzitetu Al-Azhar, jednom od najznačajnijih i najstarijih međunarodnih centara za obrazovanje muslimanskih teologa i pravnika.

Muhammed Ikbal (1877-1938), pjesnik i filozof indijskog potkontinenta, smatrao je da je islamska zajednica, zbog slijepog pridržavanja religijskih tradicija, pet vijekova provela u "dogmatskoj zamrlosti i drijemežu", i pozivao je na obnovu religijske misli kako bi muslimanskoj svjetskoj zajednci ponovo udahnuo novi život. Obrazovan u Engleskoj i Njemačkoj, Ikbal je savremenu zapadnu filozofiju Ničea, Bergsona, Hegela, Fihtea, sjedinio sa sopstvenim shvatanjem islamske tradicije. Insistirao je na razlici između nepromjenjivih načela islama i onih propisa koji su dio čovjekovih tumačenja i shvatanja te kao takvih podložnih promjeni. Postavio je novu definiciju idžtihada /samostalnog stvaralačkog napora, i idžmaa / konsenzusa zajednice u nekom šerijatskom pitanju, te predložio da se pravo na tumačenje islama u ime zajednice prenese na vjerske zajednice / uleme na nacionalnu skupštinu ili zakonodavna tijela države. Ikbal se divio intelektualnoj tradiciji i tehnologiji Zapada, ali je žestoko osuđivao evropski kolonijalizam, kapitalističku ekonomsku eksploataciju, ateizam socijalizma i marksizma i moralno-etički pad sekularizma.

U literaturi postoji uočljiva nesuglasnost u pogledu klasificiranja pojedinih pravaca mišljenja koji se nadovezuju ili proizilaze iz savremenog islamskog reformizma. Egipatski autor Muhamed el-Behij navodi da se pokret društvene obnove (*islah*), tokom 20-og stoljeća razdvojio u dva ogranka: a) ogranak vjerske obnove (*al-islah ad-dini*) i b) ogranak nacionalno-političke obnove (*al-islah al-kawmi*). U odnosu prema tradiciji, prvi, selefije, primarno su okrenuti Kur'anu i Sunnetu i uzorima rane muslimanske zajednice (*salafiyya*), a drugi zapadnoj, evro-američkoj mislo i iskustvu (*tadždid*).

Na tragu prethodnog, jedan drugi egipatski mislilac, M. A. Zeki Bedevi iznosi nekoliko podjela i govori o:

1. Konzervativcima koji brane status quo,
2. Prozapadnjacima, koji se zalažu za jedan tip sekularnog društva sa zapadnom kulturom i tehnologijom,
3. Muslimanskim sekularistima, koji ciljeve i težnje prozapadnjaka obrazlažu islamom,

4. Obnoviteljima ili revivalistima, koji insistiraju na masovnosti sljedbenika i uspostavi državno-pravnog poretka isključivo na Kur'anu i poslaničkoj tradiciji Muhameda, alejhi-selam,
5. Reformistima koji prihvataju vrijednosti zapadne kulture.

Savremeni britanski pravnik, iranskog porijekla, S.H. Emin raspravlja o četiri ravnopravne tradicije za reformu i oživljavanje islamskog prava, društva i države:

1. *Ehlis-selef*, sljedbenici ranih muslimanskih generacija, oni koji transformišu savremena muslimanska društva u tradicionalni društveni sistem ranoga islama.
2. *Ihwan al-muslimin*, Muslimanska braća, koji naglašavaju potrebu interpretacije promjenjivog svijeta u terminima nepromjenjivog učenja i doktrine islama,
3. *Al-islah*, reformizam, onaj koji unosi šerijatske norme u postojeći važeći pravni sistem,
4. Raznolike mistične organizacije koje odbacuju pozapadnjačenje, ali i svaki formalistički pristup islamu.

Holandski orijentalista J. Jansen bavio se fenomenom radikalnog političkog islama izdvajajući one mislioce koji slijede M. Abduhua, R. Ridaa, M. Šeltuta, A. Kevakibija i F. Veždija i taj program prepoznaje kao paradigmu "islam, jest jednako vjera i pravo ", za razliku od *Muslimanske braće* čiji program se zasniva na tome da "islam jest jednako vjera i država".

Američi orijentalista i pravnik Dejvid Bonderman ističe da se u raspravama o reformi kristališu dva stava: stav tradicionalista i stav reformista, a koje opet dijeli na:

a) vjerske reformatore,
b) panislamiste,
c) vjerske relativiste, gdje je bitan duh šerijata, a ne i slovo,,
d) zapadnjake, koji predlažu usvajanje evropskih zakona gdje je potrebno, a zadržavanje šerijata gdje je moguće,
e) sekulariste, koji zahtijevaju potpuno uklanjanje islamskog utjecaja na državu, pravo i društvo.

Na tragu takvih refleksija Muhamed Arkun, savremeni muslimanski mislilac koji zagovara obnovu islamske misli kao svojevrsnog novog

razumijevanja i interpretacije Kur'ana, rekonstruktivne interpretacije koja podrazumijeva i primjenu moderne evro-američke istraživačke metodologije, posebno komparativno-teološko-filozofske-filološke, dakle Muhamed Arkun ističe krajnju važnost i značaj neposrednog proučavanja Kur'ana i kur'anske objave kao svojevrsne Kur'anske teologije i u tom smislu ukazuje na sljedeće postavke:

a) Tekst Objave je temelj svakog učenja o religiji, društvu, kulturi, civilizaciji, društveno-pravnom i političkom upravljanju i uređenju muslimanske države u modernom svijetu,
b) Tekst objave sadrži jedinstvo povjesne i metapovjesne istine i poruke,
c) Tumačenje i razumijevanje Teksta objave je neprekidno i uvijek drugačije,
d) Tekst objave ne smije biti sveden na ideološku, filozofsko-sociološku razinu,
e) Integralni pristup Tekstu objave omogućava objedinjavanje interpretativne i konstitutivne tradicije u islamu,
f) Integralna tradicija i predaja iziskuje najšira antropološka, etnološka i svaka druga komparativna ispitivanja i istraživanja u savremenosti,
g) Svaki pojedini fragment islamske vjere i tradicije djeluje i iskazuje se kao cjelina,
h) Cjelovitost integralne tradicije onemogućava isključivost i ograničenost pojedinih tradicija, znanja i kultura,
i) Tekst objave kao takav isključuje svaki oblik redukcionizma ili apriorne prednosti jednog oblika interpretacije nad drugim.

Arkun će naglasiti i značaj raspoznavanja, oživljavanja i izgradnje bitnih institucija islamske zajednice, Umme, kao svjetske zajednice muslimana kao što su Šura, tj. vijeća odabranih, Idžma, tj. koncezusno odlučivanje, Zekat, tj. obavezna podjela dobara i Džihad, tj. samostalni stvaralački napor u odbrani ukupnih ljudskih, a posebno muslimanskih interesa.

T. Ramadan u djelu "*Biti musliman na evropski način*" iznosi nekoliko osnovnih tendencija koje nastaju i slijede identično čitanje tekstova Kur'ana i Hadisa:

1. *skloastički tradicionalizam* (pravne škole prisutne u Evropi, indo-pakistanski muslimani i Turci),
2. *selefi tradicionalizam*, (odbijanje posredovanje pravnih škola i uleme na koju se pozivaju S. Arabija, Jordan, Egipat i Sirija),
3. *selefi reformizam* (Abduhu, Ibn Badis, Ikbal, Al-Mavdudi),
4. *političke i doslovne selefije* (borba za uspostavu islamske države, tj. hilafeta),
5. *liberalni ili racionalistički reformizam* (sekularizacija, Ataturk),
6. *sufizam* (sufijski redovi i mistička učenja).

Svi reformisti u savremenosti bili su saglasni da je do "dekadence muslimana" došlo zbog odstupanja od pravog ili istinitog islama. Ali kada je trebalo definirati šta je to pravi islam nepremostive razlike su došle do izražaja. Glavni problem se svodio na pitanje da li i u kojoj mjeri historijska realizacija islama ulazi u sami islam i njegovo određenje, tj. kakav je odnos religije i historije? Na tragu ovakvih pitanja, analiza i stavova u prvi plan izbijaju pojedinačne islamske zajednice unutar raznolikog muslimanskog svijeta, ali i Islamska zajednica u cjelini, kao jedna, kao ona koja i dalje ostaje jedna od najvažnijih institucija muslimanske savremenosti, a vjernici, vjerska i svjetovna inteligencija, imami i studenti svih fakulteta, a posebno islamskih, postaju bitni i presudni faktori u formiranju nove islamske i međumuslimanske društvene svijesti. Ta svijest jeste nosilac novih društvenih, kulturnih, političkih, ekonomskih i religijskih preobražaja kao svojevrsnog stanja novog jedinstva svijeta u svim njegovim razlikama kojima podjele na Isatok i Zapad, Sjever i Jug, razvijene i nerazvijene, ovaj ili onaj blok ili zajednica, neće biti i nisu od važnosti.

I bošnjačko-islamski vjerski identitet u Bosni i Hercegovini kao i politički, društveni i kulturni nije po sebi dat nego zadat. I ukupnost bošnjačkog bića sve više postaje bošnjačka. Predstoji da se ova svijest, kao bošnjačko-islamska, kao jedna samosvijest, kao sebe-znanje u cjelosti zadobije i ostvari. A savremena i društvena vjerska kretanja u svijetu, a posebno islamskom, ona moderna kretanja koja se iskazuju kao svojevrsno ponovno prepoznavanje i prihvatanje savremenog muslimanskog čovjeka i njegov slobodan iskorak na svjetsku scenu, na najbolji način ostvaruju i omogućavaju te naznačene procese. Ovo djelo, *Veliki imami i vođe islamskih pokreta u savremenom dobu* iračkog autora Abdulaha el-Akila, vatrenog simpatizera i pripadnika pokreta "Muslimanska braća", tj. vjersko-političkog pokreta za svestranu obnovu islama u savremenosti, predstavlja jednu vrstu memoarske literature jer je on pisao o ljudima sa

kojima je imao susrete a koji danas već više nisu u životu. Sedamdeset i jedno veliko ime, a među njima istaknuti imami, vođe, mudžahidi, daije, profesori, učitelji, revolucionari, pjesnici, književnici, novinari, oficiri, trgovci, sudije, alimi, i dr., sedamdeset i jedna biografija, od Hasana el-Benaa, osnivača ovog pokreta, pa preko Muhameda Gazalija, Malik ibn Nebija, El-Mevdudija do Sejida Have i Sejida Kutba.

Ove ličnosti i njihova djela, kako kaže sam autor, nakon Muhameda alejhi-selam, Ashaba, Tabiina i selefi-saliha predstavljaju najbolje primjere aktivnog islamskog života i rada do danas. Za nas su dodatno važni jer je pod njihovim direktnim utjecajem nastao bosanskohercegovački vjersko-nacionalni pokret "Mladi muslimani", bošnjačko-islamski pokret dvadesetog stoljeća kojem je pripadao H. Đozo kao vjerski reformator i prvi predsjednik obnovljene bosanske države A. Izetbegović. Stoga je iznimno važno da ih upoznaju današnje generacije muslimana svih meridijana kako bi istinitije prepoznale i odredile vlastite pozicije i perspektive u modernom svijetu.

Orhan Bajraktarević

IZVORI I LITERATURA

I – Knjige

1. Ebu Zehre - Ebu Bekr Abdurrezzāk
2. Dvanaest godina sa profesorom El-Bennāom – Abdul Bedī' Sekar
3. Odaberite jedan od dva puta – Muhammed Nāsir
4. Naš društveni moral – dr. Mustafa es- Sibā'ī
5. Muslimanska braća – pogled iznutra – Mahmūd Abdul Halīm
6. Muslimanska braća u ratu u Palestini – Kjamil eš-Šerīf
7. Muslimanska braća u egipatskom selu – Ahmed el-Bess
8. Muslimanska braća i Islamske skupine – Zekerijja Sulejmān Bejūmī
9. Muslimanska braća i egipatsko društvo – Muhammed Zekī Ševkī
10. Prisilio sam kralja Faruka da napusti prijesto - Abdul Mun'im Abdur-Re'ūf
11. Želim razgovarati sa Muslimanskom braćom – Ebu el-Hasan en-Nedvī
12. Tajne između Pokreta slobodnih oficira i Muslimanske braće – Husejn Hamūde
13. Islam kao ispit – Muhammed el-Husnī
14. Islam između uleme i vladara – Abdul Azīz el-Bedrī
15. Reforma društva – Muhammed Sālim el- Bejhānī
16. Osnovi Da've – dr. Abdul Kerīm Zejdān
17. Informisanje – Hajruddin ez-Zerkelī
18. Židovska zmija – Abdullāh et-Tell
19. Hiljadu dana sa hadži Eminom el-Husejnijem – Zuhejr Mārdīnī
20. Zubejrov emirat (život i djelo)
21. Imam Emdžed ez-Zehāvī – Kjāzim Ahmed el-Mešajihī
22. Himne Islamske Da've – Ahmed el-Džede' i Husnī Džirār
23. Historiske stranice – Zehmul
24. Dani iz života šehida Abduh el-Mehlāfija – Abdul Melik Eš-Šejbānī

25. Dani iz moga života – Zejneb el-Gazālī
26. Paše i super paše – Husejn Mu'nis
27. Ostaci sjećanja – Ahmed Hasen el-Bākūrī
28. Crna kapija – Ahmed Rāif
29. Historija Islamskog pokreta na polju obrazovanja – gosp. Abdus Settār el-Melīdžī
30. Historija bez argumenata - Ibrāhīm Abduh
31. Dopuna informacija – Muhammed Hajr Jūsuf
32. Opomena da'ijama – el-Behijj el-Hūlī
33. Islamska edukacija i škola Hasana el-Bennāa – dr. Jūsuf el-Karadāvī
34. Krivični Zakon u Islamu – Abdul Kādir ‘Avede
35. Islamski val u Palestini i njegov utjecaj na pokret džihada – Muhsin Salih
36. Osamdeset godina u traženju spasa – Salah Hasen
37. Američka julska revolucija – Muhammed Dželal Kišk
38. Džemāl Abdun-Nāsir – Ahmed ebul-Feth
39. Hadži Muhammed Emīn el-Husejnī – Tejsir Džebbāre
40. Hadži Muhammed Emīn el-Husejnī... pionir džihada i heroj događaja – Husnī Edhem Džirār
41. Psihološki rat – Salah Nasr
42. Islamski pokret i pitanje Palestine – Zijad ebu Gunejme
43. Istina o specijalnom pokretu – Mahmūd es-Sabbāg
44. Istina o razlazu između Muslimanske braće i Abdun-Nāsira – Muhammed Hāmid ebu en-Nasr
45. Pripovjest o Muslimanskoj braći - Abbas es- Sīsī
46. Islamski stav o socijalizmu – Abdul Azīz el-Bedrī
47. Tajna uprava u vrijeme Abdun-Nāsira – Džemāl Hammād
48. Halal i haram u Islamu – dr. Jūsuf el-Karadāvī
49. Hammas i historijska podloga i oporuka – Abdullāh Azzām
50. Deset grijeha – Ibrāhīm Dessūkī ‘Ibāza
51. Dvadest i pet godina sa Muslimanskom braćom – Hasan Devh
52. Lekcije u Da'vi Muslimanske braće – Mustafa es-Sibā'ī

53. Zakon kulturnog jedinstva muslimana – Muhammed el-Gazālī
54. Stubovi istine – Muhammed eš-Šejh Mahmūd Sijām
55. Da'va Muslimanske braće – to je ljubav – Abbas es-Sīsī
56. Kralj Fejsal kao lider – el-Hudžejlān
57. Resāfījev divan – Ma'ruf er-Resāfī
58. Karadavijev divan – dr. Jūsuf el-Karadāvī
59. Moja sjećanja – Muhammed Abdul Hamīd Ahmed
60. Tantāvījeva sjećanja – Alī et-Tantāvī
61. Sjećanja, a ne bilješka – Omer et-Telemsānī
62. Na repu informacija – Ahmed el-'Alāvine
63. Saopćenja – Ebu el-Hasen en-Nedvī
64. Moja poruka omladini – dr.Ahmed el-Malat
65. Muškarci i žene koji su prešli na Islam – Arefat Kjāmil el-Ašijj
66. Moje putovanje sa nepokolebljivim – Ahmed ebu Šādī
67. Udobnost i opskrba – Ahmed Enes el-Hidžādžī
68. Vjetrovi promjene u Jemenu – Muhammed Ahmed Eš-Šāmī
69. Šejtanski tuneli – Ahmed Rāif
70. Uloga i mjesto Sunneta u Šeriatu – dr. Mustaf es-Sibā'ī
71. Sejjid Kutb od rođenja do pogibije – Salah el-Hālidi
72. Sejjid Kutb i njegovo književno i idejno djelo – Ibrāhīm el-Bulejhī
73. Pjesnik Abdurrahīm Mahmūd – Džābir Kumejha
74. Arapski poluotok u vremenu kralja abdul-Azīza – Hajruddin ez-Zerkelī
75. Ličnosti i djela – Ebu el-Hasen en-Nedvī
76. Pjesnici Islamske Da've – Ahmed el-Džede' i Husnī Džirār
77. Šehidi na putu – Hasan Devh
78. Šehidi Palestine - Muhammed Ebu Fāris
79. Mjeseci među Arapima – Mes'ūd Alim en-Nedvī
80. Šehid Abdullāh Azzām – Husnī Edhem Džirār
81. Šejh el-Gazālī kakvog sam poznavao – dr. Jūsuf el-Karadvi
82. Šejh Muhammed el-Gazālī – Abdul Halīm 'Uvejs

83. Komunizam je nastao iz cionizma – Ahmed abdul Gafūr Attār
84. Oni koji šute progovoriše – Sami Dževher
85. Krik vjere mladićima i djevojkama – Muhammed Mahmūd es-Savvāf
86. Stranice iz historije – Salah Šādī
87. Stranice iz života hadži Muhammed Emīn el-Husejnīja – Avnī Džedū' el-'Ubejdi
88. Historijat uleme Bagdada iz četrnaestog vijeka po Hidžri – Junus es-Sāmerrāī
89. Kur'anski fenomen – Mālik ibn Nebī
90. Zatvorska tmina – Muhammed Alī et-Tāhir
91. Abdullāh Azzām... koji je riječi pretvarao u djela – Muhammed Abdullāh el-'Āmir
92. Abdun-Nāsir i slučaj „el-Menšijje" – Abbas es-Sīsī
93. Abdun-Nāsirova veza sa američkim obavještajnim službama – Muhammed Dželāl Kišk
94. Veliki učenjak Emdžed ez-Zehāvī – Muhammed Mahmūd es-Savvāf
95. Čuvena ulema iz Kuvajta – Adnan Sālim er-Rūmī
96. Ulema Nedžda tokom osam vijekova – Abdullāh el-Bessām
97. Ulema i mislioci koje sam poznavao – Muhammed el-Medžzūb
98. Omer et-Telemsānī...Treći generalni sekretar Muslimanske braće – Muhammed Sejjid Abdurrahīm
99. Savremene fetve – dr. Jūsuf el-Karadāvī
100. U redovima Muslimanske braće - Abbās es-Sīsī
101. Priča o Revoluciji 23 jula – Ahmed Hamrūš
102. Priče vjere i dunjaluka – Muhammed Lebib el-Būhī
103. Slučaj „Đip" – Es'ad es-Sejjid Ahmed
104. Veliki Islamski pokreti u četrnaestom vijeku po Hidžri – Muhammed es-Sejjid el-Vekīl
105. Moja uputa nehajnim – Muhammed Dželāl Kišk
106. Kako trebamo pozivati ljude? – Abdul Bedi' Sekar
107. Svjetska igra i Abdun-Nāsir – Muhammed et-Tavil

108. Trenuci iz moga života – Nedžīb el-Kejlānī
109. Veseli nagovještaji pobjede Islama – dr.Jūsuf el-Karadāvī
110. Zbirka uputa – Hasan el-Bennā
111. Muhammed Nesif---Život i djelo – Muhammed Sejjid Ahmed i Abduh el-'Alevī
112. Uvod u Da'vu Muslimanske braće – Se'īd Hevā
113. Klaonice za Muslimansku braću i zatvorima Abdun Nāsira – Džabir Rizk
114. Klaonica za nevine – Vedžīh ebu Zikra
115. Sjećanja Da've i da'ije – Hasan el-Bennā
116. Sjećanja putnika po arapskom Istoku – Ebu el-Hasen en-Nedvī
117. Sjećanja el-Mukbilija – Husejn Muhammed el-Mukbilī
118. Odgajatelji iz moje zemlje – Muhammed Abdul Muhsin el-Hurāfī
119. Naši problemi u svijetlu Islamskog sistema – Hasan el-Bennā
120. Mustafa es-Sibā'ī perom svojih poštovalaca – Muhammed Mustafa es-Sibā'ī
121. Mustafa es-Sibā'ī – Adnān Zerzūr
122. Mustaf es-Sibā'ī... vođa generacije i Ummeta – Husnī Edhem Džirār
123. Reformator i obnovitelj Muhammed ibn Abdul Vehhāb – Mes'ūd 'Ālim en-Nedvī
124. Zatvor „Hajkstib" – Muhammed Alī et-Tāhir
125. Leksikon Islamskih pisaca – Ahmed el-Džede'
126. Leksikon pisaca – Omer Ridā Kehhāle
127. Sa islamskim pokretom u arapskim zemljama – Abdullāh ebu 'Izzet
128. Sa Kadi ez-Zubejrijem – Omer Behāul-Emīrī
129. Sa omladinom – Salih ed-Debbāg
130. Tajni otpor na Sueckom Kanalu – Kjāmil eš-Šerīf
131. Naše veličine – Abdul 'Azīz el-'Asker
132. Iz registra mojih sjećanja – Muhammed Mahmūd es-Savvāf
133. Program promjena kod šehida Hasana el-Bennāa i Sejjida Kutba – Muhammed ebu Fāris
134. Idejni program Islamskog djelovanja – Safvet Mensūr

135. Moj tajni zadatak između Abdun-Nāsira i Amerike – 'Alevi Hāfiz
136. Mustafa es-Sibā'ī...da'ija i ālim, mudžāhid – Abdullāh Mahmūd et-Tantāvī
137. Zavjera protiv Islama još traje – Džabir Rizk
138. Enciklopedija „ez-Zād“ – Kompanija „ez-Zād“
139. Stav Islamskog pokreta u Egiptu o pitanju Palestinstine – Salih el-Meslūb
140. Vatra i destrukcija u Palestini
141. Naserizam na optuženičkoj klupi – Abdul Muteāl-el-Džibrī
142. Muhammedove tajne – Omer Behāuddīn el-Emīrī
143. Tačke iznad slova – Ahmed Ādil Kemāl
144. Islamska renesansa u biografijama njenih autora – Muhammed Redžeb el-Bejūmi
145. Ovo je moj eksperiment – Se'īd Hevā
146. Da li smo praktičari? – Hasan el-Bennā
147. Objava pera – Mustafa Sādik er-Rāfi'ī
148. Iza zidina – Dželāluddīn el-Himāmisī
149. Sredstva informisanja o Da'vi Muslimanske braće – Muhammed Fethī Še'īr
150. Metodi obrazovanja kod Muslimanske braće – Alī Abdul Halīm
151. Savjeti vjerskih velikana – Abdullāh el-Mezrū'
152. I drugi gubitak – Hajdar Kufte
153. O Islamski vladari, zar se ne bojite Allaha – Omer et-Telemsānī
154. Jemen...čovjek i civilizacija – Abdullāh Eš-Šimāhi

2 – Časopisi

1. Časopis „Islamska književnost“ – Saudijska Arabija
2. Časopis „Književnik“ – Liban
3. Časopis „Muslimanska braća“ – Egipat
4. Časopis „Islamsko bratstvo“ – Irak

5. Časopis „Uputa“ – Kuvajt
6. Časopis „Uputa“ – Jemen
7. Časopis „el-Ezher“ – Egipat
8. Časopis „Reforme“ – Arapski Ujedinjeni Emirati
9. Časopis „Kompaktnost“ – Egipat
10. Časopis „Povjerenje“ Liban
11. Časopis „Narod“ – Katar
12. Časopis „Pari Metch“ - Francuska
13. Časopis „Islamski preporod“ - Indija
14. Časopis „Dostava“ – Kuvajt
15. Časopis „Islamski odgoj“ – Irak
16. Časopis „Islamska solidarnost“ – Saudijska Arabija
17. Časopis „Državna straža“ – Saudijska Arabija
18. Časopis „Civilizacija Islama“ – Sirija
19. Časopis „Događaji“ – Liban
20. Časopis „Ustav“ – Jordan
21. Časopis „Da'va“ – Saudijska Arabija
22. Časopis „Da'va“ – Liban
23. Časopis „Da'va“ – Egipat
24. Časopis „Islamska Liga“ – Saudijska Arabija
25. Časopis „Poruka“ – Egipat
26. Časopis „Roz el-Jūsuf“ - Egipat
27. Časopis „Plamen“ – Liban
28. Časopis „Plamen“ – Egipat
29. Časopis „Ez - Zehrā'“ – Egipat
30. Časopis „Svjetlost“ – Indija
31. Časopis „el-'Arebi“ – Kuvajt
32. Časopis „Pobjeda“ – Egipat
33. Časopis „Nova misao“ – Egipat
34. Časopis „Islamska Palestina“ – London
35. Časopis „el - Fejsal“ – Saudijska Arabija

36. Časopis „Nova torba“ – Egipat
37. Časopis „Glas istine“ – Saudijska Arabija
38. Časopis „Jezik vjere“ – Maroko
39. Časopis „Zastave Islama“ – Egipat
40. Časopis „Sudska istraživanja“ – Egipat
41. Časopis „Zajednica“ – Kuvajt
42. Časopis „Savremeni musliman“ – Liban
43. Časopis „Muslimani“ – Švajcarska
44. Časopis „Svjetionik“ – Egipat
45. Časopis „Izvor“ – Saudijska Arabija
46. Časopis „Opominjač“ – Egipat
47. Časopi „Svijetlo“ – Kuvajt
48. Časopis „Islamska svijest“ – Kuvajt
49. Časopis „el-Je mame“ – Saudijska Arabija

3 – Novine

1. List „Pogledi“ – Alžir
2. List „Život“ – London
3. List „Muslimanska braća“ – Egipat
4. List „Piramide“ – Egipat
5. List „er-Rijad“ – Saudijska Arabija
6. List „Put“ – Jordan
7. List „Registar“ – Irak
8. List „Narod“ – Egipat
9. List „ʻUkāz“ – Saudijska Arabija
10. List „Nauka“ – Maroko
11. List „el-Fejhā'“ – Irak
12. List „Vatra“ – Kuvajt

13. List „Islamska borba“ – Jordan
14. List „Zastava“ – Jordan
15. List „Zastava bratstva“ – Irak
16. List „Medina“ – Saudijska Arabija
17. List „Muslimani“ – Saudijska Arabija
18. List „Sastajalište“ – Saudijska Arabija
19. List „Ugovor“ – Saudijska Arabija
20. List „Srednji Istok“ – London
21. List „Svjetionik“ – Sirija
22. List „Ustav“ – Jordan
23. List „Mišljenje“ – Jordan
24. List „Arapski horizonti“ – Egipat
25. List „Saopćenje braće“ – London
26. List „Buđenje“ – Jemen

INDEKS IMENA

ʿA

A

B

D

Dž

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

R

S

Š

T

V

Z

Sadržaj